

Kramerius 5

Digitální knihovna

Podmínky využití

Knihovna poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny není možné bez případného písemného svolení knihovny.

Hlavní název: **Pazdírkův hudební slovník naučný**

Stránky: [1] - [216]

L

© **Laban, Rudolf**, něm. reformátor umění tanečního, * 15. XII. 1879. Byl 1930/34 řed. baletu berlínské opery, věnuje se pedagog. činnosti, kterou se obíral již také dříve. Hlavní spis: *Gymnastik und Tanz* (9. vyd., Oldenburg 1930). Vzpomínky: *Ein Leben für den Tanz* (Drážď. 1930). U nás je jeho žačkou zvl. Milča Mayerová.

© **Labanchi** (-ki), Gaetano, it. klarietista, * 1829, Palermo, † 1. VIII. 1908, Neapol. Četné skladby a škola pro klar.

© **La Barre** (-bar), Michel de, franc. flétnista a sklad., * kolem 1675 a † 1743 (1744?), Paříž. Opery, skladby flétn. a kom.

© **Labarre** (-bar), Théodore, slavný franc. harfeník, * 5. III. 1805 a † 9. III. 1870, Paříž. Byl po delší činnosti virtuosní a kap. od 1867 prof. harfy na pař. kons. Četné skladby pro harfu, zvl. parafráze, fantasie a pod., dua pro harfu s jinými nástroji (t. s klav.), ale t. opery, balety, oblíbené písně. Cenná *Méthode complète pour la harpe*. [Hojně zastoupen v N.M. a v Náměšti n. Osl. Evidence HAM.]

* **Labau**n, Georg, tiskař v Praze II., obdržel 1685 měst. právo v Praze I. Z jeho tiskárny v Karolinu vyšla četná hud. díla (Holan, Wentzeli, Brenntner, Jakob a j.). Po jeho smrti (1723) nazývá se firma *dědicové Labaunovi* (Labau'n's Erben) s faktorem Vojtěchem Veselým. Tam vyšly skladby B. M. Černožského a Č. Vaňury. E. Tr.

© **Laber, Heinrich**, něm. dirigent, * 11. XII. 1880, Ellingen (Bavorsko). Pův. houslista, od 1914 dvorní kap. v Geře, odkudž působil t. v Koburku, Plavně a j. Četná pohost. vystoupení dirig. t. u nás (zvl. v konc. Brünnner Philharmoniker), nověji důrazně propaguje sudetsko-něm. tvorbu v Německu.

© **Labey** (-bé), Marcel, JUDr., franc. sklad. a dirig., * 6. VIII. 1875, Vésinet u Paříže. Žák d'Indyho. Byl do 1914 prof. klav. na Schola cantorum, kde vedl t. ork. třídu, pak dirig. na několika místech, od 1922 v Remeši, nato znovu v Paříži. Skladby symf., kom., opera. Jeho chotí je skladatelka Ch. Sohy.

© **Labia, Fausta**, it. operní sopranistka, * 1876, Verona, † 6. X. 1935, Řím. Sestra Marie L. Zpívala na velkých it. jevištích, za hranicemi zvl. ve Stokholmu, Varšavě, Moskvě, Lisabonu.

© **Labia, Maria**, vynikající italská dram. sopranistka, * 14. II. 1889 (?), spíše kolem 1885), Verona. Sestra Fausty L. Vystupovala již v mládí koncertně, v 18 letech debutovala operně ve Veroně, podnikla turné po Rusku, dvě léta působil ve Stokholmu a 1905/09 byla hvězdou Grego-

rovy Komické opery berl. Věnovala se pak většinou pohostinskému vystupování, nejnověji pedagog. činnosti. Nejslavnější postavy: Carmen, Marta v *Nižině*, Traviata, ale t. Salome. Ve Vinohradské opeře vystup. 1912/13 v několika úlohách. [D. XXXV. 18 a 228, H.R. VI. 522, S. III. 59.]

* **Labický**, v. *Labitzky*.

* **Labitzky, August**, čes.-něm. kap., * 22. X. 1822, Bečov, † 28. VIII. 1903, Reichenhall. Syn Josefa L-ého. Stud. houslovou hru na pražské kons. (1845/49), v Lipsku u M. Hauptmanna a F. Davida. Od 1869 po otci kap. lázeňského ork. v Karlových Varech. [Datum narození farní úřad v Bečově.] Č. G.

* **Labitzky, Josef**, čes.-něm. skladatel, * 5. VII. 1802, Schönfeld u Chebu, † 19. VIII. 1881, Karlovy Vary. Psán t. *Labitzki*, v matrice *Lawitzky*. Hudbě se učil v Bečově u řed. kůru a učit. K. Veita. R. 1816/20 hrál v kočujících kapelách, 1820 se stal členem lázeňské kap. v Mar. Lázních. V zimě 1821/22 hrál v ork. francouzské opery v Bernu, v létě opět v Mar. Lázních, v zimě 1822 v kap. rus. vyslance hr. Voroncova-Daškova v Mnichově, kde zároveň stud. u Laveckého. 1823/24 podnikl cestu do Řezna, Augšpurku, Ulmu, Štuttgartu, Würzburgu a Norimberka. Pro zimu 1825/26 sestavil malou kapelu, s níž vystoupil ve Vídni. 1829/30 podnikl cestu do Varšavy. Od 1835 do XI. 1868 byl kap. proslulého lázeňského ork. v Karl. Varech, s nímž vystoupil úspěšně v Plzni (1838), Praze, Vídni, Varšavě, Petrohradě (1839), Londýně a j. R. 1846 založil v Karl. Varech symfonické koncerty. Náleží k nejvýznamnějším sklad. taneční hudby. Jeho nejvlastnějším oborem byl kvapík. Zvláště oblíbený byl *à la guerre* kvapík (*Schlacht-Aspern-Galopp*). Celkem napsal L. na 300 skladeb. Kromě tanečních skladeb t. 3 směsi z čes. lid. písní (1838/40), směs z ruských a polských lid. písní, koncertino pro flétnu, písně, něm. mše, rekviem, miserere. Tiskem vyšly jeho skladby v Praze (Marco Berra a Hoffmann), Lipsku (Fr. A. Hoffmeister), Mohuči (Schott), Miláně (Ricordi, Lucca), Londýně (R. Coocks) a v Paříži (Troupenas). [Evidence HAM. Allgem. Theaterzeitung 1840, 92. D. III. (1881) 183. Srb-Debrnov: Slovník. Zd. Nejedlý: B. Smetana II. 242/3, 297, 307/8, 373; seznam tanečních skladeb do 1847 str. 442. Dr. K. Ludwig: Alt-Karlsbad (Karlovy Vary 1920). Dr. E. Rychnowsky: J. L., der Walzerkönig Böhmens (Keilberg-Jahrbuch 1909). M. Kaufmann: Musik und Musiker (Karlsbader Heimatbücher IV., 1927) a v Sudeten-deutsche Lebensbilder II. (E. Gierach, Li-

berec 1930). Datum naroz. farní úř. v Schönfeldu, datum smrti děkanský úř. v Karl. Varech.] Č. G.

© **Lablache** (-laš), **Luigi**, proslulý ital. basista, * 6. XII. 1794 a † 23. I. 1858, Neapol. Otec Francouz. Vzdělán na kons. della Pietà, věnoval se zprvu partiím bufovým, později přešel k vážnému oboru, vrcholných úspěchů dosáhl v Paříži po 1830. Od 1852 žil na odpočinku ve Francii, pak v Itálii. Napsal *Méthode de chant* a technická cvičení.

* **Labler**, **Č.**, vydal v Praze 1869 svůj *Truchlozpěv* k nápěvu nár. hymny.

* **Labler**, **František X. Martin**, český sklad., * 11. XI. 1805, Unhošť, † 15. IX. 1851, Praha. Učil hudbě v piaristickém konviktu v Praze. R. 1845 se marně ucházel o místo dómského kap. u sv. Víta. Po r. 1848 byl řed. kůru u sv. Trojice v Podskalí, u sv. Jana na Skalce a u alžbětinek. Psal hlavně chrámové skladby (mše, též 2 pastórální, tedeá, nešpory, graduale a offertoria, 9 rekviem a j.), jež chová N.M., kůr u alžbětinek a HAM. Populární bylo zvl. rekviem *C* pro muž. sbor a cap. Některé vyšly tiskem (Pr., M. Berra). Mimo to muž. sbory *Várka* (ve sbírce *Zpěv a ples* Em. Vašáka), *Přátelská*, *Společenská* (Hoffmann), *Staročeská* a j. a písně, z nichž otiskl Fr. Pivoda *Staročeskou v Kytici z písní národních...* (Pr. 1890, 15). Též opereta *Sladovnická várka*. [Meliš-Bergmann. Srb-Debrnov: Slovník. D. XXVII. 365/6. Horník. Podlaha XL. Evidence HAM. Doplnky Trola.] Č. G.

* **Labler**, **Vladimír**, čes.-něm. varh. a sborn., * 22. III. 1847, Praha, † 1. VII. 1914, Barcola (u Terstu). Syn Fr. X. Mart. L-a. Byl houslistou Prozatímního div., později sólovým violistou (s Ant. Dvořákem). Od VI. 1864 člen ork. městského div. v Brně, zároveň od 1868 řed. kůru u sv. Tomáše. R. 1872/1908 řed. kůru u sv. Mořice v Olomouci a sbormistr něm. pěveckých spolků. Vyd. s Joh. Schoberem od 1879 v Praze a od 1892 ve Vídni zpěvníky pro obecné a pro měst. školy (*Patriotische Klänge*, *Liederhain*). Účinkoval též v orchestru slavn. her v Bayreuthu (1886/96). [Srb-Debrnov: Slovník. Horník. Sdělení J. Lochmanna, probošta u sv. Mořice v Olomouci. Doplnky Černušák.] Č. G.

* **Labler-Daskovský**, **Ladislav Emanuel**, čes. sklad., * 1844 a † 21. II. 1870, Praha. Syn Fr. X. M. L. Stud. na pražské varh. škole (1865). V N.M. má *Fantasií na české písně* z doby před 1860. V Praze vydal 1863 u Schalka a Wetzlera *Praporeční sbor* op. 2 (1862) a třasák *Naprej!* Několik písní a čtvero zpěvů. Též hud. referent a spisov. [Hudební Listy I. (1870), 7. Meliš-Bergmann.] Č. G.

© **Labor**, **Josef**, něm. pianista a sklad. českého původu, * 29. VI. 1842, Hořovice, † 26. IV. 1924, Vídeň. V dětství oslepl. Vzdělal se ve Vídni v ústavě slepců a na kons., kde byl zvl. žákem Sechterovým. Od 1863 konal úspěšné konc. cesty, vystupoval zvl. v Bruselu, Londýně, Paříži, Lipsku, Petrohradě, Moskvě (v Praze 1864), od 1866 žil ve Vídni. Stud. od 1875 varh. a získal si t. na tomto nástroji veřejným vystupováním od 1879 pověst vynikajícího umělce. Skladatel vážné úrovně, napsal četné skladby kom., jako klav. kvintet s kontrabasem (věnov. Simandlovi), klav. kvartet *c*, klav. trio, kvintet pro dech. nástr., klav. kvintet *D* op. 11 (s klar. a smyčci), klavír ní, jako *Konzertstück* h s ork., variace *A* pro dva klav., varh. fantasia (op. 12 pro dva hráče), práce na témata greg. chorálu, housl. koncert, mši a menší chrám. skladby, písně. Vypracoval pro DTOe. gen. bas k Cestih *Pomo d'oro* a k housl. sonátám Bibrovým. Vynikající činnost pedag., jeho žáky byli m. j. Arn. Schönberg a Jul. Bittner. [O pražském konc. Slavoj 1864, zvl. 61 a Dalibor 1864, 31. V N.M. Pohlův opis Památníku se skladbami, věnovanými L-i.]

© **Laborde** (-bord), **Jean-Baptiste**, franc. akustik a vynálezce, jesuita, vyd. 1761 spis *Le clavecin électrique*, kde navrhuje užití mechanismu elektrického zvonku ke konstrukci hudebního nástroje, což je vůbec prvním pokusem zužitkovat elektřinu hudebně. Dodatkem této práce je *Mémoire sur les proportions musicales...* (1781).

© **Laborde** (-bord), **Jean Benjamin** de, franc. hud. spisov., sklad. a vydavatel, * 5. IX. 1734, † 22. VII. 1794 (gilotinován za teroru), Paříž. Žák Rameauův a j., královský dvořan. Jeho *Essay sur la musique ancienne et moderne* (4 sv., 1780) je velmi vážným raným pokusem o dějiny hudby. Vyd. t. důležitou sbírku *Choix de chansons...* (4 sv., 1773). Komické opery, chansony. [J. Devisme: *Un favori des dieux* (Pař. 1936). E. Haraszti v RM. 1935, seš. 158, str. 109 a v *Revue de musicologie* XIX. 54 a d.]

© **Labroca** (-roka), **Mario**, it. sklad., * 22. XI. 1896, Řím. Žák Malipierův a Respighiho. Věnuje se zvl. hudbě kom., kde se staly známými dva smyčc. kvartety provedením na festivalech Mezinár. společnosti pro soudobou hudbu (první v Benátkách 1925, druhý ve Florencii 1934), z jiných klav. trio, suita pro violu a klav., sonatina pro housle a klav. Písně, klav. koncert, kom. symfonie, *Stabat Mater* pro soprán, sbor a ork., balety a j.

* **Labský**, **Jan**, čes. učitel, * 14. VII. 1805, Lochenice u Hradce Král., † ? Bratr

Josefa L-ého. Stud. učít. ústav, byl učít. v Libčanech. Napsal mše a pohřební písně. [Datum naroz. farní úř. v Lochenicích. Sdělení Jaroslava L-ého 1).]

* **Labský, Jaroslav 1**), čes. skladatel populárního směru, * 27. XI. 1875, Praskačka u Hradce Král. Hudbě se učil u svého otce Josefa. Účinkoval v kapelách v Cařihradě a Smyrně, od 1896 ve vojenské kap. p. pl. 18, 99 a 84, od 1913 vojen. kap. p. pl. 37 a od 1929 kap. Národní gardy I v Praze. V l. 1925/27 dirigent Kutnohorské Filharmonie. Napsal přes 500 populár. skladeb, zvl. pochody (přes 120, nejznámější *Olympiáda*), valčíky (přes 50) a písně. Z toho část vydali v Praze Barvitiis, E. Štolc a Kovářik, v Brně Stožický, v Pardubicích Fr. Šmíd a P. Hezán, K. Holub v Holicích, Kliment ve Vídni. Též opera *Hadaři* a operety *Námluvy*, *Mužům boj*, *Závěť*. Mimo to četné směsi z lid. písní a fantasie na motivy z oper. [Hud. zpravodaj 1932, č. 6/7.]

* **Labský, Jaroslav 2**), čes. sklad. populárního směru, * 22. VIII. 1913, Vídeň. Hudbě se učil u svého otce Jaroslava L-ého 1) a na vojenské hud. škole. Píše pochody, polky a moderní tance.

* **Labský, Josef**, čes. učitel, * 19. I. 1815, Lochenice (u Hradce Král.), † 9. II. 1896, Praskačka. Stud. učít. ústav v Hradci Král. Byl učít. v Libčanech, Babicích a v Praskačce. Zároveň varh. a flétnista. Napsal mše, pohřební písně a j. chrám. skladby. [Datum naroz. farní úř. v Lochenicích. Sdělení Jaroslava L-ého 1).]

© **Łabuński, Wiktor**, polský pianista a sklad., * 14. IV. 1895, Petrohrad. Stud. v Petrohradě práva, zároveň hudbu na kons., klav. u Fel. Blumenfelda, skladbu zvl. u Vihtola. Koncertoval veřejně od 1916, 1919 se stal prof. klav. na kons. v Krakově, ale věnoval se pak zase hlavně úspěšné konc. činnosti v Evropě i Americe. Z jeho skladeb, téměř vesměs klav., jest uvést zvl. *Impromptu*, suitu pro 2 klav. a koncertino s ork.

* **Laciak, Michal**, slovenský sklad., * 16. IV. 1826, Sirek (býv. župa gemerská), † 24. VIII. 1904, Tisovník. Stud. v Gemeru a Levoči. Byl od 1845 učít. v Umlrle Lehôtece, později v Potoku, Ozdíně, Novohradě, Turom Poli, od 1863 kazatelem v Hermaďveče, od 1872 farářem v Tisovníku. Složil četné duchov. písně, napsal *Nauku súhlasu* (I. Praha, II. rukop.). Sbíral nápěvy evang. zpěvů a upravil z nich 650 pro smíš. sbor. Též četné obrozenecké sbory vlastenecké tendence. E. H.

* **Lacmanová, Anna**, česká sklad., * 8. IV. 1875, Uh. Ostroh, † 8. IV. 1930, Kroměříž. Hudbě se učila ve spolku Moravan v Kroměříži (1889/91, u Ferd. Vacha),

Cimrově hud. škole v Praze, na pražské kons. (1895/97), v hud. ústavě Jiránkové a u Fr. Spilky. Po stát. zkoušce z hudby (1904) se věnovala vyučování hře na klav. Napsala na 50 písní, z nichž vyšlo *Pět písní* (Mar. Hory 1913, Zelinka), *Požáry a Padějte, listky* (Brno, Pokoj), smíš. sbory (tiskem *Píseň rolnická*, Mar. Hory) a četné klav. skladby; *Cigánské tance*, 3 etudy, *Scherzo*, *Nálada*, *Nokturno*, valčíky, polky a j. [Data a seznam skladeb Lad. Lacman z Uh. Ostrohu.]

© **Lacombe (-kon)**, Louis, franc. sklad., * 26. XI. 1818, Bourges, † 30. IX. 1884, St. Vaast-la Hougue. Obrátil se ke skladbě od úspěšné konc. činnosti klav. Napsal opery, dram. symfonii *Manfred*, melodram se sbory *Sapho*, skladby kom., klav., písně. Spis: *Philosophie et musique* (vyd. teprve 1896).

© **Lacombe (-kon)**, Paul, franc. sklad., * 11. VII. 1837 a † 5. VI. 1927, Carcassone. Více než 100 tištěných a mnoho rukop. děl, zvl. instrumentálních všech oborů (3 symf., 2 ouvertury, menší ork. skladby, pro klav. a ork., díla kom.), ale zanechal t. mši, requiem, písně a j. [Zajímavé výňatky z korespondence podává L. Moulin: P. L. et ses amis (RM. XVIII., seš. 176 a 177).]

© **Lacome d'Estalenx** (lakón-destalán), Paul Jean Jacques, franc. sklad., * 4. III. 1838 a † 12. XII. 1920, Houga (Gascogne). Pseudonym L. Paolo. Žil od 1870 v Paříži. Kdysi oblíbené operety, hudby k fraškám a lidovým hrám, skladby kom., klav., pro dechové nástr., písně.

© **La Court** (lakúr), de, jméno čtyř členů cís. kapely ve Vídni, od 1576 v Praze. Skladatelsky se uplatnil tenorista Antoine (1559/68 a 1590/1600, kdy zemřel) a altista Henri, zároveň preceptor hochů (1565/77). [StzMw. VI. 143, 146, 153/55, VII. 129. Vedle toho se uvádí kolem 1613 Michal a 1587 Quintus (StzMw. VI. 149 a 151). Dlabáč I. 296 a II. 175.] E. Tr.

© **Lacroix (-kroa)**, Eugène, franc. sklad., * 13. IV. 1858, Eshen (Anglie). Žák Gigoutův, žije v Paříži, kde byl delší dobu varh. Opery, mše, skladby symf., kom. a varh. (zvl. cenné).

© **Lacroix-Novaro (-kroa-)**, Yves, franc. hud. spisovatel, * 1. X. 1893, Tarlus, † 23. II. 1936, Paříž. Žil v Alžíru, Neapoli, nakonec byl středošk. prof. v Paříži. Cenné studie z hud. folkloru.

* **Lačný, Andrej**, evangelický farář, * 24. IV. 1747, Folkušová, † 1808, Vrbové. Vyd. *Písně k výročitě památce posvěcení chrámu Skalického* (Uh. Skalica). [Rizner: Bibliografia sloven. pisemnictva.] F. Z.

© **Lada, Josef**, čes. zpěvní pedagog, * 28. VIII. 1896, Vlkava (u Nymburka).

Učil se zpěvu od 1915 v operní škole Wallersteinově, na Hud. akademii v Bratislavě, u E. Buriana a C. Emericha. Vyučuje od 1928 v Praze zpěvu. Napsal: *Hlas - zpěv* (Pr. 1938).

© **Ladegast**, Friedrich, slavný německý varhanář, * 30. VIII. 1818, Hochhermsdorf (Sasko), † 30. VI. 1905, Weißenfels. Jeho závod ve Weißenfelsu, založ. 1846 a vedený po smrti zakladatelově jeho synem Oskarem (* 26. IX. 1858), vybudoval mnoho velikých varhan, zvl. ve středním Německu.

© **Ladmirault** (-ró), Paul, franc. sklad., * 8. XII. 1877, Nantes. Stud. na kons. v Nantech, kde již 1895 prov. jeho opera, pak v Paříži (Fauré, Gédalge a j.). V jeho rozsáhlé a vážné tvorbě se pojí vlivy Faurého s působením d'Indyho. Opery, balet, symfonie a symf. básně, menší skladby ork., hudba kom., klav. (zvl. poetické cykly), kantáty, dueta a j. Vlivná činnost kritická ve významných časopisech. [O. Séré: *Musiciens français d'aujourd'hui* (2. vyd., Pař. 1921).]

© **L'adov**, Anatolij Konstantinovič, sklad. novoruské školy, * 29. IV. (st.) 1855, Petrohrad, † 15. VIII. 1914, Novgorod. Psán t. Ljadov, Liadoff a j. Syn a žák Nik. Grig. L-a, pak zvl. Rimského-Korsakova na petrohradské kons., z níž byl sice 1876 pro lenost propuštěn, ale dosáhl pak přece 1878 titulu svob. umělce a stal se t. r. prof. ústavu (vzdal se dočasně tohoto místa, když byl propuštěn Rimskij-Korsakov). Od 1886 začal u Belajeva publikovat své skladby. Jeho tvorba je poměrně malého rozsahu. Skladby klavírní vyrůstají z romantiky schumannovské a chopinovské, časem se blíží impresionistickým metodám: Poetické cykly, známá *Tabatière à musique*, preludia, variace, kánony, etudy, mazurky, valčíky a j. Orkestrální: *Scherzo* op. 16, *Selskaja scena u korčmy* op. 19, *Pol'skij* (polonéza) op. 49 (na památku Puškinovu) a op. 55 (k zasvěcení pomníku Rubinsteinova), symfonie h op. 12, zvl. pak symf. obrázky *Baba Jaga* op. 56 (1904), *Volšebnoje ozero* op. 62 (1909, Začarované jezero, Česká Filh. 1911), *Kikimora* op. 63 (1910, Česká Filh. 1913), *Iz Apokalipsisa* op. 66 (1913); menší je *Tanec Amazonek* op. 65, *Nanie* op. 67 a *Balada* op. 21b. Orkestroval několik svých klav. skladeb (*Intermezzo*, *Muzyk. tabakerka*, *Pro starinu* op. 23 a j.). V ork. skladbách jeví schopnost jemné, splývavé barevnosti a patrnější je sklon k impresionismu. Sbory s ork. k Schillerově *Nevěště messinské* op. 28, ženské sbory k Maeterlinckově *Sestře Beatrici* op. 60, úpravy lid. písní pro ženský sbor op. 45 a 48 (z těchto vyd. některé česky v Praze

1902). Orkestroval t. Musorgského *Soročinský trh*. [Jevg. Braudo v *Ježegodniku Imper. Teatrov XXV*. 189. Památník s názv. A. K. L. (Petr. 1916, podrobný seznam prací). M. D. Calvocoressi-G. Abraham: *Masters of Russian Music* (Ln. 1936). Srv. t. Ťunějev v H.R. V. 327; H.R. IV. 103 a VII. 149, D.XXXIII. 131 a j.]

© **L'adov**, Konstantin Nikol., ruský dirig. a sklad., * 1820 a † 7. XII. (st.) 1871, Petrohrad. Syn a žák svého otce Nik. Grig. L-a, jenž byl kap. petrohradské filharm. společnosti. Jeho sourozenci byli téměř všichni hud. z povolání. Byl od 1850 až do 15. I. 1869 kap. carské opery v Petrohradě. Napsal písně, tance, sbory a sborový výjev, balet *Satanila (Lubov i Ad)*, na repertoáru carských div. ještě 1898). [Srv. sborník Anat. K. L. (Petr. 1916, 3/4).]

© **Ladunka**, Naum Ivanovič, ruský sklad., * 1. XII. (st.) 1730, † 21. VII. (st.) 1782, Petrohrad. Sloužil u carského dvora, hrál na několik nástrojů a upravil pro ork. ruské lid. písně. Sš.

© **Ladwig**, Werner, něm. sklad. a dirig., * 18. IX. 1899, Halle, † 22. III. 1934, Berlín. Stud. v Lipsku a Berlíně hud. vědu, ve skladbě zvl. žák Graenerův, v dirig. lipského operního řed. O. Lohseho. Působil od 1921 postupně v Duisburku, Oldenburku, Královci, Zvěříně, 1932/33 byl kap. Městské opery v Berlíně, pak v Drážďanech dirig. filharmonického ork. a Singakademie. Opery, symfonie, balety, hudba kom., písně.

© **Lafage** (-faž), Juste Adrien Lenoir de, franc. hud. spisov., * 28. III. 1801, Paříž, † 8. III. 1862, Charenton (u Paříže, v ústavě choromyslných). Vzdělán v Paříži (zvl. u Chorona) a Římě (u Bainiho). Samostatně zpracoval a vyd. na základě Choronových prací *Manuel complet de musique vocale et instrumentale* (velká nauka o skladbě, 6 sv., 1836/38) a *Séméiologie musicale* (elementární nauka hud., 1837), z jiných děl *Histoire générale de la musique et de la danse* (2 sv., 1844), *Essais de diphtérogographie musicale* (1864, cenná práce bibliogr.), několik pojednání o greg. chorálu a mn. j. Skladby chrám. ve slohu klasické polyfonie a cappella, písně a menší skladby instrum.

© **Lafite**, Carl, něm. sklad., * 31. X. 1872, Vídeň. Byl sborn. některých vídeňských spolků, hud. referentem a red. Napsal 3 opery (*Das kalte Herz*, prov. pražským něm. divadlem 1907, nejlepší *Die Stunde*, 1926), operetu *Hannerl (Hanička)*, pokračování Bertého *U tří děvčátek*) podle Schubertových a *Der Kongreß tanzt* (1918) podle Beethovenových a Mozartových melodií, melodramy, písně, sbory. Oblíbený doprovazeč (1896/98 konc. cesty s Fr. Ond-

říčkem.) R. 1912/22 byl gener. tajemníkem Gesellschaft der Musikfreunde a napsal dějiny tohoto spolku za 1912/37 pro jubilejní Festschrift (Víd. 1937).

© **Lafont** (-fon), Charles Philippe, franc. housl., * poč. XII. 1781, Paříž, † 14. VIII. 1839 u Tarbes. Po konc. cestách a pobytu v Petrohradě od 1815 byl královským kom. virtuosem v Paříži. Četné housl. skladby (7 konc., parafráze) a písně.

© **Laforest**, Joseph, dirig., sklad. a významný činitel hud. života v Prešpurku, * 1841, Biskupice (u Trnavy, dříve Püspöki), † 2. III. 1897, Prešpurk. Plným jménem *Thiard-Laforest*. Stud. v Prešpurku gymn., hudbu u Jos. Kumlika. Byl od 1864 vojenským kap., řídil potom hud. spolek v Linci a od 1881 byl dirig. prešpurského Kirchenmusikverein zu St. Martin a řed. katedrálního kůru. Za součinnosti vynikajících umělců (Fr. Liszt, H. G. Bülow) propagoval pokrokové snahy umělecké. Napsal *Stabat Mater*, rekviem, menší skladby chrám., ouverturu a operu *Madrigal*. [E. Hula v H.V. VII. 112. D. Orel: Fr. Liszt a Bratislava (Brat. 1925, 10).]

© **La Grotte** (grot), Nicolas de, franc. sklad., † koncem XVI. stol. v Paříži. Vynik. spinetista a varh., byl 1572 ve službách Karla IX., od 1575 Jindřicha III. Významná zhudebnění básní Ronsardových. [E. Droz v Revue de musicologie XI. (1927, únorový sešit). La Laurencie v Rassegna musicale V. 237.]

© **Laguerre** (-gär), Elisabeth Claude de, roz. Jaquet, franc. klav. a sklad., * 1659 a † 27. VI. 1729, Paříž. Vyd. chrámové i světské kantáty, housl. sonáty, skladby pro klav. a operu. Některé skladby rukop.

© **La Gye**, Paul, belg. sklad., * 8. VI. 1883, St. Gilles (u Bruselu). Vzdělán v Gentu, je prof. hud. vědy na Ecole normale v Bruselu. Díla (eklektická): 15 oper, symf. básně, ouvertury a mn. j.

© **la Halle**, Adam de, v. *Adam de la Halle*.

© **la Harpe** (-laárp), Jean François de, t. La harpe, franc. kritik a básník, * 20. XI. 1739 a † 11. II. 1803, Paříž. Odpůrce Gluckův.

© **Lahr**, ?, má v HAM. rukop. kvartet *Der Musikus* ze sbírky Zhánělový, v N.M. má J. L. rukop. píseň *Touha* s klav. Snad Joh. Lohr?

* **Lahulek**, Jaromír, čes. sklad. populár. směru, * 26. XI. 1892, Pardubice. Stud. reálku v Pardubicích a obchodní akad. v Chrudimi, je vrchním účetním Obč. záložny v Ústí n. Orli. Byl dirig. Volného ork. sdružení v Chrudimi, je v Ústí n. Orli. sborm. zpěv. spolku Lukes (od 1914) a hud. odboru Sokola, o jehož zřízení (1930) se

přičinil. Napsal přes 100 populárních skladeb, předeheru *Ukrajina*, 3 sbory s ork., hudbu k činohrám, dětským hrám a sokolská cvičení (Springer 1923, ČOS). Též úpravy pro smyčc. a dechovou hudbu.

© **Lahusen**, Christian, něm. sklad., * 12. IV. 1886, Buenos Aires. Žák H. Riemanna, v podstatě však samouk. Po velkých cestách žije od 1914 v Německu (nejnov. v Überlingen u Bodamského jezera). Hudby k činohrám, lid. písně, menší zpěvohry a pantomimy.

© **La Hye**, Louise Genev., francouzská sklad., * 8. III. 1810, Charenton (u Paříže), † 17. XI. 1838, Paříž. Rozená *Rousseau*. Opera, mše, skladby klav. (t. parafráze) a varh. (t. škola).

© **Lach**, Robert, vynik. něm. hud. vědec, * 29. I. 1874, Vídeň. Stud. hudbu u R. Fuchse, hud. vědu ve Vídni (u R. Wallaschka) a v Praze (u H. Rietsche, 1902 PhDr.). Ve Vídni přednostou hud. oddělení dvorní a st. knihovny 1911/20, od 1915 univ. docentem, 1920 mimoř. a 1927 řád. prof. Jeden ze zaklad. srovnávací hud. vědy: *Die vergleichende Musikwissenschaft* (Víd. Sitzungsber. 200, 1924). Hlavní práce: *Studien zur Entwicklungsgesch. der ornamentalen Melopöie* (1913), *Gesänge russischer Kriegsgefangener* (Sitzungsber. vídeňské akademie 1920 a dd.), *W. A. Mozart als Theoretiker* (Denkschriften Víd. akad. 61-1918), *Zur Gesch. des mus. Zunftwesens* (Sitzungsber. 199-1923), *Gesch. der Wiener Staatsakad. für Musik* (Víd. 1927), kapitola o exotické hudbě v Adlerově Handbuche. Množství článků a pojednání revuálních (na př. Auftakt I. a d.). Velmi pilná činnost sklad. (nad 100 cp.).

© **Lacher**, M., vyd. v Praze svůj klav. valčík *La chasse*. [U.K.]

© **La Chevadière** (-švardjer), Roullède de, v. *Leduc*, P.

* **Lachmann**, Em. a Mir., vyd. v Praze 1870/72 své klav. tance. [U.K., N.M.]

© **Lachmann**, Robert, něm. hudební vědec, * 28. XI. 1892, Berlín. Stud. v Berlíně a Londýně filologii. Poznal za války v zajateckých táborech orientální hudbu, stud. pak v Berlíně u Joh. Wolfa, Stumpfa a j. (PhDr. 1924, disertace *Die Musik in den tunisischen Städten*, AfMw. V.), 1927/33 byl knihovníkem státní knih. v Berlíně, kde žije. Několik studijních cest do blízkého orientu. Hlavní práce: *Musik des Orients* (Vratislav 1931, t. r. španělský překl. v Barceloně), *Exotische Musik* (v Bückenově Handbuche), pojednání *Zur außereurop. Mehrstimmigkeit* (Víd. Kongreßbericht 1927). Založ. 1933 s Joh. Wolfem a Hornbostlem Zeitschrift für vergl. Musikwiss., jenž však zašel.

* **Lachner, Ferdinand**, čes. houslista, * 23. III. 1856 a † 23. X. 1910, Praha (sebevraždou). Stud. na pražské kons. (1870/76, u A. Bennewitze), na varh. škole u Zd. Skuherského a skladbu u Zd. Fibicha. Konc. mistr ve Vratislavi (1879), Varšavě (1880) a od 1883 v N.D. v Praze. Od VI. 1887 učít. a od 1891 prof. na pražské kons. Měl svůj smyčc. kvartet, s nímž provozoval kom. koncerty v Praze (první provedení Smetanova *Z mého života* 29. III. 1879). Patřil k vynikajícím členům praž. houslové školy. Plzeňským provedením 4. IV. 1883 uvedl k nám koncert Čajkovského. Psal menší skladby klav. a housl., písně a muž. sbory (zvl. *Na Vltavě*). Vyšla *Mazurka* op. 3 (Pr. 1892) a *Adagio* op. 4 (t. 1893) pro housle a klav., písně: *Co po světě nám* op. 5 (Fibichovo Hud. album II.), *Černé oči* (t.), *Ó, milé vy oči* (Zlatá Praha IV. 5). Jeho skladby jsou v N.M. a HAM. [H.R. III. 547; S. I. 15. D. V. 144. Doplňky Černušák.] -ek.

© **Lachner, Franz**, něm. sklad., * 2. IV. 1803, Rain (Horní Bavorsko), † 20. I. 1890, Mnichov. Bratr Ign. a Vinc. L-a. Žák svého otce, jenž byl varh., pak u K. Etta v Mnichově. Byl od 1822 varh. a od 1824 divad. kap. ve Vídni, kde náležel k přátelům Schubertovým, 1834 kap. v Mannheimu, 1836 v Mnichově dvorním kap. a 1852/68 generálním řed. hudby. Několik oper, zvl. *Catarina Cornaro* (1841), hudba k *Oidipovi na Kolonu*, 2 oratoria, rekviem, několik mší a j. skladeb chrám., 8 symfonií (*Appassionata* vyznam. cenou vídeňské Gesellschaft der Musikfreunde 1835), 8 ork. suit, krásně kontrap. pracovaných, četné skladby kom., varh. sonáty, sbory, písně. Celkem asi 190 vyd. děl.

© **Lachner, Ignaz**, něm. skladatel, * 11. IX. 1807, Rain (Horní Bavorsko), † 24. II. 1895, Hannover. Bratr Fr. a Vinc. L-a. Byl ve Vídni od 1824 varh., později operním kap., od 1831 ve Štuttgartě dvorním řed. hudby, od 1842 v Mnichově, 1853 v Hamburku, 1858 ve Stockholmu, nakonec ve Frankfurtě n. M. Opery, skladby ork., kom., písně (některé velmi oblíbené, 4 vyšly t. v Praze) a j.

© **Lachner, Vincenz**, něm. skladatel, * 19. VII. 1811, Rain (Horní Bavorsko), † 22. I. 1893, Karlsruhe. Bratr Fr. a Ign. L-a. Působil ve Vídni, 1836/73 byl dvorním kap. v Mannheimu, pak žil v Karlsruhe, kde učil od 1884 na kons. Koncertní ouvertury, hudba kom., mužské sbory. Velmi vážený učít. skladby, 1869/70 byl jeho žákem Zd. Fibich. [Friedr. Walter: Briefe V. L-s an H. Levy (Mannheim 1931).]

© **Lachnith, Ludwig** Wenzel, * 7. VII. 1746, Praha, † 3. X. 1820, Paříž. Byl členem kap. zweibrückenské, od 1773 žil v

Paříži, kde dovršil své vzdělání. Smutně proslulý zkomolením Mozartovy *Kouzelné flétny* k pařížskému provedení 1801 s názv. *Les mystères d'Isis*, s některými spolupracovníky kompilátor několika jiných her. Četné instrum. skladby nevalné hodnoty. Vyd. s L. Adamem t. školu klav. prstokladu (1798).

© **Laib**, v. Bial, Carl a Rudolf.

© **Lajarte** (-žart), Théodore Edouard Dufaure de, franc. hud. spisov. a vydav. památek, * 10. VII. 1826, Bordeaux, † 20. VI. 1890, Paříž. Několik prací historických a j., zvl. *Bibliothèque musicale de l'Opéra* (2 sv., Pař. 1878 a d.). Byl od 1873 knihovníkem Velké opery a redig. sbírku *Chefs d'oeuvre classiques de l'opéra français* (v. PHS. I.).

© **Lajeunesse** (-žones), v. Albany, Emma.

© **Lajovic**, Anton, slovinský sklad., * 19. XII. 1878, Vače (u Litije). Za svých gymnas. studií v Lublani (do 1897) pilně se věnoval hudbě. Byl žákem Hubadovým v Glasbené Matici (harmonie), klav. se učil zprvu soukromě, pak rovněž v Glasb. Matici. Práva stud. ve Vídni, kde byl t. do 1902 žákem Rob. Fuchse na kons. (2 léta kontrap., 3 léta skladba). Rok žil v Celji. Dokončil právnické zkoušky (1907) sloužil u soudů v Lublani (1907/11), Brdu (1911/13), Kranji (1913/14) a znovu v Brdu, od 1919 v Lublani, nyní u sedmičlenného senátu v Záhřebě. 1908/10 učil na lublaňské Glasb. Matici harm. a kontrap., organizačně a spolkově činný, zvl. po převratu. Skladby: *Žalm 41/42* pro ten. sólo, smíš. sbor a ork. (největší jeho dílo, pr. Lublaň 1923), kantáta *Gozdna samota* pro ženský sbor a ork., 4 symf. skladby (*Andante*, *Adagio*, *Capriccio*, toto pr. v Praze o jihosl. festivale 6. XI. 1927, *Capriccio*), písně s ork. (3) a s klav. (3 seš.), sbory mužské, ženské i smíš. Písně a sbory vyšly zčásti v Glasb. Matici a v časop. Novi Akordi. Četné články a studie právnické i hudební, z těchto poslední dobou zvl. v časop. Zvuk I. až III. Psal do H.R. III. a V., významný článek *Krise v hud. životě slovinském* v LHM.-T. VII. 84 a d. [Sl. Osterc: A. L. (Zvuk I. 287 a d.). Zprávy prof. J. Šlaisa v Lublani.]

© **Lajtha**, László, význačný maď. sklad. a badatel, * 30. VI. 1892, Pešť. Vzdělán na hud. akademii (u Herzfelda), stud. pak v Lipsku, Ženevě a Paříži. Obrátiv se k hud. folkloru, věnoval se s Bartókem a Kodálym sběratelství lid. písně, v němž stále pokračuje. Od 1913 zaměstnán v hud. oddělení peštského národopisného musea, nyní řed. tohoto oddělení. Služba na frontě 1914/18 přerušila činnost sklad. i vědeckou, k nimž se mohl vrátiti teprve po válce. Prof. skladby na kons., dirig. peštského

kalvínského sboru Goudimelova a j. Jeho nejvládnějším oborem je hudba kom., ve které se jeví polyfonikem soustředěné práce: 4 smyčc. kvarteta (1925, 1927, 1929 - cena pí Coolidge 1930, 1931), 2 smyčc. sexteta, 2 smyčc. tria, klav. kvintet (1924), klav. kvartet (1926), klav. trio (1928), trio pro harfu, flétnu a violonc. (pr. 1936), housl. sonatina (1930), violonc. sonáta (1930) a vedle toho skladby klav., zvl. dva poetické cykly (*Des écrits d'un musicien, Contes*) a sonáta z mladších let a toccata (1931), písně, úpravy lid. písní, 2 smíš. sbory a cappella k básním Aprilyho (t. s franc. překlady: *Dialogue vespéral, Les montagnards*), balet *Lysistrata* (1933, velmi úspěšné prov. Pešť 1937). Vyd. *300 magyar népdal* (300 maď. lid. písní). Četné studie a články v Zenei Szemle (1927), Muzsika (1929) a j. Práce bibliografické. [O. Gombosi: L. L. (Melos VIII. 231). D. Ewen: Composers of Today (Nový York 1934, 151). Srv. t. Auftakt VIII. 45/46.]

© **Lakomy**, Peregrin, hud. pedag. a sklad., * 19. IV. 1851, Šternberk (na Mor.), † 22. XII. 1935, Vídeň. Jako housl. vojenské kapely 50. p. pl. v Prešpurku stud. u K. Mayrbergera. Od 1873 ve Vídni hráčem ork. i sólovým a od 1885 majetníkem hud. školy. Skladby, z nichž největší smyčc. kvarteto op. 16 a housl. koncert op. 35, zůstaly téměř vesměs v rukopise.

© **Lalande** (-lan), Desiré Alfred, proslulý hoboista a hráč na angl. roh, * 5. XII. 1866, Paříž, † 8. XI. 1904, Londýn. Působil v Anglii.

© **Lalande** (-lan), Michel-Richard de, franc. sklad., * 15. XII. 1657 a † 18. VI. 1726, Paříž. Balety, motety.

© **la Laurencie** (-lóransí), Lionel de, vynik. franc. hud. vědec, * 24. VII. 1861, Nancy, † 21. XI. 1933, Paříž. Stud. lesnickou akademii a byl státním úředníkem, ale věnov. se zároveň hudbě, k jejímuž vědeckému výzkumu se zcela obrátil od 1898. Čestný předseda *Société franc. de musicologie*. Red. od 1916 *Encyclopédie de la musique* (v. PHS. I.). Hlavní spisy: *Le Goût musical en France* (Pař. 1905), *Rameau* (t. 1908), *Lully* (t. 1911, nové vyd. 1930), *Les Créateurs de l'opéra français* (t. 1920, 2. vyd. 1930), *L'École franç. de violon de Lulli à Viotti* (3 sv., 1922/24), *Les Luthistes* (t. 1928), *Inventaire critique du Fonds Blancheton* (bibl., 2 sv., Pař. 1930/31), *Quelques souvenirs vivarois sur V. d'Indy* (Aubenas 1932), *Orphée de Gluck* (Pař. 1934). Velmi cenná pojednání v *L'Année musicale* (1911/13) a v četných časop., z nejnov. doby zvl. *Les débuts de la musique de chambre en France* (Revue de musicologie XVIII. 25 a d.). Vyd. (s Mairym a G. Thibaultem)

Chansons au luth et airs de cour (1931, v publikacích Société franç. de musicologie I. 3/4). Sborník vědeckých prací, jemu věnovaných, vyšel s názv. *Mélanges de musicologie, offerts à M. L. de la Laurencie* (Pař. 1933). [Srv. M. Pincherle v Revue de musicologie XVIII. 1 a d. (s podrobným soupisem prací), H. Prunières v RM. XV. (seš. 142, str. 94) a G. Saint-Foix (t., seš. 150, str. 306).]

© **Lalewicz** (-vič), Jerzy, vynik. polský pianista, * 21. VIII. 1876, Suwalki. Stud. v Petrohradě práva, zároveň do 1900 hudbu na kons. (klav. u A. Jesipové, skladbu u L'adova a Rimského-Korsakova). Získav 1900 vídeňskou cenu Rubinsteinovu, byl 1902/05 prof. klav. v Oděse, nato v Krakově, 1912/19 na vídeňské akad., 1919/20 ve Lvově, krátce v Paříži, od 1921 v Buenos Aires. Skladby klav. [O pražském vystoupení H.R. V. 95 a VI. 152.]

© **Lalo**, Edouard Victor Antoine, franc. sklad. a housl., * 17. I. 1823, Lille, † 22. IV. 1892, Paříž. Vzdělán v Lille a (1839) v Paříži, kde potom stále žil. Z jeho tří oper měla největší úspěch *Le Roy d'Ys*, (pr. 1888, pražské N.D. s názv. *Pověst o Ysu* 17. V. 1902), ze 4 housl. koncertů je právem slavný druhý, op. 21, nazv. *Symphonie espagnole* (1873, v Praze po prvé K. Halíř v kons. koncertě 1881), jenž se stal stálou součástí mezinár. repertoáru. Z jiných skladeb: Symf. 9, ork. suite *Namouna* (pův. balet) a *Scherzo*, koncert klav. a violonc., serenáda pro housle s ork., smyčc. kvartet, 3 klav. tria, sonáta housl. a violonc., skladby klav., písně, hudba chrámová. [O. Séré: Musiciens français d'aujourd'hui (2. vyd., Pař. 1921). G. Servières: E. L. (Pař. 1925). O uvedených jeho skladeb u nás srv. zvl. D. III. 85 a Branberger, Konservatoř (Symphonie espagnole), D. XIV. 163 (violonc. koncert), D. XVI. 60 a XXIV. 179 (Pověst o Ysu); srv. t. Fr. Grepl v D. XXXIX. 147.]

© **Lalo**, Charles, franc. filosof a estetik, * 24. II. 1877, Périgeux. Studoval v Bayonne a Paříži, působí na univ. v Bayonne. Několik cenných prací z hud. estetiky, zvl. *Esquisse d'une esthétique mus. scientifique* (1908).

© **Lalo**, Pierre, franc. hud. kritik, * 6. IX. 1866, Puteaux. Syn Ed. L-a. Působí v Paříži.

© **Laloy** (-loa), Louis, PhDr., význačný franc. kritik a hud. spisov., * 18. II. 1874, Grey. Stud. v Paříži filologii, zároveň hudbu na Schola cantorum (d'Indy, de Bréville), 1906/07 zastupoval Rom. Rollanda na univ. Založ. 1905 s J. Marnoldem Mercure musical, jenž přetvořen 1907 v Bulletin français IMG. Ze spisů: *Aristoxène de Tarente...*

(1904), *Rameau* (1907), *Debussy* (1909), *La musique chinoise* (1910) a j. Příspěvky v R.M., *Grande revue*, *Gazette des Beaux-arts* a j.

© **La Mara**, významná něm. hud. spisov., rodným jménem Marie Lipsius, * 30. XII. 1837, Lipsko, † 2. III. 1927, Schmölen (u Wurzen, Sasko). Hlavní práce: *Musik. Studienköpfe* (5 sv., 1868/82, nová vyd. od 1911, t. v jednotliv. sešitech), *Musik. Gedankenpolyphonie* (1873, výroky slavných hud.), *Das Bühnenfestspiel in Bayreuth* (1877), *Paul. Viardot* (1882), *Klassisches und Romant. aus der Tonwelt* (1892), *Beethovens unsterbliche Geliebte* (1909), *Liszt und die Frauen* (1911), *Beethoven und die Bruns-wiks* (1920). Vydání korespondence: *Musikerbriefe aus 5 Jhdtn* (1886), několik edicí koresp. Lisztovy (v. t.) a jeho kruhu a j. Vzpomínky: *Durch Musik und Leben im Dienste des Ideals* (2 sv., 2. vyd. 1926), *Erinnerungen an Fürstin Wittgenstein* (1925).

* **Lamb**, chrámový sklad. z konce XVII. stol., má v Kroměříži *Magnificat* a vyskytuje se v inventáři tovačovského zámku. Snad totožný s L-em Benjaminem anebo Williamem, kteří působili v Anglii. E. Tr.

* **Lamb**, Jan, též Lamp, kantor ve Vrchlabí kolem 1789, má chrámové skladby v N.M. (mše 1795 a 1798) ze Zlaté Koruny, Sadské, Nymburka a j. [Dlabač.] E. Tr.

© **Lambelet**, Georgios, novořecký sklad., * 1868, Korfu. Mladší bratr Napoleona L-a. Napsal zvl. několik symf. básní. Ve sborníku *Současné Řecko* (red. G. A. Farmakidis, Pr. 1930) jeho stať o řecké hudbě.

© **Lambelet**, Napoleon, novořecký sklad., * 1862, Korfu. Starší bratr Georg. L-a. Stud. kons. v Neapoli, působil krátce na athénské kons., pak v Egyptě (Alexandrie), Itálii, Francii a Anglii. Napsal operu, několik operet, balet, skladby chrám., písně a j.

© **Lamberg**, Josef, vídeňský hud. pedagog. a sklad., * 11. XI. 1852, Vídeň. VI. jm. Lamberger. Skladby ork., kom., klav., sbory.

© **Lambert** (lanber), Alexander, polský pianista, * 1. XI. 1862, Varšava, † 31. XII. 1929 (automobilové neštěstí). Nový York. Stud. ve Vídni a Berlíně, krátce t. u Liszta. Od 1884 trvale v Americe, kde 1888/1906 řed. novoyorské College of Music. Instruktivní skladby.

© **Lambert**, Constant, angl. sklad., * 23. VIII. 1905, Londýn. Mládí prožil v Petrohradě, hudbu stud. na londýnské Royal College of Music (Vaughan Williams, Adr. Boulton, M. Sargent). R. 1923 napsal *Prize-Fight* pro ork. velkého music-hallu,

1925 vzbudila jeho ouvertura *The Bird Actors* pozornost Ďagilevovu, jehož družina obrátila k L-vi zájem veřejnosti provedením baletu *Romeo and Juliet* (1926). Pak následovaly zvl. *The Rio Grande* (1929), jakási baletní kantáta, *Music for Orchestra* (1929) a balet *Pomona* (1930), obě prov. na festivalech Mezinár. společnosti pro soudobou hudbu v Oxfordu a Londýně (1931), ork. *Elegiac Blues*, světské oratorium (označené jako *Masque*) *Last Will and Testament* (pr. 1936), koncert pro klav. a 9 hráčů (vyd. 1933), 2 klav. sonáty, písně a j., parafráze Beethovenova baletu *Prometheus* (pr. 1936). Z hudby Meyerbeerovy sestavil a zpracoval balet *Les patineurs* (pr. Pař. 1937). Uplatňuje se t. jako vydavatel starší hudby (Boyce, Roseingrave a j.) a dirig. Nabádavá kniha: *Music ho! A Study of Music in Decline* (Ln. 1934). [D. Ewen.: *Composers of Today* (Nový York 1934, 152).]

© **Lambert** (lanber), Lucien, franc. pianista a sklad., * I. 1860, Paříž. Žák Masseneta a Duboisův. Opery, kantáta, klav. koncert a j.

© **Lambert** (lanber), Michel, franc. loutnista, sklad. a učitel zpěvu, * 1610, Vivonne (Poitou), † 1696, Paříž. Tehán Lullyho. Byl od 1650 mistrem kom. kapely Ludvíka XIV. *Airs et brunettes* (1666), *Airs et dialogues* (1689).

© **Lambillotte** (lanbijot), Louis, franc. jezuita, průkopník nového badání o greg. chorálu, * 27. III. 1796, Lahamaide (Hene-gavsko), † 22. III. 1855, Vaugirard (u Paříže). Hlavní spisy: *Antiphonaire de St. Grégoire* (1851), *Clef des mélodies grégoriennes* (1851), *Quelques mots sur la restauration du chant liturgique* (1855), *Esthétique, théorie et pratique du chant grégorien restauré...* (1855, poslední dva vyd. Du-four).

© **Lambrino**, Télémaque, pianista řeckého pův., * 27. X. 1878, Oděsa, † 25. II. 1930, Lipsko. Vzdělán v Oděse, Mnichově a zvl. u T. Carreño v Berlíně. Podnikal od 1902 z Lipska veliké konc. cesty, 1908 učil na moskevské a 1919/25 na berl. Klindworth-Scharwenkově kons. Uplatňoval se t. v kom. souhře (na př. se Ševčíkovým kvartetem). [O pražských vystoupeních H.R. VI. 219 a XIII. 71.]

© **La Mignata** (-ňa-), proslulá it. operní pěvkyně, 1669/1751, jedna z největších reprezentantek školy boloňské. Vlastním jménem Maria Maddalena Musi. [G. Cosentino: *L. M...* (Bologna 1930).]

* **Lamm**, má v HAM. slavnostní mši z doby před 1797 z Vyškovska.

© **Lamm**, Pavel Aleksandrovič, ruský pianista, * 27. VII. 1882, Moskva. Stud. 1907/13 na moskevské kons. u Kippa a

Šiškina, byl doprovazečem slavné ruské pěvkyně M. A. Oleniny D'Alheim (D'Algejm), pak řed. t. zv. Ruského nakladatelství S. A. Kusevického. Od 1918 vede na moskevské kons. třídu znalosti symfonické literatury a kom. souboru a významně se účastní organizace a podniků hud. oddělení Gosizdatu, nověji Muzgizu. Vypracoval plán souborného vyd. skladeb Musorgského a řídí je. Připravil k vyd. korespondenci Čajkovského s Jurgensonem. Upravil mnoho symf. děl novějších ruských skladat. pro 2 klav. na 8 ruk.

© **Lamond, Frederick**, vynik. skotský pianista, * 28. I. 1868, Glasgow. Dověřil své vzdělání u Liszta a Bülowa. Proslulý interpret Beethovenových skladeb. Výborný kom. hráč (u nás zvl. s Českým kvartetem, jež ho uvedlo 1904 do Kom. spolku, s Frant. Ondříčkem 1912, se Ševčíkovým kvartetem). Uplatňuje se t. jako sklad. a dirig. R. 1937 čestný doktorát glasgowské univ.

© **La Mote de Grignon Bocquet, Juan**, t. Lamote, katalánský sklad. a dirigent, * 7. VII. 1872, Barcelona. Řed. barcelonské Banda Municipal a kons. Skladby ork., oratorium, písně (s klav., ork., varh.).

© **Lamotte (-mot)**, Antoine, franc. sklad., 1819/1912. Byl baletním kap. v Paříži a Londýně. Napsal několik set tanců.

© **la Motte, Antoine Houdart de**, franc. dramatik a básník, * 17. I. 1672 a † 26. XII. 1731, Paříž. Autor četných libret pro Campru, Destouchese a j.

© **Lamoureux (-murö)**, Charles, proslulý franc. dirig., * 28. IX. 1834, Bordeaux, † 21. XII. 1899, Paříž. Pův. houslista. Založ. 1873 oratorní konc., 1882 t. zv. Nouveaux Concerts (Concerts L.), jež převzal 1897 jeho zeť Cam. Chevillard; 1872/78 byl t. druhým dirig. konservatorních konc. a 1876/78 prvním dirig. Velké opery. Obětavě propagoval v Paříži Wagnerovo umění. [Srv. D. IX. 150, 153 a d., Nejdřív nekrolog D. XXII. 35.]

* **Lamp, v. Lamb, Jan.**

© **Lampadarios, Petros**, řecko-vých. církv. sklad., * kolem 1730, Tripolitza (na Morei), † 1777. Zavedl do řeckého liturg. zpěvu prvky arabsko-turecké a způsobil prý úplný úpadek starého notového písma byzantského.

© **Lampano, ?**, má v Horníkově sbírce v N.M. rukop. offertorium z poč. XIX. stol., jež pochází z Plzně. [Nemá Fétis ani QL.]

© **Lampe, Walther**, něm. skladatel, * 28. IV. 1872, Lipsko. Učitelé: I. Knorr, Herzogenberg, Humperdinck. Od 1920 prof. klav. na mnichovské hud. akad. Skladby ork., kom., klav. [Životopis Signale XCIII. 565.]

© **Lamperti, Dora**, v. *Lamperti, Giov. Batt.*

© **Lamperti, Francesco**, proslulý zpěvní pedagog, * 11. III. 1813, Savona, † 1. V. 1892, Como. Byl 1850/75 prof. milánské kons., pak učil soukromě. Z jeho školy vyšli z našich pěvců Klem. Kalašová, Ter. Štolcová a Ant. Vávra. Technická cvičení. Zákl. spis: *Guida teorico-pratica elementare per lo studio del canto* (Mil. 1864).

© **Lamperti, Giovanni Battista**, proslulý zpěvní pedagog, * 1839, ?, † 19. III. 1910, Berlín. Syn Franc. L-ho. Působil v Drážďanech a Berlíně. Z jeho školy vyšli na př. M. Sembrich-Kochaňska, E. Schumann-Heink, P. Bulß. Napsal *Die Technik des Bel canto* (1905). Článek *Jak by se dalo zabránit úpadku pěv. umění* přel. v D. XXI. 77 a d. Také jeho choť Dora L. († 1928, Berlín) byla úspěšnou učitel. zpěvu.

© **Lampertus, Johann**, jehož uvádí Dlabáč, je patrně totožný s Lambrechtem de Vrenen (v. t.). E. Tr.

© **Lamping, Wilhelm**, něm. dirig. a sklad., * 21. V. 1861, Lingen (Hannoversko), † 7. IX. 1929, Bielefeld. Působil od 1886 v Bielefeldu. Významnější než jeho skladby jsou jeho prakt. úpravy četných skladeb Bachových pro B. & H.

© **Lamping, Willy**, něm. violonc., * 13. III. 1880, Osnabrück. Působil 1905/14 v USA, po světové válce v Kolíně n. R., pak měl soukromou školu v Halburku u Würzburgu a 1930 se stal prof. mnichovské akad.

© **Lampugnani (-ňa-)**, Giovanni Battista, it. sklad., * 1706, Milán, † 1781. V letech 1732/69 napsal na 30 oper pro různá it. jeviště a Londýn. Blíží se Joh. Ad. Hassemu. Jeho instrum. skladby (triové sonáty, sinf. a konc.) jsou příznačné pro přechodný sloh kolem 1750. Walshův londýnský tisk šesti triových sonát (spolu s G. San Martiniho) v Roudnici.

* **Lanckisch, Josef Václav**, * kolem 1677, † 26. VII. 1751, Praha. Psán t. *Lanckisch*. Byl děkanem v Údlici, od 1727 kanovníkem, od 1744 kapit. děkanem u sv. Víta v Praze. Jeho chrám. skladby v N.M. (téměř vesměs od sv. Mikuláše v Praze III.) a na Strahově. [Ant. Podlaha: Kanovníci u sv. Víta v Praze, 243.] E. Tr.

© **Landau, Fred**, něm. sklad. polsko-žid. původu, * 2. II. 1902, Łódź. Pseudonym Otto Linde. Od 1914 v Německu, žák K. Rathause a W. Gmeindla. Úspěšné operety, šlágry, skladby taneční, zvl. jazzové.

© **Landé, Franz**, něm. dirig., spisov. a sklad., * 10. IV. 1893, Elberfeld. Byl od 1914 divad. kap., 1924/33 v Düsseldorfu sborn. a pedagog., žije v Paříži. Ze spisů:

Vom Volkslied bis zur Atonal-Musik (L. 1926). Z rukop. skladeb největší světské oratorium *Panzerkreuzer Potemkin* (1928).

© **Landi, Stefano**, it. sklad., * kolem 1590, † kolem 1655, Řím. Byl kap. v Padově, 1629 se stal členem papežské kap. v Římě, kde je zvl. významný jako jeden z prvních sklad. operních: *La morte d'Orfeo* (pr. 1619), zvl. však *Sant'Alessio* (k libretu G. Rospiliosioho, pozd. papeže Klementa IX., pr. 1634). Vedle toho madrigaly (1619), 5 knih arií (1620/37), *Poesie diverse in musica* (1628), sbírka 4-5hl. mší a cappella (1639), *Missa in benedictione nuptiarum* (1628), 4hl. žalmy (1629). Drobné instrum. skladby. [H. Goldschmidt: Studien zur Gesch. der ital. Oper im XVII. Jhd (I. 202 a 252). H. Riemann: Handbuch der Musikgesch. II.]

© **Landino, Francesco**, největší mistr italské ars nova, * kolem 1325 a † 2. IX. 1397, Florencie. Zván t. *Francesco*, *Francesco Cieco* (t. j. Slepý), *Franc. degli Organi* a j. Oslepl v dětství a hledal prý útěchu v hudbě a zpěvu. Nejlepší varh. své doby, hrál t. na četné jiné nástroje. Svými širokými zájmy a schopnostmi (básník, filosof, astrolog, nástrojař) zajímavý příklad renesanční universalnosti. Byl varh. chrámu San Lorenzo. Jeho madrigaly, ballaty a canzony jsou zapsány v rukop. pramenech té doby (Florencie, Paříž, Londýn). [Joh. Wolf: Florenz in der Musikgesch. des XIV. Jhdts (SIMG. III.) a Gesch. der Mensuralnotation II. H. Riemann: Handbuch der Musikgesch. II. a ve sbírce Alte Hausmusik. Friedr. Kammerer: Die Musikstücke des Prager Kodex XI E 9 (Brno-Augšpurk 1931). Leon. Ellinwood: Fr. L. and his Music (Musical Quarterly XII. 190).]

© **Landormy, Paul Charles René**, franc. hud. spisov. a kritik, * 3. I. 1869, Issy-les-Moulineux (u Paříže). Pův. zpěvák, od 1902 v Paříži, docent na Ecole des hautes études sociales. Spisy: *Histoire de la musique* (2. vyd. 1922, čes. překlad 1. vyd. z r. 1910 od Fr. Jelínka, Pr. 1918; anglo-amer. vyd. s doplňky 1922/32, Nový York 1934), *Brahms* (1919), *Le Faust de Gounod* (1922), *Bizet* (1924). Článek o G. Faurém v H.Ro. I. 76.

© **Landowska, Wanda**, proslulá polská cembalistka a klav., * 5. VII. 1877, Varšava. Stud. na varšavské kons., v Berlíně u H. Urbana. Byla 1900/13 v Paříži učít. cembala na Schola cantorum, 1913/19 na berlínské Vysoké hud. škole, žije v Saint-Leu-la-Forêt (u Paříže), kde soukromě vyučuje a pořádá konc. Vynikající interpretka staré hudby, hraje na nástroje Pleyelovy. Koncertní cesty v Evropě i Americe, opětovně vystoupila u nás, t. v pražském rozhlase. Z činnosti literární: *Bach et ses inter-*

prètes (1906), *La musique ancienne* (4. vyd. 1921), studie v Bach-Jahrbuch 1910 a 1913, *Quelques figures attachantes de femmes compos.* (RM. VII. 68, str. 225) a mn. j., v českém překl. *Tolstoj hudebník* (D. XXX. 369). [A. Schaeffner v RM. VIII./8. O pražských vystoupeních H.R. XI. 247 (1918), LHM.-T. XIII. 262 a 266, XIV. 114 a 121 (vesměs 1934), XVII. 33 (účast na Mozartově festivale) a j. Četné snímky na deskách His Masters Voice.]

© **Landré, Willem**, holandský hud. spisov. a sklad., * 12. VI. 1874, Amsterdam. Vlivný kritik a prof. teorie na kons. v Rotterdamu. Opery, rekvie, skladby ork., kom. a písně. Účastnil se vyd. Keller-Krusemannova *Geïllustreed Muzieklexikon* (Haag 1932).

© **Landré, Willem Louis Fredrik**, holandský sklad., * 24. II. 1905, 's Gravenhage. Syn předešlého, žák Pijperův. Symfonie (prov. 1933 na amsterodamském festivale Mezinár. společnosti pro soudobou hudbu), housl. koncert, hudba k činohrám, skladby kom. [LHM.-T. XIII. 43, Klíč III. 215.]

© **Landrock, Bedřich**, český hudeb. spisov., * 10. XII. 1826, Horažďovice, † 15. I. 1894, Kuks. Vysvěcen na kněze 1850, byl katechetou v Rokycanech, 17 let katech. a řed. školy v Král. Dvoře, pak farářem na několika místech, od III. 1885 do XI. 1892 děkanem v Jaroměři, odkudž psal referáty do D. Napsal t. několik drobných skladeb (na př. preludium pro harmonium v Památníku A. H. Lhotově I. 3). [D. XVI. 88/89.]

© **Landry, Sascha**, v. *Schwartz*, Alex.

© **Landshoff, Ludwig**, něm. vydavatel hud. památek a spisov., * 3. VI. 1874, Štětín. Stud. hudbu v Mnichově (L. Thuille, M. Reger) a Berlíně (H. Urban), hud. vědu u Ad. Sandbergera, Osk. Fleischera a M. Friedlaendera (1900 PhDr., mnichovská disertace *Joh. Rud. Zumsteeg*, vyd. 1902). Byl divad. kap., 1918/28 řídil mnichovský Bach-Verein, žije v Berlíně. Osvědčil se vydáním četných starších skladeb: Výběr písní Zumsteegových (1902) a Zelterových (Schott 1932), *Alte Meister des Bel canto* (L. 1927), *Bachs geistliche Lieder* (1905), Joh. Christ. Bacha 10 klav. sonát (1926), konc. a operních arií (Mn. 1928), 2 klav. koncertů (1930/32), 2 symfonií (Peters); četné jiné věci u Schotta, v Nagelově Archivu a u Peterse (tu nověji zvl. některé konc. Vivaldiho, pův. znění Bachových invencí a j.), nová úprava Rossiniho buffy *Signor Bruschino*. Z článků: *Das vielstimmige Accompanement* (Sandberger-Festschrift 1919).

© **Landwehr, Jan**, čes. violonc. a dirig. na Ukrajině, * 12. I. 1826, Praha, † ?.

Psal se později *Landver*. Studoval 1837/40 na pražské kons., byl v letech 50tých řed. orchestru a učil. hudby u polských hrabat Potockých v Nemirově na ukraj. Podolí. R. 1857 orkestroval hudbu k ukraj. činohře *Natalka-Poltavka*, kterou upravil ukraj. hud. národopisec *O. Markovič* (v. t.) a napsal k ní také ouverturu. Tato hudba měla veliký úspěch. Další data neznáma. [V. Antonov: Trysta rokiv ukrajinskoho teatru (Pr. 1925, 71). D. 1860, 60. Sdělení dra Vlast. Blažka.] Sš.

* **Lang, A. J.**, vyd. v Praze 1831 své klav. tance.

© **Lang, Hans 1)**, německý skladatel, * 20. VIII. 1897, Weiden (Horní Falc). Vzdělán v Mnichově (Jos. Haas). Opětovně vystřídal povolání učitele na obecné škole se sbormistrovstvím, učil. teorie a j. Mše, sbory, skladby chrám. a písně vzbudily pozornost. [Životopis Signale XCII. 345.]

© **Lang, Hans 2)**, sklad. lehkého oboru, * 5. VII. 1908, Vídeň. Vzdělán a žije ve Vídni.

© **Lang, Heinrich**, něm. skladatel, * 17. II. 1858, Laichingen (Württemb.), † 14. XI. 1919, Štuttgart. Skladby varh., chrám. a světské sbory.

* **Lang, Johann Georg**, čes.-něm. sklad. v emigraci, rodák z Čech (* kolem 1724), odešel 1749 do Itálie, působil kolem 1760 v Augšpurku a v 70. letech byl konc. mistrem trevírského arcibiskupa v Koblenzi. Psal symfonie, cembalové konc. a sonáty, písně. [Jedna rukop. skladba v N.M. Dlabáč, QL.] E.Tr.

© **Lang, Josefina**, něm. skladatelka, * 14. III. 1815, Mnichov, † 2. XII. 1880, Tübingen. Žačka Mendelssohnova, provd. Köstlin. Písně a klav. skladby.

* **Lang, Ladislav**, český tenorista, * 3. I. 1867 a † 12. I. 1935, Praha. Byl sládkem v Rumunsku. U své sestry Maruše L-ové se učil zpěvu a byl angažován jako tenor-buffo v Lublani a jako operetní tenor ve Št. Hradci (do 1929). Zb.

© **Lang, Walter**, švýc. sklad. a pianista, * 19. VIII. 1896, Basilej. Žák Jaques-Dalcrozeho, od 1922 učitel curyšské kons. Skladby kom. (housle a klav., violonc. a klav. a j.), klavírní (zvl. 20 *Konzerttuden*), písně.

© **Lange, Daniel de**, holandský sklad. a dirig., * 11. VII. 1841, Rotterdam, † 31. I. 1918, Point Loma (Kalifornie). Bratr Samuela de L. Působil 1870/1913 v Amsterodamu. Solidní, ale neosobní skladby nejrozmanitějších oborů. Byl t. dobrý violonc. a varh.

© **Lange, Fritz**, něm. sklad. a spisov., * 7. III. 1873 a † 18. VII. 1933, Vídeň. Byl učil. ve Vídni. Sbory, menší zpěvohry,

spis *Jos. Lanner und Joh. Strauß* (Víd. 1904, 2. vyd. 1919).

© **Lange, Gustav**, něm. skladatel, * 13. VIII. 1830, Schwerstedt (u Erfurtu), † 20. VII. 1889, Wernigerode. Kdysi rozšířené salonní kusy klav. a j.

© **Lange, Hans**, něm. housl., * 17. II. 1884, Cařihrad. Žák Ševčíkův, od 1910 ve Frankfurtě n. M., od 1924 v Novém Yorku. Také dirigent.

© **Lange, Joachim**, rodem z Eylau (Jílové, Vých. Prusy), byl poč. XVII. stol. varh. Viléma Slavaty a vyd. 1606 v Praze u Nigrina něm. písně (zachov. jen v Lipsku). Byl pak kantorem ve svém rodišti. [QL.] E.Tr.

© **Lange, Samuel de**, holandský varh., sklad. a dirig., * 22. II. 1840, Rotterdam, † 7. VII. 1911, Štuttgart. Syn varhaníka Samuela de L. (1811/84), bratr Daniela de L. Působil zvláště v Rotterdamu, Kolíně n. R., Haagu a Štuttgartě. Z jeho skladeb nejdůl. 8 varh. sonát a oratorium *Moses*. Vyd. G. Muffatův *Apparatus musico-organisticus* (1888).

© **Lange-Müller, Peter Erasmus**, * 1. XII. 1850, Frederiksborg (u Kodaně), † 25. II. 1926, Kodaň. Vzdělán na kodaňské kons. Velmi četné písně a mužské sbory se považují za typicky dánský projev. Napsal t. opery, hudby k činohrám, práce kantátové, 2 symf. a 2 ork. suity, skladby kom.

© **Langentreu, v. Koch von Langentreu**, Jos.

© **Langenwaller, ?**, má v N.M. dvě offertoria z kostela sv. Mikuláše v Čes. Budějovicích. [QL. neuvádí.]

© **Langer, Franz**, něm. pianista v ČSR, * 11. IV. 1898, Bílsko (v Těšínsku, dnes Bielsko). Syn ork. hudebníka. Stud. v Brně 5 tříd něm. gymnasia., hudbu 1914/16 na vídeňské hud. akademii. R. 1918/19 věnoval se v Brně konc. činnosti, od 1920 učitel (prof.) pražské Něm. hud. akademie, od 1932 prof. mistrovské třídy. Rozsáhlá činnost konc. Vedle četných domácích výkonů sólistických t. mezinárodní úspěchy v Ženevě (1929), Berlíně (1930), Amsterodamu (1934), osvědčený kom. hráč (člen Prager Trio) a doprovodce. Častá vystoupení rozhlasová. Státní cena 1931. Jeden z nejlepších sudetsko-něm. pianistů, spojuje pravou hudebnost s vysokou inteligencí a mužným pojetím. Od 1932 se uplatňuje t. dirig. a vede ork. třídu a cvičení. E. St.

* **Langer, Jan**, čes. sklad., * 3. VI. 1881, Dol. Hynčína. Stud. gymn. v Olomouci. Hudbě se učil u J. Nešvery a Vlad. Lablera. Ve vojen. službě byl housl., sólistou na křídlovku a zástupcem kap. u p. pl. 98 a 93. Od 1. I. 1910 kap. p. pl. č. 93 v Olomouci a Krakově, 1918 v Kijevě. V ČSR

kapitán-kap. p. pl. č. 14, 46 a od I. II. 1927 p. pl. č. 39 v Bratislavě. Pochody, suity, směsi, písně, smyčcová kvarteta a symf. básně. [Sdělení prof. R. Chlupa.] Č. G.

© **Langer, Johann**, něm. hud. pedag. a sklad., * 13. XI. 1861, Dvorce (Hof in Mähren). Stud. v Opavě učít. ústav, hudbu ve Vídni, kde byl dlouho učít., pak řed. měšťanské školy, zároveň učít. zpěvu na středních školách. Školské zpěvníky, škola sborového zpěvu, sbory, písně, skladby chrám., klav., kom.

© **Langer, Josef**, něm.-čes. pianista, * 24. VI. 1894, Habartice (Ebersdorf u Frýdlandu). Stud. 1911/12 školu chrám. hudby v Řezně, byl 1912/14 varh., za světové války konal vojenskou službu a dovršil své vzdělání teprve 1919/24 na lipské kons. (Rob. Teichmüller, Steph. Krehl). Věnoval se pak dráze konc., 1927/28 řídil vyšší klav. oddělení městské hud. školy v Liberci, od 1928 je prof. pražské Něm. hud. akademie, kde vede třídu varh. a cembalovou. Uznávaný hráč na varh. E. St.

© **Langer, Hans Klaus**, něm. sklad., * 6. XII. 1903, Tost (Horní Slezsko). Vzdělán v Bytomi, žije v Berlíně. Skladby ork., kom., housl. koncert, konc. kusy klav., písně, sbory, kantáta, opera, oratorium *Der Einsame* (tekst z výroků Nietzscheho, 1933).

© **Langer, R.**, v. *Erlanger*, L. v.

© **Langgaard, Rud Immanuel**, dánský sklad., * 28. VII. 1893, Kodaň. Syn Siegr. L-a (1852/1914), pianisty ze školy Lisztovy a sklad. Náleží k nejplodnějším sklad. dánským: Symfonie (8, z nich 8. se sborem), symf. básně, hudba kom. (zvl. smyčc. kvarteta), skladby varh., písně, opera. Žije v Kodani. [Soupis skladeb podává J. Balzer: Bibliografi over danske komponister (Kodaň 1932, 38).]

© **Langhans, Friedrich Wilhelm**, něm. hud. spisov., * 21. IX. 1832, Hamburk, † 9. VI. 1892, Berlín. Pův. houslista, vzdělán v Lipsku (David) a Paříži (Alard). Byl 1857/60 konc. mistrem v Düsseldorfu, nato žil v Hamburku, Paříži a Heidelbergu, kde 1870 PhDr. Od 1871 trvale v Berlíně, věnov. se hud. dějinám. Z jeho prací nejdůležitější *Die Gesch. der Musik des XVII., XVIII. und XIX. Jhdts* (2 sv., 1882/87), obratná kompilace, navazující na dílo Ambrosovo. Sklad. činnost bezvýznamná.

* **Langhans, Wenzel**, chorregent v Žatci, složil mši k slavnosti vysvěcení školy 1840. E. Tr.

© **Langlé, Honoré Franç. Marie**, franc. hud. pedag., * 1741, Monaco, † 20. IX. 1807, Villiers-le-Bel (u Paříže). Vzdělán v Neapoli, působil od 1768 v Paříži, kde 1784/91 prof. zpěvu na Ecole royale de chant et de déclama-

tion, od 1794 knihovníkem kons. (do 1802 t. učít. harmonie). Jeho *Méthode de chant du conservatoire* je vlastně zpracováním díla Mengozziho. Cenné teoretické spisy.

* **Langová, Maruše**, česká učitelka zpěvu, * 7. III. 1865, Praha. Zpěvu se učila ve škole Pivodově (5 let) a u Pařšové-Zikešové (2½ roku). Zároveň stud. teorii u Ad. Piskáčka a Boh. Vendlera, repertoár u M. Angra a mimiku u Ot. Sklenářové-Malé. Po stát. zkoušce z hudby (III. 1902) učí zpěvu ve vlastní hud. škole v Praze (od 15. V. 1903). Též koncert. činnost. Z jejích žáků vynikli: Doubr. Branbergerová-Černochová, Jul. Nessay-Bächerová, Leon Geitler, Jos. Kříčka, Lad. Lang a j. Zb.

© **Langweil, Duario**, má v Liechtensteinské sbírce v Kroměříži pětihl. *Miserere* s nástroji. [Nemá QL. ani Fétis. Evidence HAM.]

* **Lanhaus, Rudolf**, český basista, * 6. VIII. 1877, Rožmitál. Zpěvu se učil v hud. a pěv. ústavě Aug. Starého. Působil nejprve u řed. Švandy ze Semčic (od 1895), pak u N.D. v Brně, od 1907 u opery měst. div. na Král. Vinohradech. Od 1919 u N.D. v Mor. Ostravě a od 1922 u měst. div. v Plzni. Vážné a buffové úlohy běžného basového repertoáru. Též operní režisér. Zb.

* **Láni, Eliáš**, sloven. kazatel, * 1570, Sloven. Pravno (Turiec), † 5. XI. 1618, Ban. Bystrica. Učitel v Jelšavě a Stražanech, od 1594 evang. kněz v Mošovcích, od 1602 turčanský senior, od 1608 dvorní kazatel palatina Jiřího Thurzy, od 1610 superintendent trenčanský, oravský a liptovský. Jeho duchov. písně vydal 1634 v Levoči Daniel Pribyš. Některé písně též v Tranovském. [J. Jireček: Rukovět. Ján Mocko: E. Láni (Lipt. Sv. Mikuláš, 1902).] E. H.

* **Láni, Michal**, sloven. kazatel, † 1708, Vrbočany. Stud. v Trenčíně, Levoči, Bratislavě, theologii v Tübingen. Rektor ve Skalici (1668), od 1670 evang. farář ve Vrbočanech, 1672 uprchl při nábož. bouřích a byl knězem exulantů v Gebhardsdorfu v Německu, 1686 se vrátil do Vrbočan. Napsal četné duchov. písně, které přešly do pozdějších kancionálů, zvl. Hořčičkova. Jeho 8 písní též v Tranovském. [Jireček, Rukovět.] E. H.

© **Laniere, Nicholas**, angl. skladatel, * 10. (?) IX. 1588 a † v II. 1666, Londýn. Syn franc. hudebníka, jenž se usadil v Anglii. Muž všestranných schopností (zpěvák, malíř, mědirytec). Byl řed. dvorní hudby za Karla I. a Karla II. V několika *masques* od 1613 uvedl do Anglie stile rappresentativo. Menší význam mají jeho skladby instrum. a písně.

* **Lankisch, Josef Václav**, v. *Lankisch*, Jos. V.

© **Lanner, Joseph**, slavný sklad. valčíků, * 12. IV. 1801, Vídeň, † 14. IV. 1843, Oberdöbling (u Vídně). Samouk v housl. hře i skladbě, byl primáři soukromého smyčc. kvarteta (violu hrál Joh. Strauß st.), jež postupně rozšířil v ork. těleso, pěstující taneční hudbu. Je vlastním zaklad. cyklického víd. valčíku. Vedle valčíků psal t. ländler, kvapíky a j., celkem 208 skladeb. Souborné vyd. Ed. Kremser (B. & H. 1889), výběr A. Orel v DTOe. XXXIII. 2. V N.M. autograf klav. valčíku *Hymnus Feierklänge* z 1837 a zpěvní valčík *Der Lanner im Olimp* (tak!), zajímavý textem. [Biografie L-ovy napsali zvl. H. Sachs (1889), F. Rebay-O. Keller (1901), F. Lange (J. L. und Joh. Strauß, 2. vyd. 1919). O rozšíření L-ovy hudby u nás zvl. Zd. Nejedlý: B. Smetana II. a III.]

© **Lannoy** (-noa), Eduard Frh. von, něm. sklad. a dirig., * 3. XII. 1787, Brusel, † 29. III. 1853, Vídeň. Vzdělán zvl. ve Št. Hradeč a v Paříži, žil od 1813 ve Vídni, o jejíž hud. život se značně zasloužil. Rozsáhlá sklad. činnost je dnes zapomenuta.

© **Lanoys**, má zkrácené *Patrem* a *Sanctus* (3hl.) ve Speciálníku královéhradeckém. [D. Orel: Počátky umělého vícehlasu v Čechách 55. Nelze zatím rozhodnout, zda je míněn David de *Lannais* (Lannoy) anebo Jehan de *Lannoy*, jež uvádí QL., či snad jiný sklad.] E. Tr.

* **Lanský, Vladimír**, v. *Jarka*, V. H.

© **Lantins**, de, jméno dvou nizozemských sklad. poč. XV. stol. (Arnoldus a Hugo). [Ch. van den Borren: Hugo et Arnold de Lantins (Lutyx 1932); referát Revue de musicologie XVIII. 236.]

* **Lantner, Bohuslav**, český houslař, * 28. IV. 1862 a † 16. IX. 1917, Praha. Vyučil se houslařství (1875/79) u svého otce Ferd. Mart. L-a. Pracoval 1879/82 v Berlíně u Fr. Brucknera, pak u Richtera a Juhlinga v Drážďanech a v Hamburku u Pfaba. Od 1887 samostatným houslařem v Olomouci. R. 1891 převzal otcův závod. Místostarosta Tovačovského a starosta Pěvecké župy Dvořákovy. [Srb-Debrnov: Slovník. H.R. XI. 23; J. Bušek v H.V. X. 153. Věstník pív. a hud. XII. 165 a XXI. 51.] Č. G.

* **Lantner, Bohuslav Jiří**, čes. houslař, * 11. X. 1896, Praha. Stud. obchodní akademii v Praze a vyučil se houslařství u svého otce Bohuslava L-a. Napsal v denních listech několik článků o houslařích, o houslích Ant. Stradivariho a j. Č. G.

* **Lantner, Ferdinand** Martin, český houslař, * 6. I. 1833 a † 22. XI. 1906, Praha. Vyučil se u F. Lehnera (1845/50), pracoval ve Vídni, Pešti a v Praze u J. Dvořáka a F. A. Homolky (od 1857). Vlastní

dílů si založil 1862 na Václavském nám. Byl t. obětavým pracovníkem v Pěv. župě Dvořákově, Tovačovském a j. [Srb-Debrnov: Slovník. Věstník pěvecký XI. 199 a d. J. Bušek v H.V. X. 153.] Č. G.

© **Lányi, Viktor Géza**, maď. hud. spisov., * 1889. Kritik Pesti Hirlapu, překlady a rozborů oper, průvodce operou (*Operakalauz*, Pešť 1936). [B. Szabolcsi-A. Tóth: Zenei-Lexikon (2. vyd., 1935).]

* **Lanz, Antonín**, český nástrojař, * 14. IV. 1754 a † 14. I. 1814, Pátek u Loun. Samouk, vyráběl housle, citery a klarinety. [Dlabač.]

© **Laparra, Raoul**, franc. sklad. a spisov., * 13. V. 1876, Bordeaux. Žák pařížské kons., římská cena 1903. Opery: *Peau d'âne* (1899), *La Habanera* (1908), *La Jota* (1911), *Le joueur de viole* (1926). Ork. suity (*Un dimanche basque* - s klav., *Le Missel chantant* - na melodie 17. a 18. stol.), skladby kom. a j. Pro *Encyclopédie de la musique* napsal stať *La musique et la danse populaire en Espagne*. Kniha Bizet et l'Espagne (Pař. 1935).

© **Lapis, Santo**, it. sklad. a operní podnikatel. Byl boloňským *accademico filarmonico*. Kolem 1729 se hrála v Benátkách jeho opera *La generosità di Tiberio*, 1730 *La fede in cemento*. Převezl po odchodu Ant. Denziho (v. t.) ředitelství Sporckova divadla v Praze a po zániku tohoto ústavu dostal dekretem pražského magistrátu z 19. V. 1738 povolení provozovat operu v Kotcích za roční nájem 1400 zlatých. Téhož roku hrál t. ve Vídni a v Linci, 1740 v Augšpurku, kde vyšly jeho sonáty op. 1. V Praze provozoval pasticcia, sestavená z hudby různých skladatelů (*Semiramide*, *Tigrane*), jeho vlastní skladbou byla podle všeho *La Ginevra*. Vydatně pěstoval balet. Politické poměry po nastoupení Marie Terezie uvedly ho do značné tísně a zne-možnily mu vésti pražský podnik. Působil pak v Haagu, jak je udáno na 2. svazku sonát, r. 1753 vyšly jeho *Six solos* op. 15 v Londýně vlastním nákladem, což poukazuje k jeho tamnímu pobytu. Katalog B. & H. uvádí 1754 operu *L'infelice avventurato*. Jsou doloženy skladby klav., jedno *Dixit* je v křižovnické sbírce v Praze. [QL. O. Teuber: Gesch. des Prager Theaters I. (Pr. 1883). Archiv městský v Praze 824 (upozornění Troidovo). Žádost o povolení plesů 28. I. 1740 v archivu min. vnitra (film a regista v HAM.).]

© **de la Poupelière** (-puplinjār), Alexandre Jean Joseph le Riche, t. Popelière, Pouplinière, franc. mecenáš hudeb. umění, * 29. VII. 1693 a † 5. XII. 1762, Paříž. Žák Rameauův, který byl pak několik let jeho hostem. Finančník, pořádal

ve svém domě koncerty, jež měly zvl. za vedení Gossecova (od 1751) a účastí J. V. Stamice (1754/55) veliký význam pro rozvoj franc. instrum. hudby a pro složení orchestru zavedením lesních rohů, klarinetů, pozd. t. harfy. [G. Cucuel: *La Poupelière et la musique de chambre au XVIIIe siècle* (Pař. 1913).]

© **Lappi, Pietro**, it. sklad. XVII. stol., * Florencie, byl řed. kůru v Brescii a vyd. 1600/29 hlavně chrám. skladby. Zastoupen v Kroměříži ve sbírce *Canzoni per sonar...* (1608). [Evidence HAM.]

© **Lapšin, Ivan** IV., ruský filosof a hud. estetik, * 24. X. 1870, Moskva. Stud. v Petrohradě střední a vys. školy, od 1893 se u A. A. Vvedenského připravoval k univ. profesuře. R. 1897/13 byl tam soukr. docentem na univ., 1913/22 řádným prof., 1920/22 zároveň prof. obecné a hud. estet. na ústavě pro dějiny umění (GIII), zalcž. Lunačarským. R. 1922 vypovězen, žije od 1923 trvale v Praze. Z jeho obecných spisů filos. a estet. dotýká se hudby zvl. *Chudožestvennoje tvorčestvo* (Petr. 1922, partie o Rímském-Korsakovu, Skr'abinovi a j.). Spisy a pojednání hudební: *Filozofskije motivy v tvorčestve N. A. Rimskogo-Korsakova* (Petr. 1911), *Puškin i russkije kompozitori* (Orfej I., 1922), *Rimskij-Korsakov* (Petr. 1922), *Zavetnije dumy Skr'abina* (t. 1922), *Ruská hudba a její tvůrcové* (s L. Kubou a S. Orlovem, Pr. 1927), *Smetana kak vyrazitel' češskago narodnago muzyk. genija* (Pr. 1930), *Jos. Suk* (Russkaja mysl 1923), *L. Janáček i jeho Jenůfa* (Vestník chora Archangelskago), *Sbory Rimského-Korsakova* (Věstník POČ. 1932), *Význam instrum. v tvorbě N. A. Rimského-Korsakova* (LHM.-T. XIII.), *Puškin a ruská hudba* (H.V. XVIII. 53), *L. Kuba a slov. hudba* (Slavia 1937/38), v tisku *M. A. Balakirev* (Berlín), ve Sborníku ruské univ. k 20letí ČSR vyjde *Antonín Dvořák*; z rukop. prací zvl. *Muzyka s socialnoj točki zrenija 1500/1920*, práce o Stravinském, Prokofjevovi, Rachmaninovi a j. G. B.-J.

© **L'apunov, Sergej** Michailovič, sklad. školy novoruské, * 30. XI. 1859, Jaroslav. † 11. XI. 1924, Paříž. Psán t. Liapounoff, Ljapunov a j. Vzdělán do 1883 na moskevské kons., žil od 1885 až do revoluce v Petrohradě, kde m. j. od 1893 pomocníkem řed. dvorní pěvecké kapely, 1905 řed. volné hud. školy, 1910 prof. kons. Náležel k přátelům Balakirevovým. Ze skladeb jsou významnější: Ork. balada op. 2, *Ouverture solennelle* op. 7, symf. h op. 12 (novinka České filh. 1906) a b, symf. báseň *Želazova Wola* op. 37 a *Hašiš* op. 53, 2 klav. koncerty, Ukrajinská rapsodie op. 28 pro klav. a ork. (novinka České Filharm. 1917), housl. kon-

cert, kantáta, klav. preludia, valčíky, mazurky, etudy, 12 *études d'exécution transcendente* op. 11. R. 1893 podnikl cestu k výzkumu lid. písně v severních guberniích, jejímž výsledkem je vyd. 35 ruských písní. Vyd. korespondenci Balakirevovu s Čajkovským (Petr. 1912) a s N. A. Rimským-Korsakovem (Muzyk. Sovremennik 1915/17). Větší studie o Balakirevovi v Ježegodniku Imper. Teatrov XX., 7. a 8. příloha. [M. D. Calvocoressi-G. Abraham: *Masters of Russian Music* (Ln. 1936). O prvých prov. v Praze D. XXIX. 99 a Branbergerův Smetana I. 294, H.R. X. 231.]

© **Largo, Henry**, v. *Hirschbach*, H.

© **Laroche** (-roš), *Hermann*, významný ruský kritik, * 13. V. (st.) 1845 a † 7. X. (st.) 1904, Petrohrad. Žák petrohradské kons. spolu s Čajkovským, jehož byl obdivovatelem a přítelem. Byl 1867/70 a 1883/86 prof. moskevské kons., 1872/79 kons. v Petrohradě, kde pak žil od 1890. Podstatnou část jeho prací, dříve roztroušených (Russkij Vestnik, Muzyk. Listok, Novosti, Rossija, Vestnik Jevropy a j.) podává *Sobranije kritičeskich statej I.* (Moskva 1913), kde zvl. *Glinka i jeho značenije v istorii muzyki*, prvá vážná práce L-ova, otištěna pův. 1867 v Ruském věstníku, str. 162 a d., pak různé menší články (o Glinkovi a j., na př. o A. W. Ambrosovi, 362 a d.), II. 1 (t. 1922) a II. 2 (t. 1924), věnov. Čajkovskému (ve II. 2 t. Jakovlevova stať *Laroš o Čajkovském*). Vedle toho: *A. G. Rubinstein v vospominanijach...* (ve sborníku Rubinsteinově, vyd. Russkaja Starina), životopis Ulybyševův (k překladu jeho Mozarta od M. Čajkovského, 1890), překlad známé knihy Hanslickovy (*O muzyk. prekrasnom*, s cenným úvodem) a j. V D. 1874 článek o Čajkovského *Opričniku*. [Nekrolog v. Ježegodnik Imper. Teatrov XV., příloha, str. 288.]

* **Larra, Marie**, v. *Srbová*, M.

© **Larsen-Todsen, Nann**y, slavná švédská wagnerovská pěvkyně, * 2. VIII. 1884, Hagby. Vzdělána ve Stokholmě, debutovala tam (1906) a působí v král. opere. Četná vystoupení v Novém Yorku, Bayreuthu a j.

© **Larsson, Lars** Erik, švédský sklad., * 1908, Akarp. Z jeho skladeb se staly mezinár. známy provedením na festivalech Společnosti pro soudobou hudbu symfonietta pro smyčc. ork. op. 10 (Florencie 1934, v Praze Malko 1935) a ouvertura (Barcelona 1936). Opera *Princezna Cyperská* měla pův. premiéru ve Stokholmě 1937, *Divertimento* pro malý ork. bylo prov. 1937 na pařížském festivale. Vedle toho napsal saxofonový koncert, ork. serenádu a j.

© **la Rue** (-rů), *Pierre* de, t. *Petrus Platensis*, *Pierson*, významný sklad.

školy nizozemské, * kolem 1460 ve Flandřích, † 20. XI. 1518, Courtrai. Žák Ockeghemův, vrstevník Josquinův. Byl 1492/1510 zpěvákem kapely Filipa Sličného v Bruselu. Jeho skladby spojují umění imitační s neobyčejnou výrazovou poetičností a silou. Tiskem vyšly mše u Petrucciho, Antiquise, Otta, motety a chansons v četných sbírkách XVI. stol. Nově vyd. jedna mše v Expertově sbírce *Maîtres musiciens de la renaissance franç.* (1890), rekviem a motet v Blumeho sbírce Chorwerk. [P. Wagner: *Gesch. der Messe I.* (B. & H. 1913, 166 a d.). H. Leichtentritt: *Gesch. der Mottette* (t. 1908, 47 a d.). H. J. Moser: *Die mehrstimmige Vertonung des Evangeliums* (t. 1931, 52). O výskytu u nás D. Orel: *Hud. památky františk. knih. v Bratislavě* (Brat. 1930, 54 a 55). E. Tirabassi: *L'interprétation traditionnelle des Oeuvres de P. de L. R.* (Musica sacra, Brugsy XLII. a XLIII.)]

© **Lasekk, Charles**, vyd. 1835/53 četné skladby. Jmenoval se vlastně Karl Freiherr von *Kaskel* a žil v Drážďanech.

* **Laschmann, Theodor**, sloven. katol. farář, * 5. XI. 1839, Gbely, † 9. V. 1884, Čáry. Vydal *Katol. spevníček pro mládež národ. škol* (Skalice 1871, 2. vyd. 1876) a *Napevy k témuž zpěvníku* (1872). F. Z.

* **Láska, Gustav**, čes. kontrabasista, * 23. VIII. 1847, Praha, † 16. X. 1928, Zvěřín. Stud. na pražské kons. (1861/67, u Jos. Hraběte). Byl členem opery v Kasselu (1868), dvor. kapely v Sondershausen (1872), dirig. opery v Göttingen, Eisleben a Halberstadt (1875/76), členem ork. Bilseho v Berlíně a od 1. V. 1875 v operním ork. ve Zvěříně, kde dirig. t. Singakademii a v katol. kostele. Ucházel se marně o profesuru kontrabasu na pražské kons. (1870, po Jos. Hraběti) a zastupoval tam krátce (v I. 1876) prof. Jos. Sládka. Napsal klav. skladby (2 sonáty), pro kontrabas (též koncert), ouvertury, 2 symf., písně, kantátu, opery *Abu Seid*, *Der Kaisersoldat*, *Liebe*, mše a j. chrám. skladby. Jsou ve dvor. knihovně mecklenbursko-zvěřinské. [Data Státní divadlo ve Zvěříně.]

© **Laska, Joseph Julius**, něm. dirig., * 13. II. 1886, Linec. Vzdělán v Mnichově, byl kap. na mnoha místech, u nás 1909/10 v Teplicích, 1911/12 v Mor. Ostravě a 1913/14 u něm. divadla v Praze. Za války se octl v zajetí, žil 1920/23 ve Vladivostoku, pak řídil konservatoř a symf. orchestr v Takarazuce v Japonsku. R. 1936 byl z Japonska vypovězen pro účast na sovětském divad. festivale.

* **Láska, Ladislav**, český skladatel, * 25. VI. 1889, Praha. Stud. na pražské kons. (1903/09). Žije v Praze-Pankráci, majetník klav. školy a korektor firmy MU.

Napsal menší klav. skladby (tance, *Posvícenská suita*, 2 rapsodie a j.), písně, serenádu pro malý ork. a tance pro ork. Tiskem: *Obrázky z pouti* (MU. 1932), *Kouzlo čes. vesničky* (t., t. r.), *Idylky ročních měsíců* (t. 1935), *Tři dětské skladbičky* (Neubert, 1923) a sokolská cvičení (Čes. Obec Sokol.). Mimo to instrukt. skladby klav., *Album mlad. pianistů I.-III.* (MU. 1933) a četné revize a úpravy pro MU. V rukopise *Malá hud. gramatika*.

* **Laske, Josef Antonín**, čes. nástrojař, * 18. III. 1738, Rumburk, † 30. XI. 1805, Praha. Pracoval v Drážďanech, Berlíně, Vídni, od 1764 měl dílnu v Praze III, kde vyráběl mandoliny, housle, violy d'amour, violonc. a harfy. [Dlabač.]

© **Laskovskij, Ivan Fëdorovič**, ruský hud. diletant, sklad. a pianista, * 1790, † 1855, Petrohrad. Byl kolem 1820/30 považován za jednoho z nejlepších pianistů vyšší petrohradské společnosti. R. 1832 vyd. s Norovem *Liričeskij almanach*, v němž byly otištěny vedle skladeb Glinkových a j. též jeho 3 skladby. Jinak vyšlo více než 70 klav. skladeb (22 mazurky, 13 valčíků a j.), kom. zůstaly v rukop. Sš.

* **Lassner, Ignác**, též Lassner, violonc. a sklad., * 8. VIII. 1815, Strážov u Klatov (Drosau), † 18. VIII. 1883, Vídeň. Žák Goltermannův na violonc., pak Merkův a Servaisův ve Vídni. Žil ve Vídni a v Aradu. Skladby pro violonc. Jeho syn Karl L. (* 11. IX. 1865, Vídeň) je rovněž violonc. a sklad.

© **Lasner, Karl**, v. *Lasner*, Ign.

© **Lassalle (-sal)**, Jean Louis, slavný franc. barytonista, * 14. XII. 1847, Lyon, † 7. IX. 1909, Paříž. Debutoval 1869 v Lutychu, byl zvl. 1872/93 ozdobou Velké opery v Paříži, 1901 se věnoval pedagog. činnosti, od 1903 prof. pařížské kons. Vystupoval v pražském N.D. ve velkých úlohách svého repertoáru (zvl. Vilém Tell, Don Juan) 1886, 1887 a 1893, t. koncertně. [O pražských vystoupeních zvl. D. VIII. 88, 97, 118, IX. 172, 196, XV. 63, 73. B. Benoni: *Moje vzpomínky a dojmy I.* (Pr. 1917, 251).]

© **Lassen, Edward**, něm. sklad. dánského pův., * 13. IV. 1830, Kodaň, † 15. I. 1904, Výmar. Vzdělán v Bruselu, působil 1858/95 ve Výmaru. Opery, hudby k činohrám, 2 symf., ouvertury, housl. koncert, písně a j. [Nekrolog D. XXVI. 49.]

© **Lasser, Johann Baptist**, něm. zpěvák a sklad., * 12. VIII. 1751, Steinkirchen (Dolní Rakousy), † 21. X. 1805, Mnichov. Jeho chrám. skladby byly u nás neobyčejně rozšířeny, zvl. na venkovských kůrech. Vedle toho napsal operety. *Hodnotná Vollständige Anleitung zur Singkunst* (1798). [N.M., HAM. a jeho evidence.]

© **Lasserre** (-ser), Jules Bernard, význ. franc. violonc., * 29. VII. 1838 a † 19. II. 1906, Tarbes. Skladby a škola pro violonc.

© **Lasserre** (-ser), Pierre, franc. hud. spisov., * 1867, Pau. Žije v Paříži. Spisy: *Les idées de Nietzsche sur la musique* (2. vyd. 1930), *L'esprit de la musique française* (1919), *Philosophie de goût musical* (2. vyd. 1930).

* **Lassner**, Ignác, v. *Lasner*, I.

© **Lasso**, Ferdinand di, v. *Lasso*, Orlando di.

© **Lasso**, Orlando di, jeden z největších sklad., * 1532 (?), Mons (v Henegavsku), † 14. VI. 1594, Mnichov. Jmenov. t. Orlandus *Lassus*, Roland de *Lattre* a j. V chlapeckých letech zpíval v chrám. sboru svého rodiště, 1544 odešel ve službách Ferdinanda z Gonzagy do Sicilie a pak do Milána. Tři léta sloužil u markýze della Terza v Neapoli, 1553 byl kap. v Lateranu v Římě (jistě se stýkal s Palestrinou). Po cestách do Francie, Anglie a Nizozemí stal se 1556 členem kapely a 1560 kapelníkem vévody Albrechta V. v Mnichově, kde působil do smrti. Opětovně navštívil z Mnichova Itálii. Velkolepý synthetický zjev, spojoval vrcholné výsledky nizozemské školy s osobitě ztrávenými vlivy celého tehdejšího uměl. vývoje v životním díle úžasně rozsáhlém (nad 2000 skladeb). Svému největšímu vrstevníkovi Palestrinovi blíží se poměrně nejvíce ve skladbách mešních (asi 50), jež se většinou hlásí ke slohu a cappella, ze značné části jsou po způsobu nizozemském pracovány na světský cantus firmus. Nesporně největším mistrem je v motetech (asi 1200), jichž výběr (516) vyd. jeho synové s názv. *Magnum opus musicum* (1604). Tu se nejplněji jeví jeho technická všestrannost a nevyčerpatelné bohatství invence. K nim se druží *Psalmi Davidis poenitentiales* (7 pětihl., 1565, vyd. 1584), uchvacující citovou hloubkou a zaníceností. Mezinárodnost L-ova dochází výrazu zvl. v jeho světských skladbách (asi 150 franc. chansonů, asi 200 italských madrigalů a villanell a 7 knih něm. písní světských i duch.). Tu dovede L. vždy dokonale zachovat správný sloh a po stránce technické výrazové se blíží zvl. v madrigalech největším novotářům své doby vypiatou chromatikou, s jejímž vhodným užitím se ovšem setkáváme t. v jiných jeho skladbách. Velikost jeho osobnosti dala mu výjimečné sociální postavení a došla výrazu velikými počty. Vévoda bavorský vyd. v nádherné úpravě výběr jeho skladeb chrám. s názv. *Patrocinium musices* (5 sv., 1573/76). Z dětí L-ových byl nejstarší syn Ferdinand († 1609) dvorním kap. v Mnichově a vyd. sbírku motetů (1587), mladší Rudolf

(† 1625) byl od 1587 významným členem dvorní kap. mnichovské, chrámovým sklad. vážné úrovně a vyd. (1619) soubor 100 magnificent svého otce s názv. *Jubilus Beatae Virginis*. Také syn Ferdinandův, rovněž Ferdinand L. († 1636) byl chrám. sklad. v duchu dvojsborové skladby benátské. [Souborné kritické vyd. skladeb, rozpočtené na 60 svazků, vychází od 1894 u B. & H., praktická vyd. některých skladeb pořídil zvl. H. Bäuerle, nejnověji A. Piechler (šestihl. Missa Ecce nunc benedicite, Řezno), A. Hardörfer (7 trojhl. sborů, Hamburk 1936) a j. U nás jsou skladby L-ovy doloženy starými tisky v Kroměříži (Magnum opus musicum, Missae posthumeae), v N.M. a j., nová pražská vyd. několika motetů a opisy Horníkovy v N.M. Literatura je obrovská, lze uvést jenom hlavní nové práce. A. Sandberger v *Beiträge zur Gesch. der Bayer. Hofkapelle unter O. di L.* (1894/95), *Ausgew. Aufsätze a v Abhandlungen bavorské akad.* 1926. Biografie Eug. Schmitz (1915), Ch. van den Borren (3. vyd., Paříž 1930). E. Closson (1919). H. Bäuerle: *Die sieben Bußpsalmen des Orl. di L.* (L. 1906). Ludw. Beer: *Die deutschen Gesänge O. di L-s* (Erlangen-Bruck 1935, würzburská dis. z 1934). Ed. Lowinski: *Das Antwerpener Motettenbuch O. di L-s...* (Tijdschrift der Vereen. voor Noordnederlands Muzikgeschiedenis 1936, heidelb. dis. 1936). Příslušné partie v P. Wagnerově *Gesch. der Messe a Leichtenrittově Gesch. der Motette.*]

© **Lasso**, Rudolf di, v. *Lasso*, Orlando di.

© **Laszky**, Béla (t. Adalbert), sklad. lehkého oboru, * 3. VI. 1867, Nitra, † v noci na 2. XI. 1935, Vídeň. Stud. na vídeňské kons., byl důstojníkem, později se věnoval skladbě operet malého formátu, komických výjevů a chansonů. Úspěšně zpívala jeho popěvky zvl. jeho choť, Mella *Mars*.

© **László**, Géza, JUDr., maď. zpěvní pedag., * 1887, Rác Szent Miklós. Svě zpěvní vzdělání, jehož nabyl za právnických studií v Pešti, dovršil v Miláně. Po světové válce se věnoval v Pešti zpěvní pedagogice. Jeho žačkami jsou m. j. M. Németh a R. Anday.

© **László**, Sándor (t. Alexander), maď. pianista, * 22. XI. 1895, Pešť. Stud. na pešťské akad. u Szendyho a Kovácse, skladbu u Herzfelda. Od 1915 v Berlíně, později ve Starnberku u Mnichova, mnoho na konc. cestách. Uplatňoval se t. dirigentsky, zvl. však se stal známým svým úsilím o barevný a tvarový výraz optický hud. skladby (v. *Barevné slyšení*, PHS. I.). Napsal t. hudbu ke *Snu noci svatojanské*, několik menších pantomim, písně, skladby klav.

* **Lašek, Bedřich** Ladislav, čes. sklad. v emigraci, * 25. II. 1863, Čáslav, † ? Stud. reálku v Čáslavi, učít. ústav v Brně, kde byl žákem L. Janáčka a B. Žaluda. Byl učít. hudby a kap. měst. hudby v Rychnově n. Kn. (1885). Jako doprovazeč a sborm. ruského sboru Agreneva-Slavjanského poznal celou Evropu a část Asie. Od III. 1893 ve Tveru učít. hudby na střed. školách a řed. kůru v němec. kostele. Napsal četné menší skladby klav. (pochody, valčíky, čtverylky, s užitím ruských a bulh. témat), houslové, písně (populární dueto *Char-Bulat*), úpravy lid. písní ruských a směs z romancí Glinkových (Č.H. I., III., IV., XIII., XXI., Hud. květy I., II., Varyto V., FrU., Čes. album taneční, Tver). Psal příspěvky do Čes. varhaníka I. a II., a do D. 1890. Též cestopisné črty: *Z potulek čes. muzikanta* (Pr. 1900, V. Rezníček). [Č.H. XIII. 101/102; D. XV. 135, Humor. listy 1890.]

* **Lašek, Gothard** Josef, čes. sklad., * 5. V. 1854, Chrudim, † 9. II. 1937, Čakovice. Stud. reálku v Čáslavi, Kutné Hoře (1860/73), kde t. učít. ústav. Byl učít. a zároveň sborm. spolku Orlice v Kostelci n. Orl. (1873/76), říd. učít. a řed. kůru v Častolovicích (1880/95), řed. měst. školy a sborm. pěv. spolku Zdobničan ve Vamberku (1895/1918), od 1918 v. v. a sborm. hud. spolku ve Zvoleněvsi u Slaného (do 1921) a hud. spolku Lyra v Čakovicích (1924/1933). Napsal četné klav. tance (*Na divoké Orlici*) a pochody, salonní kusy, písně, sbory, chrám. skladby a pohřební sbory, jež vyšly v *Lyře morav.* (1877), Varyto (II., IV., V., VIII.), Č.H. (V., VII./XI.), *Vlastimilu VII.* 42, u FrU. 1879, v Pardubicích 1898 a *Drážďanech*. Vydal *Taneční album* (Moštěnice, Pazdírek). Psal příspěvky do D. 1879, Čes. varhaníka I. a Č.H. V. Vzor obětavého pracovníka, jenž napsal též vlastivědné knihy o Častolovicích a Kostelecku. [Hrobský v Č.H. X., Kryšpín: 100 let práce učít.]

* **Lašek, Hanuš**, čes. tenorista, * 9. V. 1860, Plasy u Plzně, † 21. VIII. 1937, Praha. Otec ředit. kůru. Stud. na učít. ústavě v Příbrami, byl učít. v Petrovicích, Rakovníku a Kladně. Učil se zpěvu v Praze u Pecha a Stolze, po prvé vystoupil v N.D. v Praze 14. XI. 1886 (Liborin). Člen opery v Opavě (1887/88), zdokonalil se ve zpěvu u J. Fuchse ve Vídni, kde byl členem dvorní opery (od 1888), 1891 v Brémách, 1892/97 v N.D. v Praze, od 1897 ve dvorní opeře v Drážďanech. V IX. 1902 otevřel si pěv. školu v Praze, 1904/08 byl prof. zpěvu na kons. v Aberdeenu (Skotsko), od podzimu 1908 opět učít. zpěvu v Praze, kde 1910/15 prof. kons. Napsal *Kriteria starovlašských*

pěvec. škol (Pr. 1908), *O školách operních* (D. XXIV.), *O dnešním belcantu v opeře* (t. 1900), *Anglie a Amerika v pěv. kultuře* (Věstník pěvec. XV.), *Staré it. pěv. školy* (t. XIII.), *Jubilejní vzpomínka na Prodanou nevěstu 1892* (t. XXIX.). Menší příspěvky v Č.H. X./XII., H.R.I., drobné vzpomínky v denních listech, zvl. v Nár. Politice. Vydal též klav. třasák *Vodní družstvo* (Pr. 1887). [D. XXIV. 272; Věstník pěv. XIII. 148; H.V. XI. 94. Smetana 1936/37, 14/15.]

* **Laštůvka, František**, čes. varhaník, * 16. III. 1906, Mor. Ostrava. Řed. kůru a majetník hud. školy ve Vel. Polomi u Opavy. Napsal *12 etud pro housle* (1924), písně *Vzpomínky, Vojáci opavské posádky* (1930), *Píseň poutníka* (1932), operety *Věrná láska* (1925) a *To je k smíchu* (1931), 6 mší, mezi nimi 3 pastýřské (t. pod pseudon. *Vítkovský, Fr.*), pohřební písně (1931).

◎ **Latann, Karl**, něm. vojenský kap., (1840/88), napsal na sta pochodů, tanců a drobných violonc. skladeb.

◎ **Läte, Alexander**, estonský sklad. a dirig., * 13. XII. 1860, Ringen-Aydkar. Plným jménem *Sprenk-Läte*. Stud. hudbu ve vyspělém věku soukromě u Fr. A. Brennera, učít. hudby na univ. v Dorpatu (Tartu) a u lotyšského sklad. a pedag. Joh. Zimse ve Valkách. Zdokonalil se t. na vídeňské kons. Byl varh. v Nuggenu u Dorpatu, pak učít. hudby v Dorpatu. R. 1891 byl jedním z dirig. čtvrtého pěv. festivalu v Dorpatu, kde byly provedeny t. jeho 2 skladby. Napsal asi 100 muž. sborů, jež se opírají o estonskou lid. melodiku, ale zpracují ji osobitě. Méně důležit. jsou skladby instrum. (ouvertura *Kalevala*, smyčc. kvartet a j.) Sš.

◎ **Latilla, Gaetano**, ital. sklad. pozdní neapolské školy, * 12. I. 1711, Bari, † 1791, Neapol. Více než 50 oper, oratoria, skladby instr. Srv. t. *Lattili*. [Seznam všech oper Belucci la Salandra v revui Japigia, Bari 1935.]

* **Latobor, Vilém**, má v kancionále Tranovského píseň *Všickni lidé, kterýž spíte.* F. Z.

◎ **La Tombelle** (-tonbel), **Fernand** de, franc. sklad., * 3. VIII. 1854, Paříž, † 13. VIII. 1928, Castelnau-Fayrac (Dordogne). Byl učít. teorie na Schola cantorum. Mnoho chrám. skladeb, ale t. jiné práce.

◎ **Łatoszewski** (-šev-), **Zygmunt**, polský dirig. a sklad., * 26. IV. 1902, Poznaň. Stud. v rodišti univ. a kons. a stále tam působí: 1923/29 hud. kritik (Kurjer Poznański, Muzyka Gliškého, red. 1926/29 měsíčník *Muzyka Kościelna*), 1929/31 operní kap., 1931/33 řed. koncertů a prof. kons., od 1933 řed. opery. Věnuje se zvl. široce založené duchovní skladbě kantátové: *Rekviem, Missa pontificalis* a j.

© **Latošynskij**, B o r y s, ukraj. sklad. a pedag., * 4. I. 1895, Žitomir. Absolvoval 1918 v Kijevě právnickou fakultu a kons. (skladbu u Gliera). R. 1920 se stal prof. teoretických předmětů na kijevské kons., od 1922 až dosud je prof. skladebné teorie. První skladby vznikly již 1915 (smyčc. kvartet d), vycházet začaly 1924. Napsal více než 30 prací: Dvě symfonie (1. A, 2. z 1936), 2 suity (z opery *Zolotyj obruč a Lyrická* z r. 1935), ouverturu na 4 ukraj. témata op. 20 (1926), 2 pochody pro dechový ork., 3 smyčc. kvarteta, klav. trio op. 7, sonátu pro housle a klav. op. 19, 2 jednověté klav. sonáty op. 13 a op. 18, cyklus menších klav. skladeb op. 16, asi 30 písní s klav. Tvorba d r a m a t i c k á: Opery *Zolotyj obruč* op. 23 (1929, libreto podle románu Zachar Berkut od ukraj. spisovatele Iv. Franka ze života Podkarpatské Rusi ve XIII. stol.) a *Ščors* (1937, vyňatek Sov. Muzyka, V., seš. 10/11), hudba k činohře *Optimističeskaja tragedija* (Vs. Višnevskij), zvukové filmy (od 1931) *Karmel'uk, Dva dni, Eubov, Ivan* (spolu s J. Mejtusem), *Chrustal'nyj zamok* (spolu s Ig. F. Belzou). Zpracoval spolu s L. Revučkým Lysenkovu operu *Taras Bulba*, upravuje tadžické písně a instrumentoval značnou část Glierova baletu *Rudý mák*. Op. 1/4 navazují na Rimského-Korsakova, jak ukazuje zvl. první kvartet, op. 5/18 jsou pod vlivem západoevropského expresionismu (Schönberg, Schreker), houslová sonáta op. 19 ohlašuje přelom, jenž se pak v další tvorbě jeví těsným přimčením k lidové hud. tematice nejenom ukrajinské, ale t. orientální. Je z nejvýznam. ukraj. skladatelů, zvl. v instrumentálním oboru. Smysl pro barvitý zvuk, technická vyspělost a sytý, rušný obsah daly jeho tvorbě proniknout t. za hranice (zvl. ouvertura na ukraj. témata). Činný t. literárně (studii o Revučkém v Sov. Muzyka III./1, 16). [Zd. Nejedlý: Sovětská hudba (Pr. 1936, 196/97). I. Belza: O tvorčestve B. L-kogo (Sov. Muzyka III./1, 25). V. Kostenko: Nimeckyj ekspresionizm... (charkovská Muzyka 1930/IV.).] Sš.

© **Latour** (-túr), J e a n, franc. salonní sklad. klav., * kolem 1766 a † 1840, Paříž. Žil dlouho v Londýně, kde založ. 1810 obchod hudebninami s firmou Chappel & Co.

© **Latrobe**, C h r i s t i a n I g n a t i u s, vydav. hud. památek, * 14. II. 1757, Fulneck (u Leedsu, Anglie), † 6. V. 1836, Fairfield (u Manchesteru). Tajemník angl. církve ochranovské. Sbírká: *Selection of Sacred Music* (6 sv., 1806/26, duch. zpěvy něm. a it. sklad. XVIII. stol.)

© **Latrobe** (vl. de La Trobe), J o h a n n Friedr. Bonnevall, něm. sklad. v Livonsku, * 1769, Chelsea (u Londýna), † 1845, Dor-

pat (dnes Tartu). [E. Arro: Gesch. der estnischen Musik I. (1933, 29/30).]

© **Lattès**, M a r c e l, soudobý pařížský operetní sklad., žák Messagerův. Hlavní práce: *Maggie* (1919), *Monsieur l'amour* (1922), *Le diable à Paris* (1927), *Arsène Lupin* (1930), *Xantho chez les courtisanes* (1932), *Pour ton bonheur* (1935).

© **Lattili**, ?, má v N.M. 2 duchovní arie a jedno dueto z hudebnin Borového (1798). Snad *Latilla*, Gaet.

© **Lattre**, R o l a n d d e, v. *Lasso*, Orlando di.

© **Lattuada**, F e l i c e, italský skladatel, * 5. II. 1882, Caselle di Morimondo (u Milána). Pův. učitel, teprve od 1907 žák V. Ferroniho na milánské kons. Skladby kom., ork., opery, sbory.

© **Latzelsberger**, J o s e p h, něm. sklad., * 11. I. 1849, Allhartsberg (Dolní Rakousy), † 27. V. 1914, Vídeň. Byl od 1875 ve Vídni řed. kůru. Oratorium, mše, hudba kom. a salonní skladby klav.

© **Latzko**, E r n s t, J U D r., něm. hud. kritik, spisov. a pedag., * 1. IV. 1885, Vídeň. Žák Herm. Grädenera a Eus. Mandyczewského ve Vídni, H. Riemanna v Lipsku. Byl od 1908 operním korep. v Drážďanech, kde od 1910 kap. dvorního katol. chrámu, nato ve Výmaru 1913/27 divad. kap., 1927/33 v Lipsku řed. rozhlasového Collegia musica a hud. spisov. Nyní v Praze hud. pedag., referent a pianista (častěji t. v souhře na 2 klav. s Fried. Schwarzovou, E. Kalixem, A. Herzovou-Sommerovou). Zcela populární brožury *Was weißt du von Mendelssohn* a *Was weißt du von Schubert* (obojí L. 1931), články v časop. *Auftakt* (na př. *Rundfunk und öffentliche Musikpflege*, IX.). Úprava Haydnovy opery *Orlando paladino* (pr. 1932).

© **Lau**, K a r e l, rodem z Čech, hráč na lesní roh, činný v Rusku, † poč. XIX. stol. v Petrohradě. Po roce 1770 sloužil u hraběte K. G. Razumovského, kde řídil 1775 provedení Raupachovy *Alcesty* s doprovodem rohové hudby. Tehdy snad po první nahradil kovové rohy dřevěnými, jejichž temný zvuk se lépe hodil do uzavřené místnosti. R. 1784 vstoupil do služeb kníž. Potemkina, který ho t. ustanovil prof. jekatěrinoslavské hud. akademie. Po onemocnění Jana Ant. Mareše (v. t.) stal se 1789 jeho zástupcem v dvorním rohovém ork., koncem 90tých let byl kap. moskevského mysliveckého pluku a jízdní gardy. Napsal několik konc. pro lesní roh (nevyd.). [Findeyzen: Očerki po istorii muzyki v Rossii (II. 1, Gosizdat 1928, 83 a XXI.). Fétis.]

* **Laub**, F e r d i n a n d, vynikající čes. housl., * 19. I. 1822, Praha, † 18. III. 1875, Gries u Bolzana. Učil se u otce Erazima

L-a, houslisty a učít. Upozornil na sebe již 15. XI. 1838 veřejným konc., jako 13letý hrál před Berliozem a Ernstem. Stud. na pražské kons. (1843/46, u M. Mildnera a B. V. Pixise). Byl členem dvorní opery ve Vídni (od XII. 1846), stud. u Sechtra a byl sólistou div. na Vídeňce (1850). Podnikl konc. cesty do Anglie a Německa (1851), koncertoval v Praze, byl konc. mistrem ve Výmaru (1853/55, nástupce Joachimův), prof. na Sternově kons. (1855) a kom. virtuosem v Berlíně, kde měl vynikající kvartet (1856/62). Od 1866 prof. na kons. v Moskvě (po J. Hřímalem) a konc. mistrem Carské hud. společnosti. Zároveň slavné konc. cesty do Prahy (1857), Dánska (1858), Vídně (t. r.). Od 1874 se vzdal svých funkcí v Moskvě pro vleklou chorobu. Vynikal oduševnělým přednesem s nádechem elegičnosti a slovan-skou vroucností. Menší housl. skladby vyšly v Lipsku (Röder, Peters, Cranz), v Moskvě (Jurgenson, pro violu) a v Praze (Christoph a Kuhé). Nejznámější *Fantasie na nár. písně čes.* (*Grand duo brillant sur les airs bohém.*) a *Polonéza*. Též písně (Pr. 1856 a 1864). Jeho někdejší domek v Křivoklátě přeměněn přičiněním malíře Al. Kalvody v L-ovo mu-seum s pomníkem (odhalen 14. VIII. 1912). [Květy 1840, příl. str. 8.; D. V. 114. Al. Hnilička: F. L. a Chrudim (Vlastivěd. sborník východočes. IV. 63 a Chrudimsko a Nasavreko III. 534); K. Hůlka v H.R. VI. 24 a d. Al. Kalvoda: O čes. houslistovi F. L. (Křivoklát 1912). Zd. Nejedlý: B. Smetana III. 159. Drobné zprávy v Lumíru VII. 1193, D. III. 91, XXVII. 161, XXXIV. 287 a H.V. XIII. 9.] -ek.

© **Laub**, I s t v a n, maď. klav. pedag., * 1883, † 3. V. 1935, Pešť. Žák Chovánův a Koesslerův. Působil v Debrecině, na městské hud. škole v Košicích a od 1907 na pešťské hud. akademii.

© **Laub**, T h o m a s Linnemann, dánský sklad., * 5. XII. 1852, Langaa (u Nyborgu, † 4. II. 1927, Kodaň. Znalec protest. hudby chrám., sběratel a vyd. lidových písní, spisov.

* **Laub**, V á š a, čes. sklad. v emigraci. * 31. XII. 1857, Berlín, † 23. XI. 1911, Chabarovsk (Sibiř). Syn Ferdinanda L-a. Stud. hudbu u K. Bendla (1875) a na varh. škole (1879). Byl sborn. u Agrenea-Slavjanského (1880), od 1881 učít. hudby na carském ústavě sv. Kateřiny v Moskvě. Napsal četné skladby klav. (Hamburk, Lipsko, Moskva a Petrohrad), ork. (ouverture *Hektor a Andromacha* op. 15, *Serenáda* pro smyčc. ork. op. 28, 1894), písně (*Písně ve slohu nár.*, FrÚ., *Slavische Lieder*, Bote a Bock, a j.), muž. a žen. sbory. [Věstník pěvec. V. 31; seznam skladeb v D. XVI. 291.] -ek.

* **Laube**, A n t o n, česko-německý sklad., * 10. XI. 1718, Most, † 24. II. 1784, Praha. Řed. kůru u sv. Havla a kap. u sv. Víta (od 29. X. 1771, nástupce F. X. Brixiho). Jeho četné chrám. skladby byly hojně rozšířeny a jsou v N.M. (nejvíce z Přeštic, též concertino pro angl. roh), HAM. (z Třebíče, ze Žďáru, od sv. Jakuba v Brně), v Praze v kapitul. archivu u sv. Víta, na Strahově, u sv. Jakuba a u křižovníků, v Břevnově, na Mělníce, v Kvasicích na Moravě, v Nové Říši a j. [Dlabač, Podlaha 35/36 a XXXI. C. XLIV. 145; Trola v H.R. IX. 128.] E.Tr.

* **Laube**, J a n Melichar Kryštof, čes. sklad. 2. pol. XVII. stol. Jeho skladby zaznamenává inventář v Třebenicích z r. 1699, dosud se však nenašly. [Dlabač a QL. nemají.] E. Tr.

© **Lauber**, J o s e p h, švýcarský skladatel, * 25. XII. 1864, Ruswil (u Lucernu). Stud. v Curychu, Mnichově a Paříži (Massenet), je prof. kons. v Ženevě. Opera, symf. (5), symf. básně, 2 klav. a 2 housl. konc., četná díla kom., klav. sonáty, skladby sborové (s ork.) a písně.

© **Lauber-de Rougemont** (-ružmon), švýc. sklad., * 1866, Lucern, † 11. XI. 1935, St. Aubin (u Neuchâtelu).

* **Laubner**, J u l i u s, v. *Bochníček*, J.

* **Laubová**, A n n a, roz. Marešová, čes. učitelka zpěvu, * 1834, Nová Huť u Berouna, † 27. XII. 1899, Moskva. Choť Ferd. Lauba. Zpěvu se učila u Marchesiové, na berlínské kons. a v Bologni u Gamberiniho. Vyučovala od 1876 v Praze zpěvu, později byla prof. kons. v Moskvě. Ucházela se marně o místo prof. na pražské kons. (1883). Její žačkou byla m. j. H. Cavallarová-Weissová. Zb.

* **Lauček**, E m e r i c h, ev. farář na Píle (při Tisovci), kde † 12. I. 1881. Má více duchov. písní ve Zpěvníku 1842. Sbíral lid. písně v Hontě pro Kollarovy Zpěvanky. [L. Řizner: Bibliografia sloven. písennictva; Ol. Čechová: Příspěvky k dějinám čs. literatury v rukop.] F. Z.

* **Lauček**, M a r t i n, v. *Lautschek*, M.

* **Laudová-Hořicová**, M a r i e, významná čes. herečka, * 16. VIII. 1869, Ml. Boleslav, † 20. XII. 1931, Praha. Hereckou dráhu nastoupila 1. I. 1890 u pražského N.D. Hostovala ve Lvově (1887), Záhřebě (1899), Bělehradě (1901), Rusku (1903). Od 1916 vyučovala na dram. oddělení pražské kons. Napsala t. klav. valčík *Moravěnka* (Pr.) a článek o výslovnosti při zpěvu (Hudba a škola III. 49). [Hudba a škola IV. 30. D. Hallová ve Sborníku praž. kons. 1936, 225.] Č. G.

© **Laufke**, G u s t a v, něm.-čes. sklad., * 23. VIII. 1885, Okna (Woken, okr. Dubá). Od 1905 učitel, nyní naduč. v Čes. Lípě.

V hudbě hlavně samouk, doplnil svou průpravu studiem u řed. Rud. Kaisera ve Vídni (1908/09), kde složil 1909 st. zkoušku ze zpěvu. Napsal oratorium *Ozean* (pův. pr. v XI. 1932 v Čes. Lípě), dvě operety, hudby k lidovým a pohádkovým hrám, četné sbory, z nichž některé hojně na repertoáru něm.-českých zpěv. spolků, písně. Pilná činnost sbormistrovská od 1907, přednášková a organizační.

© **Laugs, Richard**, v. *Laugs, Robert*.

© **Laugs, Robert**, něm. dirig., * 21. II. 1875, Saarbrücken. Stud. zvl. v Kolíně n. R., působil v Krefeldu, Cáchách, Hagenu, Berlíně, od 1914 byl kap. a sborm. v Kaselu. Jeho syn **Richard**, * 10. III. 1907, je velmi dobrým pianistou a opětovně konc. s P. Hindemithem.

* **Lauko, Desider**, JUDr., slovenský sklad., * 8. XI. 1872, Szarvas v Maďarsku. Otec Matěj, učitel. Stud. práva v Budapešti (1891/95), hudbu u prof. Szendyho. Finanční řed. a vládní rada v Bratislavě. Působil 1891/1913 jako pianista. Napsal četné klav. skladby, oblíbené pro brilliantní techniku (na 70 op.), z nichž vyšly vlast. nákl. *Sloven. rhapsodia* op. 11, *Minuetto* op. 16, *Valse scherzando III.* op. 19 a op. 44, *Caprice* op. 24, *Sloven. nálady* op. 28, *Scherzo impromptu* op. 39, *Sloven. spevy* op. 8, *Sloven. tance* (Turč. Sv. Martin), *Naše děti* (t.). Mimo to písně (*Venec zo sloven. nár. piesní* op. 30, vlast. nákl.) a muž. sbory. Napsal *Sloven. hudeb. názvoslovie* (Brat. 1923), *Die jüdische Musik* (1926, vl. nákl.), *Die Melodie* (1924, vl. nákl.), *Cigáni a ich hudob. význam* (D. XXXIX.).

* **Laukotzky, A. J.**, vyd. v Praze své klav. tance.

© **Laun, Jan** Nepomuk, má v N.M. několik chrám. skladeb z doby kolem 1800, někdy t. bez křestního jména.

© **Launis, Armas Emanuel**, finský sklad. a hud. vědec, * 22. IV. 1884, Hämeenlinna (Tavastehus). Stud. univ. v Helsingforsu (PhDr. 1911), načež podnikl velké cesty uměl. a vědecké a pilně sbíral lid. melodie. R. 1922 založ. v Helsinku lidovou kons. a v nejbližších letech se zcela obrátil k hudbě. Spolupracovník Krohnův ve vyd. velké sbírky lid. písní *Suomen Kansan Sävelmiä*, vyd. runové nápěvy estonské a karelské: *Eesti runoviisid* (Tartu 1930), *Karjalan runosävelmät* (Helsinki 1930) a několik cenných pojednání z hud. folkloru. Opery *Seitsemän veljestä* (1910), *Kullervo* (1917), *Aslak Hetta* (1930), kantáty, sbory, písně, kom. skladby.

© **Laurence, Frederick**, angl. sklad., * 25. V. 1884, Londýn. Pův. obchodník, žák Holbrookeho. Vedle 10 symf. básní napsal zvl. skladby kom.

© **Laurencie, Lionel de la**, v. *la Laurencie, L. de*.

* **Laurencin, Ferdinand** Petr, hrabě d'Armond, PhDr., hud. spisov., * 15. X. 1819, Kroměříž, † 5. II. 1890, Vídeň. Stud. v Praze filos., zároveň hudbu u Tomáška a Pitsche. Hud. spisov. ve Vídni. Byl ve svých kritikách stoupencem novoromantismu a zasáhl do estetických sporů spisem *Hanslick's Lehre vom Musikalisch-Schönen* (1859, proti Hanslickovi). Jiné práce: *Die Harmonik der Neuzeit* (1861), *Zur Gesch. der Kirchenmusik* (1856), *Das Paradies und die Peri von Rob. Schumann* (1859). Menší příspěvky v Neue Z. für Musik. V D. 1874 hud. zprávy z Vídně a úvaha o *Prodané nevěstě*.

© **Laurens (lorán), Edmond**, franc. sklad., * 10. XI. 1852, Bergerac, † 27. XI. 1925, Paříž. Žák, později prof. pařížské kons. Opery, hudby k činohrám, ork. suitu, hudba kom., klav. a písně, celkem 62 op. Učebnice.

* **Lausca, Fr.**, v. *Lauska, Fr.*

* **Lauschmannová, Marie**, viz *Laušmannová, M.*

* **Lauska, Antonín**, má v HAM. offertorium z doby před 1823 z Valtic [Dlabač a QL. nemají].

* **Lauska, František**, čes.-němec. sklad. v emigraci, * 13. I. 1764, Brno, † 18. IV. 1825, Berlín. Psán též Lausca a Louska. Stud. od 1784 ve Vídni u Albrechtsbergera. Byl pianistou u vév. Serbelloniho v Římě, podnikl konc. cestu přes Frankfurt n. M. do Hamburku (1794), Kodaně a Mnichova (1796/97). Od 1798 byl v Berlíně oblíbeným učít. hudby, členem Singakademie a Zelterovy Liedertafel, pro niž napsal četné sbory. R. 1821 podnikl konc. cestu do Itálie (Řím a Neapol). Pianista procítěného přednesu a improvisační pohotovosti, znamenitý učít. klavíru (jeho žákem J. G. Meyerbeer). Napsal skladby klav., zvl. variace, ronda, capriccia, polonézy a 23 sonát, dále kom., písně (též zednářské) a četné sbory. Seznam skladeb má Ledebur a QL. Jsou též v HAM. a N.M. [Dlabač, Ledebur, Gassnerův a Bernsdorfův slovník.] -ek.

* **Laušmannová, Marie**, čes. oper. pěvkyně, * 8. II. 1858, Jilemnice, † 25. X. 1933, Praha. Učila se zpěvu u J. L. Lukese. Od 1875 u měst. div. v Teplicích-Šanově, od 1880 koloratur. pěvkyně Prozatímního (pak N.D.) v Praze (do 1887). Vynikla jako Mařenka a Barča a z cizího repert. jako Micaëla, Zerlina a j. Hlasová choroba donutila ji vzdáti se předčasně divad. dráhy, načež si založila v Praze pěveckou školu. [LHM.-T. XIII. 81/82. B. Benoni: Moje vzpomínky a dojmy I. 138.] Zb.

© **Lauterbach, Johann** Christian, něm. housl., * 24. VII. 1832, Kulmbach (Bavor-

sko), † 28. III. 1918, Drážďany. Význačný representant belgické školy v Německu, žák Bériotův. Byl 1861/89 konc. mistrem drážďanské dvorní kap. Činnost konc. a pedag., několik housl. skladeb.

* **Lautererová**, Berta, v. *Förstrová-Lautererová*, B.

© **Lautner**, Vojtěch, má v N.M. vlastnoručně psanou partituru operety *Výlet pana Medvěda anebo Pražané na výletě*, dokonč. v Pardubicích 1. IV. 1906.

* **Lautsek**, Martin, v. *Lautschek*, M.

* **Lautschek**, Martin, též Lauček, evang. farář, * 10. V. 1732, Turč. Sv. Martin, † 9. II. 1802, Uh. Skalice. Vydal *Zlatá Báně*, nábož. písně a modlitby (Prešpurk 1776, Fr. A. Patzko). [Výtisk v knihovně Komenského univers. a v banském museu v Ban. Štiavnicí.] F. Z.

© **Laux**, Karl, PhDr., něm. hud. spisov., * 28. VIII. 1896, Ludwigshafen. Byl hud. kritikem v Drážďanech, 1923/34 v Mannheimu, kde t. docentem na vysoké hud. škole. Napsal zvl. monografii *Jos. Haas* (1931).

© **Lavai**, Adolf, slavný cikánský primáš, † 15. V. 1937, Komárno. Byl před světovou válkou jako „Ady bacsi“ slavný po celé Evropě se svou kapelou. Konec života ztrávil ve velké bídě.

* **Lavecious**, Jan Adam Arnošt, český sklad., stud. gymn. v Broumově, práva v Praze (1675), kde zároveň hudebník u křižovníků. Složil 1675 hudbu k divad. hře *David mansuetus et prudens* (U.K.). Vstoupil do řádu křižovníků a † 30. XI. 1691 jako farář v Mostě, jak udává Syllabus defunctorum. [QL. nemá.] E. Tr.

© **Lavigna** (-ňa), Vincenzo, it. sklad., * 19. II. 1767, Altomura (u Bari), † 14. IX. 1836, Milán. Vzdělán v Neapoli, působil v Miláně. Napsal 11 oper a 2 balety. Učitel G. Verdiho.

© **Lavignac** (-ňak), Alex. Jean Albert, významný franc. hud. spisov. a pedagog, * 21. I. 1846 a † 28. V. 1916, Paříž. Byl žákem, od 1882 prof. pařížské kons. (elementární hud. teorie). Z jeho četných prací didaktických má zakladatelský význam *Cours complet théorique et pratique de dictée musicale* (1882), z jiných spisů *La musique et les musiciens* (1895, 4. vyd. 1930). Založil a red. *Encyclopédie de la musique et Dictionnaire du Conservatoire* (1913 a d., v. PHS. I.).

© **Lavigne** (-viň), Antoine Joseph, slavný franc. hoboista, * 23. V. 1816, Besançon, † 1. VIII. 1886, Manchester. Od 1841 v Anglii. Přenesl částečně Böhmův flétnový mechanismus na hoboje.

© **La Violette**, Wesley, amer. sklad., * 1894, St. James (Minnesota). Vzdělán v

Chicago, kde žije. Opery, kantáty, symf. básně, hudba kom. a klav. [Soupis skladeb v. Cl. Reis: *American Composers 2*, Nový York 1932.]

© **Lavoix** (-voa), Henri, franc. hudeb. spisov., * 26. IV. 1846 a † 27. XII. 1897, Paříž. Bibliotekář a kritik. Spisy: *Les traducteurs de Shakespeare en musique* (1869), *La musique dans l'imagerie du moyen-âge*, (1875), *Histoire de l'instrumentation* (1878), *Histoire de la musique* (1883, několik vyd.), *Les principes et l'histoire du chant* (s Lemairem, 1878/81), *La musique française* (1891).

© **Lavotta**, János, slavný maď. houslista a sklad., * 5. VII. 1764, Pusztafödemes (u Prešpurku), † 11. VIII. 1820, Tálya (u Tokaje). Zdokonaliv se ve Vídni, konal veliké konc. cesty celým Maďarskem. Jeho skladby se opírají o maď. píseň lid. a zavádějí prý po prvé t. zv. maďarskou (cikánskou) stupnici (v. *Cikáni*, PHS. I.). Je zakladatelem taneční formy t. zv. *verbunkos*, jež byla tehdy velmi oblíbená (sešit klav. transkripce vyd. abbé Jelinek ve Vídni s názv. *Verbunkos-Nóták*). [Srv. velmi podrobný článek Majorův ve 2. vyd. Szabolcsi-Tóthova Zenei-Lexikonu (Pešť 1935).]

© **Lavotta**, Rezső (Rudolf), maď. sklad. a spisov., * 1876, Pešť. Žák Koesslerův na peštské akad., řídil kons. v Kluži, je v Pešti divadelním kap. a řídí hud. oddělení Národního musea. Knihy: *Altalános zene-történet* (Všeob. dějiny hudby, 4. vyd. 1923), *Zeneesztétika* (Hud. estetika, 1916). Četné články revuální. Pozoruhodné skladby: 3 opery, balet, symf. a j.

© **Lavrangas**, Dionisjos, nejlodnější novořecký dram. sklad., * 1864, Kefalonie. Stud. neapolskou kons. a u Masseneta v Paříži. Napsal dvě opery na it. libreta, 1894 založ. v Athénách národní operu, jejímž řed. byl až do nejnovější doby (1937) a pro niž vytvořil od 1900 základy domácího repertoáru několika svými pracemi. Vedle toho má skladby symf., sborové, teoretické spisy didaktické.

© **Lavrivskýj**, Ivan, haličsko-ukraj. sklad., * 1822, Lopinci, † 1873, Cholm. Hudbě se učil jako zpěvák přemyšlského katedrálního sboru u jeho dirig. A. Nankého, Sersawihho a Lorence. V letech 50tých byl dirig. tohoto sboru a začal psát své skladby, z nichž prvá vyšla jako příloha sbírky *Lirvak z-nad Sjona*. R. 1853/65 byl farářem v Krakově, kde vznikla většina jeho skladeb (mužské čtvero zpěvy a skladby chrám.). Od 1865 byl katechetou duch. semináře ve Lvově, kde zřídil dobrý sbor a vychoval několik dobrých dirig. a organis. (Bochenskýj, Vitošinskýj). Upravil ve Lvově t. hudbu k Hušalevičově operetě

Oman oče. Nakonec byl prof. duchovního semináře v Cholmu. Některé chrám. skladby z té doby vyšly u Jurgensona, většina muž. čtverozpěvů ve sbírkách *Kobzar* (red. Vachňanyn) a *Bojan* (red. V. Maťuk). Sš.

© **Lavrov, Nikolaj Stepanovič**, vynik. ruský pianista, * 24. I. 1861 v gub. pskovské, † 1928, Leningrad. Absolv. 1879 petrohradskou kons., kde byl m. j. žákem Rinského-Korsakova, což ho potom sblížilo se školou novoruskou a belajevským kroužkem. Byl hned od ukončení studií učitel, později prof. a 1915/24 inspektorem petrohr. kons. Velká činnost konc.

© **Lavrov, Nikola Vladimirovič**, vynikající ruský operní barytonista, * 1802, Vetluga, † kolem 1850, Moskva. V hudbě samouk, pův. činoherec. Vynikal ve vážných i komických úlohách. Sš.

© **Lavrovskaja, Jelizaveta Andrejevna**, slavná ruská altistka, * 12. X. 1845, Kašín (u Tveru), † 1920. Žačka Fenziho a Nissen-Salomanové. Debutovala 1867 a dovršivši své vzdělání v Londýně a Paříži, byla 4 léta členkou carské opery v Petrohradě. Po velkých uměl. cestách na západ vrátila se 1878 znovu k petrohr. opeře. Od 1888 byla prof. zpěvu na moskevské kons. Provdána za kníž. Certeleva. Sš.

© **Lawes (lous), Henry**, angl. sklad., * koncem XII. 1595, Dinton, † 21. X. 1662, Londýn. Bratr Williama L-se. Napsal několik masques, hudbu chrám. a 3 knihy *Ayres and Dialogues*.

© **Lawes (lous), William**, * 1582, Dinton (Salisbury ?), † 1645 (padl v občanské válce u Chesteru). Bratr Henryho L-e. Skladby instrum. (zvl. consorts) i vok.

* **Lawitzky, Josef**, v. *Labitzky, Josef*.

© **Lawrence, William John**, angl. hud. historik, * 29. X. 1862, Belfast (Irsko). Žije v Dublině. Cenné spisy a revuální články z dějin opery.

* **Laxar, Jan Nep.**, český varh., * 4. V. 1823, Roveň, † ?. Stud. varh. školu v Praze (1853) a byl řed. kůru v Charvátsku. [Lumír VII. 1193. Datum narození farní úřad Roveň.]

© **Lazár, Filip**, rum. sklad. a pianista, * 18. V. 1894, Craiova, † 3. XI. 1936, Paříž. Stud. kons. v Bukurešti (Kiriac, Castaldi) a v Lipsku (Rob. Teichmüller, Steph. Krehl); 1915/16 v důstojnické škole, 1916/18 služba. na frontě. Po válce téměř stále v Paříži. Skladby orchestrální: *Divertissement* (cena Enescova), *Tziganes* (scherzo), *Suite Valaque* (malý ork.), *Mouvements* (*Musique pour orch. No. 1*), *Le Ring* (*Musique pour orch. No. 2*), *Concerto grosso I.* op. 17, *Musique pour Radio* op. 18, *Symphonie I.* op. 21, 3 klav. koncerty, *Concerto da camera* pro bicí nástr. a malý ork.

K o m o r n í: *Bagatelles* pro violonc. a klav., *Trois danses* pro housle a klav., dechový kvintet op. 20, trio pro hoboje, klar. a fagot, smyčc. kvartet (pr. 1936). Klavírní: 3 suity, *Two Roumanian Folk Dances*, *Bagatelles*, *Pièces minuscules* (2 seš., pro děti), sonáta. Písňe: *Deux chansons d'amour et une autre gaie*, *Trois pastorales*. Ballet *La bouteille de Panurge*, opera-kantáta *Les images de Beatrice*. Skladby vyšly u Duranda, v UE. a v Oxford University Press. [J. Bruyr: *L'Ecran des musiciens II.* (Pař. 1933). *Le Ménestrel* XCVIII. 320.]

* **Lazar, Miroslav**, český pěvec, * 19. XI. 1876, Brno. Stud. čes. reálku v Brně (1889/96). Vrchní pošt. pokladník v. v. V l. 1897/1914 vystupoval koncertně v Praze, Brně, Olomouci a j. (pseudonym Zdeněk Lev). Zároveň byl stálým hostem brněnského N.D. Založil v Brně operní školu (1906/14). Vydával *Moravské Hud. Noviny* (1910) a byl divad. refer. Poledního listu (1934/35). Přeložil libreto *Hubičky* do slovenštiny. [Památník Filharm. spolku Besedy brněnské 1860/1910 (Br. 1910).] Č.G.

© **Lazarev, Aleksandr Vasiljevič**, ruský hud. dobrodruh, * 17. II. 1819, † ?. Hudebně ngramotný, složil však několik oratorií a koncertoval na klav. (hrál výhradně skladby své a Beethovenovy!), pokud jeho činnost neukončil bezpříkladný skandál. Nakonec žebral v Petrohradě. [V. Gorodinskij: *Tartaren iz Kerči* (Sov. Iskusstvo z 29. V. 1935).]

© **Lazarus, Daniel**, franc. skladatel, * 1898, Paříž. Žák pařížské kons. Napsal zvl. balet *Roseau* (prov. švédským baletem 1924), *La Véritable histoire de Mignon et de Wilhelm Meister*, podle motivů Schumannových (pr. 1927), operu *La chambre bleue* (přijata 1936/37 Opérou comique), pětivětou *Symphonie avec hymne* (Sénart 1934), skladby kom., klav.

✓ © **Lazarus, Gustav**, něm. pianista a sklad., * 19. VII. 1861, Kolín n. R., † 24. V. 1920, Berlín. Působil od 1887 v Berlíně. Rozsáhlá sklad. činnost rozmanitých oborů (na 170 děl): Opery, ork. suite, skladby kom., klav. (t. instrukt.), sbory, písňe a j.

© **Lazarus, Henry**, vynik. angl. klarin., * 1. I. 1815 a † 6. III. 1895, Londýn.

© **Lazarus, Moritz**, něm. psycholog a estetik, 1824/1903. Byl od 1873 prof. berlínské univ. Pro hudební estetiku je zvl. důležitá 3. kapitola spisu *Das Leben der Seele* (1856). [Srv. zvl. P. Moos: *Philosophie der Musik* (1922, 267).]

© **Lazzari, Sylvio**, franc. sklad. italského pův., * 1. I. 1858, Bolzano. Po ukončení právnických studií (JUDr.) stud. v Paříži u Guirauda a Cés. Francka, žije většinou v Suresnes. Opery: *Armor* (pr.

pražské Nĕm. div. 1898), *La lépreuse* (Pař. 1912), *Melaenis* (Mulhouse 1927), *La tour de feu* (Pař. 1928). **Pantomima** *Le Sauteriot* (Chicago 1916). **Orkestrální:** Hudba ke Goethovu Faustu (z ní 2 suity), symf. *Es*, suita *Impressions*, 2 symf. básně, *Konzertstück* pro klav. s ork., housl. fantazie s ork., několik děl kom., skladby klav., písně, sbory. [Srv. J. B. Foerster: O po-wagnerovské zpěvohře ... (D. XXIII. 53).]

* **Lažanský, Jan** Jakub z Osstrobu, spravil 1661 regál na kůru děkan. kostela v Dubé. [Památky archeolog. XXIII. 175.] E. Tr

* **Lebduška, Vojtěch**, * 30. I. 1869, Běstvina. Stud. gymn. v Čáslavi (1881/83) a Nĕm. Brodě (1885/89), bohosloví v Hradci Král. (1889/94). Je administrátorem ve Studnici. Byl sborm. zpěv. spolku Doubravan v Chotěboři. Vyd. *Péče o housle a jim příbuzné smyčc. nástroje* (MU.). Úpravy cizích skladeb pro smyčc. kvartet. Činný t. referentsky. Č. G.

© **Le Bé, Guillaume**, franc. tiskař, užíval od 1540 v Paříži typů, na nichž byly noty spojeny s dílci osnovy, od 1555 oddělených typů pro noty a pro osnovy. Jeho vynález převzal Ant. Ballard. Uvádí se t. jménem Le Bec.

© **Lebeau** (-bó), Alfred, franc. varh., * 17. IX. 1835 a † 1906, Paříž. Skladby pro varh. a pro harmonium.

© **Le Beau** (-bó), Louise Adolfa, něm. pianistka a sklad., * 25. IV. 1850, Rastatt, † 2. VII. 1927, Baden-Baden. Skladby ork., kom., klav. a vokální; t. opera. *Lebenserinnerungen einer Komponistin* (1910).

© **Le Bec, Guillaume**, v. *Le Bé, G.*

* **Lebeda, ?**, má v HAM. pastorelu z doby kolem 1800 z Ivančic. [Dlabač a QL. nemají.]

* **Lebeda, Antonín Viktor**, čes. tenorista, * 12. V. 1873, Praha. Stud. zpěv u Pařšové-Zikešové, Wallersteina, tenoristy Gerbiče a Camarotty. Působil v brněnském N.D., podnikaje zároveň umělecké zájezdy do Rumunska, Maďarska, Polska. Od 1905 byl u Východočes. div., od 1. VIII. 1908 do 1. III. 1928 u N.D. v Praze. Uplatnil se zvl. ve Smetanových operách, dále jako Don José, Erik a j. Má v Praze operní školu, byl režisérem Operního studia. Zb.

© **Lebedev, Vasilij Petrovič**, vynik. ruský kytarista, * 1867 v saratovské gub. Zprvu samouk, od 1886 se učil v Petrohradě u Decker-Schenka, po jehož smrti byl považován za nejlepšího ruského kytaristu. Mnoho koncertoval, vystup. 1900 t. na světové výstavě v Paříži, od 1899 učil v hud. třídách pedagogického musea v Petrohradě a byl t. učitelem lidové hudby v gardových plucích. Sš.

© **Lebedev, Vasilij Vladimirovič**, kněz,

ruský hud. spisov. a pedag., * ?, Nikol-skoje (kostromská gub.). Učil se hudbě v kostromském duch. semináři, pak na dirigentských kursech carské kapely, kontrapunkt stud. soukromě u Ščigleva a Stepanova v Petrohradě. Byl v Tambově učitel. zpěvu na několika školách a 1907 tam vydával populární hud.-literární časopis *Guseľni jarovsaty* s dobrým materiálem pro učitele a dirig. Četné články o otázkách hud. výchovy (Russkaja Muzyk. Gazeta, Vestnik vospitanija, Russkaja Škola, Russkij načalnyj učitel a j.) Několik spisů, jež byly kdysi velmi ceněny: *Penije v načalnoj narodnoj škole*, *Obščee cerkovnoje penije*, *Kritiko-bibliogr. zametki po literature cerkovnago i školnago penija*, *Muzykaľno-pevčeskije tipy v našej literature*; *Bortňanskij, Turčaninov i Evov*; *Protoierej P. I. Turčaninov, Obzor detskoj školnoj i chorovoj muzyk. literatury* a j. Vyd. t. několik hudebně-pedag. sbírek. [O. Šestakova, Russkaja Muzyk. Gazeta 1912.] Sš.

© **Le Bègue** (-bäg), Nicolas Antoine, franc. clavicinista a varh., * 1630, Laon, † 6. VII. 1702, Paříž. *Livre d'orgue* (I. 1676, II. 1678, tento otištěn u Guilmana v Archives IX.), *Pièces de clavessin* (I. 1677, II. ?).

© **Le Bel, Firmin**, psán t. Lebel, římský hud. francouzského původu, * Noyon (Picardie), † v XII. 1573, Řím. Byl kolem 1540 kap. t. zv. cappella Liberiana u S. Maria Maggiore a tedy asi učitel. Palestrinovým, 1545/61 kap. u S. Luigi dei Francesi, načež do 1665 zpěvákem papežské kapely. Zachováno jen málo chrám. skladeb. [R. Casimiri: Firmin Le Bel de Noyon (1922). A. Cametti v RMI. XXXII./2. a RM. 1926/1.]

© **Lebert, Siegmund**, významný něm. klav. pedag., * 12. XII. 1822, Ludwigsburg, † 8. XII. 1884, Štuttgart. Vlastním jménem Levy (psán t. Levi i Lewy). Vzdělán v Praze, zvl. u Tomáška a Proksche. Působil v Mnichově, 1856 založ. a do své smrti řídil kons. ve Štuttgartě. Vyd. s L. Starkem *Große Klavierschule* (1859, nové zprac. Ruthardtovo u Peterse). Revise klasických a didakt. děl.

* **Lébl, Václav**, zhotovil varhany v kostele Čtrnácti pomocníků v Lounech. E.Tr.

© **le Borne** (-born), Ferdinand, franc. sklad., * 10. III. 1862, Charleroi, † v II. 1929, Paříž. Žák Cés. Francka a j., dlouho kritik Le Petit Parisien. Opery, balety, skladby ork., kom., kantáty.

© **Lebrun** (-rön), Jean, proslulý franc. hráč na lesní roh, * 6. IV. 1759, Lyon, † 1809, Paříž (sebevraždou). Žák Rodolphův a Stichův. Působil v Paříži a Berlíně.

© **Lebrun** (-rön), Louis Sébastien, franc.

tenorista a sklad., * 10. XII. 1764 a † 27. VI. 1829, Paříž. Jeho opery a chrám. skladby byly dlouho oblíbeny.

© **Lebrun** (-rön), Ludwig August, slavný hoboista, * 1746, Mannheim, † 16. XII. 1790, Berlín. Byl 1764/78 členem mannheimské kapely, mnoho koncertoval. Napsal 7 hobojevých konc., tria pro hoboje, housle a violonc., flétnová dueta. Jeho choť **Franziska** (* 1756, Mannheim, † 14. V. 1791, Berlín), sestra **Fr. Danziho** (v. t.), byla znamenitou sopranistkou a sklad. vážné úrovně.

© **Lebrun** (-rön), Paul Henri Joseph, belgický sklad., * 21. IV. 1861, Gand, † 4. XI. 1920, Lovaň. Pilný sklad. rozmanitých oborů, učitel skladby (Gand, Lovaň) a dirigent.

© **Le Carpentier** (karpantjé), Adolphe Clair, franc. klav. pedagog., * 17. II. 1809 a † 14. VI. 1869, Paříž. Instrukt. skladby, škola; nauka o harmonii.

© **Le Cerf**, Georges, franc. hud. badatel, † 31. III. 1933, Taormina. Povoláním důstojník, znamenitý znalec starých nástrojů. *S. E. R. Labande-em vyd. Instruments de musique du XVe siècle-Les traites d'Henri Arnaut de Zwolle...* (Pař. 1932). [Revue de musicologie XVII. (1933) 191 a 223.]

© **Leclair**, (-klär), Antoine Remi, franc. housl., * poč. XVIII. stol., Lyon, † ?. Mladší bratr **J. M. L-a**, žil v Paříži a vyd. tam (1739) 12 housl. sonát.

© **Leclair** (-klär), Jean Marie, slavný franc. housl., * 10. V. 1697, Lyon, † 22. X. 1764, Paříž (zavražděn). Starsí bratr **Ant. R. L-a**. Pův. tanečník a baletní mistr, v Turině žák **Somisův**, od 1729 v Paříži. Cenné housl. skladby: 48 sonát s gen. basem op. 1, 2, 5 a 9, dueta op. 3 a 12, triové sonáty op. 4, lehčí triové sonáty op. 6 a 8, 12 koncertů op. 7 a 10, triové ouvertury a sonáty op. 13. Nová praktická vyd. jednotlivých skladeb (**D. Alard**, **Bouillard**, **Cartier**, **F. David**, **M. Hervegh**, **A. Moffat**) v. v běžných seznamech housl. literatury. V **Ševčíkově** op. 16/I., seš. 1, otištěna *Sarabanda*. [**D. Fr. Scheuerleer** v **SIMG.** X. 259. **L. de la Laurencie** v **SIMG.** VI. 250 a **RM.** IV./4. **A. Moser**: *Gesch. des Violinspiels* (Berl. 1923, 372). **W. J. Wasielewski**: *Die Violine und ihre Meister*. (6. vyd., **L.** 1920, 342).]

© **Lecocq** (-kok), Alexandre Charles, franc. operetní sklad., * 3. VI. 1832 a † 24. X. 1918, Paříž. Pseudonym **Geo. Ston**. Žák **Halévyho**, dobyl 1857 s **Ch. Bizetem** ceny operetou *Le Docteur Miracle*, ale rozhodný úspěch mu přinesl teprve 1868 *Fleur de thé*. Až do 1910 se objevovaly nové a nové jeho práce, jež se řadí k **offenbachov-**

skému typu. Nejslavnější byly *La fille de Mme Angot* (krátce *Mamsell Angot*, 1873), *Giroflé-Girofla* (1874), *Le petit duc* (Malý vévoda, 1878), *Le grand Casimir* (Velký Kazimír, 1880), jež všechny prošly s jinými ještě jevištěm Prozatímního divadla, některé se hrály t. v N.D. (*Giroflé-Girofla*, 1889; *Angot* 1895) a udržely se na našem repertoáru až téměř do nejnovější doby. Vedle operet napsal **L.** několik baletů, skladby klav. a písně. Pořídil klav. výtah **Rameauovy** opery *Castor et Pollux*. [**L. Schneider**: *Les maîtres de l'opérette française-Hervé et Ch. L.* (Pař. 1931, seznam skladeb). **Listy L-ovy Saint-Saënsovi** v **RM.** 1924 a 1925.]

© **Lečev**, Arseni, bulh. houslista, * 17. I. 1902, Velké Tárnovo (na Jantře). Stud. housle u **Aktardžieva** (v. *Actardjiev*) a **Tod. Torčanova** v Sofii, 1921/24 v Berlíně, kde se t. zdokonalil v klav. a v teorii (**P. Juon**), pak do 1928 v Paříži (**Luc. Capet**). Pobyl v Německu, od 1931 v Sofii konc. mistrem ork. carské gardy (nyní vojenský symf. ork.), r. 1932 založ. smyčc. kvartet, jež koncertoval t. na festivale v Trenč. Teplicích 1937. Od III. 1932 je lektorem komorní hudby na státní hud. akad. v Sofii. **G.B.-J.**

© **Ledebur**, Karl Freiherr von, něm. spisov., * 20. IV. 1806, Schildesche (u Bielefeldu), † 25. X. 1872, Stolp. Pův. jezdecký důstojník. Jeho svědomitě pracovaný *Tonkünstlerlexikon Berlins von den ältesten Zeiten bis auf die Gegenwart* (1860/61) má důležité údaje o berlínské skupině české hud. emigrace.

* **Ledecký**, Jan, farář v Lovosicích, napsal 1610 melodie na texty evangelí a epistol, jež se však nezachovaly. [Měst. archiv na Mělníce. **Dlabač** a **QL.** nemají.] **E.Tr.**

* **Ledeč**, Egon, čes. houslista, * 16. III. 1889, Kostelec n. O. Stud. housle na pražské kons. (1905/6), později u prof. **Ševčíka**, **Kociana** a **Hoffmanna**. Byl houslistou **České Filharm.** 1908, po vojenské službě znovu 1919/21), (v ork. **Slov. Nár. divadla** v Bratislavě (1921/22 a 1924/26), na **Podkarp. Rusi** a **Slovensku** (1922/24). Je od 1926 druhým konc. mistrem **České Filharm.** Zároveň sólista a kom. hráč. Napsal menší skladby pro housle a klavír (1931/33), skladbu pro saxofon a klavír (1931), *Preludium* pro harmonium (1931), pro ork. *Podkarpatský obrázek* a *Na promenádě* (1931), pochody a valčík. Organizační činnost v různých stavovských korporacích. **Č. G.**

* **Leden**, Josef, řed. kůru v Novém Bydžově (kol. 1785), má chrám. skladby ze zač. XIX. stol. v N.M. a rekvie u minoritů v Praze I. **E. Tr.**

© **Lederer**, Eugen, v. **Lederer**, Felix.

© **Lederer, Felix**, něm. dirig., * 25. II. 1877, Praha. Stud. kons. v Praze a Vídní (do 1897). Byl divadelním kap. v Německu, zvl. 1908/10 I. kap. v Brémách, kde uvedl v IV. 1909 Dvořákovu operu *Čert a Káča* po prvé něm., 1910/22 v Mannheimu a 1922/35 gen. řed. hudby v Saarbrücken. [Srv. O. Šourek: Ant. Dvořák IV. 71 (křestní jméno mylně Eugen).]

© **Lederer, Viktor**, PhDr. a JUDr., něm.-čes. hud. spisov., * 7. X. 1881, Praha. Stud. práva a filos. v Praze a Lipsku, hudbu zvl. u H. Rietsche a H. Riemanna. Byl 1904/06 hud. kritikem Leipziger Neueste Nachrichten, 1906 red. vídeňských Musikliterarische Blätter, 1907/10 doprovazečem Bron. Hubermanna. Nato žil v Praze, za války konal vojenskou povinnost, od 1919 novinářským dopisovatelem v Praze, kde od 1922 řed. Svazu pro zahraniční úvěr. Články a kritiky v Leipziger Neueste Nachrichten, Signale für die mus. Welt, Kölnische Zeitung, nověji zvl. Neues Wiener Journal. Cenný spis: *Heimat und Ursprung der mehrstimm. Tonkunst I.* (L. 1907). Práce z finanční politiky. E. St.

* **Lednický, Jeremiáš**, sloven. sklad., * před 1633, Žilina (Varín ?), † 1685 (1706?). Byl radní levočský a prožil tam náboženské pronásledování. Skládal evang. duchov. zpěvy, z nichž část přešla do kancionálu v Levoči (1674 a 1696) a do Tranovského (17 písní původních a 8 překladů z němčiny a latiny). [J. Jireček: Rukověť.] E. H.

© **Leduc (-dük)**, **Alphonse**, franc. hud. pedagog a naklad., * 9. III. 1804, Nantes, † 17. VI. 1868, Paříž. Mnohostranný výkonný umělec (fag., flétna, kytara), žák Reichův na pařížské kons. Vyd. asi 1300 skladeb pro své nástroje a pro klav. (t. oblíbenou *Méthode élémentaire de piano*, etudy a j.). Založil 1841 v Paříži naklad., jež trvá v jeho rodině dosud.

© **Leduc (-dük)**, **Pierre**, franc. naklad., * 1755, Paříž, † X. 1816 v Holandsku. Bratr Simona L-a. Jeho nakladatelský podnik, jenž nabyt kolem 1775 velikého rozsahu zvl. získáním staršího závodu, který založ. kolem 1750 Roullède de *La Chevardière*, byl velmi důležitý pro rozšíření symfonií nového slohu.

© **Leduc (-dük)**, **Simon (l'ainé)**, franc. sklad., * 1748 a † 1777, Paříž. Starší bratr Pierra L-a. Jeho symf., housl. koncerty a sonáty se hlásí k novému slohu, jenž se vytvořil vlivem mannheimským a příkladem Gossecovým.

* **Ledvina, Antonín**, čes. varhaník, * 27. XII. 1880, Praha. Stud. na pražské kons. (do 1899), v Mnichově u Rheinbergera, v Paříži u Guilmanta. Byl učít. houslí a zpěvu a řed. kůru u Milosrdných bratří v Prostějově

(1901/05), zároveň účinkoval jako varh. a zpěvák na dómě v Olomouci za Jos. Nešvery. Od 1905 varh. a řed. kůru při měst. kostelích v Kutné Hoře, od 1926 v Bratislavě prof. varh. hry na Hudobné akademii a zároveň dirig. kůru františkán. kostela. Jeho offertorium v Č.H. XIX.

© **Lee (li), Ernest Markham**, angl. hud. spisov., * 8. VI. 1874, Cambridge. Docent v Oxfordu, Cambridge a Londýně. Solidně pracované životopisy Čajkovského, Brahmsa, Griega, *The Story of Opera* (1908), *The Story of Symphony* a j. spisy obecně informativní. Vkusné skladby klav. (zvl. instruktivní), housl., písně, kantáty a j.

© **Lee (li), Louis**, v. *Lee, Seb.*

© **Lee (li), Sebastian**, znamenitý něm. violonc., * 24. XII. 1805 a † 4. I. 1887, Hamburk. Byl po konc. cestách 1837/68 sólistou Velké opery v Paříži. Četné skladby violonc., etudy, dueta, *Ecole de violonceliste à l'usage du Conservatoire de Paris*. Také jeho mladší bratr **Louis L.** (1819 až 1896) byl dobrým violonc. Jeho sklad. činnost byla rozmanitější a rozsáhlejší. [W. J. Wasielewski: *Das Violoncell...* (3 vyd., L. 1925, 184 a 186).]

© **Lefébure (-bür)**, **Louis Franç. Henri**, franc. sklad., * 18. II. 1754 a † XI. 1840, Paříž. Správní úředník. Jeho *Nouveau solfège* (1780) byla zavedena na pařížské Ecole de chant (začátek kons.); napsal oratoria a kantáty.

© **Lefébure-Wély (-bür-)**, **Louis James Alfred**, franc. sklad., * 13. XI. 1817 a † 31. XII. 1869, Paříž. Žák otcův (varh.), stud. pak na pařížské kons. Byl varh., časem se věnoval jenom skladbě a pedagog. činnosti. Napsal mnoho děl různých oborů a nestejně ceny. Velmi rozšířené byly salonní skladby klav., zvl. *Les Cloches de Monastère* op. 54 (Kláštevní zvonky, vyd. několikrát t. v Praze 1857/64).

© **Lefebvre (-fävr)**, **Constance, Caroline**, v. *Faure, Jean-Bapt.*

© **Lefebvre (-fävr)**, **Charles Edouard**, franc. sklad., * 19. VI. 1843, Paříž, † 8. IX. 1917, Aix-les-Bains. Žák, od 1895 prof. pařížské kons. Opery, velké skladby kantátové, hudba ork. a kom.

© **Lefebvre (-fävr)**, **Jacques**, v. *Faber, Jacobus.*

© **Lefeld, Jerzy**, polský pianista a sklad., * 17. I. 1898, Varšava. Stud. 1908/17 na varšavské kons., kde od 1917 prof. hry klav. a od 1926 zároveň hry partitur. Hráč sólový, kom. a doprovazeč. Již v době studií napsal klav. variace op. 1 a symf. *f* op. 2 (pr. 1919), později zvl. smyčc. sextet *Es* op. 3 (1920, pr. 1926, vyd. 1928), *4 Pieśni* s klav. anebo ork. op. 4 (1921/23, pr. s ork. 1930, vyd. 1932), 2. symf. *e* op. 5 (1921/22,

pr. 1925), *6 Piésni ludowych* s klav. a smyčc. kvintetem op. 6 (1930, pr. t. r.).

© **Lefevre** (-févr), Jean Xavier, slavný klarinetista, * 6. III. 1763, Lausanne, † 9. XI. 1829, Paříž. Byl 1795/25 prof. svého nástroje na pařížské kons. Škola a skladby pro klarinet.

© **Le Flem**, Paul, francouzský sklad., * 18. III. 1881, Lézardieux. Žák d'Indyho. Žije v Paříži. Ve svých skladbách uvědoměle zužitkuje bretonské prvky.

© **Leginska**, Ethel, angl. pianistka a sklad., * 13. IV. 1890, Hull. Vlastním jménem *Liggins*. Žačka Leschetitzkého, frankfurtské kons., Rub. Goldmarka a E. Blocha. Žije střídavě v Novém Yorku a Londýně. Skladby ork., klav., kom., písně.

© **Legipontius**, Oliverius, * 1698, Soyron (u Limburka), † 1758, St. Maximin (u Trevíru), byl odborníkem v knihovnictví, cestoval po knihovnách, 1744 povolán do Tereziánské koleje v Praze a dvakrát byl též v Rajhradě. *Dissertatio de Musica*, kterou uvádí Dlabáč, není samostatným spisem, nýbrž pátou kapitolou díla *Dissertationes philologico bibliographicae* (1746), jež podává návod, jak uspořádati knihovny a archivy. [Studien und Mitteilungen zur Gesch. des Benediktinerordens III.] E.Tr.

© **Legnani** (-ňa-), Rinaldo Luigi, slavný it. virtuos na kytaru, * 7. XI. 1790, Ferrara, † 5. VIII. 1877, Ravenna. Velmi četné skladby pro kytaru.

* **Lego**, Antonín, čes. učitel, * 30. V. 1801, Zbiroh, † 7. IV. 1878, Žižkov. Syn učitele Frant. L-a. Vzdělal se na hlavní zámecké škole v rodišti. Učitelství pomocník ve Zbirohu (1. I. 1817/28. X. 1821) a provisor t. (do 2. VII. 1823), pomocník v Čerhovicích (2. VII. 1823/19. I. 1824) a Zdicích (do 1. X. 1825), znovu ve Zbirohu (do 1828), ve Volduchách a učitel ve Lhotě u Zbirova (17. IX. 1829/4. VIII. 1836), ve Strašicích (13. VIII. 1836/10. IV. 1844) a v Mýtě do 3. VIII. 1871, kdy n. o. Tam učil A. W. Ambrose. Žil pak v Holubicích u Smíchova, v Unhošti, kde byl řed. kůru, a na Žižkově. Psal chrám. skladby, jež jsou v N.M. a písně. [Data řed. Mart. Švígler ze Zbiroha.]

© **Legrenzi** (-ci), Giovanni, významný it. sklad., * v VIII. (křtěn 12.) 1626, Clusone (u Bergama), † 26. V. 1690, Benátky. Byl varh. v Bergamu, nato v Benátkách, řed. kons. dei Mendicanti a od 1685 t. kap. u sv. Marka. Napsal 18 oper, v nichž se již kolem 1675 setkáváme s formou da-capo-arie, 6 oratorií, 4 knihy velmi krásných kom. kantát, četné skladby chrám. a vyd. t. množství chrám. sonát (1655/93), jež přímo ohlašují vrcholný triový sonátový sloh XVIII. stol. (sonátu *G*, zvanou

La Raspona z 1655, vyd. nově W. Danckert v Kasselu, 1934). [A. Heuß v SIMG. IV. 476, H. Chr. Wolf v ZfMw. XVI. 22, příslušné části ve Schmitzově Gesch. der Solokantate, A. Moserových a Wasielewského pracích o dějinách housl. hry a j. Benátský tisk mši z r. 1654 v Kroměříži.]

© **Lehár**, Antonín v. *Lehár*, Franz 1).

© **Lehár**, Franz 1), rak. vojenský kap., * 31. I. 1838, Šumvald u Uničova, † 7. II. 1898, Pešť. Otec domkář. Pův. tvar jména *Léhar*. Sloužil u vojenské hudby, stal se kap., u Custozzy složil svůj nejslavnější pochod *Oliossi*. Vystřídal (nakonec u 3. pěš. pluku) různé posádky, nějakou dobu působil t. v Praze. Jeho bratr Antonín (* 15. I. 1840, Šumvald) byl hudebníkem ve Šternberku a zemřel prý v Přerově. [Zpráva o smrti Fr. L-a v D. XX. 130. Sdělení pí D. Burešové (roz. Krestýnové) v Brně, jejíž rodina je příbuzná s L-ovými.]

© **Lehár**, Franz 2), velmi úspěšný operetní sklad., * 30. IV. 1870, Komárno. Syn Fr. L-a 1), měl ještě několik let po převratě domovské právo v Šumvaldě u Uničova. Označován často jako Maďar, rázem tvorby typický representant vídeňské operety. Stud. 1882/88 na pražské kons. (housle u Bennewitze, teorii u Jos. Förstra, skladbu t. soukromě u Zd. Fibicha). Po krátkém působení jako housl. byl rakouským voj. kap., od 1890 u 25. p. pl. v Lučenci, 1894/96 u námořní kapely v Pole, 1896/98 u 87. p. pl. v Terstu, 1898/99 u 3. bosensko-herceg. pluku v Pešti, 1899/1902 u 26. p. pl. ve Vídni, kde žije od té doby skladbě. Hlavní práce: *Kukuschka* (lyr. drama, Lipsko 1895, přeprac. s názv. *Tatjana*, Brno 1905). *Wiener Frauen* (pozd. *Der Schlüssel zum Paradies*, Víd. 1902), *Der Rastelbinder* (t. 1902), *Der Göttergatte* (t. 1904), *Die Juxheirat* (t. 1904), *Die lustige Witwe* (t. 28. XII. 1905, založilo L-ovu mezinár. slávu), *Der Mann mit den drei Frauen* (t. 1908), *Das Fürstenkind* (t. 1909, od 1932 *Der Fürst der Berge*), *Der Graf von Luxemburg* (t. 1909), *Zigeunerliebe* (t. 1910), *Eva* (t. 1911), *Die ideale Gattin* (t. 1913), *Endlich allein* (t. 1914, nová úprava *Schön ist die Welt*, Berl. 1930), *Der Sterngucker* (Víd. 1916), *Wo die Lerche singt* (1918 Pešť s názv. *A pac-sirta*, t. j. skřivan), *Die blaue Mazur* (Víd. 1920), *Die Tango-Königin* (t. 1921), *Frasquita* (t. 1922), *La danza delle libellule* (Mil. 1922, s použitím motivů operety *Der Sterngucker*), *Die gelbe Jacke* (Víd. 1923, pozd. úprava *Das Land des Lächelns*, Berl. 1929), *Cloclo* (Víd. 1924), *Paganini* (Berl. 1926), *Der Zarewitsch* (t. 1927), *Friedericke* (zpěvohra, t. 1928), *Frühlingsmädel* (1932), *Giuditta* (hud. komedie, víd. státní opera 20. I. 1934 s Jarm. Novotnou). Některé

úpravy pro zvukový film, pro nějž napsal **L.** také původní věci. Písně, pochody (*Gruf an Losoncz* vyd. v Pr.), tance. Četné rukop. skladby z mládí, zvl. opera *Rodrigo* (1893, neprov.), kusy ork., housl. koncert, sonáty. Většina významnějších prací stále žije t. na čes. jevištích, některé t. česky vydány. [E. Decsey: **F. L.** (2. vyd. Mn. 1930). *Gast. Knosp: Fr. L.* (Brusel-Pař. 1935). *Ant. Frh. von Lehár: Unsere Mutter* (Berl. 1930). *Hud. zpravodaj IV.*, č. 4, str. 11.]

© **Lehar, Sylvester**, napsal 1790 pašije na Květnou neděli a officia na jitřní Božího narození. Pocházejí z Kostelce u Holešova a chovají se v učitelském museu v Přerově. Není jisto, byl-li jejich skladatelem („vypsána ode mně“). [Evidence HAM. Dotazy matriční a jiné pátrání zatím bezvýsledné.]

© **Lehmann, Lili**, vynik. něm. sopránistka, * 24. XI. 1848, Würzburg, † 17. V. 1929, Berlín. Žačka své matky Marie, jež byla pův. harfenistkou, pak primadonnou v Kasselu za L. Spohra. Debutovala v Praze, kde se dokonce naučila poněkud česky. Přes Gdaňsk a Lipsko přišla 1870 k dvorní opeře berl., kde setrvala do 1886. Po skvělých uměl. cestách, za nichž se provdala za ten. P. Kalische, vrátila se 1890 do Něm. a 1892 do berl. opery, vystupující hojně pohostinsky v divadlech i konc. Opětovně v Praze na Něm. div. a v konc. síni. V pokročilém věku se věnovala pedagog. činnosti. Spisy: *Meine Gesangskunst* (1902), *Mein Weg* (2. vyd. 1920), studie k *Fidelio* a *Tristanu a Isoldě* (1904). [J. H. Wagenmann: **L. L.**-s Geheimnis der Stimmbänder (2. vyd. 1926). Nekrolog E. E. Reimédes, *Die Stimme* XXIII. 129. V. J. Novotný v *D. XXXIII.* 38. D.V. 69 a Šubert v *Dějinnách N.D.* (136) mají zprávy, že se jednalo o její získání pro N.D.]

© **Lehmann, Liza**, vl. Elizabetta Nina Mary Frederika, angl. sklad., * 11. VII. 1862, Londýn, † 19. IX. 1918, Pinner (u Londýna). Pův. zpěvačka (1885/94), věnovala se pak skladbě. Opery, hudby k činohrám, písňové cykly a skladby klav.

© **Lehmann, Lotte**, vynik. něm. sopránistka, * 1885, Perleberg (u Postupimi). Stud. v Berlíně u Mathildy Mallinger, od 1910 působila v Hamburku, později u vídeňské dv. opery. Veliké uměl. cesty. Paměti: *Anfang und Aufstieg* (Víd.-L. 1937). Napsala t. román (*Orplid, mein Land, Víd.-Curych* 1937).

© **Lehmann, Marie**, vynik. něm. sopránistka, * 15. V. 1851, † 5. XII. 1931, Berlín. Sestra Lili **L.** Byla 1879/81 členkou pražského něm. div., později u vídeňské dvorní opery (do 1902), načež se usadila v Berlíně a věnov. se činnosti pedagog.

* **Lehmann, Norbert**, čes.-něm. sklad.,

* 18. VI. 1750, Chabařovice, † 3. VIII. 1823, Strahov. Psán t. *Loehmann*, křestní jméno Ignác Bernard. Byl od 13. VI. 1772 na Strahově premonstrátem (vysvěcen 20. IX. 1777) a succentorem (od 1775), zároveň řed. kůru u sv. Benedikta. Stud. na koleji sv. Norberta v Praze. Byl krátce v Žatci prof. a kaplanem (od 6. XI. 1778), vrátiv se na Strahov, byl kazatelem a bibliotek. (od 4. XI. 1786), 1788/1816 farářem v Holetečku u Žatce a od 1816 trvale na Strahově (hospodářský řed.). Má na Strahově 3 chrám. skladby. [Data správa knihovny kláštera na Strahově. *Dlabač. C. XLVII.*] E. Tr.

© **Lehner, Eugen**, v. *Léner*, Jenö.

* **Lehner, Ferdinand J.**, čes. organisátor chrám. hudby, * 6. VI. 1837, Rokycany, † 1. III. 1914, Praha. Stud. gymn. a bohosloví v Praze. Na kněze vysvěcen 1861. Byl kaplanem ve Stupně (1862), v Michli (1863) a u sv. Havla v Praze, od 1865 kooperátorem v Karlíně a od 1. V. 1892 až do smrti farářem u sv. Ludmily na Král. Vinohradech. Na cestách do Řezna, Kolína n. R., Cách a Beuronu poznal reformní hnutí ceciliánské. Stal se jeho stoupencem a horlivým organisátorem v Čechách. Založil 1874 časop. *Cecilii* (od 1879 *Cyrril*), jež redig. do XXIV. roč., vykonav v něm pro rozšíření reformního hnutí chrám. hudby dílo velice záslužné a úspěšné. Založil a vedl Obecnou jednotu cyrillskou (1875, úředně povolena až 1879, protože se zdála být státu nebezpečná!), organisací farních odboček po celém českém a mor. venkově přičinil se o proniknutí reform. hnutí do širokých vrstev. V C. věnoval četné články liturgickým požadavkům v katolické chrám. hudbě, propagaci gregoriánského chorálu, polyfonie a lid. písně. Upravil t. litanie (harmonisoval G. Kordule, C. IX, pro 1 hlas upravil P. Křížkovský), roráty (C. X.) a *Mešní kancionál* (harmonis. L. Janáček, 1884). Srv. *Cecilianismus, Cyrril a Obecná jednota cyrillská* v PHS. I. [Čes. Varhaník I. (1885). C. XL. 2/3. J. Dušek v C. LX. 99 a d.] Č. G.

© **Lehnert, C.**, vyd. v Praze svůj klav. valčík (1866) a polku. [N.M. a U.K.]

* **Lehnert, Josef R.**, čes. sklad., * 17. I. 1891, Praha. Hudbě se učil u Ant. Heřmana, G. Rooba a Jos. Jiráka. Po krátké úřední a obchodní dráze se věnoval hudbě. Napsal klav. *Miniatury* (1922), *Zářivá vidění* (t. r.) a *Intermezzo pathétique* (Družstev. práce, 1933), houslovou *Koncertní fantasií* (1923, s ork.), klav. trio *Okouzlený svět* (1923), písně (*O melanchol. poutníku* - 1919, *Horéčné sny* - 1920, *Zkonejšení* - 1920, *Tajná idyla* - 1921, *Láska* - 1922, *Písně soumraku* - 1923/24, *Starosvětské písničky*, z nichž *Pijácká* u FrU. 1937 a j.), orchestrální *Smu-*

teční *suitu* (1924), *Předehru k lyric. dramatu* (t. r.), *Předehru k lyr. komedii* (1934) a tance. Hudba ke komedii *Hvězda na útěku* (1933/34, vlastní tekst). V rukopise tekst komedie *Zpěv sirenin*. [Hud. Věstník XXX. 65.]

© **Lehnert, Julius**, německý dirigent, * 25. I. 1871, Mikulov. Vzdělán na kons. ve Vídni, kde po několikaletém kap. působení ve Št. Hradci, Teplicích, Rusku a Černovicích od 1903 korep., 1904/20 dirig. baletní hudby ve dvorní opěře, od 1924 t. dirig. ork. sdružení při Gesellschaft der Musikfreunde a j. Balety, většinou podle cizí hudby (Delibes, ale také Berlioz a Weber!), úpravy.

© **Lehoczy, Tivadar**, maď. advokát a spisov., * 1830, Fučín (u Rjegy), † 1900? Sbíral od 1864 slovenské, ruské a maďarské lid. písně na území dnešního Slovenska a Podkarpatské Rusi, slovenské a ruské překládal do maďarštiny a uveřejnil: *Tót-népdalok* (Pešť 1866, vyd. společnost Kisfaludyho; jsou tu t. překlady jiných autorů a předmluva L. Szeberinyiho). Vedle toho vyd. *Orosz népdalok* (Nemzeti képes ujság, 1864), *Magyar-orosz népdalok* (Sárospatak 1864), *Magyar-tót népdalok* (Vasárnapi ujság, 1865), *Magyar-szláv népdalok* (Felvidék 1865), *Ruthén népdalok a beregi havasok aljáról* (Vasárnapi ujság 1873). F. Z.

* **Lehotská-Křížková, Ludmila**, * 10. I. 1863, Kremnice. Studovala na vyšším dívčím ústavě v Lučenci (1874/76), hudbě se učila u řed. kůru Janečka. Napsala v l. 1895/1900 písně a klav. skladby; 15 písní vyd. Slov. Matica (1935).

© **Lechler, P. Benedikt**, něm. sklad., * 1594, Füßen, Bavorsko, † 18. I. 1659, Kremsmünster. Byl mnichem a řed. kůru v Kremsmünsteru. Skladby chrám., z části s nástroji, pořídil obsáhlou sbírku skladeb it. mistrů pro potřeby svého kůru. [O něm P. Altmann Kellner, Kremsmünster 1933.]

© **Lechner, Leonhard**, něm. sklad., * kolem 1553 v údolí Adiže (odtud Athesinus), † 9. IX. 1606, Štuttgart. Byl kolem 1570 v mnichovské kapele za O. Lassa, pak v Landshutu, nato učil. v Norimberce, kap. v Hechingen a od 1595 dvorním kap. ve Štuttgartě. Skladby chrám., madrigaly, něm. písně. Několik skladeb vyd. nově pro prakt. potřebu K. Ameln u Bärenreitera. [A. Sandberger v DTB. V. 1 (s bibliogr.), zvl. však Max. Schreiber: Die Kirchenmusik des Kapellm. L. L. Athesinus (Řezno 1936, mnich. dis. z 1928).]

© **Lechthaler, Josef**, něm. sklad. chrám., * 31. XII. 1891, Rattenberg (Tyrol). Vzdělán v Meranu, Inšpruku a Vídni, kde od 1924 prof. teorie na hud. akad. Ušlechtilé skladby chrám., *Stabat mater* op. 15, vánoční hra *Stille Nacht, heilige Nacht* op. 6,

díla kom., varh., sbory, kantáta *Der Herr ist mein Schild* (1934), písně. [Srv. Signale XCI. 413.]

© **Leibold, C.**, vyd. v Praze ve 2. pol. XIX. stol. klav. čtverylky podle Verdiho a Offenbacha. [N.M., U.K.]

© **Leider, Frida**, vynik. něm. sopranička, * 18. IV. 1888, Berlín. Vzdělána v Berlíně a Miláně, působila zvl. v Roztokách, Cáchách a Hamburku, od 1924 u berl. státní opery, kde 1934 pruskou kom. pěvkyní. Vystoupení v Bayreutě (od 1928) a za hranicemi.

© **Leidesdorf, Max Joseph**, něm. sklad. a hud. naklad., * kolem 1780, † 26. IX. 1835, Florencie. Žil (do 1827) dlouho ve Vídni, kde měl hud. závod (koupil jej potom 1836 Diabelli). Mnoho skladeb kom. a klav. [Četné skladby v N.M. a v Náměšti n. Osl. Evidence HAM.]

© **Leifs, Jón**, přední hudební sklad. islandský, * 1. V. 1899, Sólheimar. Vzdělán 1916/21 na lipské kons. (Rob. Teichmüller, O. Lohse, A. Szendrei, H. Scherchen, P. Graener). Mnoho na cestách, žil 1932/34 v Rehbrücke (u Postupimi). Od 1935 v Reykjavíku řed. hud. a rozhlasu. Symf. trilogie (pův. pr. Rob. Manzer v Karlových Varech 1925) a symf. báseň, *Islandská ouvertura* op. 6 a jiné skladby ork., hudba k činohrám, varh. koncert op. 7, hudba klav., písně, sbory, kantáta. Většinu skladeb vyd. Kistner & Siegel. Úsilně budí zájem o islandskou hudbu svými výstupy pianist. i dirig. jakož i činností vydav. (sbírka islandských lid. písní) a literární. Články v časop. Auftakt, zvl. IX. a XIV.

* **Leichner, Alois**, vyd. své kuplety u J. Švába v Praze (1893) a má v N.M. písně a muž. sbory (1904/06).

* **Leichner, Josef**, český houslista, * 30. VII. 1902, Praha-Žižkov. Stud. na pražské kons. (1916/23, mistr. škola u K. Hoffmanna 1930). Po absolvování kons. založil Čes. nonet, s nímž koncertoval. Byl prof. houslí na stát. konservatoři v Klajpedě (1924/28), má houslovou školu v Praze.

* **Leicht, V.**, vyd. v Praze svůj valčík *Willkommen im Baumgarten* (1834) a potpourri *Der musik. Weihnachtsbaum*, má t. taneční skladby ve sbírce Lyra. E. Tr.

© **Leichtentritt, Hugo**, něm. hud. vědec, * 1. I. 1874, Pleschen (Poznaňsko, nyní Pleszew). Stud. od 1889 v USA, od 1895 v Berlíně na Vysoké hud. škole a univ. (PhDr. 1901). Byl v Berlíně 1902/24 prof. kons. Klindworth-Schwarwenkovy a hud. ref. (zvl. Allgem. Musikzeitung, Signale für die mus. Welt a Vossische Zeitung), psal t. do četných revuí něm. i zahraničních (srv. na př. Auftakt III., IV.). Od 1933 řídí hud. seminář Harwardské univ. v Cambridge

(Boston, USA). Hlavní spisy: *Chopin* (2. vyd. 1913), *Gesch. der Motette* (L. 1908), *Musikalische Formenlehre* (na zákl. práce Buřlerovy, 4. vyd. 1931), *E. Lendvai* (1912), *Busoni* (1915), *Analyse der Chopinschen Klavierwerke* (2 sv., 1921/22), *Händel* (Štuttgart 1924, nejdůlež. jeho dílo), *Das Konservatorium der Musik Klindworth-Scharwenka 1881/1931* (1932). Zpracoval 3. vyd. IV. sv. Ambrosovy *Musikgeschichte* (1909). Vyd. výbor skladeb H. Praetoria (DdT. 23) a A. Hammerschmidta (DdT. 40), J. Schenkovy *Scherzi musicali* pro violu da gamba a gen. bas (Amsterdam) a několik výběrů starších skladeb k praktickému provoz. (35 *Lieder alter deutscher Meister*, *Geistl. Frauenchöre alter deutscher Meister*, 12 madrigalů Monteverdiho a j.). Asi 40 skladeb různých oborů (téměř vesměs rukop.)

© **Leimer, Karl**, význačný něm. klav. pedagog., * 22. VI. 1858, Biebrich (u Wiesbadenu). Vzdělán na štutgartské kons. (klav. Wilh. Krüger), působil 1882/97 v Královci, pak založ. kons. v Hannoveru (od 1912 městská). Napsal *Handbuch für den Klavierunterricht in Unter- und Mittelstufen* (Hannover) a za účasti svého nejslavnějšího žáka W. Gieseckinga *Modernes Klavierspiel nach Leimer-Giesecking* (Schott 1931).

© **Leipold, Bruno**, německý skladatel, * 9. IX. 1879, Auscha (Durínsko). Vzdělán na lipské kons., působí od 1916 ve Schmalalden. Věnuje se zvl. hudbě chrám. a školské. Na 200 skladeb: Oratoria, kantáty, motety, světské sbory, skladby klav. a varh.

© **Leiser, Maximilian**, JUDr., čes. advokát a houslařský odborník, * 7. IV. 1881, Chrudim. Působil do 1918 ve Vídni, kde se organizačně účastnil čes. hud. života. Nyní v Praze. Věnuje se výzkumu starých italských houslí: *Das Tongeheimnis der Cremoneser Geigen enthüllt* (Pr. 1935). Přednášel o výsledcích svého badání t. v pražském rozhlase (1936).

© **Leisner, Emmi**, vynik. něm. altistka, * 1886 (?), Flensburg. Vzdělána v Berlíně, kde působila 1914/20 u Královské (Státní) opery, 1922/23 u Velké lid. opery a 1924/25 v Deutsches Opernhaus. Od 1911 se uplatňovala v konc. zpěvu, 1912 vynikla na pyromontském Dvořákově festivalu přednesem *Biblických písní*; snad nejlepší něm. interpretka písní Brahmových. [O pražských vystoupeních v. zvl. LHM.-T. VI. 162 (1927), XII. 304 a 306 (1933).]

© **Leitner, ?**, má některé drobné chrám. skladby v HAM. ze sbírky Zhánělovy. **Richard L.** vyd. v Praze koncem 70tých let XIX. stol. několik klav. skladeb. [U.K.]

© **Leitzmann, Albert**, něm. literární historik, * 3. VIII. 1867, Magdeburk. V Jeně

od 1891 soukr. docent, 1898 mimoř. a 1923 řádný prof. Vyd. výběry listů *Beethovenových* (1909) a *Mozartových* (1910), *Mozarts Persönlichkeit* (1914), *Beethovens Persönlichkeit* (2 sv., 1914), *Beethovens persönliche Aufzeichnungen* (1918), *L. v. Beethoven, Berichte der Zeitgenossen...* (2 sv., 1920), *Mozart, Berichte der Zeitgenossen...* (1926).

© **Lejeune** (ležön), Nestor, francouzský houslista, byl prof. vyšší housl. hry na pařížské Schola cantorum, je 1938 řed. tohoto ústavu a od 1935 čestným předsedou hud. společnosti Spirale. Byl primářiem velmi dobrého smyčc. kvarteta, které se již v sezoně 1910/11 v Paříži soustavně věnovalo starší i novější české hudbě a uvádělo ji také v nejbližších letech. [H.R. IV. 218 a 368, VI. 411. Přesného životopisného materiálu se nepodařilo opatřit.]

© **Lejo, Lilly**, německá koloraturka, * 1867, Pětikostelí. Dostala se přes Lipsko a Mnichov k Theater an der Wien, kde 1893 vytvořila prvou něm. Mařenku v *Prodané nevěstě*. Přešla pak do víd. dvorní opery, kde rovněž zpívala Mařenku, později působila v Itálii, před světovou válkou odešla do soukromí. V IV. 1936 slavila ve Vídni jako baronka Spillmannová 50leté jubileum své uměl. činnosti. [Vzpomínky v. Prager Tagblatt, 19. IV. 1936.]

* **Lejsek, František** Květoslav, čes. sklad., * 2. V. 1888, Čehovice. Stud. gymn. v Kroměříži (1899/1907), učít. ústav v Brně (1904/08). Hudbě se učil u Rud. Reissiga, Ferd. Vacha, Lad. Malého a Jar. Kvapila. Byl sborm. studentského sdružení v Židencích (1911/14), Akademického hud. spolku v Brně (1912/14), založil a řídil pěv. spol. Dalibor v Brně (1920/27), byl sborm. Veleoslavína a je od 1936 sborm. dělnické pěv. župy Vachovy. Učitel v Brně, vyučuje zpěvu na střed. školách. Napsal skladby klav. a housl. (*Per aspera ad astra* - 1928, variace na lid. písně), *Milostné písně* (1912), muž. sbory (*Ballady* - 1928/29, *Letní noci* - 1913, *Slovenská zem* - 1927, *Těšín* - 1931), smíš. sbory (*Milenka travička*, *Bílé stíny* - 1912, *Král Baltazar*, *Pomsta mrtvých*, *Balada všední*, *Markýz Gero*, *Čes. balada s ork.*, *Rubáš* - s ork., *Odsouzenecův skon* - s ork.) a příležitostné sbory. Úspěšné úpravy lidových (zvl. hanáckých) písní: *Hanácký písnička* (Brno 1927, Stožický), úpravy pro smíšený sbor. Opery: *Červené kohout* a *Mene tekel ufarzin*. Vydal *Písně moravsko-slezské* (Velké Meziříčí 1930), *Písně moravsko-slovenské* (Brno 1931). Přípravuje *Methodiku vyučování zpěvu*. Příspěvky v Hud. obzoru I., Hud. besídce II. a v Hudebním národu 1933, hanácké stati *Plke*, *plke*, *plkačka* (Olomouc 1930) a menší

články časop. Horlivá činnost pedagogická. Přípravuje práci o Jos. Čapku-Drahlovském.

* **Lejsek, František** Jan Václav, čes. sklad., * 20. VIII. 1842, Vys. Mýto, † ? Byl vojenským kap. v Taškentě, kde je jeho pobyt doložen ještě 1897. Napsal *Aziatské potpourri* (Taškent 1890). [Datum narození děkan. úřad ve Vys. Mýtě.] Č. G.

* **Lejsková, Milada**, PhDr., * 2. VII. 1908, Čes. Budějovice. Provdána *Smetáčková*. Stud. střední školu v Čes. Budějovicích, estetiku a dějiny umění v Praze (1927/34). Napsala několik článků (o Bellinim, Fibichovi, o symfonii) v Hud. věstníku XXVIII. a XXX. a v Radiojournale XIII., č. 6. Č. G.

© **Lekeu** (-kö), Guillaume, PhDr., význačný franc. sklad. belgického pův., * 20. I. 1870, Heusy (u Verviers), † 21. I. 1894, Angers. Žil od 1884 v Paříži, žák Cés. Francka a d'Indyho. Jeho velmi osobitý zjev se nejplněji vyslovil ve skladbách kom., má však t. klav. sonátu, díla ork. a j. [O. Séré: Musiciens français d'aujourd'hui (2. vyd., Pař. 1921, s podrobnou bibliogr.)]

© **Lekner, Jozsa**, v. Bondy-Lekner, J.

© **Leliwa, Tadeusz**, slavný polský hrdinný tenorista, † 19. XI. 1929, Varšava. Působil ve Varšavě, Kijevě, Moskvě, Berlíně, Miláně, Neapoli, po válce se ve Varšavě věnov. činnosti pedag. Dobou jeho největších úspěchů bylo prvé desetiletí tohoto století.

© **Lemacher, Heinrich**, PhDr., něm. sklad. a spisov., * 26. VI. 1891, Solingen. Vzdělán v Bonnu (Schiedermaier) a na kolínské kons., působí v Kolíně n. R. Cenná katol. hudba chrámová, skladby kom., klav. V Müller-Blattauově *Hohe Schule der Musik* zpracov. kapitolu *Erfindung und Gestaltung der Vokalmusik*.

© **Lemaire** (-mär), Gaston Eugène, franc. sklad., * 19. IX. 1855, Chateau d'Amblainvillers (střední Francie), † koncem XII. 1927, Paříž (sebevraždou). Lehčí hudba (balety, operety, klav. skladby, písně).

© **Le Maistre** (lemätr), Mattheus, sklad. nizozemské školy, † 1577, Drážďany. Byl 1554/67 dvorním kap. v Drážďanech. Chrám. hudba, něm. písně, dětské písně.

© **Leman, Anatolij Ivanovič**, ruský hud. spisov. a houslař, * 1859, Moskva. Byl důstojníkem, ale zanechal služby a získal si zvučného jména v houslařství. Spisy: *Kniga o skripke* (Moskva 1893), *Pis'ma o skripke i violončeli* (Petr. 1900) a *Akustika skriпки* (Moskva 1903). Sš.

© **Lemare, Edwin Henry**, vynik. angl. varh., * 9. IX. 1865 a † 19. III. 1929, Ventnor (na Wightu). Žil hlavně v Londýně. Varh. skladby a úpravy.

© **Lemba, Artur**, estonský sklad. a

vynik. pianista, * 12. IX. 1885, Reval (Tallinn). Absolv. 1908 s vyznam. a cenou Rubinsteinovou kons. v Petrohradě, byl tam od 1910 učít. a od 1915 prof. R. 1920 se přestěhoval do Tallinnu a 1921/22 vyuč. t. v Helsinku. Je prof. kons. v Tallinnu. Napsal klav. koncert, housl. konc. (*Poème d'amour*), 2 symf., klav. fugy a toccatu, písně, kantátu *Mořská královna*, operu *Lembitova dcera* (pr. v Petrohr. a Tartu). V Petrohradě hojně vystupoval koncertně. Sš.

* **Lemberk, Václav**, * 22. X. 1879, Košík u Jičína. Otec říd. učitel. Stud. učít. ústav v Jičíně (1894/98). Je řed. měšťan. školy v Jičíně. Byl sborm. zpěv. spolku Melantrich (od 1910) a řed. kůru v Rožďalovicích (do 1918). Skladby chrám. (*Čes. mše* - 1914, *Pastorální mše* - t. r., mše pro muž. sbor - 1915, *Čes. vánoční mše* - 1916), pohřeb. písně (*Pohřební žalmy*, vyd. církev čsl. v Praze 1921), muž. sbory a písně (*Sobotecké písničky*, Kutná Hora 1914). Napsal divad. hry a román *Do vyhnanství* (1924). Činnost přednášková a vzdělávací.

© **Lemmens, Jehan**, z Belgie, byl 1593/99 mimořádným varh. kapely Rudolfa II. [StzMw. VI.] E. Tr.

© **Lemmens, Nicolas Jacques**, belg. varh. a sklad., * 3. I. 1823, Zoerle-Parvijs, † 30. I. 1881, Linterpoort (u Malines). Varh. skladby a škola.

* **Lemoch, Josef**, český skladatel, * 21. XII. 1791, Netvořice, † 8. V. 1863, Únějovice. Stud. v Praze teologii a věnoval se stavu duchovnímu. Jeho čes. písně vyšly ve sbírce J. B. Veverky: *Deset písní českých* (Pr. 1818). Jiné písně: *Mladý pastýř* (časop. Dobroslav 1820), *Karolinka* (Pr. 1821), *Matka u kolébky* (časop. Poutník 1826), *Udobřená dívěnka* (J. Čermák: *České písně s kytarou*, Hoffmann), *Devatero písní při kytáře*. Též offertorium z 1823. [Meliš-Bergmann. J. Malát, Beseda učít. X. 435. Fr. Doucha: *Knihopisný slovník* (1865, 123/124). Skladby v N.M.] Č. G.

* **Lemoch, Vincenc**, * 7. II. 1792, Netvořice, † ? Hudbě se učil u svého otce a v Praze u S. Štastného. Byl varh. u sv. Markéty v Praze, učít. hudby ve Lvově. Doprovazeč it. koloraturky A. Catalani. R. 1824 byl učít. hudby v Moskvě, později žil ve Vídni. [J. Malát, Beseda učít. X. 435. Datum narození farní úř. v Netvořicích.] Č. G.

© **Lemoine** (-moan), Henri, franc. hud. pedag. a naklad., * 21. X. 1786 a † 18. V. 1854, Paříž. Syn Ant. Marcela L-a (1763 až 1817), virtuosa na kytaru a od 1793 majetníka hud. nakladatelství. Z jeho dobrých instrukt. skladeb klav. jsou zvl. oblíbené *Dětské etudy* op. 37 (české revise Jos. Jiránek u MÚ. a V. Kaprál u Ol. Pazdírka.)

© **Lendvai**, Erwin, něm. sklad. ma-
darského původu, * 4. VI. 1882, Pešť.
Stud. u Koesslera na peštské akad., 1905
u Pucciniho v Miláně. Žil 1906/13 v Ber-
líně skladbě, 1913/14 byl učitel. ústavu Jaques-
Dalcrozeho v Hellaerau, 1914/20 prof. Klind-
worth-Scharwenkovy kons. v Berlíně, 1920/23
v Jeně a Výmaru, 1923/25 v Hamburku-
Altoně, rok v San Remu, 1926/29 v Koblenzi,
pak v Mnichově, nyní v Erfurtě. Sbory
ženské (na př. cyklus *Nippon* op. 5,
Pražské učitelky 1914; *Jungbrunnen* op. 20
s malým ork.), mužské (četné cykly, na
př. *Tatra* op. 24) a smíšené (zvl. *Minne-
spiegel* op. 22, 4/6hl.; *Stimmen der Seele*
op. 28, 8hl. dvojsbor; *Chorvariationen*,
3/5hl., *Monumenta gradualis*, 3/16hl.), kan-
táta *Psalm der Befreiung* op. 75 (z r. 1932,
opětovně na pořadu něm. spolků v ČSR),
Komische Kantate pro muž. sbor s ork.
Vedle toho opera *Elga* (1916/18), symfonie
D op. 10 (1910, pr. Českou filharmonií v
Praze 26. X. 1913 za přítomnosti sklad.),
ork. scherzo *Masken*, *Archaische Tänze* op.
30 pro malý ork., kom. suite op. 32, skladby
kom., klav., písně. [H. Leichtentritt (1912)
a Simrock-Jahrbuch III.]

© **Lenepveu** (lenvö), Charles Ferdi-
nand, franc. sklad., * 4. X. 1840, Rouen,
† 16. VIII. 1910, Paříž. Žák pařížské kons.,
kde od 1880 prof. Opery (2), symf. óda a j.

© **Léner**, Jenő, maď. housl., * 1894
(1895 ?), Subotica. Pův. jm. Eugen Leh-
ner. Vzdělán na peštské Hud. akademii
(J. Hubay). Byl 1918/22 členem ork. peš-
tské opery a založ. se svými spolužáky a
druhy J. Smilovitzem (* 1894, sekundistou),
S. Rothem (1895, violistou) a violonc. I.
Hartmannem, žákem D. Poppera, kvar-
tetní sdruž., jež zaujalo velmi rychle vynik.
místo. Vyd. cenné stud. dílo: *The Tech-
nique of String Quartet Playing* (Ln. 1935).
Sídlem L-ova kvarteta je nověji Londýn.

* **Lengka**, Robert, mnich řádu sv.
Bernarda, má v pražském kapit. archivu žalm.
[Podlaha. Dlabač a QL. nemají.] E. Tr.

* **Leniček**, Alois, vyd. v Praze klav.
valčík.

* **Leniček**, Josef, * 6. III. 1861 a
† 6. IV. 1933, Luž. Stud. nižší reálku ve
Vys. Mýtě, učitel. ústav v Hradci Král. Byl
učitel. v Nových Hradech u Vys. Mýta
(1880/81) a v Luži, kde později řídícím učitel.
Cílý pěvecký pracovník a sborm. zpěvác-
kého spolku Diviš. [Sdělení F. Mütten-
müllera, učitele v Luži.] Č. G.

* **Lenk**, ?, má na kůru děkan. kostela
v Nepomuku 1 *Regina coeli* z doby kolem
1800. [Dlabač a QL. nemají.] E. Tr.

* **Lenk**, A. R., vyd. v Praze své klav.
tance.

© **Lenormand** (-man), René, franc.

sklad. a hud. spisov., * 5. VIII. 1846,
Elbeuf, † 5. XII. 1932, Paříž. Napsal velmi
četné písně (nad 200), skladby klav., kom.,
klav. koncert, operu a j. Cenná *Etude sur
l'harmonie moderne*. Založ. v Paříži spolek
Le lied en tous pays. [H. Woollet: Un mé-
lodiste français, R. L. (Pař. 1930).]

© **Lenz**, Wilhelm von, hud. spisov.,
* 1. VI. 1809, Riga, † 19. I. 1883, Petro-
hrad. Právník, ruský státní rada, hudbu
stud. u Liszta (1828 v Paříži) a Ign. Mosche-
lese (1829 v Londýně). Z jeho prací zajímá
koncept *Beethoven et ses trois styles* (2 sv.,
1852 až 1855, nejnov. vyd. s bibliografií a
předml. Calvocoressiho, Pař. 1930), *Beetho-
ven, eine Kunststudie* (5 sv., 1855/60) sebra-
ným materiálem.

© **Leo**, Leonardo, sklad. neapolské
školy, * 5. VIII. 1694, S. Vito degli Schiavi,
† 13. X. 1744, Neapol. Žák Franc. Proven-
zaleho a Nic. Faga na kons. della Pietà
(do 1715), upozornil na sebe již 1712 ora-
toriem *St. Chiara* a 1714 operou *Pisistrato*.
R. 1715 se stal učitel. uvedený kons., 1716
dvorním a dómským varh., později přešel
na kons. di S. Onofrio a dosáhl různých
čestných hodností. Jeden z předních mistrů
té doby. Napsal v letech 1714/44 celkem
71 oper, 8 oratorií, několik mší, četné
skladby motetové (dvojsborové 10hl. *Dixit*,
8hl. *Miserere* a cappella a mn. j.), 6 violonc.
koncertů, toccaty pro cembalo a j. U nás
byly chrám. skladby rozšířeny zvl. v Praze,
provedení opery *Catone in Utica* (Benátky
1729) je prokázáno brněnským tiskem lib-
reta k r. 1736 v Holešově, oratorium *S.
Elena al Calvario* (Neapol 1732) se hrálo
u pražských křižovníků (již 1734). Slavnými
žáky L. Lea byli Nic. Piccini a N. Jommelli.
Nová vyd. některých chrám. skladeb u
Rochlitze, Commera a j. podobných sbír-
kách, arie (1) a dueto v Gevaertově *Gloires
d'Italie*, violonc. koncert *D* revid. Cilèa
(Mil. 1934), 6 klav. toccat a ariettu (dosti
populární) vyd. Carisch, solfeže Riccordi.
G. Leo: L. L. musicista del sec. XVIII...
(1905, srv. k tomu F. Piovano v SIMG.
VIII., článek Dentův ve 3. vyd. Groveho
Dictionary a K. Geiringer v ZfMw. IX.
270). K rozšíření u nás Podlaha 36/37, N.M.,
HAM. a jeho evidence, U.K. O. Kamper:
Hud. Praha v XVIII. věku (Pr. 1936, 159).]

© **Léonard** (-nar), H u b e r t, vynik. bel-
gický housl. a houslový ped., * 7. IV. 1819,
Bellaire (u Lutychu), † 6. V. 1890, Paříž.
Na pařížské kons. žák Habeneckův, byl po
koncertních cestách 1848/67 prof. bruselské
kons., načež vyuč. soukromě v Paříži.
Z jeho žáků vynikl zvl. H. Marteau a Tiv.
Nachèz. Napsal 5 konc., 6 konc. skladeb,
fantasie a drobné kusy pro housle. Několik
prací didaktických: *Gymnastique du violon-*

niste, *Petite gymn. de jeune viol.*, 24 *Etudes classiques*, *Etudes harmoniques école Léonard* (škola), *L'ancienne école ital.* (škola dvojmatů). [Srv. v knihách o housl. hře (Wasielowski, A. Moser, J. Mařák).]

© **Leonard**, Lotte, významná německá konc. pěvkyně a učitelka zpěvu, * 3. XII. 1884, Hamburk. Žila v Berlíně, od 1933 v Paříži.

© **Leoncavallo** (-ka-), Ruggiero, it. operní sklad., * 8. III. 1858, Neapol, † 9. VIII. 1919, Montecatini (u Florencie). Stud. na neapolské kons. (B. Cesi, L. Rossi), živil se pak skromně v Itálii i v cizině hrou na klav. a vyuč. Veliký úspěch mu zjednala opera *I Pagliacci* (pr. 2. V. 1892, Milán, pražské N.D. 10. II. 1893 s názv. *Komediantů*), jež spolu s Mascagniho *Cavalleria rusticana* zahájila vítězný nástup t. zv. *verismu* (v. PHS. I.) a obrátila na krátko pozornost t. k jeho starším pracím: *Chatterton* (pr. 1896) a *I Medici* (pr. 9. XI. 1893, Milán, pražské N.D. 5. I. 1895). Napsal pak ještě opery: *La Bohème* (pr. 1897), *Zaza* (1900, ve Vinohradském div. 15. XI. 1909), *Roland von Berlin* (1904, na objednávku Viléma II.), *Maja* (1910), *Zingari* (1912), *Mameli* (1916), *Edipo Rè* (1920) a operety: *Malbruck* (1910), *La reginetta delle rose* (1912), *Are you there?* (pro Londýn, 1913), *La candidata* (1915), *Prestami tua moglie* (1916), *A chi la giarettiera?* (1919), posmrtně prov. *Il primo bacio* (1923) a *La Maschera nuda* (nedokonč., 1925). Balet, symf. báseň *Serafita* a písně. Úspěchu, jenž by se blížil *Komediantům*, nedosáhl již nikdy, četné práce propadly. K většině svých závažnějších děl si napsal libreto. [O významných čes. provedeníh D. XV. 100, XVII. 33 a 45, XXXII. 73. Srv. B. Benoni: *Moje vzpomínky a dojmy I.* (Pr. 1917, o L. návštěvě v N.D. 1895, k níž v. t. D. XVII. 39).]

* **Leonhardt**, Andreas, čes.-něm. skladatel, * 20. IV. 1800, Aš, † 3. X. 1866, Vídeň. Hud. vzdělání nabyl u voj. hudby pěš. pl. cara Alexandra ve Vídni, kam přišel 1818, u Nic. Zingarelliho v Neapoli a 1829 u V. J. Tomáška v Praze. R. 1835 se stal učitel. zpěvu a řed. hudebního spolku ve Štyrském Hradci. Nějaký čas působil v Pešti. R. 1850 jmenován voj. kap., později prof. dvorní operní školy ve Vídni, 1866 se ucházel o místo řed. pražské kons. Složil 42. *Žalm* pro sbor a ork. a více pochodů (*Avancement-Marsch*, populární). Založil ve Vídni pensijní fond voj. kapelníků. [Hud. Listy II. (1871), 255 a 263. Srb-Debrnov: Slovník. Branberger: Konservatoř 80, 87, 89. Doplňky E. Troida.] Č. G.

© **Leonhardt**, Carl, německý dirigent, * 11. II. 1886, Koburg. Stud. v Lipsku kons. (A. Nikisch, St. Krehl, A. Seidl) a univ. (Riemann, Schering). Působil od 1907

v Hannoveru, 1920/22 ve Výmáru, nato gen. řed. hudby ve Štuttgartě, nejnověji v Tübingenu, ale podržel některá místa ve Štuttgartě.

© **Leoni**, Alberto, it. zpěvní pedagog a sklad., * 27. VII. 1827 a † 17. XI. 1912, Milán. Byl 1873/1910 prof. zpěvu na milánské kons. Práce didaktické, romance, opera.

© **Leoni**, Franco, it. sklad., * 24. X. 1865, Milán. Žák Ponchielliho, působil dlouho v Londýně, od 1914 v Miláně. Opery, oratoria, písně.

© **Leoni**, Giovanni Antonio, vyd. 31 housl. sonát s gen. basem (Řím 1652).

© **Leoni**, Leone, byl koncem XVI. a poč. XVII. stol. chrámovým kap. ve Vicenze a vyd. několik sbírek motetů a duchovních i světských madrigalů. Jsou příznačné pro přechod od slohu a cappella ke koncertantnímu.

© **Leoni**, Sergio, it. hud. spisovatel, * 5. VI. 1888, Padua. Advokát, věnuje se však vydatně ve svém rodišti činnosti kritické, spisov. a organizační. Hlavní práce: *Arte pianistica in Martucci, Brahms, Grieg, Novák, Debussy* (1915), *Le sonate per pianoforte di Beethoven* (Turin 1921).

© **Leoninus**, zakladatelský zjev t. zv. *ars antiqua* (v. PHS. I.), byl ve XII. stol. varh. mariánského chrámu v Paříži (před vznikem chrámu notredamského). Traktát anglického Anonyma IV., otištěný u Coussemakera I., velebí ho jako nejlepšího skladatele organálního slohu před *Perotinem* (v. t.), autora prvního velikého souboru vícehl. zpěvů chrám., nazv. *Magnus liber organi*. [Fr. Ludwig: *Die liturg. Organa Leonins und Perotins* (Riemann-Festschrift 1909) a v Adlerově Handbuchu. J. Handschin ve Schweizer Jahrbuch für Mw. II, v ZfMw. X. (15) a v Acta Musicologica IV. (5 a 49, Zur Gesch. von Notre Dame). H. Husmann: *Die Offiziumsorgana der Notre-Dame-Zeit* (Petersjahrbuch 1935, 31). H. Schmidt v ZfMw. XIV. 129.]

© **Leonov**, ruský operní tenorista, * 1815, Petrohrad, † ? Syn pianisty J. Fielda a francouzské zpěvačky Charpentier. Vystoupil 1833 po prvé v petrohradské opeře a setrval tam do 1862. Byl miláčkem obecnosti, vynikal zvl. v komických úlohách. Prvý Sabinin v *Životě za cara*. Sš.

© **Leonova**, Darja Michajlovna, vynik. ruská altistka, * 9. III. (st.) 1825, Vyšnij Voločok (tverská gub.), † 25. I. (st.) 1896, Petrohrad. Stud. od 1849 na petrohr. divad. učilišti, debutovala 23. IV. 1851 (tak!) jako Vaňa v *Životě za cara*. Seznámila se tehdy s Glinkou, jenž měl na její další vývoj značný vliv. Na stud. cestě za hranice poznala Meyerbeera, Auberu a j. Po návratu

zaujímal až do svého odchodu na odpočinek (1873) přední místo v souboru Mariinského divadla zvl. v úlohách tehdejšího ruského repertoáru (Glinka, Serov, Čajkovskij, Rimskij-Korsakov), ale vynikla t. jako Ortruda v *Lohengrinu*, Azucena v *Troubadouru*; v petrohradském provedení *Prodané nevěsty* vytvořila Hátu (Agata). Ukončivši divadelní dráhu, podnikla konc. cestu kolem světa (Vídeň, Paříž, Amerika, Japonsko, Sibiř). Znamenitá interpretka písni Musorgského, jenž s ní podnikl 1879 svou jedinou konc. cestu na Krim a do jihoruských měst, 1880 pak doprovázel a asistoval v její přev. škole v Petrohradě. Později přeložila svou pedagog. činnost do Moskvy, kde 1888/93 vyuč. t. na divadelním učilišti. Její paměti s názv. *Vospominanija artistki D. M. Leonovoj* v. Istoričeskij Vestnik 1891 (sv. 1/4, celkem 85 stran). [Ježegodnik Imper. Teatrov VI. 499/501. N. A. Rimskij-Korsakov: Letopis mojej muzykalnoj žizni (5. vyd., 1935, zvl. 187 a d.). K repertoáru koncertů s Musorgským srv. sborníky, věnov. Musorgskému, jež redig. A. N. Rimskij-Korsakov (Muzgiz 1931, 389 a d.) a Ju. Keldyš-Vas. Jakovlev (Muzgiz 1932, 315 a d.).]

© **Leontovyč**, Mykola, ukrajinský sklad., * 1. XII. (st.) 1877, Monastyrjok (Podolí), † 23. I. 1921, Markivcy (Podolí, zavražděn). Hudebně vzdělán v podolském duch. semináři, kde řídil t. školní sbor a hrál v ork. Po absolvování se věnoval hudebně-pedag. činnosti školní a soukromé, ale doplňoval t. své vzdělání (1906/11 stud. soukromě u B. Javorského). Tehdy vyšly v Kijevě jeho prvé sborové úpravy lid. písni. R. 1917 se usadil po výbuchu revoluce v Kijevě, kde sloužil v hud. oddělení ministerstva školství pilně nové organizaci hud. života své vlasti, pokračuje 1918/19 ve studiích u Javorského. Horlivě se věnoval skladbě. Politické události ho přiměly k odchodu z Kijeva a pokračoval pak v Tulčíně na Podolí v práci organizační a skladatelské, zabývá se zvláště operou *Narusačyn Velykdeň*, jíž však nedokončil. Mimo několik umělých sborů jsou jeho skladby výhradně sborové úpravy lid. písni (byly dvakrát souborně vyd. v letech 20tých v Kijevě). Jsou mezi nimi pravé perly sborového zpěvu (*Ščedryk*, *Oj pr'adu, pr'adu*, *Počajivška Boža maty*, *Oj, tam za horoju* a j.), jež získaly svému skladateli slávu daleko za hranicemi jeho vlasti. L. je prvním mistrem sborové skladby a cappella. Pevný smysl pro formu, vynikající znalost zvukových možností, skvělé uplatnění barvy, obratná expozice materiálu a zajímavost jeho ornamentálního vybavení učinily jeho úpravy nejoblíbenější složkou repertoáru proslulé Košyčovy Ukrajinské republikán-

ské kapely. [J. Jurmas: Do biografii M. L-a (Žytta i revolucya 1928/VII.). P. Kozyčkyj: Tvorčist L-a (kijevská Muzyka 1923/I.) a Formy muzyčného myslennja u M. L-a (Červ. Šlach 1926/IV.). Srv. t. Zd. Nejedlý: Ukrajinská republikánská kapela (Pr. 1920, 41).] SŠ.

© **Leopold I.**, římský (něm.) císař v letech 1658/1705, byl velkým hud. mecenášem a značně vyspělým sklad. Vídeň se stala za jeho vlády důležitým střediskem vlašské opery a oratoria. Skladby chrám., 2 mše, miserere a j., nad půl druhého sta arií a j. operních fragmentů, 9 slavnostních výjevů dram. (feste teatrali), kusy oratorií, baletní suity (17) a j. Když se koncem 1679 uchýlil se dvorem do Prahy před nebezpečím moru, dal v Praze provést (5. II. 1680) komickou operu *La pazienza di Socrate con due moglie* s hudbou Ant. Draghiho k libretu Nic. Minata a (v postě t. r.) oratorium *L'Abelle di Boemia, ovvero S. Wenceslao* týchž autorů. K básním plzeňského arciděkana Davida Drachovského složil tehdy t. dvě svatovácl. arie (*Salve decus Bohemiae a Ades, dux bone, inclyte*), jež byly provedeny za jeho přítomnosti v chrámu Svatovítském. [Výběr skladeb vyd. G. Adler spolu se skladbami Ferdinanda III. a Josefa I. (1892/93). Několik instrum. arií (vlastně suit) v Liechtensteinské sbírce v Kroměříži (evidence HAM.). Velmi četné doklady L-ova zájmu o hudbu podává Korespondence císař. L-a s Humprechtem Janem Černínem z Chudenic (I., Pr. 1936, vyd. Zd. Kalista). P. Nettl: Die erste komische Oper in Prag (Auftakt II. 70, pak v Beiträgen zur böhm. und mähr. Musikgesch., Brno 1927, 27). Jiří Dostál: Italské oratorium o sv. Václavu z r. 1680, hrané v Praze (Slovanská knihovněda IV. 1-4.) P. Nettl: Počátky opery v Čechách (Čsl. vlastivěda VIII. 667).]

* **Leopold**, Bohuslav, čes. sklad. populárního směru, * 6. IX. 1888, Škrdlovice u Chotěboře. Hudbu stud. na hud. akademii v Pešti (1902/03), u prof. Schwarzensteina v Krakově a prof. Suchého v Praze. Byl konc. mistrem divad. orchestrů (1909/14), konc. mistrem a dirig. výstavního ork. v Pešti (1914/17), členem Šakovy Filharmonie (1919/20). Na to zájezdy s vlastním ork. do Německa, Francie a Egypta, kde t. členem čes. kvartetního sdružení (v Alexandrii 1922/23). Od 1924 se věnuje skladbě. Od 1928 vede v Praze vlastní hud. nakladatelství, nazv. Ed. Continental. Napsal četné pochody (*Vltavan*, *Stadion*, *Hollywood*), tance, zvl. valčíky a programní skladby pro salonní ork. a dechovou hudbu. Též instrukt. skladby houslové: *Nový malý Paganini* (Barvitijs 1921), *Kaprice* (Continental 1928) a j. Jako vynikající upravovatel skladeb

pro nejrůznější obsazení spolupracuje s firmou Šimrock (úpravy Dvořákových děl), Bosworth, H.M. a j. Vedle velmi četných úprav (též Smetana, Liszt, Wagner) napsal fantazie na lidové písně *Stimmen der Völker* (Lipsko, Zimmermann). Jeho skladby a úpravy vyšly téměř u všech domácích a německých nakladatelů. Je dopisovatelem Hud. zpravodaje I., Hud. novin, časop. Der Artist, Das goldene Buch des Kapellmeisters a j. [Hud. zpravodaj I. a IV., Steinschönauer Zeitung 1933, č. 9.]

© **Leopoldi, Hermann**, vídeňský hud. humorista a písničkář, * 15. VIII. 1888, Vídeň. Napsal množství kupletů, žertovných scén a pod. Přednáší je jednak sám, jednak se svou partnerkou, již je Betja *Milskaja* (* 28. VI. 1907). Často vystupuje v ČSR.

© **Leopolda, Marcin**, polský sklad., * v první pol. XVI. stol., † 1589 (?), Lvov. Byl prý žákem Seb. de *Felsztyn*, od 1560 v Krakově král. dvorním sklad., žil později ve Lvově (odtud název Leopolda, t. Lwowiec). Opírá se ve svých skladbách o vzory francouzsko-nizoz., ale jeví t. italské prvky. O jeho značném umění sklad. svědčí dnes jenom několik málo děl: 4 mše 5/6hl. (zvl. *Missa paschalis*), několik motetů. Ve varh. tabulatuře se zachovaly četné úpravy jeho chrám. skladeb. [Zd. Jachimecki: Wpływy włoskie w muzyce polskiej (1911), Ad. Chybiński v časop. Przegląd muzyczny (1910 až 1911), H. Feicht v časop. Kwartalnik muzyczny (1930, *Missa paschalis*).]

* **Lepičovský, J. F.**, má na Strahově čes. pohřební píseň z Radonic n. Ohří. [Dlabač a QL. nemají.]

* **Lerchenfeldová, Felicita**, čes. zpěvačka, * 31. VII. 1890, Černovice (Cernăuți, Bukovina). Hudebně se učila u svého otce Vojtěcha *Hřimalého* a v Brně u Zd. Illnerové, zpěvu u prof. Greifa ve Vídni. V l. 1914/18 stud. na carské kons. v Moskvě. Po jednoročním působení u opery v Cernăuți se provdala za polic. radu dr. Filipa Lerchenfelda. Je v Černovicích koncertní pěvkyní a prof. zpěvu na škole Societatea filarmónica. Jejím žákem je m. j. známý filmový tenorista Jos. Schmidt.

* z **Lerchenfelsu**, v. *Sixt z Lerchenfelsu*, Jan.

© **Lerolle** (-rol), **Jacques**, franc. hud. naklad., * 15. IX. 1880, Pressagny d'Orgueilleux (jihových. Normandie). Společník známé pař. firmy Rouart, Lerolle & Cie. V. *Rouart*, Alexis.

© **Leroux** (-rú), **Germaine**, výborná franc. pianistka, * 1. IV. 1906, Paříž. Stud. na pařížské kons. (1924 I. cena), provdána za legačního radu Mil. Šafránka. Vynikající propagátorka česko-franc. styků na poli hud. Sólově i v kom. souhře (zvl. s triem *Pas-*

quier) velmi úspěšně uplatňuje v Paříži českou modernu (L. Janáček, Boh. Martinů a j.), u nás pak seznamuje se starší i novější franc. hudbou v konc. síních i v rozhlase (od 1934 opětovně s Moravským kvartetem).

© **Leroux** (-rú), **Xavier** Henry Napoléon, franc. sklad., * 11. X. 1863, Velletri (papežský stát), † 2. II. 1919, Paříž. Žil od 1882 trvale v Paříži, kde dovršil své vzdělání na kons. u Duboise a Masseneta. Jeho tvorbu určil zvláště Massenetův příklad. Z jeho 14 oper prošly českým repertoárem *Královna Fiametta* (Pař. 1903, pr. N.D. 13. X. 1907) a *Tulák* (Pař. 1907, pražské N.D. 30. I. 1909). Napsal t. několik hudeb k činohrám, mši, motety, dram. ouverturu *Harald*. [Srv. k Fiamettě D. XXX. 5 a Branbergerův Smetana II. 235, k Tulákovi D. XXXI. 145, H.R. II. 12 (J. Vymětal) a 128. Stručný nekrolog Šilhanův H.R. XII. 243.]

© **Le Roy** (-roa), **Adrien**, franc. hud. naklad., † kolem 1599, Paříž. Nevlastní bratr a společník Rob. *Ballarda* (v. t.). Závod byl důležitý loutnovými tabulaturami a chansony. Le Roy vyd. t. 3 sv. vlastních skladeb s názv. *Tabulature de luth* (1551/59).

© **Le Roy** (-roa), **René**, vynik. franc. flétnista, * 4. III. 1898, Maissons-Laffitte (dept. Seine et Oise). Věnoval se svému nástroji již v dětství, 1916/18 stud. na pařížské kons., dovršil svou přípravu u Phil. *Gauberta*, jehož nástupcem se stal v *Société des instruments à vent* (v. PHS. I.). S tímto sdružením i samostatně koná velké uměl. cesty (v Praze na př. 1924, 1927). Al. Hába mu věnoval svou flétnovou fantasií op. 34. [Drobný materiál v N.M., LHM.-T. VII. 131.]

© **Lert, Ernst** Jos. Maria, PhDr., něm. divadelní a hud. spisov., * 12. V. 1883, Vídeň. Stud. ve Vídni univ., režii u Gust. Mahlera. Byl operním režisérem ve Vratislavi, Lipsku, od 1919 řed. div. v Basileji a 1920/23 řed. opery ve Frankfurtě n. M. Později u it. společností, žil v Miláně. Hlavní práce: *Mozart auf dem Theater* (4. vyd., Štuttgart 1921), *O. Lohse* (L. 1919). Také skladatelsky a dirig. činný.

© **Lesage de Richée** (lesáž derišé), **Philippe** François, franc. loutnista, žák Moutonův, vyd. důlež. sbírku 12 suit s názv. *Kabinet der Lauten* (1695; Vratislav ?).

© **Lescahier** (leskalje), **Niclas**, dvorní varh. v Praze 1545, žádal 1562 o pensi pro vdovu pro případ svého úmrtí. [QL. zná Mikuláše Lesthaliera a Sesthaliera, varh. v Solnohradě, odkudž odešel 1531 po 19leté službě. Tomek: Dějepis Prahy XI. StzMw. VIII.]

© **Leschetitzky, Marie** Gabr., v. *Leschetitzky*, Theodor.

© **Leschetitzky, Theodor**, vynik. pianista a klav. pedagog, * 22. VI. 1830, Láncut (u Lvova), † 14. XI. 1915, Drážďany. Syn českého hud. Jos. *Lešetického* (v. t.) Stud. klav. ve Vídni u Czerného, skladbu u Sechtera. R. 1852/78 žil v Petrohradě, kde se významně účastnil organizace hud. života a učil na kons. od jejího založení. Nato ve Vídni soukromě vyučoval podle své vlastní metody. Napsal elegantní klav. skladby salonní a konc., ale t. operu *Die erste Falte* (pův. pr. pražské Nēm. div. 1867). Jeho druhou chotí byla 1880/92 A. N. *Jesipova* (v. t.), poslední, čtvrtou (od 1908) Marja Gabr. *Rozborska* (* 25. III. 1880, Przemysl), pocházející po babičce z rodiny Fontana (v. *Fontana, Jules*), výborná pianistka, jež se usadila po smrti svého chotě v Berlíně a mnoho koncertovala pod jménem M. G. *Leschetitzky* (t. v Praze, na př. 1912 a 1913). Mimo prvou choť byly všechny manželky L-ého jeho žačkami. [Životopisy L-ho napsali zvl. A. Hullah (1906), A. Potocka (1903), Eth. Newcomb (1921, vesměs angl.). O metodě srv. *Leschetitzkého metoda* v PHS. I., kde udána základní lit. K. Hoffmeister v H.R. III. 319, VI. 15, IX. 87, jakož i v knize Klavír (Pr. 1923, 35).]

© **Leslie** (-slí), Henry David, angl. sklad., * 18. VI. 1822, Londýn, † 4. II. 1896, Llansaintfraid (hrab. Shrop v záp. Anglii). Napsal operu, operety, oratoria, skladby ork., kom., klav. a j.

© **Lessel, Franciszek**, polský sklad., * 1780, Puławy, † v VIII. 1838 (?), Piotrków. Oblíbený žák Jos. Haydna. Byl několik let ve službách rodiny Czartoryských, kde býval jeho otec kap. Napsal symfonie, konc., skladby klav. (t. sonáty), kom., písně. Jeho klav. variace č. 2 vyšly nově v úpravě Zb. Drzewieckého (Varš. 1934).

© **Lessmann, Bernhard**, něm. housl., * 14. IV. 1897, Krefeld. Vzdělán v Krefeldu, působí od 1933 v Berlíně, dříve 1929/33 v Dessau, kde založ. dobré kvarteto.

© **Lessmann, Otto**, něm. hud. spisov., * 30. I. 1844, Rüdersdorfer Kalksberge (u Berlína), † 27. IV. 1918, Jena. M. j. žák Bülowův a Kielův. Byl 1866/1917 v Berlíně učitel klavíru na několika učilištích, zároveň vlivný kritik. Vyd. 1881/1907 *Allgemeine Musik-Zeitung*, kde s porozuměním psal t. o české hudbě (Smetana, Dvořák.) České kvarteto mělo v něm za svých zájezdů přítele a hostitele. [H.R. XI. 344 (mylné datum smrti).]

* **Lessoth**, v. *Troilus a Lessoth*, Fr. God.

© **Lesthalier**, v. *Lescalier*.

© **Le Sueur** (-süör), Jean François, významný franc. sklad., * 15. II. 1760, Druacat (u Abbeville), † 6. X. 1837, Paříž.

Často psán t. *Lesueur*. Nenabyv soustavného vzdělání obecného ani hud., probíjel se těžce svým nadáním a prudkým temperamentem od 1779 v hud. životě. R. 1786 se stal kap. chrámu notredamského, kde vzbudil námitky theatrálním duchem svých chrám. skladeb, zvl. velkou ouverturou k obřadu mešnímu. Hájil se traktáty *Essai de musique sacrée a Exposé d'une musique...* (obojí 1787). Opera *Télémaque* 1787 byla odmítnuta Velkou operou a 1788/92 žil Le Sueur v Champigny jenom skladbě. R. 1792 prov. byla jeho opera *La caverne*, jež zaujímá význačné místo v t. zv. revoluční opeře, 1794 *Paul et Virginie* a 1796 *Télémaque*. Při založení kons. byl jmenován jedním z inspektorů ústavu a členem studijní komise, s čímž souvisela jeho účast v sepsání některých didaktických prací. Když proti jeho operám *Ossian* (*Les Bardes*) a *Mort d'Adam* dala Velká opera přednost Catelově *Sémiramis*, zaútočil Le Sueur v rozvinuvší se polemice na kons., což způsobilo jeho propuštění (1802). Z bídy ho vysvobodilo 1804 jmenování dvorním kap. Napoleona I. a provedeny úspěšně obě tyto opery. Po restauraci jmenován král. operním kap., dvorním sklad., prof. skladby na kons. a j. Složil vedle uved. ještě 3 opery, 6 oratorií, 3 slavnostní mše, 33 mší, *Stabat mater*, motety, 3 tede a napsal traktát *Notice sur la mélodie, la rythmopée et les grands caractères de la musique ancienne* (1793), jakož i životopis Paisiellův. Snahou o realistickou názornost hudebního výrazu, vydatnějším využitím vzpomínkového motivu k výstavbě velkých výjevů a instrumentačními výboji připravuje v nejedné příčině vystoupení Berliozovo, jenž byl jeho přímým žákem. Jeho školou prošli t. Ambr. Thomas, Ch. Gounod, N.-H. Reber a mn. j. [O Le Sueurovi psali zvl. W. Buschkötter (SIMG. XIV.) a F. Lamy (Pař. 1912). O oratoriích G. Servières v *Episodes d'histoire musicale* (1914).]

© **Leszetycki, Józef**, v. *Lešetický, J.*

© **Lešetický, Josef**, český hud. v emigraci, * 19. III. 1801, Netolice. Jeho matka pocházela z muzikantského rodu, z něhož vzešel František *Gregora*. Psán t. *Leszetycki*, Józef. Otec Theodora *Leschetitzkého*. Stal se učitel hudby u hraběte Potockého v Láncutu u Lvova, kde se oženil 1829. Žil ještě určitě v X. 1867, kdy byl v Praze, patrně o premiéře synovy opery v Nēm. divadle. Z jeho skladeb vyšla v Praze píseň *Przepioreczka* (1837, česky s názv. Křepelinka ve Věnci III.). [Srv. Em. z Lešehradu v Nār. politice 28. XII. 1915. Datum naroz. děkanský úřad v Netolicích. Sdělení spisov. E. Lešehrada, jehož otec byl bratrancem Theod. *Leschetitzkého*.]

* **Leška**, Štěpán, slovenský kazatel, * 21. X. 1757, Nitranské Vrbovce, † 21. I. 1818, Malý Kéreš (u Pešti). Korektor v Bratislavě (po 1774) a redaktor Prešpurských novin (1783/84), evang. farář v Bukovině, Černíkově, Křižlicích a Krabšicích, superintendent v Praze (1794) a farář v Mal. Kéreši (od 1798). Vydal *Novou knihu zpěvů křesť.* (Pr. 1796, 2. vyd. Pešť 1810; 4. vyd. s názvem *Církevní zpěvník pro evang. křesťany*, 1854, upravil Jos. Růžička). Některé jeho písně v přídatku Tranovského (1895). [J. Jireček: Rukověť. Slovenské Pohľady VIII. 56.] E. H.

* **Lešot**, v. *Troilus*, Franc. God.

* **Letfus**, Oldřich, PhDr., čes. pianista, * 28. VIII. 1900, Sv. Kopeček u Olomouce. Otec řed. obecné školy. Stud. gymn. v Olomouci, hud. vědu na universitě v Praze, hudbu na pražské kons. (do 1921 u J. B. Foerster, mistr. školu u Vít. Nováka 1920/22). Pianista, doprovazeč a stálý host rozhlasu v Praze. Pořádal s Erv. Schulhofem koncerty pro dva klavíry. R. 1931 založil s houslistou Jos. Martinem České duo, s nímž koncertoval doma i v cizině (zvl. v Belgii a Holandsku). Napsal klav. suitu (1922), housl. sonátu a menší klav. skladby. Příspěvky v LHM.-T. XI. a v Klíči I.

© **Leuckart**, F. Ernst Christoph, něm. obchodník hudebninami, založ. si 1782 závod ve Vratislavi, jež koupil 1856 Constantin Sander (1826/1905), vybudoval jej v nakladatelství a přenesl 1870 do Lipska.

* **Leucones**, Filip, byl kolem 1590 farářem v Soběchlebcích v Čechách a vydal *Sedmery způsoby zpívání litanie* (2 sv., Praha 1590/91, Nigrin). [Dlabač a QL. nemají.]

© **Leupold**, Anton Wilhelm, německý varh. a sklad., * 22. IV. 1868, Habřina (Haber u Litoměřic). Vzdělán v Berlíně (Fel. Dreyschock, Fr. Kullack, R. Radecke, H. Reimann), kde je od 1899 varh. Napsal zvl. skladby varh. a písně.

© **Leux**, Irmgard, německá hud. spisov., * 1. IX. 1895, Elbing (Elbląg). Plným jménem *Leux-Henschen*. Studovala hud. vědu v Berlíně a Mnichově (1921 PhDr.), žila v Elbingu, od 1927 v Berlíně, nyní v Kodani. Hlavní práce: *Christ. Gottlob Neeffe* (L. 1925), *Individualpsychol. Untersuchungen über akustisch sensorische und motorische Funktionen* (Journal für Psychol. und Neurologie 45, č. 6, L. 1934). Zajímavé pojednání *Biologie und Musikwissenschaft* (Deutsche Musikkultur 1936, 329).

© **Lev X.**, papež 1513/21, rodným jménem Giovanni de' Medici, byl významným mecenášem hud. umění. [A. Pirro v *Mélanges offerts à H. Hauvette* (Pař. 1934).]

* **Lev**, Josef, vynikající čes. baryto-

nista, * 1. V. 1832, Sázená u Velvar, † 16. III. 1898, Král. Vinohrady. Byl vokalistou ve Zlonicích (asi do 1845) a v Praze u křižovníků. Stud. gymn. v Praze II., ale od jara 1851 se věnoval hudbě. Od 1854 člen sboru dvorní opery ve Vídni, kde se zdokonaloval ve zpěvu (jeho vzor byl barytonista Joh. N. Beck). Pro Prozatímní div. získal jej Pavel Švanda (první vystoupení 14. X. 1864 v Troubadouru). Maje zvučný a lahodný hlas a ovládaje mistrně italskou pěv. techniku, vynikl nejen pěveckou virtuositou (zvl. v koloratuře), nýbrž i styllovostí a inteligencí hud. podání. Patřil k ozdobám N.D., také proto, že odmítl lákavé nabídky do ciziny (Německa, Petrohradu), nechtěje opustit českou operu. Udržoval přátelské styky s J. Nerudou, Dvořákem, Bendlem a zvl. Smetanou („je z nejpřednějších zpěváků vůbec v celém hud. světě“), jenž pro něho napsal úlohy Přemysla, Kaliny a Voka z Rožmberka. Odešel 8. IV. 1888 do výslužby, věnoval se vyučování zpěvu. Mezi jeho žáky byli Sittová, Laušmannová, Vávra, Kroessing, Veselý a j. Napsal písně: *Slezská* (Vilfemek, 1885), *Hrdost pěvcova* (Starý), *Budto - anebo* (Humor. listy 1877, č. 29) a četné rukopisné z l. 1874/85 v N.M. Mužské sbory: *Čes. muzika* (Hlahol 52, své doby populární), *O, hory, hory* (Dalibor 5), *Na pahorku kostelíček* a *Za horami* (Hlahol 71), žertovné sbory u Starého a v Hlaholu 116, 79, 80. Skladatelská pozůstalost v N.M. [Jarosl. Patera: J. L. (D. XXXVIII.). Em. Axman: Z pozůstalosti po J. L. (S. XI.). V. J. Novotný: Vzpomínka na L. (H.R. I.) D. XX. 168.]

* **Lev**, Zdeněk, v. *Lazar*, Mir.

© **Leva**, Enrico de, it. sklad. populárního oboru, * 19. I. 1867, Neapol. Velmi četné a oblíbené neapolské canzony.

© **Levandovskýj**, Prokop, ukraj. církv. sklad. a malíř, * 8. VII. 1782, † 1849, Novomoskovsk. Hudbě se učil u A. Vedela, byl dirig. chrámového sboru v Jekaterinoslavi a pak v Novomoskovsku. Duchovní koncerty, kdysi na Ukrajině velmi oblíbené, klav. úpravy církv. zpěvů a lid. písní, varh. úprava liturgie Bortňanského, klav. tance (vše rukop.) [Viz Nadchin: Vospominanija o Novomoskovske, Osnova 1862, 9.] Sš.

© **Levar**, Ivan, slovinský barytonista, * 8. IX. 1888, Rakek. Stud. gymn. v Lublani, zpěv ve Vídni soukromě i na kons. Zpíval 1912/13 v Mor. Ostravě, rok v Cáchách, 4 léta v Curychu a 1918/24 v Lublani. Přešel potom k činohře. [Slovenski Biogr. Leksikon.]

© **Levasseur** (-sör), Jean Henry, franc. violonc., * 1765, † 1823, Paříž. Bratr P. Fr. L-a. Byl 1789/1823 v Paříži violon-

cellistou Velké opery, od 1795 zároveň prof. kons. Violonc. etudy, sonáty, dueta, škola.

© **Levasseur** (-sör), Pierre François, franc. violonc., * 11. III. 1753, Abbeville, † 1815 (1816 ?). Bratr J. H. L-a, byl 1785 až 1815 violonc. pařížské Velké opery. Violonc. dueta.

© **Levenson**, Osip Jakovlevič, ruský hud. kritik, † 1892, Moskva. Advokát v Moskvě, hud. kritik Russk. Vedomosti 1878/84. Soubory feuilletonů: *V koncertnej zale* (1881), *Iz oblasti muzyki* (1885). Sš.

© **Levi**, Hermann, vynik. něm. dirigent, * 7. XI. 1839, Gießen, † 13. V. 1900, Mnichov. Stud. u Vinc. Lachnera a na lipské kons. Byl kap. v Saarbrücken, Rotterdamu, 1864/72 v Karlsruhe, 1872/96 dvorním kap. v Mnichově. V Karlsruhe se spřátelil s Brahmem, v Mnichově byl oddaným spolupracovníkem Rich. Wagnera, jenž mu svěřil 1882 premiéru *Parsifala*. Složil klav. koncert a písně, přeložil libreta některých oper, zvl. Mozartových. [E. Possart: *Erinnerungen an H. L.* (1900). Jul. Kniese: *Der Kampf zweier Welten um das Bayreuther Erbe* (1931).]

© **Levi**, Siegmund, v. *Lebert*, S.

© **Levickaja**, Aleksandra Nikolaevna, ruská mezzosopranistka, * 1858, ?. Dokončila 1880 moskevskou kons., byla operní pěvkyní, pozd. učitelkou zpěvu. Od 1885 provdána za spisov. Amfiteatrova. [Data podle poznámek ke korespondenci Čajkovského s pí. von Mekkk II. 651.]

© **Levin**, Josif, slavný pianista ruského původu, * 1874. Psán často *Lhevine*. Byl zvl. žákem Ant. Rubinsteina a V. I. Safonova. Vystupoval veřejně již jako 14letý hoch, velkou konc. činnost zahájil v 17 letech, dosáhl 1895 v Berlíně Rubinsteinovy ceny. Vedle své konc. dráhy vyučoval v Tiflisu (1900) a Moskvě (do 1906), žil pak dlouho v Berlíně, později se stal v Novém Yorku prof. Juilliard Graduate School of Music. Jeho manželka Rosa je rovněž pianistkou, vystupovala se svým manželem ve hře na 2 klav. a pomáhá mu v jeho činnosti pedag. V Praze uvedl L-a v II. 1896 Safonov. [D. XIX. 45.]

© **Levina**, Zara Aleksandrovna, sovětská sklad., * 1905. Žačka M'askovského. Inspiruje se hlavně náměty ze sovětského života. Několik písňových cyklů (dětské písně k básním Spěndarovovým, 6 písní k veršům A. Globy, puškinský cyklus, *Vosstavšaja Vengria* k básním Hidasovým a j.), symf. smuteční pochod na paměť Leninovu, sborové písně (zvl. oblíbená *Kavalerijskaja-Krasnoarmejskaja*), třívětá skladba pro violonc. a klav. Pracovala 1935/37 klav. koncert a chystá 12 symf. preludií pro ork. [Drobné zprávy o tvorbě

zvl. Proletarskij Muzykant (1930, č. 9/10, str. 53/54), Sovetskaja Muzyka (II./1, 35/36, III./12, 89, IV./11, 82, V./9, 67; Muzyka (1937, č. 3) a j.]

© **Levinson**, André, franc. hud. kritik a spis., * 1. XI. 1887, Petrohrad, † 5. XII. 1933, Paříž. Pořídil nové vyd. Noverreho *Lettres sur la danse* (Pař. 1927).

© **Levitskij**, v. *Levyčkyj*, Mych. 1).

© **Levitskij**, Dmytro, ukraj. tenorista a pedag. v ČSR, * 15. XI. (st.) 1886, Vilno. Psán t. *Levitzkij*. Přijel do ČSR 1919 jako člen Košyčovy kapely a zůstal v Praze. Stud. 1922/27 zpěv na pražské kons. (u prof. Fuchse) a byl 1929/31 vedlejším učit. tohoto ústavu. Od 1925 působí t. na hudebně-pedag. oddělení Ukrajinského pedag. ústavu, zprvu asistent, od 1930 lektor hudebně-teoret. předmětů a zpěvu. Soukromá činnost učit., koncertní působení. Sš.

© **Levitzki**, Mischa, slavný pianista ukraj. původu, * 25. V. 1898, Kremenčug. Původní jméno Mychajlo *Levyčkyj*. Žák S. Stojovského ve Varšavě (1907/11) a E. Dohnanyiho v Berlíně (1911/15). Veliké konc. cesty. Žije v Novém Yorku.

© **Levitzký**, D., v. *Levitskyj*, Dmytro.

© **Levy**, A., v. *Ivela*, A. L.

© **Levy**, Ernst, švýc. pianista a sklad., * 18. XI. 1895, Basilej. Žák E. Petriho a R. Pugna, ve skladbě H. Hubra. Vyučoval 1916/20 na basilejské kons., žije v Neuilly (u Paříže). Symfonie (7, z nich 5 - pro housle, trubku a velký ork. - na pořadu festivalu Mezinár. spol. pro soudobou hudbu v Curychu 1926), skladby kom., klav., varh., chrám., písně.

© **Lévy**, Heymann, v. *Halévy*, J. Fr.

© **Lévy**, Lazare, význačný belgický pianista, * 1883, Brusel. Velké cesty konc. V Praze po prvé v I. 1935. Je prof. pařížské kons. Klav. skladby a etudy, t. práce kom. [Auftakt XV. 28.]

© **Lévy**, (Michel-) Maurice, francouzský sklad., * 28. VI. 1883, Ville-d'Avray. Vzdělán na pařížské kons., m. j. žák Lerouxův. Opery, hudby k činohrám.

© **Levy**, Richard, v. *Lewy*, Rich.

© **Levy**, Roland Manuel, v. *Manuel*, R.

© **Levy**, Siegmund, v. *Lebert*, S.

© **Levyčka**, Halina, ukraj. pianistka, * 23. I. (st.) 1901, Porochnyk (Halič). Provd. *Krušelnjčka*. Absolv. vídeňskou kons. (1920, zvl. Lalewicz), soukromě se učila (1929/30) u Eg. Petriho. Prof. klavírní hry na ústavě jm. Lysenkova ve Lvově. Značná činnost konc. (Lvov a j. v Haliči, Praha, Vídeň). [Materiál Archivu slov. hudby v Praze.] Sš.

© **Levyčkyj**, Ivan, ukraj. houslista, sklad. a pedag., * 16. X. (st.) 1875, Mala Luka (Halič). Složil 1910 ve Lvově státní zkoušky, byl tam 1919/32 učit. houslové

hry při ústavě jména Lysenkova. Napsal několik skladeb pro svůj nástroj, zvl. *Ukrajinskou rapsodii I. a II.* pro housle s klav., sbory, písně s klav. a j. Spisy: *Narys istoriji muzyky* (Lvov 1921), *Osnovy teoriji muzyky* (t.), *Popularna nauka harmoniji* (t.). Sš.

© **Levyčkyj, Modest**, ukraj. spisov. národního směru, * 25. VI. (st.) 1866, Vyčylivci (Podolí), † 16. VI. 1932, Luck (na Volyni). Žil 1924/30 v Poděbradech. Byl t. skladatelem. Po r. 1900 vyšlo v Kijevě několik jeho písní s klav. Sš.

© **Levyčkyj, Mychajlo 1)**, ukrajinský sklad., † v noci na 13. IV. 1919, Kijev. Psán t. *Levitskij*. Právnícké povolání dalo mu jen málo možnosti sloužit hudbě. Několik písní s klav. na ruské i ukraj. texty vyd. Idzikovskij, ze sborů vyšly dva (*Zapovit* a velmi populární *Šče ne vmerla Ukrajina*) v naklad. Kryncycja v Kijevě. [Nekrolog v. Naše mynule 1919, I/II, 191.] Sš.

© **Levyčkyj, Mychajlo 2)**, v. *Levitzki, Mischa*.

© **Levyčkyj, O syp 1)**, organisátor chrám. zpěvu na haličské Ukrajině, * 1801, Přemyšl, † 24. V. (st.) 1860, Nahujevyči (Halič). Zván t. Josyf L. z *Peremyšla*. Stud. v Přemyšlu, Lvově a Vídni, stal se 1825 kaplanem přemyšlského biskupa Snihurského, založ. 1827 chrám. sbor v Přemyšlu, pro nějž získal za dirig. českého hud. Al. Nankeho. R. 1835 organis. chrámový sbor při řeckokatol. kostele sv. Barbory ve Vídni. Účastnil se ochotnických představení, psal básně, překládal něm. verše a uplatnil se t. jako autor mluvnic. [I. Franko: Do zytčepysu J. L-oho (Zor, 1886). F. Steško: Čeští hudebníci v ukrajinské círk. hudbě (Pr. 1935, 22 a j.)] Sš.

© **Levyčkyj, O syp 2)**, ukraj. chrám. sklad. a hud. spisov., * 1810, Tiumačyk (Vých. Halič), † 1863. Pseudonym *Josif z Pokuľa*, t. *Josif z Bolšova*. Měl veliký zájem o hudbu a napsal několik článků, významných pro dějiny haličsko-ukraj. hudby v první polov. XIX. stol. Podkládal světským dílům západoevrop. skladatelů slovanské círk. texty. Učinil tak zvl. u Haydnových sonát(!), což mu přičítal Lavrivskij k veliké zásluze. Sš.

© **Lewandowski, Leopold**, polský sklad., * 1823, † 22. XI. 1896, Varšava. Byl divad. kap., napsal mnoho tanců.

© **Lewandowski, Louis**, polsko-žid. sklad., * 3. IV. 1823, Wreschen (Poznaňsko, dnes Wrzesnia), † 3. II. 1894, Berlín. Vzdělán v Berlíně, kde od 1840 židovským kantorem a synagogálním kap. Významnější než četné jeho vlastní skladby různých oborů byly jeho úpravy starožid. nábož. zpěvů.

© **Lewengly, Sigmund**, vyd. v Praze 1862/65 menší klav. skladby. [N.M., U.K.]

© **Lewicki, Ernst**, něm. badatel Mozartovský, * 4. III. 1863, Olten (Švýcarsko) † na podzim 1937, Drážďany. Byl prof. vysoké školy technické v Drážďanech.

© **Lewy, Eduard** Konstantin, proslulý hráč na lesní roh, * 3. III. 1796, St. Avold, † 3. VI. 1846, Vídeň. Byl po velikých konc. cestách od 1822 ve Vídni členem ork. dvorní opery a prof. kons. Otec Karla a Rich. L-ho.

© **Lewy, Karl**, něm. pianista a sklad. salonních kusů klav., * 1823, Lausanne, † 20. IV. 1883, Vídeň. Bratr. Rich. L-ho.

© **Lewy, Richard**, vídeňský zpěvní pedagog, * 1827 a † 31. XII. 1883, Vídeň. Psán t. Levy, syn Ed. Konst. L-ho a bratr Karla L-ho. Původně člen ork. dvorní opery (lesní roh). Jeho žačkami byly m. j. P. Lucca, M. Mallinger, M. Sembrich-Kochaňska.

© **Lewy, Siegmund**, v. *Lebert, S.*

* **Lexa, Josef** Quido, čes. sklad., * 15. XII. 1891, Dymokury, † 6. I. 1925, Bolzano. Stud. v Praze reálku a učít. ústav. Byl 2 roky výpomoc. učít. na obec. školách v Karlíně, učít. zpěvu na arcibiskup. gymn. v Dejvicích a na st. reálce na Král. Vinohradech. Od 1915 varh. u sv. Ignáce. V téže době stud. skladbu u Vít. Nováka. Nadějný, předčasně zemřelý písňový a chrám. skl. Napsal 3 mše (též tiskem), 2 Pange lingua s varh. a ork., muž., žen. a smíš. sbory, sborové písně k P. Marii, *Slovanské vánoce*, četné chrám. písně jednohlasné (též *Biblické písně* s klav. anebo s ork.), dvouhlasé (též na vlastní text) a tříhlasé. Mimo to klav. skladby: *Suita, Album pro mládež* op. 16 (Pr. 1924, M. Lišková), valčíky a pochody, varh. preludium, klav. trio c a 2 klav. kvinteta, četné písně (*Sny o štěstí*, Barvitijs) a melodram *Abgar* (Jul. Zeyer, s klav. i s ork.). Připravoval operu *Divá Bára*. Drobné skladby zůstaly v Davosu, Arcu, Torbole a Brixenu, kde léčil svou plicní chorobu. [Data a seznam skladeb sdělil J. Dušek. C. LI. 14; Hud. Besídka I. 78, 128; S. XV. 15.]

© **Leybach, Ignace** Xavier Joseph, franc. sklad., * 17. VII. 1817, Gamsheim (Alsasko), † 23. V. 1891, Toulouse. Četné salonní skladby klav., kdysi velmi oblíbené motety, písně. Didaktické práce.

© **Leythäuser, Max**, něm. spisov. a sklad., * 16. III. 1853 v Bavorsku. Sloužil ve válce něm.-franc. jako důstojník a věnoval se pak spisov., novinářství a skladbě. Napsal hry *Hus, Žižka a Prokop*, k nimž složil t. hudbu (ein Bühnenwerk in Wort und Ton). Ukázky prov. pražské N.D. v překladě V. J. Novotného za řízení sklad. 20. a 22. V. 1885, hrály se t. na podzim t. r. v Chrudimi, Kolíně,

Hradci Král. a Plzni. Umělecky zcela bezvýznamné. [Životopis Humoristické listy XXVII. 167 (s podobiznou). Novinářské zprávy. D. VII. 466, VIII. 162 a j. Další pátrání bezvýsledné.]

© **Lhevinne, Jos., v. Levin, J.**

* **Lhota, Václav**, rodák z Kutné Hory (* 13. III. 1809), odtud *Kutnohorský*, pražský měšťan, vydal v Praze svůj sbor *Píseň kovkopů* (1860), *Slavnostní sbor* (1864), písně *Slasti a strasti* (t. r.) a *Truchlozpěv*. [Meliš-Bergmann.]

© **Lhotka, Fran** (vl. František), sklad. českého původu, jenž zcela splynul s charv. hud. životem, * 25. XII. 1883, Mladá Vožice. Stud. na pražské kons. 1899/1905 lesní roh a skladbu. Byl 1908/09 učít. kons. v Jekatěrinoslavi (s Jar. Kříčkou), nato stále v Záhřebě. R. 1909/11 byl členem ork. a korep. opery, učít. na škole Hrv. Glazb. Zavodu, od 1911 se výhradně věnoval učít. na uvedené škole, stal se pak prof. státní hud. akademie, jejímž rektorem je od 1923. Skladatelsky spojuje novoromantický základ s uplatněním charv. folkloru. *Opery*: *Zlatokosi kraljević* (M. Ogrizović, 1909, pr. t. r.), *U carstvu sanja* (S. Tucić, 1912, pr. t. r.), *Minka* (M. Ogrizović, 1916/17, pr. 1918), *More* (Vlad. Nazor a Mil. Nehajev, 1921/22, pr. 1922). *Balety*: *Djavo i njegov šegrt* (1928, pr. 1931, Záhřeb), přepracování v celovečerní dílo s manželou Pia a Pino Mlakarovými s názv. *Djavo u selu* (pr. v II. 1935 v Curychu, v XI. 1935 v Karlsruhe a v IV. 1937 v Záhřebě, odkudž t. na ostatní jugosl. jeviště a pojata do programu pražského N.D.), *Srednovječna ljubav* (pr. v II. 1937 v Curychu), *Luk* (dokonč. 1938, pantomimické duodrama se smyčci, kvartetem dřevěných nástr. dechových a klav.). Manželé Mlakarovi jsou stálými spolupracovníky L-ovými a interprety hlavních úloh v jeho baletech. *Orkestrální*: *Rej* (scherzo *F*, odměna rak. ministerstva, pr. 1905 ve Vídni), symfonie *E* (1909, scherzo prov. t. r. v Jekatěrinoslavi, celek později v Záhřebě), často provoz. *Jugoslavenški capriccio*, dále *Dječja suita* pro malý ork., *Andante a Scherzo* pro velký ork., *Svečana ouvertura* (1930, pr. 1932), *Budnica Trenkoviň pandura* (1932, pr. 1933), ouvertura k baletu *Djavo u selu*, housl. koncert *d* (pr. v I. 1914 v Praze Česká filh., sólistka O. Reinigerová). *Komorní*: Smyčc. kvartet *g* (cena České akademie), *Vzpomínka* pro lesní roh a klav. (1908), malá suita pro 4 flétny (pr. 1926), koncert pro smyčc. kvartet (opětovně hrálo Zikovo kvarteto), *Dvije hrvatske rapsodije* (*Sljepačka a Žetelačka*) pro housle s kom. ork. (cena Jihosl. akademie v Záhřebě), *Andante a Scherzo* pro smyčc. kvartet (pr.

1934, Záhřebské kvarteto v Praze 1935), *Serenáda* pro housle a klav. *Klavírní*: *Cyklus Sječanja* (1916), malá suita, 2 fugy, *Miniatury*, *Četiri plesna prizora* (1937). *Kantáta Moj dom* (Kranjčević) pro muž. sbor s ork., četné sbory nejružnějšího obsazení, jednak samostatné, jednak úpravy lid. písní, písně s klav. Tiskem vyšlo něco v Edition Slave (Víd.), pak v záhřebských naklad. Jugo-Muzika, Rosskamp, Kolo, Savez hrvat. pjev. društva, Hrv. Glazb. Zavod a j. Učebnice *Dirigiranje* (Kugli, 1931), rukop. *Osnovi homofonog sloga*. Četné příspěvky z hud. života charv. v H.R. IV. až VII. Jako sborm. spolku Lisinski 1913/21, s nímž podnikl m. j. velmi úspěšný zájezd do ČSR a jako dirig. ork. záhřebské akademie (od 1922) významně se uplatňuje v konc. životě, horlivě prováděje t. česká díla. Pořídil úplné vydání klav. výtahu opery *Porin* od V. Lisinského. [B. Širola: Pregled povijesti hrv. muzike (Záhřeb 1922, 318). Stručná charakteristika Zvuk II. 78 (dr. V. N.). O housl. koncertě K. Hoffmeister v H.R. VI. 263, úvod k opeře Minka A. Dobronić (vyd. časop. Savremenik, Záhřeb). Zprávy o proved. jednotlivých děl v. zvláště Zvuk I. až III. Uvedená Vzpomínka pro lesní roh v N.M.]

* **Lhotský, Bohuslav**, čes. houslista, * 14. I. 1879, Libochovice, † 9. V. 1930, Praha. Stud. housle na pražské kons. u Ot. Ševčíka (1892/97). Po absolvování kons. byl učít. houslí u kn. H. Windischgrätze v Gonobicích. R. 1900 byl konc. mistrem opery ve Lvově. Tam založil kvarteto, nazvané od 1903 Ševčíkovo kvart. (v. PHS. I.) R. 1901 byl angažován jako konc. mistr do varšavské filharm. Vedle své kvartetní činnosti věnoval se t. sólové hře. Vynikající interpret houslových koncertů (Mozartova *D*, Čajkovského, Dvořákova, Foerstrova *I*.) a sonát. Dvakrát provedl cyklus Beethovenových houslových sonát spolu s prof. J. Heřmanem. [LHM.-T. III. 60 a d. Č.H. XXXII. 21 a d. Hudba a škola II. 156. Č.H. XXXIII. 75. H.V. XI. 84 a d. Sdělení prof. K. Moravce.] Č. G.

* **Lhotský, Josef**, čes. sklad., * 2. I. 1839, Litultovice, † 9. IV. 1924, Brno. Byl od 1857 učít. v Hrabyni, Olomouci, od 1870 v Brně učitelem německého a od 1872 českého učít. ústavu. Složil několik písní (*Vánoční píseň*, 1879) a sborů. Tiskem vyd. *Sbor ku sňatku korunního prince Rudolfa a Píseň ke sňatku kor. prince Rudolfa* (1881) pro 2 dětské hl. [Datum narození farní úřad v Litultovicích, datum úmrtí řed. Frant. Šilhavý.] Č. G.

© **Lhoyer, Antoine**, franc. kytarista kolem 1800, činný v Německu (Rheinsberg, Hamburk) a v Paříži. V Náměšti n. Osl.

curyšský tisk *Grande sonate*, jehož neuvádí QL. [Evidence HAM.]

© **Liadoff**, v. *L'adov*.

© **Liapounoff**, v. *L'apunov*.

* **Libenský**, V á c l a v, čes. hud. pedagog, * 1. VIII. 1829, Havlovice u Svijan, † 12. VI. 1900, Praha. Stud. reálku v Liberci a techniku v Praze. Založil v Praze 1864 hud. ústav, který požíval nejlepší pověsti. Psal klav. tance (Pr. Hoffmann). [Hud. listy 1872, 48. Srb-Debrnov: Slovník. Datum naroz. děkanský úřad v Loukově.]

© **Liberati**, A n t i m o, it. sklad. XVI. stol., * Foligno. Žák Greg. Allegriho a O. Benevoliho. Působil v Římě, žil ještě 1685. Madrigaly, oratoria. Spisy polemické, t. *Epitome istorico della musica*.

* **Liberda**, J a n, vůdce čes. exulantů, rodák z Těšína (* kol. 1701), byl duchov. správcem ve Vel. Hennersdorfu (od II. 1726), odkud odvedl skupinu exulantů do Berlína (v XII. 1732) a vedl nezdařenou výpravu exulantů z vých. Čech (v XII. 1741); † 9. VIII. 1742. Vydal kancionál *Harfa nová na hoře Sion* (1732). [J. Jireček: Rukovět. VI. Helfert: Jiří Benda I.]

© **Liberti**, G i u s e p p e, má v N.M. několik chrám. skladeb z XVIII. stol., částečně z hudebnin Linkových. [QL. neuvádí.]

© **Libertini**, G i o a c c h i n o Franc., sklad. ze 2. polovice XVII. stol., má v Kroměříži 8hl. sonátu a 3 mše ve slohu koncertantním, z nichž jedna, nazv. *Kyritainensis* (t. j. Křtinská, z r. 1666, trombony chybí), poukazuje na vztahy tohoto sklad. k Moravě. [QL. neuvádí. Breitenbacher. Evidence HAM.] E. Tr.

* **Liborčan**, J a n, též Liborčen, slovenský učitel ve Vrbovém, psal a maloval 1684/85 v Turé Lúce kancionál. [J. Mocko v Církev. listech 1890, 172. V. Houdek: Morav. ornamenty III. 83/97. K. Konrád: Dějiny posvátného zpěvu staročes. 1893, 430.] E.H.

* **Libštejnský**, B o h u s l a v, v. *Kolowrat-Krakowský-Liebsteinský*, B.

© **Lickl**, na opisech t. L i k e l, jméno něm. hud. rodiny XVIII./XIX. stol. Jejím zaklad. byl J o h a n n G e o r g L., * 11. IV. 1769, Korneuburg, † 12. V. 1843, Pětikostelí, kde byl od 1806 řed. kúru. Napsal singspiely pro Schikanedrovo divadlo, mše, motety, skladby kom. a klav. Jeho starší syn K a r l G e o r g L., * 28. X. 1801 a † 3. VIII. 1877, Vídeň, je autorem četných skladeb chrám. Byl virtuosem na fysharmoniku (starší tvar harmonia) a napsal t. množství skladeb i školu pro tento nástroj. Mladší Ä g i d i u s F e r d. K a r l L., * 1. IX. 1803, Vídeň, † 22. VII. 1864, Terst, byl virtuosem na kytaru a učitel hudby v Terstu. Singspiely, oratorium, opera, symfonie a j. V našich sbírkách jsou zvl. hojně zastoupeny

chrám. skladby prvých dvou, při čemž nelze mnohdy bezpečně říci, pocházejí-li od Joh. G. anebo Karla G. L-a. [N.M., HAM. a jeho evidence, Podlaha 37 a j.]

© **Ličar**, C i r i l, slovinský pianista, * 4. VII. 1894, Trbovlje. Stud. v Lublani gymn., klav. t. na škole Glasbené Matice (1906/12) a na pražské kons. (1912/17). V nejbližších letech koncertoval s Jarosl. Kocianem, Jurou Tkalčičem a Jos. Rijavcem, 1921 se stal prof. hud. akademie v Záhřebě a od 1925 prof. hud. školy (kons.) v Bělehradě. Klav. kvartet s Mar. Mihailovičovou, Jov. Zorkem a J. Tkalčičem.

* **Ličkay**, M i c h a l, učitel v Mýtě u Brezna, napsal 2 duchov. písně 1824. [Rizner: Bibliografia sloven. pisemnictva.] F.Z.

* **Lídl**, J o s e f, čes. nástrojař, * 1. VII. 1864, Manětín u Plzně. Prošel obchodní praxí ve Šternberku, Prostějově a Brně. Vyučil se v Brně též nástrojařství a založil vlastní dílnu plechových nástrojů, kterou zvětšil 1906 na tovární výrobu. Po válce založil s J. Velíkem též továrnu pian a harmonií, nyní v Mor. Krumlově (Lídl a Velík). V předválečném Brně vystupoval vždy jako uvědomělý Čech.

* **Lídl**, V á c l a v, čes. nástrojař, * 31. IX. 1894, Brno. Stud. gymn. a obchod. akademii v Brně, zároveň se vyučil nástrojařství u svého otce Josefa L-a a ve Vídni (za války). Od 1920 vede závod otcův, zdokonaluje úspěšně jakost svých výrobků, zvl. dechových nástrojů, které požívají nejlepší pověsti, zvl. na konservatořích v Praze a Brně.

© **Lidorf**, A u g u s t, v. *Ludwig*, A.

© **Lieban**, J u l i u s, slavný wagnerovský pěvec, * 19. II. 1857, Břeclav, † na jaře 1937, Berlín. Pův. houslista cikánské kapely, pak ve Vídni žák Gänsbacherův. Znameníť Mime ve wagnerovském ensemblu Ang. Neumanna. Byl 1882/1911 v Berlíně členem dvorní opery, 1912/15 Německého operního div., pak učitel zpěvu.

© **Liebau**, A r n o, něm. pianista, sklad. a spisov., * 10. VI. 1888, Lipsko, † 31. V. 1936, Berlín.

© **Liebel**, C a r o l u s F r i d e r i c u s, označován jako austriacus viennensis, má v Liechtensteinské sbírce v Kroměříži mši (autogr.?) z r. 1686, věnov. Norb. Zieleckému, opatu hradištskému a motet v opise Vejvanovského. Zastoupen t. dvěma chrám. skladbami v brněnské sbírce Altmannově. Bez křestního jména uved. Liebl v oseckém inventáři. [HAM. a jeho evidence. Breitenbacher I. 75.]

© **Liebeskind**, J o s e p h, něm. hud. spisov., * 22. IV. 1866 a † 10. VIII. 1916, Lipsko. Vyd. některé skladby Gluckovy, Dittersdorfovy a Mozartovy, přeložil a doplnil Wotquennův katalog skladeb Gluckových.

* **Liebich, Bohumil**, PhDr., čes. hud. pedagog, * 28. II. 1899, Kyšperk. Stud. gymn. v Pardubicích, hud. vědu a estetiku v Praze, hru na housle u prof. J. Felda, F. Berbra v Mnichově a H. Marteaua, sborový zpěv u prof. A. Cmírala. Byl prof. hudby na stát. ženském učit. ústavu v Praze, substitutem prof. A. Cmírala na státní kons., v Uměl. sdružení Čes. učitelů hudby (1929 až 1934). Od 1929 prof. Soukromé dvouleté pedagogické akademie, od 1931 prof. stát. pedagogické akademie. Rukopisné práce: *Hudební výchova školská v době humanismu a reformace*, *Stručné všeobecné dějiny hudby a dějiny hudby čsl.* (litogr. přednášky pro posluchače pedagog. akademie) a *Hud. psychologie a pedagogika*. Časopisecké stati: *Moderní snahy v naší hud. výchově školské* (Nové školy IV. 47 a d.), *K desetiletému jubileu hudebně pedagog. oddělení státní kons. hudby v Praze* (Hudba a škola III. 5 a d.), *Adolf Cmíral* (LHM.-T. XI. 372 a d.), *Nový zkuš. řád pro střední školy* (LHM.-T. VIII. 37). Kritická a referentská činnost v časop. LHM.-T., *Hudba a škola* a *Věstník pedagog.* Činnost lidovými a přednáškovými. Č. G.

* **Liedmanský, František**, má v N.M. chrámové arie z 1. pol. XIX. stol.

* **Liehmán, Antonín**, čes. sklad., * 1. XI. 1808, Tuboř u Dubé, † 22. I. 1879, Zlonice. Absolvoval učit. kurs v Mladé Boleslavi, byl podučit. v Schönbüchlu u Krásné Lípy a od 1832 učitelem ve Zlonicích. Učitel Ant. Dvořáka a Josefa Lva. Napsal četné pochody (*Huldigungsmarsch*, smuteční pochod *Erinnerung an Chopin*), polky (*Anežka*, *Herbstpolka*, *Husarenpolka*, *Sophienpolka*), kvapíky (*Anínka*), valčíky (*Damenwahlwalzer*), úpravy cizích skladeb a element. školu klav., *Počátkové hry na fortepiano* (1865). Značná část jeho sklad. pozůstalosti v N.M. [O skladbách L. E. Axman ve S. IV. 28/29. J. Michl (H.R. VII. 401). O. Šourek: *Život a dílo A. Dvořáka* (I., 2. vyd. 1922, 3/6). Datum smrti děkan. úřad ve Zlonicích.] Č. G.

* **Liehmán, František**, vyd. v Praze své klav. tance. *

* **Liehmán, Josef**, vyd. v Praze své klav. pochody a tance.

* **Liehe, Tobias Ernestus**, t. Lyre a Lyhr, čes. sklad., * kolem 1644, Česká Lípa, † 24. IX. 1727, Praha. Stud. gymn. u jezuitů v Praze (1669 rhetorem). Byl od 1672 tenoristou a od 1681 varh. dómu sv.-vítského v Praze. Jeho chrám. skladby v kapitul. archivu v Praze a ve Vratislavi. [Podlaha IX. a XVIII.] E. Tr.

© **Lichtenstein-Kastelkorn, Karel**, kníže-biskup olomoucký, * 8. IV. 1624, Kladsko, † 23. IX. 1695, Olomouc. Podle

křestního listu *Lichtenstein-K.* Studoval v Inšpruku, Salepurku a Ingolstadtě. Od 1637 kanovníkem salepurským, 1638 olomouckým, biskupem olomouckým 12. III. 1664. Štědrý šlechtický mecenáš barokního typu. O hudbu se zasloužil zvl. reorganizací a zvelebením kapely v Kroměříži, jejímž kap. byl do r. 1670 H. I. Fr. *Biber*, do r. 1693 Pavel Jos. *Vejvanovský*. L.-K. měl čilé styky s četnými hudebníky své doby, zvl. vídeňskými (Joh. Heindr. Schmelzer!), opatroval svou kapelu nejlepšími nástroji (tyrolské housle Stainerovy) a zásobil přebohatým notovým materiálem, jenž je nyní jistě v nejpodstatnější části zachráněn a uspořádán prací Ant. *Breitenbachera* a tvoří jeden z nejdůležitějších archivních hud. souborů té doby. [Rodná data sdělil arcib. archivář Dr. Richter v Kroměříži. Fr. V. Peřinka: *Okres kroměřížský* (Vlastivěda moravská, Brno 1911, zvl. 193 a 248). *Soupis Breitenbacherovy v Časopisu Vlasten. spolku muzejního v Olomouci* XL-XLIII a XLVIII. P. Nettl: *Beiträge zur böhm. und mähr. Musikgesch.* (Brno 1927, 40 a d.) a *regesta korespondence v StzMw.* VIII. 166 a d.]

© **Lienau, Robert 1**), něm. hud. naklad., * 28. XII. 1838, † 22. VII. 1920, Neustadt (Holštýnsko). Koupil 1864 berlínský závod Schlesingerův, 1875 vídeňský Haslingerův. Jeho synové Robert 2) L. (* 27. VII. 1866) a Wilhelm L. (* 26. XI. 1879) převzali 1910 oba podniky a rozšířili je v nejbližších letech získáním jiných starších nakladatelství a 1935 postavili Robert 2) L. t. v čelo berlínské firmy Bote & Bock. Firma zní od 1935 Linausche Musik-Verlage. Robert 2) L. vyd. *Erinnerungen an Joh. Brahms* (Berl. 1934).

© **Liepe, Emil**, něm. zpěvní pedagog, spis. a sklad., * 16. I. 1860, Postupim. Byl 1884/1902 operním barytonistou, pak se věnoval pedagog. činnosti. Pořídil několik antologií. Opery, skladby ork., písně a balady.

© **Lier, Bertus van**, holandský violonc. a sklad., * 10. IX. 1906, Utrecht. Ve skladbě žák Pijperův, působí v Amsterodamě. Napsal hudby k činohrám, 2 symf. (2. prov. na festivale Mezinár. společnosti pro soudobou hudbu v Amsterodamě 1933), skladby kom., klav., vokální. [O 2. symf. v LHM.-T. XIII. 43 a Klíč III. 215.]

© **Lier, Fritz**, něm. housl., * 17. VI. 1911, Halle n. S. Vzdělán a působí v Lipsku. Housl. skladby a škola, t. spisovatelsky činný.

© **Lier, Jacques van**, holandský violonc., * 24. IV. 1875, Haag. Působil zvl. v Berlíně (1897/1915) a v Haagu. Četná vyd. starších skladeb pro violonc., cenná technická stud. díla.

* vojenský kapelník

© **Lierhammer, Theo**, MUDr., vynik. zpěvní pedagog., * 18. XI. 1866, Lvov. Vystupoval od 1896 koncertně, zdokonalil se u Padilly a Stockhausena. Vyučoval 1903/14 a 1922/24 v Londýně, pak prof. vídeňské akademie.

© **Liess, Andreas**, PhDr., něm. hud. spisov., * 16. VI. 1903, Klein-Kniegnitz (u Svídnice). Stud. ve Vídni u G. Adlera, Rud. Fickera a Jos. Marxe, žije ve Vídni a Paříži. Obsáhla monografie *Cl. Debussy* (2 sv., L.-Curych 1936). Přispívá t. do časop. *Auftakt (Martinů, XI. 75)*. Článek *Evropská hudba ve 20. století* v LHM.-T. XI. 328.

© **Liggins, Ethel**, v. *Leginska, E.*

© **Liguori, Alfonso de'**, zaklad. řádu redemptoristů, světec církve římsko-katol., * 1696, Neapol, † 1787, Nocera de Pagani. Byl hud. vzdělán nejspíše na některé neapolské kons. Zachována jediná skladba: *Recitativo e Duetto tra l'Anima e Gesù Cristo* (pr. 1760). [B. Bogaerts: *St. Alph. de L. musicien...* (Pař. 1904).]

* **Lihány**, má dueto *Aria De B. V. Maria* G-dur z konce XVIII. st. v hud. archivu římsko-katol. fary ve Švedláru. F. Z.

* **Lihovecký, Miloš**, v. *Izák, Ludevít.*

* **Lichard, Daniel**, sloven. evang. farář, * 1812, Slov. Lupča, † 1882, Uh. Skalica. Má ve Zpěvníku 1842 duchovní píseň. F. Z.

* **Lichard, Milan**, sloven. skladatel, * 24. II. 1853, Uh. Skalica, † 21. IV. 1935, Užhorod. Stud. gymn. v Uh. Skalici, Revúci, Šoproni, práva v Budapešti, kde se zabýval t. hudbou jako mimoř. posluchač kons. a jako výpomocný kontrabasista ve filharmonii a král. opere. Byl železničním úředníkem košicko-bohumínské dráhy. Od 1897 v Turč. Sv. Martině sborm. zpěv. spolku, od 1907 v Budapešti člen redakce *Sloven. Tyždenníka*. Byl též vězněn jako buřič. R. 1919 se vrátil na Slovensko, účastnil se založení Hud. a dram. akademie v Bratislavě, byl předsedou jejího kuratoria, od 1921 v Užhorodě šéfem tiskového oddělení a zároveň sborm. zpěv. spolku tamnější Matice sloven. (do 1927). Skladatelsky představitel obrozenského úsilí, jež se snažilo založit sloven. hudbu na lid. písni. Psal četné sbory pro školy (první vyšel v časop. *Dunaj* 1873) a zpěv. spolky. Vyšly z největší části ve sbírce Mil. Ruppeldta. Též menší klav. skladby, melodramy, písně a kuplety, většinou k potřebě sloven. společnosti. Vydal *Šest vencov zo sloven. národ. piesní* (1900, vlast. nákl.), *Slovenský spevníček* (1912, V. Sekeja, muž. sbory) a *Piesne Jonáša* (t.) Četné studie o slovenské lid. písni ve *Sloven. Pohľadech*. Souborná rukop. práce: *Príspevky k theorii sloven. ľudovej piesne*. [LHM.-T. XII. 274 a XIV. 302. A. Kolísek: M. L.-a hud. účinkovanie v Pešti (H.R. XIII. 290).]

© **Lichner, Heinrich**, něm. skladatel, * 6. III. 1829, Harpersdorf (Pruské Slezsko), † 17. I. 1898, Vratislav. Salonní a instrukt. skladby klav., sbory, písně.

© **Lichnowski**, jméno slezské šlechtické rodiny polského původu, později zcela poněmčené, jejíž členové jsou významní styky s Beethovenem. Karel L., kníže, 1756/1814, žák Mozartův, má čestné místo mezi Beethovenovými šlechtickými mecenáši a Beethoven mu věnoval 3 klav. tria op. 1, *Patetickou sonátu* op. 13, sonátu *As* op. 26 a 2. symf. op. 36. Bratr Karlův *Moritz* z hrabě L. (1771/1837), byl od Beethovena počten věnováním klav. sonáty op. 90, sestra *Henriette*, provdaná potom za markýze de Corneville, dedikací klav. rondo *G* op. 51 č. 2. Karl a Moritz byli t. činni skladatelsky. [V. v literatuře o Beethovenovi, zvl. Thayer-Deiters-Riemann na mnoha místech.]

© **Lichtblau, Hans**, něm.-čes. kap. a sklad. taneční, * 28. XII. 1894, Bělá (Seibersdorf, u Šternberka). Hudbě se učil v Olomouci (1908/11) a potom se vycvičil u kap. pěšího pluku č. 1 (1911/18) v Opavě a Krakově. Je hostinským a kap. v Heroltovicích (Herlsdorf). Napsal asi 150 skladeb tanečních, pochodů a pod. E. St.

© **Lichtenberg, Leopold**, amer. housl., * 22. XI. 1861, San Francisco, † 16. V. 1935, Brooklyn. Žák Wieniawského, byl od 1899 prof. v Novém Yorku. Revise a vyd. starší housl. literatury.

© **Lichtenberger, Henri**, franc. spisov., * 12. III. 1864, Mühlhausen (Alsasko). Působil v Nancy, od 1905 prof. germanistiky na pařížské univ., do 1914 t. hud. kritik. Cenné spisy: *Rich. Wagner, poète et penseur* (1890, 2. vyd. 1931), *Wagner* (1909). Český vyšla *Nietzscheova filosofie* (přel. Arn. Procházka, Pr. 1900).

© **Lichtenthal, Peter**, hud. spisov. a sklad., * 10. V. 1780, Prešpurk, † 18. VIII. 1853, Milán. Žil od 1810 v Miláně. *Dizionario e bibliografia della musica* (4 sv., 1826), práce mozartovské, populární učebnice harmonie (*Harmonik für Damen*, 1806) a skladby (*Orpheik...*, 1816; opis obou v N.M. od J. Kalouse!). Opery (3), balety (4), hudba kom., klav.

© **Likel**, v. *Lickl.*

© **Lilejeva, Emilija Augustovna**, ruská kolor. pěvkyně, * 1823 a † 4. IX. (st.) 1893, Petrohrad. Rodným jm. *Schefferdecker*. Vzdělána (do 1843) v divad. škole, vystupovala již jako žačka, 1842 prvá Gorislava v *Ruslanu a Ludmile*. Od 1866 v soukromí. [Ježegodnik Imper. Teatrov IV. 457.] Sš.

© **Lilien, Ignatz**, hud. sklad., * 29. V. 1897, Limburg. Matka operní pěvkyně. Vzdělán v Delftu a Haagu, byl t. zcela krátce žákem Jos. Suka. Žil delší dobu v Liberci

a u Liberce, nejnověji ve Varšavě. Dosti nevyrovnaný zjev výbojně novotářských snah. Napsal operu *Beatrys* (pr. 1928 v Antverpách, t. v Německu, u nás něm. divadlo brněnské 31. III. 1931, den nato pražské N.D. a 1932 Bratislava), *Die große Katharina* (podle hry B. Shawa, dokonč. 1930, něm. prov. Wiesbaden 1932), symfonii, symf. báseň *Là-bas* (pr. pražský Radiojournal 1937), klav. koncert, skladby klav. (na př. *Jazz-Sonate*), písně (cyklus *Telegraphist Piotr Plasin*, 20 písní vyd. ve Varšavě Gebethner & Wolf 1935 a j. [O pražské premiéře Beatrys LHM.-T. X. 335 a Klíč I. 247.]

© **Liliencron**, R o c h u s, Frh. von, vynik. něm. učenec, * 8. XII. 1820, Plön (Holštýnsko), † 5. III. 1912, Koblenz. Muž obsahlého a všestranného vzdělání, stud. práva, germanistiku, teologii, dr. filosof. a protestantské teologie. Byl od 1846 univ. docentem v Bonnu, 1852 mimoř. prof. v Jeně, 1855 bibliotékářem a intend. vév. meiningenského, od 1869 žil v Mnichově, od 1876 v Šlesvíku. Byl od 1894 předsedou komise k vydávání *Denkmäler deutscher Tonkunst*. Nejdůležit. práce: *Die historischen Volkslieder der Deutschen vom XIII. bis XVI. Jhd* (4 sv. a dodatek, 1865/69), *Deutsches Leben im Volkslied um 1530* (výběr lid. písní ve vícehl. úpravách té doby, 1885, 2. vyd. 1925), *Lieder und Sprüche aus der letzten Zeit des Minnesangs* (1854), *Liturgisch-mus. Gesch. der evang. Gottesdienste 1523/1700* (1893), *Chorordnung für Sonn- und Festtage des evang. Kirchenjahres* (1900, se 4 sv. partitur, jež pořídil H. van Eyken; nové vyd. H. J. Moser, 1928 a d.). Štat' o hudbě v Paulově *Grundriß der germ. Philologie*. Vynikajícím způsobem se zasloužil o organizaci *Allgemeine deutsche Biographie* (1875/1900). Paměti: *Aus frohen Jugendtagen* (1902) a *Deutsche Rundschau* (1913). [K 90. naroz. vyšla důležit. Festschrift (B. & H. 1910). A. Bettelheim: *Leben und Wirken des Frh. v. L.* (1917).]

© **Liljefors**, R u b e n, švédský sklad. a dirig., * 30. IX. 1871 a † 4. III. 1936, Upsala. Vzdělán v Lipsku (Jadassohn, Reger) a Drážďanech (zvl. Draeseke). Byl od 1902 sborm. v Upsale, od 1911 dirig. v Gäfle. Napsal četné písně, sbory (zvl. mužské), kantáty, skladby kom., klav., symfonii, ork. suntu, ouvertury, klav. koncert a j.

* **Limander**, A r., má v N.M. muž. sbory *Jitřenka* a *Ranní zastaveníčko* z 1. pol. XIX. stol.

© **Limmer**, F e r e n c (vl. Franz), něm. sklad. a dirig. v Maďarsku, * 1808, Vídeň, † 19. I. 1857, Temešvár. Byl 1834 v Temešváru divad. kap., od 1835 řed. katedrálního kůru. Napsal operu, symf., trio pro violon-

cella, klav. tance, jakož i skladby chrám., jež v opisech také u nás. [N.M., HAM.]

* **Limus**, má v N.M. píseň *Věřím všechno silné* s ork. z doby kolem 1750.

© **Lincke**, P a u l Carl Emil, něm. sklad. lehkého oboru, * 7. XI. 1866, Berlín. Byl ork. hráčem, od 1890 kap. operetních a revuálních divadel, 1912 (?) si založil a řídí hud. naklad. Apollo, jež je jedním z předních vydavatelství hudby operetní a šlágrové. Napsal od 1896 asi 30 operet, zvl. úspěšně *Lysistrata* (pr. Berlín, 1902, tam kdysi nesmírně populární *Glühwürmchen*, čes. *Světluška*, MU.), *Im Reiche des Indra* (pr. Berlín 1899, odtud *Byl jednou jeden král*, MU.), *Frau Luna*, *Venus auf Erden*.

© **Lind**, J e n n y, jedna z nejslavnějších zpěvaček minulého století, * 6. X. 1820, Stockholm, † 2. XI. 1887, Malvern Wells (u Londýna). „Švédský slavík“. Byla žačkou Ad. Fred. Lindblada ve Stockholmu, kde debutovala 1838 (Agata v *Čarostřelci*). R. 1841 stud. v Paříži u M. Garcie, od 1844, kdy vytvořila v Berlíně hlavní úlohu v Meyerbeerově *Feldlager in Schlesien*, vyst. v Německu, ve Vídni, od 1847 v Anglii. Od 1849 zpívala jenom koncertně. Podnikla veliké turné do Ameriky, v Bostonu se (1852) provdala za svého doprovazče O. Goldschmidta, po návratu do Evropy žila v Německu, od 1856 v Anglii (zvl. v Londýně). Naposled vystoupila 1870 v Düsseldorfu. [Z veliké literatury v. H. S. Holland-W. S. Rockstro: *Memoirs of Mme J. L. Goldschmidt* (2 sv., Ln. 1890), životopisy R. Maude (t. 1926), E. Ch. Wagenknecht (Boston 1933) a j. Gast. Biard: *Le bel amour de J. L.* (Pař. 1932).]

* **Linda-Matoušek**, V á c l a v, čes. houslista, * 9. I. 1810, Těňovice (u Plzně), † 2. VI. 1861, Krakov. Byl zprvu učít. pomocníkem v Praze, později členem ork. ve Štyr. Hradci. Koncertní činnost v Itálii a Rusku. Činný t. skladatelsky. V Praze vyd. *Slovanskou lípu*, variace na lid. písně pro housle a klav. (1864). Některé housl. skladby vyšly u Christopha a Kuhé. [Hud. Listy II. (1871), 255. J. Malát, *Beseda učít. X.* 435.] Č. G.

© **Lindberg**, C a r l Johan, švédský housl., * 8. III. 1837, Lemo (Finsko), † 21. XII. 1914, Stockholm. Žák Davidův a Joachimův, působil od 1873 ve Stockholmu. Cenné etudy.

© **Lindberg**, H e l g e, vynik. švédský barytonista a učít. zpěvu, * 1. X. 1887 (ve Finsku), † 3. I. 1928, Vídeň. Působil zvl. ve Štuttgartě, Mnichově a od 1919 ve Vídni.

© **Lindberg**, O s k a r Fredrik, švédský sklad., * 23. II. 1887, Gagnef (střední Švédsko). Vzdělán ve Stockholmu a v Sondershausen, působí od 1904 ve Stockholmu (od

1919 na kons.). Skladby symf., kom., klav., sborové a písně.

© **Lindblad**, Adolf Fredrik, švédský sklad., * 1. II. 1801, Skenninge, † 28. VIII. 1878, Löfvingsborg (u Linköpingu). Stud. v Upsale a Berlíně (u Zeltera), 1827/61 řídil hud. školu ve Stokholmu. Napsal asi 215 písní („švédský Schubert“), sbory, operu *Fron dörrerna* (1835), symfonii, skladby klav., sonátu pro housle a klav. Učitel Jenny Lind, jež byla proslulou pěvkyní jeho písní. [O tvorbě operní Folke H. Törnblom, *Svensk tidskrift för musikkforskning* XII.]

© **Lindblad**, Otto Jonas, švédský sklad., * 31. III. 1809, Karlstorp, † 26. I. 1864, Mellby (jižní Švédsko). Písně, dueta, sbory, zvl. mužské, stále ještě ve Švédsku oblíbené.

© **Linde**, Otto, v. Landau, Fred.

© **Lindeman**, Ludvig Mat., norský sklad., * 28. XI. 1812, Drontheim, † 23. V. 1887, Christiania. Důlež. sbírka *Fjeldmelodier* (540 lid. písní a tanců). Se svým synem Petrem (* 1858) založ. v Christianii 1883 hud. učiliště, jež je počátkem vyššího hud. školství v Norsku.

© **Linden**, Cornelis van der, holandský sklad., dirig. a organisátor hud. života, * 24. VIII. 1839, Dordrecht, † 28. V. 1918, Amsterdam. Kap. první hol. opery (1884 až 1894), jeden z průkopníků novější hudby ve své vlasti. Napsal zvl. opery, kantáty, hudbu symf. a kom.

© **Lindenberg**, Edward, mezinár. dirigent, * 1908, Bukurešť. Studoval housle již od svého 7. roku, vzdělal se pak ve Vídni, Frankfurtě n. M. a Berlíně u H. Scherchena, 1928 řídil po prvé berlínské filharmoniky a věnuje se od té doby pohostinskému dirig. V České Filharmonii vystoupil 9. X. 1936.

© **Lindley**, Robert, angl. violonc., * 4. III. 1776, Rotherham, † 13. VI. 1855, Londýn. Četné skladby pro violonc. (zvl. 4 konc.).

© **Lindner**, Adalbert, něm. hud. pedagog., * 23. IV. 1860, Neukirchen (Horní Falc). Prvý učitel Maxe Regera. Spis: *M. Reger* (Štuttgart 1922).

© **Lindner**, Edwin, německý dirigent, * 29. X. 1884, Brno, † 4. V. 1935, Berlín. Stud. hudbu v Brně (H. Janoch) a na kons. ve Vídni (H. Grädener) a Lipsku (A. Reisinger, A. Nikisch). Po krátké činnosti pianistické žil od 1913 v Drážďanech, kde vedl 1914/21 Dresden Sing-Akademii a 1915/21 zároveň Filharm. orkestr, jež založil. Věnoval se pak pohostinskému dirig., 1933 se stal řed. orchestru rozhlasové stanice Deutschlandsender v Berlíně.

© **Lindner**, Ernst Otto, něm. hud. spisov., * 28. XI. 1820, Vratislav, † 7. VIII. 1867, Berlín. Byl mnoho let redaktorem listu *Vossische Zeitung*. Z jeho knižních

prací je nejdůl. *Die erste stehende deutsche Oper* (1855).

© **Lindner**, Friedrich, něm. sklad., * kolem 1540, Lehnice, † 13. IX. 1597, Norimberk. Napsal 2 knihy *Cantiones sacrae* (1585/88), knihu 5hl. mší (1591) a pořídil soubory madrigalů (*Gemma musicalis*) a motetů (*Corollarium cantionum sacrarum*) it. mistrů.

© **Lindner**, Otto, v. Lindner, Ernst O.

© **Lindpaintner**, Peter Joseph von, něm. dirig. a sklad., * 9. XII. 1791, Koblenz, † 21. VIII. 1856, Nonnenhorn (u Bodmanského jez.). Byl divad. kap. v Mnichově (1812/19) a dvorním kap. ve Štuttgartě. Z jeho rozsáhlé sklad. činnosti všech oborů byly u nás vydatně rozšířeny skladby chrám. a ork. [N.M., HAM. a jeho evidence.]

© **Lindström**, Carl, švédský mechanik, * 1867, Södertälje, † 1932, Berlín. Založ. 1894 v Berlíně továrnu na gramof. desky a gramofony, jež se stala později akc. společností a ovládala do 1933 nejpodstatnější část této výroby v Německu. Pobočné závody v několika evropských a amer. velkoměstech.

* **Linek**, Jiří, v. Linka, Jiří Ignác.

© **Liněva**, Jevgenija Eduardovna, ruská hud. etnografka, * 9. I. 1854 (st. 28. XII. 1853), Brześć Litewski, † po ruské revoluci a před 1926. Rodným jménem Papric. Vzdělána pěvecky na petrohr. kons. a ve Vídni (M. Marchesi). Debutovala ve Vídni v konc. houslisty Ole Bulla, zpívala v operě ve Vídni, Pešti, Londýně a 1882/83 ve Velkém div. v Moskvě. Opustivši divadlo, věnov. se sbírání, studiu a přednesu lid. písní. Organisovala v Moskvě sbor, s nímž 5 sezon provozovala lid. písně, 1891 sestavila podobné těleso v Americe a působila tam s ním 4 léta. Vrátivši se do Ruska 1897, zcela se soustředila k sbírání lid. písně, při čemž po prvé užívala fonografu. Část těchto zápisů vyd. ruská akademie věd (2 sv., I. 1904, český překl. V. Krivánkové s názv. *Velikoruská píseň v lid. harmonisaci*, Pr. 1907, ref. D. XXIX. 78; II. 1909, písně z gub. novgorodské), ukrajinské zápisy vyšly v 1. sv. sborníku Trudy muzykal'no etnogr. komisii (1904). L. tu zachycuje pečlivě lid. polyfonii (vl. heterofonii). Zřídila pak lidovou kons. v Moskvě a byla tam prof. sólového a sbor. zpěvu. Její zcela připravená fonoteka (400 válců) se chová v Moskvě. Sš.

© **Lingke**, Georg Gottfried, něm. hud. spisov. XVIII. stol., byl horním radou v Lipsku. Po prvé stanovil harmonickou stupnici molovou. Spisy: *Die Sitze der musik. Hauptsätze* (1766), *Kurze Musiklehre* (1779, výtisk v zámecké knih. v Kroměříži).

* **Linha**, Mathias, má v N.M. četné pastorálky z 1. pol. XIX. stol. a klarinetový koncert.

© **Linhardt**, V á c l a v, čes. sklad. a vynálezce, * 12. X. 1832, Střelské Hoštice (u Horažďovic), † ? Syn učitelův. Stud. v Praze gymn. (do 1851) a práva, zároveň 1850/52 varh. školu, již však neabsolvoval. Dosáhnuv doktorátu práv, byl po konci-pientské době zapsán 19. II. 1869 do seznamu advokátů, ale vyškrtnut 22. II. 1884. Pozbyl společenského postavení i doktorátu a odešel 1890 z Prahy do Paříže. Dalších osudů nebylo lze zjistit. Vyd. v Praze 1856 až 1865 klav. tance a něm. sbory, sestrojil nástroj, zv. linardion (jakési spojení klav. a harm.), za nějž dostal 1889 zlatou medaili na výstavě v Linci. [Data farní úř. v Střelských Hošticích, sdělení dra VI. Blažka, archivní materiál. O linardionu v. D. XI. 245 a 293. Mat. Navrátil, Almanach čsl. právníků (Pr. 1930), neuvádí jeho jména.]

* **Linhardtová**, Z d e ň k a, vyd. v Praze u MU. několik skladeb (1912).

© **Linhard**, ?, má 10hl. mši s nástr. u sv. Jakuba v Brně. [Evidence HAM.]

+30.12.
1791
* **Linka**, Jiří Ignác, český skladatel, * 21. I. 1725 a † 2. I. 1791, Bakov. Často psán *Linek*, t. *Lynka*. Byl v Bakově od 1743 kantorem, obec. písařem a obec. starším, od 11. IX. 1747 řed. kůru a prvním literátem literát. kůru u sv. Bartoloměje (1759/91). Napsal četné chrám. skladby (mše, rekviem a menší skl.), jež byly velice rozšířeny na našem venkově. N.M. má 44 mší, 12 rekviem, 41 litaní, 20 pastorel, 4 sepokra, 10 offertorií, 11 Ave a četné j. chrám. skladby, 2 pastorální sinfonie, 3 koncerty pro cembalo (jeden před 1776). Mimo to skladby na kůře u sv. Bartoloměje v Bakově, u alžbětinek v Praze na Slupi, v HAM. (nejvíce ze Žďáru, před 1768 až 1783), v klášteře v Nové Říši a Rajhradě, ve Sloupě, v bisk. hud. archivu v Rožnavě na Sloven., ve Vratislavi. [Data Jar. Čeleda, dodatky E. Trola a Fr. Zagiba.]

* **Linka**, Miloš, český barytonista, * 24. III. 1902, Král. Vinohrady. Učil se zpěvu u V. Viktorina (1918/21) a u Arist. Anceschiho v Miláně (1936). Byl do 1924 úředníkem šekového úř. v Praze, od VIII. 1924 působil v div. v Olomouci, od VIII. 1925 u N.D. v Praze. Význačné úlohy: Přemysl, Tausendmark, Tomeš, Falstaff, Scarpia, Telramund. Zpíval též úspěšně v Barceloně, Sofii, Bělehradě a v SSSR. Zb.

© **Linko**, Ernst, finský pianista a sklad., * 14. VII. 1889, Tammerfors (dnes Tampere). Byl od 1915 prof. hry klav. na kons. v Helsingforsu (později Helsinku), od 1937 řed. tohoto ústavu (nástupce Melartinův). Skladby klav., zvl. 3 konc. a sonáta, písně.

© **Linnala**, Eino, finský skladatel, * 19. VIII. 1896, Helsingfors. Stud. v ro-

dišti kons., ve Vídni byl žákem Willnerovým. Je v Helsinku sborm. dělnických spolků H. T. Y. Sekakuoro (smíš.) a H. T. Y. Naiskuoro (žen.), jakož i učít. teorie na ústavě pro chrám. hudbu. Skladby sborové (t. s ork.), I. symf. (1926), taneční suita ve starém slohu pro malý ork., ork. rapsodie *Suomalainen* (pr. 1932 v Itálii) a j. [Krause v Auftaktu XIII. 45.]

© **Linnemann**, jméno významné naklad. rodiny něm. Jejím zaklad. byl Richard L. (1845/1909), jenž převzal 1870 lipskou firmu C. F. W. Siegel, rozšířil a vedl ji do 1902. Jeho synové C a r l L. (* 1872) a R i c h a r d L. (* 1874) vybudovali závod zvl. převzetím naklad. Kistnerova k předním podnikům toho druhu. Všichni byli odborně vzděl. hudebníky (na lipské kons.).

© **Linz**, M a r t a, něm. housl., dirig. a sklad. maďarského pův., * 21. XII. 1898, Pešť. Vzdělána v Pešti u Hubaye, Koeblera, Kodalyho a j., nato na berlínské vysoké hud. škole. Žije od 1924 v Berlíně. Napsala zvl. kantáty (*Dies irae*), skladby kom. a klav. Provdána za hud. spisovatele Kalmana Kriegnera.

© **Lipajev**, I v a n Vasiljevič, ruský hud. spisov., * 16. V. (st.) 1865, Spiridonovka (samarská gub.). Vzdělán v Moskvě na kons. a škole filharm. spolku, od 1885 činný liter., od 1893 člen ork. Velkého operního div. Psal do různých časopisů, zvl. do *Ruskaja Muzyk. Gazeta*. Samostatně vyšlo: *Očerki byta orkestr. muzykantov* (Moskva 1891), *Muzyka na Nižegorodskoj vystavke* (Petr. 1896), *Ork. muzykanty* (t. 1903, tu o životě českých potulných hud. v Rusku), *Češskaja muzyka* (t. 1907). Sestavil nedokonalou a neúplnou bibliogr. ruské literatury hud.-vědecké. Nějakou dobu vyd. časop. *Muzyk. truženik* (přispíval tam t. Schnabel-Kalenský). Sš.

© **Lipar**, Peter, slovinský skladatel, * 30. XII. 1912, Mengeš (u Kamniku). Stud. u Sl. Osterce na lublaňské kons., abs. 1937. Výbojný modernista. Napsal četné mužské a dětské sbory, skladby varh., klav., pro housle a klav., *Fantasi* pro klar. a klav. [Zpráva prof. J. Šlaise v Lublani.]

* **Lipavský**, J o s e f (Giuseppe), český sklad., * 22. II. 1772, Vys. Mýto, † 7. I. 1810, Vídeň. Stud. filos. v Praze, práva ve Vídni, v hudbě byl snad žákem Mozartovým a Vaňhalovým. Byl učít. hudby u hr. Adama Telekiho, konal koncert. cesty a nakonec byl ve Vídni u kamerál. úřadu. Psal singspiely, klav. sonáty, variace, ronda, menuety, písně, varh. fugy a též chrám. skladby. Jsou zachovány ve Vídni, Berlíně, HAM., N.M., Nové Říši a j. [Dlabač, QL., HAM. a jeho evidence. Datum naroz. děkan. úřad ve Vys. Mýtě.] E. Tr.

© **Lipiński**, Karol Józef, vynik. polský housl., * 30. X. 1790, Radzyn, † 16. XII. 1861, Orlów (u Lvova). Žák svého otce, nadšeného milovníka hudby, jinak samouk. Působil od 1810 ve Lvově, 1817 podnikl cestu do Itálie, kde se seznámil s Paganinim, s nímž se potom setkal 1829 ve Varšavě jako soupeř. R. 1839/61 byl po velmi úspěšných konc. cestách konc. mistrem v Drážďanech. Skladby housl. (zvl. 4 koncerty), ork. ouvertura, opera. Vyd. t. sbírku haličských lid. písní s klav. průvodem. [Životopis Srbděbrnov v D. 1879, 36 a 53. Rukopisnou disertaci krakovskou z 1930 má H. Flatówna. Srv. jinak příslušné části spisů Moserova a Wasielewského o housl. hře.]

© **Lipovšek**, Marjan, slovinský pianista a sklad., * 26. I. 1910, Lublaň. Stud. v rodišti kons., klav. u J. Ravnika, skladbu u Sl. Osterce, absol. 1932. R. 1932/33 byl žákem Jos. Suka na pražské kons., kde stud. zároveň čtvrttónovou hudbu u Al. Háby, od 1933 je prof. lublaňské kons. Hodnotná a průbojná sklad. činnost (skladby ork., rozhlasové hry a j.), znamenitý pianista, t. v kom. souhře. [Zprávy dra Vlast. Blažka v Praze a prof. J. Šlais v Lublani.]

© **Lippold**, Maksimilian Karlovič, ruský sklad., * 11. I. (st.) 1866, Petrohrad. Stud. hudbu soukromě u Dräsekeho v Drážďanech (1885/88). Byl hud. pedag. v Minsku, od 1896 v Petrohradě (od 1900 na Nikolajevském dívčím ústavě). Více než vlastními skladbami je znám četnými klav. úpravami ork. skladeb Čajkovského. Sš.

© **Lipps**, Theodor, něm. psycholog a estetik, * 28. VII. 1851, Wallhauben (Falc), † 17. X. 1914, Mnichov. Byl od 1889 univ. prof. v Bonnu, od 1890 ve Vratislavi a od 1894 v Mnichově. Hudby se týkají značné části jeho *Ästhetik* (2 sv., 1903/06), čistě hud. otázky projednávají *Zur Theorie der Melodie* (Z. für Psychologie 1901), *Das Wesen der musik. Harmonie und Disharmonie* (2. díl *Psychol. Studien*, 2. vyd. 1905) a *Tonverwandschaft und Tonverschmelzung* (Z. für Psychol. und Physiol. 1899). [P. Moos: Th. L. als Musikästhetiker (1907). Fern. Liuzzi: *Essenza dell' arte e valore estetico di Th. L.* (1924).]

© **Lipsius**, Marie, v. *La Mara*.

© **Lipski**, Stanisław, polský sklad. a hud. pedag., * 9. IV. 1880, Varšava, † 6. X. 1937, Krakov. Stud. na kons. v Krakově za vedení Želeňského, 1900/02 v Berlíně u E. Jedliczky (teorii u Leichtentritta), 1902/04 ve Vídni u Th. Leschetitzkého (skladbu u R. Fuchse). Od 1905 v Krakově soukromý učitel klavíru, od 1910 prof. klav. na kons. Za války vyučoval ve Vídni. Koncertoval sólově a doprovázel, od 1904 byl významně činný v polském hud.

pedag. svazu. Napsal od 1904 četné písně na slova polských básníků (zvl. *Dwanaście pieśni* op. 9 a *Pięć pieśni* op. 13), poetické cykly klav. (nejoblíbenější *Impatience* op. 4 a *Cinq morceaux* op. 8), taneční idealisace klav. (*Mazurki* op. 4, 8, 11, *Polonezy* op. 5 a 12 a j.), přednesové skladby pro housle a klav., četné sbory, jednak samostatné, jednak úpravy lid. písní. Vyšlo asi 20 op. číslovaných a téměř tolik nečíslovaných skladeb v Krakově (S. A. Krzyżanowski, A. Piwarski, T. Gieszczykiewicz), Varšavě (Gebetner i Wolf, Idzikowski), Berlíně (H. Schröder-C. Simmerling), Štuttgartě (Grüninger), Vídni, Lipsku (B. & H.) [Nekrolog St. Zetowski v časop. *Śpiewak* XVIII. 122. Sdělení skladatelovy vdovy E. Lipské v Krakově (opatřil z části dr. M. Kolaja).]

* **Lirš**, J. B., složil čtvero zpěvy *Náš zpěv* a *Vojenskou* (Společen. zpěvník, 1863).

© **Lisec**, v. *Georgiev*, Dim.

© **Lisenko**, v. *Lysenko*.

* **Lisický**, Alois, má mužský sbor v Daliboru 14 a smíš. sbor v Lyře 8. V N.M. jeho *Morav. lidové písně* (1895).

© **Lisicyn**, Michail, kněz, ruský církv. sklad., * 1871, činný poč. XX. stol. Hud. vzdělán v duchovním semináři a kijevské duch. akademii, kde t. řídil ústavní sbor. Mimo to ve škole Stan. Blumenfelda (teorii u Lubomirského). Skladby v novém duchu chrám. hudby, jenž se začal objevovat poč. XX. stol., t. články, jež propagovaly tento směr. Cenná kniha: *Obzor duchovno-muzykal'noj literatury* (Petr. 1901, zahrnuje 1500 církv. skladeb 110 autorů s poznámkami pro dirig. a zpěváky). Sš.

© **Lisinski**, Vatroslav, zakladatel charv. tvorby operní, * 8. VII. 1819 a † 31. V. 1854, Záhřeb. Rodné jméno Ign. Fuchs mohl teprve 1850 po úředním svolení nahradit i v občanském životě uměl. pseudonymem, jehož užíval od mládí. Stud. v Záhřebě gymn., filos. a práva (do 1842), hudbě se učil soukromě u českých hud. Jana Reyschla (?) a Jiřího Sojky, pak t. u J. Wiesnera-Morgensterna. Za studií se sblížil se stoupenci ilyrského hnutí, zvl. Alb. Štrigou, k jehož námětu, zpracovanému J. Carem a uprav. D. Demetrem, složil 1843/46 operu *Ljubav i Zloba* (pr. v IV. 1846 v Záhřebě, instrumentace Wiesner-Morgensternova). Štriga organisoval 1847 zájezd čtyř pěvců spolu s L. do Pančeva, Bělehradu a Nového Sadu, kde se zpívaly výňatky z opery L-ho a jeho úpravy lid. písní a zajistil L-mu na 3 leta roční podporu 600 zl. k studiu v Praze a ke skladbě nové opery. Pro svůj věk nebyl L. přijat v Praze na kons., stud. varh. školu za řed. Pitsche, soukromě u Kittla. Pobyl v Praze od XI. 1847 do prázdnin 1849, krátce na podzim 1849

a po třetí na jaře 1850. Napsal tam nejpodstatnější část opery *Porin* k libretu D. Demetra (čistopis partitury dokonč. v Záhřebě v I. 1851), jakož i jiné menší skladby; idylu *Večer* (Der Abend) pro malý ork. dal provést a dirig. J. B. Kittl (1850). Po návratu do Záhřeby věnoval se L. zvl. pedagogické činnosti v učilišti Musikvereinu (v. *Hrvatski Glazbeni Zavod*, PHS. I.), ale existenčně nemohl zakotvit, jeho uměl. snahy nebyly podepřeny a choroby, jež ho stihaly od mládí, přivodily s hmotným strádáním předčasný skon. Opera *Porin* se dočkala premiéry teprve 2. XI. 1897. Mimo uvedené dvě opery, z nichž prvá je prostou vlastneckou zpěvohrou se značnými cizími vlivy (litogr. vyd. klav. výtahu Záhřeb 1891), druhá pokusem o velkou operu meyerbeerovského typu (úplný klav. výtah vyd. Fran Lhotka), napsal L. zvl. sólové písně, dvojpěvy a čtyřpěvy s klav., mužské a smíšené sbory. Těchto skladeb je 99 (48 charv., 26 něm., 24 čes. a 1 latinský), z toho 26 sborů a 11 sborových úprav. Instrumentální: 7 ork. ouvertur, 1 ouvertura pro housle a klav., dále pro ork. velké potpourri, konc. polonéza a hud. obraz, četné klav. tance (polky, mazurky, valčky, čtverylky a 2 kola, jež jsou vůbec prvými pokusy uplatnit tento lid. tanec ve vyšším společenském prostředí). Tiskem vyšlo z menších skladeb jenom málo, z těch, jež jsou výrazem živého poměru L-ho k našemu národu zvl. písně *Růže* a *Pohřeb skřivánka* (V. Hanka, pojato do sbírky *Perly české*, Pr. 1855), píseň *Poustevník* (Chmelenský, ve sbírce *Šestero čes. písní*, Pr. 1851) a *Ljubice*, klav. čtverylka z čes. písní (Víd., Witzendorf). [Fr. Kuhač: V. L. i njegova doba (2. vyd. 1904). Ant. Kassowitz-Cvijić: V. L. u kolu Ilira (1919). V. Klaić: V. L. i prve dvije hrv. opere (1919). B. Širola: Pregled povijesti hrv. muzike (Záhřeb 1922, zvl. 182 a d.) B. Papandopulo: V. L. (Zvuk II. 201 a d., dobrá bibliografie). Barlé, Sv. Cecilija XVII. 14. Jos. Vranyczany-Dobrinović v Melišově Daliboru V. 219 a d. Slavoj 1862 (190) a 1864 (128), Hud. listy 1872 (349). Kalendář čes. hudebníků 1896, 22 a d. Rud. Al. Wunsch v D. XXV. 239, Dr. V. N. v H.R. XIII. 54, L. Kuba v D. XXXIX. 4.

* **Liskay, Ján**, má v sloven. *Zpěvníku* 1842 duchov. písně. F. Z.

© **Lisovska, Stefanija**, v. *Turkeviceva*, St.

© **Lisovskij, Nikolaj Michajlovič**, ruský bibliograf, * I. I. (st.) 1854 a † 19. IX. 1920, Moskva. Prvý prof. knižní vědy na univ. v Petrohradě a Moskvě. Miloval hudbu, vzdělal se na petrohr. kons. ve zpěvu (prvý Šaklovitij v Musorgského *Chovanštíně*).

Byl hud. kritikem několika časop., napsal životopis A. Rubinsteina s bibliografií (1889), sestavil hud. almanach na 1890 a j. Také pro hud. vědu je významná jeho bibliografie ruských periodik 1703/1900 (Petr. 1915). Sš.

© **Lisovskýj, Leonid**, ukraj. sklad. a hud. pedagog., * 11. X. (st.) 1866, Petrohrad. Vzdělán na petrohradské kons. (1891/97, skladba N. Solovjev). Byl řed. hud. školy v Poltavě, kde vystupoval jako ruský sklad. Napsal tehdy operu *Imeniny rozy* (pr. Charukov 1901), ouverturu *B*, sbory (13), písně (22), klav. skladby a j. Hud. články a referáty. Po revoluci začal působit v ukraj. duchu, byl členem všeukraj. společnosti revolučních hudebníků (2 léta předsedou) a členem vyššího hud. výboru při lidovém komisariátě osvěty. Napsal pak ukraj. skladby, zvl. sbory, t. smyčc. kvartet *G* (1934). Sš.

© **Lissa, Zofja**, polská hud. spisov., * 19. X. 1905, Lvov. Stud. ve Lvově kons. (1917/22) a hud. vědu (1924/29, žačka Chybiňského, PhDr. 1929), je od 1930 profesorkou lvovské konservatoře. Kniha: *Zarys nauki o muzyce* (Lvov 1934). Hlavní stati o b e c n é h o rázu: *Politonalność i aton. w swietle najnowszych badań* (Kwart. Muz. 1930), *O harmonice A. N. Skrjabina* (t.), *O społecznem znaczeniu muzyki w historii ludzkości* (Przegląd społeczny 1930), *Znaczenie akustyki dla teorii harmonji* (Památník Chybiňského), *Gesch. Vorform der Zwölftontechnik* (Acta musicologica VII.), *Dylematy krytyki muz. w Polsce* (Muzyka Polska I.), Hud. v ý c h o v a: *Z psychologii muz. dziecka* (Kwart. Muz. 1931), *Z zagadnień współczesnej pedagog. muzycznej* (t. 1932), *Badanie muzykalności a wychowanie muzyczne* (Muzyka Polska I.), *Psychologja współczesna a wychowanie muz.* (Muzyka w szkole 1932), *Radjo a wychowanie muz. w szkole* (t.). Značná činnost přednášková, t. v rozhlase.

© **Lissenko, v. Lysenko**.

© **Lissmann, Hans**, něm. tenorista, * 19. IX. 1885, Hamburk. Psán t. *Lißmann*. Otec i matka operní pěvci. Vzdělán v Německu a Miláně, od 1909 člen italských operních společn., 1913/35 vynik. člen operního souboru v Lipsku a prof. zpěvu na tamní kons.

* **Lissow, J.**, má v sloven. *Zpěvníku* 1842 duchov. písně. F. Z.

© **Listenius, Mag. Nicolaus**, něm. kantor, rodem z Hamburku, 1529 student ve Wittenberku, je autorem velmi rozšířené elementární hud. teorie, vyd. po prvé 1533 s názv. *Rudimenta musica...*, od 1537 s názv. *Musica N. Listenii...* (posl. vyd. 1583). [Faksimile vyd. z 1549 G. Schüemann ve Veröffentlichungen der Musikbibl. Paul Hirsch (Berl. 1927). O celé wittenberské

literatuře učebnicové v. VI. Helfert v Sborníku Blahoslavově (Přerov 1923). Vyd. z 1549 v pražské U.K.]

© **Listopadov**, A l e k s a n d r Michajlovič, ruský hud. etnograf, * 1875 v Jekaterininské stanici při Donu. Začal již 1892 jako žák duchovního semináře v Novočerkasku zapisovat písně donských kozáků a účastnil se později ještě několika výprav k zachycení tohoto materiálu. Chtěl se zdomakovat v hudbě na moskevské kons., ale musil 1907 ústav opustit. Jeho sbírky vyšly v I. a II. sv. sborníku Trudy muzykal'no etnogr. komisii (tam i článek o donské hudbě), pak v knize *Pesni donskich kazakov I.* (Moskva 1911). Sš.

* **Liszky**, S a m u e l, evang. ref. farář v Odorínu, vyd. 1924 reform. zpěvník: *Ku Obetznej szlužbe boszkej szporadane pisnye pobožné* (Sárospatak, 1824; překlady písní z maďarštiny). F. Z.

© **Liszt**, F r a n z, jeden z největších hud. XIX. stol., rázem celé své činnosti mezinár. zjev evropské orientace, * 20. X. 1811, Raiding (u Šoproně), † 31. VII. 1886, Bayreuth. Syn správce na statecích esterházyovských, jenž byl zároveň jeho prvním učitelem. Pianistické vystoupení v Prešpurku 26. XI. 1820 získalo mu stud. podporu maďarských magnátů. Od 1821 stud. ve Vídni u Czerného a Salieriho, 1823 se odebral do Paříže, kde slavil triumfy svou hrou a stud. soukromě u Paera a Reichy skladbu. R. 1825 prov. tam jeho opera *Don Sancho*. Po krátkém pobytu ve Švýcarech a skvělých konc. v Londýně zotavoval se v Boulogne sur mer, kde 1827 zemřel jeho otec, dosud pečlivý jeho průvodce a vychov. Nato se usadil v Paříži. Koncert Paganiniho (1831) a styky s Chopinem podnítily ho k novému studiu klav. hry po stránce technické i poetické, Berlioz působil na jeho obecné uměl. názory. R. 1834 začal znovu veřejně vystupovat. Sblížil se s kroužkem spisovatelky G. Sand (Mme Dudevant) a byl uveden do salonů hraběnky d'Agoult (v. t.). Po čtyřech letech soužití (1835/39) nastalo ochlazení a 1844 formální rozchod. V jedinečně úspěšné konc. činnosti pianistické pokračoval L. do 1847. Od r. 1841 udržoval přátelské styky s dvorem výmarským, byl 1842 jmenov. mimoř. dvorním kap. ve Výmaru, kde se usadil 1848 a vykonával pak funkci dvorního kap. Výmar stal se jeho zásluhou ohniskem snah o nové umění. Propagoval je dirigentsky, jak ukazuje zvl. premiéra Wagnerova *Lohengrina* (1850), shromažďoval kolem sebe umělce nových snah a vedl je příkladem i účinnou podporou. Nepříznivé přijetí Corneliova *Lazebníka bagdadského* (1858) přimělo ho zastavit kap. činnost, ale zůstával i dále vůdčím zjevem

skupiny, jež se 1859 organizovala v *Allgemeiner deutscher Musikverein* (v. PHS. I.) a soustředila t. zv. *novoněmeckou školu* (spolek trval do 1937). Pobyt L-ův ve Výmaru měl také osobní příčiny. Kněžna Karolyna *Sayn-Wittgenstein* spojila svůj život s jeho osudy, postavila se do jeho služeb, ale vykonávala t. na ráz jeho činnosti značný vliv. L. doufal v pomoc výmarského dvora v rozvodové záležitosti kněžnině, ale věc se nepodařilo rozřešit ani když r. 1861 přesídlil L. do Říma. R. 1865 přijal nižší svěcení (abbé), r. 1870 obnovil styky s Výmarem, od 1875, kdy se stal čestným presidentem hudební akademie v Pešti, jejíž založení podnítil, rozděloval svůj pobyt mezi Řím, Výmar a Pešť. Poměr k Wagnerovi, jenž byl dotčen odchodem L-ovy dcery Cosimy od H. G. Bülowa a spojením s Rich. Wagnerem, se upravil a po Wagnerově smrti zosobňoval reprezentativně L. bayreuthskou myšlenku. Nelze téměř vypočítat počty, jimiž došlo výrazu jedinečné sociální postavení, kterého dosáhl velikostí životního díla a vzácnou lidskou ušlechtilostí. Uměleckou činnost L-ovu lze zhruba rozvrhnout ve tři údobí. R. 1821 až 1847 vyplňuje především virtuosní kariéra pianistická, jejímž hlavním střediskem je Paříž, sklad. činnost je věnována klavíru, jehož možnosti neslýchaně stupňuje po stránce technicko-brillantní. Doba výmarská - 1848/61 - posunuje do popředí činnost dirig. a sklad. tvorbu v symf. oboru, kde L. dále vede programní symf. berliozovskou a zakládá *symf. báseň* (v. PHS. I.). Závěrečné údobí od 1861, kdy se hlavním L-ovým sídlem stává Řím, je především obráceno ke skladbě nábožensk. rázu, kde jednak významně řeší formu skladby mešní a oratorní z ducha své doby, jednak některými menšími skladbami ideově podněcuje vznik *cecilianismu* (v. PHS. I.). Po celé druhé a třetí údobí plní L. zároveň veliké poslání učitele, organis. a vůdce. Klavírní skladby technické: *12 Etudes* (1826), *12 Etudes d'exécution transcendante* (1837 až 1838, rev. 1852, vl. rozšířená a technicky velmi obohacená forma etud z 1826), *6 Grandes études de Paganini* (1838), *3 Grandes études de concert* (1848), *Ab Irato* (1840, rev. 1852, v *Méthode des méthodes* Moscheles-Fétis), *2 Konzert-Etuden* (1862, pro školu Lebert-Starkovu), drobnější *Technische Studien* (vyd. 1886). Poetické: *Harmónies poétiques et religieuses* (1835/53), *Apparitions* (1834), *Années de pèlerinage I.* (1835/36, rev. 1855), *II.* (1837/39, rev. 1858), *III.* (1867/81), *Venezia e Napoli* (1838/39, rev. 1861), *Consolations* (1849), *Liebesträume* (1850), *Berceuse* (1854, rev. 1863), *Ballata Es* (1848), *Ballata h* (1853), *2 legendy* (1863)

a několik drobnějších (cykly *Ungar. Bildnisse* - 1884/86 a *Der Weihnachtsbaum* - 1875/76, i jednotlivé). Idealisované tance a menší skladby brilliantní: 2 *Polonaises* (c a E, 1851), 3 *Caprices-Valses* (1835/42, rev. 1851/53), *Galop chromatique*, *Valse-Improptu* (1852), 3 *Valses oubliées*; 2 *Allegri di bravura*, *Scherzo e Marcia* (1854). Parafraze a transkripce na operní výňatky, písně, instrum. skladby nejruznějšího obsazení (zastoupení J. S. Bach, Auber, Beethoven, Bellini, Berlioz, Čajkovskij, David, Donizetti, Rob. Franz, Glinka, Gounod, Halévy, Hummel, Liszt, Mendelssohn, Mercadante, Meyerbeer, Mozart, Pacini, Rossini, Saint-Saëns, Schubert, Schumann, Wagner, Weber a j.) Sem patří t. vlastně *Hussitenlied aus dem XV. Jhdt* (v. Krov, Jos. Theod.). Na rozhraní tanečních idealisací a parafrazi stojí *Uherské rapsodie* (19, 1/15 z let 1840/53, 16/19 z 1880), *Španělská rapsodie* (1880) a *Rumunská rapsodie* (1847, nalez. 1934). Zvláštní místo má *sonáta h* (1853) a *Großes Konzertsolo* (1850, přeprac. pro 2 klav. s názv. *Concert pathétique*, 1865). Klavír s ork.: Koncert *Es* (1848, rev. 1853), koncert *A* (1849, rev. 1856 a 1861), *Danse macabre* (parafraze *Dies irae*, 1849/50), několik fantasií (Beethoven, Schubert, Weber). Orkestrální: Dvě symfonie, *Faustovská* (3větá, s ten. sólem a muž. sborem, 1854/57, první pražské prov. Slansky v VIII. 1886, Česká Filh. pod O. Nedbalem v II. 1905) a *Dantovská* (2větá, se sopr. sólem a žen. sborem, 1855/56, v Praze po prvé 1858, Česká Filh. v XII. 1906); symf., básně (13): *Ce qu'on entend sur la montagne* (V. Hugo, nesprávně označ. někdy něm. jako *Bergsymphonie*, prvé náčrtky již 1833, komp. 1847/49, rev. 1854/56), *Tasso* (*Lamento e trionfo*, jako klav. skladba 1840, ork. 1848, rev. 1854), *Les Préludes* (Lamartine, náčrtky 1845, dokonč. 1850), *Orpheus* (1854), *Prometheus* (se sborem, 1850, defin. 1859), *Mazeppa* (V. Hugo, pův. 4. etuda z 12 *Études d'exécution transcendante*, přeprac. a ork. v době, kdy vznikla t. zv. *Horská symf.*, defin. 1858), *Festklänge* (1853, rev. 1860), *Héroïde funèbre* (začato 1830 jako prvá věta symf., od níž pak L. upustil, dokonč. 1849/50), *Hungaria* (náčrtky 1846, ork. 1853, rev. 1856), *Hamlet* (1858/59), *Hunnenschlacht* (podle obrazu Kaulbachova, 1856/57), *Die Ideale* (Friedr. Schiller, 1857), *Von der Wiege bis zum Grabe* (podle kresby Mich. Zichyho, 1881/82). Menší ork. skladby: 2 *Episoden aus Lenaus Faust* (1858/60), *Le triomphe funèbre du Tasso* (1868), *Slavnostní předehra* (1857), 4 slavnostní pochody, *Gaudeamus igitur* se sóly a sborem. Ork. úpravy čtyř Schubertových pochodů, několika

Uherských rapsodií (s F. Dopplerem), symf. zpracování pochodu Rákoczyho a j. Oratoria, kantáty: *Sv. Alžběta* (1857/62, pražský Hlahol s Uměl. Besedou 20. IV. 1866, prvé české scénické prov. pražské N.D. 16. XII. 1890), *Kristus* (1859/66, pražský Hlahol 8. XII. 1887, nezkrác. teprve 5. III. 1897), *Stanislaus* (nedokonč., 1872/83), *Die Glocken des Straßburger Münsters* (1874, baryt., sbor, ork.), *Les morts* (sbor s ork., 1860), *An die Künstler* (muž. sbor s ork., 1853) *Die Seligkeiten* (baryt., sbor a varh., 1856), *Die heil. Cäcilia* (mezzosopr., sbor a ork., t. zjednodušené obsazení prův.) a j. Chrámové: *Missa solemnis* (k zasvěcení ostříhomské basiliky, odtud t. *Ostříhomská mše*, 1855, v Praze 1856, Bratislava 1872), *Uherská korunovační mše* (1866/67, bratisl. Kirchenmus.-Verein 1874), *Missa choralis* (1859/62), *mše c*, rekviem pro muž. hlasy a varh., 9 motetů s varh., 2 *Pater noster* a 1 *Ave Maria* s varh., hymnus k 1000letí příchodu sv. Cyrila a Metoděje (1863) pro muž. sbor k veršům M. Puciće (Ors. Pozzo), *Žalm XIII.* (ten., sbor a ork., 1855), *XVIII.* (muž. sbor, ork. a varh., 1860), *XXIII.* (ten., harfa a varh., 1859), *CXXXVII.* (1 hlas se sborem, 1856) a j. Písně (asi 60) na texty franc. (zvl. V. Hugo), italské (zvl. Petrarca) a něm. (Goethe, Heine a j.), k nimž nověji přibyl ještě cyklus k básním Alex. Tolstého (nalez. 1931 v Leningradě); muž. čtvero zpěvy. Melodramy s klav.: *Lenore* (Bürger, 1856), *Der traurige Mönch* (Lenau, 1860). Varhany: *Fantasie a fuga* na chorál *Ad nos, ad salutarem undam* (1851), variace na téma z Bachovy kantáty *Weinen, Klagen* a na *Crucifixus* ze mše *h*, preludium a fuga na jméno *Bach* (1854/55, t. klav.). Spisy: *De la fondation Goethe à Weimar* (1851), *Lohengrin et Tannhäuser de R. Wagner* (1851), *Fréd. Chopin* (1852), *Des bohémiens et de leur musique en Hongrois* (1859, něm. překlad. Corneliův 1861), *Über Fields Nokturnen* (1859), *Rob. Franz* (1872) a mn. j. Umělecká dráha L-ova dotkla se ve všech svých oborech znovu a znovu našeho hud. života. Jako virtuos vystoupil v Praze po prvé v II. 1840, jako dirig. při slavném proved. *Ostříhomské mše* v chrámu svatovítském 28. IX. 1856 a ve dvou koncertech 1858, z nichž na prvé, uspořádaném jako reprezentační podnik mediků, prov. 11. III. symf. básně *Ideály* a *Dantovská symf.* s 2. klav. koncertem, na konservatorním, 14. III., hrán *Tasso* a 1. klav. koncert. V Bratislavě vystoupil od svého památného konc. v XI. 1820 po prvé v XII. 1839 a zajížděl tam pak opětovně, dodáváje lesku zvl. podnikům Kirchenmusikvereinu. Ideově zasáhl do vývoje naší hudby nejvýznamněji vlivem

na B. Smetanu a jeho podporou, stýkal se však t. s mnohými jinými hud. Jeho žáky v klav. hře byli z našich zemí Aug. Stradal, H. Mildnerová-Köhlerová a j. [Souborné vyd. skladeb vych. u B. & H., předsedou revisní komise je P. Raabe; jednotlivá díla v mnohých vyd., hlavní ork. skladby t. v kapesních partiturách (zvl. Eulenburg). Soubor liter. prací pořídila L. Ramann (6 sv., 1880/83). Korespondence: Wagner (E. Kloß, 2 sv., 3. vyd. 1910), Mme d'Agoult (2 sv., Pař. 1933/34, D. Ollivier), soubory, jež pořídila *La Mara* (v. t.), R. v. Seydlitz (1902, Ungedr. Originalbriefe), W. Čsapó (1911, Briefe an Baron A. Augusz), Ad. Stern (1903, Briefe an K. Gille), C. A. René (1910 v F. L. in Weimar...), A. W. Gottschalg), Alfr. Orel (v Jahrbuch der Österr. Leoges. 1930). Dopisy J. Batkovi, B. Smetanovi a j. českosl. hud. v. pod příslušnými hesly. - Bibliografický přehled L. Koch: L. Ferenc (Pešť 1936). Z obrovské literatury jsou základní L. Ramann (3 sv. 1880/94) a P. Raabe (2 sv., 1931), vedle toho z celkových prací J. Kapp (od 1909 mnoho vyd.), J. Chantavoine (5. vyd. 1928), K. Grunsky (1924), J. G. Hunecker (něm. vyd. 1922), Cos. Wagner (1911), H. Engel (Postupim 1936), R. Hill (Ln. 1936), E. Newman (Ln. -Nový York 1935), Aug. Göllerich (bez data), nehledíc k množství brožur, z nichž alespoň E. Rychnowski (1911). - O národní příslušnosti L-ova rodu je celá literatura. Z novějších prací v. zvl. I. Csekey v Budapesti Szemle 1937, kde dokumentárně dokazuje něm. původ rodiny, ale maď. vlastenectví L-ovo (maďarsky L. neuměl!). Maďarský původ se strany otcevy snaží se prokázat Ed. v. Liszt: Fr. L., Abstammung, Familie, Begebenheiten (1937). - Vzpomínky: d'Agoult (Meine Freundschaft mit Fr. L., něm. překl. 1930), B. Kellermann (1932), Aug. Stradal (1929). Z literatury o jednotl. údobích a stránkách činnosti Rob. Bory: Une retraite romantique en Suisse (d'Agoult, nové vyd. 1930) a L. et ses enfants... (1936), o pobytech v Rusku Vl. Chvostenko a T. Trofimova v Sov. Muzyka IV., č. 11 a 12, V./8, Ju. Kremlev: Garmonia L-a (t. IV./7), Z. Gárdonyi: Die ung. Stileigentümlichkeiten in den mus. Werken Fr. L. (Berl. 1931), Theoph. Stengel: Die Entwicklung des Klavierkonzerts von L. bis zur Gegenwart (Heidlberk 1931), Rud. Kókai: Fr. L. in seinen frühen Klavierwerken (L. 1933), W. Rüsche: Fr. L-s Années de Pélerinage (Bellinzona 1934), H. Westerby: L. Composer and his Piano Works (Ln. 1936), J. Heinrichs: Über den Sinn der Lisztschen Programmusik (Kempen 1929). Z románové literatury G. de Pourtalès (t. v překladech) a zvl. Z. Harsányi: Magyar

Rapszódia (4 sv., 1935, něm. překl. 1936). - Ikonografie A. Csatkai: Versuch einer L. - Ikonografie (Burgenl. Heimatblätter 1936), soubory Rob. Bory (La vie de Fr. L. par l'image, Pař. 1936) a D. Bartha (Fr. L., sein Leben in Bildern, L. 1936). - České věci. D. Orel: Fr. L. a Bratislava (Brat. 1925, velmi cenné). Ferd. Pujman: Fr. L., umělec a učitel (Pr. 1911), L-ova myšlenka (1916) a Rodokmen L-ovy myšlenky (bez data, vyšlo 1937). Větší časop. články v Procházkových Hud. listech I. (1870, 273), D. VIII. 281 (tam t. o některých pražských pobytech), E. Hrobský (Č.H. XVII., zvl. otisk 1911), K. Hoffmeister (H.R. IV. 497), Rud. Zamrza (D. XXIV. 1), Lisztovo číslo S. II./2, E. Bezečný v C. XXXVII. 130. - Vzpomínkové: J. B. Foerster (D. XXXVIII. 1), Al. Zilotti (překl., D. XXXIV. 61), J. Příbík (D. VIII. 316), E. Modřická (t. 308), Fr. A. Šubrt (Moje divad. toulky, II. 67). - O jednotlivých oborech a dílech: Sv. Alžběta (Zamrza, D. XXXIV. 37), Kristus (K. Knittl D. IX. 338), symf. básně (v Píchově článku, D. XII. 82), klav. tvorba (v Hoffmeisterově knize Klavír a Al. Jiránek: Chromatická škála u L., D. XVI. 13), varh. tvorba (H.V. Jarka, D. XXXV. 227), chrám. hudba (C. Sychra, S. II. 24 a C. XXVII. 146), rekvie (H.R. X. 240), J. Löwenbach: Lisztiana sbírky Morawtzovy (H.R. IV. 527). Přípitek O. Hostinského k oslavě 70. naroz. v Uměl. Besedě, jejímž čestným členem se stal L. k návrhu Hostinského 1883, v. D. III. 253; proslov E. Krásnohorské k smuteční slavnosti v N.D. (20. VIII. 1886) v D. VIII. 313. Branberger: Konseruator. Výňatky ze spisů L-ových D. 1879 (volně z Cikáni a jejich hudba v Uhrách) a D. XXXI. (Individualita Chopinova). Album vybraných klav. skladeb pořídil J. Kàan (vyd. pražské kons.). Srv. t. v literatuře o Smetanovi, zvl. práce Vlad. Helferta a Zd. Nejedlého. Rukop. brněnská disertace Jiř. Vackové: Strukturální rozbor L-ovysymf. básně (1936).

© Lißmann, Hans, v. *Lissmann*, H.

© Lišin, Grigorij Andrejevič, ruský sklad.-diletant, * 23. IV. (st.) 1854 a † 15. VI. (st.) 1888, Petrohrad. Dokončil 1875 práva, hudbu stud. jenom povrchně u N. Solovjeva a K. P. Gallera (teorie, klav. u Henselta). Byl od 1877 druhým dirig. charkovské opery, pokusil se pak s nezdarem jako operní podnikatel, později se uplatňoval co doprovazeč, přednášel úspěšně melodramy (s vlastním doprov.), psal referáty a překládal libreta. Složil 3 opery (*Don Cesar de Bazan*, pr. 1888 v Kijevě, *Graf Nulin* a nedokonč. *Cygane*), několik symf. skladeb, romansy (neobyč. oblíbený *Ona chochotala*), klav. kusy a melodramy. [Feuilleton Hlasu národa z 1888, č. 185. D. X. 247.] Sš.

* **Liška, František**, vyd. v Praze svůj kuplet *Zemětřesení*.

* **Liška, Karel**, čes. housl., * 19. XI. 1883, Gmünd, † 20. IX. 1935, Praha. Stud. na pražské kons. (1897/1903, u prof. Mařáka). Člen Heroldova kvarteta (1903), sólista p. pl. č. 4 v Salepurku (1903/07), koncert. mistr v Karl. Varech (1907) a v měst. divadle na Král. Vinohradech (1907/1913), zájezd 1910 se Ševčíkovým kvartetem do Španělska. R. 1913/19 prof. houslí na carské kons. v Poltavě, 1920 konc. mistr Šakovy Filharmonie a od 1. I. 1921 pražského N.D. Časté koncerty s Čes. kvartetem. Psal též hud. referáty v Poltavském věstníku (1914 až 1919). [M. Zunová v H.V. XXVIII., seš. 9, str. 1.]

* **Liška, Ludvík**, čes. hud. učitel, * 18. VIII. 1892. Čes. Budějovice. Hudbě se učil u B. Jeremiáše. Člen divadelního ork. v Sofii (1911/12), u vojen. hudby (7 let), violonc. opery v Bělehradě (1919/20), učitel houslí na měst. hud. škole v Čes. Budějovicích, kde má vlastní hud. školu. R. 1929 podnikl hud. zájezd do Francie, Afriky a Indočíny. Napsal menší skladby ork. a klav., jež vyšly u Barvitia (*Trocnovské písně*), MU. (*Vánoční poesie*, 1926), Ausobského v Čes. Budějovicích (*Nocturno, Scherzino*), edici Cadence a j.

© **Litinskij, Genrich Iljič**, sovětský sklad., * 1901 na Ukrajině. Hudbu stud. na moskevské kons., již ukončil se zlatou medailí ve skladatelské třídě Glierově. Stal se pak aspirantem, později docentem, prof. a konečně děkanem kompoziční třídy na moskevské kons., v IX. 1937 však propuštěn pro formalistický ráz své tvorby. Napsal 2 symfonie, symfoničnou suitu (*Patetičeskaja*), trubkový koncert s ork. (1935, prov. 1937), koncert pro smyčc. kvartet s ork., scherzo a symf. etudy pro housle s ork., písně, zvl. však četné kom. skladby: 6 smyčc. kvartetů (5. odměněn 1930 prvou cenou), sonáty pro sólové housle a pro sólovou violu, pro housle a violonc. a j. [A. Ostrecov: Protiv formalizmu v muzyke (O tvorčestve G. Litinskogo, Sov. Muzyka II./4).]

* **Lititz, Simon**, má zpěvy v Neumarkově *Lustwaldu* z r. 1652 a 1657. [QL.] E.Tr.

© **Litman, Avram**, bulharsko-židovský housl., * 7. XII. 1903, Ruse. Stud. střední školu v Plovdivu, hudbu zvl. 1922/25 v Lipsku a 1925/28 ve Výmaru, kde zároveň hrál ve státní kapele. R. 1928/31 dovršil své vzdělání u Siegf. Eberhardta v Berlíně, kde t. v ork. komorní opery. Od 1931 v Plovdivu (hud. pedag., primarius kvarteta a konc. mistr). G. B.-J.

© **Litolff, Henry Charles**, slavný pianista, * 6. II. 1818, Londýn, † 6. VIII. 1891, Paříž. Žák Moschelesův, podnikal velké

uměl. cesty (několik konc. v Praze v I. 1845). Oženil se 1850 s majitelkou brunšvíckého obchodu hudebninami fy G. M. Meyer a rozšířil podnik. Od 1860 žil většinou v Paříži. Člověk bohatého životního slohu (čtyřikrát ženat, po čtvrté 1872 s 15letou dívkou!). Napsal opery, operety, ouvertury, 5 symfonií pro klav. s ork., hudbu kom., klav.

© **Litolff, Theodor**, něm. hud. naklad., * 18. III. 1839 a † 10. III. 1912, Brunšvík. Adoptovaný nevlastní syn H. L-a. Převzal 1860 brunšvícký závod a rozšířil jej do velikých rozměrů (známá Collection Litolff). Po něm byl šéfem podniku jeho jediný syn Richard L. (1868/1937).

* **Litomyský, Josef František**, má v N.M. *Pange lingua* z r. 1841.

© **Litta, Paolo**, it. pianista, † 8. V. 1931, Fiesole (u Florencie, ve věku 60 let). Menší skladby klav., housl. a písně. Srv. *Isori, Ida*.

© **Litvin, Felija**, v. *Litvinne*, F

© **Litvinenko-Vol'gemut**, vynikající ukrajin. sopranistka, * 1895, Kijev. Od 8 roku zpívala v chrám. sboru, vzdělala se do 1912 v kijevské hud. škole. Zpívala v Kijevě, Petrohradě a znovu v Kijevě, 1923/35 v operním divadle v Charkově, nato v akad. operním a baletním div. v Kijevě. R. 1936 vyznam. řádem Pracovního rudého praporu a titulem lid. umělkyně SSSR. Šš.

© **Litvinne, Félia**, vl. Litvin, vynik. franc. operní pěvkyně ruského pův., * 1861, Petrohrad, † 12. X. 1936, Auteuil (u Paříže, v chudobinci). Debutovala v pař. Théâtre Itallien 1882 a proslula potom zejména jako horlivá propagátorka Wagnerova díla v Paříži (prvé prov. tetralogie 1902 pod Cortotem). Vystupovala v Rusku (1891/92 na Mariinském div.), v Anglii a USA. Později vyuč. zpěvu. [Vzpomínky: Ma vie et mon art (Pař. 1933, s předml. Widorovou).]

© **Litvinov, Aleksandr Aleks.**, ruský housl. a dirig., * 10. VI. (st.) 1861 a † 1931, Moskva. Vzdělán na moskevské (Laub) a petrohradské kons. (Auer, Rimskij-Korsakov). Byl od 1882 primistou Velkého operního div. v Moskvě. R. 1895 organizoval v Moskvě Obščestvo l'ubitelej orkestrvoj, kamernoj i vokal'noj muzyki a řídil jeho koncerty. Dirig. t. jinak v Moskvě a Rostově n. D.

© **Litzau, Johann Barend**, holandský varh., * 9. IX. 1822 a † 17. VII. 1893, Rotterdam. Cenné skladby varh., výběr skladeb Frescobaldiho (L.).

© **Litzmann, Berthold**, něm. literární historik, * 18. IV. 1857, Kiel, † 13. X. 1926, Mnichov. Byl 1892/1921 prof. univ. v Bonnu. *Clara Schumann, ein Künstlerleben nach Tageb. u. Briefen* (3 sv., 1902/08,

nová vyd.), vyd. korespondenci Brahmsovu s Cl. Schumannovou (2 sv., 1927).

© **Liuzzi** (-ucci), **Fernando**, it. hud. vědec, * 19. XII. 1884, Senigallia. Stud. v Bologni u G. A. Fana, v Římě, Mnichově (Fel. Mottl, M. Reger). Byl nějakou dobu kap., 1910/17 prof. harmonie a kontrap. na kons. v Parmě, 1917/23 na kons. ve Florencii, od 1924 docentem estetiky na univ. ve Florencii, od 1927 na univ. v Římě, kde 1937 jmen. správcem nově zřízeného univ. ústavu hud.-vědeckého. Hlavní práce: *Estetica della musica I.* (1924), *Essenza dell'arte e valore estet. di Th. Lipps* (1924), *Corso superiore di estetica e stilistica mus.* (Řím 1929), zvl. pak *La laude e i primordi della melodia italiana* (2 sv., Řím 1935; pramenná edice zásadního významu). Vedle toho důlež. pojednání ve *Studi Medievali* (II. 1 a III. 1) a j. Cenný katalog hud. oddělení výstavy it. knihoven (Řím 1934). Četná hesla v *Enciclopedia italiana*. Také sklad. činný: Opera, symf. básně, hudba, kom., varh., písně.

© **Livadić**, **Ferdo**, charvatský sklad., * 30. V. 1798, Celje, † 5. I. 1878, Samobor. Rodným jménem Ferdinand *Wiesner*. Stud. gymn. v Záhřebě, zabývá se t. hudbou, práva ve Št. Hradci, kde zároveň skladbu u Hüttenbrennera. Usadiv se v Samoboru, sblížil se s ilyriismem (z prvních charv. skladeb je *Još Hrvatska nij' propala* k veršům Gajovým). Jeho tvorba je výrazem nadšené dobré vůle, nemá však uměl. hodnot. Napsal 125 charv., 8 slovinských a 45 něm. písní s klav., písně s prův. varhan, klav. tance a zvl. pochody (asi 40). Několik hudeb k činohrám. Dvě klav. scherza revid. Sv. Stančić (Záhřeb 1932). [B. Širola: *Prgled povijesti hrv. muzike* (Záhřeb 1922, 165/68).]

© **Liverati**, **Giovanni**, it. tenorista a sklad., * 1772, Bologna, ? Žák P. Matteiho (skladba) a Gibelliho (zpěv). Jako sklad. vystoupil 1789, byl zpěvákem v Barceloně a Madridě, nato řídil vlašskou operu v Postupimi. Za Guardasoniho byl kap. pražské it. opery, 1804 v Terstu, 1805/14 učít. zpěvu ve Vídni, nakonec sklad. v Londýně, kde lze sledovat jeho premiéry do 1831. Napsal 17 oper, 2 oratoria, četné kantáty, smyčc. kvarteta. V Kroměříži zachov. tištěný a psaný materiál opery *David*.

© **Liviabella**, **Lino**, it. sklad., * 7. IV. 1902, Macerata. Z hudebnické rodiny. Stud. na římské Accademia di S. Cecilia klav. (do 1925), varh. (do 1926) a skladbu (u Respighiho, do 1927). Skladatelsky vystoupil veřejně již 1924. Napsal několik prací ork. a pro kom. ork., skladby kom. (3 sonáty pro housle a klav., sonátu pro violonc. a klav., smyčc. kvartet a j.), klav., písně, kantátu. Mezinárodně na sebe upozornil

symf. básní *Il vincitore* (1934, stříbrná medaile berlínské Olympiady 1936). [Seznam skladeb *Rassegna musicale IX.* 240.]

© **Lja-**, v. *La-*.

© **Ljudkevič**, v. *Ludkevič*.

© **Ljungberg**, **Göta**, vynik. sopranistka, * 4. X. 1893, Sundswall (Švédsko). Vzdělána ve Stokholmě, Londýně, Miláně a Berlíně. Byla 1918/26 členkou opery ve Stokholmě, 1926/32 u berlínské Státní opery, od 1932 zaujala místo Jeritzové u Metropolitan opery v Novém Yorku. Pohostinská vystoupení.

© **Łobaczewska** (-čev-), **Stefanja**, současná polská hud. spisov., * Lvov. Stud. kons. a univ. ve Lvově (žačka Chybiňského) a Vídni, PhDr. 1929 ve Lvově, kde je prof. kons. K. Szymanowského. Kniha: *Ogólny zarys estetyki muzycznej* (Lvov 1937). Důležitější studie revuální: *Seb. z Felsztyna* (Kwartalnik Muzyczny 1929), *O harmonyce Kl. Debussyego...* (t. 1930), *O zatozieniach muzyki programowej* (t.), *Problem formy w muzyce współczesnej* (Muzyka VII., seš. Nowa Muzyka), *Chopin a współczesność* (t. VIII., seš. Chopin; srv. t. RM. 1931, Chopin), *Co jest tręścig dzieła muzycznego* (t. XII., seš. 8/9), *Geneza stylu K. Szymanowskiego* (t. XI.), *O ekspresjonizmie muzycznym* (památník Chybiňského 1930), *Czy muzyka dzisiejsza ma funkcję społeczną* (Muzyka Polska I. 184), *Z psychologii przelazycia muzycznego* (Kwartalnik Psychologiczny 1937, IX.) a mn. j. Kritiky v četných časop. a revuách (1927/32 *Gazeta Lwowska*, pak *Słowo Polskie*, *Kurier Poznański*, *Kurier Poranny*, *Kurier Literacko-Naukowy*, *Muzyka*, *Muzyka Polska*). Přednášková činnost, t. v rozhlase. Organisovala 1929 lvovský odbor Polské společnosti pro soudobou hudbu. Stať *Polská hud. věda* v LHM.-T. VI. 275, zprávy a referáty t. VI., VIII. a IX.

© **Lobačev**, **Grigorij Grig.**, ruský sklad., * 8. VII. 1888, Moskva. Jeho otec byl zpěvák, vyškolený Barcalem v moskevském filharm. učilišti. Žák A. N. Koreščenka (do 1914) na filharm. učilišti. Vyučuje od 1918 na hud. školách v Moskvě a uplatňuje se jako doprovoděč svých skladeb, 1923/25 pilně pracoval v průmyslových podnicích, pořádaje koncerty pro dělnictvo a pod. S tím souvisí množství skladeb pro hromadný zpěv. V posledních letech sbírá hlavně etnograf. materiál, jež upravuje a vydává v *Muzgizu* (na př. *Pesni Kavkaza*, 1935). V rukop. větší skladby, t. opera. Hudba k filmům. Písně na puškinské texty.

© **Lobe**, **Johann Christian**, něm. hud. spisov., * 30. V. 1797, Výmar, † 27. VII. 1881, Lipsko. Pův. flétnista, od 1846 se v Lipsku věnov. činnosti pedag. a spisov.

Hlavní spisy: *Katechismus der Musik* (1851, asi 30 vyd., nejnov. Leichtentritt 1926), *Lehrbuch der Komposition* (4 sv., 1850/67, nové vyd. H. Kretzschmar 1884/87). Jeho sklad. činnost byla i ve své době podřadná.

© **Lobertz**, Bernhard, něm. pianista a sklad., * 29. I. 1892, Cáchy. Vzdělán v Mannheimu, Drážďanech a Vídni. Četné ork. skladby, vedle toho opera, hudba kom., klav., písně.

* **Lobkowicz**, Ferdinand, vyd. v Praze 1896 své lovecké písně pro lesní rohy.

* **Lobkowicz**, Josef František Maximilián, vévoda roudnický, * 7. XII. 1772 a † 16. XII. 1816, Roudnice n. L. Byl z rodu, jenž podporoval hudbu. Jeho otec Ferdinand Filip (* 17. IV. 1724, Praha, † 11. I. 1784, Vídeň) byl hráčem na sklenou harmoniku a podporovatelem Chr. W. Glucka. J. F. M. L. byl dobrým houslistou a zpěvákem, 1810/13 řed. vídeňské dvorní opery, s čímž souviselo t. vedení hud. nakladatelství. Známý ctitel a mecenáš *Beethovenův* (v. t.), jehož mnohá díla se před veřejným provedením zkušela v lobkovické kapele, založ. 1794. Jejím kap. byl od 1794 Ant. Vranický. Beethoven věnoval L-ovi smyčc. kvarteta op. 18 a 74, III., V. a VI. symfonii, *Tripelkonzert* op. 56, cyklus *Andie ferne Geliebte*, arii *In questa tomba* a t. zv. Lobkovickou kantátu. Na roudnickém zámku bylo provedeno L-ovou kapelou po první česky Haydnovo *Stvoření* (1805). [A. L. Krejčík v H.R. II. 313 a III. 77. Die Theater Wiens II. 164 a d. Vlást. Blázek: Bohemica v Roudnici n. L. (Praha 1936, 7 a 51 a d.)]

* **Lobkowiczová**, Josefiina, princezna, má v N.M. píseň *Grub* (Heine).

* **Lobkowicz**, Zdeněk Vincenc, princ, vydal v Mostě 1890 písně *Dragonenjahr*.

© **Lobo**, Alonso, chrám. sklad., * kolem 1555, Ossuna, † ?. Byl od 1593 chrám. kap. v Toledu, 1604/10 v Seville.

© **Lobo**, Duarte, chrám. sklad., * 1540, † 1643 (!), Lissabon. Jmen. t. *Lopez* anebo *Lupus*. Byl od 1594 děmským kap. v Lisaboně.

© **Locatelli** (-ka-), Giovanni Battista, významný it. operní a baletní podnikatel, * 1715 v Itálii, † ?. Hrál se svou společností 1749/57 v Praze v Kctcích. Pěstoval časový repertoár, uvedl původními premiérami oper *Ezio* (1750) a *Issipile* (1752) Glucka, hrál Hasseho, Galuppiho, Duniho, buffy Galuppiho, Cocchiho, Fischiettiho a j., rozmanitá pasticcia, v postě prováděl scénicky oratoria. Jeho kap. byl Franc. Zopis (v. t.), hvězdou společnosti Giovanna della Stella (provd. L.), rodem z Neapole, jež dříve působila v Bonnu. R. 1754/56 hrál zároveň v Drážďanech. Vpád Prusů do

Čech uvedl L-ho, jehož finanční poměry se stále horšily, do takové tísně, že náhle opustil Prahu a odebral se se svou družinou do Ruska. Hrál v Petrohradě, od 1762 v Moskvě, od 1763 znovu v Petrohradě. Smlouva s ním trvala s prodlouženími 8 let. Další osudy jeho jsou neznámé. Možná, že vedl zábavní podnik (Krasnyj kabaček). Děje se o něm zmínka v Petrohradě ještě 1790 (datum smrti, jež udává Riemannův slovník, je tedy mylné). [O. Teuber: *Gesch. des Prager Theaters* I. Nik. Findejzen: *Očerki po istorii muzyki v Rossii* II./5, 114 a XXIX. Srv. k pražskému provozu t. materiál v archivu min. vnitra (film a regesta v HAM.) a městský archiv pražský.]

© **Locatelli** (-ka-), Pietro, slavný it. housl. a sklad., * 1693, Bergamo, † 1. IV. 1764, Amsterdam. Byl v Římě žákem Corelliho, působil u dvora hessko-darmstadtského, později se usadil v Amsterdamě. Vyd. *12 concerti grossi* op. 1 (1721, nově vyd. 6. Egidi), flétnové sonáty op. 2, *L'arte del violino* op. 3 (1733, 12 housl. koncertů se 24 capricemi, nově některé F. David, Alard a j.), *6 introduzioni teatrali e 6 concerti* op. 4 (1735), 6 triových sonát op. 5 (1737), 6 sólových housl. sonát op. 6 (1737, po jedné nově Moffat, David, H. Riemann), *6 concerti à 4* op. 7 (1741), 6 sólových a 4 triové sonáty op. 8 (1731), *L'arte di nuova modulazione* (t. *Caprices énigmatiques*) op. 9, *Contrasto armonico* op. 10 (4hl. koncerty). Z koncertů vyd. něco A. Toni (Mil. 1920). [Srv. v pracích A. Mosra a Wasielewského o housl. hře.]

© **Locke** (lok), Matthew, angl. sklad., * kolem 1632, Exeter, † v VIII. 1677, Londýn. Byl od 1660 dvorním kap. Karla II. Složil *Anthems* (1666), velmi zajímavé dvou až čtyřhlasé violové *Consorts* (1656, rukop. 1672, 6 uprav. pro smyčc. kvarteto P. Warlock a vyd. A. Mangeot u Chestera 1932, jiný výběr F. J. Giesbert u Schotta 1936), hudby k činohrám. Úvodem k sbírce *Melothesia* (1673) napsal první angl. pojednání o gener. basu.

© **Loeffler**, Charles Martin Tornov, amer. sklad., * 30. I. 1861, Mühlhausen (Alsasko), † 19. V. 1935, Meadowmere Farm (Medfield, Massachusetts). Prožil chlapecká léta na Ukrajině a v Uhrách, stud. housle u Massarta, Léonarda a Joachima, skladbu u Guirauda a Kiela. Byl členem ork. Padeloupova v Paříži, kapely Dervizovy v Luganu a Nizze, od 1881 trvale v USA, zprvu v Damroschově ork., pak v Bostonském symf. ork. do 1905, kdy se usadil na své farmě u Bostonu. Opera, symf. básně, několik konc. skladeb s ork. (housl. *Divertimento* a suita *Les veillées de l'Ukraine*, violonc. *Fantastic Concerto*, klav. *A Pagan*

Poem a j.), hudba kom. (dvě rapsodie pro housle, hoboj a violu, oktet), písně (*Canticum fratris solis* s kom. souborem, pr. 1927 v Praze o zájezdu Mrs. E. S. Coolidge) a j. [Cl. Reis: American Composers (2, Nový York 1932). D. Ewen: Composers of Today (t. 1934, 153).]

* **Loehmann**, Norbert, v. *Lehmann*.

© **Loeillet**, Jacques, v. *Loeillet*, J. B.

© **Loeillet** (lōjä), Jean Baptiste, belg. sklad., * 18. XI. 1680, Gand, † 19. VII. 1730, Londýn. Flétnista, žil od 1702 v Paříži a od 1705 v Londýně. Sólové a triové sonáty (většinou s flétnou) a klav. skladby. Nové prakt. vyd. sonát u Lemoine (v Paříži 1911), klav. díla vyd. Jos. Watelet v Monuments de la musique belge (Antverpy 1932). Bratr Jeanův Jacques L. (* 7. VII. 1685, Gand, † 1746, Paříž) má rovněž flétn. sonáty, rukop. hobojoyé (flétn.) koncerty.

© **Loeschhorn**, Albert, něm. pianista a hud. pedagog., * 27. VI. 1819 a † 4. VI. 1905, Berlín. Psán t. *Löschhorn*. Byl v Berlíně od 1851 učít. klav. na král. ústavě pro chrámovou hudbu. Cenné etudy, vedle toho fantasie, parafráze, salonní skladby a j. Vyd. t. průvodce klav. literaturou.

© **Loevensohn**, Marix, znamenitý belg. violonc., * 31. III. 1880, Courtrai (Kortryk). Vzdělán v Bruselu, koncertoval s Leschetitzkým, M. Rosenthalem a j., žil 1908/14 v Berlíně, 1916 se stal sólistou Concertgebouw v Amstrodamu, od 1920 učí t. na bruselské kons. Skladby violonc. a písně.

© **Loewe**, Johann Carl Gottfried, významný něm. sklad., * 30. XI. 1796, Löbejün (u Halle), † 20. IV. 1869, Kiel. Stud. původně theologii, hudbu u Türka, byl 1821/66 kantorem, městským hud. ředitelem a učít. zpěvu ve Štětíně. Přední mistr něm. balady. Opíraje se o Reicharda a Zumsteega, dovedl znamenitě proniknout hospodárnou, ale soustředěnou variací nebohatého tematického materiálu k obsahovému jádru a náladové oblasti zvolené básně. Slavné příklady: *Erkönig*, *Edward*, *Prinz Eugen*, *Der Nöck* (Vodník), *Herr Oluf*, *Tom der Reimer* (Tom pěvec). Své balady sám také velmi úspěšně zpíval na četných konc., později byl slavným jejich interpretem Eug. Gura, v novější době Paul Bender. V baladě působil L. na všechny pozdější sklad., ale t. v jiných skladbách se jeví silným zjevem, tak zvl. v oratoriu (celkem 16 prací, nejlepší *Hiob*, 1848, pro nás nejzajímavější *Johann Hus*, 1842, části pr. B. Smetana 1865 v koncertě Uměl. Besedy a praž. Hlaholu). Napsal t. 5 oper (jedna prov.), kantáty, četné instrum. skladby (ork., kom., klav.), *Gesanglehre*, *Klavier- und Generalbassschule* a j. [Životopisy vyd. M. Runze

(1903), H. Bulthaupt (1898), nejnověji stručně a dobře H. Engel (Greifswald 1934). L. Hirschberg: L. als Instrumentalkomponist (Langensalza 1919) a články v Auftaktu IV. (Nepomuk und Hus bei L.). K. Anton v ZfMw. I. a II. Rob. Sondheimer: G. Mahler und C. L. (Die Musik XXII. 1). Památník Hlaholu (1911).]

© **Loewe-Destinn**, Marie, v. *Löwe-Destinn*, M.

© **Löffler**, Franz, něm.-čes. hud. pedagog., * 7. IV. 1876, Kunratice (Kunnersdorf, okr. Cvikov). Byl do 1909 řed. kůru ve Františkových Lázních, nato v Ústí n. L., kde zároveň sborm., majetníkem hud. školy a j. Sbory, skladby chrám. (t. rekviem) a klav., téměř vesměs rukop.

© **Logar**, Mihovil, slovinský sklad. a pianista, * 6. X. 1902, Rjeka. Stud. v Sušaku gymn. (do 1921), skladbu v Praze na kons. (1922/25) a na mistr. škole (1925/27), načež se stal prof. klav. a instrum. (t. vlaštiny) na kons. (hud. škole) v Bělehradě. Rozsáhlá sklad. činnost. Vyd. zvl. v Bělehradě u Frajta skladby klav., jako *Mala serenada*, *Musique à mon bébé*, *Sonata quasi uno scherzo*, *2 Japínske priče*, *Tango berceuse*. Má dále čtyři smyčc. kvarteta (kvartet se serenádou vyd. 1933), *Musica antica* pro housle a klav., a j. skladby kom. obsazení, pro klav. a smyčc. ork. (*Toccata seria* a *Toccata giocosa*, pr. 1934), větší díla ork., zvl. serenádu, věnov. pražskému Radiojournalu a symf. báseň *Vesna* (pr. v Bělehradě 1935, v pražském rozhlase 1937), symf. pro ork. a jeviště *Četiri scene iz Šekspira*, písně, kantátu *Plava grobnica* a j. Články revuální.

* **Logi**, v. *Losy*, J. A.

© **Logier** (ložje), Johann Bernhard, hud. pedagog., * 9. II. 1777, Kassel, † 27. VI. 1846, Dublin. Byl od 1805 flétnistou v Anglii, pak varh. v Irsku, působil t. 3 léta v Berlíně, jinak v Dublině a Londýně. Vynalezl t. zv. *chiroplast* (v. PHS. I.), je průvodcem klav. metodiky, jež pracuje hrou unisono na několika klav. (jeho *Neues Unterrichtssystem* upravil a vyd. Jos. Proksch v Praze). Vyd. několik prací o své metodě a vynálezu, jinak zvl. *System der Musikwissenschaft und der prakt. Komposition* (1827). Sklad. činnost bezvýznamná. [O jeho metodě psali zvl. K. Friedr. J. Girschner (1828) a C. F. Ilgner (1827).]

© **Logroscino** (-ši-), Nicola, jeden z prvních mistrů buffy, * 1698, Bitonto, † po 1765, Neapol (Palermo?). Byl na neap. kons. di Loreta nejspíše žákem Venezia-novým (vyloučen 1727), pak varh. v Conze (1728/31); nato žil v Neapoli. Od 1758 byl prof. kons. v Palermu a ke konci života se snad vrátil do Neapole. Prvá jeho opera

je zjištěna k 1738. Je původcem parodických her v neapolském dialektu a tvůrcem buffového finale. [H. Kretzschmar v JP. 1908. U. Prota-Giurleo: N. L., il dio dell'opera buffa (1927). A. Della Corte: L'opera comica italiana I. (1923, 112).]

* **Lohelius, Jan**, čes. sklad., * 31. XII. 1724, Lahošť (u Duchcova), † 22. II. 1788, Praha. Pův. jménem Frant. *Oehlschlägel*. Od 1738 byl varh. u jezuitů v Bohosudově, kde stud. asi gymn. Od 1741 stud. filosofii v Praze, kde byl zároveň varh. u sv. Maří Magdaleny a při chrámu maltézském. Vstoupil pak do řádu premonstrátů na Strahově (1747). Od konce 1748 byl v Milevsku sukcentorem a řed. kůru, později prof. lat. školy. Povolán 28. X. 1750 do Prahy, aby se věnoval studiu theologie. Od 12. XI. 1756 řed. kůru na Strahově, kde postavil od II. 1765 do 1780 nové velké varhany, na dlouho nejlepší v Praze a opravil druhé (t. zv. malé) varhany. Žák J. A. Sehlinga a J. Fr. Habermanna, plodný sklad., byl vedle F. X. Brixioho z předních průkopníků hud. klasicismu na naší půdě. Četné chrám. skladby (Dlabač uvádí přes 120) byly hojně rozšířeny nejen v Praze, nýbrž i na čes. a morav. venkově a jsou dosud zachovány ve větším množství v Praze na Strahově, u sv. Jakuba, u sv. Františka, v Oseku, Želivě, na Mělníce, Ústí n. Orl., v Třeboni (před 1769/78), Týně n. Vlt., na Moravě v Rajhradě (četné mše a offertoria před 1771), Nové Říši, Kvasicích a v HAM. ze Žďáru (před 1761/81), Blížkovic, Sloupu, Boskovic, Lomnici u Tišnova, v Rožnavě na Sloven. a j. Napsal též oratoria (sepolkra), z nichž jsou zachovány *Captiva filia Sion* (1757, tekst v pražské U.K.), *Fortis in bello amor* (1758, tekst t., celé dílo v Oseku), *Patientia et humilitas* (1761, tekst t., celé dílo v Oseku), *Patientia victrix* (1763, tekst t.), *Jesus Christus... de mortibus triumphans* (bez roku, celé v Oseku), *Anima afflictata* (bez r., celé t.). Dlabač uvádí mimo to *Innocentia et pietas* (Pr. 1760). Klášterní hry (gratulační kantáty): *Operetta pastoritia* (v Oseku), *Operetta Natalitia* (1761, 1762, uvádí Dlabač), *Cantata in quinquagesimo anno Abbatissionei Franc. Mich. Daller* (1774, uvádí Dlabač). Popsal varhany, které postavil na Strahově: *Beschreibung des in der Strahöfer Stiftskirche neu eingerichteten... Orgelwerkes nebst Unterricht an den Orgelmacher... (1775)* a *Beschreibung der in der Pfarrkirche des Stifts Strahof befindlichen großen Orgel samt Geschichte der pneumatischen Kirchenorgeln* (Pr. 1786). [Rom. Perlík: J. L. Öhlschlägel (Pr. 1927); E. Trola v H.R. IX. 128; C. XLIV. 144. Doplňky Trola a Fr. Zagiba.] Č. G.

© **Lohet, Simon**, vynik. nizozemský varh. v Německu, * Lutych, † poč. VII. 1611, Štuttgart. Působil v Norimberce, od 1571 ve Štuttgartě. [G. Frotscher: *Gesch. des Orgelspiels I.* (Berl. 1936, zvl. 310, kde t. udána nová vyd. skladeb).]

© **Löhlein, Georg Simon**, něm. sklad., * 1727, Neustadt a. d. Heide (Durynsko), † 17. XII. 1781, Gdaňsk. Byl od 1763 ork. hudebníkem v Lipsku, od 1779 konc. mistrem v Gdaňsku. Velmi rozšířená klav. škola (1765, na zákl. C. Ph. E. Bacha a Marpurga), četné skladby klav. (sonáty, koncerty), kom., t. houslová škola (1774, pozdější vyd. Reichardt). [N.M., evidence HAM.]

© **Lohmann, Paul**, vynik. něm. zpěvní pedagog., * 2. IV. 1894, Halle n. S. Působil v Postupimi. Choť Franzisky *Martienssen-L.*, po níž nastoupil 1934 na berl. vysoké hud. škole. Spis: *Die sängerische Einstellung* (L. 1935).

© **Lohmann, Peter**, něm. spisovatel, * 24. IV. 1833, Schwelm, † 10. I. 1907, Lipsko. Žil od 1856 v Lipsku. Z jeho spisů je nejdůl. *Über die dram. Dichtung mit Musik* (1861, 3. vyd. s názv. *Das Ideal der Oper*, 1886).

* **Lohr, Franz Anton**, čes.-něm. sklad., rodem prý z Libochovan, † 1. IX. 1828, Litoměřice, kde byl dómským kap. Četné chrám. skladby na kostelních kůrech se jménem **L.** (též bez křest. jména) jsou nepochybně od něho, ačkoliv kantoři toho jména působili tehdy v Dobroměřicích, Chodzově, Slavětíně, Zezicích. [Dlabač a QL. nemají. C. XLIV. 145. Matriky v Libochovanech neznají jména Fr. L.] E. Tr.

© **Lohr, Johann**, varh. a skladatel, * 8. V. 1828, Cheb, † v I. 1892, Pešť. Vzdělán na pražské varh. škole (1849). Žil od 1856 v Segedině, 1871 zastupoval Maďarsko na světové výstavě v Londýně. Napsal zvl. skladby varh. a klav. (něco v peštské sbírce Apollo II.)

© **Lohr, Michael**, německý skladatel, * 23. IX. 1591, Marienberg (Sasko), † 17. II. 1654, Drážďany. Byl od 1625 kantorem v Drážďanech. Skladby chrám., zvl. *Neue teutsche Kirchengesänge* a motety.

© **Lohse, Otto**, něm. dirig., * 21. IX. 1859, Drážďany, † 5. V. 1925, Baden-Baden. Vzdělán v Drážďanech (pův. violonc.), působil v Drážďanech, ve Vilně, Rize (1882/93), Hamburku, Londýně, Novém Yorku, Štrasburku, Madridě, Kolíně n. R., 1912/23 byl řed. opery v Lipsku, od 1916 prof. Opera, písně; klav. improvisace *Mein Wunsch* vyšla v Praze.

* **Lochavius, Thomas**, rektor v Děčíně, vyd. 1606 pedagog. dílo *Janua musicalis*. [QL.] E. Tr.

© **Locher, Carl**, švýc. varh., * 8. XI. 1843 a † 26. XI. 1915, Bern. Rozšířený spis: *Die Orgelregister* (5. vyd. 1923).

* **Lojko-Tisovský, Gustav** Hostivít, sloven. literát a sběratel lid. písní, * 4. XII. 1843, Tisovec, † 2. VI. 1871, Vel. Revúca, kde byl prof. Mimo verše a povídky napsal *Niečo do oboru piesní nár.* (Pešť. Vedomosti VII.-1867, č. 1.) a vyd. sbírku *Národné piesne, hry, obyčaje a povery v Tisovci* (Sokol VII., č. 10/11). E. H.

© **Lolli, Antonio**, význačný it. housl., * kolem 1730, Bergamo, † 1802, Palermo. Byl 1762/73 členem dvorní kap. ve Štutgartě, načež působil v carské kapele v Petrohradě, požívaje zvláště přízně Kateřiny II. Opustil patrně po pěti letech Rusko a 1779 vystupoval v pařížských Concert spirituel, ale jistě se vrátil do Ruska, byl ve svazku dvorní kapely do X. 1783 a opustil Rusko teprve v létě 1784 (údaje u Riemanna tedy nesprávné). Koncertoval t. v Londýně, Španělsku a Itálii. Slavný virtuos, ale t. skladatelsky hodnotný zjev: 8 konc., 18 sonát s gen. basem, 6 sonát s doprov. druhých houslí, housl. škola. Jeho skladby byly značně rozšířeny v repertoáru našich zámeckých kapel. [A. Moser v ZfMw. III. 420 a Gesch. des Violinspiels 286. G. B. Rangoni v Saggio sul gusto musicale... (1792, faksim. BBM. 1932). N. Findejzen: Očerki po istorii muzyki v Rossii (II. 156, 1928). Zmínka v Dittersdorfově autobiografii. HAM. a jeho evidence.]

© **Lomakin, Gavriil** Joakimovič, ruský církv. sklad., dirig. a pedagog., * 25. III. (st.) 1812, Petrohrad, † 9. V. 1885, Gatčina. Hudbě se učil v chlapeckých letech ve sboru hrab. Šeremetěva a u Sapienzy ml. Od 1830 byl učít. uvedeného sboru, vyuč. t. zpěvu v divad. učilišti a v jiných ústavech (dlouho oblíbené *Rukovodstvo k obučeníju chorovomu peniju*). R. 1862 založ. s Balakirevem Bezplatnou hud. školu, kde vedl vyuč. zpěvu a řídil sbor. Byl t. sborm. sboru Šeremetěva, s nímž úspěšně konc. v Moskvě (1872). Napsal četné církv. skladby (63 vyšlo ve 3 sv. jeho nákl.), harmonisoval liturgii Jana Zlatoústého a *Vsenoščnoje bdenije*, hlavně však upravil s M. Vorotnikovem (v. t.) množství starých církv. nápěvů pro 4hl. smíš. sbor. Stalo se tak k podnětu A. F. L'vova (v. t.), jemuž potom neprávem připisován *Polnyj krug prostogo notnogo penija*. [Paměti v. Russkaja Starina 1886.] Sš.

* **Lomnický z Budče, Šimon**, čes. spis., * 1552, Lomnice n. Luž., † mezi 1622/24. V mládí zpěvák, stud. v Třeboni, Čes. Krumlově a na jesuit. gymn. v Jindř. Hradci. Od 1571 správce školy v Kardašově Řečici, potom vrchnosten. písař, od 1581 správce pivovaru v Lomnici, od 1585 hostin-

ský v Ševětíně, po 1618 žil v Praze. Vyd. m. j. *Písně nové na evangelia* (1585), *Kancionál aneb písně nové historické* (1595), příležitostné písně oslavné (na Fridricha Falckého) a potupné (na čes. povstání). Též úpravy velikonočních her. [J. I. Hanuš: Zpěvohry Š. L-ým sepsané (Čas. Čes. Musea, 1864; J. Truhlář t. 1891, 40 a d.)]

© **Longo, Achille**, it. sklad., * 28. III. 1900, Neapol. Syn Aless. L-a. Vyučuje od 1926 harmonii a kontrap. na neapolské kons. Napsal zvl. skladby kom. rozmanitého obsazení (*Scenetta pastorale* pro klav. s dechovými nástr. t. v Praze 1928, suite pro klav. s dech. nástr., klav. kvintet a j.), díla symf., písně a j. Učebnice: *32 lezioni pratiche sull' armonizzazione* (Mil. 1935).

© **Longo, Alessandro**, it. skladatel, * 30. XII. 1864, Amantea. Vzdělán na kons. v Neapoli, kde od 1897 prof. klav. Napsal četné skladby klav., t. kom. (celkem asi 300), z části instrukt. rázu. Cenná *La tecnica pianistica* (12 seš., Neapol 1933 a d.), revise souborného vyd. klavírních skladeb D. Scarlattioho (11 sv.) a 12 sonát Pergolesiho pro housle s klav. Založ. 1914 časop. *L'arte pianistica*, pozd. *Vita musicale ital.* (do 1926).

© **Longo, Giacomo**, it. sklad., kap. a pedagog., * 15. II. 1833, Faro (Messina), † 27. VII. 1906, Messina. Působil celý život ve svém rodišti.

© **Longo, Giuseppe**, it. dirig. a sklad., * 23. VII. 1877, Messina. Syn Giac. L-a. Skladby instrum.

© **Loomis (lu-), Harvey** Worthington, amer. sklad., * 5. II. 1865, Brooklyn. Žák Ant. Dvořáka, žije v Novém Yorku. Napsal opery, pantomimy, melodramy, hudby k činohrám, klav. cykly, dětské písně. [Zmínky O. Šourek: Ant. Dvořák III. 90 a 135.]

* **Loos, též Looss**, byl asi kantorem v Hor. Jiřetíně, kde bylo provedeno 1784 jeho oratorium *Magdalena*. [Rukop. text ve sbírce Troldově.] E. Tr.

* **Loos, Karel**, čes. sklad., * ?, † 2. III. 1772, Tuchoměřice. Varh. v Tuchoměřicích. Jeho četné chrám. skladby jsou v Praze u alžbětinek (23), na Strahově (5), u minoritů (6), v kapitul. archivu (3), na Mělníce (10), v Žamberku, Ústí n. Or., v N.M. a HAM. (ze Štramberka, Lomnice u Tišnova, Blížkovic, Lipníku, Vyškova, Ivančic, Žďáru) a Nové Říši, v Rožnavě na Slovensku a ve Vratislavi. [Guckel: Kathol. Kirchenmus. in Schlesien (1912, 64). Trolda v C. XLIV. 144. Podlaha 37. Datum smrti farní úřad v Tuchoměřicích. Doplnky Fr. Zagiba.] E. Tr.

* **Loos, v. Loos**.

* **Lopatář, František**, čes. učitel, * 6. I. 1817, Týniště n. Or., † 15. XII. 1890, Lázně Bělohrad. Stud. učít. ústav

v Hradci Král., byl učít. v Týništi, Jesenici u Čes. Skalice (1835), Častolovicích (od 1836), Náchodě (od 1847) a od 1856 v Bělohradě, kde říd. učít. Tam založil 1864 zpěv. spolek. Z jeho skladeb vyšla tiskem fantasie na píseň *V Čechách já jsem zrozená*. V N.M. má varh. fugu (1884). [V. Kryšpín: *Obraz činnosti učitelstva čes.* (Pr. 1885); J. Malát v *Besedách učitel.* X. 556. Datum smrti farní úřad v Lázních Bělohradě.] Č. G.

© **Lopatín**, N i k o l a j Michajlovič, ruský hud. etnograf, * 4. II. 1854, Moskva, † 1897 (pochován v Moskvě). Velmi hud. nadán, neměl však soustavného odborného vzdělání. Učil se u Jur. Arnolda a Aleksandrové-Kočetové. Jsa smírčím soudcem ve vsi orlovské gub., jal se zapisovat lid. písně. R. 1885 vyd. *Polnyj narodnyj pesennik* (bez nápěvů). Spoluprací s V. Prokuninem vznikl *Sborník ruských narodnych lirických pesen* (2 sv., Moskva 1889, 2. vyd. 2. sv. - jen nápěvy - t. 1922; v 1. sv. důležité pojednání L-ova o různých otázkách tohoto oboru). [S. Tolstoj ve *Sborníku rabot etnograf. sekcii Gosudarstv. Inst. Muzyk. Nauki* (GIMN) I. 1926.] Sš.

© **Lopatnikov**, N i k o l a i, sklad. ruského původu, * 16. III. 1903, Reval. Stud. v Petrohradě gymn. a kons. (klav. u Sacharova, skladbu u Žitomirského). Po vypuknutí revoluce prchla rodina do Helsingforsu, kde pokračoval L. do 1920 ve studiích všeobecných i odborných. Pobyl u Ern. Tocha a W. Rehberga v Heidelbergu, věnoval se však studiím technickým v Karlsruhe a dosáhl inženýrského diplomu. Provedení klavírního konc. (v Berlíně) a smyčc. kvarteta (v Karlsruhe) ho přesvědčilo, že hudba je pravým jeho povoláním. Žil 1929/33 v Berlíně, 1933 se usadil v Helsinku. Základní orientací blízek Prokofjevovi. Skladby orkestrální: *Introdukce a Scherzo, Overtura* op. 3, I. symfonie op. 12 (1928, pr. 1929), *Malá ouvertura* (rozhlavová) pro kom. ork. op. 14, *suita z opery Danton* (v. níže), II. symfonie (pr. v Americe 1933/34), klav. koncerty op. 5 a op. 15 (tento pr. na festivale Mezinár. společnosti pro soudobou hudbu ve Vídni 1932). *Komorní*: Smyčcová kvarteta op. 4 a op. 6, *sonáta pro housle, klav. a malý buben* op. 9, *violonc. sonáta s klav.* op. 11, 3 kusy pro housle a klav. op. 17, *duo pro housle a violonc.* *Klavírní sonatina* op. 7, *Zwei ironische Tanzstücke* op. 13, 4 *Kontraste* op. 16, *Dialoge* op. 18, *Variationen* op. 22, 2 skladby pro mechanický klav. (Baden-Baden 1927) a j. *Opera Dantons Tod* (podle G. Büchnera, dokonč. 1933). Skladby vycházely do 1933 hlavně u Schotta. Činný t. literárně (článek o finské hudbě, *Melos* XIII. 229; o mladých angl. sklad., *Modern Music* 1937 a

j.). [D. Ewen: *Composers of Today* (Nový York 1934, 155). K provedení klav. koncertu ve Vídni LHM.-T. XII. 2 a Klíč II. 251.]

© **Lopatynskýj**, J a r o s l a v, MUDr., ukrajinský sklad. starší generace, * 19. VIII. 1871, Dolina (Vých. Halič), † 12. I. 1936, Lvov. Skladbu stud. ve Vídni a Drážďanech, začal komponovat 1887 a vyd. 1891. Většinu života byl lékařem v Holohorách a nemaje spojení s mladší sklad. generací, ztratil souvislost s novějším vývojem a upadl v zapomenutí. Psal hlavně písně s klav. (27 vyd. v naklad. Torban), hudbu ke komedii L. Lopatynského *Svekrucha*, opery *Enej na mandrivci* a *Kazka skal* (vlastní libr.), klav. skladby. [Nekrolog Lvovské Dilo 1936, č. 13 a *Nazustrič* 1936, č. 3.] Sš.

© **Lopez**, E d u a r d, v. *Lobo*, D.

© **Łopuska** (-**Wyleżyńska**), H e l e n a, polská pianistka a sklad., * 1887, † 1920, Moskva. Má skladby klav., kom. a ork. [Viz o ní S. Jagodzińska-Niekraszowa, *Muzyka Polska* II. 251.]

* **Lorenc**, F r a n t i š e k, čes. skladatel, * ? Petrovice u Rakovníka. Původně *Lorenz*. Byl v Praze členem pěveckého kvarteta (1833/36), jež se zasloužilo o rozšíření čes. čtvero zpěvů a napsal tehdy populární čtvero zpěvy *Lovecká a Přání*. Stud. 1836 na varh. škole. Ve 40tých letech odejel do Přemýšlu, kde byl učít. hudby a zpěvu na varh. škole a na gymn., t. sbormistrem římsko-katol. katedrály. Poslední zpráva o něm je z r. 1863. Jeho chrám. skladby jsou v archivu hud. spolku a římsko-katol. katedrály v Přemýšlu, čtvero zpěvy v N.M. [D. 1859, 172 a 1863, 74. Meliš-Bergmann, XVII. F. Steško: *Čeští hudebníci v ukrajinské círk. hudbě* (Pr. 1935, 34/35). Zpráva dr. Vlast. Blažka.]

* **Lorenc**, F r a n t i š e k Vít, čes. učitel, * 15. VI. 1800, Vlkoš u Přerova, † 2. V. 1863, Kroměříž. Podpisoval se t. Mirovít. Byl učitelem na čes. předměstské škole a jedním z nečetných nár. buditelů kroměřížských za velmi svízelných poměrů. Udržoval styky m. j. se Štúrem a Hurbanem, jehož dceru (sestru Hurbana-Vajanského) pojal za choť syn L-ův Viktor. Byl asi varh. na kůru P. Marie a od něho jsou patrně chrám. skladby z tohoto kůru (2 rekviem, *graduale*, *offeritorium*, *rorate*, *antifony*, 2 *arie*, 2 *tede a Ave*). Ve *Dvě písní o blahosl. Janu Sarkandrovovi* (Olomouc 1860) je jedna od L-e. [Data a těžko dosažitelné zprávy sdělil dr. O. Fric z Kroměříže. V. též Fr. Slaměník: *Vzpomínky starého učitele* (1917, 79 a 109); A. V. Víták: *Paměti starého učitele* (1902, 423/424); *Breitenbacher* III. 7, 32/33.]

© **Lorens**, C a r l, v. *Lorenz*, K.

© **Lorenz**, A l f r e d O t t o k a r, něm. hud.

vědec, * 11. VII. 1868, Vídeň. Pův. sklad. a dirig. (1898/1920 v Koburku), obrátil se poměrně pozdě k soustavnému studiu hud.-vědeckému (PhDr. ve Frankfurtě 1922). Usadil se v Mnichově, kde 1923 učil. teorie a dějin na univ., od 1926 honor. prof. Velmi významné pro pochopení podstaty díla Wagnerova jsou jeho práce: *Das Geheimnis der Form bei Rich. Wagner (I. Der musik. Aufbau des Bühnenweihfestspiels Der Ring des Nibelungen, Berl. 1923; II. Der musik. Aufbau von Rich. Wagners Tristan und Isolde, t. 1926; III. Der mus. Aufbau der Meistersinger von Nürnberg, t. 1930; IV. Der mus. Aufbau des Parsifal, t. 1933)*. Jiné spisy: *Aless. Scarlattis Jugendopern* (2 sv. 1927), *Abendländische Musikgesch. im Rhythmus der Generationen* (1928). Četná pojednání v časopisech a pod. (ZfMw., Die Musik, články *Atonale Strebungen* v časop. Auftakt IX.). Skladby: Opera, symf. básně, klav. kvartet, písně a j. Pro souborné vyd. pořídil revisi Weberových oper z mládí (1926), účastnil se t. práce v DTB. a j.

© Lorenz, Carl a Carl Adolf, v. Lorenz, K. a K. A.

* Lorenz, František, v. Lorenz, Fr.

© Lorenz, Franz, MUDr., něm. básník a hud. spisov., * 4. IV. 1805, Stein (Dolní Rakousy), † 8. IV. 1883, Vídeňské Nové Město. Vážné práce o vídeňských klasicích jsou již překonány. Spis *In Sachen Mozarts*, vyd. anonymně 1851, dal podnět ke Köchlovu katalogu.

© Lorenz, Johann, něm. flétnista, * 3. III. 1894, Drážďany. Vzdělán v Drážďanech a Mnichově, působí v Hamburku. Revise, práce instrukt.

© Lorenz, Joseph, vyd. v Praze v letech 1860tých klav. tance. Označuje se na tiscích jako „mladší“ (junior).

© Lorenz, Karl, vídeňský sklad. lehkého oboru, * 1851 a † v XII. 1909, Vídeň. Psán t. C. Lorens. Jeho kdysi oblíbené vídeňské písně taneční a kuplety vycházely t. v Praze. [Něco v U.K. z r. 1895.]

© Lorenz, Karl Adolf, něm. skladatel, * 13. VIII. 1837, Köslin, † 3. III. 1923, Štětín. Žák Dehnův a Kielův, působil od 1866 ve Štětíně. Rozsáhlá, ale málo významná tvorba nejrozmanitějších oborů.

© Lorenz, Max, něm. hrdinný tenorista, * 19. V. 1901, Düsseldorf. Žák Grenzbačovův. Působí v Drážďanech a Berlíně, časté pohost. hry za hranicemi, od 1933 účinkuje t. v Bayreuthu.

© Lorenzi (-ci), Giorgio, slavný it. harfeník, * 6. IV. 1846, Florencie, † 24. XI. 1922, Londýn. Harfové skladby a etudy.

© Lorenziti (-ci-), Antonio, it. housl., * 1740, byl od 1767 dómským kap. v Nancy, kde zemřel. Psal zvl. skladby kom. (6 kvartet

doloženo v HAM. neúplným exemplářem ze Strážnice).

© Lorenziti (-ci-), Bernardo, it. housl., * kolem 1764, Kirchenheim (Württembersko), † ?. Blízký příbuzný Ant. L-ho (bratr?). Působil od 1787 v Paříži. Skladby housl. a kom.

© Lorenzo (-co), Leonardo de, italský flétnista, * 1875, Vigevano. Vzdělán v Neapoli, působí v USA. Flétnové skladby a etudy.

© Loris, Heinrich, v. Glareanus.

© Lorma, Lola, něm. hud. spisovatelka, * 23. XII. 1888, Vídeň. Vzdělána ve Vídni, Florencii a Mnichově, žije v Mnichově. Překlady libret a hud. monografií. Kniha: *Rings um die Operette* (Altötting 1929).

© Lortzing, Gustav Albert, německý sklad., * 23. X. 1801 a † 21. I. 1851, Berlín. Byl hercem a zpěvákem v Düsseldorfu, Kolíně n. R., Detmoldě, od 1833 v Lipsku, kde 1844/45 kap., 1846/48 ve Vídni, nato znovu v Lipsku a od 1850 v Berlíně. Autor velmi oblíbených oper, jež rostou z tradice něm. singspielu, zužitkují však t. Mozarta a tehdejší franc. tvorbu, vyznačují se lidovostí a zdravým humorem, časem ovšem upadají v měšťáckou sentimentalitu. Libreta si psal sám. Hlavní práce: *Ali Pascha* (1828), *Die beiden Schützen* (1835), *Zar und Zimmermann* (1837), *Hans Sachs* (1840), *Der Wildschütz* (1842), *Undine* (1845), *Der Waffenschmied* (1846). Oratorium (*Die Himmelfahrt Christi*, 1828), několik hudeb k činohrám, písně a j. Opery L-ovy jsou stálou složkou něm. repertoáru a nověji se obrací k některým méně známým pozornost novými úpravami (*Hans Sachs* vzkříšen 1934 v hud. úpravě Rücklosově a s textem O. Kühna ve Stuttgartě a t. r. s názv. *Die kleine Stadt* v jiné úpravě v Roztokách, v Mannheimu 1937 *Caramo* a j.) U nás byly v Prozatímním div. provozovány *Car a tesař* a *Pytlák*, jevištěm N.D. prošly *Car a tesař* (po prvé 26. XI. 1886, nové nastud. pro Stavovské div. ještě 1930), *Zbrojář* (25. VIII. 1894) a *Zkouška na operu* (aktovka z 1851, 10. X. 1915). [Z literatury G. R. Kruse (1899), jež vyd. t. L-ovy listy (2. vyd. 1913) a Helm. Laue: *Die Operndichtung L-s* (Bonn 1932). K. Hejda v D. X. 305, t. D. XXIII. 309.]

* Lossl, Jan Jiří Arnošt Kajetán, kap. u kníž. Löwensteina, napsal oratoria *Die obsiegende Liebe* (1724), *Das bittere Leiden Jesu* (1726) a *Das beweinte Grab Heilands* (1745), prov. v Praze. Periocha druhého je v pražské U.K. (52 B 45). [Dlabač.] E. Tr.
© Losch, Philipp Richard, PhDr., něm. hud. bibliograf, * 6. XI. 1869, Kassel. Působil v Berlíně, kde se 1906/24 významně účastnil organizace hud. oddělení státní

knihovny. *Musikliteratur für Oboe und Englischhorn* (L. 1914), příspěvky k beethovenské bibliogr. v *Neues Beethoven-Jahrbuch* a j.

* **Loschan**, má v N.M. mši ze Zlaté Koruny z doby před 1809 a v Praze u alžbětinek a na Strahově po 1 chrám. skl. E. Tr.

© **Loschdorfer**, jméno prešpurské (bratislavské) hud. rodiny. Jejím zakladatelem byl **Michael L.**, skladatelsky činný jeho syn **Ferdinand L.** st. (* 8. V. 1849 a † 11. VII. 1935), žák Mayrbergerův (1 mše, smyčc. kvarteto, písně). Jeho syn **Ferdinand L.** ml., * 15. II. 1877, stud. housle na vysoké hud. škole v Pešti, působil tam a v Miškovci a od 1912 řídí svou hud. školu v Bratislavě. Napsal rukop. technické studie pro svůj nástroj. Na jeho škole vyučoval **Ferdinand L.** st. a působí na ní t. sestra **Ferdinanda L.** a ml. **Martha**, * 26. VII. 1888, do 1913 žačka peštské kons.

* **Loschek**, v. *Hložek*, Frant. S.

© **Löschhorn**, **Albert**, v. *Loeschhorn*, A.

© **Lossius**, **Lukas**, něm. hud. spisov., * 18. X. 1508, Fack (u Mündenu na Veseře), † 8. VII. 1582, Lüneburk. Vlastním jménem *Lotze*. Působil od 1540 v Lüneburku. Rozšířená učebnice formou dialogickou: *Erotemata musicae practicae...* (Norimberk 1563, výtisk v pražské U.K.), praktický liturg. sborník *Psalmodia...* (1553).

* **Lössi**, **Gottfried**, vyd. v Praze 1864 svou klav. čtverylku.

* **Losy**, **Jan Antonín**, hrabě z Losythalu, čes. loutnista, * mezi 1643/47 a † mezi 9. VIII. a 2. IX. 1721, Praha. Stud. univers. v Praze (do 1668), cí. komoří a tajný rada. Vykonal cesty po Německu a Itálii. Dobrý loutnista. Jeho palác v Praze byl významným hud. střediskem (zvl. Lully, J. J. Fux). Jeho loutnové skladby jsou ve Vídni (Nár. knih.), v kláštorech v Klosterneuburku a Kremsmünsteru a v zámku v Roudnici n. L. [O pražském působení *Mattheson: Grundlage einer Ehrenpforte*, 1740 (nové vydání M. Schneider, 1910, 171). *Mattheson* píše chybně *Logi*. Nový životopis *Ad. Koczirz: Österr. Lautenmusik 1650/1720* (StzMw. V. 74 a d.), skladby v *DTOe. sv. 50.*] E. Tr.

* **Lošťák**, **Ludvík**, čes. spisov. a sklad., * 21. III. 1862, Vel. Mitrovice (u Blovic), † 17. X. 1918, Praha. Stud. pražskou varh. školu. Po tříletém pobytu v Londýně (od 1887) byl v Praze učít. a lektorem angličtiny. Vedoucí člen Mladé generace skladatelské, jejíž provolání (D. 1896, 293) volá po nár. hudbě, opřené o ducha lid. písně. Jeho literární projevy mísily nespravedlnost radikálního opozičníka s bystrou pronika-

lostí postřehu a opravdovostí přesvědčení. To ukazuje *Chromatické hromobití* (Pr., vlast. nákl., bez roku), kde vedle útoků na Hostinského, Fibicha a Kovařovice jsou cenné příspěvky o Blodkovi. Podobně v skladbách jeho jsou vedle sebe bystré nápady (cenil je sám Dvořák), převaha sklad. vůle a chtěný primitivismus. Skladby orkestrální: *Rhapsodie* (1886), ouvertura k Šubrtovým *Probuzencům* (t. r.), *Píseň vítězná* (1896), *Národní dumy* (1897), ouvertury *Es a B. Opery: Seľská bouře* (1897, Jar. Kvapil, pr. Pr. 26. IV. 1899), *Furianti* (1902, Ad. Wenig, přeprac. 1904). Mimo to klavír. skladby op. 10 (Pr. 1891, Bursík a Kohout). Činnost básnická a spisov., zvl. ironická *Píseň bohatýrská* (Pr. 1904, vlast. nákl.) a autobiografická *A tak jsem žil* (t. 1905). [H.R. XII. 64; S. IX. 13; J. B. Foerster: *Poutník*, 200 a d. K., Kovařovic: *K otázce dramaturgie operní* (Pr. 1904). Datum naroz. farní úřad ve Vel. Mitrovicích.]

* **Loth**, **Urban**, rodák z Liberce, žil v Praze a Pasově, kde vyd. 1616 vokální koncerty *Musa melica* a 1619 *Musa melica continuata*. Jsou ve Frankfurtě n. M. [Dla- bač, Q.L.] E. Tr.

© **Lothar**, **Friedrich Wilhelm**, něm. sklad., * 13. VII. 1885, Eppingen (Bádsko). Vzdělán ve Freiburgu a Mnichově. Byl divad. kap., je učít. hudby ve Freiburgu. Skladby ork., klav., kom., hudby k činohrámu, sbory, písně.

© **Lothar**, **Mark**, něm. sklad., * 23. V. 1902, Berlín. Zprvu pianista, zvl. doprovazeč, od podzimu 1934 pověřen hud. vedením berlínského Schauspielhausu. Opery: *Tyll* (1928), *Lord Spleen* (Drážď. 1930, pražské Něm. div. 1931), *Münchhausen* (Drážď. 1933), hudby k činohrámu (zvl. Eichendorfovo *Die Freier*, t. 1934), skladby ork., klav., kom., písně. Úprava Haydnovy opery *Il mondo della luna*.

© **Lotti**, **Antonio**, význačný it. sklad., * kolem 1667 a † 5. I. 1740, Benátky. Žák Legrenziho, od 1687 zpěvák u sv. Marka, kde postupoval až ke kap. hodnosti (1736). R. 1717/19 žil v Drážďanech, odkudž zajížděl se svou společností do Prahy a provozoval tam své opery a oratoria. Napsal 1683/1719 17 oper pro Benátky, jednu pro Vídeň (*Costantino*, s Fuxem a Caldou) a 4 oratoria pro Vídeň a Drážďany. Po návratu do Benátek se věnoval výhradně chrám. skladbě (zvl. slavná jsou 3 *Crucifixus*, 6, 8 a 10hl.). Tiskem vyšly za jeho života jenom *Duetti, terzetti a madrigali* (1705), věnov. Josefovi I. Chrám. skladby jeho byly u nás v Praze hojně provoz., k r. 1728 je v Praze dolož. t. provedení opery *Porsena* a k 1742 u křižovníků oratorium *Il ritorno di Tobia*

(QL. nezaznamenává tohoto díla). Vídeňský tisk libreta *Costantino* (1716) v Kroměříži, kde t. housl. koncert *B. Výběr máš* vyšel v DdT. 60 (Herm. Müller), *Missa octavi toni* k prakt. provoz. H. Bäuerle (1935). *Aria* ve čtveré úpravě u FrU. 1935. [L. Spitz: A. L. als Opernkomponist (Mn. 1918) a v Sandberger-Festschrift 265 a d. Podlaha 37. HAM. a jeho evidence. O. Kamper: Hud. Praha v XVIII. věku (Pr. 1936).]

© **Lotto**, Izidor, polský houslista, * 22. XII. 1840 a † 13. VII. 1927, Varšava. Žák Massartův, ve skladbě Reberův. Byl po konc. cestách od 1862 sólistou ork. ve Výmaru, od 1872 prof. kons. ve Štrasburku a 1880/1910 ve Varšavě. Šílenství prý přerušilo jeho činnost. [W. J. Wasielewski: Die Violine... (6. vyd., L. 1920, 561). Datum smrti podle článku Ad. Bukowińskiego, Muzyka XIV. 224.]

* **Lötz**, Ernst, vyd. v Praze 1862/65 své klav. tance a písně.

© **Lotze**, Rudolf Hermann, něm. filosof, * 21. V. 1817, Budišín, † 1. VII. 1881, Berlín. Pro hud. obor velmi cenná *Gesch. der Ästhetik in Deutschland* (1868, otisk 1913).

© **Lotze**, Lukas, v. Lossius, L.

© **Louis**, Rudolf, PhDr., něm. hud. spisov., * 30. I. 1870, Schwetzingen, † 15. I. 1914, Mnichov. Vzdělán v Ženevě, Vídni a j., působil od 1897 v Mnichově (od 1900 konc. kritik Münchener Neueste Nachrichten). Hlavní spisy: *Der Widerspruch in der Musik* (1893), *Rich. Wagner als Musikästhetiker* (1897), *Die Weltanschauung Rich. Wagners* (1898), *Fr. Liszt* (1900), *H. Berlioz* (1904), *Ant. Bruckner* (1905, Rektorysův ref. D. XXVII. 161), *Die deutsche Musik der Gegenwart* (1909, cenný ref. V. Štěpán v H.R. III. 359), velmi rozšířená *Harmonielehre* (s L. Thouillem, 1907, 10. vyd. W. Courvoissier 1932, rukop. charv. překlad Jos. Bartovský).

© **Louis Ferdinand**, princ Pruský, synovec Friedricha II., něm. sklad., * 18. XI. 1772, Friedrichsfelde, † 10. X. 1806, padl v boji u Saalfeldu. Žák J. L. Dusíka. [Rob. Hahn: L. F. von Preußen als Musiker (Vrat. 1935).]

* **Loukota**, Josef, čes. varh., * 4. V. 1899, Brno. Hudbě se učil u Rud. Reissiga v Brně, na varh. škole (od 1913, absolv. po válce 1919) a na kons. Od 1919 řed. kůru v Rajhradě, kde 1920 založil vlastní hud. školu, zároveň sborm. Cyrilské jednoty. Skladby chrám., příležitostné sbory a drobné housl. skladby. Tiskem vyšlo *Památce padlých* (Brno 1928, Pokoj) a *Lidové zpěvy ku slavnosti Božího těla* (Brno 1930, Občanská tiskárna).

© **Loukotová**, Valentina (Wally), čes. virtuoska na housle, * 21. I. 1909, Plzeň.

Absolv. 1925 houslovou třídu řed. Holého na městské hud. škole v Plzni, 1925/29 mistrovskou školu pražské kons. (žačka K. Hoffmanna). Byla do 1932 sólistkou ostravské odbočky Radiojournalu, od IX. 1932 je učitel. městské hud. školy v Plzni. Úspěšná činnost koncertní. [Sdělení řed. E. Holého.]

© **Loulié** (luljé), Etienne, franc. hud. z konce XVII. a poč. XVIII. stol., vynalezl t. zv. chronomètre, jenž je předchůdcem metronomu (v. *Mälzliuv metronom*, PHS. I.) a sonomètre, přístroj pro ladiče.

© **Lourié** (lu-), Arthur, sklad. ruského původu, * 1884. Rusky psán *Lurie*. Stud. na petrohradské kons., r. 1918/20 byl šéfem hud. oddělení lidového komisariátu osvěty, později se vystěhoval a žije většinou v Paříži. Vlivy Schönbergovy, Stravinského a zvl. Skrjabinovy spolu s mystickým anthroposofismem určují ráz jeho tvorby, z níž se stalo přístupným jenom málo. Napsal zvl. kantátu k veršům Blokovým, *Japonskou suitu* a několik velkých ork. děl, spojených mimohudebními ideami (*Concerto spirituale* z 1929 prov. v Paříži 1936), klav. cykly. Kniha o Kusevickém (Nový York 1931), články revuální (na př. *Variationi su Mozart*, Rassegna mus. IV. 353). [J. Maritain: Sur la musique d' A. L. (RM. XVII. 165, str. 266).]

* **Louska**, Frant., v. Lauska, Fr.

* **Lovčáni**, Ján, sloven. veršovec, * kolem 1678, † 1757, Lešť. Od 1703 evang. farář v Tomašovcích (Novohrad), od 1724 senior a superintendent v Lešti. Napsal více duchov. písní (2 v kancionále Hruškovcově). E. H.

* **Lovich**, Adam David, sloven. evang. superintendent, * 1760, Sielnica, † 1831, Ban. Bystrica. Má v sloven. Zpěvníku 1842 duch. písně. F. Z.

© **Lovrić**, Stevo, soudobý charv. sklad., asi 30letý, kněz v Osijeku. Napsal a z části vydal sbory folkloristického rázu, v nichž zužitkuje lidové písně z okolí Brodu a Vinokovců, jakož i skladby chrám. Něco vyšlo nakladatelstvím Sklad v Záhřebě, t. vlastním nákl. [Zpráva sklad. Matze v Záhřebě.]

© **Lovše**, Pavla, vynik. slovinská sopránistka, * 13. I. 1891, Lublaň. Byla žačkou Hubadovou v Glasbené Matici, stud. pak ještě u Pavačiče ve Rjece a Vanziho v Miláně. Vystoupila po prvé 1907 v Bendlově *Švandovi dudákovi*. Vytvořila v lublaňské opěře mnoho úloh zvl. v slovinských pracích (skvělá Minka ve Förstrově *Gorenjském slavčeku*). Z jejich konc. výkonů se nejvýše hodnotí sóla v Dvořákově *Stabat Mater* a Novákově *Bouři*. R. 1928/29 podnikla uměl. zájezd do USA. Je honorární prof. lublaňské kons. a vyučuje t. soukromě zpěvu. Její dcera Majda L. vystupovala s ní od

r. 1931, absolv. pak 1937 umělecké i pedagog. oddělení záhřebské akademie; je literární učitelkou.

* **Löw, Josef**, čes. sklad., * 23. I. 1834 a † 5. X. 1886, Praha. Učil se hudbě v ústavě Jiránkových, byl po konc. cestách na Moravě a Haliči (1854) v Praze učít. klavíru, plodným sklad. a upravovatelem. Napsal množství menších klav. skladeb (FrU. 1861/65, Lipsko, Berlín, Hamburk, Vídeň), muž. sbory (Hlahol II. 13 a 47) a instruktivní skladby klav. (*České perly*, Pr.). Nejvíce pronikl svými úpravami lid. písní a zvl. jiných skladeb: *Variace na čes. lid. písně* (Pr. 1862), 3 fantazie na čes. lid. písně (Wetzler), *Zvuky české*, lid. písně na klav. pro 4 ruce (Pr. 1865/66), směsi z oper (*Prodaná nevěsta*, *Hubička*, *Blaník*, *Carmen*, *Romeo a Julie*, *Židovka* a j.), úprava *Vyšehradu* pro klavír na 4 ruce. Četná alba: *Lehké album písní* (MU.), *Zpěvný háj*, *Jugend-Album* (Wetzler), *Opern-Revue* (Pr., klav. na 4 ruce), a sbírky: *Zvon* (1885, pro harmonium), *Vlastimil* (1883, pro klavír).

© **Löwe, Ferdinand**, něm. dirigent, * 19. II. 1865 a † 6. I. 1925, Vídeň. Stud. kons. ve Vídni (zvl. u Ant. Brucknera a Jos. Dachse) a vyuč. 1883/96 na tomto ústavě. R. 1897 řídil Kaimův ork. v Mnichově, ve Vídni byl 1896/98 dirig. Singakademie a 1900/04 Gesellschaft der Musikfreunde, vedle toho dirig. t. zv. Nového víd. konc. spolku (do 1924). Značná dirig. činnost t. v Mnichově, Pešti a j. R. 1919/22 řídil vídeňskou akademii. Horlivě se věnoval Ant. Brucknerovi a vyd. t. některá jeho díla (s retušemi, jež se nověji odmítají). [Článek k 50. Rob. Konta, H.R. VIII. 103.]

© **Löwe, Karl**, v. Loewe, J. Carl G.

© **Löwe-Destinn, Marie**, vynik. něm. pěvkyně a učít. zpěvu, * 1846, Vídeň, † 1921, Celovec? Také *Loewe-Destinn*, rodným jménem *von Dreger*. Začala svou pěv. dráhu v Pešti, byla členkou dvorní opery vídeňské, vystupovala v milánské Scale a cestovala s ital. společnostmi, kde zpívala hlavně velkoperní repertoár franc. a italský. Provdavši se za korepetitora a kap. Thomase L-ho (* 1844, Vídeň, † 1919, Celovec?), obrátila se k činnosti pedagog. v Praze, při čemž byl její manžel jejím spolupracovníkem. Žádali 1890 oba marně o profesuru kons. Jejich nejslavnějšími žačkami byly Růž. Maturová (1889 a d.) a E. Destinnová (1893 a d.), jež přijala podle své učitelky uměl. jméno. Na odpočinek odešli manželé L-ovi do Celovce, ale po finančním zhroutilí Rakouska obnovili ještě učít. práci ve Vídni. [Data naroz. podle úředního materiálu, ostatní údaje podle Rektorysových monografií o E. Destinnové (Pr. 1936) a Růž. Maturové (t.). Přesná zjištění zatím znemožněna.]

* **Löwenbach, Jan**, JUDr., čes. hud. spisov. a organisátor, * 29. IV. 1880, Rychnov n. Kn. Stud. gymn. ve svém rodišti (do 1898) a práva v Praze (1898/1902). Hudbě se učil u Al. Provazníka a Jos. Vycpálka v Rychnově. Je advokátem v Praze. Všeestranné zájmy kulturní, bystrá inteligence a spisov. pohotovost způsobily, že se vynikajícím způsobem účastnil organizačního a literárního života v Praze kolem Uměl. Besedy a zvl. v H.M. (od 1908), kde účinně pracoval na jejím nakladatelském rozvoji a programu. Byl členem redakce a význačným přispěvatelem H.R. Spolupracoval při začátcích Spolku pro postavení Smetanova pomníku. Po převratě zorganizoval Klub čes. skladatelů a Ochranné sdružení autorské, jež se jeho pomocí vyvinulo v přední sociální uměl. instituci. Významný organisátor mezinár. hud. festivalů v Praze 1924/25. Spisovatelsky patřil k průkopníkům umění Novákova a Sukova a jejich žáků. Jeho zájem však sahal též k době Smetanově a do historie čes. hudby. Spojiv právní vzdělání s uměleckými zájmy, stal se autoritou ve věcech autorského práva. Studie: *Využijte autorských práv* (H.R. I, 1908, první podnět k organizaci čes. skladatelů), *O autor. právu* (t.), *Právo autor. a moder. nástroje reprodukční* (t. II.), *Autor a nakladatel* (Pr. 1922), *Právo autorské* (Kompas 1927), *Právo nakladatelské* (Pr. Borový 1923), *Autor. práva k dílům Smetanovým* (H.R. VIII.), *Novela k autor. zákonu* (LHM-T. XV.), *Gluck a Čechy* (H.R. VII.), *B. Smetana* (D. XL.), *B. Smetana a Lud. Procházka* (H.M. 1914), *Smetaniana v úřed. archívech pražských* (H.R. VII.), *Smetaniana v praž. Hlaholu* (t. IX.), *B. Smetana v našich koncertech* (D. XXX.), *B. Smetana v Göteborgu* (t. XXVII.), *Neznámé dopisy Smetanovy Kliebertovi* (H.R. II.), *Tři dopisy Smetanovy* (D. XXV.), *Německé rozbor oper Smetanových* (H.R. I.), *Ant. Dvořák* (H.R. VII.), *Dvořák a Jul. Zeyer* (t. IV.), *Dvořák a Amerika* (t.), *K rehabilitaci Messinské nevěsty* (t. II.), *Korespondence Jos. Vorla* (D. XXV.), *Křížkovský v Praze* (H.R. III.), *Ludev. Procházka* (H.M. 1908), *Idea Sukova díla* (D. XL.), *Ostrčilovo Poupě* (H.R. IV.), *Kříčková ouvert. Modrý pták* (t. V.), *Zichova Vina* (Auftakt II.), *Německův Královnin omyl* (t.), *Dvořákův životopisec* (LHM-T. XIII.), *Umělecký typ Jindř. Kafky* (t. XVII., t. zvl. otisk), *Spor o škrty v operách Wagnerových* (H.R. II.), *Memoiry R. Wagnera* (t. IV.); *Konec idyle* (t. III.), *Ke krizi Čes. Filharmonie* (t. VII.), *Junge tschechische Musik* (Auftakt V.), *Neue tschechische Opern* (t. VI.), *Mladá Vídeň* (t. IV.), *Hudba v samostatném Československu* (Pr. 1931). Mimo to referáty a roz-

bory: D. XXV. až XXVII., Der Merker, Die Musik, Signale, Chesterian, Student. Směry, Čas, Lid. Noviny (do 1912, šifra Lch.) a j. Příspěvky v odbor. listech autorskoprávních, hesla tohoto oboru v PHS. I. **Libreta:** *Voják a tanečnice* (H.M. 1928, komp. Boh. Martinů), *Bílý pán* (t. 1929, komp. Jar. Kříčka). Překlady písní a sborů do němčiny: Dvořákovy *Moravské dvojzpěvy*, písně a sbory Aimovy, Kříčkovy, Jirákovy, Novákovy (též *Bouře*), Štěpánovy, Sukovy (*Pod jabloní*), Vomáčkovy, Petřelkovi, Zelinkovy a j. Překlady z němčiny do češtiny (Schönberg, Gruenberg, Goossens a j.). Četné veršované satyry a epigramy pod pseudonymem J. L. *Budín* (výběr: *Muzikantské dušičky*, Pr. 1921, Srdce). Válečné zápisky v H.R. pod šifrou notovaného h¹. [Srv. V. Štěpán: Věrný přítel (LHM.-T. IX. 279).]

* **Löwenstern, Matth.**, má duch. píseň v kancionále Tranovského (1895) a v sloven. Zpěvníku 1842. F. Z.

© **Lualdi, Adriano**, italský sklad., dirig. a kritik, * 22. III. 1887, Larino (Campobasso). Stud. v Římě u Falchiho a v Benátkách u Wolfa-Ferrariho. Byl 1908/13 kap., 1923/27 kritikem Secola v Miláně, pak listu Sera. Od 1928 významně činný ve fašistických institucích a podnicích. Napsal několik oper, symf. básně, ork. suitu, smyčc. kvartet, housl. sonátu s klav., písně a písňové cykly s klav. i s ork., sbory a j. Souborně vyd. feuilletony a j. knihy: *Viaggio musicale nella Libornia* (1921), *Viaggio mus. in Italia* (1927), *Viaggio mus. in Europa* (1928, tam t. stati *La scuola di Praga*, 249 a d., *Quarti di tono e Voice Band*, 268 a d., jež jsou názorným příkladem jeho povrchního žurnalismu), *Arte e regime* (1929), *Serate musicali* (1932), *Il rinnovamento it. mus.* (t. r.), *Viaggio mus. nella Sud-America* (1934). Ve sbírce *Raccolta nazionale* (18, Mil. 1919) vyd. 6 klav. sonát G. B. Martiniho.]

© **Lübeck, Vincent**, něm. varh. a sklad., * v IX. 1654, Padingbüttel (Hannoversko), † 9. II. 1740, Hamburk. Syn varh., byl od 1673 varh. ve Stade a od 1702 v Hamburku. Blízek Buxtehudemu. Skladby varh. a kantáty vyd. G. Harms (1921), varh. skladby t. jinde (4 preludia a fugy v Seiffertově *Organum*).

© **L'ubimov, Grigorij Pavlovič**, sovětský hud., † v noci na 17. VII. 1934, Moskva. Vlastním jménem Modest Nikol. *Karaulov*. Pro revoluční činnost, v jejímž ovzduší byl již v otcovském domě, byl 1906 uvězněn a vypovězen na Sibiř, ale podařilo se mu uprchnouti a sloužil pak pod přijatým jménem **L.** u moskevské koňské tramvaje. Jako 12letý hoch organizoval již balalajkový

soubor a v mužných letech se soustavně věnoval hudbě na lid. nástroje. Rekonstruoval 3strunné domry kvartového a 4strunné kvintového ladění. Po revoluci sestavil několik souborů balalajkových a domrových pro akci t. zvl. Proletkultu a vedl úspěšná jejich turné do Švédska, Finska, Norska, Francie a Německa (1920, 1925 a 1928). [Nekrology: *Sovetskaja Muzyka* II./9, 66 a *Sovetskoje iskusstvo* 1934, č. 34.]

© **Lubin, v. Saint-Lubin, Léon de.**

© **Lublin, Johannes de, v. z Lublina, Jan.**

© **z Lublina, Jan**, kanovník v Krasniku u Lublina, napsal 1536/48 velikou varh. tabulaturu, jež podává bohatou antologii polské tvorby té doby. Je opatřena t. teoretickým úvodem. [Ad. Chybiński: *Polnische Musik und Musikkultur des XVI. Jhdts...* (SIMG. XIII.) a *Tabulatura organowa J. z L.* (Kwartalnik muzyeczny 1911/14, nedokonč.). *Zd. Jachimecki: Wpływy włoskie w muzyce polskiej* (Krakow 1911).]

© **Lubomírskij, Grigorij Lvovič**, ruský hud. pedag. a sklad. na Ukrajině, * 1865, Vasilkov (na Kijevsku), † 14. II. 1937, Kijev. Vzdělán na moskevské kons. (Kaškin, Nik. Gubert, S. Tanejev, Arenskij). Od 1891 působil v Kijevě pedag. na různých učilištích (časem na své škole), od 1925 na hud. ústavě jm. Lysenkova (teoret. předměty), na němž zůstal i po jeho reorganizaci v kons. (1934). Jeho žáky byli např. Košyc, Stecenko, Verchovynec, L. Revučkyj. Organizoval filharm. spolek Bojan, kde dirig. Učebnice teorie a harmonie (ruské a ukraj., Kijev). Články časop. Několik skladeb: *Symfonie g, Elegie, Vých. tance* a j. [Nekrolog *Radjanska Muzyka* 1937, kn. II.] SŠ.

© **L'ubovyč, Petro**, kněz, haličsko-ukraj. sklad. a dirig., * 1826 v Haliči, † 10. XII. (st.) 1869, Hrymalov (Vých. Halič). Již za studií řídil sbor duch. semináře ve Lvově, po smrti Sersaviho vedl nějakou dobu sbor přemyšlské katedrály. Ze skladeb (zvl. chrám. a světské muž. sbory) zachov. jenom klav. směr ukraj. lid. písní (*Ulubione sola ruskie*). [Z. Lyško: *Pionery muzyčného mystectva v Halyčyni za 1850-mi roky* (Naša kul'tura 1937/38).] SŠ.

© **Luca (-ka), Giuseppe de**, proslulý it. barytonista, * 25. XII. 1876, Řím. Stud. pět let na římské *Accademia di S. Cecilia*, jeho vrstevníkem a soupeřem byl tam Titta Ruffo. Několik let zpíval v milánské *Scale*, 1907 pronikl v Londýně, vystupoval pak v jižní Americe a od 1915 především v *Metropolitní* opeře v Novém Yorku. Velké konc. cesty (v Praze XI. 1933).

* **Lucae, Andrej**, sloven. ev. farář v Lučivné, vyd. *Dialogus theologicus* (Levoča

1663) s písněmi. [Rizner: Bibliografia sloven. pisemnictva.] F. Z.

© **Lucca** (lukka), Francesco, it. hud. naklad., * 1802, Cremona, † 20. XI. 1872, Milán. Jeho milánské naklad. (zal. 1825) bylo z předních it. podniků toho druhu. Jeho choť a dědička Giovannina L. prodala závod 1888 Ricordimu.

© **Lucca** (lukka), Pauline, proslulá něm. operní sopranistka, * 25. IV. 1841 a † 28. II. 1908, Vídeň. Stud. ve Vídni zvl. u Rich. Lewyho, stala se 1859 sboristkou dvorní opery. Téhož roku angaž. na sólové partie do Olomouce a po krátkém působení byla 1861/72 hvězdou dvorní opery berlínské. R. 1872/74 podnikla veliké uměl. cesty (1874 koncertovala t. v Praze), 1874/89 slavila triumfy ve vídeňské dvorní opeře, vystupující ovšem t. jevištně i konc. pohostinsky. [A. Jansen-Mara & D. Weisse-Zehrer: Die Wiener Nachtigall (Berl. 1935). Hud. Listy V. 203 a VI., 4 a 8. Drobná anekdota D. XXVIII. 249.]

© **Lucenko**, Pavlo, ukraj. pianista a pedagog., * 1873, Krasny Kut (Charkovsko), † 1934, Charkov. Vzděl. v Charkově, Berlíně (u E. Jedlitzky) a na petrohradské kons. (do 1900). Byl asistentem, pak prof. Sternovy kons. v Berlíně (1900/14), po krátkém pobytu v Tiflisu (1915) se usadil (1916) v Charkově, kde byl prof. klav. hry, prvním rektorem hud. ústavu a zastával t. významné úřady administrativní. Výborný znalec metodiky klav. hry a zvl. v mladších letech osvědčený výkonný umělec. [Sovetskaja Muzyka II./5, 51.] Sš.

© **Lucchesi** (lukkezi), Andrea, italský sklad., * 28. V. 1741, Motta (v Benátsku), † kolem 1800 v Italii. Byl v době Beethovenova mládí 1774/94 kap. v Bonnu. Symfonie, housl. sonáty, opery, kantáty a chrám. hudba. [Dolož. chrámovými sklad. v N.M., ork. ouverturou v Kroměříži. Evidence HAM.]

© **Lucchini** (lukki-), Matteo, podle Fétise sklad. druhé polov. XVII. stol., jenž napsal s Ger. Bassanim pro Benátky operu *Amor per forza* (1721). K brněnským představením vyšla u M. B. Swobodové v Brně libreta oper *Argene* (1738), *Arsace* (1738) a *Alexander Severus* (1740). K možné záměně s básníkem Ant. Maria L-im jest podotknouti, že mezi jeho libreta, jež jsou doložena 1716/54, není prací uvedených názvů. [Evidence HAM. O. Sonneck: Catalogue of Opera Librettos II. 1312. Fétisovy údaje přejímá QL.]

© **Lucia** (-čia), Fernando de, ital. tenorista a zpěvní pedagog., * 11. IX. 1860 a † 21. II. 1925, Neapol. Stud. na neapolské kons. a působil na ní jako prof., když se vzdal umělecké činnosti.

© **Luciani** (-čia-), Sebastiano Arturo, it. hud. spisov., * 1884, Acquaviva (u Bari). Stud. v Neapoli (C. De Nardis) a Římě (G. Setaccioli), věnuje se hud. kritice a spisov. Knihy: *La rinascita del dramma* (Řím 1921), *Verso una nuova arte: Il Cinematografo* (t. r.), *Orpheus* (s O. Respighim 1926), *Mille anni di musica* (Mil. 1935). Z četných revuálních statí zvl. *Una nuova interpretazione del fenomeno degli armonici* (RMI. 1913) a *I musicisti pugliesi del sec. XVI e XVII* (Pagine di storia e d'arte di Puglia, Bari 1933.)

* **Lucker**, W. A., vyd. v Praze 1854/63 své klav. tance a pochody.

© **Lučić**, Franjo, chorvátský sklad., * 31. III. 1889, Kuće (Turopolje). Stud. v Záhřebě nižší gymn. a učit. ústav (do 1908), zároveň hudbu na Hrv. Glazb. Závodě (do 1909, žák Vilka Novaka). Působí téměř stále v Záhřebě. Byl 1908/14 dirig. sboru Merkur a varh. synagogy, 1910 sup. lentem učit. ústavu, 1911/14 učit. Hrv. Glazb. Zavodu, po válečné službě županema turopolským (do 1927) a od 1921 prof. harmonie, kontrap. a varhan na záhřebské akad., zároveň řed. školy Polyhymnia. Napsal četné skladby chrám. rozmanitého obsazení, z nichž část vyšla v přílohách časop. Sv. Cecilija (1909 a d.), světské sbory (na př. *Vilin zdenac*, 1925) a úpravy lid. písní, kantátu *Noć na Uni* pro sóla, smíš. sbor a ork. (1917, pr. 1931), baladu *Spjajšina* (1923) pro tenor a ork., symf. f (1917) a menší skladby ork., varh. a klav. [O něm J. Barlé, Sv. Cecilija XXV. 61 (se seznamem skladeb).]

© **Lüdig**, Mihkel, estonský skladatel, * 27. IV. 1880, Pernau. Vzdělán na petrohradské kons. (skladba - N. Solovjev, klav. - Fr. Černý, varh. - Homilius). Založ. 1918 školu (pozd. kons.) a řídil ji do 1924. Od té doby žije v Jižní Americe. Jeho skladby ork. (suite *Lembit*, ouvertura-fantasie a j.), klav., písně a sbory spojují ruské vlivy (Čajkovský) se snahou o národní ráz. Sš.

* **Ludikar-Vyskočil**, Pavel, vynikající čes. basista, * 3. III. 1882, Praha. Otec kapelník Aug. Vyskočil, matka Frant. Ludikarová, oper. pěvkyně. Stud. gymn. na Král. Vinohradech (1892/1900), práva a filosofii v Praze. Jako doprovod na klav. podnikl první cestu do Ameriky 1902/03, stud. zpěv na pražské kons. (1903/04). Vystoupil 1904 po prvé v N.D. jako Sarastro, byl členem dvor. opery v Drážďanech (1904 až 1905). Zdokonaliv se ve zpěvu v Paříži (1905/06), začal skvělou operní dráhu: 1906/09 Lidová opera ve Vídni, 1909/10 dvorní opera v Drážďanech, 1910/12 milánská Scala (Baron Ochs, Falstaff ve *Veselých ženách windsorských*), v létě 1911 a

1913 Buenos Aires (divadlo Colon), São Paulo a Rio de Janeiro, 1913/14 Boston (Vel. opera) a pohost. hry v Bologni, Římě, Florencii, Janově, Terstu, Budapešti a j. Za války byl zprvu internován v Sardinii, potom vystupoval v Curychu, Bernu a Basileji (Don Juan, Orest ve Straußově *Elektře* za řízení skladat.). Po válce 8 koncertů za řízení Art. Toscaniniho v Miláně a Turíně, 1919/21 v Turíně (Král. opera: Hans Sachs, Wotan, Mefisto, Don Juan a j.), 1921/22 v Terstu a Paříži, v létě 1920 v Buenos Aires a Rio de Janeiro, od 1922 v sev. Americe, 1923/25 hrál jako řed. anglické operní společnosti ve 120 městech v USA (Figara zpíval 110krát). Na jaře 1924 účinkování a režie v Mozartově cyklu v Paříži, 1926/35 člen Metropolitaní opery v N. Yorku. Ovládaje dokonale pěvec. techniku italsko-francouzskou, dovede spojit hud. inteligenci s obsáhlým obecným vzděláním, vytríbeným znalostí téměř všech evropských řečí a světových kultur, takže jeho výkony vynikají zároveň skvělou hereckou interpretací a zvláštní péčí o srozumitelnost a výraznost slova. Své úlohy ovládá ve všech evrop. řečech. Vedle operního zpěvu pěstuje písň. (repertoár ve 12 řečech, od 1924 pravidelně písňové koncerty v Praze a v Čechách). Mimo to překlady cizích písní do češtiny a českých písní do evrop. řečí (Dvořákovy *Cigánské melodie* do italštiny). Vydal *Z mého repertoáru* (FrU.).

© **L'udkevyč, Stanislav**, významný haličsko-ukraj. sklad., dirig. a hud. pedag., * 24. XII. (st.) 1879, Jaroslav. Vzdělán zprvu na Lvovské kons. (M. Soltys), pak ve Vídni (Grädener, Zemlinski) a Lipsku. Hud. vědu stud. ve Vídni, 1908 PhDr. Je od 1910 prof. ukrajinského hud. ústavu jména Lysenkova ve Lvově (nověji t. inspektorem všech ústavů jm. Lysenkova) a čile se účastní všech projevů ukraj. hud. života v Haliči. Skladby orkestrální: *Capriccio d* (1900), pochod *Bar Kochba* (1903), *Symfonyčnyj tanok* (1908), *Kameňari* (1926), *Strilečka rhapsodie* (1928), *Valse melancholique* (1929), *Vesňanky* (na témata Lysenkova - 1935); jednovětý klav. koncert *a* (1916/20), klav. variace *A* s ork. (1914). Kantáty s ork.: *Kavkaz* (smíš., I-IV, 1902/13), *Naša duma, naša pišňa* (smíš., 1931), *Zapovit* (smíš., 1935). *Balady*: *Poklyk do bratřiv Slavjan* (muž., 1898), *Vičnyj revolucjoner* (muž., 1903), *Chor pidzemnych kovaliv* (muž., 1908), *Oj, Moroze, Morozenku* (smíš., 1911), *Ostannij bij* (muž., 1914), *Oj, vyhostrju tovaryša* (muž., 1917), *Pro Petrusja* (smíš., 1928), *Pro Bondarivnu* (t.), *Konkvistadory* (muž., 1934). *Sbory* všeho druhu s klav., a *cappella* (úpravy lidových a zlidov. písní), *písně s klav.*, skladby *klav.*, klav. trio

fis (1919). *Opera Bar Kochba* (libr. podle Vrehlického, neprov.). Teoretické práce: *Zahaľni osnovy muzyki* (1921), *Materjaly dľa nauky solfedža* (2 sv., 1927). Redig. 1906/07 časop. *Artystyčnyj vistnyk*, v němž uveřejnil několik článků (zvl. *Nacionalizm v muzyci*). Je hud. referentem Lvovského Dila a napsal četné články v ukraj. listech a časopisech. Redigoval a upravil velikou sbírku haličsko-ukraj. lid. písní, jež zapsal O. *Rozdolskyj* (Etnohr. Zbirnyk Nauk. Tov. im. Ševčenko XXI./XXII.) [Autobiogr. materiál z Archivu slov. hudby v Praze.] Sš.

* **Ludvík, František**, čes. nástrojař, * 3. XII. 1801, Středokluky, † 20. II. 1882, Praha-Vyšehrad. Pracoval u Fr. Čermáka v Praze a otevřel si 1830 dílnu na Vyšehradě. Vyráběl hlavně dechové nástroje. [Srb-Debrnov: Slovník.]

* **Ludvík, Jan**, čes. hobojista a sklad., * 17. V. 1832, Praha-Vyšehrad, † 8. VIII. 1875, Mnichov. Psán t. Joh. *Ludwig*. Syn Františka **L-a**, nástrojaře. Stud. v Praze varh. školu (1846) a kons. (1846/52) byl od 1. XII. 1852 členem ork. dvorní opery v Mnichově a zároveň varh. a řed. kůru v kostele Mariahilf. Od 1. IV. 1875 v. v. Napsal tance, kvarteta, ouvertury, písň. kantáty, operu *Die Rache der Weiber* a chrám. skladby. [Srb-Debrnov: Slovník. Doplňky bavorský stát. archiv v Mnichově.]

© **Ludvík, Václav**, čes. kap., * 1837, Praha-Vyšehrad, † ?. Bratr Jana **L-a**, psal se později Wenzel *Ludwig*. Stud. 1852/58 pražskou kons., byl vojenským kap. v Inšpruku, později ve Veroně, od 1877 kap. v Mor. Ostravě, kde žil ještě 1890. Psal pochody a tance, z nichž něco vyšlo 1864 a d. v Praze. [Srb-Debrnov: Slovník. U.K., N.M. a j. Další data se zatím nepodařilo zjistit.]

© **Ludwig, August**, něm. pianista, sklad. a spis., * 15. I. 1865, Waldheim. Pseudonym Aug. *Lidorf*. Vzdělán v Kolíně n. R. a Mnichově, žije v Berlíně. Množství skladeb klav., písní, menších zpěvoher, ale t. opery, skladby ork. a j. Vyd. 1894/1903 *Neue Berliner Musikzeitung*.

© **Ludwig, Ena**, německá pianistka, * 9. VI. 1891, Kadaň. Rodným jménem Howorková. Stud. 1905/10 na kons. v Praze (klav. u Kàana), 1910/13 v Lipsku (Jos. Pembaur). Provдалa se 1913 za Franze **L-a** 2). Činnost konc. a pedag.

© **Ludwig, Ernst 1**), něm. hud. pedag. a sklad., * 7. II. 1852, Liberec, † 23. III. 1925, Vídeň. Byl dlouho prof. klav. na vídeňské kons. (akad.). Skladby klav. (t. in- strukt.), sbory, četné písň.

© **Ludwig, Ernst 2**), něm. pianista, pedag. a sklad., * 25. II. 1891, Vídeň. Syn předešlého. Působil dlouho ve Vídni, nyní

v Berlíně. Opera, kantáta, skladby kom., sbory, písně.

© **Ludwig, Franz 1**), něm. skladatel, * 4. IV. 1846, Holleben (u Merseburku), † 15. VIII. 1913, Kassel. Byl 35 let hobojistou divad. ork. v Kasselu. Opery, oratoria, skladby ork. (t. housl. koncert), kom., písně.

© **Ludwig, Franz 2**), něm. pianista, spis. a sklad., * 7. VII. 1889, Kraslice. Stud. hud. vědu na něm. univ. v Praze (1907/08, H. Rietsch) a Lipsku (1908/11, H. Riemann, A. Schering), kde zároveň dovršil hud. vzdělání na kons. (M. Reger, Jos. Pembaur.) Působil od 1911 v Sondershausen, od 1919 v Münsteru ve Vestfálsku. Vyd. četné skladby klav., má však t. operu, scénické oratorium, skladby ork., konc. pro lesní roh, housl. sonátu a j. Spisy: *Kurzgef. Musikgesch. des Erzgebirges* (Kadaň-Cheb 1924), *J. O. Grimm* (L. 1925), *Franz Wüllner* (L. 1928), *Ludw. Wüllner* (t., t. r.).

© **Ludwig, Friedrich**, PhDr., vynik. něm. hud. vědec, * 8. V. 1872, Postupim, † 3. X. 1930, Göttingen. Po universitních studiích v Marburgu a Štrasburku a po stud. cestách habilitoval se 1905 ve Štrasburku, kde od 1911 mimoř. prof., od 1911 v Göttingen mimoř., od 1920 řádným prof. Specialista hud. dějin XII. až XIV. stol. Hlavní práce: *Die mehrstimm. Musik des XIV. Jhdts* (SIMG. IV.), *Repertorium Organorum recentioris et Motetorum vetustissimi stili I.* (Halle 1910), *Die liturg. Organa Leonins und Perotins* (Riemann-Festschrift 1909), *Perotinus Magnus* (AfMw. III.), *Die Quellen der Mottetten ältesten Stils* (t. V.), *Die mehrstimmige Messe des XIV. Jhdts* (t. VII.), rozsáhlá a důlež. stať o středov. hudbě v Adlerově Handbuchu, *Über den Entstehungsort der großen Notredame-Handschriften* (Adler-Festschrift 1930), *Die Erforschung der Musik des Mittelalters* (Mittelteil der Univ.-Bibl. Göttingen XII.) Vyd. od 1926 u B. & H. skladby *Guillaume de Machaut*. Jeho obsáhlou knihovnu získal hud.-vědecký ústav v Göttingen. [Nekrolog Besselerův v ZfMw. XIII. 83. Jos. M. Müller-Blattau: Dem Andenken Friedr. L-s (Kassel 1930).]

© **Ludwig, Hans**, něm. operní basista a rež., * 22. VI. 1874, Vídeň, † 2. II. 1935, Praha. Nabyl pěveckého vzdělání soukromě ve Vídni (1897/99 u Marc. Kleina, býv. tenoristy peštské opery), začal však divad. dráhu v činohře a přešel k opeře teprve 1902. Působil od 1915 u Něm. div. v Praze, kde vystupoval pohostinsky již t. dříve (od 1912). E. St.

© **Ludwig, Hermann Wilhelm**, něm.-čes. sklad., * 29. IV. 1890, Cvikov (Zwickau). Stud. 1905/09 na pražské kons., rok u Fr. X. Haberla v Řezně. Byl divadelním kap.,

nakonec do 1924 operním šéfem v Jablonci n. N. Žije v Cvikově. Věnuje se soustavně úpravám lid. písní sudetoněm. Ze skladeb: *Kunterbuntes Klavierbuch* (1910), *Tagebuch schlichter Weisen* (2 seš., 1911 a 1922), malá suita *Aus Dornicht und Tränen gewunden* pro klav. (1934, t. úprava pro dech. sextet), klav. *Heimatlieder im neuzeitl. Gewande* (1930), klav. suita *Aus meiner Heimat* (1937), smyčc. kvartet podle 5 obrazů z Buschova cyklu *Heiliger Antonius* (1934), *Fünf Intérieurs* pro tenor a smyčc. kvarteto (1937), *Jazz-Suite* pro sbor a ork. (1932), sborová balada *Die Mittagshexe* (s ork., 1936), *Sonnengesang* pro sbor s dech. nástroji (1937), úpravy sudetoněm. a spíšských písní pro muž. sbor (1929), 6 mužských a 3 smíš. sbory (1936).

* **Ludwig, Johann 1**), v. *Ludvík, J.*

© **Ludwig, Johann 2**), v. *Ludwig, Mauritz.*

© **Ludwig, Mauritz**, kroměřížský hud., * 9. V. 1845, Kroměříž, † 5. II. 1907, Vidnava (Weidenau). Syn Joh. L-a, varh. u sv. Mořice v Kroměříži. Byl ve svém rodišti od 1867 městským kap. (do 1901), řed. kůru u sv. Mořice (do 1886) a pak varh. téhož chrámu (do 1901), 1868/1902 řed. německé hud. školy spolku Concordia (1901/02 na dovolené). Odstěhoval se 1901 do Vidnavy. Joh. L. má v Kroměříži offertorium, Maur. L. napsal několik chrám. skladeb a sborů. [Zprávy purkmistrovského úřadu v Kroměříži, proboštského farního úř. v Kroměříži a farního úř. ve Vidnavě. Jubilejní publikace Concordie 1889 a její výroční zpráva 1901/02.]

© **Ludwig, Max**, něm. dirig. a pedag., * 25. X. 1882, Glauchau. Vzdělán v Lipsku, kde od 1909 dirig. známého Riedel-Vereinu a j. [Joh. Hohlfeld: Prof. M. L. zum 50 Geburtstag (L. 1932).]

© **Ludwig, Wenzel**, v. *Ludvík, V.*

© **Luedtke, Hans**, PhDr., něm. varh., * 19. VIII. 1889, Mittelwalde. Vzdělán ve Vratislavi a Berlíně, od 1912 varh. v Berlíně. Navrhl 1920 nový druh varhan pro divadlo a 1921 podnítil O. Walckera ke konstrukci t. zv. oskalydu. Cenná bachovská pojednání v *Bach-Jahrbuch* (1918) a ve *Veröffentlichungen der Neuen Bachges.* (1922, 1928).

© **Luft, Heinrich**, slavný něm. hoboista, * 7. IX. 1813 a † 1868, Magdeburk. Působil 1839/60 v Petrohradě. Vyd. četné skladby hobojev.

© **Lugert, Josef**, něm.-čes. hud. pedag. a sklad., * 30. X. 1841, Vranov (Frohna, u Falknova), † 17. I. 1928, Linec. Dokončil své hud. vzdělání na pražské varh. škole, byl od 1. X. 1868 na pražské kons. provi-sorním učít. klavíru v pěveckém oddělení,

5. IV. 1887 jmenov. definitivním prof., suploval příležitostně t. hud. teorii. Od 1917 žil v. v. v Linci. Organisoval od 1877 hud. školu v Bečově (Petschau) a nástrojářské školy v Kraslicích a Schönbachu. Napsal symfonii, 2 serenády a suitu, skladby kom. a klav. Několik učebnic. [Branberger: Konservatoř (na několika místech).]

© **Luchesi**, v. *Lucchesi*, A.

© **Luin**, *Elisabeth Jeanette*, PnDr., hud. spisovatelka, * 9. V. 1881, Norimberk. Pův. pianistka, pak učitelka hudby v Anglii, obrátila se po novém studiu v Mnichově k práci hud.-vědecké. Zabývá se zvl. italskou hud. emigrací v XVII. a XVIII. stol., o níž shromažďuje materiál velikými cestami. Pracovala t. v českých hud. sbírkách. Spis: *A. Gianettini e la musica a Modena alla fine del sec. XVII.* (Modena 1931, mnich. disertace z 1930). Četné revuální články, zvl. italské, z nichž na př. *Documenti inediti sul Salieri . . .* (RMI. XL. 23, opírá se z části o studium v HAM.)

© **Luka**, *Milo*, čes. barytonista, * 1882. Praha. Stud. zpěv u Wallersteina a Kr. Morfové. Byl od 1914 členem opery Vínohradského div., po konc. cestách v Anglii a Americe angaž. od 1922 k opeře v Chicagu a zpíval t. v USA s italskými stagionami i koncertně. V I. 1935 pohostinsky v N.D. [Data Ant. Dolenský, Kulturní adresář ČSR II. LHM.-T. XIV. 165.]

© **Lukačić**, *Ivan*, chorvátský sklad. 1. polov. XVII. stol., * Split, † 20. IX. 1648, Split. Dosáhl v Itálii patrně baka-laureátu, vstoupil do františkánského řádu a stal se před r. 1620 kap. biskupského chrámu ve Šplitu, kde působil do smrti. Vyd. cennou sbírku motetů s názv. *Sacrae cantiones* (jedno- až pětihl., 1620, unikát v Berlíně), jež se řadí k nejvyspělejším it. projevům raného baroku na půdě chrám. hudby. Výběr pořídil a vyd. Dr. Plamenac: *Ivan Lukačić, Odabrani moteti* (Záhřeb, Hrv. Glazb. Zavod, bez data, vyšlo 1935). [Dr. Plamenac: Nepoznat hrvatski muzičar ranoga baroka (Obzor 24. XII. 1934, otisk Zvuk III. 41).]

* **Lukas**, *František*, čes. skladatel, * 2. VIII. 1905, Brno. Stud. reálku a techniku v Brně, hudbu u J. Blatného, L. Janáčka, H. Janocha a Fr. Neumanna. Od 1925 korepetit., později kap. Zemského div. v Brně, od I. 1937 kap. Nového divadla v Praze. Napsal pantomimu *Sen* (prov. Brno II. 1933), operetu *Modré milióny* (prov. Brno X. 1933), 3 mikrooperu (Jar. Kolář, Pr. 1937), hudbu k činohrám (*Marie Antoinetta, Ze života hmyzu, Talisman* a j.), melodramy *Števa* (Petr Křička, Brno 1935) a *Nelson* (M. Elpl, Brno 1936), 2 písňové cykly (*Pět písní* - 1931, *Matce*), *Vzpomínání* pro klavír a četné chansony. Č. G.

* **Lukáš**, *Martin*, * kolem 1812 a † 17. I. 1887, Žatec. Byl truhlářem a napsal školu na tympany (1875). [D. 1875, 257.]

© **Lukáš**, *Otakar*, čes. hud. pedagog a sklad., * 8. XI. 1876, Roštín (u Zdounek, Morava). Vzdělán na brněnské varh. škole (L. Janáček, 1891/94). Od 1899 stále v Kroměříži. Zprvu učitel, pak od 1907 řed. školy Moravana, od 1901 zároveň varh. u sv. Mořice, 1905/23 sborm. ochotnického div., od 1909 člen zkuš. komise pro měšť. školy. Skladby chrám., zvl. *mše sv. Antonína* a rekviem pro smíš. sbor a varh. (vyd. Povondra, Kroměříž). Klav. škola stupnic a akordových rozkladů, klav. průvod Kreutzerových etud podle vyd. Mařákova, varh. průvod nešporů a j.

* **Luke**, *Romuald*, * 19. XI. 1843, Želez. Brod, † 11. II. 1875, Mar. Lázně. Byl prof. gymn. v Požarevci. Dopisoval o srbské hudbě do Hud. listů 1871/73 a do D. 1873. [Srb-Debrnov: Slovník.]

* **Lukes**, *Jan Ludvík*, český tenorista, * 22. XI. 1824, Ústí n. Orli., † 24. II. 1906, Praha. Pův. jménem *Lukesle*. Učil se hudbě u Fr. Hniličky v Ústí n. Orli. Byl vokalistou v klášteře augustiniánském na Starém Brně, kde též stud. gymn. Ve Vídni stud. práva (od 1848), zároveň zpěv u ital. tenoristy Bassadoniho a u kap. Procha. Po krátké službě u hr. Salma v Blansku byl člen. opery v Olomouci (1853/54), kde jej poznal Fr. Škroup a angažoval ke Stavovskému div. v Praze (IV. 1854/IV. 57). Pak stud. pivovarnictví v Mnichově a navštívil Francii, Anglii a Švýcarsko. Tehdy zpíval též v Královci, Drážďanech, Vratislavi a Hannoveru. Po návratu do Prahy (1860) se stal majetníkem pivovaru U Reismannů. Z pěveckého kroužku, jenž se tam scházel, vyšel podnět k založení Hlaholu (1861), jehož byl **L.** prvním sbormistrem (do 1863). Od 1864 se vrátil k operní dráze; zpíval v Bruselu, Norimberku a Pešti. Od 1866 byl členem Prozatímního div. v Praze (do 1873). První Dalibor. Smetana mu světil vyučování zpěvu na operní škole při Prozatím. divadle. Od 1873 na odpoč., 1875 si založil pěveckou školu (jeho žáci m. j. A. Vávra, K. Čech, B. Benoni, M. Laušmannová, Fr. Broulík). Měl lahodný lyrický tenor s dramatickým přízvukem. Bedlivě dbal plastiky slova a artikulace. [Lumír VII. (1857), 1194; D. 1861; Osvěta 1904, 539 a d.; D. XXVI., č. 20/21; Věstník pěv. IX. 297 a XI. 42. B. Benoni: Moje vzpomínky a dojmy (Pr. 1917, 122 a d.) a Čes. pěvec J. L. **L.** (S. XIV. 129 a d.). Fr. Kudrna: O věrném přátelství malíře Manesa a pěvce Lukese (Plzeň 1934). Zd. Nejedlý v Památníku Hlaholu 1911. O pobytu v Olomouci M. Remeš v Mor. deníku 18. I. 1938.] -ek

* **Lukesle, Jan** Ludvík, v. *Lukes, J. L.*

* **Lukeš, Bohumil**, čes. sklad. populárního směru, * 2. VI. 1896, Praha. Hudbě se učil na hud. pedagogiu Al. Příhody (1910/17). Má v Praze XIV. hud. nakladatelství. Píše pochody (*Kozinuv* - 1929, vl. nákl.), polky a valčíky (*Kolombina*, 1921, vl. nákl.; *Pozdrav jara*, 1937).

* **Lukinič, Alexandr**, čes. violonc., * 8. IX. 1875, Brandýs n. L. Stud. na pražské kons. (1891/98, u H. Wihana). Byl řed. kůru ve Voroněži v Rusku (1902/03), žákem Rimského-Korsakova a Alex. Wierźbiewicze na petrohradské kons. (1905/06), dirigoval symf. koncerty na Krimu (1908 až 1911), působil v Omsku (1913/14) a v Tobolsku, založil ork. v Nikolajevě (1919). R. 1921 se vrátil do Čech, vyučoval hře na violonc. a klav. v Sarajevě (1921/25), kde založil ork., vrátil se znovu do vlasti a byl řed. hud. školy v Litoměřicích (1927/30). Je učitel hudby v Lovosicích. V Rusku hojně koncertoval v symfonických ork., kom. ensemblech i sólově. Též dirig. činnost. Jeho skladby zůstaly po převratu v Rusku. Nověji napsal několik písní.

© **Lukov, Kamen**, bulh. kap. a populární sklad., * 26. XI. 1877, Berkovica. Byl většinou vojenským kap. (34. p. pl. v Trojanu, 6. jíz. pluk). Skladby pro dech. ork., zvl. četné pochody (*Nezavisima Bălgaria*, *Vardarski geroi*, *Pad stěnitě na Odrin* a j.), směsi lid. písní (*Bašbumarska legenda*, *Graničarska idilija*, *Bălgarska kitka* a j.), tónomalebný obraz *Triumfa na bălgarskata konnica v Dobrudža*, dále dětské operety k textům L. Bobevského (*Za otečestvoto*, *Văzkresna nošt*), písně. Celkem na 200 opusů. G. B.-J.

* **Lukš, Rudolf**, vyd. v Praze u Kotrby své klav. skladby.

© **Lully (franc. lülli), Jean Baptiste**, vynik. franc. sklad. italského původu, * 29. XI. 1632, Florencie, † 22. III. 1687, Paříž (následky poranění taktovkou). Pův. jméno Giambattista *Lulli*. Přišel 1646 do Paříže jako kuchtík, stal se housl., členem *Vingt-quatre violons du roi* (v. *Grande Bande*, PHS. I.), byl pověřen jejím vedením a organizoval vybraných *16 petits violons*. R. 1653 se stal dvorním sklad., věnoval se zvl. tvorbě baletní, uplatňoval se jako tanečník i herec. Obratnými intrikami si zjednal 1669 operní privilegium, propůjčené původně Perrinovi a Cambertovi a založil se svým libretistou Quinaultem typ franc. barokní opery, t. zv. tragédie lyrique. Básnický je tento druh blízek racinovské tragedii, hudba se vyznačuje úsilím o dramatickou pravdivost, což spolu s možnostmi, danými franc. souborem, vylučuje rozbuzení kantilény, dále širokými partiemi sborovými

a baletními, jež rostou z dědictví franc. baletu a konečně větším podílem složky orchestrální. Overture má pohybové schéma *Grave* - slavnostně okázalé, s tečkovanými rytmy, fugované *Allegro* a závěrečné *Grave*, jež ovšem často zakrňuje v několik mohutných akordů, takže skladba dělá potom dojem dvojdílného rozvrhu (srv. PHS. I, *Opera* 278, *Ouverture*). V taneční složce se po prvé objevuje menuet, ouverture se stává důležitou pro samostatnou hudbu instr. jako úvodní věta suit, jež se obohacují novými formami. Vedle tragédie lyrique pěstoval L. t. balet, hudbu chrám. a instrum. Opery: *Les fêtes de l'amour et de Bacchus* (1672), *Cadmus et Hermione* (1673), *Alceste* (1674), *Thésée* (1675), *Atys* (1676), *Isis* (1677), *Psyché* (1678), *Bellérophon* (1679), *Proserpine* (1680), *Persée* (1682), *Phaëton* (1683), *Amadis de Gaule* (1684), *Roland* (1685), *Armide et Renaud* (1686), *Acis et Galatée* (1686), *Achille et Polixène* (1687, jenom jedno jednání). Balety: Spolupracoval na 12 ballets de cour, sám napsal 19, 12 comédies-ballets a pastorale k hrám Molièrovým (tu na př. *Le bourgeois gentilhomme*, pr. v III. 1933 pražská kons. - *Jeho Jasnost měšťák*), Corneillovým a Racinovým. Chrámové: Motety, slavné tedeum (1677, od 1678 po prvé znovu 1936 v Paříži), magnificat, *De profundis* a j. Klav. výtahy většinou v *Chefs d'oeuvre classiques* (v. PHS. I.), *Armide et Renaud* t. v Eitnerových Publikationen 14, u Henna v Ženevě 1924 a j., drobné instr. skladby v *Les maîtres du clavecin* (Litloff) a v *Les clavecinistes français* (Durand). R. 1930 zahájil H. Prunières skvěle vybavené souborné vyd. jeho děl. [H. Prunières: *La vie illustre et libertine de J. B. L.* (Pař. 1929, stručný obsah je v Barjacově referátu v *Larousse mensuel*, leden 1930, 306), menší životopis v *Musiciens célèbres* (1910), vedle toho *L'opéra itallien en France avant L.* (1913) a *Le ballet de cour en France avant L.* (1914). L. de la Laurencie v *Les maîtres de la musique* (1911). Rom. Rolland: *Hudebníci minulosti* (Pr. 1929, 135). Friedr. Böttger: *Die Comédie-Ballet von Molière-L.* (Berl. 1931, berl. disertace 1930). W. Storz: *Der Aufbau der Tänze in den Opern und Ballets L-s* (Göttingen 1928, gött. disertace z t. r.). Zcela stručně srv. R. Petzold (*Die Musik* XXV. 186), A. Coeuroy (*Larousse mensuel*, červen 1932). Lobkovická knihovna v Roudnici má podle P. Nettla (*Beiträge zur böhm. und mähr. Musikgeschichte*, Brno 1927, str. 68/69) 3 rukop. sborníky skladeb L-ho.]

© **Lumbe, Dora** von, v. *Pejačević, D.*

© **Lumbye, Hans** Christian, dánský taneční sklad., * 2. V. 1810 a † 20. III. 1874,

Kodaň. „Nordický Strauß“. Vedle rozšířených tanečních skladeb napsal libivé programní skladby ork., na př. *Der Traum nach dem Balle, Traumbilder* a j.

◎ **Lump**, v. *Lumpp*, Leop.

◎ **Lumpp**, Leopold, něm. chrámový sklad., * 4. I. 1801, Baden, † ?. Psán t. *Lump*. Byl od 1838 dómským kap. ve Freiburgu. Vydal několik mší a j. skladeb chrám., jež jsou t. u nás zastoupeny. [Data podle U. Kornmüllerova Lexikon der kirchl. Tonkunst, 2. sv., 2. vyd. 1895.]

◎ **Lunačarskij**, Anatolij Vasiljevič, sovětský politik a spisov., * 1867, † 27. XII. 1933, Menton. Účastnil se již od 1905 významně vedení bolševické strany, za revoluce se zasloužil o záchranu kulturních hodnot, organizoval 1920 Státní ústav pro dějiny umění (GIII), byl do 1929 lidovým komisařem osvěty, 1930 se stal prof. literatury na leningradské univ. Předmětem jeho zájmu byla především krásná literatura (napsal t. několik dramát), ale měl živé pochopení pro hudbu a její význam v lid. kultuře. Soubor statí a proslůvů: *V mire muzyki* (Petr.). Z článků, jež tam nepojaty: *Tanejev i Skr'abin* (sborník *Voprosy sociologii muzyki*, Moskva 1917), *Muzyka v trudovoj škole* (sborník Gosizdatu 1929), *Neskol'ko zamečanij o teorii ladovogo ritma* (Proletarskij Muzykant 1930, č. 2), *Novyje puti opery i baleta* (t., č. 5/6), *R. Wagner* (Sov. Muzyka I./2), *N. A. Rimskij-Korsakov* (t. I./4). [Srv. *Zd. Nejedlý: Sovětská hudba* (Pr. 1937, zvl. 4 a d.)]

* **Luňáček**, Josef, * 27. XII. 1845, Ústí n. Or., † 19. I. 1908, Litomyšl. Byl učít. a varh. v Litomyšli (1870/1904). Napsal několik skladeb pro harmonium (vyšly ve Varytu IX.), smíšené sbory (sbírka *Libuše* 1884, Č.H. XXII.). Upravil sloven. lid. písně pro žen. sbor (Litomyšl) a vydal *Spôsob odbavovania sv. ruženca s rozličnými pesničkami* (Baň. Bystrica 1871). [Věstník Městského musea v Litomyšli 1933, 34. *Zd. Nejedlý: Litomyšl* (1934, 176). *Dodatek Zagiba. Sdělení Ant. Metyše. Datum narození děkan. úřad v Ústí n. O.*] Č. G.

◎ **Lunssens**, Martin, belg. skladatel, * 16. IV. 1871, Brusel. Vzdělán na bruselské kons., je od 1924 řed. kons. v Gentu. Opery, skladby ork., kom., kantáty, písně s ork.

◎ **Lupi**, v. *Hellinck*, Joh. L.

◎ **Luporini**, Gaetano, italský sklad., * 12. XII. 1865, Lucca. Vzdělán na milánské kons., je řed. hud. učiliště a katedrálního sboru ve svém rodišti. Několik oper, opereta, chrám. skladby, písně.

◎ **Lupot** (lúpo), jméno franc. houslařské rodiny. Její členové byli François L. (* 1736, Plombières, † 1804, Paříž) a jeho synové Nicolas L. (* 1758, Štuttgart,

† 13. VIII. 1824, Paříž), zvaný „franc. Stradivari“ a François L. (1774/1837), jenž proslul zvl. výbornými smyčci.

◎ **Luppo**, ?, sklad. XVIII. stol., má v arcib. archivu v Kroměříži *Vesperae totius anni* (opis z 1755, někde 1779) pro čtyřhl. smíš. sbor, 2 housle a varh. a v N.M. *Vesperae brevissimae* (v rukop. ze 1762 z Ústí n. Or.). Zatím nezjištěno, jde-li o dvě různá díla. [Evidence HAM.]

◎ **Lupus**, v. *Hellinck*, Joh. L.

◎ **Lupus**, Ed., v. *Lobo*, D.

◎ **Luria**, Juan, význam. zpěvní pedagog., * 20. XII. 1863, Varšava. Žák Gänsbachrův. Věnoval se po úspěšné mezinár. dráze operního baryt. vyučování zpěvu v Berlíně.

◎ **Lurie**, A., v. *Lourie*, A.

◎ **Lusitano**, Vicente, portug. teoretik XVI. stol., vyd. *Introdução facilissima e novissima di canto fermo, figurato, contraponto...* (Řím 1553, t. později) a sbírku motetů (1551). Jeho vítězná disputace o teor. otázkách s Nic. Vicentinem (1551) vzbudila veliký rozruch.

* **Lusk**, Milan, česko-americký houslista, rodák z Chicaga, † 31. VIII. 1932, Praha. Houslovou hru stud. u Ot. Ševčíka. Koncertně vystupoval u nás i v cizině. Jeho *A dream song* pro housle a klav. v ed. *Continental* (1932). [Hud. zpravodaj I. 1. 7/8, t. 8. 4. Č.H. XXXVI. 29. *Hudba a škola* V. 32. H.V. XIII. 118.] Č. G.

◎ **Lussy**, Mathis, švýc. hud. pedagog. a spisov., * 8. IV. 1828, Stans, † 21. I. 1910, Montreux. Působil od 1847 v Paříži, od 1902 žil v soukromí v Montreux. Jeden z průkopníků nauky o frázování (v. *Frázování*, PHS. I.) nabádávacími, byť i nepropracovanými spisy: *Traité de l'expression musicale* (1873, nová vyd., odtud výňatek s názv. *Le rythme musicale*, 1883), *L'anacrouse dans la musique moderne* (1903). Srv. *Momigny*, Jér. J.

◎ **Lütgen**, B., zpěvní pedagog., * kolem 1835, ?. Byl učít. zpěvu v Paříži, později v Brightonu. Životopisné podrobnosti neznámé. Velmi cenné *Die Kunst der Kehlfertigkeit* (běžná vyd. u Peterse).

◎ **Lütgendorff**, W. Leo, něm. malíř a spisov., * 8. VII. 1856, Augšpurk, † 31. XII. 1937, Výmar. Plným jménem Wilibald Leo Freih. von L.-Lünburg. Působil od 1889 v Lubeku. Velmi cenný spis: *Die Geigen- und Lautenmacher vom Mittelalter bis zur Gegenwart* (1904, 5. a 6. vyd. 1922).

◎ **Luther**, Martin, náboženský reformátor, * 10. XI. 1483 a † 18. II. 1546, Eisleben. Byl dobrým hud., po příkladu Husově plně chápal důležitost lid. zpěvu v náboženském životě a přiznal mu vynikající místo v zjednodušené liturgii (*Deutsche Messe* - 1526, nejnov. vyd. Lietzmannovo

1929, faksimile ve Veröffentlichungen der Musikbibl. P. Hirsch, s předml. Joh. Wolfa, Kassel 1934). Jeho nejdůležitějším spolupracovníkem byl v této příčině Joh. Walther (v. t.). Dávná tradice připisuje L-ovi, jenž jistě napsal nové texty duch. písní a jiné přebásnil, melodie několika protestantských chorálů, zvl. známé *Ein feste Burg ist unser Gott* (Hrad přepevný je Pán Bůh náš), jež se často označuje jako L-ova píseň. Svědectvím Waltherovým je doloženo s největší pravděpodobností jenom autorství melodie *Jesaja dem Propheten*. [Z veliké literatury Friedr. Gebhardt: Die mus. Grundlagen zu L-s Deutscher Messe (Lutherjahrbuch 1930, hallská dis. z téhož roku), H. J. Moser: Die Melodien der L-lieder (L. 1935), H. Preuß: L. der Künstler (Gütersloh 1931).]

© **Lütschg, Karl**, něm. klav. pedagog., * 15. X. 1839, Petrohrad, † 6. VI. 1899, Blankenburg. Žák Moschelesův a Henseltův, byl 20 let prof. petrohradské kons. Revise didaktických děl starších i novějších, cenné studie (*Klaviertechnik*).

© **Lütschg, Waldemar**, něm. klav. pedagog., * 16. V. 1877, Petrohrad. Syn a žák K. L-a. Působil zvl. v Berlíně, kde od 1920 prof. Vysoké hud. školy. Vyd. výběr klav. skladeb Lisztových a ruských mistrů.

© **Lutosławski, Witold**, nadějný polský sklad., absol. 1937 varšavskou kons. u Maliszewského a Kondrackého. Napsal zvl. klav. sonátu, ork. fugu, rekviem. [Srv. Muzyka Polska V. 273 a 301.]

© **Lutter, Heinrich**, vynik. něm. pianista a pedagog., * 18. III. 1858 a † 11. X. 1937, Hannover. Žák Lisztův.

© **Lutz, Ernst**, něm.-čes. hud. pedagog., * 13. II. 1887, Schönbach, † 9. XI. 1930, Žatec. Otec nástrojař. Vzdělán doma a na pražské kons. (1901/04, žák Ant. Dvořáka). Byl 1904/12 řed. kůru v Schönbachu, od 1912 v Žateci řed. hud. školy, od 1918 t. řed. kůru v děkanském kostele, od 1919 řed. ochotnické filharmonie a j. Napsal několik skladeb ork., zvl. koncertní ouv. *Aus meiner Heimat*, suitu (1914), rapsodii na chebské lid. písně (1917), houslový (1917) a violonc. (1918) koncert, kantáty, několik mší, sbory a j. Úpravy pro salonní ork. (Lisztovy rapsodie, Straußovy valčíky). [Datum smrti sdělil Rud. Quoika, Žatec.]

© **Lutzer, J e n n y**, vynikající koloraturní pěvkyně, * 4. III. 1816, Praha, † 3. X. 1877, Vídeň. Vystoupila ve Stavovském divadle po prvé 12. V. 1832 a byla hvězdou souboru do 1837. Odešla do Vídně, kde byla členkou dvorní opery až do svého sňatku s baronem Dingelstedtem. Později vystup. ještě pohostinsky a koncertně; na konc. ve Stavovském divadle 1848 zpívala t. české

písně. [Slavoj 1863 III. 118. Teuber: Gesch. des Prager Theaters. D. XIII. 234.]

* **Lux**, měl v oseckém klášteře 10 sonát z doby před 1706. [Osecký inventář 1706. Dlabáč a QL. nemají.] E. Tr.

© **Luyton, Charles**, slavný varh. a sklad., * kolem 1556, Antverpy, † v VIII. 1620, Praha. Psán t. *Luython*. Stal se asi 1566 vokalistou cis. kapely, byl 1571 v době mutace propuštěn a podnikl potom cestu do Itálie. Vstoupil znovu do cis. služeb, byl od 1576 v Praze kom. hudebníkem, od 1582 dvorním varh. Zůstal v Praze t. po smrti Rudolfa II., jenž mu již 1602 povolil doživotní pensi za 30leté (?) služby u cis. dvora. Vyd. v Praze sbírku 3-7hl. mší (1609-1611), 6hl. *Sacrae cantiones* (1603), *Opus musicum* (6hl. lamentace, 1604), *Popularis anni jubilus* (1587) a 5hl. madrigaly (1582). Z instrum. skladeb se zachovalo velmi málo. **L.** se zabýval t. problémem čistého ladění v hud. praxi a Mich. Praetorius viděl prý u něho klavír vídeňské výroby, jenž dával odlišné hodnoty pro zvýšené a snížené stupně a usnadňoval enharmonickou modulaci. [L. de Burbure v *Extrait des Mémoires de l'Académie royale de Belgique* (Brusel 1880), podle čehož V. J. Novotný: *Nová data o K. L-i* (D. XXI. 261). A. Smijers: *K. L. als Motetten-Komponist* (Amsterdam-Alsbach 1923, vid. disertace z 1917, s podrobným soupisem skladeb). J. Branberger: *Několik slov o skladbách L-ových* (D. XXII. 87). A. Kocírz: *Über L-s Universal-Klavizimbel* (SIMG. IX.). Mše z 1609 v U.K. a v knihovně Městského musea v Praze, VI. vox *Sacrae cantiones* Strahov. Zajímavé životopisné podrobnosti a pozůstalostní jednání (ještě 1640!) v archivu minist. vnitra; film a regesta v HAM.]

* **Luzar, M.**, má v HAM. tisk offertoria.

© **Luzzaschi** (luccaski), **L u z z a s c o**, důlež. it. sklad., † v létě 1607, Ferrara. Byl jistě již alespoň od 1576 až do 1604 dvorním varh. ve Ferrare. Vyd. pětihl. *Sacrae cantiones* (1598), 7 knih pětihl. madrigalů (1576/1604), zvl. však 1601 sbírku jedno až tříhlasých madrigalů s instrum. doprovodem, jež je z nejdůležitějších památek rané barokní monodie. Jeho skladby jsou zastoupeny t. v Dirutově *Transilvano*, ve sbírce *Canzoni per sonar con ogni sorte di stromenti* (1608). Velmi vlivný učitel, jeho žákem byl t. G. Frescobaldi. [Srv. zvl. O. Kinkeldey: *L. L-s Solo Madrigale* (SIMG. IX.) a J. Racek: *Les madrigaux à voix seule de L. L.* (RM. 1932, seš. 127, t. zvl. otisk). Evidence HAM.]

* **Lůžek, Karel**, má v Č.H. XIX. dvě menší chrám. skladby.

© **L'vov, Aleksej Fedorovič**, ruský sklad.-ochotník a organisátor hud. života,

* 25. V. (st.) 1798, Reval, † 16. XII. (st.) 1870, Romano (u Kovna). Dokončil 1818 inženýrský kurs, věnov. se službě vojenské, v níž dosáhl generálské hodnosti a byl t. adjutantem Mikuláše I. Hud. vzdělání si osvojil již v domě svého otce Fedora P. L-a (v. t.). R. 1833 složil *Bože, car'a chrani* (*Molitva ruského naroda*, Petr. 1833), jež se stalo hymnou carského Ruska (srv. t. Ferd. Haase a Józ. Kozłowski). R. 1837/61 byl po otcí řed. dvorní pěv. kapely, při jejímž učilišti založ. 1839 instrum. třídy (trvaly do 1845 a byly obnov. 1856). S tímto úřadem souvisí podnět ke sbírce *Polnyj krug prostogo notnogo penija na 4 golosach* (v. G. J. Lomakin a M. Vorotnikov) a skladby chrám. Byl dobrým housl., pěstoval horlivě kom. hudbu, napsal housl. koncert, menší housl. skladby, písně (romansy). Opětovně zasáhl do dram. oboru: *Bianca e Gualtiero* (ital., Drážď. 1844, Petr. 1845), *Undina* (Petr. 1848, Vídeň 1852), *Starosta Boris Petrovič ili Russkij mužíček i franc. marodery* (episoda z 1812, Petr. 1854; spíše opereta), *Varvara ili Jaroslavskaja kruževnica* (opereta). Ve svých skladbách se opírá většinou o Mozarta a it. hudbu poč. XIX. stol. Slavjanofil, živě se zajímal t. o nás, pobyl 1844 v Praze a Mariánských Lázních, operu *Undina* psal pův. pro Prahu. Styk s V. Hankou zprostředkoval hlavně W. Każyński (v. t.). Napsal t. pojednání *O svobodnom ili nesimetričnom ritme* (1858) a *O cerkvných chorach i neskol'ko slov o pravilach, neobchodimých dl'a sočinenija garm. penija* (1859). [Češichin: *Istorija ruskoy opery* (2. vyd. 1905, 195). N. I. Privalov: A. F. L. kak opernyj kompozitor (Ježegodnik Imper. Teatrov XIV./5, 56). O operní prvotině P. A. Perepeckij t. XX./8., 68. O stycích s Hankou Jos. Wolf, Zlatá Praha XXVI. 261. V N.M. první vyd. carské hymny z 1833 a její autograf, věnov. Hankovi z Mariánských Lázní 1844. Doplnky Steško.]

© **L'vov**, Fedor Petrovič, ruský sborový dirig., 1772/1836. Otec A. F. L'-a (v. t.). Byl 1825/37 řed. carské kapely a mnoho přispěl k jejímu rozvoji. Je autorem anonymně vydaného zajímavého spisu *O penii v Rossii* (Petr. 1834). Sš.

© **L'vovskij**, Grigorij Fedorovič, vynik. ruský církv. sklad. a dirig., * 25. I. (st.) 1830 a † 5. X. (st.) 1894, Lenkoucy (Besarabie). Otec Ukrajinec, matka Rumunka. Hud. vzdělán na duch. semináři v Kišiněvě, kde byl dirig. ústavního a po absolv. semináře biskupského sboru, nato v hud. škole při carské kapele v Petrohradě. Byl pak v Petrohradě dirig. sboru Aleksandro-Nevské Lavry, učít. zpěvu tohoto tělesa, na Smolném ústavě, v gardových plucích, v Isaakijské katedrále a j. Napsal mnoho význam-

ných skladeb, jež většinou obetkávají cantus firmus starých pravoslavných melodií kontrap. prací, zachovávajíce souvislost ostatních hlasů s cantem firmem. Počínala si tak po Glinkovi většina ruských chrám. sklad. [A. N. Karasěv: Gr. Fed. L. i jeho duchovno-muzyk. proizvedenija (1911). A Preobraženskij: Slovar ruskago cerk. penija (1896).] Sš.

* **L'vovský**, Břetislav, vlast. jménem Emil Pick, * 10. IX. 1857, Praha, † 12. VII. 1910, Vídeň. Stud. hru na kontrabas u Simandla ve Vídni, učil kontrabasu na kons. ve Lvově (1884/90). Žil pak ve Vídni, přechodně v Berlíně a od 1904 opět ve Vídni. V Oesterreichische Musik u. Theaterzeitung a v Neue musikal. Presse, jež vydával 1895 až 1908 ve Vídni, horlivě upozorňoval na české skladatele. Dopisoval též do Dalibora o hudbě ze Lvova (1884 a d.) a z Vídne (t. 1891 a d.). Napsal písně (*Kouzlo lásky*, FrU. 1891), klav. skladby (*Podzimní květy*, FrU. 1892), houslový koncert, skladby pro kontrabas, opery *Elga* (Gerh. Hauptmann, 1909), *Dorian Gray* (Rich. Batka), a několik operet (*Sherlock Holmes*, 1908; *Cly-Cla-Clo*, *Moderne Diana* a j.), libreto operety *Unter Zirkusleuten* pro Friedr. Jungera a j.

© **Lwowczyk** (-čyk), v. *Leopolda*, Marcin.

* **Lyhr**, Tobias, v. *Liebre*, T.

* **Lynka**, Jiří Ignác, v. *Linka*, J. I.

© **Lyon**, Gustave, franc. nástrojař, * 19. XI. 1857 a † 12. I. 1936, Paříž. Byl zaměstnán u fy Pleyelovy, stal se později jejím společníkem a od 1887 šéfem. Uskutečnil různá technická zdokonalení. Napsal *L'acoustique architecturale* (Pař.). [Revue de musicologie XX./58, 112. O jeho dvojitém klavíru I. Hájková v D. XXI. 11, 47/48.]

* **Lyre**, Tobias, v. *Liebre*, T.

* **Lyre**, Václav, též Lyra, V., rodák z Ústěku (v Čechách), byl 1711/12 sopránistou u sv. Benedikta v Praze I., 1723 basistou a housl. Od něho jsou litanie v HAM. [Dlabač.]

© **Lysberg**, Charles Samuel, švýc. pianista a sklad., * 1. III. 1821 a † 25. II. 1873, Ženeva. Žák Chopinův, prof. ženevské kons. Klav. skladby salonní (na př. *La bajadère* op. 66, *Le reveil des oiseaux* op. 39) a parafráze.

* **Lýsek**, František, čes. sbornistr, * 2. V. 1904, Proskovice. Stud. učít. ústav ve Slezské Ostravě (1919/23). Učitel ve St. Bělé, v Proskovicích (do 1929), v Mor. Ostravě a Jistebníku n. Odrou. Od 1929 sborn. žakovského sboru Jistebnických zpěváků, s nímž podnikl přes 100 veřejných i rozhlasových koncertů a t. 2 zájezdy do Vídne (1935, 1937). Též besídky Jistebnických zpěváků a přednášky v rozhlase.

Vedl kurs lid. písně čsl. při Masarykově Lid. škole v Mor. Ostravě (1936/37). Vydal *Pomněnky z čsl. národních písní* pro dětský sbor (Pazdírek, 1937) a *Lidové písně* pro ženský (dětský) sbor (t. 1937). V rukopise *Dětský sborový zpěv* (1936) a *Skřivánek*, cvičebnice zpěvu pro školy národní a střední (1936). Literární příspěvky do Čes. slova, Moravskoslezského deníku a Hudba a škola. Sebral na 600 lašských lidových písní. Č. G.

© **Lysenko, M y k o l a**, zaklad. novodobé ukraj. hudby, * 10. III. (st.) 1842, Hryňky, † 24. X. (st.) 1912, Kijev. Nesprávně psán *Lisenko* anebo *Lissenko*. Pocházel ze staré ukraj. kozácké rodiny; otec carský důstojník. Na jeho hud. nadání působila klav. hra matčina, produkce vojenské kap., hud. a zpěvné ovzduší vesnice, kde bydlíval v dětství u svého děda, pak u rodičů, také hra potulných českých muzikantů. Počátkům klav. hry ho naučila matka, pokračoval za tříletého studia v kijevských franc. pensionátech u tamních českých hud. pedagog. Nenunkviče (?) a nejlepšího tehdy Panočiniho (jmenoval se vl. Ponocný), také za gymnas. studií v Charkově, kde byli jeho učit. dobrý pedagog. Dmitrijev a potom zase český Jos. Vlček (Vilček). Tak dosáhl L. již tehdy takové vyspělosti pian., že mohl umělecky přednášet Chopina anebo Beethovena. Přírodovědeckou fakultu stud. v Charkově a Kijevě (do 1864). Za studentských let znovu zesílil jeho zájem o ukrajinskou lid. píseň, jal se ji zapisovat a ochotnické stud. sbory ji přednášely na konc., jež pořádal L. od té doby až do své smrti. Ukončiv univ., byl 2 léta ve státní službě, načež se odebral na lipskou kons. Cestou navštívil Prahu (1867) a koncertoval tam s ruským zpěvákem A. D. Agrenevem. Po dvouletém studiu v Lipsku (do 1869, Reinecke, E. Richter, Ign. Moscheles) usadil se v Kijevě, kde se věnoval činnosti pedagog. (na ústavě šlechtičen a j.) a skladbě. Jenom 1874 zajížděl do Petrohradu k soukromému studiu instrumentace u Rimského-Korsakova. Již 1868 vyšla v Lipsku u Roedera sbírka ukraj. lid. písní pro jeden hlas s klav., 1869 druhá. R. 1873 byla prov. opereta *Rizdv'ana nič* zprvu ochotníky, pak ve velkém div. Později přepracoval ji L. na operu a v této podobě byla provedena v Charkově. R. 1873 vystoupil L. na sjezdě zeměpiscův v Kijevě s referátem o hudbě známého kobzara Ost. Veresaje. Stále sbíral a zapisoval lid. písně a vyd. je jako materiál (na př. ukraj. svatbu) anebo v úpravách pro jednohl. zpěv, po příp. pro sbor, a čerpal z nich t. témata svých skladeb. K přednesu sborových úprav organisoval ochotnická tělesa, s nimiž provozoval t. lidové písně jiných

slovanských národů (i české) v Kijevě i na několika velmi úspěšných cestách po Ukrajině (1893, 1897, 1899 a 1902). R. 1904 si otevřel vlastní hud. a dram. školu, na níž bylo odchováno mnoho významných hudebníků. Často vystup. koncertně jako pianista, přednášeje zvl. Beethovena a Chopina. Oslava 35leté jeho činnosti hud. se stala 1903 národním svátkem haličských Ukrajinců a opakovala se pak v Kijevě, obrovská účast při jeho pohřbu ukázala pochopení jeho díla celým národem. Význam L-ův v dějinách ukraj. hudby je obdobný významu Glinkovu anebo Smetanovu (batko-otec), třebaže neměl jejich geniality a daleko se jim nerovnal technikou. Mnohost úkolů nedovolila mu plně rozvinout jeho nadání, povznesl však ukraj. lidovou píseň k nebývalé výši, obrátil k ní vědecký a uměl. zájem a učinil ji základem rozvoje nové ukraj. hudby umělé. Velmi důležitá je t. jeho pedagog. činnost, jež odchovála mnoho vynik. ukraj. hudebníků (Stecenka, Košyc a j.). Úpravy: 7 sbírek lid. písní (po 40), většinou pro jeden hlas s klav., 12 desítek lid. písní pro smíš. a muž. sbor (nejpopulárnější jeho dílo), sbírka obřadných písní pro hlas s klav. (*Molodošči*) a 5 takových sbírek sborových (*Vesňanky* - 2 kytice, *Kupalska sprava*, *Kol'adky i ščedrivyky* a *Vesil'la*). Skladby: Četné sbory, většinou k básním Tar. Ševčenka (v tom *Ivan Hus* pro muž. hl., Lipsko-Lvov 1888), 3 kantáty pro sbor s ork., na 100 jednohl. písní s klav., z čehož zvl. monumentální dílo *Muzyka do kobzara Tar. Ševčenka* k lyrickým básním velikého ukraj. básníka, mnoho skladeb klav., totiž op. 2 (*Suita G* na ukraj. lid. písně), op. 5/7, 8 (*Rapsodie*), 10/12, 15, 16 (sonáta *a*), 17/20, 22/23, 25, 27/29, 31, 35, 37/42, několik skladeb pro housle a violonc., 5 oper, totiž *Rizdv'ana nič* (podle Gogolovy *Noč pered Roždestvom*), *Utoplena* neboli *Majška nič* (podle Gogolovy *Majskaja noč*), *Taras Bul'ba* (zase Gogol, přeprac. L. Revučkyj a B. Latošynskyj), *Eneida*, *Nokturno*, 2 nedokonč. opery (*Sapfo*, *Ostannja nič*), 3 dětské opery (*Koza-Dereza*, *Pan Kočkyj*, *Zima i vesna*), hudba k ukraj. činohrám *Natalka-Poltavka* a *Čornomorci*. Spisy: *Charakteristika muzykal'nych osobennosti malorusskich dum i pesen, ispolnajemych kobzarem O. Veresajem* (Kijev 1874), *O torbanei muzyke pesen Vidorta* (Kijev. Starina 1892/IV.), *Narodni muz. strumenty na Ukrajině* (lvovská *Zor'a* 1894). Záznam národop. materiálu: Trudy etnogr.-statist. ekspedicii v jugo-zap. kraj (IV., 138 melodií), *Zbiór wiadomości do antropologii krajowej* (1884). Většinu skladeb vyd. Idzikovski v Kijevě, opery po světové válce znovu Orenstein (Lipsko-Kolomyja), souborné vyd. zahájeno před něko-

lika lety v Kijevě, ale nedokonč. (sv. II. - jednohl. písně, sv. IV. - sborové úpravy lid. písní). [Autobiografie L-ova v Lvovský Švit (1881) a Sov. Muzyka. V./12. (ruský překlad s poznámkami Revučkého), paměti jeho libretisty M. Staričkého (K biografii N. V. L-a, Kijevskaja Starina 1903/XII). Životopisy knižně zvl. O. Pčilka (Kijev 1914) a F. Kolessa (Lvov 1903). O vystoupení L-ově v Praze Nár. Listy 1867, č. 268. Kuhačův referát o prvních 2 svazcích Sborníku ukraj. písní v Hud. Listech (1875). Stručný článek Srba-Debrnova v D. V. 146, nekrolog H.R. VI. 160 (Barviňskýj).] Sš.

© **Lyško, Zynovij**, PhDr., soudobý ukraj. skladatel, hudební spisov. a pedagog, * 10. XI. (st.) 1895, Rakobuty (Halič). Hud. vzdělán na Lvovském hud. ústavě jm. Lysenkova (klav. a teorie), pak v Praze na hud.-pedagogickém oddělení Ukraj. pedagog. ústavu jm. Drahomanova (prof. F. Jakymenko) a na mistrovské škole kons. (1927/29, u Jos. Suka). Hud. vědu stud. u Zd. Nejedlého na Karlově univ., promován na ukraj. univ. v Praze. Byl 1926/29 asistentem (pozd. lektorem) Ukraj. pedagog. ústavu v Praze, 1929 v Charkově prof. hudebně-dram. ústavu a řed. hudebního rozhlasu, 1931 krátce prof. ústavu jm. Lysenkova ve Lvově, od podzimu 1931 řed. hud. ústavu Lysenkova ve Stryji. Ze skladeb vyd. Hymn Podkarpatských Rusínů (Užhorod 1928), *Ne stij verbo* pro sólový zpěv a klav. Četné skladby rukop. (smyčc. kvartet, klav. sonáta, klav. suita, klav. fuga, tryzna pro symf. ork., fantasie *Čenčyk*, 3 kantáty, písně s klav., sborové a sólové úpravy lid. písní a j.) prov. v Praze, Charkově, Kijevě, Lvově, Stryji, Novém Yorku a j. Spis: *S. Artemkovského Zaporožec ze Dunajem* (1935). Redig. od III. 1937 časop. *Ukrajinská Muzyka* (Stryj), vyd. 1932 hud. slovník a redigoval sbírku ukraj. sborů *Spivanyk Červonoj Kalyny* (1937). [Autobiogr. materiál Archivu slov. hudby v Praze.] Sš.

© **Lžičar, Slavoljub**, v. *Lžičar*, Ed. Fr.

© **Lžičar, Eduard** František, čes. hud. skladatel a pedagog, činný v Charvátsku, * 4. XII. 1832, Rychnov n. Kn., † poč.

II. 1901, Petrinja. Psal se později Slavoljub *Lžičar*. Syn učitelův. Hudbu stud. v Praze, zkoušky prý složil ve Vídni. Ve svém 26. roce se stal varh. a učít. hudby ve Rjece. Počátkem let 60tých si zařídil hud. školu v Záhřebě, kde se významně účastnil organizace sboru Kolo, byl 1862/65 jeho technickým ředitelem a redig. nějakou dobu jeho časopis Milovan. Od 1865 byl sborm. a učít. zpěvu v Pančevu, od 1869 v Mitrovici, pak v Subotici, od 1877 po 17 let učít. hudby na učít. ústavě v Petrinji, kde žil též v. v. Vyd. u Litolffa klav. *Album hrvatskih napjeva* (100) a *Album srpskih pesama* (100), dále čtveřrylky z charv. písní pro muž. sbor (Praha 1863 a Milovan 1862), *Bački napjevi* pro muž. sbor (1871, tišt. „u zlatnom Pragu“), čtveřrylku Primorčice pro klav. (1860, vyd. Vídeň 1861), čtyřhl. úpravu cyrilometod. písně P. Křížkovského (Záhřeb 1863), transkripce a úpravy lid. písní, zvl. klav. potpourri op. 20 *Živila Hrvatska* (Záhřeb 1862) a *Sestrice* (1862), *Slavjanska uvertira* (1865, 4ruční, prov. na koncertě na rozloučenou v Záhřebě). Obecná hud. nauka, nazv. *Uputa u glavna pravila glazbe uopće a glasovira napose* (1864) zůstala v rukopise. Rukop. mše B z Kyšperka v N.M., různé skladby v archivu srbského chrám. družstva pěv. v Pančevě. [Data ve Slovníku Srba-Debrnova nesprávná! Zprávy farních úřadů v Něm. Rybné a Rychnově n. Kn. Nekrology z Prosvjety a Obzoru sdělil dr. Bož. Širola ze Záhřebe. Mih. Tomandl: Spomenica pančevačkog srps. crkv. pev. društva (Pančevo 1938, zvl. 139 a d.)]

* **Lžičar, Josef**, organisátor hud. života, * 1846, Žamberk, † 3. XI. 1884, Vys. Mýto. Jeho otec Josef L. (1801/63) byl řídicím učít. v Žamberku, varh. a sklad. varhanních preludií. Stud. gymn. v Hradci Král., práva v Praze (JUDr. 1871). Po soudní praxi v Praze advokát ve Vys. Mýtě. Účastnil se čile hud. života v Praze (styky se Smetanou, Dvořákem, Fibichem, Bendlem) a zvl. ve Vys. Mýtě, kde organizoval v 70. letech symf. ork. a povznesl t. jinak znamenitě hud. život. Napsal menší taneční skladby. [Data min. rada Gustav L. (syn).]

M

© **Maasalo, Armas**, finský skladatel, * 28. VIII. 1885, Rautavaara. Vzdělán v Helsingforsu a v Paříži. Je od 1923 v Helsinku řed. ústavu pro chrám. hudbu (Kirkkomusiikkiopisto) a sborm. t. zv. Kansallis Kuoro. Skladby ork., sbory, písně.

© **Mabellini, Teodoro**, itál. skladatel, * 2. IV. 1817, Pistoja, † 10. III. 1897,

Florence. Dovršil své vzdělání u Mercadanteho. Působil od 1843 ve Florencii, kde od 1847 dvorním kap. a 1859/87 prof. skladby. Napsal od 1836 9 oper, oratoria, mše, kantáty, skladby kom. a klav.

© **Macák, Alois**, zasloužilý čes. hudebník v Bulharsku, * 14. XII. 1857, Hlušice (u Nového Bydžova), † 18. VI. 1921, Hradec

Králové. Byl za kap. Rud. Nováčka šikovatelem 28. p. pl. v Praze, 1892 se stal kap. 4. bulh. pěšího pluku v Plevnu, pak vedl do 1914 ork. carské gardy v Sofii, kde organizoval s tímto tělesem prv. symf. koncerty. R. 1914/18 byl dirig. dechového sboru vojenské školy. Žil v. v. v Hradci Králové. Vydal v Praze několik tanečních skladeb (mazurka *V zátiší potštýnském*, valčík *Kráskám z Granady*, polka-mazurka *Růžím polabským* v Čes. tanečním albu), pochodu (*Pod tým našim okenečkom*, *Išla Marina*, Hoffmann) a hudbu k prostným (1901). V Bulharsku pořizoval úpravy a směsi lid. písní, vyd. oblíbené pochody (4. pěšího pluku v Plevně, *Mara - 1905*, *Lozengradski geroj - 1913*), dětské písně (1895), *Imach konja chranena* pro smíš. sbor s barytonovým sólem (odměněn cenou 1894, vyd. v časop. *Muzikalen sbornik I.*, Plovdiv 1902), směs lid. písní pro klav. (1908), napsal t. tónomalebny obraz *Odrin* (1913) a mn. j. Článek o bulh. hudbě v časop. *Russkaja muzyk. gazeta XII./37* (se jménem Mačak). [Data děk. úřad v Hradci Král. a farní úřad v Hlušicích. Údaj smrti u Kamburova nesprávný.] G. B.-J.

* **Macák**, František, čes. sklad. populár. směru, * 16. X. 1875, Krakov u Rakovníka. Hudbě se učil na vojen. hud. škole v Karlíně a ve Vídni u Jos. Reitera (1893 až 1895). Sloužil u vojen. hudby ve Vídni a v Brně (1892/99). Od 1. I. 1900 konc. mistr a od 1. IX. 1924 kap. hornické hudby v Mor. Ostravě, zároveň úředník dolů Sev. dráhy. Utvořil v XII. 1922 Macákovu kvarteto. Napsal na 50 tanců (polky, valčíky) a pochodu, směsi z lid. písní slezských (něco v ed. *Grando* v Praze a u Stožického v Brně).

* **Macalík**, jméno hudebnické rodiny v Ivanovicích na Hané. Rod tento je tam uveden 1738 Jiřím M-em. Jeho vnuk Michal byl rektorem ve Stařečí (1821) a zároveň hudebníkem. Druhý vnuk Šimon (1795/1868) byl zakladatelem hudební tradice rodové. Z jeho potomků je až dosud 106 hudebníků a z nich se činně zabývá hudbou 15 členů. [Basil Macalík: *Jak jsem žil a pracoval* (Pr. 1938, 98 a d.) a *Dědičnost hudebního nadání* (Obzor, 19. III. a 26. III. 1933).]

* **Macalík**, Basil, čes. kap., * 17. IV. 1858, Ivanovice na Hané, † 29. IX. 1910, Karl. Bělehrad (? , dnes Alba Julia). Bratr Jos. Ferd. M-a. Sloužil u vojenské hudby v Karl. Bělehradě, kde byl vojenským a městským kap. Napsal vojenské pochody a tance. [Boh. Štědroň, *Vyškovské noviny* 25. IX. 1936.]

* **Macalík**, Basil, český skladatel, * 16. VI. 1894, Rožnov p. R. Hudbu stud. na varh. škole v Brně (1909/10) a na pražské

kons. (1910/13). Po službě u vojen. hudby p. pl. č. 14 v Linci (1913/17) byl v Linci učitel hudby (od 1918), založil a řídil čes. pěv. kroužek (1922/34), byl sborm. pěv. sboru Gutenberg (od 1926, četné zájezdy do Vídně, Prahy a j.). Od 1934 je v Praze úředníkem ministerstva zahraničních věcí. Skladby klavírní: *Vánoční serenáda* (1912), *Nokturno* (1913), 3 slovan. tance pro 4 ruce (1913/35) a j. menší. Písně: *Erotické písně* (1911/12), *Balada fatalistická* (1913), *O věčné touze* (1923), 2 písně (1935). Muž. sbory, housl. sonáta (1932/33), ork. *Hold prezidentu T. G. Masarykovi* (1930), chrámové skladby. Též přednášková a vzdělávací činnost. [Basil Macalík: *Jak jsem žil a pracoval* (Pr. 1938, 120 a d.). Boh. Štědroň, *Vyškovské noviny* 20. III. 1936.]

* **Macalík**, Bohuslav, čes. sbormistr, * 24. I. 1890, Ivanovice na Hané. Syn Šimona M-a. Stud. gymn. v Kroměříži (do 1908), ve Vídni práva (1909/10) a hud. vědu (1911/13). Štábní kapitán čs. vojska. Byl sborm. Hlaholu v Čes. Budějovicích (1922 až 1928), zastupoval sborm. v praž. Hlaholu (1929/35), je sborm. pěv. kroužku Společen. klubu v Praze a od 1934 sborm. společen. odboru pražs. Hlaholu. Menší skladby klav. a housl., četné písně (*Večerní a Melancholické*), muž. a smíš. sbory a chrám. skladby. Též úpravy slováckých a hanác. lid. písní pro muž. a pro žen. sbor. [Basil Macalík: *Jak jsem žil a pracoval* (Pr. 1938, 118 a d.). Boh. Štědroň, *Vyškovské noviny* 20. III. 1936.]

© **Macalík**, Ferdinand, polský violonc. a gambista, * 16. III. 1887, Alba Julia (dnešní Rumunsko). Syn Josefa Ferd. *Macalíka*. Stud. reálku v Sibini, kde byl jeho učitel zpěvu J. L. Bella, 1906/11 vídeňskou kons., ve hře na gambu se zdokonalil 1928 v Mnichově. Vyučoval hře na violonc. a teorii od 1912/29 na hud. ústavě, od 1929 na kons. v Krakově, kde založ. 1931 smyčc. kvarteto. Je v Polsku jediným významným virtuosem na violu da gamba a koncertoval také v Německu. Napsal několik menších skladeb ork., úpravy a přednesové skladby pro violonc. s prův. klav., vyd. pro klav. *Noc księżycowa nad Polskim Morzem* (pocťeno cenou, vyd. 1923 ve Varšavě, t. úprava pro malý ork.). Četné rukop. revise a úpravy gambových skladeb. [Basil Macalík: *Jak jsem žil a pracoval*, 104/05.]

* **Macalík**, Josef Ferdinand, čes. sklad. v emigraci, * 13. IV. 1856, Ivanovice na Hané. Hudbě se učil doma u rektora Koutného a ve vojenské kap. pl. č. 9 v Olomouci u kapel. Morice Falla, otce skladatele Leo Falla. Od 1874 sloužil v kapele Frant. Lehára (otec skladatele) v Šoproni a stal se 1879 jeho nástupcem v Karl. Bělehradě

(dnes Alba Julia) a ve Vídni. Od 1890 byl vojenským kap. p. pl. č. 31 v Sibini a 1900/28 měl hud. školu ve Vel. Varadině. Od 1928 žije v Sibini v. v. Byl tam též sborm. mužského pěvec. sboru. Napsal přes 100 tanečních skladeb a pochodů. Z větších děl: Koncertní kus pro housle a ork. (1930), *Orientální intermezzo* pro ork. (1894), *Burleska* pro ork., balet *První fialka* (1895), 9 písní (1931 a 1932), *Žalm* s prův. varhan (1937), muž. sbory a četné úpravy lid. písní čes. a morav. pro různé nástroje. [Basil Macalík: Jak jsem žil a pracoval (Pr. 1938, 102 a d.) a v Obzoru 26. III. 1933. Boh. Štědroň, Vyškovské noviny 25. IX. 1936.]

* **Macalík, Šimon**, čes. sklad. populár. směru, * 29. I. 1863, Ivanovice na Hané. Byl členem ork. brněnského N.D., lázeňským kap. v Rožnově p. R.; sborm. spolků Veleslavín a Libuše a kap. v Ivanovicích. Napsal ork. tance a pochody (1886/1933), zvl. *Valašský pochod* (1895) a *Idylu* (1933) a několik žertovných zpěvů a sólových výstupů. Dopisoval do Mor. hudeb. novin II. (o Ad. Wronském v čís. 17 a o Křížkovském v č. 20), a do časop. Stráž (Třebíč 1934). Též přednášky ve spolku Veleslavín o Ivanovicích. [Basil Macalík: Jak jsem žil a pracoval (Pr. 1938, 114 a d.) Boh. Štědroň, Vyškovské noviny 20. III. 1936.]

* **Macan, Karel Emanuel**, čes. sklad., * 25. XII. 1858, Pardubice, † 6. II. 1925, Praha. Středoškolská studia konal na staroměstské reálce v Praze. Ve 12 letech nešťastnou náhodou přišel o jedno oko a před ukončením studií na technice o druhé. Stud. pak na pražské varh. škole (1881/83) a u Zd. Fibicha (1886/93). Na podzim 1890 absolvoval kurs pro učitele slepců ve Vídni a od I. 1891 se stal literárním učitel. v Klárově ústavu slepců v Praze. Osobitý melodický fond a vyspělá technika činí z M-a samostatného a pozoruhodného následovníka Fibichova. Skladby klavírní: *4 písně beze slov* (Wetzler 1875, první vyd. skladba), *Stezkami našich dějin* (Pr.), *2 mazurky* (FrU. 1890), menší skl. u Otty, FrU., ve Varytu a v Č.H. II. Houslové: *Dumka* a *Barcarolla* (Chadím). Komorní: Klav. trio *A* (1884), smyčce. kvartet *f* (1889, Pr. 1931). Písně: *5 písní* (FrU. 1888), *15 písní* (t. 1898), *Mladá láska* (MU. 1906), *Smutná láska* (Zlatá Praha XIII.), *5 nových písní* (Kotrba), *Rudé západy* (Pr., Nová škola), *Veselý zpěvák* (dětské, Storch 1903), *V rozpuku* (Kotrba 1914), *13 dětských písní* (FrU. 1898), některé písně též v Č.H. III. Melodram *Amarus* (FrU. 1892). Sbory: *Kozácký pochod* (muž., 1893) a j., žen. sbory v Zoře 3/5, FrU. 1908 a Č.H. IV. a XIII. Chrátové: 2 mše (1886, jedna dorská), offertoria (něco v Č.H. VII. a XII.).

[Srb-Debrnov: Slovník. Č.H. XIII. 41/42. D. XXXIV. 31/32. H.R. XII. 242/243. C. XLV. 14 a LI. 14. Hud. besídka I. 128. S. XV. 15. H.V. VI. 41/42. J. B. Foerster: Poutník I. 149 a d. J. Suk (LHM.-T. X. 315, 316). Ant. Srba: K. E. M. - slepý Palestrina (Pr. 1936, otisk z Hudebního věstníku XXIX.).] Č. G.

© **MacGormack, John**, v. *McCormack, J.*

© **MacCunn** (mäkkun), *Hamish*, angl. sklad., * 22. III. 1868, Greenock, † 2. VIII. 1916, Londýn. Vzdělán a působil v Londýně, zabarvoval své skladby (ork., kom., písně, opery) skotskými prvky.

© **MacDowell** (mäkdaul), *Edward Alexander*, americký sklad., * 18. XII. 1861 a † 24. I. 1908, Nový York. Pseudonym *E. Thorn*. Rodina irského původu. Učil se v Novém Yorku klav. (t. u Ter. Carreño), od 1876 stud. kons. v Paříži, krátce t. ve Štutgartu, Wiesbadenu a u Joach. Raffa ve Frankfurtě n. M. Od 1881 působil v Darmstadtě, Wiesbadenu, 1888 se vrátil do USA, kde po bostonském pobytu 1895/1904 prof. Columbijské univ. v Novém Yorku. Od 1905 duševně chorý. Čestný doktor 2 amer. universit. Od 1910 pořádá MacDowell Memorial Association v jeho letním sídle Peterboro (New Hampshire) festivaly jeho skladeb. Prvým umělecky hodnotným reprezentantem lidové americky zbarvené tvorby. Napsal symfonie a symf. básně, 2 ork. suity (*Indian Suite* op. 48), 2 klav. koncerty (*a* op. 15, *d* op. 23), 4 klav. sonáty, etudy a několik cyklů poetických skladeb, písně a sbory. Jeho *Critical and Historical Essays* (1912) vyšly t. v novém vyd. (Boston 1930). Vyd. t. sbírku veršů (1908). [Seznam skladeb O. Sonneck: Catalogue of First Editions of **MD**. (1917). Celkové monografie napsali L. Gilman (1905), El. Fry Page (1911), I. F. Porte (1921), I. Fr. Cooke (1928). J. V. Vacek v Č.H. XX. 93. LHM.-T. VI. 68.]

© **Mace** (més), *Thomas*, angl. loutnista a spisov., * kolem 1609, Cambridge, † 1709 ?. Byl členem chrám. sboru v Cambridge. Vyd. spis *Musicks Monument...* (1676), důlež. pro ork. praxi té doby.

* **Macek**, v. *Matzek*.

* **Macek, Dominik**, * 6. I. 1831, Brandýs n. L., † ?. Stud. na pražské kons. fagot (1843/49). Byl rakouským voj. kap. [Lumír VII. (1857), 1194.] Č. G.

* **Macek, Tomáš**, * 1751, Strašnice, † 27. VII. 1807, Žatec. Psán t. *Matzek*. Byl varh. v Litoměřicích, od 1784 správcem školy v Lounech, od 1792 rektorem a řed. kůru v Žateci. Jeho sbírka hudebnin, přenesená na Strahov, čítala podle katalogu 749 chrátových a 128 světských sklad. E. Tr.

© **Macenko, Pavlo**, ukraj. hud. spisov. a dirig., * 23. XII. 1897, Krikovka (na

Charkovsku). Odborně vzdělán na hudebně-pedag. oddělení Ukrajinského pedagog. ústavu v Praze (teorie N. Nižankivskýj, dirig. P. Ščurovská, sól. zpěv L. Kadeřábek), při němž byl promován na doktora hud. vědy, též na pražské kons. (1 rok). Byl po absolvování dirig. chrámového sboru u sv. Barbory ve Vídni. R. 1937 se přestěhoval do Kanady (Manitoba), kde je sborovým dirig. a hud. kritikem časopisu Ukrajinskýj Holos, v němž uveřejnil několik článků a kritik. Dříve již psal do časop. Samostijna Dumka (Černovice 1935/36) a jiných ukraj. publikací. Několik rukop. skladeb. [Materiál Archivu slov. hudby v Praze.] Sš.

© **MacEwen**, John B., v. *McEwen*, J. B.

© **Macfarren** (mäkfärn), Sir George Alexander, angl. sklad., * 2. III. 1813 a † 31. X. 1887, Londýn. Byl žákem, od 1834 učitel a od 1876 řed. londýnské Academy of Music. Napsal několik oper, oratorií, 8 symf., 7 ouvertur, kantáty, skladby chrám., kom., písně. Vyd. staré hud. památky, upravoval lidové písně, byl spolupracovníkem slovníku Groveho. Jeho bratr Walter Cecil (1826/1905) byl rovněž sklad. a dirig., jeho choť Natalia (1827/1916) altistkou a překlad. četných něm. textů písňových (přeložila t. Dvořákovy *Písně na slova srbské poesie* op. 6 a *Písně z rukop. Královského* op. 7). [O. Šourek: Ant. Dvořák I. 132.]

© **Macfarren**, Natalia, v. *Macfarren*, G. A.

© **Macfarren**, Walter Cecil, v. *Macfarren*, G. A.

© **Macison**, M. T., soudobý běloruský sklad. Psán t. *Matison*. Napsal skladby sborové a pro menší kom. soubory vokální (něco vyd. v Moskvě), vyd. sbírku školních sborů (Moskva 1919), zpěvník (Minsk) a 2 seš. revolučních písní. [Srv. J. Drejzin: Muzyka sov. Belorussii (Sov. Muzyka II./7, str. 45) a v časop. Raďanská Muzyka 1933, IV.—V. Životopisná data neznáma.] Sš.

© **Mackeben**, Theo, něm. kap. a sklad., * 5. I. 1897, Stargard (v Prusku). Pseud. John Morris. Po středoškolských studiích a válečné službě vzdělal se hud. ve Varšavě a Berlíně, byl do 1922 úspěšným pianistou (zvl. doprovazečem), je kap. a sklad. v Berlíně. Jeden z prvních, kdo začali v Německu pěstovat speciální formy rozhlasové hudby k filmům, vkusné nové instrumentace a úpravy starších prací.

© **Mackenzie** (mäkkenzí), Sir Alexander Campbell, anglický skladatel a dirig., * 22. VIII. 1847, Edinburgh, † 28. IV. 1935, Londýn. Stud. 1857/62 v Sondershausen, nato na londýnské Royal Academy of Music, kde se stal po několikaletém působení v Edinburghu nástupcem Macfarrenovým (1888/1924), zároveň 1892/99 dirig. Phil-

harmonic Society. Čestný doktor 3 univ. Velmi rozsáhlá sklad. činnost všech oborů: Opery, operety, oratoria, kantáty, ouvertury, housl. koncert, hudba kom., klav., varh., písně, sbory. Byl v přátelských stycích s Ant. Dvořákem za jeho angl. pobytu a provozoval t. jeho díla. Studie *The Bohemian School of Music* v SIMG. VII. (podle Hostinského). [O. Šourek: Ant. Dvořák II. 199, III. 134 a j.]

© **Maclean** (maklín), Alexander Morvaren (Alick), angl. sklad., * 20. VII. 1872, Eton, † 18. V. 1936, Londýn. Syn Charlese Donalda M-a (1843/1916), varh., sklad. a hud. spisov., otec Q. M. M-a. Byl dirig. v Londýně a Scarborough, napsal 6 oper, hudby k činohrám, velké skladby sborové, symf. předehru, ork. suitu a j.

© **Maclean**, Charles Donald, v. *Maclean*, A. M.

© **Maclean** (maklín), Quentin Morvaren, angl. varh. a sklad., * 14. V. 1896, Londýn. Syn A. M. M-a. Vzdělán ve Vídni a zvl. v Lipsku (Straube, Reger, Krehl). Hudby k činohrám, skladby ork., katol. hudba chrám., písně.

© **MacNaught**, William, v. *McNaught*, W.

© **Maconchy**, Elisabeth, irská sklad., * 1907 v Irsku. Stud. na londýnské Royal College of Music (zvl. u Vaughana Williama), 1929 přijela jako stipendistka do Prahy, kde byla žačkou K. B. Jiráka, jehož řízením bylo t. na jaře 1930 prov. s Českou Filharm. její *Piano Concerto* (Erv. Schulhoff). Hlavní práce: Symfonie, suite pro kom. ork., *Comedy Overture*, kvintet pro smyčc. nástroje a hoboje, 2 smyčc. kvarteta (druhé z 1937), housl. sonáta, *Prelude, Interlude et Fugue* pro dvojí housle (pražský mezinár. festival v IX. 1935), 6 krátkých skladeb pro housle a klav., sbory, písně, balet *Grant Agrippa* a j.

* **Macourek**, Jiří, čes. sklad. v emigraci, * 23. I. 1815, Koněprusy (u Berouna), † ?, Turin (?). Stud. na pražské kons. fagot (1828/34). Byl 1857 vojenským kap. v Turíně (jeho pobyt tam doložen ještě 1863). Účastnil se obrozenského ruchu, jenž usiloval podle vzoru Škroupova o vytvoření čes. zpěvohry. Napsal na tekst V. K. Klicpery operu *Žižkův dub* (pr. 25. I. 1847 v Praze). Z ní vyšla píseň Darovina ve Zlatém zpěvníku (Pr. 1857). [Lumír VII. (1857), 1194; Srb-Debrnov: Slovník. Meliš-Bergmann.] Č. G.

© **MacPhee**, Colin, v. *McPhee*, C.

© **Macpherson** (mäkfersn), Charles, angl. sklad., * 10. V. 1870, Edinburgh, † 28. V. 1927, Londýn. Byl varh. katedrály sv. Pavla v Londýně. Psal zvl. hudbu chrám., kom. a varh., vyd. úpravy skotských písní. Spis: *Short History of Harmony* (1917).

© **Macpherson** (mäkfersn), Stewart, angl. sklad., * 29. III. 1865, Liverpool. Žák obou Macfarrenů a j., od 1892 prof. harmonie na Academy of Music, 1903/20 prof. univ. a j. Symfonie *C*, ouvertury, mše *D*, housl. koncert, skladby kom., klav. Hodnotné učebnice různých teoret. oborů, jež jsou stále nově vydávány, některé t. přeloženy. Napsal t. *Bach's Forty-Eight Preludes and Fugues* (2 sv., Ln. 1934).

© **Macudzinski**, Adam, housl. a pedag. v ČSR, * 2. XI. 1879, Czudec. Žák Joachimův v Berlíně. Byl 1901/03 primistou dvorní kapely v Meiningen, 1903/06 konc. mistrem v Hamburku. Od 1907 v Brně: Do 1936 konc. mistrem něm. divadla, stále činný pedag., delší dobu primista Brünner Streichquartett. R. 1908/25 účinkoval při slavnostních hrách bayreuthských, 1926/34 byl v letních měsících kap. lázeňské hudby v Janských Lázních.

© **Macudzinski**, Rudolf, známý čl. pianista, * 29. IV. 1907, Abbazia. Syn Adama M-ého. Stud. do 1925 v Brně něm. reálné gymn., zároveň kons., pak v Praze do 1930 práva na něm. univ. a 1925/29 mistrovskou školu klav. u prof. Vil. Kurze na kons. R. 1926/30 konal koncertní cesty jako doprovod houslisty J. H. Marteaua, od 1930 je v Bratislavě pianistou odbočky Radiojournalu (kom. hra a doprovod sólistů), kde t. vyučuje. Větší skladby: Klav. sextet s dech. nástroji op. 10 (1933), *Malá suita* pro dech. kvintet op. 11 (1933), *Valse impromptu* pro klavír a ork. op. 15 (1934), *Preludio solenne* pro klavír a dech. ork. op. 16, *V podvedomí* op. 18 (písnový cyklus, 1935, cena Matice Slovenské), symf. rapsodie *Hlasy Radiojournalu* op. 20 (pův. pro dva klavíry, 1936). Menší kusy klav., práce instrukt. Jeho choť Sylvia, roz. *Halmošová* (* 1907), je rovněž vospělou pianistkou ze školy Kurzovy.

© **Macura**, Władysław, polský sklad., * 1896, Cieszyn. Stud. ve Vídni kons. (K. Prohaska, H. Grädener, Fr. Schreker) a hud. vědu. Hlavní práce: Opera *Zaczarowane koło*, balet *Kaňka* (pr. 1929 ve Varšavě), kantáta *Na Anioł Pański biją dzwony* (pro muž. sbor), romance *g* pro housle s ork. (anebo klav.), písně a skladby klav.

* **Maček**, Jan, má v HAM. *stationes* z doby kolem 1800.

* **Mačenka**, Josef, čes. hud. pedagog a dirig., * 15. III. 1869, Sobotka v Čechách, † 23. VIII. 1928, Kutná Hora. Stud. na pražské kons. a absolvoval varh. školu v Brně. Byl učít. hudby v Jičíně, varh. v Kolíně n. L. (za řed. kůru Norb. Kubáta), od 1896 žil v Kutné Hoře, kde byl učít. hudby (od 1898) a profesorem hudby a zpěvu (od 1912) na učítel. ústavě. Má zá-

sluhy o povznesení hud. a kultur. života v Kutné Hoře a okolí. S počátku řídil hornickou kapelu kutnohorskou, později se stal dirig. zpěvác. spolku Tyl, 1912 založil Kutnohorskou Filharmonii. [Data naroz. a smrti ředitelství Lindnerova st. učít. ústavu v Kutné Hoře.] V. S.

* **Madáč**, Gašpar, též Madách, sloven. skladatel duchov. písní v XVII. stol. (1619 až 1662), má několik písní v Tranovského kancionále. E. H.

* **Madách**, Gašpar, v. *Madáč*, G.

© **Mader**, Raoul Maria, něm. sklad. a dirig., * 25. VI. 1856, Prešpurk. Vzdělán na vídeňské kons. Byl korep. vídeňské opery, 1895/1907 kap. král. opery v Pešti, 1917/19 řed. Lidové opery ve Vídni, 1921/25 znovu kap. opery v Pešti. Žije ve Vídni. Napsal komickou operu, operu *Der weiße Adler* (podle hudby Chopinovy, pr. 1917 ve Vídni), 2 pantomimy, několik operet a baletů, sbory, písně a j.

© **Mäder**, Rudolf, švýcarský skladatel, * 22. XI. 1859, Curych, † 8. XI. 1935, Bülach. Působil od 1881 v Curychu. Četné sbory, kantáty a písně.

© **Madetoja**, Leevi, významný finský sklad., * 17. II. 1887, Uleaborg (nyní Oulu). Stud. v Helsingforsu univ., hudbu u Järnefelta a Sibelia, později u d' Indyho v Paříži a Rob. Fuchse ve Vídni. Byl 1912/14 kap. v Helsingforsu, 1914/16 ve Wiborgu, je prof. skladby na kons. v Helsinku. Opery *Pohjalaisia* (pr. 1924) a *Juha* (1935), pantomima *Okon Fuoko* (1927), 3 symfonie, symf. báseň *Kullervo*, ouvertury, skladby kom., kantáty, sbory, písně a j.

* **Madierová**, Marie, vydala v Praze své klav. skladby.

* **Mádle**, Jaroslav, napsal vlastenecké zpěvy *Pravda vítězí*.

* **Mádlo**, Vojta, čes. sklad., * 3. XII. 1872, Praha-Žižkov. Hudbu studoval na pražské kons. (1885/91), zpěv u Lukeše, Kroupy a Schwarze v Praze. Byl členem ork. městské opery v Kijevě (1891), něm. divadla v Praze (1892), v kapele p. pl. č. 46 ve Vídni (1892/95), členem ork. ital. opery v Petrohradě (1896), kap. u Pavla Švandy (1897), členem ork. a sborm. N.D. v Brně (1898/1901) a v Praze (1901/08), kap. p. pl. č. 18 v Brunneku a Hradci Král. (1908 až 1913), kap. a učít. hudby v Kaliszi (ruské Polsko, 1913/14), prof. kons. v Kijevě (1914/15) a v Rostově n. D. (1915/19), čs. vojenským kap. v Nových Zámčích (od 1919), Levoči (od 1920) a Terezíně (od XII. 1921). Nyní v. v. Klavírní *Dětská suita* (MU. 1909, na 4 ruce), skladby pro violonc. (též koncert, 1918), *orkestrální Dramat. ouvertura* (1904), *Slavn. předehra svatováclavská* (1912, s varh.), *14. červenec 1420*

(1910, symf. báseň; též pro dech. ork.), *Modlitba ženy rus. vojína* (1915, ouvertura), *K novému životu* (1917, ouvert.), *Le maréchal Foch* (1918, ouvert.), 7. III. 1850 až 7. III. 1920 (1920, 2 symf. obrazy pro dech. hud.), *Sinfonietta militare* (1922) a četné pochody. Mužské a smíš. sbory (na vlastní slova), dětská kantáta *Království lásky* (1930). Melodramy (s ork.): *Sněženky* (1910), *Naši dobrovolníci na Kubáni* (1918), *Vltava* (1920, Neubert), *Hlava sv. Diviše* (1921), *Konec Vandalů* (t. r.), *Revoluce 21. p. brig.* (1922), *Síla mučedníků* (1924), *Matka Žižkova* (1924), *Das Burgfräulein* (t. r.), 28. říjen (1929). Opery: *Pozdě* (1904, pr. Brno 1905), *Královniny diamanty* (1905). Mše sv. Vojtěcha (1913) a mše sv. Františka z Assisi. Napsal *Praktickou školu rytmu a dynamiky* pro dech. hudbu (1913 až 1914), článek o hudbě při sokol. cvičeních (Věstník ČOS 1925, č. 31). Činnost přednášková, lidovýchovná a národně uvědomovací. [Věstník pěvecký I. 5. O operách K. Hoffmeister v D. XXVII. 3, 233 a 241.]

* **Mádr**, Alois, český výkonný hudebník, * 9. XI. 1851, Bohdašín, † 31. X. 1892, Praha. Stud. gymn. v Hradci Král. Na kněze vysvěcen 1875. Vedl valskou kapelu, s níž na venkově prováděl díla českých sklad. Jeden z prvních pořádal na vesnici koncert Smetanových skladeb (m. j. *Vltava*). [D. XIV. 357.] V. S.

© **Maeckel**, Otto Victor, něm. pianista a pedagog, * 29. III. 1884, Frielendorf u Kasselu. Stud. u Reineckeho, Stavenhagen a Pugna, působil v Paříži, Londýně a Wiesbadenu, žije ve svém rodišti a vyučuje v Kasselu. Vyd. dobrou antologii starofr. klav. mistrů (L.), činný t. literárně.

* **Maerer**, Cyprian, varhanář ze Strakonice, dodal 1639 pro kostel v Písku pozitiv. E. Tr.

© **Maessens**, Piter, byl od 1542 místokap. a od 1546 (po Arn. Bruckovi) kap. na dvoře Ferdinanda I., snad do 1560. R. 1555 se ucházel o příděl opuštěného „pikhartského“ domu v Litomyšli, 1558 hledal pro cí. kapelu vokalisty v Kouřimi. Jeho skladby vyšly v tehdejších sbírkách, něco málo je v Berlíně, Lipsku a Zwickau. Uvádí se latinsky jako Petrus *Massenus* a je nejspíše totožný s Dlabačovým *Noscenem*. [QL. Stz. Mw. VI. 142 a 152, IX. 45. Z. Winter: Život a učení na partikulárních školách... (Pr. 1901, 764).] E. Tr.

© **Maeterlinck** (ma-), Maurice, slavný belg. básník, * 29. VII. 1862, Gand. Působil rázem své tvorby značně na novější hudbu, jež z jeho díla čerpala t. četné náměty. *Pelléas et Mélisande*: Opera Debussyho, symf. básně G. Faurého a Arn. Schönberga. *Ariane et Barbe bleue*: Opera P. Dukase.

Oiseau Bleu: Opera A. Wolfa; *Monna Vanna*: Opera H. Févriera; *Princesse Maleine*: Ouvertura P. de Brévillie; *Soeur Beatrice*: Opery Aleks. Davidova a Aleks. Grečani-nova, činoherní hudba A. L'adova, Maxe Marschalka a j. U nás zvláště Jaroslav Kříčka, ouvertura *Modrý pták* a Osv. Chlubna, opera *Alladina a Palomid*.

© **Maganini**, Quinto, amer. skladatel, * 1897, Fairfield (Kalifornie). Vzdělán v Paříži, působí v Novém Yorku. Četné skladby ork. (*Californian Rhapsody*, *Cuban Rhapsody*, symf. g a j.), *Ornithological Suite* pro kom. ork., kantáty, skladby kom., balet, operní aktovka a j. [Seznam skladeb Cl. Reis: American Composers (2. vyd., Nový York 1932).]

© **Mager**, Jörg, německý vynálezce, * 6. XI. 1880, Eichstätt (Bavorsko). Pův. učitel a varh., sestrojil již před válkou čtvrttónové harmonium, věnoval se pak výhradně konstrukci elektrických nástrojů a vzbudil 1926 v Donaueschingen a 1927 ve Frankfurtě n. M. velikou pozornost svým elektrofonem neboli sphärofonem (vynalez. 1924). Postavil t. elektrické varhany (partiturofon), 1931 zřídil pro bayreutské slavnostní hry elektrické zvony do *Parsifala*. Brožura: *Eine neue Epoche der Musik durch Radio* (1924). Řídil od 1929 vlastní pokusný ústav v Darmstadtě, od 1936 v Berlíně. [Alb. Wellek v LHM.-T. XI. 255 a d.]

© **Maggini** (madži-), Giovanni Paolo, it. houslař, * 25. VIII. 1580, Botticini, † 1628 (?), Brescia. Jeho nástroje se dosti blíží houslím Stradivariho a vyznačují se zvláště mírným, sladkým tónem. Také Pietro Santo M. stavěl krásné nástroje.

© **Magherini**, ?, má v HAM. ze Strážnice *Concerto* pro 2 housle a bas. [QL. neuvádí.]

© **Magnani** (-ňa-), Aurelio, slavný it. klarinetista, * 26. II. 1856, Longiano (Romagna), † 25. I. 1921, Řím. Z jeho dosti značné sklad. tvorby jsou významné kusy pro klar. Napsal t. klar. školu.

© **Magnard** (maňar), Albéric, franc. sklad., * 9. VI. 1865, Paříž, † 3. IX. 1914, Baron (u Senlis, zastřelen něm. vojáky jako franc. tireur). Vzdělán na pařížské kons. (Massenet, Dubois) a soukromě u d'Indyho. Osobitý zjev. Opery: *Yolande* op. 5 (1891, pr. 1893), *Guercoeur* op. 12 (1897/1901, pr. 1931, z velké části nově instrum. G. Ropartz), *Bérénice* op. 19 (1909, pr. 1911). Skladby orkestrální: 4 symfonie (c op. 4 - 1890, E op. 6 - 1893, b op. 11 - 1896, cis op. 21 - 1913), suite op. 2 (in stile antico), *Chant funèbre* op. 9, *Ouverture* op. 10, *Hymne à la Justice* op. 14, *Hymne à Venus* op. 17. Komorní: Dechový kvintet s klav. op. 8, smyč. kvartet op. 16, klav.

trio op. 18, sonáta pro housle a klav. op. 13 a pro violonc. a klav. op. 20. Písňové cykly (*Six poèmes* op. 3, *Quatre poèmes* op. 15), kusy klav. (*Pièces* op. 1 a *Promenades* op. 7). [M. Boucher: A. M. (Lyon 1919). G. Carraud: La vie, l'oeuvre et la mort d'A. M. (Paříž 1921). I. Pizzetti v *Musicisti contemporanei* (Mil. 1914, 151), L. Parigi v *RMI. XXV. 448 a A. Laforêt v RMI. I./1. Srv. t. D. XXXVIII. 65.*]

© **Magni-Dufflocq** (mani-düfflok), Enrico, it. hud. spisov. a sklad., * 3. IX. 1889, Milán. Hlavní práce: *Storia della musica* (I./II. ve 2. vyd. Mil. 1933, III. t. 1935), *Le sinfonie di Beethoven* (t. 1935), stať o hudbě ve velké publikaci *Il popolo italiano nella storia della libertà...* (t. 1935). Několik drobnějších samostatných pojednání, články v *BBM.* (V./4 - soupis skladeb Morlacchiho, VIII./3 - *Dizionario di musica*). Předmluva faksimilovaného vyd. Periho *Euridice* (Mil. 1934). Napsal t. libreta i hudbu tří oper (*Il mantello del Re* - 1922, *La veglia di Teresa* - 1925, *La dodicesima notte* - 1930), z nichž jedna prov. a j. [Rodné datum a zprávy o sklad. činnosti prof. A. Della Corte v Turině.]

* **Magnis**, František Antonín, hrabě, čes. hudby milovný šlechtic, * 23. XII. 1773 a † 26. II. 1848, Strážnice na Moravě. Na strážnickém zámku vytvořil kolem 1800 důležité středisko hudebního klasicismu. Jeho zámecká kapela je příkladem šlechtické kapely s převládajícím it. repertoárem. Ve Strážnici se provozovaly sice též opery, ale podle dochovaného inventáře a skladeb, jež jsou nyní uloženy v HAM., měla převahu téměř výhradně světská nástrojová hudba (Ant. Lolli, N. Fiorillo, Arc. Corelli, Dom. Cimarosa, C. Boccherini, Ant. Salieri, Gaet. Pugnani a j.). Velmi četně byly zastoupeny zvláště sinfonie, koncerty a kom. skladby od Stamice, Gassmanna, Pavla Vranického, Vaňhala, Koželuha, Jiřího Bendy, Pichla, Mozarta, Haydna a j. [Fr. Dvorský: Strážnický okres. Vlastivěda moravská. Čís. 59 (Br. 1914). L. Nopp: Obrazy z dějin města Strážnice a řemeslných cechů, 1922. J. Racek v Čsl. Vlastivědě VIII. 484 a 486. Katalog výstavky HAM. (Brno 1930, 22/23). d'Elvert: Die Grafen v. M., Notitz-Blatt 1869, 31. Wurzbach XVI. 268. VI. Helfert: Contributo alla storia della Marseillaise (RMI. XXIX.) -ek

© **Magnus**, Sarah, v. Heinze, S.

© **Magomajev**, Muslim, azerbejdžanský sklad., † 28. VII. 1937, Načik. Napsal zvl. zpěvohru *Šach Ismail* a operu *Nergiz* (z revol. bojů 1920, pr. Baku 1936). [Sovetskaja Muzyka III./9. 81; IV./2, 81 a 88; V./9, 68.]

© **Magri**, Pietro, it. sklad., * 10. V.

1873, Vigarano (u Ferrary). Kněz, působil v Benátkách a j., je od 1919 varh. v Oropě. Oratoria, mše a j. skladby chrám.

© **Magrini**, Giuseppe, it. violonc., * 26. IX. 1857, Milán, † 20. XII. 1926, Monza. Byl v Miláně konc. mistrem Scaly a od 1880 prof. kons. Skladby a etudy pro violonc.

© **Magrini**, Gustavo, it. pedagog., * 1872, Terst, † 1930, Turin. Napsal zvl. několik příruček pro sbírku Hoepliho. *Cenná Arte e tecnica del canto.*

© **Mahillon** (-hijon), Charles Victor, vynik. belg. hud. spisov., * 10. III. 1841, Brusel, † 17. VI. 1924, St. Jean Cap Ferrat (na franc. Riviére). Byl od 1877 konservátorem nástr. musea bruselské kons. (velmi cenný *Catalogue descriptif et analytique du musée instrumental du Conserv. Royale de Musique de Bruxelles*, 2. vyd. v 5 sv., 1893/1922). Z jiných spisů: *Eléments d'acoustique musicale et instrumentale* (1874), *Le matériel sonore des orchestres...* (1897), *Les instruments à vent* (1907). Redigoval 1869/98 časop. *L'écho musical* a řídil t. velkou továrnu hud. nástrojů dech., kterou založ. 1836 jeho otec.

© **Mahkota**, Marjana, slovinská učitelka hudby, * 29. I. 1914, Kranj (Gorenjsko). Vystud. v Lublani učitel. ústav a pedagog. oddělení kons. Suplentka státní kons. v Lublani (teorie, intonace), vážná pracovnice v oboru hud. výchovy. [Data prof. Šlais v Lublani.]

© **Mahler**, Fritz, něm. dirig., * 16. VII. 1901, Vídeň. Prasynovec Gustava M-a. Stud. ve Vídni u Arn. Schönberga, Albana Berga, Ant. Webera a j., hud. vědu u G. Adlera. Byl od 1924 kap., zvl. 1929/31 v Nové Sítelici a 1932/34 v kodaňském rozhlase, kde úspěšně propagoval novou tvorbu. Žil ve Vídni. Symf. báseň, skladby kom., klav., písně.

© **Mahler**, Gustav, vynik. něm. sklad. a dirig., * 7. VII. 1860, Kaliště (v Čechách, u Jihlavy), † 18. V. 1911, Vídeň. Stud. gymn. v Jihlavě a Praze, kons. od 1875 ve Vídni (Jul. Epstein, Rob. Fuchs, Fr. Krenn), kde poslouchal t. 2 léta na univ. a poznal Ant. Brucknera. Začal 1880 v Hallu dráhu dirig., jež ho vedla po malých scénách (Lublaň, Olomouc) 1883/85 do Kasselu, 1885 do Prahy k něm. divadlu za Ang. Neumanna a 1886 do Lipska, kde již několik měsíců vedl samostatně operu za Arth. Nikische. R. 1888 povolán za řed. královské opery do Pešti, 1891/97 byl prvním kap. opery v Hamburku, odkudž mnoho vystupoval t. jinde (zvl. v Londýně). Od 1897 kap. a od 1900 řed. dvorní opery ve Vídni do 1907, 1898 až 1900 zároveň dirig. filharmonických koncertů. Nakonec v Novém Yorku kap. Metro-

politní opery a od 1909 dirig. tamního Filharmonického ork. Skladatelsky velmi významný zjev především svými symfoniemi, jejichž k nejvyšším hodnotám se vzpínající výrazová touha, rozbujelá šře a hromadění prostředků všeho druhu spolu s častým nebezpečně lidovým, ba triviálním rysem invence neobyčejně výstižně zachycují obecnou kulturní krizi své doby, vyžití romantiky i některé stránky rasového dědictví skladatelova, ale jindy zase otevírají výhledy k dalším vývojovým možnostem a zejména přímo vedou od odkazu Brucknerova k Schönbergovi: I. *D* (1885/88, pr. 1889), II. *c* (t. zv. *Auferstehungssinfonie*, 1887/94, pr. 1895), III. *d* (dokonč. 1896, pr. celkově 1902), IV. *G* (dok. 1900, pr. 1901), V. *cis* (dok. 1902, pr. 1904), VI. *a* (1904, pr. 1906), VII. *e* (dok. 1905, pr. 1908), VIII. *Es* (*Sinfonie der Tausend*, dok. 1907, pr. 1910), IX. *D* (dok. 1909, pr. 1912), X. (nedokonč., faksimile vyd. 1924). Symfonie II.-IV. a VIII. užívají vokální složky, VIII. se spíše blíží kantátě. Organickým doplňkem symfonické řady je *Das Lied von der Erde* (dok. 1908, pr. 1911). Písňové cykly: *Lieder und Gesänge aus der Jugendzeit* (3 seš., 1882), *Lieder eines fahrenden Gesellen* (4, 1883), *Des Knaben Wunderhorn* (4, 1888), *Kindertotenlieder* (5, 1900/02), písně podle Rückerta (5, 1901/02). Kantáta *Das klagende Lied* (1880), fragmenty operního pokusu *Argonauten* a j., doplnění a úprava opery *Die drei Pintos* od C. M. Webera (1887). **M.** byl jedním z nejznamenitějších novodobých dirigentů a zvl. vídeňská dvorní opera stala se jeho zásluhou uměleckým ústavem nejpřednějšího řádu. Skladatelská tvorba **M**-a, zvl. ovšem jeho symfonie a vrcholné dílo, *Píseň o zemi*, byly předmětem kritických a literárních sporů, jsouce jedněmi prohlašovány za nejvyšší umělecké projevy své doby, jinými odmítány jako útvary dekadentní a chorobné, měly však značný vliv na další vývoj. Svědčí o tom u nás Jos. Boh. Foerster, který ovšem dospěl namnoze samostatně mahlerovských tónů, Ot. Ostrčil, O. Zich, K. B. Jiráček, Jar. Jeremiáš a j. Česká hudba prožívala vůbec **M**-ovo umění velmi intenzivně, jak svědčí t. hojně uvádění a stálé provozování **M**-ových děl. V německých filharmonických koncertech pražských dirig. **M.** 1898 svou první symf., 1904 III. symf., 19. IX. 1908 se pak **M**-ovým řízením uskutečnila pův. premiéra VII. symf. v koncertě Výstavního ork., jež dirig. **M.** již t. v květnu 1908. Z jiných čes. provedení **M**-ových děl jest zvl. uvést českou premiéru symf. *c* pod K. Nedbalem v České Filh. 18. XII. 1903 a *Písně o zemi* O. Ostrčilem 14. III. 1916, jakož i Ostrčilova provedení V. (1913) a

IX. (20. XI. 1918) symf. *Das klagende Lied* prov. celkově vůbec po prvé v brněnském rozhlase 28. XI. 1934 (Alfr. Rosé), **M**-ovu úpravu opery *Tři Pintos* prov. Vinohradské divadlo 1917. Čeští dirigenti (O. Ostrčil, K. B. Jiráček, V. Talich, Frant. Neumann) řadí se čestně k předním mezinár. interpretům **M**-ových skladeb (Alex. Zemlinsky, Br. Walter, W. Mengelberg). Naproti tomu měl **M.** velmi živý poměr k české hudbě. V jeho hud. mluvě najdeme nejednou české vlivy, zvl. Dvořákovy, v Hamburku obnovil *Dvě vdovy* a nastudoval *Prodanou nevěstu*, *Dalibora* a *Hubičku*, první jeho vídeňskou novinkou byl 1897 *Dalibor* a 1901 pomýšlel na *Rusalku*, v Novém Yorku uvedl 1909 *Prodanou nevěstu*, z českých symf. děl měly pod jeho taktovkou pův. premiéru Foerstrova III. symf. v Hamburku 1896 a Dvořákova *Píseň bohatýrská* ve Vídni 1898, v roce své smrti připravoval pro novyorské symf. koncerty Sukovu *Pohádku léta* a j. [Výběr dopisů pořídila **M**-ova choť Alma M. **M.**: *Mahler-Briefe* (Víd. 1924). Z celkové cizí literatury R. Specht (2. vyd. 1913), G. Adler (1916), P. Stefan (4. vyd. 1921), G. Engel (G. **M.**, *Song-Symphonist*, Nový York 1932), I. Sollertinskij (Muzgiz 1932), Br. Walter (Víd. 1936). P. Bekker: *G. M-s Sinfonien* (Berl. 1921). Ant. Schaefer: *G. M-s Instrumentation* (Düsseldorf 1935, bonnská disert. z 1933). V české literatuře především Zd. Nejedlý v Hud. sborníku 1912, kde t. podrobně literatura do té doby. Články obecnějšího významu: Zd. Nejedlý (S. I. 263), J. Kunc (H.R. IV. 297), J. Boleška (D. XXXIII. 281), O. Nebuška (H.R. III. 403), K. E. Hrobský (Č.H. XVII. 57), J. B. Foerster S. I. 264 (vzpomínky, spolu se statí pro Vídeňský deník ve sborníku *Stůl života*, Pr. 1920, 124), S. XI. 33, S. XIII./5, D. XXII. 2 (k symfoniím), D. XXVII. 1 (Smetana a **M.**), D. XXIX. 1 (reformátor zpěvohry), Zd. Nejedlý (VIII. symf. a *Píseň o zemi*, S. II. 221 a 194; IX. symf., S. IX. II; *Píseň o zemi*, S. II. 194 a VI. 90), VI. Helfert (IX. symf., S. III. 4), K. Hoffmeister (písněová tvorba, H.R. II. 120), Vlad. Borůvka (*Píseň o zemi*, D. XXV. 204), Ct. Blatný (VI. symf., D. XXVII. 30), L. Vycpálek (t., H.R. V. 284), K. Burian (vzpomínky, S. I.), Ad. Chybiňski (*Píseň o zemi* . . ., H.R. V. 18), P. Stefan (H.R. V. 386). Dva dopisy S. VIII. 71 a IX. 13, výňatky ze vzpomínek Bahr-Mildenbergové S. XI. 99. O. Šourek: *Život a dílo Ant. Dvořáka* (zvl. IV. 142 a d.). O ředitelské činnosti operní na př. A. Jemnitz (*Auftakt* XVI. 7, Pešť) a D. XXIX. 322 (Víd.)]

* **Mahler, Robert**, hudeb. skladatel, podle poslední zprávy z r. 1906 žil ve Vídni.

Vydal: *Ženské dvojzpěvy* (Vesna 19 a 20), *Mužské sbory* (Dalibor 67, Lyra 20), dále smíš. sbory, skladby klavírní, houslové a písně.

© **Mahling, Friedrich**, PhDr., něm. hud. spisov., * 2. VIII. 1899, Hamburk. Vzdělán v Berlíně, byl tam hud. kritikem, od 1926 v Hamburku, 1932 znovu v Berlíně, kde od 1933 docentem dějin hudby na vysoké hud. škole a j. Zabýval se problémem barevného slyšení, napsal zvl. *Zum Problem der Audition colorée, Musikkritik* (Münster 1929, týká se však filosofie hudby), *Edm. Schröder* (t.).

* **Mahling, Gottfried**, vydal v Praze svou operetu *Adelaida a Damian*.

© **Mahovsky, Alfred**, něm.-čes. sklad., * 22. IV. 1907 a † 17. IV. 1932, Brno. Děd se strany matčiny vojenský kap. z hudebnické rodiny severomor., matka konc. pianistka. Stud. do 1921 něm. gymn. v Brně, hudbu soukromě, pak do 1924 na vídeňské hud. akademii (skladbu u Fr. Schmidta). Byl od 1927 v Brně korep., pak kap. německého div. *Provedené skladby*: Klav. kvintet *c* (1923, pr. 1924), kom. symf. *d* (1926, pr. 1927), smyčc. kvartet č. 2 (1930, pr. 1931), aktovka *Die Sklavin* (1927, pr. Brno 2. IV. 1929), celovečerní opera *Knecht Jernej* (podle povídky Iv. Cankara, pr. Brno 31. V. 1932, slovinsky Lublaň 29. IX. 1932 s názv. *Hlapec Jernej*). Vedle toho klav. variace a fuga *d* (1924), melodram *Der Mohrenfürst* (1923), smyčc. kvartet č. 1 (1924) a symf. mezihra z opery *Die Sklavin*. Vše rukop. [Zprávy skladatelova otce, vrch. soudního rady A. M-ého a red. C. L. Heidenreicha v Brně.]

© **Mahr, Franz Anton**, něm.-čes. kap. a sklad., * 11. X. 1830, Tlestky (Tlesko), okr. Jesenice (Jechnitz), † 14. III. 1891, Praha-Karlín. Stud. 1843/49 klar. na pražské kons. Vstoupil potom do vojenských služeb a byl dlouho kap. 75. p. pl. v Praze, kde řídil t. koncerty na Zofíně a v Městanské Besedě, osvědčuje sympatie k českému umění. Vyd. v letech 1860/63 v Praze své klav. tance. [Lumír VII. (1857), 1194. D. XIII. 110. Zprávy dra Vlast. Blažka.]

© **Mahrenholz, Christhard**, PhDr., něm. hud. spisov., * 11. VIII. 1900, Adelsbensen (u Göttingen). V hud. vědě žák H. Aberta a Friedr. Ludwiga. Byl od 1925 evang. pastorem a působí nyní ve vyšší duch. správě v Hannoveru, od 1930 je docentem v Göttingen. Cenné práce z oboru varhanářského, zvl. *Die Orgelregister, ihre Gesch. und ihr Bau* (Kassel 1930), z menších spisů *Fünfzehn Jahre Orgelbewegung a Luther und die Kirchenmusik* (obojí Kassel). Vyd. ve faksim. Adlungovu *Musica mechanica Organoedi* (t. 1930) a *Bedos de Celle-*

sovu L'art du facteur d'orgues (4 sv., t. 1934/36), jejíž něm. překlad chystá. Red. od 1932 souborné vyd. skladeb Sam. Scheidta, o němž napsal monografii (1924). S Konr. Ameln a Wilh. Thomase vyd. t. *Handbuch der deutschen evang. Kirchenmusik* (Göttingen 1932/33).

© **Mahu, Stephan**, něm. sklad., byl nejspíše kolem 1540 zpěvákem kapely Ferdinanda I. a je zvl. autorem motetů (*Lamentationes Jeremiae, magnificat*) a j. chrám. skladeb, jež jsou otištěny ve sbornících 1538 až 1564. Něco vyd. nově zvl. Nowak v DTOe. XXXVII. 2.

* **Mach, Alois**, vojenský kapelník, * 20. XII. 1882, Hořice v Podkrkonoší. Stud. varh. na pražské kons. (1898/1901). Po vojenské službě byl učít. hud. školy Matice škol. v Čes. Budějovicích (1904/07), řed. kůru a lázeňským kap. v Lázních Bělohradě (1907/12), vojenským kap. p. pl. č. 21 v Kutné Hoře (1912/18) a p. pl. č. 4 v Hradci Král. (1918/31). Od 1931 velitel vojenské hud. školy v Praze, od 1. I. 1936 major kapelník a referent voj. hudeb v ministerstvu nár. obrany. Napsal pochody, tance a přelížitostné skladby pro voj. kapely, písně a chrám. skladby (mše, moteta a j.).

* **Mach, Aust**, vydal v Praze u Hoffmanna své chansony.

© **Mach, Ernst**, něm. fysik, * 18. II. 1838, Chrlice (u Brna), † 22. II. 1916, Haar (u Mnichova). Stud. ve Vídni, kde se habilitoval 1861, byl od 1864 řádným prof. něm. univ. v Praze, od 1895 ve Vídni. Speciálně hudby se týkají z jeho četných prací *Einleitung in die Helmholtzsche Theorie der Musik* (1866), *Zur Theorie des Gehörorgans* (1872), *Beitrag zur Gesch. der Musik* (1892), *Die Analyse der Empfindungen...* (5. vyd. 1906) a *Zur Gesch. der Theorie der Konsonanz* (3. vyd. 1903).

* **Mach, František Jiří**, čes. hud. pedagog, * 5. VIII. 1869, Kutná Hora. Pseudonym Fr. *Jiřim*. Otec Frant., kapelník. Stud. učít. ústav v rodišti. Ředitel měšť. škol a řed. kůru n. o. v Pečkách. Skladby klav. (na 80), pro harmonium a varh., houslové, ork. (18), písně a směsi z lid. písní a oper (60), muž. a smíš. sbory (přes 30) a chrám. skladby (přes 60, 8 mší). Něco vyšlo v Č.H. I./XXVI., u O. Pazdířka, Stožického, Šmída, Hnyka, Barvitia. Četné revise a úpravy k instrukt. účelům, 2 dětské hry s hudbou, školní písně a vánoční hry. Byl hud. referentem Č.H. (1911/25), napsal (se svou chotí) *Zpěvoherní repertoire* (O. Pazdířek, 3. vyd. 1934) a *Ukazatel dur i moll tonin* (Stožický). Též příspěvek v Hud. besídce II.

* **Mach, František Josef**, čes. populární kap. a sklad., * 31. V. 1837, Hostouň

u Prahy, † 1. VII. 1914, Kutná Hora. Hudebně se učil u učitel. Josefa Černého. Byl v Praze 1859/66 u voj. myslivecké hudby, nějaký čas členem civilního ork., pak kap. ostroštrelecké hudby v Kutné Hoře, jež nabyla záhy velké obliby. Melodrama pro ork. *Za vlast a krále*, hudba k operetě *Lucifer*, přede hry (*Slavnostní, Národ sobě, Karel Havlíček Borovský, Popelka, Kutnohorská*), parafráze na *Kde domov můj?* pro křídlovku a ork., *Svatební cavatina*, zastavenička, sóla pro housle, violu, hoboje, dueta, terceta, kvarteta a j. Z jeho tanečních skladeb byla populární *Utíkejte, Prajzi jdou*. V 15 letech napsal mši pro smíš. sbor a ork. Tiskem vyšly: *Dvě vánoční praeludia* pro varh. (Č.H. XVIII.), *Drobnosti, Do kola, Z drobností* pro dvoje housle (Hudební listy pro mládež V.), národní přede hra pro piano na 4 ruce *Národ sobě* (Č.H. XX.) a *Český tanec č. 1.* pro piano (tamtéž). [Fr. Jiří v Č.H. XX. 29/32. Věstník pěv. a hud. XXXII. 86 a XXXIV. 80.] Č. G.

* **Mach, J.**, má v Nové Říši pange lingua z doby před 1830.

* **Mach, P r a v o s l a v**, čes. sklad. populár. směru, * 18. XI. 1902, Kladno. Hudebně se učil na pražské kons. (4 roky). Živí se hudbou v Praze-Břevnově. Napsal na 130 lidově zbarvených tanců a pochodů, 3 operety, četné směsi, hudební baladu *Náš život* a suitu *Král Baltasar*.

* **Mach, S t a n i s l a v**, český skladatel, * 4. IX. 1906, Jilemnice. Učil se hudebně na hud. škole v Pardubicích (1926/29), je v Jilemnici učitel. hudby a řed. kůru. Založil tam farní Jednotu Cyrillskou a je sborm. zpěv. spolku Bronislav, kde provádí cenné koncerty a operní představení (*Tvrdé palice, Starý ženich, Prodaná nevěsta*). Skladby: *Fantasia na chorál sv. Václava* (1929), symfonie (1930), slavn. mše *D* (1931), *Missa brevis E* (1932, ed. Cyril 1938), 2 ouvertury (1931/32), kantáta *Probuzení* (1932), opera *Šípková Růženka* (1932/33), četné tance, pochody, sbory (3 oslavné muž. sbory u MU. 1936), etudy a příležitostné skladby (2 pohřební zpěvy, nákl. vl.), celkem přes 40 op. Též 24 housl. etud (1930) a instruktivní koncertina pro housle a klav. (MU. 1938 a Hnyk t. r.). [Jos. Machač: Skladatelský profil S. M-a (Literární kruh VI. 44/45).]

* **Mácha, J a r o m í r**, český violoncellista, * 14. IV. 1895, Brno. Učil se hudebně u svého otce Otakara M-y 1) a stud. violonc. u J. Buriana na pražské kons. (1910/15). Za války působil u divadel v Budapešti, od 1919 u měst. divadla na Král. Vinohradech, od 1921 u N.D. v Praze. Zároveň učitel hudby v ústavě slepců na Hradčanech. Též konc. činnost. G. B.-J.

© **Mácha, J a r o s l a v**, MUDr., český

sklad., * 14. XI. 1873, Březnice v Čechách. Syn učitele Václ. M-y. Za svých gymnas. studií v Písku byl v hudbě žákem Frant. Gregory a Boh. Jeremiáše, lékařská studia vykonal na české fakultě v Praze. Byl sekundářem veř. nemocnice v Písku, 1913/22 obvodním lékařem v Blatné, 1922/35 měst. lék. ve Strakonících a žije v. v. v Praze, kde diriguje chrám. hudbu v Týně. Napsal hudbu k dětským divad. hrám *Pro tatíčka presidenta, Krakonošova medicina* (obojí Pr., Naklad. čs. učitelstva) a *Blaničtí rytíři* (t., J. Švejda), skladby sokolské, zvl. *Hudbu k mužským slet. prostrným 1926* (ČOS) a slavnostní pochod k téměř sletu, kantáty *Svatý Václave, Hřbitovy horské, svaté zahrádky, Kristus vstal, halleluja*, jubilejní mši *D* k 20letí republiky a 4 pange lingua, *Českou koledu* pro sóla, malý ork. a varh. (Písek, Jar. Burian), 6 modliteb za vlast, z nichž vyšly *Ó, Panno lásky* (Pr., Kotrba) a *Dvě modlitby za vlast* (Písek, Jar. Burian), smíš. sbor *Píseň 28. října*, muž. sbory (něco ve Vlastimilu XXX. a v Č.H. XXI.), 2 ženské sbory s instrum. souborem, písně s prův. smyčcového ork., s klav. a v lidovém tónu, klav. *Sousedskou z Písecka* (Písek, Jar. Burian) a melodramatický *Prolog a epilog z „Kročeju“* pro malý ork. [Data opatřila E. Jílková v Praze.]

* **Mácha, K a r e l H y n e k**, přední čes. básník, * 16. XI. 1810, Praha, † 5. XI. 1836, Litoměřice. Jeho blízký poměr k hudbě (rád zpíval a hrál na kytaru) svedl k domněni, že také skládal. Zdá se tomu nasvědčovati jeho rukou psaná píseň na jeho báseň *Nárek*. Ve skutečnosti je to však pouze jeho opis písně, kterou asi napsal theolog Jan M. z Čes. Budějovic. Při vynikající rytmičnosti a libozvučnosti svého básnického díla přece neinspiroval čes. skladatele tolik, jak by se dalo očekávat. Na jeho básně psali písně Heř. Skřivan (*Čechové jsou národ dobrý, Věvec II.* - 1836), Jos. Drahorád, J. B. Foerster (*Písně na slova K. H. M-y*, 1910), G. Roob (*Romantické sny*, t. r.), K. B. Jiráček (písně op. 2 a *Zastaveničko*, t. r.), Em. Němeček (z románu *Cikáni*), J. Máslo (*Památce K. H. M-y*, 1936), E. F. Burian, Iša Krejčí, Jar. Ježek, Jiří Srnka, Jiří Červený. S b o r o v é skladby: Em. Němeček (kantáta *Dítě* - 1921), Jiří Jul. Fiala (kantáta *Máj* - 1923), E. Axman (muž. sbor *Noc* - 1929), J. B. Foerster (*Máj*, kantáta ze 3. zpěvu - 1936), Jos. Bartovský (kantáta *Máj* - t. r.). O p e r a: *Váša Suk, Lesů pán* (libreto J. V. Frič, prov. 1900). O r k e s t r á l n í díla, inspirovaná M-ou, napsali: F. Z. Skuherský (symf. báseň *Máj* - 1881), Ant. Modr (přede hra a scénická hudba k jevištnímu prov. *Márinky* - 1936), Ant. Balatka (hudba

k rozhlasové scéně *Daleká cesta má, marné volání* - t. r.), Mir. Ponc (hudba k rozhlasové recitaci M-ovy lyriky - t. r.), K. Reiner (hudba ke scénickému prov. *Máje* - t. r.) [L. Kuba ve Květech 1894. L. Boháček, Dílo K. H. M-y a hudba (Hud. věstník XXIX., 1936), G. Černušák, M. a hudba (Lidové Noviny 23. IV. 1936) a zvl. Jos. Plavec, K. H. M. a hudba (Máchovy ohlasy, ročenka Chudým dětem, Brno 1936, 135).]

* **Mácha, O t a k a r l**), český violista, * 21. III. 1872, Biala v Haliči, † 17. IX. 1924, Praha. Stud. na Mozarteu v Salcpurku. Byl 1893 houslistou brněnského N.D., od 1894 řed. ork. a konc. mistrem v Celovci, 1896 violistou něm. div. v Brně a zároveň učít. na hud. škole, od 1899 u něm. div. v Praze a od 1900 violistou pražského N.D. Zároveň od 1910 učitel violy a violy d'amour na pražské kons., 1908/14 hrál ve slavnostních hrách v Bayreutě, koncertoval na violu d'amour a hrál s Čes. kvartetem. Napsal instruktivní skladby a transkripce pro violu a violonc. [Hud. věstník I. 36; D. XL. 155; H.V. V. 124; S. XIV. 94 a d. Nár. a Stav. divadlo II., č. 6., str. 6.] G. B.-J.

* **Mácha, O t a k a r l** 2), čes. operní ten., * 31. I. 1895, Celovec. Syn předešlého. Absolvoval nižší reálku a navštěvoval pražskou konservatoř. Zdokonaloval se ve zpěvu u Emila Buriana a drážďanského pedagoga Ifferta. Operní dráhu nastoupil 1914, zpíval na přechetných domácích i zahraničních scénách (král. opera v Holandsku, st. opera v Drážďanech, Berlíně, Vídni). R. 1920/27 členem pražského něm. divadla, pohost. vystoupení na N.D. v Praze, v Teplicích-Šanově, Plzni, Mor. Ostravě. Z čes. oper zpívá hlavně Smetanu a Dvořáka, z cizího repert. Florestana, Dona José, Othella, Radama, Richarda, Samsona, Cania. Výborný interpret Wagnera. Koncerty s Čes. Filharmonii, s Destinovou, Morfovou. Znám t. z rozhlasu a filmu. Máje tenor kovového zabarvení a schopný nejjemnějších nuancí i výrazu prudkých affektů, ovládá úlohy lyr. i hrdinného rázu. Pěvecký výkon spojuje s rovnocenným herec. podáním. Zb.

© **Machabey, A r m a n d**, soudobý franc. hud. spisov., vyd. samostatně *Histoire et évolution des formules musicales du Ier au VIe siècle de l'ère chrétienne* (Pař. 1928), *Sommaire de la méthode en musicologie* (t. 1931), větší studie hudebně-vědecké o raném středověku v *Revue de musicologie* (XV., XIX. a XX.), četné články v jiných časop., zvl. v *Rassegna musicale* (VI., *Il sinfonismo francese contemporaneo*, t. v Melos XI.), v *RM.* (XI., *G. de Machault*), přispívá pravidelně do *Ménestrelu* a j. Žije v Paříži. [Bližší data nebylo lze vyšetřit.]

* **Machač, J o s e f**, čes. hud. spisovatel,

* 19. X. 1885, Hněvčeves. Je prof. reálného gymn. v Jilemnici. Byl v Hradci Král. hud. referentem Ratibora (1910/11), kde napsal též hud. studie (zvl. o Fr. Ondříčkovi, 1912). Záslužná kniha o pronikání Smetanova díla do ciziny: *B. Smetana a cizina* (Hradec Král. 1910). Její pokračování v *Osvětě lidu* (od 1928), kde t. zprávy o vysílání Smetanovy hudby z cizích stanic (od 1927). Píše též básně. * **Macháček, K.**, vydal v Praze u Mikuláše a Knappa 1877 *Písňe pro mládež*. Napsal též mužské sbory.

* **Macháček, Š i m o n** Karel, čes. obrozenský spisovatel, * 10. XII. 1799 a † 2. X. 1846, Praha. Překladatel Goethovy *Ifigenie na Tauridě* a Schillerovy *Panny Orleánské*, autor oblíbené rytířské frašky *Ženichové*, dal své divadelní zkušenosti do služeb obrozenské opery. Zasloužil se o provedení první čes. obrozenské zpěvohry, Weiglůva singspielu *Die Schweizerfamilie* (v jeho čes. překladu *Rodina švejcarská*, pr. 28. XII. 1823). Další překlady pro obrozenské zpěvohry: *Vodař* (Cherubini, pr. 25. IV. 1824), *Don Juan, aneb prostopášník potrestaný* (Pr. 1825), *Lazebník sevillský* (Pr. 1825), *Othello* (Pr. 1827). V rukopise zůstaly překlady oper: *Così fan tutte*, *Diamant krále duchů*, *Elizena*, *Faust*, *Modrovous*, *Sírotčí dům*, *Vladimír, kníže Novgorodské*. Vydal *Zpěvy české pro jeden hlas při pianoforte* (Pr. 1825, 2 seš.) s písněmi Tomáškovými, Škroupovými, Krovovými, Koželuhovými a j. [J. J. Stankovský: *Kronika divadla v Čechách* (Almanach Matice divadel, Pr. 1881). J. Máchal: *Dějiny čes. dramatu* (Pr. 1917). Jos. Pešek: *Frant. Škroup* (Pr. 1901). Jos. Jungmann: *Historie literatury české*.]

* **Macháček, V á c l a v** Jan, čes. sklad., * 1. IX. 1839, Sodoměřice, † 16. VII. 1890, Langen (Vorarlberg). Stud. reálku v Čes. Krumlově, učít. kurs v Čes. Budějovicích a varh. školu v Praze (1857), kde učil na ústavě Hauserově a na hud. škole Prokschově. Byl pak učít. ve Voticích, Soběslavi, Mladé Vozici, od 1872 řídícím učít. a řed. kůru v Trhové Kamenici, od 1877 v Slatiňanech u Chrudimě. Vydal *Zpěvník pro školy obecné*, složil muž. sbory (Vlastimil X. 58, Varyto č. 36), dále chrám. a taneční skladby (Pr. 1862 a 1878). [Srb-Debrnov: *Slovník*. D. XII. 253. Hud. zpravodaj IV. 4, 14. Datum narození farní úřad v Chotovinách.] V. S.

© **Machado** (-ča-), **A u g u s t o**, portug. sklad., * 27. XII. 1845 a † 26. III. 1924, Lisabon. Stud. v Paříži u Lavignaca a j. Zastával důležitá místa v Lisaboně (1894 až 1900 t. řed. kons.), napsal několik oper, operety, skladby klav. a j.

* **Machainová, M a r i e**, čes. koncertní sopranistka a učít. hudby, * 6. VIII. 1867,

Valašské Meziříčí, † 12. II. 1932, Praha. Provdána *Benešová*. Stud. zpěv a klavír na kons. ve Vídni, později v Praze (1880/83), kde vykonala 1883 st. zkoušku z klavíru a zpěvu. Zpívala hlavně na dobročinných koncertech a byla mnoho let členkou chrám. sboru u sv. Víta (za Jos. Foerster). Hudbě vyučovala ponejvíce ve šlecht. rodinách. Do svého provdání (1896) byla učitelkou řeči na Vyšší dívčí škole. Později zanechala vyučování a zřídila si sklad pian (v Mikulandské ul. a j.). Zb.

© **Macháň, Karel A.**, zasloužilý český hud. v Bulharsku, * 28. III. 1867, Holice v Čechách, † ?. Stud. na pražské kons., byl od 1889 vojenským kap. v Niši, v IX. 1891 jmenován učít. hudby na učít. ústavě v Silistrii (tehdy v Bulharsku), pak v Lomu, Šumně a Kjustendilu až do 1901. Redig. 1894 a 1902 s N. Babačevem bulh. hud. časopis *Kaval*, kam napsal cenné články o bulharské lid. hudbě. Hodnotná pojednání, v nichž zejména upozornil na vlivy orientální a byzantské, uveřejnil t. v časop. *Balgarski pregled*, *Učilišten pregled*, *Sbornik za narodni umotvorenija*, ve *Vierteljahrschrift für Musikwissenschaft* III. a IV. a j. Četné kritiky, zvl. o učebnicích hudby. Napsal *Učebník po muzikata* (1895), *Kraták muz. rečník* (1901), *Kraták učebník po pěnie* (5 sv., 1897/1903), *Učebník po kitara* (1902). Sestavil 2 kytice bulh. písní pro ork., složil *Bulharské capriccio* pro klav., operetu *Choro* (k libretu Kirila Christova, prov. ochotníky v Sofii 1902, úryvky v časop. *Kaval*), pochod 2. jezdeckého pluku op. 26 (FrU. 1896) a j. R. 1902 odejel do Ruska, kde působil v Taškentě, Čaržuji, Batumu, Tiflise a j., nakonec v moskevském rozhlase. Žil ještě 1935 (údaj o jeho smrti 1923 u Kamburova tedy nesprávný). [Datum naroz. farní úř. v Holicích.] G. B.-J.

* **Machek, v. Mašek, Václ. Vinc.**

* **Machek, A. E.**, má v N.M. klav. polku.

© **Machanek, Ignaz, JUDr.**, něm. básník a sklad., * 23. VII. 1825, Olomouc, † 18. V. 1903, Vídeň. Druh *Engelsbergův*, o němž napsal knížku *Engelsbergiana* (1883). Byl advokátem ve Vídni. Napsal zvl. mužské sbory a písně. [H. Neudter-A. Hausleithner: E. S. Engelsberg (Opava 1925).]

* **Machaonský, Šimon Josef**, čes. sklad., rodák ze Slaného, 1663 bakalář filosofie, vstoupil do řádu jezuitů (vysvěcen 2. II. 1679), od 1680 prefekt hudby ve svatovácl. semináři v Praze, působil na Sv. Hoře a v Jindř. Hradci. Jeho skladby v klášteře osekém se ztratily. Pocházel z hudebního rodu, v němž se vyskytuje kantor a varh. ve Slaném **Eliáš M.** († 3. V. 1673) a jeho syn **Filip Jakub M.**, rovněž varh. ve Slaném († kolem 1689). E. Tr.

© **Machaut, t. Machault, v. Guillaume de Machaut.**

* **Machoň, Josef**, čes. sklad., * 5. V. 1880, Olbramovice (u Votjc). Syn říd. učitele Jos. M-ě. Stud. v Čes. Budějovicích reálku (do 1898), v Praze techniku (1898 až 1904), varh. školu (1899/1900) a u Vít. Nováka (1909/14). Přednosta oddělení a minist. rada v ministerstvu železnic. Byl sborm. sociálně-demokr. organizace v Kobylicích (1902/04), sólovým housl. v ork. železničních úř. v Plzni (1907/12), od 1930 pracuje horlivě v loutkařském soustředění při Masarykově lidových. ústavě (zvl. jako archivář). Písňové cykly: *Smutky rozchodu* (1916), *Roľničky* (Nová škola), *dětské písně* (1923 a 1926, Pr. 1931, vl. nákl.), *Ž různých krajů* (1927), *Písně o věrném a falešném milování* (1930), *Písně o zvířátkách* (2 seš., 1930), *Kašpárkovy písničky* (1930, Pr. 1931, vl. nákl.), *Jak čas plyne* (1929/31), *Panenciňny písničky* (1930, až 1931, Pr. 1932, MU.), *K domovu* (Sádlo), *4 popěvky* (t.), *Na venkově* (1936). Četné jednotlivé písně (Č.H. VIII.), zvl. loutkařské (*Loutky se představují*, s klav. předehrou, 1930, Pr. 1931, vl. nákl.), též dvojh. písně lid. a na lid. texty (1929/30). Muž. sbory: *Sbory z 1908/10* (Pr. 1922, POČ.), *Utonulá* (1911, Pr. 1922, vl. nákl.), sbory kremační (1920, Pr., vl. nákl.), pohřební (1924, Pr. 1925, Volná myšlenka) a některé jednotlivé (1936). Též ženské pohřební sbory (1921, Pr., vl. nákl.) a 4 ženské sbory (1920). Mimo to klav. skladby: *V říši loutek* (Sádlo 1934), *Tance* (1918/28), *Melodické skladby* (1935/36), 2 suity z tanců (t. r.) Housl. *Balada* (1913) a menší skladby (1935/36). Dopisoval do H.R. 1908/14 a byl hud. referentem plzeňského Směru (1909/14).

* **Machovský, Emil**, napsal *Vzpomínku na pražský hrad* pro housle a klavír.

* **Maier, Josef**, vydal v Praze 1872/73 své klav. tance a j. skladby.

© **Maier, Joseph Friedrich Bernh. Kasp.**, něm. kantor, vyd. m. j. spis *Museum musicum theoretico practicum* (Hall 1732, 2. vyd. s názv. *Neu eröffneter... Music-saal*, 1741), kde podává t. cenné návody pro hru na nástroje, jež od té doby zanikly. [Výtisk 1. vyd. v pražské U.K.]

© **Maier, Julius Joseph**, něm. hud. spisov., * 29. XII. 1821, Freiburg v Bádsku, † 21. XI. 1889, Mnichov. Byl 1857/87 konservátorem hud. oddělení král. knihovny v Mnichově a vyd. cenný katalog tamních rukopisů (1879). Nová vyd. starších skladeb.

© **Maichelbeck, Franz Anton**, něm. hud. pedag., * 6. VII. 1702, Reichenau, † 14. VI. 1750, Freiburg v Br. Jeho klav. díla pedag. se z části stále ještě vydávají.

- © **Maikapar**, v. *Majkapar*, S.
© **Maillard** (majjár), *Jean*, franc. sklad. I. pol. XVI. stol., žák Josquinův. Jeho mše, jež vyd. 1557/59 le Roy a Ballard, jsou zastoupeny t. v pražském N.M. původními tisky. Vedle toho psal motety a chansons.
© **Maillart** (majjár), *Louis*, franc. sklad., * 24. III. 1817, Montpellier, † 26. V. 1871, Moulins. Zván t. Aimé M. Žák Halévyho. Z jeho šesti oper byla daleko nejúspěšnější *Les dragons de Villars* (1856), jež s názv. *Poustevníkův zvonek* dlouho žila t. v českém repertoáru.
© **Mainardi**, *Enrico*, známý it. violonc., * 19. V. 1897, Řím. Byl 1929/32 sólistou berlínské st. opery, 1933 povolán Musso-linim na mistrovskou školu římské hud. akademie. Veliká činnost konc., vystup. t. v Praze (1936 t. v rozhlase). Hrál v klav. triu s Ild. Pizzettim a A. Seratem.
© **Mainwaring** (ména-), *John*, 1735 až 1807, vyd. anonymně první životopis Händlův (1760).
© **Mair**, *Franz*, něm. sborm. a sklad., * 15. III. 1821, Weickendorf (Horní Rakousy), † 14. II. 1893, Vídeň. Založ. 1883 vídeňský Schubertbund. Jeho sbory t. v Tauwitzově sbírce.
* **Maisler**, *František 1*), čes. houslista a dirigent, * 6. XII. 1848, Čechelice (u Mělníka), † 17. IV. 1920, Praha. Psán t. *Majzler*. Po studiu na pražské kons. (1861 až 1867, u Bennewitze) byl 2 roky učít. hudby v Osjeku a od 1. III. 1873 členem a řed. ork. Prozatím. divadla, později druhým řed. [Datum naroz. farní úřad v Čechelcích. Č.H. XIV. 21.] V.S.
* **Maisler**, *František 2*), čes. sklad., * 2. I. 1878, Praha. Stud. na pražské kons. (1894/99, violonc. u H. Wihana, skladbu u K. Steckra). Působil ve Lvově, 1905 ve varšavské filharm., 1906/07 2. kap. v Plzni. Byl 1909/18 vojenským kap. v Kóvně. Od XII. 1918 v Praze učitel hudby a 1921/31 kap. biografu Klubu pensistů N.D. na Slo-yanech, pak opět učitel hudby, nyní n. o. Četné salonní skladby, operety a j. Vyd. písně *Chvilky rozmaru* (Pr.). G. B.-J.
* **Maislerová**, *Emma*, čes. operní soprani-stka maď. původu, * 1850, Budapešť, † 8. II. 1925, Praha. Rodným jménem *Ruszová*. Zpívala záhy na kůrech v Buda-pešti, kde ji 12letou náhodou slyšel kapelník Šaak, pozval ji do Prahy a dal vyučiti zpěvu u Pivody. Později se stala členkou opery N.D. v Praze, kde zpívala menší úlohy. Provd. se za ředitele Frant. M-a 1), matka Frant. M-a 2). Zb.
© **Maissenberger**, *Christophorus*, složil 1665 mši *Sanctissimae Trinitatis*, věnovanou Karlu Liechtensteinu-Kastelkornovi a zachovanou v Kroměříži. Byl tehdy

varh. ve Vyškově. [Evidence HAM. QL. neuvádí.]

- © **Maistre**, v. *Le Maistre*, M.
© **Maitland**, v. *Fuller-Maitland*, J. A.
* **Maixner**, *Vincenc*, čes. kapelník, stud. 1904/07 na pražské kons., vstoupil do služeb N.D. v Praze za K. Kovařovice a je tam kap. Napsal operu *Penthesilea* (Kleist, 1913). [Bližších zpráv nebylo možno získat.]
© **Majboroda**, *Vladimir* Jakovlevič, znamenitý ruský basista ukraj. původu, * 1854 na Ukrajině, † 4. IX. (st.) 1917, Petrohrad. Křestní jméno ukraj. Volodymyr. Stud. 1876/79 u Everardiho na petrohradské kons., zdokonalil se pak ještě 1882 u Lam-pertiho a 1883 u Buzziho a Ronconiho v Miláně. Byl od 1880 členem petrohradského Mariinského div., několik let zpíval t. v Moskvě, 1907/08 není již veden ve stavu osob. Z jeho obrovského repertoáru (na 90 oper) vynikali Susanin, Ruslan, Mefisto, Don Basilio, zpíval t. Budivoje v petrohradském nastudování *Dalibora* v XII. 1899. [Ježegodnik Imper. Teatrov XVIII. 276. Nekrolog Teatr i iskusstvo 1917, č. 37.] Sš.
* **Majer**, *Václav P.*, jesuita, má v N.M. *Dixit* (1707) a *O panis* (1708), obé z kostela sv. Mikuláše v Praze III. [Dlabač a QL. nemají.]
© **Majkapar**, *Samuel*, rusko-žid. pia-nista, * 18. XII. 1867, Cherson. Vzdělán v Taganrogu, 1885/93 na petrohradské kons. a konečně soukromě u Leschetitzkého ve Vídni. Podnikl velké konc. cesty, 1910 se stal prof. petrohradské kons. Napsal zvl. klav. poetické cykly, sonáty, sonatiny, technická cvičení, několik písní, pojednání o hud. sluchu (1900) a o významu Beethovena pro současnou dobu (1927).
© **Majo**, *Francesco di*, it. sklad., * kolem 1740, Neapol, † 18. I. 1771, Řím. Uváděn t. jako Ciccio di M. Žák Padre Mar-tiniho, byl varh. královské kaple v Neapoli. Napsal od 1759 celkem 19 oper, 8 oratorií, 5 mší, četné motetové skladby. [Doklady rozšíření u nás v N.M., rukop. *Dixit Dominus* v Náměšti n. O. Evidence HAM.]
© **Major**, *Ervin*, maď. hud. spisovatel, * 26. I. 1901, Pešť. Syn Julia M-a. Stud. v Pešti 1917/21 skladbu na vysoké hud. škole, 1920/24 filosofii na univ., PhDr. 1930 v Segedině. Redig. 1926/28 časop. Zenei Szemle, od 1930 Muzsika, v nichž uveřejnil četné studie. Knihy: *Bihari János* (1928), *Brahms és a magyar zene* (1933, o pramenech *Uherských tanců*), *Fáy András és a magyar zenetörténet* (1934), *A cigányzene Magyar-országban* (1935). Má t. články v ZfMw. XI. a j. Je profesorem vysoké hudební školy a nár. kons. v Pešti. [B. Szábolcsi-A. Tóth: Zenei Lexikon, 2. vyd., 1935.]
© **Major**, *Gyula*, v. *Major*, Julius.

© **Major, Julius** (Gyula), maď. hudeb. sklad., * 13. XII. 1858, Košice, † 30. I. 1925, Pešť. Stud. v Pešti u R. Volkmanova a Erkela a působil tam celý život. Vydátně se účastnil organizace vyššího hud. života, založ. t. 1896 vlastní vyšší hud. učiliště. Značná sklad. činnost všech oborů měla jenom krajinský význam. Opera *Mila* k libretu Batkovu-Wassermannovu prov. 1911 t. v pražském něm. divadle. Učebnice harmonie a kontrapunktu.

© **Majorano, Gaetano**, v. *Caffarelli*.

* **Majzler, František**, v. *Maisler* (Fr.1).

© **Makarjevskij, Tichon**, mnich a pokladník domu patriarchova v Moskvě koncem XVII. a poč. XVIII. stol. Pocházel z Velkého Novgorodu a byl mnichem Makarjevského kláštera v Nižním Novgorodě, odkudž byl povolán do služby patriarchovy v Moskvě. Napsal *Kl'uč ili pravila muzikijskago penija, soglasno i činno sočinennago*, jakousi rukojeť k vyučování církevního zpěvu „partesného“ po způsobu západoevropském pomocí starého notopisu „znamenného“. Druhá část této knihy byla vyd. 1877 Obščestvem l'ubitelej drevnej pismennosti s názv. *Pervoje učenije muzikijskich soglasij*. [D. Razumovskij: Cerkovnoje ruskoje penije (Trudy I. archeol. sjezda v Moskvě, 1879). Nik. Findejzen: Očerki po istorii muzyki v Rossii (I./3, XXXII.)] Sš.

© **Makarov, Nikolaj Pavlovič**, ruský virtuos na 10strunnou kytaru a sklad. pro svůj nástroj. Hojně koncertoval v letech 50tých XIX. stol. v Rusku i za hranicemi. R. 1856 uspořádal v Bruselu soutěž. Napsal mnoho skladeb a transkripce pro kytaru. Sš.

© **Makarov, Pavel Seměnovič**, ruský sklad. a hud. spisov., * v VIII. 1841, † 24. V. (st.) 1891, Petrohrad. V hudbě samouk. Začal 1874 vydávat časop. Muzykaľnyj Svet, kam psal články; komponoval písně (asi 150) a jiné drobné skladby. R. 1878 vzdal se redakce a skládal operu *Marion Delorme* (neprov.), 1879 se stal redaktorem časop. Birževyja Vedomosti, kde umisťoval své hud. články, feuilletony a referáty. [Nekrolog: Istoričeskij Vestnik 1901, sv. 45.] Sš.

© **Makarov-Rakitin, K. D.**, mladý sovětský sklad. a spisov., upozornil na sebe 1937 písněmi k puškinským tekstům, má t. klav. koncert s ork. (1937). Články v časop. Sovetskaja Muzyka IV./9 a IV./12. [Sov. Muzyka V./1-46, V./2-103 a V./8-85.]

© **Makarova, Nina V.**, sovětská sklad., napsala písně pro hromadný zpěv, vyd. puškinský cyklus (1937), klav. sonatinu (1935) a j. Jedna píseň v příloze časop. Sov. Muzyka IV./9. [Zprávy o skladbách Sov. Muzyka III./12-89, V./2-103, Sov. Iskusstvo z 29. V. 1935, Muzyka 1937, č. 3.]

© **Makedonski, Stefan**, bulh. tenorista, * 25. III. 1885, Sliven. Zpíval již v chlapeckých letech v sofijském sboru Nik. Iv. Nikolajeva a pod dojmem představení italské společnosti rozhodl se státi pěvcem. Opustil ruskou vojenskou školu v Tule a stud. 1905/08 v Moskvě u Corsiho a na dram. oddělení filharmonického učiliště. Vypomáhal v divadle Eremitáž, od 1907 byl angaž. u společnosti Ziminovy. Když Drag. Kazakov, Konst. Iv. Michajlov-Stojan a j. začali organisovat operní společnost v Sofii, opustil Rusko, vystoupil v Sofii 5. I. 1911 jako Kamen v původní novince *Kamen i Cena* Iv. D. Ivanova a Václ. Kauckého a zdokonaliv se v Paříži, byl přední silou svého oboru v národní opeře až do 4. IV. 1936. Ovládal veliký mezinárodní repertoár (t. Dalibor), jeho pěvecké výkony byly podněny také psychologicky propracovanou hrou. R. 1917 vystupoval úspěšně v Německu (zvl. v Berlíně). [O něm Jubil. sborník 1928 a časop. Literaturne glas, č. 309.] G. B.-J.

© **Maklakiewicz** (-kjevíč), Jan Adam, polský sklad., * 1899, Chojnat (vév. varšavské). Otec varh. Stud. ve Varšavě gymn. (matur. 1921), zároveň hudbu ve škole jména Chopinova (Biernacki, Szopski, Bidental), pak na kons. žákem Statkowského. Již tehdy pr. 1923 symf. variace na vlastní téma, 1924 3 písně s ork., absolv. práce 1925 operní prolog k Lile Wenedě. Pracoval potom hudby k činohrám, pořídil klav. výtah Szymanowského *Stabat Mater*. R. 1926/27 byl stipendistou Ecole normale de musique (P. Dukas). Po návratu do Varšavy pracoval dále scénické hudby pro Teatr wielki, 1930 začal vyučovat na kons. experimentální harmonii, od 1932 řed. chrámového sboru u sv. Kříže ve Varšavě a referentem deníku Kurier Poranny. Jeden z nejúspěšnějších mladších sklad. polských, v podstatě romantický lyrik. Skladby orkestrální: Symf. *Święty Boże* (1927 v Paříži, pr. 1928), koncert violonc. (1929, pr. 1931, státní cena 1932), houslový (1930, pr. 1931), klavírní (1931, pr. 1932), revoluční rapsodie *Pieśń o chlebie powszednim* (1933), *Impresje Hiszpańskie* (1934), *Ostatni werble* (1935/36, památce Pilsudského), suita na témata Jul. Zarębského (1936), koncert pro hlas, klav. a ork. (pr. 1929). *Huculská suita* pro housle a klav., *Pieśni Japońskie* (s ork., prov. 1931 na mezinár. festivale v Oxfordu) a j. písně, sbory, skladby chrám. (2 mše a cappella - 1932), hudba k filmům (*Kościuszko pod Racławicami* - 1937), četné scénické hudby, baletní fragment. Pracuje od konce 1937 operu *Wojna wojnie* na své libreto podle komedie Ad. Nowaczyńskiego. Vydává od 1934 měsíčník *Chór* (s notovými příloha-

mi). [Rysz. Werner, Muzyka (Glińskiego) XIV. Četné drobné zprávy novinářské a revoluční.]

* **Makónyi, Pavel**, evang. farář ve Zvolení, vydal *Nábožné písně zpívané v chrámě ev. augsp. 30 okt. 1856* (B. Bystrice). Ve *Zpěvníku* (1842) má 2 písně. [Rizner: Bibliografia.] F. Z.

* **Makovec**, v. *Makovecký*.

* **Makovecký**, t. Makoweczský, čes. hráč na lesní roh, žák Stichův, koncertoval 1786 v Berlíně a 1790 v Hamburku. Vydal duo pro lesní roh a violu (L. 1806) a kvartet pro lesní roh, 2 housle a bas. Dlabáč uvádí též Makovce (Makowecz), který je asi totožný s M-ým. Má pastorale a graduale v biskupském hud. archivu v Rožnavě. [QL. Fr. Zagiba: Hud. minulost vých. Slovenska v XVIII. a XIX. stol. (rukopis).]

* **Makovický**, Jan Drahutín, slovenský sběratel lid. písní, * 2. XII. 1818, Lipt. Sv. Mikuláš, † 24. II. 1884, Ružomberok. Byl učít. v Lipt. Sv. Mikuláši, za revoluce 1848/49 se účastnil nár. hnutí proti Maďarům, po potlačení se vystěhoval do Haliče. Navrátil se 1870, byl evang. farářem v Ružomberku. Jím nasbírané písně ve Slovenských spevech I. E. H.

* **Makovička**, jméno hud. rodiny, původně v Nov. Bydžově. Řehoř M. byl 1656/69 kantorem v Jílovém, Jan 1662 až 21. VIII. 1669 varh. v Žatci a Jiří, rodák ze Žatce (asi syn Janův), byl na gymn. v Chomutově v parvě 1664 diskantistou, pak housl., tympanistou a kantorem v Žatci, kde † 1707. E. Tr.

* **Makoweczský**, v. *Makovecký*.

© **Maksimov, Leonid Aleksandrovič**, ruský pianista a hud. pedag., * 3. XI. (st.) 1873, Rjazaň. Hudebně vzdělán na moskevské kons. u Zvěreva, Zilotiho a Pabsta, koncertoval po absolv. 2 léta v Rusku, byl 1894/97 řed. astrachanské hud. školy Carské ruské hud. společnosti, 1897/99 řed. hud. školy v Tomsku. Od 1901 v Moskvě prof. klav. hry na škole Filharm. společnosti, od 1902 zároveň referentem časop. *Russkoje Slovo*. Pozdější činnost neznáma. Sš.

© **Maksimov, Seměn V.**, soudobý sovětský sklad., hud. etnograf a pedag. Zapsal a zpracoval množství čuvašských písní, organizoval první hud. technikum v Čuvašsku. Vyd. 2 sborníky písňových úprav (Moskva 1924 a 1926, druhý pro školní zpěv). Má články a referáty v časop. *Sovetskaja Muzyka* II./11 (s I. Dvgallo-Garbuzem), IV./2 a IV./8 (o hud. životě povolžských Němců). Životopisná data neznáma. Sš.

* **Malá, Florentina**, vydala u MU. *5 písní* (1918). Píše se též Flor. Mallá.

* **Malacka, Vladimír**, český varhaník, * 21. VI. 1893, Slavkov u Brna. Hudbě

se učil na varh. škole v Brně (1910/14). Je od 1914 řed. kůru v Rosicích. Píše chrám. hudbu, z níž vyšlo: *Modlitba za vlast* (Brno, Pazdírek), *Jít dále* (t.), *Česká mše* (Brno, Pokoj). Světské muž. a žen. sbory, skladby pro žakovské ork. a pochody.

© **Malahovski, Andrej Ferdinand**, čes. varhanář ve Slovinsku, * 1813 v Čechách, † 3. III. 1887, Lublaň. Samouk, stavěl dobré nástroje od 1840, přestavěl a rozšířil zvl. Križmanovy varhany v lublaňské katedrále. [Slovenski Biogr. Leksikon.]

© **Malaškin, Leonid Dmitrijevič**, ruský sklad., * 1842, † 11. II. 1902, Moskva. Vzdělán za hranicemi, po návratu (1870) byl prof. zpěvu na kijevském duch. semináři. První jeho větší skladba, symfonie *Es*, neměla v Petrohradě úspěchu, neprošla ani opera *Ilja Muromec* (prov. Kijev 1879). Značně oblíbené byly jeho romansy, psané diletantským slohem a skladby církevní. Napsal t. skladby klav., vyd. *40 narodnych pesen* (ruských, Moskva 1902) a *50 ukrajinských písní* (Idzikovskij). Hlavním jeho dílem je zápis a harmonisace nápěvů Pečerské lavry v Kijevě: *Krug cerkvných pesnopenij po napevu Kijevo-Pečerskoj lavry* (10 sv., Jurgenson). [Iljinskij & Pachulskij: Biografii kompozitorov s IV. v. (Moskva 1904).] Sš.

* **Malát, Jan**, čes. hud. pedagog a sklad., * 16. VI. 1843, St. Bydžov, † 2. XII. 1915, Praha. Otec František M., říd. učitel. Hudbě se učil u svého otce, později u učít. J. Simma v Něm. Šumberku. Stud. nižší reálku v Novém Bydžově, 1862 absolvoval v Praze něm. učít. ústav a 1863 varh. školu. R. 1863 až 1866 byl učít. v Novém Bydžově, 1866/76 v Hořicích a 1876/1906 v Praze na Smíchově (od 1893 říd. učít.). R. 1877 složil stát. zkoušky z hudby pro učít. ústavy a stř. školy, 1878/93 vyučoval zpěvu na gymn. na Novém Městě v Praze. Vyvinul záslužnou činnost v oboru hud. pedagogiky a proslul jako sběratel, zvl. pak jako harmonisátor a upravovatel čes. lid. písní. Hlavním jeho dílem je tu *Český národní poklad*, v němž opatřil klav. průvodem, předeherami a dohrami 700 lid. písní a *Národní písně českoslovanské* (111 písní) ve sborové úpravě. Ve svých původních skladbách vytvořil M. díla ušlechtilé eklektická, jež se v melodice opírají o bohatý zdroj čes. lid. písně, v kompoziční technice o B. Smetanu a A. Dvořáka. Skladby klavírní: *Děvy slovanské* (Otto, t. na 4 ruce, trio, ork.), *Pět skladeb* (hud. přílohy Zlaté Prahy, Otto), *Hýta a Batul* (Šimáček), *V dobrém rozmaru* (Valse impromptu, t. pro smyčc. ork. a klavír na 4 ruce, Vilímek), *Tři mazurky* (FrU.), *Píseň beze slov* (t.), *List z knihy života* (t.), *Mazurka* (t., pro smyčc. ork. a klavír upr. B.

Jeremiáš), *Švarná venkovanka* (polka, t.), *Nokturno, Pravá Češka* (polka na 4 ruce, FrU.), *Cibulíčka* (na 4 ruce, Kotrba). Pro harmonium (varhany): *Fuga na jméno Bach* (1863). Houslové: *Den štěstí I./II.* (FrU.), *Tři koncertní kusy taneční: Polonéza, Mazurka, Valčík* (Barvitijs), *Duetta houslová* (9 seš., 1884, FrU.). Komorní: *Venkovské obrázky* (smyčc. kvart. a harm., t. pro 2 housle, violonc., klavír a harm., 1889, FrU.), *Slovanská smyčcová kvarteta I./II.* (MU.), *Čtveračiví* (scherzo pro smyčc. kvintet, t. pro klavír na 4 ruce, FrU.), *Furiant* (t.). Orkestrální: *Maličkosti I./II.* (t. pro klavír na 4 ruce, pro malý ork. upr. H. Palla), *Výstavní pochod* (t. pro klavír na 2 ruce, FrU.), *U večer, Píseň beze slov, Vltavky* (valčíky, pro klavír na 2 ruce vyd. zpěv. spolek Dalibor v Hořicích, t. pro smyčc. kvarteto), *Slavnostní pochod národní* (t. pro klavír na 2 a 4 ruce), *Obkročák, Čtverylka, Diblík* (mazurka), *Slovanský tanec, Vesna na mé lesní stezce* (gavotta). Písně: *Z ráje mládí* (1887, FrU.), *Babička* (t.), *Louka* (t.), *Mateřídouška* (t.), *2 písně pro baryton* (*Vzdechnutí - Májový večer*, t.), *Čtyři písně* (t.), *A co dál, to nepovím* (Uměl. Beseda), *Šestero písní* (1892, FrU.), *Tři písně* (Kočí), *Čtyři písně* (t.), *Zimní* (Kotrba), *Písně moje* (Barvitijs), *V jasu a stínu* (Otto), *Květy různých barev* (t.), *Výhody* (přil. Věst. Jednoty zpěv. spolků), *Pět písní* (MU.), *Šest písní* (t.). Duetta: *Dvojpěvy pro mládež* (1889, FrU.), *Dvojpěvy* (R. Jesenská, 1908, MU.), *Tužba* (ten. a bar.), *Jeník a Andulka* (vesn. povídka z lid. písní, Šimáček, t. pro klavír na 2 ruce). Sbory a) mužské: *Věno* (1871, Jednota zpěv. spolků 1873), *Žižkova oslava, Máje* (FrU.), *Slavnostní sbor k odhalení desky P. Maixnerovi v Hořicích, Z českých vesnic I./II.* (Jedn. zpěv. spolků), *Při sňatku - Po sňatku* (též pro žen. sbor), *Dva sbory* (*Modlitba - Pěvcova touha*, MU.), *Tři žertovné sbory* (Kotrba), *Nadšení, Na ranní, Rolnická, Mé písně, Stará modlitba k sv. Jiří* (Starý), *Naše hory* (Kytka), *Trest pro milou* (Kotrba), *Hospodine na výsosti* (Varyto); b) ženské: *Vávra* (Varyto), *Našim ženám* (MU.), *Dva sbory* (*K nebesům leť, ty písní má - Sen*, Starý), *Tři sbory* (MU.), *Dva sbory* (Jednota zpěv. spolků), *Má hvězda* (FrU.); c) smíšené: *Vlastní silou* (Lumír), *Bělohradské zvony* (MU.), *Cibulíčka* (s prův. klav., ork., z opery *Veselé námluvy*, Kotrba), *Náš tatíček, Slavnostní sbor k odhalení pomníku Komenského v Hořicích, Slavnostní sbor k odhalení pomníku Klieperova v Chlumci, Slavnostní kantáta k odhalení pomníku Erbenova v Miletičíně. Chrámové: 3 chrám. sbory* (FrU.), *Ave Maria* (přil. Zlaté Prahy), *Pohřební zpěv* (FrU.), *Te Deum* (1862), *Pange lingua, Mše C* (s prův. varhan), *Mše C* (pro 4 muž. hl.), *Mše obecná česká. Opery: Stáňa* (K. Kádner, pr. Pr. 30. VI. 1899, z ní *Hra na honěnou* pro 4 ruce, MU.), *Slavnost sv. Floriána* (týž, zadáno N.D. zač. 1899), *Veselé námluvy* (týž, pr. Král. Vinohrady 12. I. 1908, směs u MU., *Sousedská* u Barvitijs). Úpravy operní a) pro klavír: *Kytice melodií z oper Smetanových* (FrU.), *B. Smetana ve svých nejznámějších operách* (t.), *Krátké fantasie na motivy z oper a oratorií starších i nov. skladatelů* (t.), *Snadná úprava sextetta z Prodané* (t.), *ouvertura z Čertovy stěny* (t.); směsi z oper: *Prodaná nevěsta, Dalibor* (t. na 4 ruce), *Hubička* (t. na 4 ruce), *Libuše* (t. na 4 ruce), *Tajemství* (t. na 4 ruce), *Cesta oknem, Breloques* (výňatky z oper na 4 ruce, FrU.); b) klavíra harmonium: *Čtyři nové směsi z oper Smetanových* (FrU.); směsi z oper: *Nevěsta Messinská, Cesta oknem, Libuše I./II., Čertova stěna*; c) housle: *Upomínky na staroklas. operní album* (FrU.), *Upomínky na českou operu* (t.), *Operní repertoár mladých houslistů* (t., též pro 2 housle), úpravy operních výňatků t. pro 3 a 4 housle. Úpravy lid. písní a) pro klavír: *Růže stolistá* (1894, FrU., t. pro harm.), *Perly čes. zpěvu nár.* (1886, FrU., t. pro harm.), *Slovanská lípa* (1895, vlast. nákl., t. pro harm., 2 housle), *Vínek z nár. písní* (FrU.), *Zlatá pokladnice českých zpěvů a písní I./II.* (na 4 ruce, 1882, FrU.), *Kvítky z luků českých* (na 4 ruce, 1887, FrU., t. v úpravě pro ork.), *Blahé chvíle* (na 4 ruce, 1887, FrU.); b) harmonium: *Transkripce nár. písní* (FrU.); pro housle *Overtura z motivů čes. lid. písní* pro ork. (1866, t. pro smyčc. nástr. a harm.); c) jeden hlas s prův.: *Český nár. poklad I./VII.* (FrU.), *Posvátný čas vánoční* (3 seš., 1886, t.), *Zvuky slovanské* (t.), *Vzpomínka na Prahu I./II.* (t. pro klavír na 2 ruce, na 4 ruce, ork., FrU.); d) mužský sbor: *Zpěvy lidu českého* (t. pro žen. a smíš. sbor s prův. i bez, 1883, FrU.), *Sedm harmonis. písní nár.* (Ratibor, 1885, FrU.), *Nár. písně československé* (61 pro muž. sbor, 44 pro smíš. sbor, 6 pro žen. hl., 4 seš., 1898, Jednota zpěv. spolků), *Slovenské písně, Kytice I./XV.* z čes., mor. a slovenských lid. písní (pro muž., žen. anebo smíš. sbor s prův. i bez), *Vínek z lid. písní* (Kotrba), *Mladost - radost: U muziky - Poklad nejdražší*; 3) ženský sbor: *Šest nár. písní československých* (Jednota zpěv. spolků); 4) smíšený sbor: *Devatenáct písní československého lidu* (t.). Klav. v ý t a h y 1) se zpěvy: *Čertova stěna, Viola*; 2) beze zpěvu: *Hubička, Dalibor. Školy: Velká theoret.-prakt. škola pro piano* (se Zd. Fibichem, FrU.), *Theoret.-prakt. škola na piano* (s J. Maškem, t.), *Prakt. škola hry na*

housle (vlast. nákl.), *Nová prakt. škola hry na housle* (s J. Rauscherem, FrU.), *Theoret.-prakt. škola pro harmonium* (FrU.), *Theoret.-prakt. škola na flétnu* (t.). **Zpěvníky**: *Zpěvník pro školy obecné a měšťanské I./VI.* (Pr. 1895), *Písňe pro školu a dům* (pro 1 až 4 hl. s prův. i bez, FrU.), *Náš poklad* (150 lid. písní, s Ferd. Sládkem, t.). **Literární práce**: *Hudební slovníček* (Kalendář čes. hudeb. I. 1880/81), *Hudební slovník* (FrU. 1881, 3. vyd. 1922), *Stručná všeob. nauka o hudbě* (t., nové zprac. Ad. Cmíral 1938). Příspěvky do četných odborných listů (Posel z Budče, Beseda učit. X., Rozhledy paedagog., Encyklopaedie paedagog., D.). Vyd. *Lipu*, sbírku skladeb pro malý ork. (1884/85), *Hostýn*, sbírku chrámových a školních skladeb (1885), *Ratibor*, sbírku lid. písní (1885, FrU.). Několik skladeb **M.** vyšlo v Č.H. [V. Vycpálek v Č.H. XXI. 27 a d. se seznamem skladeb (t. 32 a d.). Tyž: **J. M.**, skladatel a paedagog český (dissertace). Kalendář čes. hudeb. IX. (1891), XXVII a d. Varyto I. (1894), 21/22. B. Jeremiáš: **J. M.** (Věstník Jednoty zpěv. spolků IV. 2 a d.). Č.H. XIII. 5/6. H.R. I. 125/26. H.R. VI. 577. D. XXX. 109 a d. J. Theurer: **J. M.** (t. XVIII. 83/85). D. XXXV. 289/290. Seznam sborových skladeb t. XIX. 8/6. O. Zich: **J. M.** (S. VI. 57/58). C. XLI. 182 a XLIII. 149/150. Lyra XII., XIII. a XIV. Hudební národ V. 160. Věstník pěv. a hud. XXXI. 64. Sdělení A. Malátové a O. Petrové-Malátové. L. K. Žižka: O muzikantech a lidech kolem nich (Lidové Noviny 3., 10. a 17./IV. 1938.] Č. G.

* **Malátek**, Antonín, čes. hud. pedagog, * 13. VI. 1886, Kostelec n. Orli. Hudbě se učil na pražské kons. 1900/04 (varhany). Byl od 1906 pianistou salonního ork. v Německu (Brémy, Cáchy, Berlín, Kolín n. R. a j.), od 1910 ve Varšavě, Lvově a Krakově, od 1911 v Bukurešti, od 1917 divadelním korepet. v Kijevě, Moskvě a Minsku. Od 1921 měl hud. školu v Kostelci n. Orli., od 1931 je v Ústí n. Orli. majetníkem hud. školy, sborm. Lukese, místopředsedou ork. sdružení a varh. v Cecilii. Skladby klav. (*Nálady* - 1922), písně (1904, 1922), melodramy (*Stenka Razin* - 1917, *Hold státní vlajce* - 1933), kantáta *Temná noc* (1909), mše *D* (1904). Mimo to pochody, tance a sokol. cvičení (1934). Ve spolku Lukes provedl *Stvoření, Tajemství* a j. Též referentská činnost.

* **Malátek**, Rudolf, napsal dvouhlasý sbor *Přání dětí*.

© **Mal'ceva**. Jekaterina Aleksejevna, ruská hud. spisov., * 26. IV. 1883, Moskva. Něm. psána *Malzewa*. R. 1913 PhDr. v Berlíně, kde stud. t. na Sternově kons., byla 1915/24 docentkou moskevské univ., od 1920 prof. hudební psychologie na

moskevské kons. Cenné práce v *Z. für Sinnespsychologie*, v *Z. für Physiologie*, v publikacích státního ústavu hud. věd. (GIMN) a j.

© **Maldéghem**, Robert Julien van, belg. varh. a sklad., * 1810, Deuterghem, † 13. XI. 1893, Ixelles (u Bruselu). Vyd. velmi důlež. sbírku nizozemských skladeb XVI. stol. (*Trésor musical...*, 29 sv. 1865/93).

© **Malder**, v. van Malder, Pierre.

* **Maldern**, má v hud. archivu ve Spišské Nové Vsi sinfonii *D* z XVIII. stol. Snad van Malder. F. Z.

© **Maleingreau** (-léngró), Paul de, belg. varh. a sklad., * 23. XI. 1887, Trélon en Thiérache (ve Francii). Žák (u Tinela), pak prof. bruselské kons. Má velmi cenné skladby varh., ale t. písně, skladby kom., klav. a j.

* **Málek**, Jan Max, vydal v Praze u Krammera své houslové variace.

* **Málek**, Josef, vyd. v Praze 1902 *Album písní*.

* **Málek**, Otokar, český pianista, * 20. XII. 1878, Čes. Budějovice. Stud. gymn. v Čes. Budějovicích, hru na klavír u prof. H. Trnečka na pražské kons. (1892 až 1897) a ve Vídni u A. Grünfelda. Prvé veřejné vystoupení ve Vídni 1898. R. 1899 byl doprovázečem J. Kubelíka. Napsal něm. písně (Videň). [Srb-Debrnov: Slovník.] Č. G.

* **Málek**, Rudolf, vyd. své písně a chrám. skladby v Č.H. XXII. a XXIV.

© **Maler**, Wilhelm, německý sklad., * 21. VI. 1902, Heidelberg. Pseudonym Christof Tucher. Vzdělán v Heidelbergu, zvl. však v Mnichově (Jos. Haas) a Berlíně (Ph. Jarnach). Od podzimu 1935 v Kolíně n. R. učitel teoretic. předmětů na Rýnské hud. škole, nověji t. na vysoké hud. škole. Hlavní díla: *Orchesterspiel I.* op. 10 (koncert pro cembalo s ork.), *Orchesterspiel II.* op. 11 (concerto grosso pro kom. ork.), *Orchesterspiel III.* op. 14, *Musik zu Tänzen* op. 12 (5 nástr. s klav. a bicími nástr.), *Stephan George-Kantate* (1930), nová kantáta podle básní St. George (1934), oratorium *Der ewige Strom* (oslava Rýna, pr. 1935), houslový koncert (pr. 1937), několik skladeb druhu „Gemeinschaftsmusik“, zvl. *Sechs kleine Spielmusiken* op. 13a, sbory a j. [Životopis Signale XCIII. 563.]

© **Malherbe** (malerb), Charles Théodore, franc. hud. spisov., * 21. IV. 1853, Paříž, † 5. X. 1911, Cormeilles. Byl od 1896 archivářem Velké opery. Nashromáždil velmi cennou sbírku autografů (nyní v pařížské kons.). Hlavní práce: *L'oeuvre dramatique de R. Wagner* (1886, se Soubiesem), *Précis d'histoire de l'Opéra comique* (1840/87,

pseudon. B. de Lomagne, se Soubiesem, 1887), *Histoire della seconde Salle Favart* (2 sv., 1892/93), životopis Auberův (1911), bibliograf. katalog Donizettiho (1897) a Gounoda. Byl spolured. souborného vyd. skladeb Rameauových a Berliozových. [Nekrolog K. Strnad podle Ecorchevilla v H.R. V. 32.]

© **Malherbe** (malerb), E d m o n d, franc. sklad., * 21. VIII. 1870, Paříž. Žák Masse-netův a Faurého, žije v Orsay. Opery, skladby ork., kom. a klav.

© **Malibran**, A l e x a n d r e, franc. housl., * 10. XI. 1823 a † 12. V. 1867, Paříž. Žák Spohrův. Skladby chrám., ork. a kom., životopis Spohrův (1860).

© **Malibran-García**, M a r i a, v. G a r c í a.

* **Malík**, má v N.M. *Salve regina* z 1. pol. XIX. stol. Snad totožný s Janem M-em, rodákem z Dobřichovic (* 1802), jenž stud. pražskou kons. (1816/22) a byl od 1857 ork. hobojistou ve Varšavě. E. Tr.

© **Malina**, J o s e f, čes. housl., sklad. a pedagog., * 19. III. 1860, Praha, † 15. II. 1931, Král. Vinohrady. Stud. housle 1873/79 na pražské kons., později ještě krátce u Joachima v Berlíně. Koncertoval v Čechách, 1882 se stal konc. mistrem v Karlových Varech, 1883 ve Freiburgu v Bádsku, 1884 až 1887 byl členem ork. Lamoureuxova v Paříži, pak konc. mistrem (postupně) v Elberfeldu, Št. Hradci, Norimberce a Vratislavi. R. 1895 si založil hud. školu na Král. Vinohradech a vedl ji do své smrti. Na 75 op., zvl. houslový koncert (2 věty hrál v Praze již 1882), ouvertura, *Svatební pochod* a *Baletní scéna* pro ork., přednesové kusy pro housle a klav. (*Reverie*, *Cikánský tanec*), klav. skladby taneční a instruktivní. Něco vyšlo v Praze (taneční skladby kolem 1880, valčík *Vzlet aviatika* u Kotrby) a u Andrého v Offenbachu. [H.V. XI. 77 a *Věstník hudební výchovy* XII. 11 (nekrolog). D. IV. 62.]

* **Malinovič**, J a n, vlast. jménem *Brádnán*, učitel v Tisovci, * 1853, Klenovec, † 1906, Tisovec. Organisoval provedení *Prodané nevěsty* v Tisovci a napsal tekst zpěvohry *Zlatovláska* (hudbu Mil. Lichard a Bl. Bulla). [Fr. Zagiba: K dejinám sloven. spevokolov (Prúdy 1938, zvl. otisk).] F. Z.

© **Malinowski**, S t e f a n, polský sklad., * 23. I. 1887, Varšava. Stud. na varšavské kons. u Noskowského a Statkowského, později na berlínské akademii, klav. u Ign. Friedmanna. Napsal 2 smyčc. kvarteta, klav. trio, violonc. sonátu, variace a drobnosti pro klav., písně, operetku *Kwiat Paproci* (Krakov 1920).

© **Malipiero**, F r a n c e s c o, it. sklad., * 9. I. 1824, Rovigno, † 12. V. 1887, Benátky. Vzdělán a žil v Benátkách. Věnoval

se hlavně operní skladbě, psal však t. hudbu chrám., klav. a j.

© **Malipiero**, G. Francesco, jeden z vůdčích it. sklad. dnešní doby, * 18. III. 1882, Benátky. Pocházel z hudebnické rodiny, obrátil se k soustavnému studiu hudby ve Vídni 1896 a pokračoval od 1899 u Bossiho na Liceo Bened. Marcello v Benátkách. Od 1905 začal veřejně vystupovat sklad., ale děl z této doby později neuznává. Byly to zejména *Sinfonia degli eroi* (1905), *Sinfonia del mare*, *Sinfonia del silenzio e della morte* (1908), symf. báseň *Arione* pro violonc. a ork. (pr. 1913), smyčc. kvarteto, violonc. sonáta, několik písňových a klav. cyklů, *Canto notturno* pro baryton, sbor a ork., tříaktová opera *Elen e Fuldano*. Oženil se 1910, usadil se 1913 na nějakou dobu v Paříži, kde na něho působil zvl. styk s Ravelem a nová díla Stravinského. Po válce, jejíž události intenzivně prožíval, stal se 1921 prof. skladby na kons. v Parmě, od 1924 žil v Asolo skladbě, od 1932 vyuč. skladbě na vyšším oddělení benátského Liceo Ben. Marcello a 1936 pověřen profesurou hud. vědy na univ. v Padově. V jeho bohatém zjevu se zcela osobitě italským způsobem spojují rysy barokní, klasičké i romantické. Díla d r a m a t i c k á : *Sogno d'un tramonto d'autunno* (aktovka, d'Annunzio, 1913), *Canossa* (aktovka, pr. Řím 1914), *Pantèa* (mimo-symf. drama, 1918), *La mascherata delle principesse prigionere* (balet, libreto H. Prunières, 1918, pr. 1924 v Bruselu), *L'Orfeide* (1918/21) ve třech částech, totiž *La morte delle maschere*, *Sette canzoni* (první jeho osobitá práce v tomto oboru, pr. Paříž 1920) a *Orfeo, ovvero l'Ottava canzone*, dále *Tre commedie Goldoniane* (1919/21), totiž *La bottega del caffè*, *Sior Todoro Brontolon* a *Le baruffe chiozzotte* (pr. 1926 v Darmštadtě, česky v Brně v lednu 1927), *mysterium San Francesco d'Assisi* (1920, Řím 1926), *Filomela e l'Infatuato* (3 jedn., 1925, Praha 1928), *Merlino, maestro d'organi* (1927, tyto dvě tvoří jakýsi operní diptych), *Il mistero di Venezia* (1925/28, totiž *Le aquile d'Aquileia*, *Il finto Arlecchino*, *I corvi di San Marco*, prov. 1932 v Koburku jako *Das Geheimnis Venedigs*), *Torneo notturno* (1929, něm. úprava s názv. *Komödie des Todes* od H. Redlicha), *I trionfi d'amore* (1930), *La favola del figlio cambiato* (1932, Pirandello, prov. 1934 v Brunšvíku jako *Die Legende vom vertauschten Schn*; v Římě po premiéře zakázáno), *Giulio Cesare* (pr. 1936 v Janově), *Antonio e Cleopatra* (1937, pr. 1938 ve Florencii); zvukový film *Acciaio* (Pirandello, 1932). K a n t á t y : *La cena* (1927), *La principessa Uralia* (1924, pr. 1932), *Passione* (pr. 1935/36 v Římě). O r k e s t r á l n í : *Impressioni dal vero I.* (1910;

toto dílo považuje M. za svou prvou zralou skladbu), II. (1915) a III. (1921, pr. na pražském mezinár. festivalu 1924), symf. obraz *Per una favola cavalleresca* (1914), *Pause del silenzio* (7 symf. obrázků, 1917), *Ditirambo tragico* (1917), suita *Armenia* (t. r.), *Grottesca* (pro malý ork., 1918), *Oriente imaginario* (rovněž, 1920), *Cimariosiana* (suitsa, 1922), *Variazioni senza tema* (klav. s ork., 1923, mezinár. festival v Praze 1925), *L'esilio dell'Eroe* (5 symf. obrazů, 1926), *Concerti* (1930), housl. koncert (1931), *Inni* (1932), *Sinfonia* (1933, mezinár. festival ve Florencii 1934), *Il commiato* (s baryt. sólem k veršům Leopardiho, 1934), *Quattro invenzioni* (vyd. 1936), klav. koncert (pr. 1935), 2. klav. koncert (pr. 1938 v Baden-Baden), *Seconda sinfonia (elegiaca)*, 1936, violonc. koncert (1937/38). Skladby komorní: 3 smyčc. kvarteta (*Rispetti e strambotti* - 1920; *Stornelli e ballate* - 1923; *Cantari alla madrigalesca* - 1931, prov. na mezinár. festivale ve Vídni 1932), *Sonata a tre* (pro klav. trio, 1927), *Sonata a cinque* (1935, cena pí. Coolidge), dechový kvartet (1932), *Ricercari* (pro 11 nástr., 1925), *Ritrovati* (rovněž, 1926), *Canto della lontananza* (housle a klav., 1919). Několik klav. a písňových cyklů (z těchto prov. *Le stagioni italiane* z 1924 na benátském mezinár. festivalu 1925). Vyd. nově různé skladby starší (G. B. Bassani, B. Galuppi, N. Jomelli, L. Leo, Ben. Marcello, G. Tartini) pro *Raccolta nazionale*, zvl. však se zasloužil vyd. skladeb *Monteverdiho* (v. t.). Spisy: *L'orchestra* (Bologna 1922), *I profeti di Babilonia* (Mil. 1924, velmi zajímavá antologie estetické liter. XVIII. stol.), *Le definizioni della teoria musicale* (1929), *Teatro* (1929), *Cl. Monteverdi* (Mil. 1930). [Základní bibliografie v *BBM.* 1927-IV. Z celkových článků a charakteristik G. M. Gatti v *Pianoforte* 1925-5. O dram. tvorbě H. H. Stuckenschmidt (Melos XIII. 47), H. F. Redlich (RM. 1931, seš. 120), H. Prunières (t. XV./144), R. Rossi-Doria (Rassegna musicale II. 354), t. O. Zítek (LHM.-T. I. 101). Zprávy o proved. jednotlivých děl v hud. časopisech.]

© **Maliszewski** (-šev-), Witold, polský sklad., * 8. VII. 1873, Mogilev na Podolí. Za svého působení v Rusku se psal *Mališevskij*. Stud. gymn. v Tiflisu, lékařství v Petrohradě, byl od 1898 učít. matematiky v Gatčíně a zároveň stud. hudbu na petrohradské kons. u Rimského-Korsakova. R. 1908/21 řídil kons. v Oděse, pak prof. forem a kontrapunktu na varšavské kons., kterou t. nějakou dobu řídil. Díla orkestr.: 5 symf., *g, A, c* op. 14 (prov. v České Filh. 1913), *D (Odrodzonej i odnalezionej ojczyznie)*, 5. z 1929 je pracována na Schubertova témata ze symf. *h* a *C*, symf. parafráze

Z niwy polskiej, Bajka (v Čes. Filharmonii 1933), 2 ouvertury, klav. koncert (1932). Komorní: Smyčc. kvintet, 3 smyčc. kvarteta, sonáta pro housle a klav. a pro violonc. a klav. Dramatická: Opera-balet *Syrena* (pr. 1928, st. cena 1930, v Mor. Ostravě 1935), *Boruta* (1930, stojí na rozhraní opery, operety a revue). Velká mše, písňové cykly a j. Práce teoretické.

© **Mališevskij**, v. *Maliszewski*.

© **Malkin**, jméno ruské hud. rodiny, jež působí v cizině. Jejimi členy jsou houslista *Jacques M.* (* 1880), po válce na M-ově kons. v Novém Yorku, violonc. *Josef M.* (* 1884), zprvu v Berlíně, pak v Bruselu a nakonec v Novém Yorku, kde si pianista *Manfred M.* (* 1889) založil vyšší hud. ústav. Tito tři tvoří snad až dosud t. zv. *M.-trio*. Všichni se vzdělali v Paříži. Jejich sestrou je dram. sopranistka *Beata M.* (* 1901), jež působila v Berlíně.

© **Malko**, *Nikolaj Andrejevič*, vynik. ruský dirig., * 5. V. 1883 na Podolí. Stud. v Petrohradě filologii a kons. (Rimskij-Korsakov, Glazunov, L'adov, Čerepnin), pak ještě jako stipendista u Fel. Mottla v Mnichově. Působil na kons. v Petrohradě, kde od 1927 dirig. Leningradské filharm., od 1928 za hranicemi. Velmi často vystupuje u nás v České Filharmonii, v rozhlase i v divadlech. Uvedl k nám několik významných novinek ruské tvorby symf., z části soustavnými pořady, z české hudby věnoval pozornost nejenom standardním pracím, ale provedl t. několik původních novinek a propagoval čes. hudbu za hranicemi (1933 čes. pořad v římském Augusteu, 1935 v kodaňském rozhlase, kde pův. prov. Kříčkovy *Horácké suity*). V N.D. nastudoval a řídil *Borise Godunova*, *Carmen*, *Oněgina*, *Pikovou dámu*, Stravinského *Ohniváka*, Rousselovu *Pavoučí hostinu* a j. Dirigoval t. v Brně, Plzni, Mor. Ostravě a j. Významné prov. původního tvaru *Borise Godunova* v berlínském rozhlase 1932. Informoval t. přednáškami a články o nové ruské hudbě (Nár. osvobození 29. III. 1931, LHM.-T. XVI. 198). [Srv. pořady koncertů České Filharm., Nár. divadlo, LHM.-T., Radiojournal na mnoha místech.]

* **Mallá**, *Florentina*, v. *Malá*, Fl.

© **Mallarmé**, *Stéphane*, franc. básník-symbolista, * 18. III. 1842 a † 9. IX. 1899, Paříž. Značně působil na franc. hudbu impresionistickou, především na Debussyho, jenž k jeho ekloze napsal slavné *Prélude à l'Après-Midi d'un Faune* (pr. 1894). Jeho básněmi se inspirovali pak M. Ravel, Flor. Schmitt (*Le palais hanté*, podle A. E. Poe) a j. Spis: *La musique et les lettres* (Pař. 1895).

© **Mallinger**, *Mathilde*, významná dram. sopranistka, * 17. II. 1847, Záhřeb,

† 19. IV. 1920, Berlín. Provdána bar. *Schimmelpfennig*. Stud. 1863/65 na pražské kons. u Gordigianiho a Vogla, pak u Levého ve Vídni. Působila 1866/69 u dvorní opery v Mnichově, 1869/82 u dvorní opery v Berlíně, 1890/95 byla prof. pražské kons. (její žáci zvl. Ant. Karas-Harfner, Ot. Dvořáková-Suková, Kl. Reissenauerová) a vyuč. pak zpěvu v Berlíně. [Branberger: Konservator, zvl. 138 a 145.] Zb.

© **Mal'nev**, Sergej Nikolajevič, ruský hud. pedagog a organis., * 1890, Černyšev (v penzenské gub.), † 5. II. 1933, Moskva. Stud. v Moskvě práva, pak hudbu u Koroščenka na filharm. učilišti. Po revoluci se věnoval hud. vědě a práci propagačně organizační. R. 1924/31 byl spolupracovníkem státního ústavu hud.-vědeckého (GIMN), 1931/33 v hud. oddělení rozhlasu. [Nekrolog Sov. Muzyka I./2, 125.]

* **Maločová**, Anna, vydala v Praze 1829 své klav. tance.

* **Malostranský**, Josef, v. Šváb, J.

* **Malschinger**, v. *Manschinger*.

© **Malten**, Therese, slavná něm. dram. sopranistka, * 21. VI. 1855, Insterburg (Wystruč), † 2. I. 1930, Neu-Zschiren (u Drážďan). Rodným jménem *Müller*. Byla 1873/1903 ozdobou drážďanské opery, 1882 až 1894 účinkovala pravidelně v Bayreuthu (alternovala v Kundry s Maternovou a Brandtovou). [Joh. Reichelt v *Erlebte Kostbarkeiten* (1935).]

© **Malvezzi** (-vecci), Christofano, it. sklad., * 27. VI. 1547, Lucca, † 25. XII. 1597, Florencie. Kapelník ve Florencii, učil. Jacopa Periho. Madrigaly, dále intermedia a concerti k svatebním slavnostem v rodině Medici (1589, tam t. skladby Bardiho, Cavalieriho, Periho a L. Marenzia). [Max Schneider: *Die Anfänge des Basso continuo* . . . (L. 1917). R. Gandolfi: *Appunti di storia mus.*, C. M. (Florencie 1893).]

© **Malý**, Josef 1), čes. operní basista a režisér, † 11. III. 1917, Brno (ve věku 66 let). Byl významným členem brněnského operního souboru, jež vlastně v posledních letech vedl. [H.R. X. 274.]

* **Malý**, Josef 2), vojenský kapelník, * 30. XII. 1878, Unhošť, † 15. XI. 1929, Praha. Hudbu stud. na pražské kons. (1892 až 1898, lesní roh) a na varh. škole t. (1900 až 1902). Byl členem Čes. Filharmonie (1903/22), vojenským kap. 48. p. pl. v Benešově (od IV. 1922) a od 1. XI. 1925 učil. a zástupcem velitele vojenské hud. školy v Praze. Napsal pochody (*Benešovský, 6. červenec* a j.), valčíky a polky, mši *Es*, operetu *Z onoho světa* (1920) a četné fantasy a úpravy pro dechový ork., zvl. z lidových písní, oper, písní a tanců Smetanových, z opery *V studni*, z Foersterovy *Evy*

a j. Jeho skladby a úpravy vydal Barvitijs, Universum, Stožický, FrU. [H.V. X. 158, Hud. věstník IV. 123.] Č. G.

* **Malý**, Josef 3), čes. sklad., * 9. VII. 1882, Mlázice u Mělníka. Stud. na pražské kons. fagot (1897/1903), zároveň navštěvoval skladatelskou třídu Ant. Dvořáka. Byl sborm. zpěváckého spolku na Mělníce (1903/7) a zpěv. spolku Slavibor v Třeboradicích (1908). Od 1909 téměř stále v Časlavi (řed. kuru, sborm. Hlaholu - 1910/24, učil. zpěvu na reálném gymn.). R. 1913/14 byl sborm. čes. dělnického sboru Lyra a jiných zpěv. spolků v Chicagu. Skladby: *Slavnostní pochod* (1903), *Slovanský tanec* (1905), *Písně* (na slova V. Háalka, 1904), *Pange lingua* Shl. (1913) a jiné sborové skladby. Přispíval 1914 do H.R. referáty o hud. životě v Chicagu. Činný t. jako konc. pěvec a přednášec. Č. G.

© **Malý**, Ladislav, čes. housl. pedagog, * 8. III. 1885, Praha-Karlín, † 3. XI. 1937, Brno. Stud. u Štěp. Suchého na pražské kons., pak u O. Ševčíka v Písku (1907/09, t. asistoval). R. 1910/11 byl členem operního ork. v Drážďanech, nato stále v Brně (1911/19 na varh. škole, od 1919 na kons.). V prvních letech brněnského pobytu se uplatňoval t. koncertně, zvl. v kom. souhře s M. Dvořákovou, v počátcích brněnského rozhlasu řídil hud. vysílání.

* **Malý z Tulechova**, Benjamin, vydal 1588 v Praze čtyřhlasou *Píseň člověka k spatřování dobrodiní božských, času žní 1587 složená*. [Jireček: Rukověť.]

© **Mälzel**, Johann Nepomuk, něm. mechanik, * 15. VIII. 1772, Řezno, † 21. VII. 1838 (za plavby do Philadelphie). Žil od 1792 ve Vídni, kde se blízce stýkal s Beethovenem, 1817 se usadil v Paříži a od 1826 žil v Americe. Opíraje se o starší vynález Stöckelův, sestrojil t. zv. *Mälzlův metronom* (v. PHS. I.) [Thayer-Deiters-Riemann III. na několika místech.]

© **Malzewa**, v. *Mal'ceva*, J. A.

© **Mamontov**, Sava Ivanovič, zakladatel první stálé soukromé opery v Moskvě, velmi významné od 1885 do světové války pro ruskou produkci. Jeho podnik přešel 1899 do jiných rukou, nějakou dobu jej převzal Zimin. Z dirigentů byl nejdůl. M. M. Ippolitov-Ivanov, vedle něho časem V. O. Zelenyj a j. [Srv. Častnaja opera S. I. M-a 1884/1909 (Ježegodnik Imperat. Teatrov XX./8, 133). M. M. Ippolitov-Ivanov: 50 let ruské hudby . . . (Moskva 1934, 94 a d.) N. A. Rimskij-Korsakov: Letopis mojej muzyk. žizni.]

© **Manas**, Josef, něm. kap. a zpěvní pedagog, * 3. VIII. 1864, Vídeň, † na jaře 1918, Praha. Stud. ve Vídni gymn. a kons. (m. j. skladbu u Fr. Krenna, zpěv. u Jos.

Gänsbachera). Byl od 1886 divadelním kap. v říšskoněm. městech (Hannover, Brunšvík, Gdaňsk, Magdeburk, Kiel), 1898/1905 u Něm. div. v Praze. Vyučoval pak v Praze zpěvu a byl 1914/18 lektorem filosof. fakulty něm. university. Četné články v časop. Die Stimme IV. a d. [Sdělení děkanátu filosof. fakulty něm. university v Praze. Zpráva o smrti Die Stimme XIII. 167.]

◎ **Mancinelli** (-či-), **Doménico**, italský flétnista a sklad., působil v Paříži a Londýně. Flétnový koncert ze Strážnice v HAM. [QL. neuvádí této skladby.]

◎ **Mancinelli** (-či-), **Luigi**, it. dirig. a sklad., * 5. II. 1848, Orvieto, † 2. II. 1921, Řím. Pův. violonc. Od 1881 kap. a řed. hud. školy v Bologni, 1887/1905 řed. londýnské opery Covent Garden, odkudž vedl stagiony v Madridě 1888/95, v Metropolitní opere v Novém Yorku (1893/1911) a j. Od 1918 byl hud. referentem ministerstva školství v Římě. Opery, oratoria, mše, ouvertury a j.

◎ **Mancini** (-či-), **Giambattista**, vynik. it. učitel zpěvu, * 1716, Ascoli, † 4. I. 1800, Vídeň. Žák Bernachiho a Padre Martiniho, byl od 1760 dvorním učit. zpěvu ve Vídni. Cenný spis: *Pensieri e riflessioni pratiche sopra il canto figurato* (1774, t. překlady, nové it. vyd. v Della Corteho *Canto e bel canto...*, Turin 1933). Také komponoval (jedno offertorium v N.M.) [Výtisk původního vyd. v Kroměříži. Franz Haböck: Die Kastraten und ihre Gesangskunst (1927, 361). B. Ulrich: Die altitalienische Gesangsmethode (L. 1933).]

* **Mandaus**, **Luděk A.**, čes. operní bas-baryton, režisér, * 12. VI. 1898, Praha. Stud. reálu v Praze VII., architekturu na pražské technice, akademii v Drážďanech, universitu v Pavii a Miláně. Housle u prof. Suchého, zpěv u Gius. Borghiho v Miláně. Debutoval na městském div. vinohr. (1918). R. 1918/20 hostoval na N.D. v Praze, načez angaž. a působí tam dosud mimo 1928/35, kdy zpíval v Itálii. Hlavní úlohy: Kecal, Paloucký, Bonifác, Purkrabí v *Jakobínu*, Mumlal, Leporello, Sarastro. Jeho hlas značného rozsahu se vyznačuje jadrností a lahodou. Hlasová technika i herecká erudice mu umožňují studovati repertoár vážný i komický. Propagátor čes. hudby v cizině. Uvedl a režíroval *Prodanou nevěstu* (ve svém překl.) na velkých scénách v Itálii (Scala v Miláně), *Jakobína a Prodanou* v Barceloně, *Dvě vdovy* na Něm. div. v Praze. Zpíval na zájezdu N.D. do Amsterdamu Kecala, měl režii a zpíval Leporella při slavnostním představení *Dona Juana* ve Stavovském div. u příležitosti 150letého jubilea. Přelož. do italštiny (s pí. Paserovou?) *Prodanou nevěstu* a *Dvě vdovy*, do češt.

Dona Giovanniho a Dibuk. Samost. práce: *Mozart a Don Giovanni* (s předml. V. Talicha, Pr. 1937). Zb.

* **Mandée**, **Rudolf Maria**, čes. sklad., * 12. I. 1904, Praha. Syn herce. Stud. v Praze gymn. a práva, hudbu na kons. a něm. hud. akademii, t. ve Vídni. Kapelník N.D. v Praze. Skladby: Smyčc. kvarteto op. 2, písňové cykly, totiž 6 písni op. 7, *Neradostné hodiny* op. 14, *Ballady* na slova Villonova op. 18, 4 milostné písne op. 22, *Šibeniční písne* op. 23, 3 ballady op. 25 (s ork.), *Písne samotáře* op. 27, jazzová opera *Tři masky* op. 17, hudba ke *Kupci benátskému* a ork. *Jazz-suita* op. 11 a j.

◎ **Mandić**, **Josip**, sklad. charvátského původu, činný v ČSR, * 4. IV. 1883, Terst. Stud. gymn. ve Rjece a Záhřebu (maturoval 1901 ve Rjece), ve Vídni krátce medicínu, pak práva (JUDr. 1906). Klavíru se soustavně učil v Záhřebě u Fr. S. Vilhara, teorii u Wieselberga v Terstu a harmonii ve Vídni u Grädenera. Byl od 1911 kand. adv. v Terstu, 1915/19 žil v Curychu a Bernu, od 1923 je advokátem v Praze, kde stud. ještě u K. B. Jiráka a Rud. Zamrzly. Komponovat začal již za studentských let. R. 1897 vyd. charvátskou mši, 1902 napsal kantátu *Slaven i pjesma*, 1903 operu *Petar Svačić* (ukázky t. r. v Terstu, celek Lublaň 1905), r. 1905 ork. suitu *Čemulpo*. Skladby orkestrální: Tři symfonie, totiž *Romantická* (s vokální složkou z *Písne písni* pro soprán a tenor, 1929, defin. úprava prov. 1933 J. Jeremiášem), *Jihoslovanská* (pr. po prvě Nik. Malko v Glasgově 1931 a t. r. s Čes. Filharmonii v Praze) a *Tragická* (dosud neproved.), symf. báseň *Noční pout* (vlastně 6větá poetická suite, úryvek K. B. Jiráka 1929, celek J. Scheidler 1932), *Malá suite* (pr. po prvě G. Széll v symf. koncertě Něm. div. v Praze 1932). Komorní: Nonet (pr. 1934), dechový kvintet (prov. 1932 na mezinár. festivale ve Vídni), smyčcový kvartet (1927), malá suite pro smyčc. kvartet, triové divertimento. Tři balady na texty Sovovy s ork. (pr. Česká Filharm. 1932). Klav. cyklus *Improvisece*. Opera *Mirjana* (pr. Olomouc 20. II. 1937). [B. Širola: Pregled povijesti hrv. muzike (Záhřeb 1922, 289). Zvuk II. 76. Olomoucký div. list Meziaktí k premiéře Mirjany. Hlavní zmínky o provedení: LHM.-T. VIII. 253; X. 258, XI. 297, 379; XII. 15, 147, 346; XIII. 260. Klíč I. 251; II. 32, 234, 255; III. 122. Rytmus II. 87. Smetana 1936/37, 120.]

◎ **Mandl**, **Richard**, něm. skladatel, * 9. V. 1859, Prostějov, † 1. IV. 1918, Vídeň. Vzdělán ve Vídni, pak v Paříži, kde se sblížil s Delibesem. Díla ork., zvl. symf. báseň *Griselidis* (1909, se sóly a sborem),

Hymnus an die aufgehende Sonne (pr. v Praze německými filharm. 1917), 2 opery (aktovka *Rencontre imprévue* s názv. *Nächtliche Werbung* t. v Praze 1888), klav. kvintet, písně a j.

© **Mandner**, Ludwig (Louis), má v Náměšti n. O. několik rukop. skladeb klav. (fantasie, divertimenta), výňatky z opery *Helene und Milojon* s klav., zpěvní dueta s klav. [Životopisná data neznáma.]

© **Mandyczewski** (-čev-), Eusebius, něm. hud. vědec., * 18. VIII. 1857, Černovice (dnes Cernáuč), † 15. VII. 1929, Vídeň. Žák Nottebohmův ve Vídni, kde stále působil. Přítel Brahmsův. Od 1881 sborn. Singakademie, od 1887 vzácně horlivý archivář Gesellschaft der Musikfreunde, jejíž archiv popsal v dodatkovém svazku jubilejní publikace k 100. výročí (Víd. 1912), 1897 na kons. prof. dějin hudby a nauky o nástrojích, od 1914 teorie a kontrapunktu. Čestný PhDr. lipské univ. (1897) za souborné vyd. skladeb Schubertových, zahájil t. vydání skladeb Haydnových, účastnil se vyd. Brahmsových a j. Činný t. skladatelsky (mše, kantáty, písně, skladby klav.). Velmi si vážil umění Ant. Dvořáka, zasadil se o vídeňské provedení jeho rekviem, přál Vít. Novákovi, jenž mu věnoval svůj klav. kvintet a. [Korespondence s Brahmssem Geiringer v ZfMw. XV. (t. zvl. otisk). Dopisy Dvořákovy M-ému H. V. Jarka: Příspěvek k vídeňské korespondenci A. Dvořáka (H.R. VII. 376). Srv. O. Šourek: Život a dílo Ant. Dvořáka II.-IV.]

© **Manelli**, Francesco, it. skladatel, * kolem 1595, Tivoli, † kolem 1670, Benátky. Pův. zpěvák, 1627/29 kap. dómu v Tivoli. Věnoval se pak skladbě a prvou jeho operou byla nejspíše *Delia* (Bologna 1630). Usadil se v Benátkách, kde jeho *Andromeda* k libretu B. Ferrariho byla prov. o zahajovacím představení první veřejné opery. Od 1638 byl basistou u sv. Marka. O dalších operách se dovídáme 1642/64. [Gius. Radiciotti: L'arte mus. in Tivoli... (1907).]

© **Manén**, Joan de, slavný katalánský housl. a sklad., * 14. III. 1883, Barcelona. Žák Alardův. Koncertoval již od dětských let a na svých cestách častěji vystupoval u nás. Opery (*Giovanna di Napoli*, *Acté* - obě 1903, *Der Fackeltanz* - Frankfurt 1909, *Der Weg zur Sonne* - Brunšvík 1926, *Nero und Acté* - Karlsruhe 1928, *Heros* - dok. 1932). Symf. báseň *Nova Catalonia*, concerto grosso *Juventus*, 2 housl. a 1 violonc. konc., skladby kom., housl., písně. Četné úpravy; vyd. t. fragment Beethovnova houslového konc. C.

* **Manetinský**, Antonín, 1726 hudebník premonstrátské koleje sv. Norberta

v Praze I., měl do 1928 moteto *In aurora* na křížovnickém kůru v Praze I. E.Tr.

© **Manfi**, Filippo, má v Nové Říši rukop. sonátu pro housle a bas (označena jako pátá). [QL. neuvádí. Evidence HAM.]

© **Manfredini**, Francesco, it. sklad., * 1688, Pistoja, † ?. Byl kap. v Monacu a v Pistoji. Napsal oratoria, concerti grossi a triové sonáty.

© **Manfredini**, Vincenzo, it. sklad., * 22. X. 1737, Pistoja, † 16. VIII. 1799, Petrohrad. Syn Francesca M-ho. Přišel 1755 s operní společností do Petrohradu a byl 1762 jmenován kap. italské opery, od 1765 učil t. klavíru careviče Pavla. Působil v Rusku do 1768 a vrátil se tam znovu 1796 ke dvoru cara Pavla. Napsal několik oper, klav. sonáty a koncerty a j., t. 3 teoretické traktáty, z nichž *Regole armoniche...* (1775), věnované careviči Pavlovi, byly (podle 2. vyd., 1797) přeloženy do ruštiny Step. An. Degtarevem (*Pravila garmoničeskija i metodičeskija...*, Petr. 1805). [N. Findejzen: Očerki po istorii muzyki v Rossii (II./5, 121 a XXIX.)]

© **Mangeot** (manžó), E d o u a r d Joseph, franc. nástrojař, * 1834, Nantes, † 31. V. 1898, Paříž. Sestrojil klav. s dvojitou klávesnicí (hořejší s obráceným uspořádáním klávesů), jež poskytovala veliké výhody, ale neujala se.

© **Mangold**, Carl Ludwig Amand, něm. sklad., * 8. X. 1813, Darmstadt, † 5. VIII. 1889, Oberstdorf. Působil 1839/73 v Darmstadte. Jeho mužské sbory těšily se neobyčejně oblíbě. Vedle toho napsal opery, oratorium, písně a j. T. jeho bratr Wilhelm M. (1796/1875) byl plodným sklad.

© **Mangold**, Wilhelm, v. *Mangold*, C. L. A.

© **Manigold**, Julius, něm. flétnista, * 23. XI. 1873, Masmünster (Alsasko), † 20. I. 1935, Würzburg. Četné flétn. skladby.

© **Manich**, Peregrin, čes. učitel a varh. ve Slovincu, * 29. X. 1812, Úpice, † 15. IV. 1897, Maribor. Dosáhl učitelské způsobilosti v Hradei Král., byl učit. v Čechách, ve Štýrsku, od 1847 učit. a varh. v Št. Andraži, pak do 1892 dirig. katedrály v Mariboru. [Slovenski Biogr. Leksikon.]

© **Mann**, Aleksandr Ippolitovič, ruský sklad., * 6. II. (st.) 1864, Petrohrad. Skladebnou teorií stud. u N. Solovjěva. Napsal operu *Korsar*, skladby ork. (*Marche fantastique*, *Les soupirs*), sbory s ork. (t. sbor na scherzo Čajkovského), sborový cyklus a cappella *Pesňa o starodavnej starine*, skladby klav. a oblíbené romansy (asi 30). Sš.

© **Mann**, Arthur Henry, angl. hud. badatel, * 16. V. 1850, Norwich, † 19. XI.

1929, Cambridge. Byl od 1876 varh. a dirig. v Cambridge. Angl. hudba chrámová. S Fuller-Maitlandem vyd. katalog hudební fitzwilliamské knihovny (1895).

© **Mann, Giovanni**, v. *Mann*, Joh. Christ.

© **Mann, Johann Christian**, německý sklad., * 1726, † 24. VI. 1782, Vídeň. Byl učitelem hudby u hrab. Kinského v Praze, od 1766 působil ve Vídni. Napsal četné skladby klav. a triová divertimenta, z nichž jedno vyšlo nově v DTOe. XIX. 2. Několik skladeb (z části bez křestního jména) v Náměšti n. O. [Evidence HAM.]

© **Manna, Ruggero**, italský skladatel, * 7. IV. 1808, Terst, † 13. V. 1864, Cremona. Žák St. Matteiho v Bologni. Několik oper, oratorium, cenná chrám. hudba.

© **Mannborg, Karl Theodor**, výrobce harmonií, * 8. XI. 1861, Karlstadt (Švédsko), † 26. VII. 1930, Lipsko. Založil 1889 závod na stavbu harmonií amer. soustavy v Borně, r. 1894 jej přenesl do Lipska. V čele společnosti stojí nyní **Karl M.**, * 4. III. 1889, Borna.

© **Manns, Sir August**, angl. dirig. německého původu, * 12. III. 1825, Stolzenburg (u Štětína), † 2. III. 1907, Londýn. Byl původně pruským vojenským kap., od 1854 v Londýně druhým a 1855/1901 prvním kap. orchestru Crystal Palace, 1883/1900 zároveň dirig. Händlových festivalů. Velmi propagoval v Londýně něm. hudbu, ale zasloužil se t. o uvedení Smetany (*Vltava*, 1881) a provozování skladeb Dvořákových. [D. III. 78 a 81. O. Šourek: Život a dílo Ant. Dvořáka II. a IV. (na několika místech - se jménem Gustav).]

© **Mannstein, Heinrich Ferdinand**, něm. zpěvní pedagog, * 17. IX. 1806, Berggießhübel, † 3. VIII. 1872, Loschwitz (u Drážďan). Vlastním jménem *Steinmann*. Žák Miekschův. Spisy: *Geschichte, Geist und Ausübung des Gesanges* (L. 1848), *Die große ital. Gesangsschule* (Drážďany 1848) a j.

© **Manojlović, Kosta P.**, významný srbský sklad. a hud. spisov., * 4. XII. 1890, Krnjevo (u Smedereva). Stud. do 1910 v Bělehradě bohosl. ústav sv. Savy, hudbu do 1912 na srbské hud. škole, krátce v Moskvě, 1912/14 na mnichovské akad. (Friedr. Klose a j.), 1917/19 v Oxfordu (H. P. Allen, E. Walker; Bachelor of Music). Po válce stále v Bělehradě: 1919/31 dirig. prvního bělehr. zpěv. spolku, 1919/37 prof. hud. školy (kons.), od 1937 prof. nově organis. hud. akademie, její první rektor. Četné chrám. i světské sbory muž., žen. i smíš., kantáta *Na rjekah vavilonskih* pro dva sbory, baryton a ork., sólové písně s klav., úpravy lid. písní pro sbor i sólový zpěv s klav., *Igra udovica* pro housle a klav.,

Fantastična igra pro klav., dvě věty pro smyčce, kvintet a j. Něco vyšlo v Bělehradě, ve vídeňské Ed. Slave, v Londýně, v Oeuvres des compositeurs Serbes 1 a 3 u Rouarta a Lerolla v Paříži. Vyd. Marinkovićovu *Liturgii a Pomen* (1935), Mokranjčovo *Opšte pojanje*. Knihy a důležitější studie časop. (t. zvl. otisky): *Spomenica Stev. Mokranjcu* (1923), *Istorijski pogled na postanak, rad i ideje Muzičke škole u Beogradu* (1924), *Muzičke karakteristike našega juga* (1925, pův. Glasnik profesorsk. družstva u Beogradu V., Sv. Cecilija XIX.), *Svadbeni običaji u Galičniku* (1926, pův. Glasnik etnogr. muzeja u Beogradu I.), *Muzičko delo našega sela* (1929, pův. Naše selo), *Muzika i njen razvoj u Bugarskoj* (1933, pův. Sv. Cecilija XXVII.), *Svadbeni običaji u Peći* (1933, pův. Glasnik etnogr. muzeja u Beogradu II.), *Stev. Mokranjac o Wagneru i Parsifalu* (Zvuk I. 132), *Zvuci zemlje Raške* (Zvuk II. 88), *Jos. Marinković* (Zvuk III. 245), *Svadbeni običaji u Debru i Župi* (1935), *Jugoslavenska muzika i njena uloga...* (Jugoslavensko-Bugarski pregled I.-1935), *Jugoslavische Volksmusik* (Revue intern. des études balkaniques IV.-1936), *St. St. Mokranjac i njegove muzičke studije u Minhenu* (1938). Byl delší dobu kritikem listu *Vreme*, články a studie psal t. pro Misao, Srpski knjiž. glasnik a j., pracoval hud. hesla pro Narodnou Encyklopediju (red. St. Stanojević), redig. a vyd. 1928 s Mil. Milojevićem a Rich. Schwarzem revui *Muzika a j. Pilně se věnuje hud. folkloru*, zapsal na 2000 lid. melodií, fonograf. zaznamenal asi 400 církevních i světských nápěvů na 200 ploten pro národopisné museum v Bělehradě. Jeden z organisátorů jihoslov. pěveckého svazu (1924/32 gener. tajemník). Organisoval 1926 v Bělehradě prvou jihosl. výstavu hud. [Zprávy opatřil prof. E. Hájek v Bělehradě. Zmínky a referáty v LHM.-T. IV. 319; VII. 29, 60, 65; VIII. 72; IX. 349 a j.]

© **Manolov, Emanuel Iv.**, bulh. sklad. a dirig., * 7. I. 1860, Gabrovo, † 15. II. 1902, Kazanlák. Stud. v bídě 3 léta na moskevské kons. R. 1885 se vrátil do vlasti, kde začal jako flétnista vojenského ork., 1886 byl jmenován učít. hudby na učít. ústavě v Kazanlaku, po třech letech se stal v Plovdivu pomocníkem G. Bajdanova, pro jehož těleso skládal své první sbory. Prvé vydané skladby vyšly v Bajdanovově časop. *Gusla*. Pak se stal zatímním kap. 21. p. pl. v Aseňovgradu a od 1899 tit. kap. 23. p. pl. v Kazanlaku. Pracoval úspěšně ve všech svých působištích, zvl. v Kazanlaku, kde našel plné pochopení v čtenářském spolku *Iskra* a kde byl t. proveden v XII. 1900 jeho nedokončený operní pokus *Siro-machkinja* (v Sofii hrán pietně 25. XI. 1910).

Hlavní jeho význam je v oboru školských písní a sborů, jichž vydal několik sbírek: *Slavejevi gori* (1899 a d., 2. vyd. 1922 a d.), *Kitčica* (5 sv., 1905), *Malika muzikalna biblioteka*, *Zvukove* (1900 a d.). Mnohé z těchto skladeb, psaných lidovým tónem, znárodněly. Dosud se t. provozují jeho pochody a písně, třebaže byly dávno překonány vývojem. Vedle toho napsal četné chrámové skladby, na př. liturgii sv. Jana Zlatoústého, tance, směsi a úpravy pro vojenský ork. Značná část zůstala v rukop., mnoho se ztratilo. Ve Sborníku za národní umotvorenija XVI./XVII. vyd. některé své zápisy lid. písní. V Kazanlaku je jeho oddělení v museu Iskry a 1935 byl mu tam odhalen pomník. [O něm D. Bojčev (v. t., knižně 1922), St. Fluorov (1926) a Iv. Kamburov (1934).] G. B.-J.

© **Manolov, Christo Em.**, bulh. sklad., * asi 1899, Kazanlak. Syn Emanuila Iv. M-a. Začal jako flétnista a voj. dirigent v Kazanlaku, působil pak v Plovdivu, Perniku a v sofijském divadle Odeon. Skladatelsky následuje svého otce, čerpaje z lid. písně a hudby. Tiskem vyšly zvl. sbory pro mládež. Sofijské N.D. provedlo 11. VI. 1937 jeho taneční pantomimu *Zmej i Jana* k libretu Stef. Šavova, závislou na lid. vzorech. G. B.-J.

© **Manowarda, Josef von**, něm. baskista, * 3. VII. 1890, Krakov. Stud. gymn. ve Vídni, filos. ve Št. Hradci. Působil 1911/15 ve Št. Hradci, 1915/18 u vídeňské Volksoper, 1918/19 ve Wiesbadenu, 1919/35 u vídeňské státní opery, nyní u státní opery v Berlíně.

* **Manschinger, též Marschinger**, má chrám. skladby na kůrech v Čechách (na Strahově, u alžbětinek a minoritů v Praze, v Žamberku, v Želivi a j.) Asi totožný s Vojtěchem M-em, jenž má v N.M. četné chrám. skladby z konce XVIII. a zač. XIX. stol. a v Kvasicích *Litanie* 1775 (na nich zván M. Adalbertus Boemus). Pochází asi z kantorské rodiny na Lounsku. Tam byl M a t e s Malšinger 1675 kantorem v Panenském Týnci, František M. učít. ve Vrbně (1796) a ve Smolnici, kde † 23. XII. 1823; nastoupil po něm jeho syn K a r e l. [Dlabač pod *Marschinger*. C. XLIV. 144.] E. Tr.

* **Manšinger, J.**, napsal čes. písně *Věnečky* (Zpěvy čes. I., Pr. 1825) a *Fialka* (t. III., Pr. 1825) a klav. skladby (Pr. bez data). Asi totožný s Jos. Manschingerem, který má v N.M. chrám. skladby z doby po 1800.

* **Manšinger, Karel**, čes. učitel, * 1865, Kolč, † 10. IX. 1914, Karlín. Byl učít. ve Slaném (1889/1908), zároveň sborm. Dalibora. Měl tam pěveckou školu. Od 1908 působil v Karlíně. [Data prof. Kazda z Berouna.]

© **Mantovani, Tancredo**, it. hudeb. spisov., * 27. IX. 1864, Ferrara, † 25. II. 1932, Řím. Žák Torchioho. Byl od 1894 učít. a knihovníkem hud. lycea v Pesaru, od 1919 učít. římské Accademia di S. Cecilia. Spisy: *Estetica della musica* (1892), *C. Pedrotti* (1894), *O. di Lasso* (1895), *G. Rossini a Lugo* (1902), *Crist. Gluck* (1914), *Ang. Mariani* (1921) a j. Četné články časop., zvl. v *La cronaca musicale*, kterou red. 1896/1904 (tam 1901 článek o prvním Donu Juanovi, L. Bassim) a v *Musica d'oggi*.

© **Mantuani, Josip**, vynik. slovinský historik umění, * 28. III. 1860 a † 18. III. 1933, Lublaň. Stud. v Lublani gymn., hudbu u Ant. Förstera, ve Vídni zprvu práva, pak vědu o umění (PhDr.), hudbu u Jos. Böhma a Ant. Brucknera. R. 1893 se stal úředníkem dvorní knihovny ve Vídni, kde později kustodem hud. oddělení, 1909/24 byl řed. národního musea v Lublani, po převratu t. universitním prof., prof. dějin hudby na st. kons., inspektorem varhaníků a j. Zájmy umělecky a hudebně historické vedly ho pak k dvěma velkým cestám do Čech (1926, 1929). Byl sice původně historikem umění, ale velmi cennými pracemi prospěl hud. vědě. Knihy: *Jos. Böhm* (Víd. 1895), *Tabulae codicum manuscriptorum... in Bibliotheca palatina Vindobonensi* (2 sv., 1897 a 1899, velmi důležitý soupis hud. rukopisů dvorní knihovny), *Katalog zur Zentenarfeier für Dom. Cimarosa* (1901), *Über den Beginn des Notendruckes* (t. r.), *Ein unbekanntes Druckwerk* (1902), *Beethoven und Max Klingers Beethovenstatue* (1902), *Geschichte der Musik in Wien I* (do 1519, Víd. 1904), *Gregorijanski koral* (Lublaň 1909), *Historijski razvitak slovenačke crkvene pjesme* (t. 1913), *Rozvoj glasbe pri Slovencih* (v katalogu výstavy o slovinském hud. festivalu v Lublani 1932); v rukop. zanechal všeobecné dějiny hudby a dějiny jihoslov. hudby. V DTOe. vyd. s E. Bezečným Gallovo *Magnum opus musicum* (v. Gallus, Jac.), kde podrobně zpracoval životopis a bibliografii tohoto sklad., v časop. Sveta Cecilija 1915 otiskl důležitý charv. duchovní zpěvník *Georgicev* (v. t.). Velmi četné články v časop. Monatshefte für Musikgeschichte, *Musica divina*, *Gregorianische Rundschau* (1907/08!), Sv. Cecilija (tu na př. *Dva glazbena rukopisa iz franjevačkog samostana u Varaždinu - XVIII., Fr. Ks. Križman - XXI. a j.*), *Crkveni glasbenik* (tam začal uveřejňovat *Istorija cerkv. muzike*), *Dom in svet* (tam 1924, 125 a d. krásný článek o Smetanovi), *Čas a j.* [Nekrolog Barlé, Sv. Cecilija XXVII. 44. Slovenski Biogr. Lek-sikon (F. Stelè).]

© **Manuel, Roland**, t. Roland-Manuel, franc. sklad., * 22. III. 1891, Paříž. Vlastně

Roland Alexis Manuel Lévy. Žák Rousselův a d'Indyho. Napsal opery *Isabelle et Pantalon* (pr. 1922), *Le diable amoureux* (1937), balety *Le tournoi singulier* (1924), *L'écran des jeunes filles* (1929), symf. básně *Le harem du vice-roi*, *Cynthia*, ork. *Tempo di ballo*, smyčc. trio, několik písňových cyklů (*Farizade au sourire de rose*, *Trois romances*, *Deux élégies*), klav. *Idylles* a j. Kritik Eclairu, přispívá do RM. a j. Spisy: *Maur. Ravel et son oeuvre dramatique* (Pař. 1928), *Man. de Falla* (t. 1930). Článek o Rousselovi v Auftaktu XVII. 38. [J. Bruyr: L'écran des musiciens (Pař. 1931, 110). R. Dumesnil: La musique contemporaine en France (Pař. 1930, II. 188). P. - O. Ferroud, LHM.-T. XV. 28.]

© Manuel Bryennios, v. *Bryennios*, M.

© Manzer, Josef Dionys, něm.-čes. pedagog, * 1. XI. 1808, Petrovice (Petersdorf, okres Ústěck), † 26. IX. 1882, Litoměřice. Navštěvoval 1826/27 hlavní školu a učít. běh v Litoměřicích, 1829/30 stud. v Praze. Působil od 1840 stále v Litoměřicích (učitel hlavní školy, prof. učít. ústavu - nakonec v. v., dirig. Musikvereinu a j.). Vedle obecných pojednání školských vyd. z hudebního oboru trojdílnou *Kirchenmusiklehre* (I. *Musiklehre*, Pr. 1858, 2. vyd. Litoměřice 1864; II. *Harmonielehre*, Lit. 1863; III. *Lehre vom Gregorianischen Choralgesang*, t., t. r.), *Choralbuch für den kath. Kirchengesang* (t. 1866), *Leitfaden für den Gesangunterricht in der Volksschule* (t. 1875), *Praktische Orgelschule* (t., později u Wetzlera v Praze), *Sammlung von Übungssätzen für die Orgel* (3. vyd., L. 1880), *Gesangbuch für Volks- und Bürgerschulen* (Pr. 1880) a j. Ze skladeb vyšla zvl. mše „zu Ehren der sieben Schmerzen der hl. Jungfrau Maria“ op. 65 pro smíš. sbor a ork. (Ziegenhals). [J. D. M-s Selbstbiographie (do 1840, Děčín, bez data, vyšlo 1888). Zprávy gen. řed. Rob. M-a v Karl. Varech. Datum smrti opatřil dr. Jos. Peschek v Brně.]

© Manzer, Martha, něm.-čes. pěvkyně a učít. zpěvu, * 27. IX. 1890, Kamenický Šenov (Steinschönau). Rodným jménem *Helzel*, choť Rob. M-a. Stud. střední školu v Drážďanech, zpěv v Berlíně u Louisy Reuß-Belce a Lilli Lehmann, v Paříži u J. de Reszke. Byla členkou několika něm.-českých i říšsko-něm. divadel a mnoho zpívala koncertně u nás i v cizině (Německo, Vídeň). Věnuje se t. zpěvní pedagogice. E. St.

© Manzer, Robert, významný něm.-čes. dirig., * 14. I. 1877, Děčín. Děd Jos. Dion. M., otec učitel (nakonec řed. měst. školy). Stud. gymn. v Drážďanech, kde nabyt základů hud. vzdělání v chlapeckém sboru chrám., kons. v Praze (1891/97, Ot. Ševčík, Ant. Dvořák). Byl 1900/01 housl. Strauřova ork. na americkém turné, 1901/06

konc. mistrem a dirig. městského ork. v Elberfeldu, 1906/10 kap. 42. p. pl. v Hradci Král., kde platně prospíval t. českému hud. životu. R. 1910 jmenován gen. řed. lázeňského ork. v Karlových Varech (první konc. 2. II. 1910), jež povznesl k úrovni velmi vážného symf. tělesa a jehož činnost řídí se širokým rozhledem. Pohostinské výstupy dirig. v Praze a četných jiných místech ČSR, v Berlíně, Vídni, Lipsku, Varšavě, Bukurešti a j. Řídí zároveň přední zpěvácká tělesa karlovarská, je svazovým sborm. Sängerbundu der Sudetendeutschen a violistou vlastního smyčc. kvarteta, jehož ostatními členy jsou H. Grohmann, E. Schneider a Fr. Noli (vesměs hráči lázeňského ork.). S orchestrem i kvartetem t. koncertní zájezdy do ciziny. Rukop. skladby: *Romance* a *Scherzo* pro velký ork., písň s klav. i ork., sbory různého obsazení. E. St.

© Manziarly, Marcelle de, pianistka a sklad., * 15. X. 1899, Charkov. Ve skladbě zvl. žačka Nadi Boulanger a Fel. Weingartnera. Žije v Paříži. Věnuje se hlavně hudbě kom. a klav., mezinárodní pozornost k sobě obrátila klav. koncertinem, prov. v VI. 1933 na festivale v Amsterdamu.

© Manzotti (-cot-), Luigi, it. choreograf, * 1837 (?) a † 15. III. 1905, Milán. Z jeho baletních scénářů byl daleko nejslavnější *Excelsior*. Srv. *Marenco*, Romualdo.

© Manzuoli (-cu-), Giovanni, slavný it. sopranista, kastrát, * kolem 1720, Florencie, † po 1771, ?. Zpíval v Itálii a Londýně, kde se stýkal 1764/65 s mladým Mozartem a vyučoval ho dokonce zpěvu. R. 1771 se vrátil do Florencie jako pěvec velkovévody Toskánského. [Franz Haböck: Die Kastraten und ihre Gesangskunst (1927, 468.)]

© Manzutto (-cut-), Gian Giacomo, PhDr., it. hud. kritik, * 24. XI. 1861, Umago (Istrie), † 10. II. 1933, Terst. Stud. ve Vídni u Hanslicka a Brucknera. Byl vlivným kritikem listů *L'Indipendente*, pak *L'Era Nuova* a konečně *Popolo di Trieste*. Přednášel t. v pražské kons. poč. 1928 u příležitosti italského hud. festivalu.

© Mara, La, v. *La Mara*.

* Mara, Antonín Václav Karel, v. *Mara*, Kajetán.

© Mara, Gertrud Elisabeth, vynik. něm. sopranistka, * 23. II. 1749, Kassel, † 20. I. 1833, Reval. Rodným jménem *Schmeling*. Učila se u svého otce houslím, koncertovala od 6. roku ve Frankfurtě, později ve Vídni. Ve zpěvu krátce žačka *Paradisiho*. R. 1765 vrátila se s otcem do Kasselu, kde se však nepodařilo dosáhnout jejího angažmá v opeře, zato 1766 získána J. A. Hillerem pro velké koncerty lipské, kde působila 5 let. Vystupovala v Drážďa-

nech, 1771 angaž. u opery v Berlíně, kde se 1773 proti vůli Friedricha II. provdala za violonc. J. B. Maru. R. 1780 zrušila berlínskou smlouvu a přes Vídeň se dostala 1782 do Paříže, kde její umělecké soupeření s L. Todí rozdělilo veřejnost na tábor todistů a maratistů. V letech 1784/1802 žila téměř stále v Londýně, kde se věnovala hlavně zpěvu koncertnímu (několik uměl. cest do Itálie). Rozvedla se 1799 se svým chotěm, 1802 zpívala před Napoleonem v Paříži, pak v Berlíně, Petrohradě, od 1802 žila v Moskvě, kde ji požár 1812 připravil o veškeré jmění. Věnovala se pak vyučování zpěvu v Revalu, odkudž podnikla ještě 1819 neúspěšný zájezd do Berlína a Londýna. [G. Chr. Grosheim: Des Leben der Künstlerin M. (do 1792, 1823). Joh. Friedr. Rochlitz: Für Freunde der Tonkunst I. (1824, 51/114). Autobiografii uveřejnil O. v. Riesemann v Allgem. mus. Zeitung 1875, podle níž životopisná skizza G. Bürkliho ve Waldersees Sammlung mus. Vorträge 30. Rosa Kaulitz-Niedeck: Die M. (Heilbronn 1929). Článek v České Včele IX. (s nepřesnými daty, rodné jméno uved. tu Šmalcová).] Zb.

* **Mara, Ignác** František, čes. violonc., * 16. II. 1709, Něm. Brod, † 1783, Berlín, kde byl členem král. kapely od 1742. Napsal violonc. sonáty. [Dlabač, Ledebur, QL. Datum naroz. sdělil děkan. úřad v Něm. Brodě.]

* **Mara, Johann Bapt.**, violoncellista, * 20. VII. 1744, Berlín, † 1808, Schiedam (u Rotterdamu). Žák svého otce Ignáce M-y. Po dobrodružném a rozháraném životě v Berlíně, Vídni, Paříži a Londýně skončil v bídě. Napsal violonc. sonáty. [Ledebur, QL.]

* **Mara, Kajetán**, vlastním jménem Antonín Václav Karel, čes. sklad., * 4. IX. 1719 a † 1790, Něm. Brod. Bratr Ignáce M-y. Vstoupil do řádu augustiniánů, byl řed. kůru v Něm. Brodě a v Praze II. u sv. Václava. Psal chrám. skladby a měl obsáhlou sbírku hudebnin. Od něho jsou asi chrám. skladby v hud. archivu ve Spišské Nové Vsi se jménem M. [Dlabač, dodatek Fr. Zagiba.]

© **Marais** (maré), **Marin**, vynik. franc. gambista, * 31. III. 1656 a † 15. VIII. 1728, Paříž. Žák Lullyho. Byl 1685/1725 sólistou dvorního ork. Napsal 4 opery, zvl. však cenné skladby pro violu da gamba, triové sonáty a j. Některé jeho suity vyd. nově Döbereiner u Schotta. Jeho syn a nástupce Roland M. napsal rovněž skladby pro gambu. [La Laurencie: L'École française du violon (1922/24).]

© **Marais, Roland**, v. *Marais*, M.

* **Maratschek, Karel**, vydal 1799 ve Vídni 6 smyčc. kvartet. E. Tr.

© **Marazzoli** (-racco-), **Marco**, it. sklad., * 1619, Parma, † 24. I. 1662, Řím. Byl od 1637 papežským zpěvákem v Římě. Napsal oratoria, mše, opery, zvl. s Virg. Mazzochim snad vůbec prvou komickou operu *Chi soffre speri* (1639, libreto kard. Rospigliosioho). [H. Prunières: L'Opéra italien en France avant Lully (Pař. 1913, 46 a d.).]

© **Marcacci** (-kačči), **Francesco**, it. sklad. a dirig., * 26. V. 1885, Montorio al Vomano. Vzdělán v Miláně, působí v Římě. Opera *Evangelina* (pr. 1936 t. v Americe), skladby ork., kom., písně.

© **Marcello** (-čel-), **Benedetto**, vynik. it. sklad., * 24. VII. 1686, Benátky, † 24. VII. 1739, Brescia. Člen vznešené benátské rodiny, právník, byl významným hodnotářem v Benátkách, 1730/38 v Pole a nakonec v Brescii. V hudbě žák Gaspariniho a snad t. Lottiho. Hlavní práce: *L'estro poetico-armonico* (8 sv., 1724/27), t. j. zhudebnění prvých 50 žalmů pro 1/4 hl. s gen. basem (některé t. s nástr.), *Concerti grossi* (5hl., 1701), sonáty violonc. op. 1 (t. nové úpravy pro housle a pro kontrabas), klav. op. 2, flétnové op. 3 (1712), *Canzoni madrigalesche ed arie da camera* (2/4 hl., 1717), slavný hobojevý konc. (nové vyd. H. Dameck), jež upravil J. S. Bach pro klav. Vedle toho opery, oratoria, skladby chrám. a j. Výborná satira na zmechanisování italské opery: *Il teatro alla moda...* (1720?, nejnov. it. vyd. d'Angeli, Mil. 1927; něm. překl. A. Einstein, 1917). Byl t. literárně činný. [E. Fondi: La vita e l'opera letteraria del musicista B. M. (Řím 1909). O. Zielecki: B. M. a jeho *Il teatro alla moda* (H.R. III. 79). Podlaha 38. Výběr kantát nově v Raccolta nazionale 17.]

© **Marczewski** (-čev-), **Łucjan**, polský sklad., * 1879, † 18. IV. 1935, Białystok. Žák Noskowského, měl hud. ústav ve Varšavě. Skladby klavírní a písně. [Muzyka XII. 95.]

© **Mareczek, Fritz**, něm.-čes. hud. pedag. a sklad., * 3. VII. 1910, Brno. Stud. v rodišti reálku a abit. kurs na obch. akademii, hudbu soukromě a 1930/32 v přípravném běhu k státním zkouškám na škole Musikvereinu. Státní zkoušky u české komise brněnské z klavíru a oboru dirig. Od 1929 v Brně druhý sborm. Wickenhausergemeinde, 1930/33 hud. řed. Jugendbühne a j. Napsal skladby klav., písně a písňové cykly (s klav. i s ork.), melodramy, klav. kvartet op. 42 a j. skladby kom. obsazení, symfonii ve starém slohu op. 13, ork. variace na veselé téma op. 30, suitu pro 2 klav. a ork., *Rondo sinfonico* a j. Celkem na 50 op., velká většina provedena ve veřejných koncertech i rozhlasově, nic nevyd. E. St.

- © **Mareček**, M a x, v. *Maretzek*, M.
 © **Maréchal** (-rešal), H e n r i, franc. sklad., * 22. I. 1842 a † 10. V. 1924, Paříž. Vzdělán a působil v Paříži. Napsal několik oper, sbory, písně, skladby klav.
 © **Maréchal** (-rešal), M a u r i c e, významný franc. violonc., * 3. X. 1892, Dijon. Podniká z Paříže, kde se vzdělal, úspěšné konc. cesty. Vyd. *Célèbres transcriptions* pro violonc. a klav.
 © **Marek**, C z e s ł a w, polský pianista a sklad., * 16. IX. 1891, Przemysl. Stud. gymn. v Kolomyji, univ. ve Lvově a Vídni, zároveň hudbu 1907/08 ve Lvově (klav. u Loewenhoffa, teorii u Niewiadomského), pak ve Vídni (zvl. H. Grädener a Th. Leschetitzky), t. ve Štrasburku u H. Pfitznera. Byl 1908/09 učít. hudebního ústavu ve Lvově, od 1915 pianistou a soukromým učít. v Curychu, 1929/30 řed. kons. v Poznani. Komponoval pův. sbory, zvl. mužské (*Sursum corda*, *Marsz zbójceki*), písně (*Pięć pieśni* z 1911/13, vyd. teprve 1932 ve Varšavě) a menší formy instrum., jako klav. *Tryptyk* (1913, vyd. 1929), housl. sonátu (1914, vyd. 1929). Potom přešel k ork. skladbám, jako *Serenada* pro malý ork. (pr. 1915), ork. suita (pr. 1917), symf. scherzo (pr. 1918). V Polsku se stal známějším teprve několik let po válce. Značnou pozornost vzbudila vedle *Symfonické suity* zvl. *Simfonia brevis* (pr. 1928) a písňový cyklus *Na wsi* (s kom. ork. anebo klav., Varšava 1933).
 * **Marek**, J o s e f 1), t. Paulus Augustinianus, čes. řed. kůru a sklad., * 15. III. 1748, Krásnice u Pardubic, † 22. II. 1806, Brno. Stud. v Brně, kde byl pak kooperátorem a řed. kůru u augustiniánů. Tam zachovány četné litanie, mše, responsoria, prologus a chrám. vločky. V N.M. nešpory z Ústí n. Or., v HAM. jedna mše (z Vyškovy) a pastorella. [Cl. Janetschek: *Neologia patrum et fratrum ordinis Eremitarum calceat*. S. Augustini, 34. Datum narození farní úřad v Osicích. N.M. a HAM.] B. Š.
 © **Marek**, J o s e f 2), čes. kap. rakouského vojska, sloužil u 75. p. pl. v Jindřichově Hradci a od 1896 u 36. p. pl. v Liberci. Z jeho tanečních skladeb polka *Národ* v Českém tan. albu. [D. XVII. 185 a XIX. 31.]
 * **Marek**, P a v e l, v. *Marek*, Josef 1).
 * **Marel**, V á c l a v, čes. hud. spisov., * 18. VII. 1904, Opočno. Syn říd. učitele Václava M-a. Stud. gymn. v Náchodě, hud. vědu na čes. univers. v Praze, hudbu u Fr. Spilky. Prof. střední školy v Praze a sborm. Sokola I. na Smíchově. Napsal četné články o Fr. Zd. Skuherském (Osvěta lidu XXX., XXXIII., XXXIV., Kladská stráž XVIII., Pokrok XXI., H.V. XII.) a o P. Jos. Vor-

lovi (Věstník pěvecký XXXVI., Osvěta lidu XXXIV., Hlasy od Berounky XXXIII., H.V. XII., Č.H. XXXV. a XXXVIII.). Vydal Vorlův singspiel *Sládcí* (Č.H. XXXV.). V rukopise práce o Jos. Vorlovi a o Skuherském. Četné skladby pro klav. (1922/31), pro harmonium, violonc., klav. trio a (1921), smyčc. kvartet F (1926), 3 ork. ouvertury (*Dramatická* - 1925, *Táborská* - 1928/29 a *Ve starém slohu* - 1931), četné písně (1919/30) a sbory. Opera *Jan Výrava* (1925, nedokonč.), dětská zpěvohra *Čes. pohádka* (1931) a kantáta *Romance z 30leté války* (1924). Též dvoj- a trojzpěvy pro školu (1921/22) a úpravy lid. písní.

© **Marengo** (-ko), R o m u a l d o, italský sklad., * 1. III. 1841, Novi Ligure, † 10. X. 1907, Milán. Byl od 1873 baletním dirig. milánské Scaly. Napsal 3 opery, z nichž 2 byly prov. v Paříži, hlavně se však stal známým více než 20 balety, ze značné části k libretům L. Manzottiho. Jejich nejslavnější společná práce *Excelsior* byla 1. VIII. 1885 uvedena na pražské N.D. a dočkala se tam více než 100 repris. Naproti tomu měl M-ův *Day-Sin*, uvedený v VII. 1898 v N.D., jenom malý úspěch.

© **Marenzio** (-cio), L u c a, slavný it. sklad., * téměř určitě 1553, Coccaglio (u Brescie), † 22. VIII. 1599, Řím. Vstoupil 1579 do služeb kardinála Luigiho d'Este. Po jeho smrti se stal 1588 členem medicéjské kap. ve Florencii, kde se stýkal s členy cameraty a účastnil se 1589 kompozice slavných intermezz k svatbě v rodině medicéjské (v. *Malvezzi*). Od 1591 byl nejspíše ve službách kardinála Aldobrandiniho v Římě. R. 1595 podnikl cestu do Polska, kde však nebyl v královských službách, 1598 byl již zase jistě v Itálii. Napsal téměř 20 knih madrigalů, 5 knih villanell, četné chrám. skladby. V madrigalu je jedním z největších mistrů, třebaže nedosahuje výbojnosti Ges. z Venosy a zjevů jemu blízkých, v chrám. skladbách se opírá o vzory školy římské a benátské. [Nová vyd. roztroušena v rozmanitých sbírkách, 3 sv. pětilasých madrigalů vyd. A. Einstein v Publikationen älterer Musik, H. Engel výběr villanell (Kassel) a madrigalů (UE.) a knihu motetů (UE.), něco vyšlo t. v Casimiriho edici Societatis polyph. romanae VI. H. Engel: L. M. (Rassegna mus. III. 185 a 278), Contributo alla storia del madrigale (t. 249), M-s Madrigal (ZfMw. XVII. 257), M-s Madrigale und ihre dichterische Grundlagen (Acta musicologica VIII. 129 a IX. 11.) G. Bignami: L'anno di nascita di L. M. (RMI. XLII. 46). Čtyři knihy villanell doloženy tenorem Gardanova tisku z 1600 v Kroměříži. Evidence HAM. Jeden madrigal vyd. 1867 litogr. v Praze.]

* **Maresch**, má v HAM. mši z doby kolem 1830 z Blížkovic.

* **Maresch**, Pavel, má v HAM. mši z 1. pol. XIX. stol. z Břeclavě.

* **Mareš**, Antonín, * 14. XII. 1811, Branov (u Křivoklátu). Stud. kontrabas na pražské kons. (1828/34). R. 1840 se hrála jeho polonéza na ústavním koncertě. [Datum naroz. farní úřad v Nezabudicích u Křivoklátu.] E. Tr.

© **Mareš**, Jan Antonín, slavný český hráč na lesní roh, činný v Rusku, * 1719, Chotěboř, † 11. VI. 1794, Petrohrad. Nabyt prý prvního vzdělání v klášteře doma, v Drážďanech si pak mistrovsky osvojil hru na lesní roh u Hampla, v Berlíně se naučil hře na violonc. Věnoval se tam činnosti pedag. a jedním z jeho žáků byl hrabě A. A. Bestužev-R'umin, jenž ho doporučil svému otci. R. 1748 přišel M. do Ruska, byl členem a cvičitelem kapely Bestužev-R'uminovy, od 1752 členem dvorního divad. orchestru (do 1774 hráčem na lesní roh, pak violonc.), 1751/57 cvičitelem lovecké hudby hraběte Naryškina, v níž vytvořil první ruskou *rohovou hudbu* (v. PHS. I.). Po tomto úspěchu byl jmenován t. kap. dvorní lovecké hudby. Všechny tyto úkoly zastával do VII. 1789, kdy ho ochrnutí donutilo odejít na odpočinek. [J. Chr. Hinrichs: Entstehung, Fortgang und jetzige Beschaffenheit der russischen Jagdmusik (Petr. 1796). Jak. von Štelin v Muzyk. nasledstvo (red. M. V. Ivanov-Boreckij, Muzgiz 1935, 134, 162, 186 a 198). Nik. Findejzen: Očerki po istorii muzyki v Rossii (II./4, 76, XX/XXI). Šmilovský v Daliboru 1859, 145. Matriky v Chotěboři zničeny 1832 požárem!]

* **Mareš**, V. V., vydal v Praze 1863 *Úplný slovník hudební*, věcný a osobní. Vyšel pouze po heslo *Kuchař*, Jan Kř.

* **Marešová**, Anna, v. *Laubová*, Anna.

© **Marešová**, Ema, česká pianistka, * 21. VI. 1882, Sobotka. Rodným jménem Emanuela *Scheinerová*. Stud. 1890/94 u Jak. Holfelda, koncertovala již v mládí, od 1912 znovu stud. u prof. Ad. Mikše v Praze podle metody Deppeovy. R. 1913 složila státní zkoušku v Praze a založila si hud. školu v Hradci Král. Značná činnost konc., sólová i v kom. souhře (s J. Tkalčicem, Ševčíkovým kvartetem a j.), t. v rozhlase. Byla 1918/23 předsedkyní Hudebního odboru Osvětového svazu v Hradci Král., dala 1931 popud k založení Volného sdružení přátel hudby, t. jinak se významně účastnila organizace hud. života ve svém působišti.

* **Marešová**, Míla, v. *Kočová*, M.

© **Mareček**, Max, moravský sklad. a operní podnikatel v USA, * 28. VI. 1821,

Brno, † 14. V. 1897, Pleasant Plains (USA). Psán t. *Mareček* i *Mraček*. Již 14. XI. 1840 byla v Brně uvedena jeho opera *Hamlet*, jež se t. později objevuje na repertoáru. R. 1841 byl krátce kap. v Záhřebě, později se dostal přes Bamberk a j. místa do Paříže (styky s Meyerbeerem, Berliozem, Chopinem i Heinem) a do USA, kde žil ve Philadelphii a v Novém Yorku. Vydával tam nějakou dobu t. český časopis *Slavia*. Navštívil Evropu 1862 a znovu 1865, kdy tu získával sly pro operní společnost, kterou pak řídil v Novém Yorku. Složil ještě jiné opery, zvl. *Sleepy Hollow* (Nový York 1879), napsal memoárové *Crotches and Quavers a Sharps and Flats* (1890). [d'Elvert II. 139. D. XIX. 265 a 310. Alb. Rille: Die Gesch. des Brüner Stadt-Theaters (Br. 1885, 134).]

* **Marfél**, ?, má rukop. *Pastorale D a G* ze zač. XIX. stol. v hud. archivu biskup. kúru v Rožňavě. F. Z.

© **Margaritis**, Loris, řecký pianista a sklad., * 2. VIII. 1894, Soluň. Vzdělán v Berlíně a Mnichově. Je v Soluni prof. klav. na státní kons. (od 1915) a předsedou spolku učitelů hudby. Napsal kantátu *Odyseus a Nausikaa*, operu *Kapodistria*, skladby klav., zvl. sonatiny a poetické cykly.

* **Marggraf**, Andreas, z Chebu, kantor ve Schwandorfu (Bavory), vydal 1586 pětihl. *Zalm* 128. [QL.] E. Tr.

© **Margier**, G., v. *Marie*, J. M.

© **Margola**, Franco, ital. skladatel, * 30. X. 1908, Orzinuovi (u Brescie). Vzdělán na kons. v Parmě u G. Guerriniho, C. Jachina a A. Longa. Z jeho skladeb vyd. dosud jenom klav. kvintet *Fis* (Bongiovanni), prov. však již několik skladeb ork. Věnuje se tvorbě ork. a kom. [Seznam skladeb do 1936 *Rassegna musicale* IX. 242.]

* **Marhula**, Edward, čes. skladatel, * 8. XII. 1877, Vsetín, † 6. V. 1925, Mar. Hory (Mor. Ostrava). Stud. varh. školu v Brně. Podrobil se stát. zkouškám ze zpěvu a varhan. Od 1897 byl řed. kúru a hud. školy v Rožnově p. R., od 1906 varh., řed. kúru a hud. školy Matice školské v Mar. Horách (založ. 1907). Zároveň učil. zpěvu na obchodní škole v Mar. Horách a střed. školách mor.-ostravských, po světové válce t. kap. hudby národní gardy v Mor. Ostravě (do II. 1919). Jako místopředseda Jednoty hud. stavů se zasloužil o zlepšení hmotných poměrů řed. kúrů. Psal nejvíce chrám. skladby, mše (oblíbená *Valašská mše pastýřská*), offertoria a j. Mimo to muž., žen. a smíš. sbory, písně a několik operet: *Ženská vojna* (1913), *V poutech lásky* (1921), *Děvčátko z hájovny* (1921) a nedokonč. *Milion*. Některé skladby vyšly v Č.H. [H.V. VI. (Věstník spolkový a sociální) 23. Hud. zpravodaj

I., seš. 9., str. 6. XX. Jub. výr. zpráva hud. školy Matice školské v Mor. Ostravě-Mar. Horách 1907-1927, 8/9.]

© **Marchand** (-šan), *Louis*, franc. varh. a clavecinista, * 2. II. 1669, Lyon, † 17. II. 1732, Paříž. Byl od 1698 varh. v Paříži, 1708/14 varh. královské kapely. Napsal knihu varh. skladeb (otištěna v Guilman-tových Archives) a 2 knihy skladeb pro clavecin. [A. Pirro v SIMG. VI. a La Laurencie t. X.]

© **Marchesi** (-kézi), *Blanche*, slavná sopranistka, * 4. IV. 1863, Paříž. Dcera Salvatora a Mathildy **M.** Původně houslistka, od 1881 pěvkyně operní (Isolda, Leonora) a konc., od 1896 se věnuje v Londýně činnosti pedag., ale vystoupila koncertně ještě 1938. Spisy: *Singer's Pilgrimage* (1923, vzpomínky), *The Singer's Catechism and Creed* (1932).

© **Marchesi** (-kézi), *Luigi*, slavný it. kastrát, * 1755 a † 15. XII. 1829, Milán. Zván t. *Marchesini*. Jeden z nejslavnějších pěvců všech dob. Působil v Německu, Itálii, Vídni, Petrohradě (1785/88), Londýně (do 1806), vystupuje pohostinsky t. jinde. [Fr. Haböck: Die Kastraten und ihre Gesangskunst (1927, 419).]

© **Marchesi**, *Mathilde*, v. *Marchesi*, Salvatore.

© **Marchesi** (-kézi), *Salvatore*, slavný konc. barytonista a učitel zpěvu, * 15. I. 1822, Palermo, † 20. II. 1908, Paříž. Šlechtický přídomek Cav. de Castrone, Marchese de la Rajata. Žák Raimondiho, Lampertiho a Garcie. R. 1852 se oženil s pěvkyní *Mathilde Graumann* (* 26. III. 1826, Frankfurt n. M., † 18. XI. 1913, Londýn). Vystupovali spolu na divadlech, od 1854 vyuč. na vídeňské kons., pak v Paříži. R. 1865 byla *Mathilde M.* povolána na kons. do Kolína n. R., 1869 znovu do Vídně a její manžel ji následoval do obou těchto míst. R. 1881 se usadili v Paříži, po smrti svého chotě žila *M. M.* v Londýně. Oba vydali vokalisy a pjev. školy, cennější jsou práce *Mathildy M.*, jež napsala t. *Erinnerungen aus meinem Leben* (1877) a *Aus meinem Leben* (1888). Překlad článku Salv. **M.**-ho *Počátky zpěvo-hry* v Hud. listech I. 155 a d. [Nekrolog *Mathilden* v. *Die Stimme* VIII. 114.]

© **Marchesini**, v. *Marchesi*, Luigi.

© **Marchetti** (-ketti), *Filippo*, it. sklad., * 26. II. 1831, Bolognola, † 18. I. 1909, Řím. Vzdělán v Neapoli, byl učitel zpěvu v Římě, žil později v Miláně a od 1881 byl presidentem římské *Accademia di S. Cecilia*. Z jeho oper pronikla mimo Itálii *Ruy Blas* (prov. 1881 t. v Prozatímním divadle). [D. III. 255.]

© **Marchettus z Padovy**, významný teoretik ars nova. Jeho *Lucidarium in arte*

musicae planae (1274) a *Pomerium artis musicae mensurabilis* (1309) jsou otištěny v Gerbertových *Scriptores* III. [J. Wolf: *Gesch. der Mensuralnotation* (1904).]

© **Marchi** (-ki), ?, má v N.M. rukopis německé pašijní arie, datovaný v Praze 1765.

© **Marchi** (-ki), *Antonio*, it. libretista, jehož práce komponovali Albinoni, Händel, Pollaroli, Ruggeri, Vivaldi, M. A. Ziani a j. V zámecké knihovně v Kroměříži benátský tisk *La costanza trionfante* (1716). Hudbu této opery složil *Vivaldi*. [Evidence HAM. O. Sonneck: *Catalogue of Opera Librettos*... I. 328 a II. 1315.]

* **Marchio** (-kio), v. *Maršálek*, Jakub.

© **Marchisio** (-kizio), jméno dvou slavných it. pěvkyní (sester). Sopranistka *Carlotta* (* 6. XII. 1836 a † 28. VI. 1872, Turin), altistka *Barbara* (* 12. XII. 1834, Turin, † 19. IV. 1919, Mira). Vystoupily společně po prvé 1851 v Benátkách a konaly pak veliké uměl. cesty po celé Evropě (serie her v Prozatímním divadle v V./VII. a v XII. 1864). [E. Gorin *Marchisio: Le sorelle M.* (Mil. 1930). O pražských vystoupeních Slavoj V. 217, 254. Nadšené posudky Smetanovy v. J. Reisser: *Bedřich Smetana*, články a referáty (Pr. 1920, zvl. 51, 62, 101 a 114).]

* **Marianus**, jméno několika skladatelů-řeholníků, jichž nelze bezpečně zjistit. Z nich jeden je asi *Maxian Kern* (v. t.). V. též *Mika*. E. Tr.

* **Marianus a sancta Anna**, piarista, měl v Žatci litanie (Mackův katalog). E. Tr.

* **Marianus Plassensis** (z Plas), měl v Oseku chrám. skladbu. [Inventář oseckého kláštera 1720.] E. Tr.

© **Marić**, *Ljubica*, jihoslov. skladatelka, * 5. III. 1909, Kragujevac. Dovršila své hud. vzdělání v mistrovské škole Jos. Suka 1929/32 na pražské kons., kde byla t. 1930/31 v houslích žačkou prof. J. Maráka a 1930/32 na mistrovské dirig. škole u Václ. Talicha. Dirigování stud. také u Nik. Malka a 1933 u H. Scherchena ve Štrasburku, čtvrtónovou hudbu u Al. Háby. Žije od podzimu 1937 v Záhřebě. Na mistrovské škole u Jos. Suka napsala smyčc. kvartet (pr. 1931), dechový kvintet byl prov. 1933 na mezinár. festivale v Amsterodamu, 1934 si dirig. v Bělehradě *Hudbu* pro ork. Od 1936 pracuje kompozičně ve slohu netematickém. Ve čtvrtónovém systému složila zvl. trio pro klavír, pozoun a kontrabas. [Zprávy dra Vlast. Blažka a prof. Al. Háby v Praze, prof. E. Hájka v Bělehradě. LHM.-T. XI. 21, XIII. 41. Klíč III. 221. Zvuk II. 265.]

© **Marie**, *Jean Marie*, franc. sklad. lehčího oboru, * 8. I. 1852, Paříž, † v IX. 1928 ve Španělsku. Pseudonymy: Jean

Gabriel-Marie, G. Margier, Jean Rex: Byl 1902/12 kap. v Marseille a lázeňským kap. ve Vichy. Napsal množství salonních a charakteristických skladeb rozmanitého obsazení, jež se stále ještě upravují a vydávají.

© **Marini, Biagio**, významný italský sklad., * 1597, Brescia, † asi 20. III. 1665, Benátky. Byl snad v Brescii žákem G. B. Fontany a v Mantově žákem Monteverdiho. R. 1615/18 člen kap. u sv. Marka v Benátkách, přišel 1621 (tak!) do Parmy, od 1623 žil v Německu (zvl. kap. falckého dvora v Neuburku a Düsseldorfě) a v Nizozemí, kolem 1649 je zjištěn v Miláně, 1652 byl kap. bratrstva Cavalieri dell' Accademia della morte ve Ferrare, nakonec žil v Benátkách. Vyd. zvl. *Affetti musicali* op. 1 (1617), jednu z prvních sbírek housl. skladeb, *Madrigali e sinfonie* op. 2 (1618), *Arie, madrigali e correnti* op. 3 (1620), *Scherzi e canzonette* op. 5 (1622), *Sonate e sinfonie* op. 8, *Sonate da chiesa e da camera* op. 22 (1655). Žalmy, litanie, opera *Le lagrime d'Erminia* (1623) a j. Nová vyd. u Torchioho VII., v příkladech k Wasielewského Die Violine im XVII. Jhdt., v Scheringových Gesch. der Musik in Beispielen (1931) a j. [Základní práce dnes Dora Iselin: B. M. - sein Leben und seine Instrumentalwerke (Hildburghausen 1930). Gust. Beckmann v Das Violinspiel in Deutschland vor 1700 (1918). A. Einstein v SIGM. IX. Jinak t. v knihách Wasielewského a A. Mosera o hře houslové.]

© **Marinković, Josip**, srbský hudební sklad., * 11. X. 1851, Vranjevo (v Banátě), † 13. V. 1931, Bělehrad. Vystud. učít. ústav v Somboru, kde byl učít. hudby Čech Blažek. Soustavného hud. vzdělání nabyl 1877/81 na pražské varh. škole za Zd. Skuherského. Byl od 1881 v Bělehradě učít. zpěvu v bohosloveckém ústavě, na učít. ústavě a pak na II. muž. gymn., kde 21. II. 1924 odešel po 37leté službě do pense. Spolu se St. Mokranjcem zakladatel první srbské sklad. školy, čerpal z lid. písně a technicky se opíral o českou sborovou skladbu předsmetanovskou. Z jeho děl vyniká 9 *Kol*, široce provedených sborových směsí z lid. písní, několik smíšených a muž. sborů vlasteneckých, zvl. národní sbor *Hej, trubaču!* (1905, text Stev. Vlad. Kačanski), ale dobře se uplatnil t. skladbami církevními (*Otče náš, Opelo a-moll*) a zasáhl i v jiné obory (písně s klav., hudba k divad. hře *Soudcové*). *Pomen i Božestvenija liturgija sv. Ivana Zlatoustogo*, kterou vyd. K. Manojlovič (Bělehrad 1935), je sestavena a uprav. z několika nedokonč. prací. [K. Manojlovič v časop. Zvuk III. 245 a Sv. Cecilija XXV. 87, M. Milojevič v knize Muzičke studije i članci II. (1933). Srv. t. Sv. Cecilija XX. 231.]

© **Marinoni, Girolamo**, rodem z Fossombrone, jenž byl 1614 (podle Ambrose již od 1590) hud. u sv. Marka v Benátkách, má ve sborníku pražské U.K. II B 41 *Il primo libro de Motetti...* pro jeden hlas a gen. bas v Gardanově tisku 1614. Srv. *Boschetti, Giov. Boschetto a Troilus*, Franc. God.

© **Marinova, Mara**, bulh. pěvkyně, * kolem 1890. Choť Ivana *Cibulky*. Je prof. zpěvu na státní hud. akademii v Sofii. G.B.-J.

© **Marinuzzi (-nucci), Gino**, slavný it. dirig., * 24. III. 1882, Palermo. Vzdělán ve svém rodišti, žije v San Remu. Skvěle se uplatnil v Itálii, Chicagu a jižní Americe, diriguje nověji zvl. operu turinskou. Napsal opery, díla ork., rekviem. [K. Hanf v LHM.-T. VII. 377.]

© **Mario, Giuseppe**, slavný it. tenorista, * 17. X. 1810, Cagliari, † 11. XII. 1883, Řím. Šlechtický přídomek *Conte di Candia*. Zpíval do 1867 zvl. v Paříži, Londýně a Petrohradě. Byl od 1856 manželem G. Grisi.

© **Mariotte (-ot), Antoine**, francouz. sklad., * 22. XII. 1875, Avignon. Žák d'Indyho na Schola cantorum. Byl řed. hud. školy v Orléansu, na podzim 1936 jmenov. správcem Opéra comique v Paříži. *Opery*: *Salomé* (1908, prov. ve vinohradském div. 1911), *Le vieux roi* (1913, na tutéž látku, jako Jar. Jeremiáše *Starý král*), *Esther, princesse d'Israel* (1925), *Gargantua* (komp. 1908, pr. 1935). Skladby ork., klav., písně. [Referáty o Salomé S. I. 286 a H.R. IV. 331.]

* **Mariška, Václav**, slovenský sklad., rodák z již. Čech, byl od 40. let varh. a řed. kůru v bisk. kostele v Rožňavě, kde † kolem 1897. Byl též sborm. maďarského měst. zpěv. spolku. Jeho chrám. skladby se nezachovaly. Syn jeho *Vincenc* (* 1844, Rožňava, † ?) byl výborným pianistou a velmi úspěšně vystupoval v Pešti v době svých právnických studií, ale věnoval se přece kariéře právnické (prof. právnické fakulty v Košicích, později v Pešti). [Protocolum Consultationis z r. 1851 v kapitul. archivu. Fr. Zagiba: Dejiny hudby býv. arcib. mesta Rožňava (rukop. disertace).] F. Z.

© **Marius, Jean**, franc. nástrojař poč. XVIII. stol. Sestrojil v Paříži kladívkový klav., podobný nástroji Cristoforiho.

© **Markevič, Igor**, ruský sklad. v emigraci, * 27. VII. 1912, Kijev. Psán zpravidla *Markévitch*. Žák Nadi Boulanger. Hlavní skladby: *Concerto grosso* (1929), klav. koncert (1930), *Partita* (pro malý ork. a klav.), *Rebus* (míněno pův. jako balet, 1932, pr. 1933), *L'Envol d'Icare* (k scénáři Lifarovu, ale rovněž pak jenom koncertně prov. 1933 jako baletní suite), *Le nouvel âge* (koncertantní symf., 1937, pr. 1938 v Bruselu a t. r.

na mezinár. festivale v Londýně), *Cantico d'amore* (pr. 1937), kantáta (Jean Cocteau), *Psaume* (Žalm) pro soprán s ork. (prov. 1933, na mezinár. festivale ve Florencii 1934), oratorium *Le paradis perdu* (1936), serenáda pro housle, klar. a fag. (1935). Napsal t. monografii o N. A. Rimském-Korsakovu (Pař. 1934). [D. Ewen: *Composers of Today* (Nový York 1934, 159). J. Bruyr: *L'ecran des musiciens II.* (Pař. 1933, 115).]

© **Markevič**, N i k o l a j Andrejevič, ruský romantický básník, 1804/1860. Otec Andrije *Markovyče*. Ukrajinsky psán Mykola *Markovyč*. Spoluzák a přítel Glinkův, t. přítel ukrajinského básníka T. Ševčenka. Dobrý pianista, žák Fieldův. Vyd. *Narodnyje ukrajinskije napevy* (položenyje na fortepiano, Moskva 1840), podle svědectví A. Stepovyče (v. Kl. Kvitka v *Etnohr. Visniku* 1927, kn. VI., str. 67) uspořádal t. sbírku *Južno-ruške pisni z holosami* (Kijev 1857). Je autorem kdysi velmi oblíbené písně *Na ščo meni čorni brovy* k veršům Ševčenkovým. Mnoho ukraj. písní z jeho rukop. sbírek převzal A. *Kocipiňski*. Práce z ukraj. dějin a národopisu. Jeho kniha *Ukrajinskije melodiiji* (1831) nemá nic společného s hudbou. Je to sbírka básní na lidové pověry a historické osobnosti. [N. J. Makarov: *Vospominanja o N. A. M-e* (Osnova 1861, sv. I.)] Sš.

© **Markévitch**, I g o r, v. *Markevič*, I.

© **Markevyč**, A n d r i j, v. *Markovyč*, A.

© **Markevyč**, M y k o l a, v. *Markevič*, Nik. Andr.

© **Markó**, M i k l ó s, hud. spisov., * 1865, Rožňava, † ?, Jeho otec (?) byl horlivým podporovatelem spevokolu v Rožňavě. Články: *Bem tábornok zenésze, Salamon János* (Hudebník generála Bema Jan Salamon, Vasárnapi Ujság 1899), *Czinka Panna, Salmon János* (Zene és Művészet lapok 1896). Kniha: *Czigány zenészek albuma* (1896). Jsou tam uvedeni všichni význační eikánští hud. tehdejší doby. [Szinnyei: *Magyar írók.*] F. Z.

© **Markovac**, P a v a o, PhDr., charvát-ský hud. spisov. a dirig., * 1903, Záhřeb. Stud. v Záhřebě a Vídni, kde promoval u G. Adlera disertací o harmonických problémech u Musorgského. Je v Záhřebě hud. referentem, dirig. a organizátorem dělnických sborů. Se sborem Sloboda se účastnil 1928 pěveckého festivalu v Praze. Ve svých pojednáních zdůrazňuje sociologické hledisko. Napsal několik větších prací nevydaných, v časop. *Zvuk* vyšly některé studie: *Uz problem nacionalne muzike* (I. 9), *Rich. Wagner* (I. 121), *Muzika i društvo* (I. 309) a j. [Zpráva Fr. Šidaka ze Záhřeba.]

* **Markovič**, M a t e j, též Markowitz, evang. farář a senior v Sarvaši, * 1707, Dobronivá, † 1762, Sarvaš. Vydal *Sloup*

Ohnivj křestanské Izraelity na cestách zprovázující aneb Modlitby a Písničky Duchovní (1756, nová vyd. Pešť 1848 a Turč. Sv. Martin 1875). [Rizner: *Bibliografija; Szinnyei: Magyar írók.*] F. Z.

© **Markovič**, O., v. *Markovyč*, Opanas.

* **Markovitz**, M a t e j, v. *Markovič*, M.

© **Markovyč**, A n d r i j, ukraj. hud. etnograf, * 9. XI. (st.) 1830, Turivka (na Poltavsku), † 11. III. (st.) 1907, Petrohrad. Syn Nik. Andr. *Markeviče*, dostal 1882 povolení změnit své jméno v *Markovyč*. Státní úředník, nakonec senátor a státní tajemník. R. 1857 uveřejnil v *Kuliszových Zapiskach* o Južnoj Rusi cennou sbírku ukraj. písní s klav., 1861 vyd. *Ukrajinski pisni z holosami* (Petrohrad, D. Kameneckyj). Od 1891 byl 10 let náměstkem předsedy carské ruské hud. společnosti a velmi se přičinil o rozkvět hud. škol v Rusku. [Nekrolog: *Istoričeskij vestnik* 1907/IV.] Sš.

© **Markovyč**, O p a n a s, ukraj. etnograf, t. sběratel lid. písně, * 1822 ?, † 31. VIII. (st.) 1867, Černigov. V rámci své etnografické práce věnoval živou pozornost lid. hudbě a písní, ale též povaha mu nedovolila soustavně zpracovat nashromážděný materiál. Něčeho použil ve svých skladbách A. Serov. Je domněnka (A. K. v časop. *Pomorju i suše* 1896, č. 24), že písně sbírky, vyd. 1867 v Lipsku (*Dvisi ukr. piseň, spivy i slova zibrav Marko Vovčok*, u noty zaviv E. Mertke) byly zapsány t. M-em (Marko Vovčok je totiž pseudonym jeho manželky M. M-ové, ukraj. spisovatelky). M. má v dějinách ukraj. hudby t. jméno jako pořadatel prvních divadelních představení s hudbou, pro něž upravil hudbu k činohře *Natalka Poltavka* (orkestroval Čech Jan Landwehr) a *Čary*. Srv. *Mertke*, Ed. Sš.

* **Marksteiner**, Val., varhanář v Teplé v 2. pol. XVII. stol., opravil varhany v premonstr. klášteře v Chotěšově. E. Tr.

© **Markull**, F r i e d r i c h Wilhelm, něm. sklad., * 17. II. 1816, Reichenbach (u Elbingu), † 30. IV. 1887, Gdaňsk. Z jeho rozsáhlé sklad. tvorby byly zvl. rozšířeny klav. kusy (*Zwei Phantasiestücke* op. 84 vyšly u Lud. Fleischera v Praze 1862.)

* **Markus**, J o s e f, čes. houslista a pedagog, * 19. XII. 1853, Jičín, † 31. X. 1926, Praha. Stud. na pražské kons. (u Bennewitze, 1867/73), působil pak u divadelního ork. v Inšpruku. R. 1874 povolán Bedř. Smetanou do čes. div. v Praze, kde se stal řed. orchestru (I. V. 1874/12. II. 1898, od 1891 čestný řed. ork.) Od 1888 byl řed. kůru české židov. synagogy. Stál v čele česko-židovského hnutí. Jeho žákem byl Norb. Kubát st. a Jan Bušek. *Vzpomínka na Smetanu* v H.R. VII. 297. [H.V. VII. 120, D. XXXVII. 34; Srb-Debrnov: *Slovník.*] V. S.

* **Markus**, Z i k m u n d, synovec Josefa M-e. Byl šikovatelem hudby p. pl. čís. 102, padl 22letý v 2. polov. listopadu na jižním bojišti (1914 anebo 1915). Též skládal. V. S.

* **Markut**, má v N.M. mši z doby kolem 1850.

© **Marle**, N i c o l a o d e, sklad. XVI. stol., jenž prý byl (podle Fétise) učít. vokalistů v Noyonu, je doložen lutyšskými tisky mešními z 1557 a 1559 v N.M.

© **Marmontel**, A n t o i n e F r a n ç o i s, franc. pianista a spisov., * 18. VII. 1816, Clermont-Ferrant, † 17. I. 1898, Paříž. Byl žákem, 1847/87 prof. pařížské kons. Skladby klav. a spisy z tohoto oboru.

© **Marmontel**, É m i l e A n t o i n e L o u i s, francouzský hud. pedagog, * 24. XI. 1850 a † 23. VII. 1907, Paříž. Syn předešlého.

© **Marmontel**, J e a n F r a n ç o i s, libretista francouzské operá comique, * 11. VII. 1723, Bort, † 31. XII. 1799, Gaillon.

© **Marnold**, J e a n, franc. hud. spisov., * 19. IV. 1859 a † 15. IV. 1935, Paříž. Hlavní spisy: *Musique d'autrefois et d'aujourd'hui* (1911), *Le cas Wagner* (1917). Založ. 1905 revui *Mercure musical*.

© **Marpurg**, F r i e d r i c h W i l h e l m, něm. teoretik a sklad., * 21. XI. 1718, Seehof (u Seehausen, Altmark), † 22. V. 1795, Berlín. Byl soukromým tajemníkem v Paříži, žil v Berlíně, Hamburku a zase v Berlíně, kde od 1763 řed. loterie. Ve svých ódách a klav. skladbách zástupce t. zv. berlínské školy, vyd. t. 1756/57 a 1762/63 dvě klav. antologie. Důležité spisy: *Abhandlung von der Fuge* (2 sv., 1753/54, nově zprac. Sim. Sechter), *Handbuch bey dem Generalbasse und der Komposition* (3 sv., 1755/58, do datek 1760), *Historisch-kritische Beyträge zur Aufnahme der Musik* (5 sv., 1754/62, 1778, tam také hojně zpráv o českých věcech). Periodicky vycházely *Der kritische Musikus an der Spree* (1749/50) a *Kritische Briefe über die Tonkunst* (1759/63).

© **Marquardt**, R u d o l f, něm. teoretik a pedagog, * 5. I. 1861, Mühlhausen (u Eylau, Vých. Prusy), † 29. XI. 1926, Berlín. Cenné učebnice.

© **Marsano**, W i l h e l m, vyd. v Praze písně *Ständchen* (1859) a *Trauer*. [N.M.]

© **Marschalk**, M a x, něm. pedagog, sklad. a kritik, * 7. IV. 1863, Berlín. Byl 1895 až 1933 referentem Vossische Zeitung, řídil t. zv. Dreililien-Verlag a j. Opery, hudby k činohrám G. Hauptmanna, jenž byl jeho švagrem, k Maeterlinckově *Soeur Beatrice* a j., skladby ork., písně.

* **Marschan**, A d o l f, vydal v Praze své klav. tance a j. skladby (bez roku).

* **Marschinger**, v. *Manschinger*.

© **Marschner**, F r a n z L u d w i g V e i t, PhDr., něm. pedagog a spisov., * 26. III.

1855, Litoměřice, † 28. VIII. 1932, Weißpyhrn (u Poggstallu, Dolní Rakousy). Stud. gymn. a univ. v Praze (PhDr.), hudbu zvl. u Jos. Lugerta, na varh. škole 1873/75 a na vídeňské kons. u Ant. Brucknera 1883/85. Byl prof. učitelského ústavu ve Vídni. R. 1906 se jednalo o jeho jmenování na pražskou kons. Ork. rapsodie, skladby kom., sbory, písně. Spisy: *Entwurf einer Neugestaltung der Theorie und Praxis des Kunstgem. Anschlages* (1881), *Grundfragen der Ästhetik* (Berl.). [Deutsche Arbeit VIII. D. XXVIII. 192.]

© **Marschner**, H e i n r i c h A u g u s t, něm. sklad., * 16. VIII. 1795, Žitava (v Sasku, Zittau), † 14. XII. 1861, Hannover. Stud. v Lipsku, 1816 se dostal s maďarským hrabětem Tad. Amadé do Vídně, kde se stýkal s Beethovenem, Koželuhem a j. R. 1817 se stal učít. hudby u hraběte Zichyho v Prešpurku a komponoval tam opery *Der Kyffhäuserberg*, *Saidor* a *Heinrich IV. und Aubigné*. Tato byla prov. 1820 v Drážďanech a 1824 se stal M. operním kap. v Drážďanech. Po Weberově smrti odešel do Lipska, kde napsal opery *Der Vampyr* (1828) a *Der Tempel und die Jüdin* (1829), jež učinily jeho jméno slavným, takže se 1831 stal dvorním kap. v Hannoveru (do 1859). Tam vznikla třetí jeho slavná práce *Hans Heiling* (pr. Berlín 1833). Těmito operami zaujímá M. důležité místo mezi Weberem a Wagnerem. Napsal vedle toho ještě několik prací dram., sbory, písně, skladby kom. (hodné pozoru) a klav. Také u nás byla hlavní díla M-ova oblíbena (*Upír* uved. v Praze 1829, *Templář a židovka* 1839, *Hans Heiling*, jehož dějištěm je Rudohoří, provoz. ještě v N.D. - po prvé 1889), pořizovány české úpravy M-ových sborů a j. [Základní celkovou práci napsal G. Münzer (Berl. 1901). Disertace o operní tvorbě H. Gaartz (Bonn 1912) a A. Bickel (Erlangen 1929). A. Gnirs: *Hans Heiling* (Karl. Vary 1931). O. Teuber: *Gesch. des Prager Theaters*. Zd. Nejedlý: B. Smetana III. 116. České sborové úpravy v N.M.]

© **Marsick**, A r m a n d, belg. skladatel, * 1878, Lutyč. Žák Ropartzův a d'Indyho. Byl dirig. a prof. kons. v Athénách, řed. kons. v Bilbau, žije v Bruselu. Opery, symf. báseň, skladby kom., klav., písně.

© **Marsick**, M a r t i n P i e r r e J o s e p h, slavný belg. housl., * 9. III. 1848, Jupille (u Bruselu), † 21. X. 1924, Paříž. Stud. v Lutychu, Bruselu (Léonard), u Massarta (1868/69) v Paříži a u Joachima (1870/71) v Berlíně. R. 1892/1900 byl prof. pařížské kons. Z jeho žáků vynikli C. G. Flesch a J. Thibaut. Velké konc. cesty od 1873, vystupoval t. u nás (Praha, Kroměříž a j.). Vděčné přednesové kusy. [W. J. Wasielewski:

Die Violine und ihre Meister (6. vyd., L. 1920, 578). A. Moser: *Gesch. des Violinspiels* (Berl. 1923, 461). D. II. 6, 15.]

© **Marsop**, P a u l, něm. hud. spisovatel, * 6. X. 1856, Berlín, † 31. V. 1925, Florencie. Působil zvl. v Mnichově. Velmi se zasloužil o vznik a organizaci lidových hud. knihoven (prvá v Mnichově 1902). Spisy: *Neudeutsche Kapellmeister-Musik* (1885), *Mus. Essays* (1899), *Studienblätter eines Musikers* (I. 1903, II. 1913), *Zur Sozialisierung der Musik und der Musiker* (1919) a j. Článek *Philisterdämmerung* v Auftaktu II.

* **Maršal**, F r a n t i š e k, čes. hud. pedagog, * 29. IX. 1895, Lín. Vážany. Stud. v Brně na varh. škole (1913/15) a kons. (1918/24). Je od 1924 řed. hud. školy pěveckého hud. spolku Hlahol ve Vel. Meziříčí, učít. zpěvu na ústavě Světla a sborm. Hlaholu. Napsal sonatinu pro klarinet, klav. kvintet a písně.

* **Maršálek**, J a k u b, též Marchio, složil 4 mešní officia, z nichž se zachovaly 4 hlasy v děkan. knihovně v Rokycanech. [Trola v C. LIX. 2 a d.] E. Tr.

* **Maršík**, A., napsal kolem 1900 muž. sbor *Práce*. Č. G.

* **Maršík**, E m a n u e l, JUDr., český sklad., * 24. XII. 1875, Spálené Poříčí, † 5. III. 1936, Tábor. Otec František M., říd. učít. Hudbě se učil u svého otce. Po středoškolských studiích v Praze a Plzni stud. práva v Praze. Své hudební vzdělání prohluboval v Plzni u H. Pally, v Praze u Zd. Fibicha a A. Dvořáka. Po absolvování práv a jednoroční voj. službě byl jmenován nadporučkem-auditorem ve Vídni. V XI. 1901 nastoupil službu u posádkového soudu v Budapešti, kde absol. 1907 skladební oddělení hud. akademie (prof. J. Koessler). R. 1908 byl přeložen do Josefova, 1912 do Vídně, 1914 do Osijeku a v prvních dnech svět. války do Záhřebu, kde byl do převratu přednostou divis. soudu. Po válce zorganizoval vojensko-právní službu v Jugoslavii, načež se vrátil do vlasti. Od konce 1919 v Bratislavě hlavní slúžný, od II. 1920 zástupce župana a vl. rada, 1928 přednost kulturního odboru Zemského úřadu, později šéf presidia. Od 4. VIII. 1931 žil v Táboře. Významná činnost kulturně organizační. Skladby o r k e s t r á l n í: *Slavnostní polonéza* (1904, pr. Pr. 1911), *Mazurka* (z t. r.), symfonie C (pr. Budapešť 1908), *Utonulá*, symf. báseň (1909, pr. Pr. 1910), *Nalady* (1915), *Scherzo capriccioso* (pr. Pr. 1930), *Jarní rhapsodie* (1930, pr. Karlovy Vary 1931), *Gavotta* (1934), *Jihočeská suita* (1934), *Valčík č. 1*. O p e r y: *Černý leknín* (1917/20, K. Jonáš, pr. Bratislava 19. II. 1921, tiskem 3 arie, Starý) a *Studentská láska* (1923/24,

V. Štech, pr. Bratislava 16. I. 1925, tiskem arie Míny, Starý). S b o r y m u ž s k é: *Titus Manlius* (1929), *Krásná žienka*, *Kovářovic Andula*, *Duch*, *Petronella*. Mimo to *Pater noster* pro smíš. sbor, ork. a varh. Z písní, jichž je na 300, vyd. 1903 dva sešity (*Písně*). [Z. Bláha-Mikeš: E. M. (Č.H. XXXVIII. 55/56). H.V. VII. 18. Sdělení O. Maršíka.] Č. G.

* **Maršík**, F r a n t i š e k, čes. skladatel, * 6. V. 1867 a † 1. I. 1938, Praha. Stud. na varh. škole v Praze (1886). Byl varh. v Týně, v XI. 1917 jmenován řed. kúru u sv. Haštala, později u sv. Štěpána. Skladby chrámové. V N.M. má 4 *Zastavení* (sm. sbor). [H.R. XI. 85. C. LXIV. 12. Datum narození a úmrtí P. Jan Štikar v Praze.] Č. G.

* **Maršík**, O t a k a r, čes. sklad., * 14. XI. 1913, Vídeň. Stud. střední školu v Bratislavě, práva v Praze (JUDr. 1935). Je po advokátní praxi ve stát. policej. službách, nyní (1938) přednosta stát. policej. úřadu v Teplicích-Šanově. Hudbě se učil u W. Antalffyho, G. Náhlovského, Strelce a u svého otce Emanuela M-a. Byl 1929/31 varh. u sv. Alžběty v Bratislavě, dirigoval Čes. akademický sbor v Praze a vede od 1937 zpěv. spolek Slavík-Lidumil v Teplicích-Šanově. Také vystupuje jako pianista. Menší skladby klav., písně, sbory (*Smútočný sbor Štefánikov*, 1930) a chrám. skladby. Pod jménem Otakar M. *Zbyšek* píše taneční skladby, z nichž *Záhadné oči* nahrány na desku Ultraphon.

* **Maršner**, A. E., má v N.M. muž. sbor *Vlastenecká* z konce XIX. stol.

© **Marteau** (-tó), H e n r i, významný housl. virtuos, * 31. III. 1874, Remeš, † 3. X. 1934, Lichtenberg (Horní Franky). Žák Léonardův a pařížské kons. Koncertoval již od 1885. Byl 1902/07 prof. kons. v Ženevě, 1907/15 na vysoké škole v Berlíně, pak 1920/24 prof. mistrovské školy pražské něm. hud. akademie (1923/24 rektor tohoto ústavu), 1926/28 na lipské a od 1928 na drážďanské kons. Vynikající sólista (vystupoval t. s Českou Filharmonii), hodnotný sklad., t. dirigent, vyd. revise četných klas. koncertů a etud.

© **Martelli**, H e n r i, franc. sklad. mladší generace, stal se šíře známým provedením smyčc. kvarteta na mezinár. festivale ve Florencii 1934. Z jiných prací: Ork. *Diversissement Sarrazin* (z opery, inspirované *Písní o Rolandovi*, pr. Paříž 1930), koncert (pr. t. 1934), klav. sonatina op. 36, sonáta pro housle a klav. op. 41 (v Praze Soëtens 1937), trio op. 39, kvartet pro dva klarinety, basový klar. a angl. roh (prov. Paříž 1938). Spolupracovník RM. [Rytmus II. 104. A. Coeuroy, Gringoire ze 3. IV. 1938.]

© **Martenot**, M a u r i c e, franc. vynálezce, * 1898, Paříž. Žák Gédalgeho, řídí v Paříži

Institut psycho-physiol. d'enseignement mus. Sestrojil velmi dobrý radio-elektrický hud. nástroj (první patent již 1922), jenž došel praktického použití v nové franc. tvorbě (Ravel napsal pro něj 1933 kvartet, Milhaud jej požaduje 1932, Delannoy 1933 a j.) Popis modelu z r. 1930 v Larousse Mensuel X (1936), 364.

© **Marterer, Albert**, něm.-čes. sklad., * 14. VII. 1881, Slavkov (u Lokte, Schlaggenwald), † 27. VI. 1933, Město Litrbachy (Stadt Lauterbach). Stud. učit. ústav v Chebu, byl od 1900 učit., řed. kůru a od 1904 sborm. v Městě Litrbaších. V hudbě samouk, napsal více než 100 skladeb. Četné sbory, písně, skladby kom. a ork. zůstaly v rukop., tiskem vyšly sbory, úpravy chebských lid. písní, skladby klav., ork. pochod, parafráze (1) a j. [Datum smrti farní úřad v Městě Litrbaších.]

© **Martienssen, Carl Adolf**, něm. metodik klav. hry, * 6. XII. 1881, Güstrow. Stud. v Berlíně (klav. u Klindwortha), Lipsku, hud. vědu v Berlíně u Hermanna Kretzschmara. Byl 1914/35 učit. (prof.) lipské kons., od 1935 prof. vysoké hud. školy v Berlíně. Spisy: *Die indiv. Klavier-technik auf der Grundlage des schöpferischen Klangwillens* (L. 1930), *Die Methodik des indiv. Klavierunterrichts* (L. 1937). Cenné revise starší literatury klav., zvl. Haydnových sonát (u Peterse).

© **Martienssen-Lohmann, Franziska**, vynik. něm. učitelka zpěvu, * 6. X. 1887, Bromberg (dnes Bydgość). Rodným jménem *Meyer-Estorj*. Stud. původně doma a na lipské kons. klavír, obrátila se však potom ke zpěvu (žačka Messchaertova). Provádala se za C. Ad. Martiensseny, byla 1914/28 učit. zpěvu v Lipsku, nato prof. mnichovské akademie. R. 1929 se rozvedla s C. Ad. Martienssenem, provádala se pak za zpěvního pedag. P. Lohmanna a byla do 1934 prof. berlínské akademie. Zdůrazňuje psychologickou stránku zpěvní pedagogiky. Spisy: *Joh. Messchaert* (1914, nová vyd. s názv. *Die echte Gesangskunst*), *Das bewußte Singen* (1923), *Stimme und Gestaltung* (1927). Do Müller-Blattauovy *Schule der Musik* napsala *Ausbildung der menschl. Stimme* (1935). Vydala písně Schubertovy s přednesovými pokyny Messchaertovými (2 sv., 1928).

* **Martin**, má v HAM. chrámovou arii z doby před 1808 z Valtic.

© **Martin, Frank**, význačný švýcarský sklad., * 15. IX. 1890, Ženeva. Stud. v Ženevě, hudbu u Jos. Laubera. Žil nějakou dobu v Paříži, později se trvale usadil ve svém rodišti, kde založil a řídí hud. ústav Technicum moderne de musique, vyučuje na škole Jaques-Dalcrozeho, přispívá do

Tribune de Genève, je od 1938 předsedou Cercle de musique contemporaine a j. Díla orkestrální: *Suita* (1913), *Les Dithyrambes* (se sborem, 1917, pr. 1918 v Lausanne, obrátilo k němu po první pozornost), *Esquisse pour petite orchestre* (1919), *Guitarre, Rhythmes* (prov. 1929 na festivale v Ženevě), klav. koncert (pr. 1936 na festivale v Barceloně). Komorní: Housl. sonáta s klav., trio, klav. kvintet (1921). Hudby k činohrám, oratorium, mše (1), písně. [D. Ewen: *Composers of Today* (Nový York 1934, 161).]

* **Martin, Josef**, čes. houslista, * 24. II. 1903, Pardubice. Stud. gymn. v Pardubicích (do 1921) a hud. vědu na české univ. v Praze (1929/34), hudbu u Jindř. Felda (1921/24), Karla Hoffmanna (1928/31) a Ot. Šína (1930/31). Byl primářiem Macák-Martínova kvarteta v Pardubicích (1927/31), založil si tam houslovou školu (1933). R. 1931 utvořil s O. Letfusem (v. t.) Čes. duo. Od 1936 zajíždí pravidelně do Holandska propagovat českou hudbu. Píše hud. referáty (časop. *Východ v Pardubicích* od 1925) a spolupracuje na Hlucháňově *Informatorium musicale internationale*. Upravil pro housle a klav. některé skladby Bachovy, Smetanovy a Dvořákovy (Neubert).

© **Martin, Paul Hans**, v. *Kletzki, P.*

© **Martin y Soler, Vicente**, it. sklad. španělského původu, * 5. III. 1754, Valencia, † 3. III. 1806, Petrohrad. Uváděn t. Vincenzo *Martini*, *Martino lo Spagnuolo* a j. Byl varh. v Alicante, operním sklad. v Itálii, 1785/88 v Římě, kde vznikly jeho nejslavnější práce (*La cosa rara* - 1786, citována Mozartem v *Donu Juanovi*; *L'arbore di Diana* - 1787), nakonec v Petrohradě, kde byl služebně vázán 1790/94 a 1796/1804 a vyučoval pak soukromě hudbě. Napsal m. j. operu *Gorebogatyř' Kosometovič* (pr. již 1789) k libretu Kateřiny II. [K rozšíření skladeb u nás v. zvl. N.M. a HAM. i jeho evidence. R. Aloys Mooser: *Un musicien espagnol en Russie...* (RMI. XL. 432/49). N. Findejzen: *Očerki po istorii muzyki v Rossii II./5* (Moskva 1928, 142 a d.).]

* **Martinec, František**, člen Stavovského div. v Praze, vydal v Praze *Nápěvy k společen. zpěvníku* (1852), *Nápěvy k čes. zpěvníku* (1856) a *Zpěvník věnc* (1865). [Časop. Čes. Musea, 1856, 144.] E. Tr.

* **Martinek, František**, český sborníkmistr, * 22. IX. 1859, Skrbeň (u Olomouce), † 9. XI. 1898, Přerov. Byl v Olomouci prof. gymn. a sborm. spolku Žerotín (1885/1888, 1892). Švagr J. B. Foerstra, jehož skladby na Moravě horlivě propagoval. [LHM.-T. IX. 133. Datum narození farní úřad v Křelově, úmrtí farní úřad v Přerově.] V. S.

* **Martinek, Josef**, český chrámový

sklad., * 18. II. 1838, Prace (na Moravě). Stud. v Brně gymn. (1899/1907) a bohosloví (1907/11). Byl od 1919 řed. kůru u sv. Michala v Brně (7 let) a založil tam Cyrilskou jednotu. Je v Brně prof. náboženství, zároveň prof. chorálního a sborového zpěvu v kněž. semináři. Napsal chrám. skladby: pro muž. sbor: *Pange lingua* op. 1, *Missa S. Josephi* op. 2, *Duchovní zpěvy* op. 3, *Stabat mater* op. 4 a j. Pro smíš. sbor: *Ecce sacerdos* op. 5 a 6, *Ty jsi skála* op. 8, *Regina coeli* op. 11 a 12 a j. Tiskem *Koledové květy* (O. Pazdírek 1928). Též menší skladby klav. a ork.

* **Martínek, Karel**, evang. farář v Čankově, potom vojenský kněz ve Lvově, rodák z Trenčína, vydal *Evangelický Funerál*. *Sbírka písní pohřebních s nápěvy*. [Rizner: Bibliografia.] F. Z.

* **Martínek, Vilém**, český skladatel. Byl kolem 1854 řed. kůru v Hlohově (Glogau). V Kyšperku a v N.M. má chrám. skladby. [Horník.] V. S.

© **Martines, Marianne von**, německá sklad., pianistka a pěvkyně, * 4. V. 1744 a † 13. XII. 1812, Vídeň. Psána t. *Martinez*. Žačka Haydnova. Oratoria, skladby chrám. a instrum. [Seznam v. QL. Jedna rukop. arie s nástroji v Kroměříži. Evidence HAM.]

© **Martini, Giambattista**, vynikající it. teoretik, * 24. IV. 1706 a † 4. X. 1784, Bologna. Zván obyčejně *Padre Martini*. Žák svého otce, jenž byl housl., vstoupil 1721 do řádu františkánského, vysvěcen 1723, od 1725 kap. františkánského chrámu ve svém rodišti. Největší autorita své doby ve věcech teoretických. Hlavní práce: *Esemplare ossia saggio fondamentale pratico di contrapunto* (2 sv., 1774/75), *Compendio della teoria de numeri per uso del musico* (1769), *Regola agli organisti per accompagnare il canto fermo* (kolem 1756); srv. *Eximeno y Pujades*, Antonio. Jeden ze zakladatelů novější hud. historiografie: *Storia della musica* (3 sv., 1757, 1770, 1781; podává jenom starověk). Většina skladeb (mše, oratoria a j.) zachována jenom rukop. Vyšly: *Litanie ed Antifone a Maria* (1734), *Sonate d'intavolatura* pro klav. anebo varh. (12 - 1742, 6 - 1747), *Duetti da camera* (12 - 1763), *Canoni* (zpěvní, bez data). Nové vyd. šesti sonát A. Lualdi v *Raccolta nazionale*, něco t. v G. Piccioliho *Composizioni di antichi autori bolognesi*... (Bologna 1933). [Cenný životopis v G. Fantuzziho *Notizie degli scrittori bolognesi* V. Fed. Parisini: *Della vita e delle opere del Padre M.* (Bologna 1887). G. Gandolfi: *Elogio di G. B. M.* (1913). Elis. Hegar.: *Die Anfänge der neueren Musikgesch.-Schreibung*... (L., Heitz & Co., 20 a d.). F. Vatielli: *Le opere*

comiche di G. B. M. (RMI. XL. 450). Výběr korespondence z let 1732/55 s významnými ital. hudebníky pořídil Fed. Parisini: *Carteggio inedito del P. G. M.*... (I., Bologna 1888). Opis Pichlova a Myslivečkových dopisů v HAM.]

© **Martini, Jean Paul Egide**, franc. sklad., * 1. IX. 1741, Freistadt (Rýnská Falc), † 10. II. 1816, Paříž. Zván t. *Martini il Tedesco*, rodným jménem *Schwarzendorf*. Řuv. vojenský hudebník, pak učitel hudby, kap. prince Condé, od 1795 na pařížské kons. a od 1814 generální intendant král. hudby. Napsal 11 oper, skladby kom., klav. a j. Časem zaměňován s G. B. Martinim anebo Martinem y Solerem.

© **Martini, Vincenzo**, v. *Martín y Soler*, Vic.

© **Martini il Tedesco**, v. *Martini*, Jean.

© **Martinka, Antonín**, čes. varhaník, * Praha, † 18. V. 1884, Karlovice (Srém). Absolv. 1865 pražskou varh. školu, byl dlouho řed. kůru a sborm. v Temešváru a Staré Ršavě, několik let varh. v Táboře, od 1. V. 1884 jmenován do Karlovic. [Bramberger: *Konservatoř*. D. VI. 198.]

* **Martinka, Josef**, čes. nástrojař, * 1831, Praha, † 1. V. 1886, Chuchle. Pracoval u Fr. Ludvíka (1850/82), r. 1882 otevřel si pak v Praze vlastní dílnu. Vyráběl dobré hudeb. nástroje pro vojenské kap. [Srb-Debrnov: *Slovník*.] V. S.

© **Martino lo Spagnuolo**, v. *Martín y Soler*, V.

* **Martinovský, Jan Pavel**, čes. hudeb. sklad., * 25. II. 1808, Mělník, † 7. XI. 1873, Praha. Hud. základy mu dal mělnický učitel Šim. M. Hoeppler, později se učil hudbě u varh. Ant. Kmocha ve Vysoké, který byl v úzkých stycích s kontrapunktikem Norb. Segertem. Od r. 1825 stud. v Praze gymn., pak filosofii. R. 1834 vstoupil do premonstrátského kláštera na Strahově (klášterní jméno Michal), kde překládal s Eug. Tupým (Jablonským) do češtiny *Anleitung zum Generalbass* od E. Al. Förstra a seznámil se s K. J. Erbenem a Kaj. Tylem. R. 1840 vysvěcen na kněze. Byl od 1837 varhan. na Strahově (po Führerovi) a od 1845 řed. kůru (po Gerlachovi Strništvovi). Byl též nějaký čas kaplanem, r. 1852 odešel do Rakovníku, kde zprvu katechetou hlavní školy, od 1855 řed. reálky. Od r. 1868 žil na odpočinku na Strahově, kde také zemřel. Vynikl především jako znalec a harmonisátor čes. lid. písně. Když vyšel r. 1842 první svazek Erbenovy sbírky *Písně národní v Čechách*, vypracoval harmonisaci vybraných písní a vydal s názvem *Nápěvy písní národních v Čechách*, jež obsahují celkem 600 lid. písní (Hoffmann a J. Šindler v Praze, 1842/70, 5 svazků). Mimo to vydal *Patero čtverohl.*

zpěvů (1831), *Šestero písní* (Pr. 1835, M. Berra), *Desatero písní* (Pr. 1858, Bedř. Rohlíček), *Sedmero písní* (t. 1860), *Patero písní* (1869), a napsal četné sbory, mužská kvarteta, vok. mši, moteta, štace a j. [Skladby v N.M. a v HAM., některé otištěny v programech rakovnické reálky. Nekrolog Hudební listy IV. 367; tamtéž (str. 44 a d.) životopisný náčrtek. Květy 1871, 342. D. 1875, 18. Beseda Učitelská X. 448/9. Čsl. Varhaník I., seš. 12. Al. Hnilička: Profily 80/85. Datum narození proboštský úřad na Mělníce. Uvádí se mylně 12. IV. 1808.] -ek.

* **Martinovský, Josef 1)**, řed. kůru, * ?, † 29. VII. 1876, Blatná. Učitel v Blatné, povznesl znamenitě tamní chrám hudbu. Chrám. skladby. [Dodal děkan Hille z Blatné.]

* **Martinovský, Josef 2)**, čes. sklad. populár. směru, * 1. VI. 1861, Běchčín u Hořovic. Učil se hudbě v hud. škole Pavlisové v Praze. Byl hud. šikovatelem a zástupcem kap. ve Slaném a ve Vídni. Poštovní úředník v. v. v Praze. Pochody, polky, kvapíky, mazurky a četné j. tance.

* **Martinů, Bohuslav**, čes. skladatel, * 8. XII. 1890, Polička. Hudbu stud. na pražské konservatoři (housle) a skladbu v mistrov. třídě Jos. Suka a u Alb. Roussela v Paříži. Byl spočátku učitel hudby na měst. škole v Poličce a houslistou v Čes. filharmonii. Od 1923 žije v Paříži, věnuje se výhradně skladbě. Od té doby se také vyvinul v přední zjev moderní české hudby. Poznav v Paříži franc. modernu a Stravinského a osvojiv si jejich techniku, vystupuje asi od 1925 jako vynikající sklad., jenž dovedl tyto směry spojit s českou zpěvností a s osobitým smyslem pro zvukové a rytmické kouzlo. Tento obrat v jeho tvorbě ohlásila symf. skladba *Half-time* (1924) a *La Bagarre* (1926). Důsledná lineárnost, jež se neváže na tonalitu, bohatý a bystrý hud. fond, velká sklad. pohotovost a schopnost hledat nové formy nezvyklého obsazení v duchu moderní franc. hudby, učinily z M. zároveň jednoho z nejúspěšnějších pařížských sklad. V poslední době (asi od 1934) je zjevný v jeho tvorbě větší příklon k tradici čes. hudby, zvl. k hud. lidové (*Hry o Marii*, 1934/35). Skladby klavírní: *Loutky I.*, II. (MU. 1925), *Vánoce* (t.), *Léto* (Chadím), *Bajky a Polky* (před 1918), *Polky* (1927), *3 skizzy moder. tanců* (1927), *Film en miniature* (1924, H.M. 1929), *Les Préludes* (Leduc 1930), *Čes. tance* (Eschig), *Sníh*, *Les Ritournelles* (Schott 1933), *Esquises des danses* (t. 1933), *Borová*, *7 danses tchéques* (Leduc 1931), 1. koncert (1926), 2. koncert s prův. ork. (1934, pr. Brno 21. III. 1937), *Divertimento* pro levou ruku s kom. ork., (1926), *Fantasia* pro 2 klav. (pr. Pr. 1937),

Avec un doigt, klav. na 3 ruce (Sirène musicale 1936). Mimo to drobné skl. (na př. v časop. Eva). H o u s l o v é: *5 pièces brèves* (Leduc 1930), *Ariette* (t. 1931), *Impromptu* (H.M. 1933), *Rhytm. Etüden* (Schott 1932), *Duo concertant* pro 2 housle s ork. (1927), sonatina pro 2 housle (Leduc 1931), *Sonatina a Intermezzo* (Melantrich 1937), 1. sonáta (Leduc 1930), 2. sonáta (1931, Deiss 1933, pr. Pr. 17. XI. 1933), sonáta pro 2 housle (1933, Deiss, pr. Pr. 14. III. 1935), koncert s ork. (1934). *Violoncello: Les pastorales* (Leduc 1931), *Nocturnes* (t. 1931), *Miniatures* (t. 1931), *7 arabesques* (Deiss 1932), koncert s ork. (1930, Schott 1931, pr. Pr. sez. 1931/32). *Komorní soubor: Duo* pro housle a violonc. (1926, Pař. 1936, *Sirène musicale*), 1. smyčc. trio (1924), 2. smyčc. trio (1934), klav. trio (1930, Schott 1931), sonatina pro flétnu, housle a klav. (X. 1937), smyčc. kvartet čis. 1 (1921, pr. Pr. 10. X. 1927), čis. 2 (1926, UE. 1927, pr. Berlín, Praha, Paříž, festival v Sieně a j.), čis. 3 (1929), čis. 4 (X. 1937), trio pro flétnu, housle a fagot (1938); mimo to z doby mládí *Es* (1915). Kvintet smyčcový (1927, *Sirène musicale* 1936) a klavírní (1933), sextet smyčcový (1932, cena Coolidge), sextet pro dech. nástroje a klav. (pr. Brno 23. II. 1937), oktět dechový (1930). Mimo to *Les rondes* (1930), *Serenády* (1931). Flétna a housle: Sonáta (1930), koncert s ork. (pr. Paříž 27. XII. 1936). Orkestr: *Míjející půlnoc* (1921), *V háji satyrů a Stíny* (1921/22), *Half-time* (1924, pr. Pr. 7. XII. 1924), *La Bagarre* (1926, pr. Boston pod Kusevickým, Nový York, Pr. 9. XII. 1928, Paris, Leduc; cena Čes. Akademie), *Symfonie*, 1. věta (1928), nazvána *Rhapsodie* (pr. Boston; Leduc), *Serenada* pro malý ork. (1930, Schott, pr. Pr. 16. III. 1932), koncert pro smyčc. kvartet s ork. (1931, pr. Pr. 14. III. 1934), *Jazz-suite* (1929), *Invence* (1934, pr. festival v Benátkách v IX. 1934), koncertino pro smyčc. trio s ork. (1933), *Concerto grosso* (1937). *La revue de cuisine* (Leduc, 1930, pr. Paříž, 26. III. 1930), *ouverture* pro sokol. slet 1931, *Partita* pro smyčcový ork. (1930, pr. Pr. 3. XII. 1932) a *Le raid merveilleux* (1927, hud. ke scén. znázornění přeletu Atlantiku), *Concertino* pro clavecin, klav. a kom. ork. (pr. Paříž v VI. 1938). P í s n ě: písně z 1924, *Dětské písně* (1924, MU.), *Niponari* (s ork., 1908), *Kouzelné noci* (s ork., 1916), *Vocalise - études* (Leduc 1930), *3 písně na slova G. Apollinaira* (1932). S b o r y a k a n t á t y: *Čes. říkadla* (1931, žen. sbor), *4 písně o Marii* (1934, smíš. sbor), *Čes. rhapsodie* (1918, kantáta), *Kytice* (X. 1937, kantáta). D r a m a t i c k á h u d b a; a) b a l e t y: *Istar* (1919, pr. Pr. 11. IX. 1924), *Kdo je na světě nej-*

mocnější (1922, pr. Brno 31. I. 1925), *Vzpouřa* (1924, pr. Brno 11. II. 1928), *Čes. koledy* (1924), *On tourne* (1926), *Paridův soud* (VII. 1935, pr. Monte Carlo), *Špalíček* (1931, pr. Praha 19. IX. 1933); b) *oper y*: *Voják a tanečnice* (1926/27, pr. Brno 5. V. 1928), *Les larmes du couteau*, *Tři přání*, *Den milosrdenství*, *Hry o Marii* (1934/35, pr. Brno 23. II. 1935), *Hlas lesa* (1935, Vít. Nezval, pr. praž. rozhlas 6. X. 1935), *Veselo-hra na mostě* (XII. 1935, V. Kl. Klicpera, pr. t. 18. III. 1937), *Juliette*, též *Snář* (1936, Ch. Neveux, pr. Praha 16. III. 1938), *Divadlo za branou* (1936, pr. Brno 20. IX. 1936), *Alexandre, bis* (buffa o 1 jednání, 1937). Mimo to hudba ke scén. hře A. Gida *Oidipus* (pr. Pr. v rozhlase 7. II. 1936). *Spisovatelská činnost*: O francouzské hudbě v D. XLI. 129 a d., H.Ro. III. 149 a d., LHM.-T. IV. 268, 289 a d. O současné hud. t. 184 a d., 57 a d. (Ig. Stravinskij), LHM.-T. V. 163. O svých skladbách v LHM.-T. IV. 170 a d. (Half-time), XIV. 141/51 (Hry o Marii), Č.H. XXXVII. 65, brněnský Divad. list X., č. 15 (Hry o Marii). Mimo to referáty v Lid. Novinách a j. [Z velmi četných zpráv v českých hud. časopisech srv. údaje (neúplné) o nových skladbách LHM.-T. XV. 48 (1935), XVI. 28 (1936), XVII. 24 a 47 (1937), dále kritiky a referáty o významnějších premiérách: LHM.-T. IV. 121 (Half-time) a 34 (Istar), VII. 260 (Vzpouřa) a 389 (Voják a tanečnice), XII. 175 (Partita pro smyčc. ork., t. Klíč III. 121), XIII. 56 (Špalíček, t. Klíč IV. 11 a Nár. divadlo XI./2, kde též sdělení sklad.), XIV. 202 a XV. 103 (Hry o Marii, t. Nár. divadlo XIII./8), XVI. 21 (Divadlo za branou), XVII. 119 (Julietta, t. Rytmus III. 82 a Nár. divadlo XV./8), Klíč II. 130 (některé kom. skladby) a 201 (violonc. koncert) a mn. j. I. Krejčí v Auftakt VIII. 198 a d. a Divad. list 1933, 238, Andr. Liess v Auftakt XI. 75. Č.H. XXXVII. 132. Revue musicale XVII./170, 427 a d. (P. O. Ferroud). J. Bruyr: L'écran des musiciens (Pař. 1933, 58 a d.) D. Ewen: Composers of Today (N. York 1934, 162 a d.)]

© **Martucci** (-tučči), Giuseppe, významný it. sklad., * 6. I. 1856, Capua, † 1. VI. 1909, Neapol. Vzdělán na neapolské kons., byl od 1886 v Bologni řed. liceo musicale, od 1902 řed. kons. v Neapoli. Se Sgambattim a Bossim usiloval úspěšně o obnovu it. tvorby instrum. Napsal 2 symf., klav. koncert, několik skladeb kom., sonáty a četné j. skladby klav., oratorium a mn. j. Znameníť pianista a dirig., vlivný pedagog. [Souborně R. Prati (Turin 1914), o symf. L. Torchi v RMI. III. a XII., o klav. skladbách L. Perrachio v časop. Pianoforte, březen 1922.]

© **Martynkiv**, O s y p, haličsko-ukraj. sklad. a dirig., * 3. IV. 1884, Skole (Halič). Kněz, hudebně vzdělán na Lvovském ústavě jména Lysenkova. Je dirig. žakovského sboru I. mužského gymn. ve Stryji. Napsal několik mší pro 2/4 hlasy a jiné chrám. skladby. [Materiál archivu slov. hudby v Praze.] Sš.

© **Marx**, A d o l f Bernhard, PhDr., významný něm. hud. spisov., * 15. V. 1795, Halle, † 17. V. 1866, Berlín. Stud. pův. práva, pak hudbu v Berlíně u Zeltera a Türcka, byl od 1830 v Berlíně na univ. prof. hudby a 1832 řed. hudby, založil 1850 kons. se Sternem. Nejdůležitější spis: *Die Lehre von der musik. Komposition* (4 sv., 1837/47, nová vyd. od 1887 H. Riemann). Vedle toho zvl. *L. van Beethovens Leben und Schaffen* (1859, 6. vyd. 1911 G. Behnke), *Gluck und die Oper* (2 sv., 1863), *Anleitung zum Vortrag Beethovenscher Klavierwerke* (1863, zprac. Eug. Schmitz 1912), *Erinnerungen* (2 sv., 1865), soubor článků *Über Tondichter und Tonkunst* (2. vyd. L. Hirschberg 1922). Činný t. skladatelsky. [L. Hirschberg v SIMG. X.]

© **Marx**, J o s e p h, něm. sklad., * 11. V. 1882, Št. Hradec. Vzdělán na hud. ústavě a univ. ve Št. Hradci (PhDr.), působí od 1914 na vídeňské hud. akademii, kde 1922/25 řed. a 1925/27 rektorem vysoké školy. Pozdní novoromantik s impresionistickými vlivy, často přeplněného výrazu. *Herbstsinfonie*, *Romantisches Klavierkonzert* (jakýmsi autorisovaným interpretem byl Rud. Macdzenski), *Castelli romani* pro klav. s ork., *Herbstchor an Pan* (kantáta), skladby kom., sbory, písně. Jeho *Kontrapunktlehre* připravil k vyd. Friedr. Beyer (Víd. 1935).

© **Marx**, K a r l Julius, něm. sklad., * 12. XI. 1897, Mnichov. Vzdělán v Mnichově, kde působí na akademii a j. Kantáty, sbory, písně (*Der Gesang vom Tage* pro bas se smyčc. kvartetem, prov. 1937), skladby ork., koncert pro 2 housle, pro violu, pro klav., sextet a j. skladby kom. [Životopis Signale XCII. 344.]

© **Marxsen**, E d u a r d, něm. skladatel, * 23. VII. 1806, Nienstädten (u Altony), † 18. XI. 1887, Hamburk. Učitel Brahmsův. Z jeho prací byly zvl. rozšířeny skladby klav.

* **Mařák**, J a n, čes. housl. pedagog, * 2. V. 1870, Dunakész (Mařarsko), † 21. X. 1932, Král. Vinohrady. Hru na housle stud. na pražské kons. (1882/89 u Bennewitze). Po vojen. službě byl konc. mistrem měst. divadla v Královci (1891/92) a konc. mistrem a řed. ork. N.D. v Praze (1892/97). Od 1897 prof. houslí na pražské kons. Rozvinul tam velice úspěšnou činnost a byl významným pokračovatelem pražské housl. školy.

Jeho žáky jsou m. j. Váša Příhoda, Kitty Červenková, Chr. Richterová, Mar. Theinerová, Stan. Novák, Mil. Zuna, Enr. Campaiola a j. Vydal pro housle: Antologii *Classique et Moderne* (MU. 1903/29, 10 sv.), *Album melodií* pro 1 a 2 housle (t. 1902), fantasie z oper *Carmen* (t. 1906), z *Hubičky* (FrU. 1907), z *Hedy* (t.); úpravy: *Vltavy* pro housle s klav. a klav. kvintet (t. 1904), Sukovy *Písňe lásky* pro housle s klav. (t. 1919), morav. a sloven. lid. písní (MU. 1921). Napsal *Denní studie pro housle* (MU. 1916), *Studium stupnic a akordů* (t. 1930) a provedl revisi etud Kayserových, Wohlfahrtových a Kreutzerových (t. 1924/26), duet Pleyelových a Mazasových (t. 1924), Bériotovy *Scène de ballet* (MU. 1925), Čajkovského *Serenády* (t.), Slavíkových variací na g-struně (t.), Voříškova *Ronda* (H.M. 1933), Říhovského koncertina op. 87 (MU.). Byl činný spisovatelsky: *Housle* (H.M. 1923), *Některé pokyny pro studium houslí* (FrU. 1919), články a příspěvky v H.R. III. (o Ferd. Davidovi) a v H.V. I. (o etudách Ondříčkových, o H. Vieuxtempsovi) a II. (o prstokladu na houslích a j.), hesla o houslích a housl. hře v PHS. I. [Ad. Cmíral v LHM.-T. XII. 91 a v Hudbě a škole II. 148 a d.; J. Beran v D. 1926, 68 a d.; Červinka v Hudbě a škole V. 18 a d. a H.V. XV. 93 a d.; B. Voldan v H.V. XIII. 105 a d.; H. Hoffmeister v Hudbě a škole V. 18; Hudební národ V. 59.]

* **Mařák**, O t a k a r, český operní pěvec, lyrický tenor, * 5. I. 1872, Ostřihom (Maďarsko). Z hudebnického rodu. Synovec malíře Julia M-a, bratr housl. Jana M-a a harfenistky Jiřiny M-ové. Absolv. původně pražskou uměl.-prům. školu (1893) a navštěvoval malířskou akad. (1893/98, žák M. Pirnera a Václ. Brožíka). R. 1898 se stal asistentem kreslení na vinohradské reálce, ale brzy se obrátil k pěvecké dráze. Již v XII. 1896 zpíval v Praze na Alšově slavnosti. Frant. Ad. Šubert ho poslal do operní školy Olgy Paršové-Zikešové. Debutoval v Brně ve *Faustu* I. II. 1899, v pražském N.D. vystoupil 9. IV. 1899 jako Tamino v *Kouzelné flétně* a I. IX. t. r. angažován. Byly mu zprvu svěřovány většinou lyrické partie v románských operách, od 28. VII. 1900, kdy po prvé zpíval Vítka v *Daliboru* (s K. Burianem v titulní úloze), rostl t. jako smetanovský zpěvák. Odejel 18. IX. 1901 k dvorní opeře vídeňské za Gust. Mahlera, od I. I. 1903 do XI. 1907 vystupoval pohost. na N.D. v Praze (vrátil se v III. 1903) v operách Smetanových, Dvořákových, Fibichových, v *Lohengrinu*, *Donu Juanovi* a j. Od XI. 1907 v cizině, kde působil od 1909 střídavě v Berlíně, Vídni, Hamburku, Paříži, Londýně (Covent Gar-

den), Americe (Chicago Grand Opera, 1914), Lvově (1912). V Paříži se zdokonaloval u Aramise, v Praze u Fer. Emericha. V Hamburku poznal svou nynější choť Mary *Cavanovou* (1914). V letech 1912/19 vystup. pohostinsky t. v Praze (m. j. Viktor v *Nepřemožených*). Za O. Ostrčila (od 1921) dospěl uměl. vrcholu pěvecky, herecky a obsáhlým repertoárem (Ferrando v *Così fan tutte*, Dalibor, Lorenzo v *Jessice*, Kunál v *Kunálových očích*, Huon v *Oberonu*, Idomeneo, Tannhäuser). Zajížděl do ciziny (1924 zpíval pod O. Nedbalem Jeníka a Prince v Barceloně). Působil u nás ve velkých cyklech, při státních slavnostech a jiných významných příležitostech, vystupoval koncertně, propagoval zvukový film a j. Naposled zpíval v N.D. 12. IV. 1934 (Dalibor), ve Stavovském 21. VI. 1934 (Alfred v *Traviatě*). Na čes. scénách pražských vystoupil celkem 1498krát, což je asi polovice výkonů za jeho 35leté pěv. činnosti. Odejel se svou chotí do Ameriky, kde se uchytil jako učitel zpěvu na hud. škole Divíškové v Chicagu (na pražské kons. se pro něho nenašlo místo), vystupoval v rozhlase a j. V X. 1937 onemocněl a vrátil se s podporou amer. Čechů do vlasti. M-ův hlas byl vysoký lyrický tenor veliké líbeznosti, zvukové krásy a vyspělé kultury, schopný nejjemnějších přednesových odstínů. Tak mohl dosáhnouti značné repertoárové šíře. Herecky vypracoval se M. z původních nesází k vrcholné uměl. výkonnosti. Nejlepšími úlohami jeho románského repertoáru byly Don José, Canio, Rudolf, Cavaradossi, Alfred, Vévoda (*Rigoletto*), Werther, z ruských Lenský, z německých Don Ottavio, Florestan, Lohengrin, Tannhäuser, z českých zvl. Dalibor. Mnoho nazpíváno na desky. [Kalendář čes. hudebníků XXIV. 41; Fr. A. Šubert: Dějiny Nár. divadla 260. Otakar Mařák, sborník statí a vzpomínek (uspořádal Přemysl Pražák, Turnov 1937). Tam zvl. Očadlíkova diskografie. Soustavný životopis dosud chybí.] Zb.

* **Mařáková**, Jiřina, v. *Schulzová-Mařáková*, J.

* **Mařánek**, Jiří, čes. hud. spisovatel, * 12. I. 1891, Milévsko. Stud. gymn. v Praze a Roudnici n. L. (do 1910) a filos. fakultu v Praze, hudbu u kap. Zamrzly. Úředník Zemského úřadu v Praze. Napsal *Smetanovské meditace* (Pr. 1924, Foerstrova spol.; též S. XIV.), přispíval do časop. *Hudba* (1917) a *D.* (1917); spoluredaktor letáku *Tam-Tam* (s E. F. Burianem a Vít. Nezvalem, 1925), hud. referent v *Lípě* (1916) a v *Kmenu* (1917). Též příspěvek v Č.H. XXXVII. 233 a d. (o J. Zelinkovi). Napsal libreta *Srdce na prázdninách* (1930, zhudebnil J. E. Zelinka), *Honzovo království*

(1931, zhudebnil Ot. Ostrčil) a o Enšpíglovi (pro Otak. Jeremiáše). Mimo to činný literárně (romány, novely, grotesky, divad. hry.).

* **Mařík**, má v N.M. chrám. arie z 1. pol. XIX. stol. Asi totožný s Josefem M-em, jenž vydal v Uh. Skalici 1886 *Nábožnou píseň k Marii Cellenské*. [Dodatek Fr. Zagiba].

* **Mařík**, K a r e l, čes. sklad. a pedagog, * 11. VIII. 1882, Modřany (u Prahy). Stud. na reálce v Lounech, hudbu na pražské kons. (varh. a skladbu do 1906). Byl sborm. pěvec. spolku Vlastimil v Mostě (1907/08), učít. carské hud. školy v Baku na Kavkaze (1908/14), kde vystupoval též jako pianista. Po převratě byl v Baku řed. azerbejdžanské kons. (1917/21). Vrátil se pak do vlasti, stal se v Přerově učít., později řed. městské pěvecko-hud. školy Přerubu, vedle toho sborm. Přerubu (1922/27) a sborm. pěveckého odboru Sokola (od 1927). Je referentem v místním časop. *Obzor* (1927). Skladby v o k á l n í: *Ženské sbory (Svateb. jitro, Píseň jara, Ukolébavka, Vzletila písnička a j.)*, muž. sbory (*Čeští muzikanti, Šestému červenci, Tyrš, Hanácky písničky a j.*), smíš. sbory (*U studánky, Statečný jonák, Český tanec, Jarní kantáta op. 22 na slova F. L. Čelakovského*), písně s klav. (*Z nových básní Jul. Zeyera, Touha, Jaro a j.*). Vedle toho skladby klav., chrám., taneční, hudba k sokol. cvičením (1935), úpravy cizích skladatelů. Celkem 57 op. V. S.

* **Mařík**, R u d o l f, vydal v Praze (*Syrinx* 1919) své šansony.

© **Masák**, F r a n t i š e k, vojenský kap., * 1804 na Poděbradsku, † 4. VI. 1875, Vídeň. Píše se často *Massak*. Byl vojenským kap. od 1826, sloužil zvl. u pluku Doma Miguele a byl 1842 posádkou v Aradu, 1846 u pluku bar. Hesse, 1869 odešel na odpočinek. Napsal množství pochodů, směsí maď. lid. písní, tanců a j., celkem na 1000 čísel. [Hud. Listy 1875, 97. Szabolcsi-Tóth, Zenei Lexikon (2. vyd., Pešť 1935).]

* **Masák**, J o s e f O t a k a r, čes. operní pěvec, hrdinný tenor, * 27. XII. 1899, Praha. Manžel Anny Kejřové (od 1930). Zpěv stud. u Anny Olivové-Adamcové a u E. Picolliho v Miláně (1928). Působil 1924/26 u městského div. v Olomouci, pak v Praze u N.D. (1926/30), německého div. (1931/33) a od 1933 znovu na N.D. Hostuje i na předních zahranič. scénách (Kolín n. R., Lid. opera ve Vídni, Varšava, Bělehrad, Záhřeb). Zpívá téměř všechny tenor. úlohy českých oper a ovládá značný cizí repertoár (Wagner, Mozart, Weber, Puccini, Verdi). K nejúspěšnějším jeho úlohám patří Míša z Jeremiášových *Bratří Karamazových*. Jeho sonorní hrdinný orgán velkého rozsahu je podepřen o hudeb. spolehlivost a propracovaný he-

recký výkon. Arie čes. smetanovských a cizích oper (*Tosca, Oněgin, Komedianti, Sedlák kavalír*) na deskách Odeon. Zb.

* **Masáková**, B o ž e n a, v. *Voldanová*, B.

* **Masaryk**, T o m á š G a r r i g u e, prezident Osvoboditel, měl blízký poměr k hudbě, i když soustavně jej neměl příležitost vyjádřit. V mládí horlivě zpíval slovácké lid. písně a když byl učít. v Čejkovicích (1864), hrával na varh. a zpíval při pohřbech. Za svých studií v Lipsku (1876) navštěvoval pilně koncerty v Gewandhause a 22. VIII. 1880 spolupřádal v Kloboukách u Brna hud. akademii. Jeho další studia, docentura filosofie ve Vídni a profesura v Praze, celá jeho veliká publicistická, politická a veřejná činnost mu ovšem nedovolovaly udržovat praktické znalosti hudební, ale ve své filosofii čes. dějin nezapomínal na hudbu. Ve stati *Časové směry a tužby* (Naše doba II. 1894) vidí ve Smetanovi vtělení pravého českého umění, které klade proti myšlence všeslovanské hudby. Připouští i lidovou píseň jako „bezpečné vodítko našim skladatelům“. V tomto vysokém cenění Smetany jako vůdčího zjevu čes. hudby byl nepochybně vliv jeho choti Ch. M-ové. Totéž pak vyslovil v *České otázce* (1894, vydání 1936, 146/147), kde za představitele české hudby po Smetanovi považoval K. Kovařovice (177). Jako prezident osvobozeného národa nepřestával ukazovat na mimořádný buditelský a kulturně-politický význam Smetanův: „Nemůžeme být dost vděční za to, co svou hudbou vykonal pro politické vzpružení svého národa“ (Poselství z 28. X. 1928); „máte krásný úkol vyplnit proroctví Libušino, jak nám je nově odkázal náš hudební genius“ (řeč na pražské radnici 14. X. 1919, *Česta demokracie*, 1933, 188); „Libuše je víc než proroctví, je hudební festival národa niterně osvobozeného“ (Světová revoluce, 453). To prokázal též projevem ke Smetanovu festivalu 1. V. 1934. Vedle Smetany vysoce cenil Beethovena jako čistého německého genia, neporušeného prustvím, kdežto k Wagnerovi se stavěl skepticky jako k synthesi dekadence a pruství, jež vede k politické reakčnosti. Veliká osvoboditelská osobnost M-ova inspirovala četné skladatele čes. k dílům, jež jsou věnovány M-ovi: J. B. Foerster, K. Hába (*Jánošík*), Janáček (*Výlety p. Broučka*), O. Jeremiáš, J. Jindřich, V. Novák, B. Vomáčka, L. Vycpálek (*Blahoslavený ten člověk*) a j. [Hud. Doležil v LHM.-T. IX. 235/40. B. Bělohávek: *Masaryk a hudba* (Pr. 1936). Zd. Nejedlý: T. G. Masaryk I./1 (1930, 142 a d.). J. Branberger v H.V. XVI. 76 a d.]

* **Masaryková**, C h a r l i e, roz. Garrigue, * 20. XI. 1850, Brooklyn (USA), † 13. V.

1923, Lány. Choť presidenta Osvoboditele T. G. Masaryka. Stud. 1874 na kons. v Lipsku a stýkala se s kruhem Lisztovým. Po sňatku s T. Masarykem (15. III. 1878) seznamovala se s čes. hudbou a pochopila mimořádnou velikost Smetanovu tehdy jedinečným způsobem, jak ukazuje její článek *B. Smetana a První Smetanův cyklus* v Naší době I./1, v X. 1893. Tehdy upozornila také na vysoké hodnoty posledních děl Smetanových (zvl. II. kvarteta), jimž se u nás ještě nerozumělo. Na její podnět vydal Jan Reisser Smetanovy kritiky (1920, věnováno paní M-ové). Pravděpodobně napsala též referát *Mláďi v hudbě* (Naše doba IV., 1896), v němž se vyslovuje sympaticky, ale kriticky o mladé hud. generaci Lošťákové a skepticky o Fibichovi, jakož i referát o Lošťákové *Selské bouři* (t. VI.). Její články o Smetanovi vyšly nově 1930 s názvem *O B. Smetanovi, články v Naší době 1894* (!) nákl. Sboru pro postavení pomníku B. Smetanovi. [B. Bělohradec: Masaryk a hudba (1936). Z. Bláha-Mikeš: Ch. M. a B. Smetana (Osvětové rozhledy 1930 a nově v Č.H. 1933, 231 a d.). S. XIII. 63, Hudba a škola III. 1 a d.]

* **Masařík, Alexander**, má v HAM. pange lingua z 1. pol. XIX. stol.

© **Mascagni** (-kaňi), **Pietro**, it. operní sklad., * 7. XII. 1863, Livorno. Stud. původně v Livornu, kde napsal od 1878 několik písní, skladby chrám., kantáty (*In filanda* - 1881, *Alla gioia* - 1882), 2 symf. a j. Rok byl na milánské kons. žákem Ponchieliho a Saladina a pokoušel se již o operní skladbu. Bídě se protloukal jako kap. operetních společností, byl učít. hudby a městským kap. v Cerignole. Zvítězil v soutěži, kterou vypsal nakladatelství Sonzogno, slavnou *Cavalleria rusticana* (libr. G. Targioni Tozzetti a G. Menasci podle G. Vergy, pr. 17. V. 1890 v římském div. Costanzi, pražské N.D. s názv. *Sedlák kaválr* 4. I. 1891), jejíhož obrovského úspěchu nedosáhl žádnou jinou prací. Ostatní opery: *L'Amico Fritz* (1891, v N.D. s názv. *Kmotr Fricek* 18. IV. 1892), *I Rantzau* (1892, v N.D. s názv. *Rantzauové* 2. V. 1893), *Guglielmo Ratcliff* (začato již za studií v Miláně, pr. 1895), *Silvano* (1895), *Zanetto* (1896), *Iris* (1898), *Le maschere* (1901), *Amica* (1905), *Isabeau* (1911), *Parisina* (1913), *Lodoletta* (1917), *Si* (opereta, 1919), *Il piccolo Marat* (1921), *Nerone* (1935). Pracuje 1937/38 dvě opery, z nichž jednu na látku o Napoleonovi I. Z jiných skladeb: Hudba k H. Caineho dramatu *The Eternal City* (1902), rekvíem (1906), kantáta k oslavě G. Leopardiho (1898), několik menších ork. prací, hudba k filmům a j. Je velmi úspěšným dirig., uplatnil se nejenom v Itálii, ale t. četnými zájezdy do ciziny (u nás zvl. 1925 v Praze

s Českou Filharm., v Něm. divadle a ve stagioně Slovenského Nár. divadla, t. v Plzni, 1927 v Brně a j.) Činnost spisov. (pův. článek *Je sláva opery ta tam?* v Rozpravách Aventina V. 212) a přednášková. R. 1895/1902 byl M. řed. hud. lycea v Pesaru, později se výhradně věnoval umělecké práci tvůrčí a reprodukční. [Ze starších monografií G. Monaldi (1898), G. Bastianelli (1910), E. Pompei (1912), z novějších G. Cogo (*Il nostro M.*, 1931), Alfr. de Donno (*Modernità di M.* - 1931, *M. nel 900 musicale* - 1935), Giov. Orsini (*P. M. e il suo Nerone* (t. 1935). Ant. Gandolfo: *La Cavalleria rusticana in tribunale* (Catania 1936). Soupis skladeb a bibliografie BBM. VII./12, 5. O českých premiérách D. XIII. 30, XIV. 175, XV. 219. O poměru k našemu umění LHM.-T. VII. 379 (v článku Hanfově).]

© **Mascek**, v. *Mašek*, Kašpar.

© **Mascitti** (mašit-), **Michele**, it. housl., * kolem 1664, S. Maria (v Neapolsku), † Paříž. Byl po konc. cestách housl. vévody Orleanského v Paříži. Jeho cenné sonáty sólové a triové (vyd. 1704/38) vyšly z části t. v nových vyd. [L. de la Laurencie: *L'Ecole franç. de violon* ... (Pař. 1922, I. 132).]

* **Mascha**, M., v. *Máša*, M.

* **Maschat**, též Mašát, v. *Remigius a sancto Erasmo*.

* **Maschek**, v. *Mašek*.

* **Maschek**, **Josef**, má v HAM. mši C z doby před r. 1816. Č. G.

© **Maschera** (-ke-), **Florentio**, varh. v Brescii v 2. pol. XVI. stol., v Kroměříži doložen v sborníku *Canzoni* (1608). [QL. Evidence HAM.]

© **Mascheroni** (maske-), **Edoardo**, it. dirig. a sklad., * 4. IX. 1859, Milán. Byl operním kap., řídil pův. premiéru Verdiho *Falstaffa*. V posledních letech žil v Římě. Napsal opery, rekvíem a j.

© **Maschner**, **Friedrich**, něm. pianista a sklad., * 30. III. 1907, Brno. Vzdělán ve Vídni, kde působí. Skladby klav., t. úpravy pro 2 klav., písně a j.

© **Masini**, **Angelo**, slavný it. tenorista, * 28. XI. 1844, Terra del Sole (u Forli), † 26. IX. 1926, Forli. Jeho umění si vysoce vážil Verdi, jenž mu zejména svěřil tenorový part rekvíem. [Cam. Rivalta: *Il tenor A. M.* ... (Faenza 1927).]

© **Masini**, **Francesco**, it. skladatel, * 16. VII. 1804, Florencie, † 20. VIII. 1863, Paříž. Byl od 1830 učít. zpěvu v Paříži a napsal mnoho romancí, jež byly kdysi velmi oblíbeny.

© **M'askovskij**, **Nikolaj** Jakovlevič, největší sovětský symfonik, * 20. IV. 1881, Novogeorgijevsk (u Varšavy). Psán obvykle *Mjaskovskij*, *Miaskowsky* a j. Syn carského voj. inženýra, prožil dětství v rodišti, v

Orenburku a Kazani, stud. kadetní školu v Nižním Novgorodě a (do 1899) v Petrohradě, nato školu vojenského inženýrství. Sloužil do 1907 v armádě, zatím však již stud. v Petrohradě hudbu u Gliera a Kryžanovského, 1906/11 na kons. u L'adova. Vzdav se voj. služby, živil se vyučováním teorii. Již v době studií vznikly prvě 2 symf., symfonieta pro malý ork., skladby klav., smyčc. kvarteta, písňové cykly a j. V nejbližších letech pokračovala zvl. tvorba ork., pro jejíž proniknutí byla důležitá známost se Saradževem. R. 1912/14 přispíval **M.** do týdeníku *Muzyka* referáty o petrohr. koncertech a nových hudebninách, vyd. t. spis *Čajkovskij i Betchoven* (Moskva 1912). V letech 1914/17 konal voj. službu, 1918 se po kratším pobytu v Petrohradě usadil v Moskvě, kde se účastnil přípravné organizace sovětských sklad. (Kollektiv kompozitorov). Gosizdat začal zásluhou Lamovou soustavně vydávat jeho skladby (vyšlo tam a v Muzgizu téměř vše). R. 1921 se stal prof. moskevské kons. a věnuje se od té doby skladbě a vlivně učít. činnosti. Reprezentativní zjev sovětské hudby rozsahem i hodnotou díla, jehož duch je po překonání pessimistického individualismu v novějších projevech pevně zakotven v nejkvalitnějších hodnotách sovětského umění a života. *Symfonie* (18): I. *c* op. 3 (trojvětá, 1908, přeprac. 1922), II. *cis* op. 11 (trojvětá, 1910/11, pr. Saradžev 1912), III. *a* op. 15 (dvojdílná, 1913/14), IV. *e* op. 17 (trojvětá, 1917/18), V. *D* op. 18 (čtyřvětá, 1918, pr. N. Malko 1920; dílo, v němž se sklad. po prvě probíjí k životní radosti a přibližuje lidovosti), VI. *es* op. 23 (čtyřvětá, v poslední větě sbor, 1923; znovu naplněná bolestným pathosem), VII. *h* op. 24 (dvojdílná, 1922, pr. Saradžev 1925), VIII. *A* op. 26 (čtyřvětá, 1923/25), IX. *e* op. 28 (čtyřvětá, 1926/27, pr. Saradžev 1928), X. *f* op. 30 (jednovětá, 1926/27, lidového rázu), XI. op. 34 (trojvětá, 1931/32, pr. Saradžev 1934), XII. op. 35 (*Kolchoznaja*, trojvětá, 1931/32, pr. Alb. Coates 1932; napsána k 15letí revoluce), XIII. op. 36 (jednovětá, 1933, pr. Friedr. A. Stock v Chicagu 1934; sklad. jí nepropaguje, považuje ji za návrat k překonanému pessimismu), XIV. *C* op. 37 (pětivětá, 1933, pr. Kubackij 1935; mužně lyrická), XV. *d* op. 38 (čtyřvětá, 1933/34, pr. L. Ginzburg 1935; další projev úsilí o kolektivně založený lyrický výraz), XVI. *F* op. 39 (čtyřvětá, 1935/36, pr. E. Szenkar 1936; věnována sovětské aviatice), XVII. op. 41 (čtyřvětá, 1936/37, pr. A. Gauk 1937), XVIII. *C* op. 42 (trojvětá, 1937, pr. A. Gauk 1937; napsána k 20letí revoluce). Původní provedení téměř všech novějších prací v Moskvě. S y m f. b á s n ě: *Molčanije*

(námět A. E. Poe, 1909), *Alastor* op. 14 (Shelley, 1913). Menší skladby ork.: *Symfonieta A* op. 10 pro malý ork. (1910), tři práce pro smyčc. ork., totiž *Serenáda C* op. 32 č. 1, symfonieta op. 32 č. 2 a *Concertino lyrico G* op. 32 č. 3, pochod pro vojenský ork. *K o m o r n í*: 3 smyčc. kvarteta op. 33 (z nich je č. 3 prací doby studia na kons.), sonáta pro violonc. a klav. *D* op. 12. *K l a v í r n í*: Čtyři sonáty (op. 6, 1907/10, Jurgenson, nově Gosizdat; op. 13, 1912, t.; op. 19, 1920; op. 27, 1925, UE.), poetické cykly *Pričudy (Bizarreries)* op. 25 (1917/20, Edition Russe, pak UE., nová revise Muzgiz 1937), *Vospominanija* op. 29 (1927, UE.), *Poželtevšije stranicy* op. 31 (1928), *Detskije pjesy* op. 43 (1938, vyd. ve třech sešitech se připravuje t. r.). *V o k á l n í*: Písňové cykly op. 1 (Baratynskij, 1907, pův. 7, nové vyd. z 1929 6), op. 2, 4 a 5 (Z. Gippius, 1904/07), op. 8 (3 V. Ivanov, 1 V. Tutčev, 1910), *Predčuvstvijsja* op. 16 (1913, pův. 8, vyd. 6), op. 20 (Blok, 6, 1921), op. 21 (Tutčev, 3, 1922), *Venok poblekšij* (Del'vig, 8, 1925), op. 40 (Lermontov, 12, 1936, 2 v příloze časop. *Sovetskaja Muzyka* IV./6), písňe pro hromadný lid. zpěv (*Nalivalis' topoli*, *Pochodnaja*, *Leninskaja*, *Marksu* a j.), smíš. sbor *Sovetskim pilotam* (1934). Účastní se vydání děl Skr'abinových. K nám pronikla symfonická tvorba **M**-ého především provedením VI. a VII. symfonie řízením Saradževovým v České Filharmonii v lednu 1926, do Brna IV. symfonií za řízení Neumannova v lednu 1929. [V. M. Bel'ajev: N. J. **M.** (Gosizdat 1927, rusky a něm., seznam skladeb do 1926). *Sovremennaja Muzyka* 3 (m. j. rozbor 6. symf.), 8 (rozbor 4. a 7. symf.), 12 (sonáty), 27 (3. symf.), 28 (9. symf.), *Sovetskaja Muzyka* I./3 (M. Čeremuchin, 12. symf.), II./1 (Ju. Kel'dyš, 12. symf. s podrobným rozbohem), III./4 (A. Ostrecov, *Sovetskoje simf. tvorčestvo*), IV./1 (G. Chubov, 15. symf.), IV./6 (Autobiografičeskije zametki o tvorčeskom puti), V./1 (G. Chubov, 16. symf.), VI./1 (G. Krejtner, vokální tvorba) a mn. j. *Zd. Nejedlý* v programu Saradževových koncertů a *Sovětská hudba* (Pr. 1936/37, zvl. 122 a d.)]

* **Másló**, Jindřich, čes. hud. pedagog, * 11. IV. 1875, Čistá u Nové Paky. Stud. učít. ústav v Praze (1890/94). V hudbě se zdokonalil u B. Vendlera. Již tehdy koncertoval s B. Křídlem po čes. venkově. Byl učít. v Nuslích a na Král. Vinohradech, zároveň sborm. Lumíra na Pankráci a zástupcem sborm. vinohradského Hlaholu. Vedoucí hud. poradce v Průmyslové tiskárně. Napsal skladby klavírní: 7 skladeb (1901), *Upomínky z dětských let* (1910, Hamburg 1916, Benjamin), *Miniatury* (1911, t., t. r.), *V jasu a soumraku* (1916, Neubert) a

instruktivní: *Vesele i vážně* (1920), *Z jara mládí* (1920, Neubert), *Malým pro radost* (1913, Chadím), *První kroky* (1913, t.), *Pramen* (1921, t.), *3 sonatiny* (1926, Pazdírek), *2 sonatiny* (1930). **K o m o r n í:** klav. trio *D* (1916), smyčc. kvartet *g* (1902) a *F* (1914), *Povzbuzení pro housle a klav.* (1923, Neubert), *suita pro violonc. s klav.* (1928, Šádlo). **P r o o r k e s t r s y m f o n i e a** (1905, přepracov. 1919), *Z naší vesnice* (1908) a *polky* (1928). **P í s n ě:** 13 písní z r. 1899 až 1904, jednotlivé písně z let 1904/11, jež vyšly u Chadíma a v Č.H. XXVII., *2 písně* (MU. 1934), *Památce K. H. Máchy* (Šádlo 1936). Mimo to sbory mužské, žen., smíš. a dětské (*Vzpomínka*, Pr. 1928), dětská vánoč. hra *V osamělé chaloupce* (1926) a opera *Děti hor* (1937). Přepracoval a rozšířil Beyerovu klav. školu o II. a III. díl (Neubert 1920) a vydal 50 vybraných element. etud (t.). Redigoval *Nové dítě vlasti* (FrU.). Napsal úvahu *O nototisku* (Za hud. vzděláním II.). [LHM.-T. XIV. 302; Č.H. XXXII. 28.]

© **Maslov, Aleksandr** Leontjevič, ruský hud. etnograf a spisov., * 1876 v orlovské gubernii, † 1914 (oběť války). Vzdělán v hudebně-dram. učilišti moskevské Filharm. společnosti (1895/1902, trubka a skladebná teorie). Zvolen 1901 členem Obščestva l'ubitelej jestestvoznanija, antropologii i etnografii, účastnil se 1902 výpravy do Povolží a archangelské gubernie jako zapisovač písní a bylin (odměněn stříbrnou medailí). Jmenován tajemníkem hudebního odboru zmíněné společnosti, činně se účastnil pořádání etnografických konc., kde se přednášely t. jeho úpravy. V publikaci (Trudy) hud. odboru vyšly t. jeho zápisy lid. melodií. Jeho články přinesla *Muzykal'naja Gazeta*, *Etnografičeskoje Obozrenije* a j. R. 1902 založil v Moskvě hud. školu, 1908/12 vyd. časop. *Muzyka i Žizň*, v němž má mnoho článků a v přílohách několik skladeb. **Knihy:** *Lira i lirniki Orlovskoj gubernii* (1901), *Opyt rukovodstva k izučeníju ruskoj narodnoj pesni* (1911). [Nekrolog v časop. *Muzyka* (Moskva 1914).] Sš.

* **Masnicus**, v. *Masník*.

* **Masník, Daniel**, t. Masnicus, slovenský sklad. duchov. písní, † 1650, Zemanské Kostolany. Byl rektorem v Žarnovicích. V Tranovského kancionále jeho píseň *Můj nejmilejší Pane Ježíši*. [L. Haán: *Cithara Sanctorum*.] E. H.

* **Masník, Tobiáš**, t. Masnicus, slovenský sklad. duchov. písní, * 28. X. 1640, Zemanské Kostolany, † 28. VII. 1697, Uhrovec. Syn Daniela M-a. Rektor v Senici, Ilavě, 1673 zbaven úřadu za nábož. pronásledování, odsouzen v Bratislavě k smrti, ale dostal milost a byl vězněn v Leopoldově, 1675 odvečen na galeje do Italie, uprchl a

žil ve Wittenberku, Jeně, Drážďanech a Žitavě. Navrátiv se do vlasti byl knězem v Blatnici a v Uhrovci. Mimo četné nábož. spisy se zachovaly jeho dvě písně ve spisu *Vězení Tobiáše Masníka* (1727). E. H.

© **Mason** (mejsn), Daniel Gregory, amer. hud. spisov. a sklad., * 20. XI. 1873, Brookline (Massachusetts). Stud. na Harvardské univ. v Bostonu a u V. d'Indyho v Paříži. Působí od 1910 v Novém Yorku, kde zvl. od 1910 učít. a od 1914 prof. Columbijské univ. **Spisy:** *From Grieg to Brahms* (1902), *Beethoven and his Forerunners* (1906, 2. vyd. 1930), *The Romantic Composers* (1906), *The Appreciation of Music* (4 sv., 1908/21), *Contemporary Composers* (1918), *The Dilemma of American Music* (1928), *Tune in America...* (1931), *The Chamber Music of Brahms* (1933). Byl hlavním red. velké *The Art of Music* (14 sv., 1915/17). Napsal 2 symf. (c - pr. 1913, A - pr. 1932), skladby kom., klav., písně. [D. Ewen: *Composers of Today* (Nový York 1934, 167). Datum smrti v H. J. Moserově *Musiklexikonu* (15. III. 1930, Nový York) je mylné!]

* **Masopust, Josef**, čes. hud. pedagog, * 21. V. 1881, Soběslav. Syn Josefa M-a, řed. škol. Stud. na učít. ústavě v Soběslavi, zpěv u Boh. Jeremiáše v Čes. Budějovicích a u E. Pollerta v Praze. Založil 1911 a řídil Pěvecké sdružení jihočes. učitelů (do 1921). Pořádal kursy zpěvu pro učitele, 1931 vedl hlasový výcvik v pražs. Hlaholu. Je prof. hudby na učít. ústavě v Chrudimi. Napsal *Jak vyučovati zpěvu hlasově a intonačně na obec. a měšť. školách* (Pr. 1934, Bartl), *Hlasový výcvik* (Hlinsko 1937, B. Šitavanc), *Co by měli vědět členové zpěv. spolků o zpěvu* (t. 1938), v rukopise *Můj postup vyučování sólovému zpěvu*. [Věstník pěvecký a hud. XXXV. 107.]

© **Massaino, Tiburtio**, byl 1599/1604 preceptorem vokalistů dvorní kapely Rudolfovy v Praze. Působil tam však jistě již dříve, poněvadž vydal 1592 u Nigrina *Cantionum ecclesiasticarum ut vulgo motecta vocant liber I.* a podepsal v Praze věnování svého *Sacri modulorum concentus*. Jeho skladby jsou v Modeně, Bologni, Gdaňsku, Řezně, Upsale a j., doloženy t. ve sbírce *Canzoni* (1608) v Kroměříži, tenorem uvedené motetové sbírky v N.M. [QL., StzMw. VI. 148 a 150.] E. Tr.

© **Massak, Franz**, v. *Masák*, Frant.

© **Massarani, Renzo**, it. sklad. a kritik, * 26. III. 1898, Mantua. Pseudonym Renzo Rani. Žák Respighiho. Je hud. kritikem v Římě. Četné písně, skladby pro housle a klav., sonatina pro violonc. a klav., klav. preludia, několik oper. Český článek *Hudba v Italii* (LHM.-T. III. 364). Píše některé rozbory pro sbírku *Guide Radio-Liriche*.

© **Massart** (-sar), Lambert Joseph, slavný franc. housl., * 19. VII. 1811, Lutych, † 13. II. 1892, Paříž. Žák Rod. Kreutzera, 1843/90 prof. pařížské kons. Jeho žáky byli H. Wieniawski, Frant. Ondříček, P. Sarasate, M. Marsick, Ter. Tua, Fr. Kreisler, I. Lotto a mn. j.

© **Massary**, Fritzi, něm. operetní pěvkyně, * 21. III. 1876 (?), Vídeň. Rodným jménem *Massaryk*. Vystupovala od 1901 s pronikavým úspěchem v Berlíně, Vídni a j., od 1917 byla provdána za Maxe Pallenberga. [O. Bie: Fr. M. (Berl. 1920).]

© **Massaryk**, Fritzi, v. *Massary*, Fr.

© **Massé**, Victor (vl. Félix Marie), franc. skladatel, * 7. III. 1822, Lorient, † 5. VII. 1884, Paříž. Byl od 1860 korep. Velké opery a 1866/80 prof. skladby na kons. Autor četných oper.

© **Massenet** (masné), Jules Emile Frédéric, významný franc. sklad., * 12. V. 1842, Montaud (u St. Etienne), † 13. VIII. 1912, Paříž. Stud. na pařížské kons. zprvu klav., pak teorii u Bazina, Rebera a Savarda, skladbu u A. Thomase; 1862 *římská cena* (v. PHS. I.). R. 1878/96 byl prof. pařížské kons., dosáhl nejrůznějších poct. Skladatelsky roste v podstatě z Meyerbeera a Gounoda. Opery (25): *La Grand' tante* (pr. 1867), *Don César de Bazan* (1872), *Le roi de Lahore* (1877), *Hérodiade* (1881), *Manon* (1884, nejslavnější jeho dílo, v pražském N.D. 19. IX. 1885 jako první prov. po pařížské premiéře), *Le Cid* (1884), *Esclarmonde* (1889), *Le mage* (1891), *Werther* (pův. premiéra 1892 ve Vídni, pražské N.D. 13. I. 1901, v pařížské Opéra Comique do 1938 tisíckrát!), *Thaïs* (1894, česky první v Plzni 1924), *Le portrait de Manon* (1894, v N.D. s názv. *Podobizna Manony* 28. XII. 1895), *La Navarraise* (1894), *Sapho* (1897), *Cendrillon* (1899), *Grisélidis* (1901), *Le jongleur de Notre-Dame* (1902, čes. ve vinohradském div. s názv. *Kejklíč Matky Boží* 16. I. 1914), *Chérubin* (1905), *Ariane* (1906), *Thérèse* (1907, ve vinohr. divadle 12. XI. 1908), *Bacchus* (1909), *Don Quichotte* (1910, v N.D. 1. VI. 1933), *Roma* (1912), *Panurge* (1913), *Cléopâtre* (1914), *Amadis* (1922, dokonč. již 1902). Několik hudeb k činohrám, balety (3), oratoria (5), z nichž nejznámější *Marie Magdeleine* (1873, čes. Praha 1902), *Eve* (1875) a *La terre promise* (1900), četné písňové cykly a j. skladby vokální. Ork. e s t r: Několik ouvertur a suit (zvl. *Scènes hongroises* - 1871, *Scènes pittoresques* - 1874, *Scènes napolitaines* - 1874), klav. koncert (1903) a j. Klavírní cykly (zvl. *Scènes de bal* - 1863, *Pièces de genre* - 1866 a j.). Paměti: *Mes souvenirs* (1912). [Celkové monografie napsali zvl. L. Schneider (Pař. 1908, 2. vyd. 1926), A. Pougin (t. 1914), R.

Brancour (1922, 2. vyd. 1930), Ch. Bouvet (1929), A. Bruneau (1935). Stručně s podrobnou bibliografií O. Séré v *Musiciens français d'aujourd'hui* (2. vyd., Pař. 1921). Článek Lavalléuv v D. IV. 146. Zprávy o čes. provedeních zvl. D. VIII. 327, XVIII. 4, XXXIII. 18, XXIV. 353 (Branbergerův rozbor Marie Magdaleny), XXXI. 48; H.R. II. 27, VII. 240; LHM.-T. III. 237, XII. 352, XIII. 55; Klíč III. 235 a j. J. B. Foerster: Zpěvohra něm. a franc. D. XIX. 89 (Navařanka) a XX. 149 (Thaïs, Werther). Srv. t. Sovetskaja Muzyka IV./10, 88 a d.]

© **Massenus**, Petrus, v. *Maessens*, Piter.

© **Masson**, Louis, franc. dirigent, * 6. VIII. 1878, Etretat (dept. Seine-Inférieure). Stud. na pařížské kons. 1898 až 1904 u G. Faurého, A. Gédalgeho a P. Vidala. Byl 1906/14 hudebním řed. a prvním šéfem ork. v lázních Deauville a Trouville, 1913/14 zároveň prvním šéfem ork. Gaîté-Lyrique v Paříži. Po válce stále v Paříži, 1918/25 řed. divadla Trianon-Lyrique, 1925 až 1932 řed. Opéra Comique. Navštívil poč. 1927 česká divadla, aby poznal styl Smetanův, zvl. pak naši tradici *Prodané nevěsty* a dirig. tehdy několik představení v pražském N.D. Dne 27. října 1928 uvedl *Prodanou nevěstu* do Paříže a na jaře 1929 řídil pohostinská provedení tohoto díla pařížským souborem v Praze, Plzni a Brně. Skladby: Symfonie (2), ork. suity, četné písně. [K provedení *Prodané nevěsty* srv. zvl. LHM.-T. VIII. 54 a d. (Silv. Hippmann) a VIII. 343. Událost vzbudila ovšem obrovský rozruch, jenž se obrátil v množství novinářských a časop. článků. Nejprudší odmítnutí Zd. Nejedlý, Rudé Právo 2. VI. 1929. Životopisná data opatřil dr. I. Ducháček v Paříži.]

© **Masson**, Paul Marie, franc. hud. vědec, * 19. IX. 1882, Cette. Žák Rom. Rollanda a 1907 V. d'Indyho na Schole cantorum. Organisoval 1910 hud. oddělení Institut Français ve Florencii a byl jmenov. prof. dějin hudby na univ. v Grenoble, 1919 řed. neapolského Institut Français. Hlavní práce: *L'humanisme mus. en France au XVIe siècle* (defin. v Encyclopédie de la musique), *Lullistes et Ramistes* (1912), *Rapport sur la musique française contemporaine* (akta mezinár. výstavy v Římě 1911), *Les idées de Rousseau sur la musique* (1912), *Berlioz* (Pař. 1923), *L'opéra de Rameau* (t. 1930). Cenné studie v RMI. 1912, SIMG. XII., Revue de musicologie XVI. a XXI., RM. 1928 a j. V publikacích Franc. ústavu ve Florencii vyd. *Canti carnascialeschi* (1913).

© **Maszyński** (-šyň-), Piotr, polský sklad. a hud. pedagog, * 3. VII. 1855 a

† 1. VIII. 1934, Varšava. Stud. do 1873 ve Varšavě gymn., hudbu na kons. u Michalowského a Roguského, soukromě u Z. Noskowského v Kostnici. Působil od 1886 trvale ve Varšavě: Dirigent sboru Lutnia a učít. na škole tohoto spolku, od 1890 zároveň prof. kons. (teorie a sbor. zpěv), vedle toho učít. zpěvu na středních školách, nějakou dobu od 1900 řed. operní školy sborové a j. Skladatelsky na sebe upozornil po prvé smíš. sborem *Pieśń żniwiarska* op. 2, jenž dostal 1878 cenu v Krakově. Napsal na 80 op., zvl. sborů, kantát (*Psalm* op. 30, *Elegja Moniuszki* op. 46, *Kantata na jubileusz Sienkiewicza* op. 47, *Ku czci Szopena* op. 57, *Ziemia* op. 76), písní a písňových cyklů, skladeb klav., zvl. tanečních idealisací a poetických kusů, několik prací kom., jako housl. sonátu *e s klav.* op. 21, variace pro smyčce. kvarteto, symf. básně anebo obrazy *Elegja* op. 68, *Scena wiejska* op. 72 a j. Nejvíce vyd. Gebethner a Wolff ve Varšavě, něco t. Simon v Berlíně, Leuckart v Lipsku a j. Práce didaktické: *Początki śpiewu* (1905), *Ćwiczenia wstępne a Polski śpiewnik szkolny* (obojí 1915 a d.). Redig. od 1888 několik ročníků sborové sbírky *Lutnia*. Příležitostná činnost spisov. a kritická. Překlady textů písňových a sborových (t. z češtiny) i libret (zvl. wagnerovských pro varšavskou operu). [F. Kęcki v časop. *Muzyka Polska* I. 177 a d. Nekrolog *Muzyka* XI. 360 (St. Niewiadomski) a 389.]

* **Máša**, M., též *Mascha*, M., vydal v Praze své klav. tance.

* **Mašát**, též *Maschat*, v. *Remigius a sancto Erasmo*.

* **Mašata**, Stanislav, čes. varhaník, * 4. V. 1903, Vsetín. Hudbě se učil u Ed. Treglera, Vojt. Říhovského a Jos. Trumpuse. Zástupce sborm. v Cyril. jednotě na Vsetíně (1920/25), působil v Cyr. jednotě v Břeclavi (1926/29), v Postřelmově (1926), od 1927 řed. kůru v Lipníku n. B. Napsal četné chrám. skladby od 1924 (*Vánoční mše* - 1932, *Missa brevis F* - t. r., *Missa solemnis* - 1933, *Ave Maria* - vlast. nákl. a j. menší), písně a sbory (*Svatý Václav* - 1929, *Žalm* - t. r., *Zpěv velkopáteční* - 1931, kantáty *Balada o svatbě v Kanaan*, *Záhořovo lože* 1932), *Concertino* pro housle a varh. (1928) a j. Též přednášky o lid. písni.

* **Mašek**, Albín, t. Maschek, čes. varh. a sklad., * 10. X. 1804 a † 24. III. 1878, Praha. Syn Vincence M-a. Stud. na pražské kons. (1816/24). Po smrti svého otce byl řed. kůru u sv. Mikuláše (1824/31) a zároveň u sv. Tomáše, od 1832 v kostele u sv. Petra, poté v chrámě týnském (od 10. X. 1833). R. 1845 se marně ucházel o místo dómského kap. Byl 1847/49 sborm. ve velké synagoze. Velmi plodný chrám. skladatel. Napsal

velkou řadu mší, 45 offertorií, gradualia, rekviem, *Te Deum*, nešpory, litanie a j. Tiskem vyšly v Praze u Stýbla (1854), Sandtnera (1855), Schindlera (1859), mše *D* na oslavu jubilea 500letého trvání Karlovy university 1848, chrám. sbor v příloze Slavojve IV. Jeho chrám. skladby byly hojně rozšířeny. Jsou v N.M., u sv. Víta, na Strahově, v Třeboni, Čes. Krumlově (autograf), v HAM., ve starobrněnském klášteře (též autograf nešpor z r. 1858), Kroměříži (t. autograf), Nové Říši a j. Mimo to jsou v N.M., v HAM., na Strahově a j. četné chrám. skladby pod jménem Maschek bez křest. jména. Pokud nejsou datovány alespoň podle hranice *antiquam*, nelze bezpečně říci, jsou-li od Albína nebo Vincence M-a. O tom by rozhodlo podrobnější studium. Vedle chrám. skladeb napsal též písně (*Radost a žalost*), 20 duchov. a 14 škol. písní. [J. Bušek v H.V. VII. 37 a d.; Čes. varhaník II., D. 1860, 169, Lumír VII. 1194. Dodatek B. Štědroň.] V. S.

* **Mašek**, Antonín, český violonc., * 17. XII. 1845, Stará Boleslav, † 6. VIII. 1875, Praha, slepec. Byl oblíbený ladič klavírů a též skládal. [D. 1875, 272.] V. S.

* **Mašek**, Arnošt, t. Maschek, Ernst, čes. hud. sklad. a pedagog. Byl od 1847 učít. houslí na pražské varh. škole, jejímž čestným členem později jmenován. Též sborm. akademického zpěv. spolku na universitě (od 1848). Stal se pak řed. ork. v Lausanne, od 1861 zastával tutéž funkci v Heilbronnu. Skladby: *Die Glocken von Speyer* (historická kantáta, 1858), *Einsamkeit* (písně, Pr. 1857), *Pomněnky na slovan. sněm* 1848 (Hoffmann, Pr.). [Lumír VII. 1857, 1195; D. 1858, 18; Srb-Debrnov: Slovník.] V. S.

© **Mašek**, Gašpar, v. *Mašek*, Kašpar.

* **Mašek**, Jan Jaromír, čes. sklad. a pedagog, * 13. X. 1841, Bavorov, † 9. XI. 1922, Praha. Stud. reálku ve Vodňanech, učít. ústav v Čes. Budějovicích. Od 1859 byl podučit. v Bavorově a 1867/69 učít. ve Vodňanech, od 1869 učít. na hlavní škole, řed. kůru a sborm. zpěv. spolku na Mělníku. R. 1881/1907 cvičný učít. a prof. hudby na ústavě učitelek v Praze. Klav. skladby, t. komická opera *Zakletá princezna*. Vyd. *Chrámový zpěvník* pro ústav učitelek, *Theor. prakt. školu zpěvu* pro ústavy učít. (FrU. 1887), spolu s J. Malátem klav. školu a *Zpěvník pro opatrovny*, 104 písní národních pro dvoje housle (FrU.) a sbírku čes. lid. písní pro klavír *Nové dítě vlasti* (Pr. 1883). Jeho muž. sbory v HAM. [Srb-Debrnov: Slovník. Sdělení O. Maškové.] Č. G.

© **Mašek**, Kamilo, slovinský skladatel, * 11. VII. 1831, Lublaň, † 29. VI. 1859, Steinz (Štýrsko). Psán t. Camillo Maschek. Syn a žák Kašpara M-a. Komponoval již ve svém 13. roce a 1848 byly jeho skladby

na pořadech národní gardy. Zdokonalil se ve Vídni u svého bratrance H. Procha a stykem s E. Tittlem. R. 1852 žil v Šebetově u hrab. Strachwitze a složil tam něm. písně, jež vyd. ve dvou sbírkách. Od 1854 nastoupil v Lublani po svém otci na škole Philharmonische Gesellschaft (v. *Filharmonična Družba* v PHS. I.) a 1857 začal vyd. něm. časopis *Caecilia*, kam mnoho psal. Ork. ouvertura *Judith*, skladby chrám., nedokonč. oratorium *Die Könige von Israel*. Slovinské sbory vyšly ve sbírce Čerinově, Gerbicově a v lubl. Glasb. Matici. Rukop. skladby chrám. t. v našich sbírkách (v HAM. mše D, věnov. Friedrichu Fürstenbergovi). [Srv. literaturu hesla *Mašek*, Kašpar.]

© **Mašek**, Kašpar, český sklad. ve Slovinsku, * 6. I. 1794, Praha, † 13. V. 1873, Lublaň. Syn a žák Vinc. M-a, otec Kamila M-a; psal se t. Gašpar M. i *Maschek*, snad i *Mascek*. Byl 1812/15 kap. 8. ruské divise, nato vypomáhal otci u sv. Mikuláše v Praze III., 1819 se stal. kap. divadla ve Št. Hradci, 1820 v Lublani, kde zároveň do 1854 učil. školy Philharmonische Gesellschaft (v. *Filharmonična Družba* v PHS. I.). Napsal 2 něm. opery (*Die Unbekanntten*, nedokonč. *Emina*), operetu *Die Strafbaren*, 5 mší, 3 rekviem, 3 tedeá a j. chrám. skladby, světské písně, sbory (tu zvl. malou kantátu *Kdo je mar*, klav. výtah nově M. Hubad). Od něho je snad t. baletní suita ze Strážnice v HAM. [V. Burian v České Revui 1924, 279 a d. J. Mantuani, Slovenski Biogr. Leksikon. Něco v N.M.]

* **Mašek**, Pavel Lambert, t. Maschek, čes. varh. a sklad., * 14. IX. 1761, Zvíkovec, † 22. XI. 1826, Vídeň. Bratr Vincence M-a. Hudbě se učil u otce Tomáše, učitele. Byl učít. pomocníkem v Krčicích, učít. ve Zlonicích a Jaroměřicích na Moravě. Potom učít. hudby v Ostrihomi u hr. Frant. Nadasdyho a po pěti letech u hr. G. Niczkyho. Od r. 1792 trvale ve Vídni soukr. učít. hudby. Znamý virtuos na physharmoniku. Napsal mše a menší chrám. skladby, klavírní menuetty, variace, róna a sonáty, z nichž něco vydal ve Vídni Artaria, Cappi, Weigl, Eder, v Bonnu Simrock, sinfonie, suity, kvarteta a kvinteta, písně, kantáty, z nich zvl. *Die Schlacht bei Leipzig* (prov. Vídeň v XII. 1813), a opery *Waldräf der Wanderer* a *Der Riesenkampf*. Jeho skladby jsou v N.M., v Kroměříži, v Krásné Hůrce na Sloven., ve Vídni, Bruselu a v Italii (v. QL. a evidence bohemik v cizině v HAM.) *Caprice à la chasse* vydal Hülka v Albu starých čes. mistrů, seš. 4. [Dlabač. J. Bušek: Za hud. vzděláním I. 28. Kryšpín: Obraz učít. činnosti. J. Malát v Besedách učít. X. 449. Dodatek Fr. Zagiba.]

* **Mašek**, Rudolf, čes. sklad., * 28. V.

1906, Praha. Syn Vojtěcha M-a, 1893/33 člena ork. N.D. v Praze. Hudbu stud. na pražské kons. (1921/26, u Jar. Křičky, Vít. Nováka, Rud. Karla). Byl prof. kons. v Klajpedě (1926), členem N.D. v Praze (1927/30) a je korektorem archivu t. (od 1930). Skladby: *Suita* pro kom. ork. op. 1 (1926), *Kvintet* pro dech. nástr. op. 3 (1928), *Preludium* se scherzem pro nonet op. 5 (1930), *Suita* pro velký ork. (1930), balet *Zloděj z Bagdadu* op. 2 (1928), 4 písně op. 4 (1929), *Balada námořníka* pro baryton s ork. op. 7 (1931), *Partita* pro kom. ork. op. 6, symf. báseň *Ikaros* op. 8, klav. *Passacaglia* op. 10, 3 písně op. 11, *Nocturno* pro dech. kvintet op. 12, *Píseň bohatýrská* pro trombon a klav. op. 13, *Nonet* op. 16, písně a sokolská cvičení. Píseň *Ukřiž. srdce* v Družstevní práci 1936.

* **Mašek**, Vincenc, český skladatel, * 5. IV. 1755, Zvíkovec u Zbiroha, † 15. XI. 1831, Praha. Podle matriky Václav Vincenc *Machek*, psán t. *Maschek*. Hudbě se učil u svého otce, učít. Tomáše M-a, později stud. klav. hru u Fr. Duška a skladbu u J. Segra. Byl sekretářem hr. Vrtby, s nímž cestoval po Evropě. Koncertoval v Berlíně, Hamburku, Lipsku, Drážďanech a j. Po návratu do Prahy byl kap. německé opery, oblíbeným učít. klavíru a od r. 1794 řed. kůru u sv. Mikuláše. R. 1802 si zařídil obchod s hudebninami. Učitel Al. Jelena. Složil na 30 mší, 38 gradualií, 71 offertorií, litanie, moteta, 5 pastorel, sinfonie, smyčc. kvarteta, tria, písně. Pro klavír napsal 10 *Variationen über ein Pas de Deux aus Alceste* (Pr. 1802), 12 *Variations pour le Clavecin* (L. 1802), 16 *deutsche Tänze* (t., t. r.), *Länderische Tänze* (t. 1803), *Concertino* pour le Pianoforte a 4 mans avec accomp. 2 Clar., 2 Flutes, 2 Cors et 2 Bassons (B. & H. 1803), *Six petits Rondos faciles et agréables* (Bonn 1806), *Grande Sonate* pour le Pianoforte et Violon (L. 1807) a j. Mimo to kantáty *Böhmens Dankgefühl dem Erzherz. Karl* (pr. Pr. 18. XI. 1796, vyd. t. 1797), *Klage und Trost am Freundes-Grabe* (L. 1803), *Cantate zur Vermählung des Kaisers Franz I. u. der Kaiserin Maria Beatrix* (pr. Pr. 10. II. 1808), *Hymne an Gottheit*, opery *Der Ostindienfahrer*, *Der Spiegelritter* (pr. Pr. 7. III. 1794), balety a j. Jeho skladby jsou zachovány v N.M., U.K., na Strahově, dále u alžbětinek a minoritů v Praze, v Třeboni, HAM., ve starobrněnském klášteře, v Nové Říši a Kroměříži. Též četně v cizích knihovnách (v. QL.). Cenný, třebas neúplný seznam má Dlabač. Velmi četné skladby (zvl. chrámové) pod jménem M. bez křest. jména jsou ze značné části od Vincence M-a, někdy není ovšem jasno, není-li autorem jeho syn Albín. Jisté jsou

od Vincence skladby v Kroměříži, v Kvasicích, v Rožňavě na Sloven., většina v N.M. a v HAM. (z Valtic, Mikulova, Vyškova, Třebíče, Sloupu a j.) a v inventáři rajhradském. [Srb-Debrnov: Slovník. J. Bušek: Za hud. vzděl. I. 15/17; Al. Hnilička: Profily 66; dodatky E. Trola, Boh. Štědroň a Frant. Zagiba.] Č. G.

* **Mašin, Adolf**, čes.-něm. sklad. populárního směru, * 25. V. 1898, Teplice-Šanov. Kap. a hud. nakladatel v Teplicích-Šanově. Napsal přes 100 šansonů, kupletů, tanců, přednesových kusů a pod. Též klav. trio *D. Vyšly* v jeho edici a u Hoffmanna, v Berlíně a Vídni.

© **Mašková, Lída**, česká operní pěvkyně, * 9. XI. 1890, Slezská Ostrava. V době svého manželství s tenoristou Rich. Kublou užívala t. jména *M.-Kublová*. Absolvovala 1913 vídeňskou hud. akademii u prof. J. Schlemmer-Ambrosové, dcery A. W. Ambrose. Zpívala za války a v prvních letech po válce sopránový obor mladodram. a kolor. v Mor. Ostravě, pak v Olomouci (Mařenka, Jenůfa, Violetta). Za svého působení v Lipsku (od 1926) přecházela již k velkodram. oboru (Tosca, Aida a pod.), v němž potom hlavně vynikla za svého angažmá v Duisburgu a v Kolíně n. R. 1928/32 (Senta a j. wagnerovské úlohy, Salome a pod.), t. v četných pohostinských výstupech (Berlín, st. opera ve Vídni, Drážďany, Frankfurt n. M., Düsseldorf, Norimberk a j.). V Duisburgu prosadila uvedení Janáčkovy *Její pastorkyně* a Weinbergerova *Švandův dudáka* a účastnila se t. jejich režie. Jenůfu zpívala v Německu 18krát. Politický převrat znemožnil její další působení v Německu. Žije ve Slezské Ostravě, odkudž vystupovala pohostinsky na pražském N.D. (Libuše, Milada, Elektra, Leonora ve *Fidelii* a j.), působí jako stálý host u ostravského N.D. (1938 Foerstrova *Eva*) a věnuje se pedagog. činnosti. Umělkyně bohatých hlasových prostředků a vypjaté dram. výraznosti. Z četných konc. výkonů budiž uvedena sólová partie Jeremiášova *Mohamedova zpěvu* o prvním prov. v XII. 1932. [Data opatřil Jos. Schreiber v Mor. Ostravě.]

* **Mašner, Josef**, čes. sklad., * 21. III. 1840, Brandýs n. L., † ? Stud. na pražské kons. hru na lesní roh (1855/61). Byl členem divad. ork. v Amsterdamě (1862), od 1863 v Rusku, vojenským kap. v Tiflisu a od 1874 generálním řed. vojenských hudeb na Kavkaze, kde je jeho pobyt doložen ještě 1888. Napsal několik sborů a pochodů. [Srb-Debrnov: Slovník.] Č. G.

* **Maštalíř, Jaroslav**, čes. skladatel, * 1. V. 1906, Karvinná ve Slezsku. Stud. gymn. v Karvinné (1916/24), vysokou obch. školu v Praze (1924/28). Hudbu u Vít. No-

váka (mistrov. škola 1930/32) a u K. B. Jiráka. Komerční inženýr v Praze. Skladatel, směřující k moderní orientaci. Klavír: *4 skladby* op. 1 (1928), *variace* op. 2 a op. 3 (1929), *suita* op. 4 (1929), I. koncert s ork. op. 11 (1932), II. koncert op. 19 (1934). Též *Toccata* pro varh. s ork. op. 18 (1934). *Houslový koncert* op. 17 (1934). *Komorní*: sonáta pro violonc. a klav. op. 6 (1931), I. smyčc. kvartet op. 9 (1931), II. smyčc. kvartet op. 20 (1935), dechový kvintet op. 15 (1933), nonet op. 21 (1935), *Suita* pro smyčc. kvartet a varh. op. 22 (1935). *Lesní roh*: *Koncert* op. 25 (1936), *Koncert* pro 2 les. rohy op. 26 (1936), *Serenáda* pro 8 les. rohů op. 28 (1937). *Orkestr*: *Variace* op. 8 (1931) a op. 23 (1935), *Scherzo* op. 8 (1930), *I. symfonie* op. 12 (1932), *II. symfonie* op. 24 (1936). *Písně*: Cyklus op. 10 (1932), op. 14. (1932), *Rok*, cyklus op. 16 (1933), *Milostná preludia* op. 27 (1937). *Vánoční písně* pro ženský sbor op. 13 (1932). [LHM-T. XV. 48, XVI. 38.]

* **Mat, Jan**, též Matl, varhanář v Praze, rozšířil 1778 varhany na Strahově a dodal t. r. varhany pro Hostivice. [R. Perlík v C. LVIII. 75, 77.] E. Tr.

© **Matačić, Lovro**, jugosl. dirigent a sklad., * 14. II. 1899, Sušak. Byl 1909/13 členem chlapeckého sboru vídeňské dvorní kap. a stud. pak ve Vídni 1913/16 soukromě teorii, skladbu, varh. a klav. R. 1916 provedl B. Paumgartner s Ork. hudebních umělců jeho *Fantasií*. R. 1917 se stal korepetitorem v Kolíně n. R., téhož roku musil však nastoupit válečnou službu. Od 1919 byl dirig. v Osjeku, pak v Novém Sadu, od 1922 v Lublani, od 1924 v Bělehradě, kde byl t. dirig. sboru Obilic a podnikl s ním m. j. 1929 velmi úspěšné turné do ČSR. V létě 1932 řídil lázeňské symf. konc. v Rize, na podzim 1932 se stal kap. opery v Záhřebě, kde dirig. t. filharmonii, byl sborm. spolku Sloboda, nověji Kola a učil. sboru a cappella. Vystupoval dirig. t. ve Vídni (1928), Berlíně (1936), Varšavě (1937), Bukurešti (1934) a j. R. 1938 jmenován řed. opery v Bělehradě. Napsal scénické oratorium *Vigiliae* (pr. 1933 Záhřeb) pro 3 osoby, sbor a balet, scénickou hudbu k Shakespearovu *Zkrocení zlé ženy* a k *Macbethu*, klav. tance, písně (zvl. t. úpravy lid. písní), skladby chrám.

* **Matauschek, v. Matoušek.**

* **Mateczek, F. A.**, vyd. své *Balli tedeschi* (bez data a místa). [U.K.]

* **Matějíček, H.**, psán Matiegižek, má v N.M. rukopis klav. sonáty.

* **Matějka, Josef Erasmus**, též Matiegka, má v N.M. pastorely a menší chrám. skladby z doby kolem 1829 z vých. Čech (Ústí n. Or., Lukavice, Potštejn, Rychnov n. Kn.). V HAM. antifona a ork. věta.

* **Matějka**, K a r e l, vydal v Praze 1875 *Hudební tabule k vyučování theorie hud.*

* **Matějka**, V á c l a v, čes. sklad. v emigraci; psal se V. *Matiegka*. Byl řed. kůru kostela v Leopoldově a u sv. Josefa ve Vídni, kde † 1830. Napsal chrám. skladby (mše před 1815, offertoria před 1817) a skladby pro kytaru sólo i v ensemblu (trio pro housle, violu a kyt., serenádu pro flétnu, violu a kyt.). Jeho skladby v HAM., Kroměříži, Náměšti n. O., ve starobrněnském klášteře, ve Vídni. Menuet pro kytaru vydal P. Jarosl. Vacek v Č.H. XXX. Neztotožňovat s Václavem **M**-ou, rodákem ze Smilovic u Mladé Boleslavě (* 2. IV. 1815), žákem pražské varh. školy (1833/34). [HAM. a jeho evidence. QL. Č.H. XXX. 26.]

* **Matějovec**, K a r e l, čes. sklad. populárního směru, * 19. I. 1889, Praha. Stud. na reálce v Praze. Hudbě se učil u kap. Elsnice a řed. kůru J. Maýra. Byl soukr. učít. hudby, od 1918 sokolský sklad. a spolupracuje v rytmickém ústavu B. Holečkové na Král. Vinohradech. Napsal přes 70 sokolských cvičení a sokol. scén (též pro slet 1938, největší scéna *Kde domov můj* k VIII. sletu), jež vydal Springer, ČOS a Besední pořady, baletní scény (Besední scény, ČOS) a sokolské pochody a písně (ČOS). S Karlem *Pospíšilem* nejplodnější sklad. toho oboru.

© **Matějovský**, F r a n j o (vl. František), český varh. a sklad. v Jugoslavii, * 26. III. 1871, Nechanice, † 17. IV. 1938, Sarajevo. Stud. pražskou kons., byl 3 léta varh. v Cařihradě, 2 léta varh. v Praze u sv. Ducha, načež trvale na slovanském jihu. Sborm. srbského zpěv. spolku ve Velkém Bečkereku (3 r.), sborm. charvátského spolku Nade v Banjaluce (5 r.), nato v Sarajevě, kde založ. 1908 první hud. školu, byl sborm. srbského spolku Sloga, řed. katedrálního kůru a prof. zpěvu na II. gymn. V Banjaluce složil 1903 srbskou klav. rapsodii, má četné úpravy (parafráze) lid. písní pro sbor, ork. anebo klav., chrám. skladby (něco vyšlo v časop. Sveta Cecilija), hudby k činohrám pro sarajevské div., kde byl t. kap. a j. [Sveta Cecilija XIX. 64 a XXXI. 120. Datum smrti Fr. Šidak v Záhřebě.]

* **Matějů**, B o h u m i l, český skladatel, * 20. IV. 1868, Kojetice u Prahy. Stud. v Praze práva. Později vstoupil do řádu redemptoristů a stud. bohosloví. Po vysvěcení působil v New Yorku. Napsal: *Missa Sc. Josephi* (z doby kolem 1906), *Ecce sacerdos magnus* (1910), *Vánoční zpěvohra*. R. 1910 přispíval do C.

© **Matelart**, J e a n, flámský sklad. v Římě koncem XVI. stol., je autorem ušlechtilých skladeb chrám., jež se t. nověji vydávají k praktické potřebě (dva motety

Schott 1936). Podle QL. je tento **M**. odlišný od stejnojmenného autora loutnových tabulatur kolem 1550, kdežto Fétis je ztotožňuje.

© **Materna**, A m a l i e, vynik. německá dramatická sopr., * 10. VII. 1845, St. Georgen (Štýrsko), † 18. I. 1918, Vídeň. Dcera učitele, debutovala 1865 ve Št. Hradci v operetě a provdala se za herce K. Friedricha, s nímž byla angaž. ke Karlovu div. ve Vídni. Od 1869 primadona vídeňské dvorní opery, 1876 v Bayreuthu první Brünhilda a 1882 alternovala s Maltenovou a Brandtovou v Kundry. R. 1894 se vzdala veřejné činnosti, od 1902 vyučovala ve Vídni zpěvu. Letní měsíce trávila od 1897 na svém statku ve Sv. Janě u Berouna.

* **Mates**, F r a n t i š e k 1), čes. sklad. a varh., * 13. IV. 1818, Lochovice, † 23. II. 1894, Plzeň. Po absolvování pražské varh. školy (1834/36) zastupoval svého učitele Rob. Führera na Strahově, po smrti Frant. Kolečovského se stal varh. v kostele sv. Štěpána (1839). Od 1840 houslistou ork. Stavov. divadla, od 1842 v ork. Stögerova div. v Růžové ulici. Pak v Plzni řed. kůru (1843 až 1894) a kap. městského div. (1850/68). Skladby: *Mše B* (1848, prov. 1849 J. B. Kittlem v pražské kons.), několik menších mší, *Preludium* pro varh. (spolu s Jos. Krejčím, vydal Marco Berra), offertoria, gradualia, Ave Maria a j. chrám. skladby, *Smutěční pochod* k pohřbu Jos. Fr. Smetany (1861, vyd. K. Maasch v Plzni), *Slavnostní pochod* (1866), *Hymna* k sňatku kor. prince Rudolfa (1881). [Skladby v N.M., t. autografy z let 1848/82. Sdělení prof. O. Filipovského v Plzni. Datum úmrtí arciděk. úřad v Plzni.] V. S.

* **Mates**, F r a n t i š e k 2), čes. hud. pedagog, * 24. IV. 1831, Hlohov u Zbiroha, † 9. V. 1873, Klatovy. Byl v Klatovech tenoristou u P. Marie a 1862/73 učít. zpěvu na gymn. Založil s P. Jirgesem a A. V. Šmilovským zpěv. spolek Šumavan (1862). [Sdělení tajemníka klatovského měst. musea F. Pláničky.]

© **Matetič-Ronjgov**, I v a n, charv. sklad. a hud. pedag., * 10. IV. 1880, Sv. Matej (Kastav). Stud. zvl. učít. ústav v Kopru (Přímoří, 1895/99), hudbu na prázdninovém běhu Kaisrovy školy ve Vídni s kursem M. Battkeho (1914) a na záhřebské kons. (1918 až 1921), kde potom tajemníkem. Věnoval se zvl. výzkumu istrijské lid. písně, o níž napsal menší pojednání do záhřebské Sv. Cecilije a pořídil několik sbírek sborových úprav istrijských písní, z nichž některé vyšly v Bělehradě a Záhřebě. Něco zpíval t. záhřebský akad. spolek Mladost-Balkan 1932 na zájezdu do ČSR. Je sborm. spolku Primorac.

© **Matezonský**, **K o s t a n t y n**, zakladatel umělého chrám. zpěvu na Podkarpatské Rusi, * 1794, nejspíše na Bílé Rusi, † 28. XII. (st.) 1858, Užhorod. Hudebně vzdělán v Přemyšlu na škole pro žáky a učít., kterou vedl Nanke. R. 1833 se přestěhoval na Podkarpatskou Rus, byl pověřen vyučováním umělému zpěvu při katedrálním sboru v Užhorodě, později ustanoven dirig. katedrálního sboru. [O něm dr. V. Hadžega v časop. Podkarpatska Rus 1929, I. a II.] Sš.

* **Mathesius**, **J a n**, slovenský skladatel duchovních písní, byl 1671/81 rektorem v Okoličném a potom ďakonem, od 1685 nástupce Tranovského v Lipt. Sv. Mikuláši (asi do 1709). Vyhnán v rakoczyovských bouřích, přešel do Paludze, kde † 24. IV. 1715. Z četných jeho duchov. písní se zachovala v Tranovského kancionále jediná: *Ježíši, světlo života*. E. H.

© **Mathews** (mätjus), **W i l l i a m S m i t h B a b c o c k**, americký hud. spisov., * 8. V. 1837, New London (New Hampshire), † 1. IV. 1912, Denver (Colorado). Byl 1867 až 1910 učít. klav. a spisov. v Chicagu. Cenné práce historické, didakt. a popularizační.

© **Mathias**, **F r a n z X a v e r**, PhDr. a ThDr., něm. spisov. a sklad., * 16. VII. 1871, Dinsheim (v Alsasku). Působí stále ve Štrasburku, kde zvl. 1913 založil a stále řídí katol. akademii chrám. hudby. Skladby chrám. a varh., příručky pro varh. a pod. Podal v Riemannově Festschrift (1909) temat. katalog chrám. skladeb Fr. X. Richtera, chovaných ve štrasburském dómu, a uveřejnil o něm studii v časop. Straßburger Cäcilia (1907), jež vyd. 1906/14. V Jahrbuch der Elsaß-Lothringischen Wissenschaftl. Gesellschaft X. (1937) cenná práce o L. Boellmannovi (1861/97).

© **Mathias**, **V á c l a v J a n**, napsal v Žiželicích 1553 alleluja a prosu ke ctí M. Jana Husa. Opis viděl někdy po 1799 Dlabáč.

© **Mathieu** (matjö), **E m i l e L. V.**, belg. sklad., * 16. X. 1844, Lille, † v IX. 1932, ?. Vzdělán v Bruselu, byl zvl. 1881/98 řed. hud. školy v Lovani, pak do 1924 řed. kons. v Gentu. Několik oper, balety, hudby k činohrám, kantáty, symf. básně, koncerty, sbory, písně.

* **Mathon**, **P l a c i d u s J o h a n e s**, benediktin rajhradský, * 24. II. 1841, Slavětín na Moravě, † 28. VII. 1888, Brno. Vstoupil do řádu 17. III. 1859. Od 1872 žil v Brně. Vedle náboženských spisů vydal *Nápěvy ke všem písním kancionálu* (Brno 1885). [Maurus Kinter: Vitae monachorum (1908, 134/136; „Nápěvy“ neuvádí).]

© **Mathy**, **F r a n t i š e k**, čes. řed. kůru a sklad., * 1856, Praha, † 13. III. 1934, Klokoty (u Tábora). Učil se hudbě u pia-

nisty Pištěka a konc. mistra Webra. Absolvoval 1875 varh. školu v Praze, kde vyučoval nějakou dobu na ústavě Šimákově. R. 1879 se stal řed. kůru v Hořicích a 1884 v Táboře, kde platně působil až do odchodu na odpočinek ve všech oborech hud. života. Napsal zvl. skladby chrám. a taneční (z těchto vyšlo něco v Českém tanečním albu 12, 13 - velmi oblíbená čtverylka z opery *V studni* a 31 - čtverylka z Hartlovy *Natalie*). [Datum smrti děkanský úřad v Táboře.]

© **Mathys**, **K a r l**, něm. violonc., * 1. IX. 1835 a † 25. XII. 1908, Hannover. Nesprávně uváděn t. jako *Matys*. Byl členem ork. operního v Hannoveru, vyd. několik desítek violonc. skladeb (t. fantasii na čes. písně s klav. op. 25, Hannover).

* **Matiegížek**, **H.**, v. *Matějíček*, **H.**

* **Matiegka**, **V á c l a v**, v. *Matějka*, **V.**

© **Matinskij**, **M i c h a j i l**, ruský sklad. a libretista, * 1750, Pokrovskoje (v gub. moskevské), † ?. V hudbě samouk. Byl prof. geometrie v t. zv. Smolném dívčím ústavě v Petrohradě, napsal komickou operu *St.-Peterburgskij Gostinnyj dvor* (podle V. Stasova 1791) a několik operních libret. Někteří historikové ruského divadla mu připisují s pramalou pravděpodobností autorství ještě jiných oper. [V. Prokofjev: *M. M...* (Muzyka i muzyk. byt staroj Rosii, 1927).] Sš.

© **Matison**, **M. F.**, v. *Macison*, **M. F.**

* **Matl**, **J a n**, v. *Mat*, **J.**

* **Matocha**, **V.**, má v N.M. houslové variace z 1. pol. XIX. stol.

* **Matouš**, **A n t o n í n**, má ve Věnci V. píseň *Toužení po Bělince*. Snad totožný s **M**-em bez křest. jména (též Mattausch), jenž má v Nepomuku 2 offertoria a napsal suitu pro dech. kvintet (v N.M.), vše z doby kolem 1800. E. Tr.

* **Matouš**, **P e t r**, t. Mattausch, má v N.M. mši a j. chrám. skladby z 1. pol. XIX. stol.

© **Matouš**, **R u d o l f**, JUDr., organisátor čes. pěvectva, * 3. II. 1868, Smirady (u Nov. Bydžova). Stud. gymn. v Novém Bydžově, práva na Karlově univ. v Praze. Byl od 1892 koncipientem v Čes. Krumlově, pak v Praze, od 1894 v Mor. Ostravě, kde od 1899 advokátem. Významně činný právníky, politicky, t. literárně. Od studentských let horlivě se účastnil práce ve zpěv. spolcích, vystupoval t. jako sólista. Byl zvl. vůdčí osobností ostravského Lumíra, jenž získal jeho přičiněním vlastní budovu, t. zv. Smetanův dům. Tam došel umístění Masarykův ústav hudby a zpěvu, jehož kuratoria je **M**. členem. Nadšeně se věnoval **M**. ústřední organizaci čes. pěvectva, byl několik let místopředsedou a je (od IV. 1938) předsedou POČ., tajemníkem Vše-slovanského svazu pěv. a j. [Věstník pěv. a hud. XLII. 1/3 (Jar. Tureček) a 74/75.]

* **Matoušek**, též Matauschek, opat, žil kolem 1770 v Čechách a po 1800 ve Vídni, kde v 1803/06 vydal své skladby klav. (ronda, polonézy, sonáty) a flétnové (sonáty). Je asi totožný s Antonínem M-em, jenž vydal ve Vídni své klav. skladby. Má v Želivě a Nové Říši offertoria. Offert. před 1798 v Nové Říši pod jménem Matuschek je asi také od něho. Neztotožňovat s piaristou Ondřejem M-em (klášť. jménem Andreas Corsinus a Sto. Floro), rodákem z Mladé Boleslavě (* 1718) a řed. semináře v Kroměříži, kde † 13. XI. 1758. [O něm. Jarosl. Schaller: Kurze Lebensbeschreibungen verstorbenen Gelehrten Männer aus dem Orden der Frommen Schulen (Pr. 1799, 83). Seznam skladeb M-a u Dlabáče a v QL. HAM. - evidence, dodatky E. Trola.]

* **Matoušek**, Antonín, v. *Matoušek*.

* **Matoušek**, František, rodák z Kamenného Újezda (* 12. I. 1844) a žák pražské varh. školy (1866), má v N.M. muž. sbor *Vlastenecká* (1904) [Datum naroz. farní úřad v Kam. Újezdě.]

* **Matoušek**, Jan, psán Joh. Mattauschek, hoboista a tenorista na Strahově, odešel 1781 do Ruska, kde zemřel. Má v N.M. rukop. klav. *Balli tedeschi*. [Dlabáč.]

* **Matoušek**, Ondřej, v. *Matoušek*.

* **Matoušek**, Václav, v. *Linda-Matoušek*, V.

© **Mátray**, Gábor (Gabriel), maďarský historik XIX. stol., podává ve své *Tudományos gyűjtemény* mnoho bibliografických a biografických dat, jež se týkají též hud. minulosti Slovenska. F. Z.

© **Mattauch**, Max, něm.-čes. hud. pedag., * 20. III. 1883, Chabařovice (Karbitz). Věnoval se hudbě v době svých univ. studií v Praze a Mnichově, 1912 státní zkouška ze sborového zpěvu ve Vídni. Jako středoškolský prof. v Bruntále 1911/14 a zvl. od 1918 v Ústí n. L. velmi horlivě se věnoval práci pedag., dirig. a organizační (řídil zprvu s Jos. Frieserem, 1923/29 a 1934/35, pak samostatně ústecký Gesangverein). E. St.

* **Mattauch**, v. *Matouš*, Ant. a Petr.

© **Mattauch**, Hans Albert, něm. sklad., * 18. IX. 1883, Drážďany. Pseudonym H. A. Morel. Žák drážďanské kons. (zvl. Draesekeho). Byl pianistou a divad. kap. na několika místech, od 1928 působí v Drážďanech. Napsal několik oper, zvl. *Graziela*, *Esther*, *Rembrandt in Uselvingen* (pr. 1936), *Pusztá* (pr. 1937), operety, housl. koncert, skladby kom., sbory, písně.

* **Mattauschek**, Johann, v. *Matoušek*, Jan.

© **Mattei**, Stanislao, italský učit. skladby, * v II. 1750 a † 12. V. 1825, Bologna. Žák Padre Martiniho, učitel Donizettiho, Rossiniho a j. Učebnice gener. basu:

Pratica d'accompagnamento sopra bassi numerati (3 sv., 1829/30). Skladby chrám. [J. A. de la Fage: Notice sur la vie ... de S. M. (Paříž 1839). F. Canuti: Vita di S. M. (1829) a Osservazioni sulla vita di S. M. (1830).]

* **Mattes**, Eduard, vydal v Pardubicích svou *Balladu z Polabí* pro zpěv a klav.

© **Matthaei**, Karl, švýc. virtuos na varh., * 23. IV. 1897, Olten. Stud. v Basileji (H. Huber, K. Nef), zvl. však u Straubeho v Lipsku. Je od 1925 řed. hud. školy a varh. ve Winterthuru. Velké konc. cesty. Revise a vyd. starší varh. literatury (Pachelbel a j.), t. Buxtehudových kantát. Spis: *Vom Orgelspiel* (L. 1936). [O pražském koncertě 1927 LHM.-T. VII. 138.]

* **Matthai**, má skladby v hud. archivu v Krásné Hôrce. F. Z.

© **Matthay** (matté), Tobias Augustus, vynik. angl. pianista a pedag., * 19. II. 1858, Londýn. Žák a 1880/1925 prof. Royal Acad. of Music. Průkopník nových metod klav. hry v Anglii činností učit. a četnými spisy didakt. a metod. Plodný sklad. Jeho choť Jessie Janet († 14. IV. 1937, Haslemere), nejml. dcera Davida *Kennedyho*, byla výbornou konc. pianistkou.

© **Mattheson**, Johann, něm. spisov. a sklad., * 28. IX. 1681 a † 17. IV. 1764, Hamburk. Pův. tenorista hamburské opery, učit. hudby, 1715/28 dómský dirig. a až do smrti kanovník, muž velkého všeobecného vzdělání, t. autor theolog. spisů, právník, státník a j. Hlavní spisy (zkrác. tituly): *Das neueröffnete Orchester* (1713), *Das beschützte Orchester* (1717, proti Buttstedtovi), *Das forschende Orchester* (1721), *Große Generalbaßschule* (1731, pův. 1719 s názv. *Exemplarische Organistenprobe*), *Kleine Generalbaßschule* (1735), *Critica musica* (2 sv., 1722), *Kern melodischer Wissenschaft* (1737), *Der vollkommene Kapellmeister* (1735), *Grundlagen einer Ehrenpforte* (1740, slovník hudebníků, míněn jako doplněk slovníku J. G. Waltherova, nové vyd. M. Schneider 1910), *G. F. Händels Lebensbeschreibung* (1761, podle angl. práce Mainwaringovy). Napsal 8 oper, 24 oratorií a kantát (oratorium *Der reformierende Johannes* bylo 1935 vůbec po první prov. ve Vratislavi), pašije k textu Brockesovu, skladby klav., flétnové a j. [QL. Ludw. Meinardus: *M. und seine Verdienste ...* (1879). H. W. Riehl v *Musikalisches Charakterköpfe*, F. X. Haberl v *Kirchenmus. Jahrbuch* 1885.]

© **Matthis**, G. S., v. *Seiber*, Mathias.

© **Matthison-Hansen**, Hans, dánský sklad., * 6. II. 1807, Flensburg, † 7. I. 1890, Roeskilde. Byl od 1832 varh. v Roeskilde. Skladby chrám. a varh.

© **Matthison-Hansen**, Johan Gotfred, dánský sklad., * 1. XI. 1832, Roeskilde, † 14. X. 1909, Kodaň. Syn předešlého. Byl od 1859 v Kodani varh., později prof. kons. Skladby kom. a varh.

© **Mattiesen**, Emil, PhDr., něm. sklad., * 24. I. 1875, Dorpat (dnes Tartu). Filosof, psycholog, přírodovědec a j., usadil se od 1908 v Německu (Berlín, Roztoky, Mnichov, od 1925 Gehlsdorf u Roztok). Vyniká zvl. jako sklad. balad a písní.

© **Mattula**, má v N.M. pange lingua z 1. pol. XIX. stol.

© **Mařuk**, Viktor, kněz, haličsko-ukraj. sklad., * 14. XII. (st.) 1852, Todoroviči (okr. sokalský), † 8. VI. (st.) 1912, Kariv (v okrese Rava Ruška). V hudbě samouk, jenom krátce žák Bažanského. Začal komponovat již za gymnas. studií a pokračoval v přemyšlském semináři, uplatňuje se t. jako sbormistr. V posledních letech svého života byl členem výboru ukrajinské písně pro oficiální publikaci *Das Volkslied in Österreich*. Je autorem sólové písně *Vesnivka (Cvitka dribnaja...)*, populárních mužských sborů (*Krylec, Čom tak skryto*) a hudby k melodramu *Kapral Tymko*, vedle toho napsal však četné jiné písně a sbory (světské i chrám.), hudbu k frašce *Prostak*, jedno jednání z opery *Neščasna l'ubov*. Vyd. *Spivanyk* pro lid. školy a sbírku muž. sborů *Bajan*. Většina skladeb je v rukop. Do hud. kalendáře na 1906 napsal *Korotkyj načerka nauky harmoniji*. [Monografii o M-vi napsal St. L'udkevyc (Lvov 1912).] Sš.

* **Matulay**, Josef, učitel v Dolné Suči, kde † 8. III. 1892. Připravil po stránce melodické a harmonické do tisku (s Ottou Matzenauerem) *Duchovný Spewník* od Andr. Radlinského (Víděň 1882). [Rizner: Bibliografie.] F. Z.

* **Matunák**, Michal, slovenský sběratel lid. písní a historik, * 17. VII. 1866, Vel. Šurany, † 5. XII. 1932, Kremnice. Stud. v Nov. Zámčích, Ban. Štiavnici, Jágru a theologii v Budapešti. Byl katol. farářem v Brezně, od 1919 měst. archivářem v Kremnici. Vedle svých historických prací, zvl. o tureckých bojích v okolí Nov. Zámků, sbíral lid. písně a uveřejnil kurucké v Sloven. Pohl'adech 1897 a 1912, šuranské v Ethnografii (Budapešť). Napsal *Czigány korszak a magyar zenébönténelmében* (Érsek-Ujvár és Vidéke 1894, č. 39/43) a *A tótok hazafias történeti dalai* (O histor. písních sloven., Felvidéki Hiradó 1892, č. 29/35). [Dodatek Fr. Zagiba.] E. H.

* **Matureová**, Růžena, čes. operní pěvkyně (dramatický soprán) a učitelka zpěvu, * 2. IX. 1869 v Praze (nikoli 4. IX. 1870 v Karlíně, jak chybně uvádí Masarykův nauč. slovník str. 812), † 25. II. 1938, Praha.

Její hud. nadání, zděděné po rodičích, projevilo se již v 6 letech. Později navštěvovala Vyšší dívčí školu, kde učil zpěvu Frant. Kaván. Na jeho radu dána k Pivodovi, u něhož se učila 3 roky. Mimice ji učil tam Ad. Krössing a opernímu repertoáru Aug. Vyskočil. Na to stud. 2 roky u kap. německého div. Stolze něm. operní repertoár a u Heleny Bürgerové (2 roky) mimiku. Na doporučení Alfreda Škroupa byla angažována Adolfem Palmem k právě zřízenému div. v Teplicích (X. 1889/III. 1890). Současně se zdokonalovala ve zpěvu u manželů Löweových. V Mannheimu (za Felixe Weingartnera) působila od 1890 do I. 1893. Od I. do IX. angažována zároveň s K. Burianem na stagionu k berlínskému Baumannovu divadlu, a to pro provedení *Prodané nevěsty* (Mařenka), řízené Jílkem. Od r. 1892 provdána za člena dv. činohry v Mannheimu Ludvíka Schreinaera († 1896), od 23. IV. 1906 za kap. Fr. Jílka. Na N.D. v Praze vystoupila po prvé j. h. 19. VIII. 1892 v úloze Santuzzy, od 1. IX. 1893 byla členkou. R. 1894 odmítla nabídku vídeňské opery a později i jiných zahraničních scén. 7. II. 1910 vystoupila naposledy v *Libuši*, jsouc předčasně pensionována, ač mohla divadlu prokázat další platné služby. V pensii se postarala postavením biografu „Na Slovanech“ o zlepšení neutěšeného stavu pensistů N.D. a věnovala se činnosti humánní a filantropické, pracující zároveň na zřízení divad. musea. Kromě své koncertní a operní činnosti v Praze, Čechách a Moravě podnikla i konc. zájezdy do Varšavy, Ruska, Bělehradu a Ameriky (r. 1903). S Ěmou Destinovou ji pojilo intimní přátelství. Ze smetanovského repertoáru, jehož byla znamenitou interpretkou, vynikla především jako nejlepší *Libuše* vůbec (celkem zpívala ji 54krát), jako *Milada*, *Vendulka*, *Mařenka* a *Anežka*. V operách Fibichových jako *Miranda*, *Hedy* a *Šárka* a pro ni napsána úloha *Radany* v *Pádu Arkuna*. Dvořák ji předurčil po *Marfě*, *Marině*, *Julii* a *Sv. Ludmile* pro poslední 3 opery, *Čert a Káča* (*Kněžna*), *Rusálka* a *Armida*. *Rusálka* patřila k nejlepším jejím výkonům. Vynikla též jako *Eva*, *Porzie* a *Vlasta* (v *Ostrčilově Vlasy skonu*). S nemenší oddaností zpívala v čes. novinkách jako v *Horákově Babiče*, *Rozkošného Satanelle* a *Černém jezeře*, *Prokopově Snu lesa*. Z cizího repertoáru byla její přední úloha *Leonora*, dále *Donna Anna*, *Hraběnka (Figarova svatba)*, *Pamina* a *I. dáma*, *Elsa* a *Ortruda*, *Venuše*, *Evička*, *Carmen*, *Aida*, *Recha* atd. Zpívala celkem v 1099 operních představeních a na 43 koncertech. Začala jako lyrický soprán, leč záhy přešla k dramatickým úlohám, k nimž ji přímo předurčoval její soprán temného

zabarvení, velké vroucnosti, objemu a technické vybroušenosti. Svůj zpěv podpírala jedinečným hereckým výkonem, dramaticky procítěným. Ještě za svého působení u N.D. začala vyučovati zpěvu, v pensí si zřídila operní školu. Mnozí z jejích žáků umístili se jednak na našich předních scénách, jednak v zahraničí (Máša Kolárová, Marta Krásová-Jiráková, Marie Kottbauerová-Alexová, Blanche Chmelíková a j.). [Artuš Rektorys: R. M. (Praha 1936). A. Zbořilová: Pražské pěv. školy (rukopis).] Zb.

* **Matuschek**, v. *Matoušek*.

* **Matúška**, J u r, slovenský sklad. duchovních písní, * 11. XI. 1809, Dolní Kubín, † 24. II. 1898, Lipt. Sv. Mikuláš. Byl evang. farářem v Istebném a Lipt. Sv. Mikuláši, později sedriálním soudcem. Spolupracoval na *Zpěvníku* z r. 1842, kde má 18 písní. E.H.

© **Matyáš Korvin**, král uherský 1458 až 1490, původně chránělec, pak zapřisáhlý odpůrce Jiřího z Poděbrad, byl velikým milovníkem hudby, zvl. chrámové a učinil svůj dvůr významným střediskem hudebního života. [Srv. Szabolcsi-Tóth, Zenei Lexikon (II., 2. vyd., Pešť 1935, heslo Magyar zene), zvl. však O. Gombosi: Vita musicale alla corte di Re Mattia (Pešť 1929, otisk z revue Corvina; maďarsky v revui Muzsika, 1929).]

© **Matyi**, M á r k Michal, římsko-katol. farář v Šamoríně u Bratislavy, vyd. duchovní zpěvník *Egyházi énekek* (Csáktornya 1897). [Schematismus Strigoniensis 1900.] F. Z.

© **Matys**, J o s e f, čes. kap. a skladatel, * 30. VII. 1851, Velké Petrovice (u Nov. Bydžova), † 23. V. 1937, Terezín. Otec domkář a hud. Vyučil se 1864/67 v Hořicích v Podkrkonoší nástrojařství, byl od 1868 ve Vídni členem ork. Stallerova, od 1869 Ziehrerova, 1871/74 sloužil u kap. 18. p. pl. v Josefově a Vídni. R. 1874/76 stud. pražskou varh. školu, kde byl rok spolužákem L. Janáčka. R. 1876/79 u kap. 55. p. pl. ve Lvově, kde 1880 členem divadelního ork. a operetním dirig., 1880/82 kap. ruské 17. dělostřelecké brigády v Biale (Brzešć Litewski), 1882/1911 kap. 94. rakouského p. pl. v Levoči, později v Josefově, Terezíně, nakonec v Liberci, kde pensionován. Po převratě 6 let učil hudby u velkostatkáře Kolovrata v Týnci u Klatov, kde sestavil a vycvičil ještě dobrou kapelu. Nakonec žil jednak u dcery v Berlíně, jednak v Hutí u Jablonce n. N. Znameníť praktický hud., výborný instrumentátor. Napsal množství pochodů (nejslavnější *Španělský*), tanců (valček *Abiturienti*), 2 fantisie, mši, motety, asi 150 směsí z různých oper a operet. Jenom málo vyšlo tiskem v Praze v letech 90tých. [Sdělení majora Al. Macha a katol. duch. zprávy 3. divise

v Terezíně. Datum naroz. farní úřad v Petrovicích.]

© **Matys**, K a r l, v. *Mathys*, K.

© **Matz**, R u d o l f, charv. sklad., * 1901, Záhřeb. Po gymn. studiích se věnoval hudbě na Hrv. Glazb. Zavodu, je prof. teorie na záhřebské hud. akademii. Organisoval již kolem 1920 Glazbene društvo intelektualaca, jehož sbor dosud řídí a účastnil se s ním t. 1928 pražského pěv. festivalu. Vede t. skupinu nezávislých sklad., nazv. Sklad, uplatňuje se jako ork. dirig. (od 1935 řídí ork. spolku Hrvatski Glazb. Zavod), kritik (Jutarnji List) a j. Napsal četné sbory, jednak samostatné (cyklus *Faun*), jednak úpravy lid. písní, ouverturu, smyčc. kvartet, klav. sonatiny a suitu, písně a j. Elementární škola klav., učebnice základní hud. nauky (*Prvi nauk o glazbi*). [B. Širola: Pregled povijesti hrv. muzike (Záhřeb 1922, 330). O večeru jeho tvorby 1935 Zvuk III. 187. Nově vyd. práce Sv. Cecilija XXXI. 62.]

* **Matzek**, má v N.M. chrám. skladby z 1. pol. 19. stol.

* **Matzek**, T o m á š, v. *Macek*, T.

* **Matzenauer**, F r a n t i š e k, slovenský pedagog a sklad., * 16. V. 1845, Beňov u Přerova, † 22. XII. 1901, Trnava. Učitel v Brezně a na St. Turé, od 1873 v Trnavě na učit. přípravně a zároveň řed. kůru na dómě. Vedle publicistické a spis. činnosti napsal mše, moteta, sbory (2 cyrilomet. sbory op. 38 vyšly ve Vídni 1885) a *Slovenský kancionál* pro potřebu varhaníků. E. H.

© **Matzke**, H e r m a n n, PhDr., něm. hud. spisov., * 28. III. 1890, Vratislav. Dosáhnul 1920 doktorátu v Bernu, působí od 1921 ve svém rodišti (docent hud. vědy na technice, sborm. akademického hud. spolku a j.) Spisy: *Musikökonomik und Musikpolitik* (1927), *Aus Grenzgebieten der Mw.* (1928), *Gegenwartskrise der mus. Organisation* (1930), *Mus. Technologie* (1932), *Wege zu deutscher Hausmusik* (1936) a j.

© **Mauclair** (móklär), C a m i l l e, franc. essayista a romanopisec, * 29. XI. 1872, Paříž. Vlastním jménem Camille *Faust*. Spisy a studie z hudebního oboru: *Schumann* (1906), *La religion de la musique* (1909, tam t. nadšená stať o Smetanově *Libuši*, již poznal u příležitosti svých přednášek v pražském Mánesu 1907), *Histoire de la musique europ. 1850/1915* (1914), *Essai sur l'émotion musicale* (1919), *Les héros de l'orchestre* (t. r.) [J. Reichmann, Branbergerův Smetana II. 152. D. XXIX. 318, H.R. II. 474.]

© **Mauduit** (modüi), J a c q u e s, franc. sklad., * 16. IX. 1557 a † 21. VIII. 1627, Paříž. Přítel Ronsardův a Baifův. Rekviem, chansony.

© **Mauermann**, A n t o n, jenž vyd. v

Praze bez data klav. *Studenten-Galopp*, je patrně totožný s A. M-em z Frýdlantu v Čechách, jenž stud. na pražské kons. 1837/43 klar. a vynikal již tehdy nástrojovou vyspělostí. [Branberger: Konservatoř.]

© **Mauke**, Wilhelm, něm. sklad. a spisov., * 27. II. 1867, Hamburk, † 25. VIII. 1930, Wiesbaden. Stud. hudbu v Basileji a Mnichově, působil v Mnichově. Jeho rozsáhlá a vážná sklad. činnost (mnoho písní, oratorium, 8 oper, mimodrama a j.) nezbudila širší odezvy.

© **Maurel** (morel), Victor, proslulý franc. baryt., * 17. VI. 1848, Marseille, † 22. X. 1923, Nový York. Vystupoval velmi úspěšně již od 1868, světové slávy si získal však zvl. premiérami Verdiho *Otella* (1887) a *Falstaffa* (1893). Od 1904 se věnoval pedagog. činnosti v Paříži, od 1909 v Novém Yorku. Několik cenných prací didakt., *Dix ans de carrière* (o letech 1887/97, vyd. 1898).

© **Maurer**, Bernhard Joseph, vlastně Mäurer, něm. sklad., * 1757 a † 26. IV. 1841, Kolín n. R. Působil krátce v Bonnu, pak 61 let v Kolíně n. R. Skladby kom., písně. Úprava 6 písní Beczwarzowského pro španělskou kytaru.

© **Maurer**, Ludwig Wilhelm, německý housl. a sklad., * 8. II. 1789, Postupim, † 25. X. 1878, Petrohrad. Působil od 1824 v Hannoveru, od 1833 v Petrohradě, kde 1841/62 inspektorem carského ork. Značná konc. činnost. Ze skladeb různých oborů žijí ještě housl. koncerty (zvl. koncert pro 4 housle) a dueta.

© **Maurice** (moris), Alphonse, něm. sklad., * 14. IV. 1856, Hamburk, † 27. I. 1905, Drážďany. Vzdělán na vídeňské kons., působil od 1878 v Drážďanech. Napsal zvl. několik lidových oper.

© **Maurice** (moris), Pierre, švýc. sklad., * 13. XI. 1868, Allaman (Vaudt), † 25. XII. 1936, Ženeva. Vzdělán v Ženevě, Štuttgartě a Paříži, působil 1899/1917 v Mnichově, později žil ve svém rodišti. Díla hud.-dram., ork., klav., písně, sbory. Souvisí s franc. školou Massenetovou a Faurého.

* **Mausch**, Michal, římskokat. farář v Nemicích, kde † 25. XI. 1802. Napsal *Zbroj duše, to jest Pobožné křesťanské Katolické Modlitbi i Pesnički* (Trnava 1803). [Rizner: Bibliografia.] F. Z.

© **Mavrodieva-Popova**, Ilka, slavná bulh. altistka, * kolem 1910, Sofia. Stud. v Sofii na hud. akad. u Vulpeho. Provdala se za housl. S. Popova a v 17 letech vystoupila již jako Amneris. Po dvouletém zahraničním studiu a rozvodu od 1929 téměř stále v cizině, kde úspěšně vystupuje na velkých jevištích (Milán, Neapol, Paříž a j.). Hlavní úlohy: Amneris, Carmen, Dalila, Azucena, Ortruda a pod. G. B.-J.

* **Max**, Maximilian Innocenc, * 27. XII. 1769, Vimperk, † 30. IV. 1835, Krukanice (fara Pernarec, soudní okres Touškov). Stud. v Praze theologii a vstoupil k premonstrátům v Teplé 1792. Houslista a pianista, napsal tria.

* **Maxant**, Arnost, český varhaník, * 29. XI. 1759, Ročov u Loun, † 30. XI. 1800, Sv. Dobrotivá. V Praze vstoupil k augustiniánům, od 1784 byl farářem v Ročově, od 1798 ve Sv. Dobrotivé. Byl znám jako dobrý varhaník. [Dlabač. Archiv kláštera sv. Tomáše v Praze. C. LXII. 34.] E. Tr.

* **Maxant**, Jan Nep. Vojtěch, t. Maxandt, čes. varh. a sklad., * 22. III. 1755, Divice u Loun, † 19. XII. 1838, Frymburk u Vyššího Brodu. Byl hudebníkem v několika klášterech v Horních a Dol. Rakousích, od r. 1773 učil. v Drkolanech a od 1776 ve Frymburku, kde vychoval četné výborné hudebníky, zvl. Simona Sechtra. M. má hl. chrám. skladby (mše, rekviem, moteta), varh. preludia, klav. sonáty, variace a j. Jeho skladby v N.M. a v Čes. Krumlově (zámek). [Dlabač. Beseda učil. X. 449. D. XXXIV. 283. Srb-Debrnov: Slovník. Datum narození a smrti farní úřady ve Vinařicích a Frymburku.] V. S.

* **Maxian**, František, čes. pianista, * 9. XI. 1907, Teplice-Šanov. Stud. na reálce v rodišti a v Praze a na pražské kons. Pianista pražs. rozhlasu, koncertuje též s Čes. Filharmonii. Na jeho programech zvl. moderní hudba. V III./IV. 1938 byl s Pražským dech. kvintetem na turné v Jugoslavii a v Řecku.

© **Maxylewicz** (-vič), Wincenty, polský chrám. sklad., * kolem 1580, † 24. I. 1645, Krakov. Byl katedr. kap. v Krakově. Chrám. skladby v duchu římské školy. [A. Chybiński ve Wiadomości muzyczne 1925 až 1926.]

© **May**, Hans (t. J.), něm. sklad. lehkého oboru, * 11. VII. 1899, Vídeň. Žák Heubergerův a Doorův, byl divad. kap., po světové válce řed. operetního div. v Berlíně, kde byly prov. jeho operety (nejúspěšnější *Traum einer Nacht*, 1932). Hudba k filmům, šlágrů a pod.

© **May**, Reinhold, něm.-čes. hud. kritik, * 28. VII. 1881, Warnsdorf. Je učil. ve Warnsdorfu a píše od 1910 referáty do různých něm.-čes. krajských listů.

* **Maydl**, Petr, hud. pedagog, * kolem 1820, † 10. VIII. 1896, Praha. Žák Jiránkova ústavu. Zařídil si v Praze 1853 vlastní hud. školu, která požívala dobré pověsti, a vedl ji téměř do smrti. Učil tam m. j. Č. Micko, K. Bendl a Ed. Nápravník.

© **Mayer**, bez křestního jména, vyskytuje se často v našich sbírkách, aniž by bylo lze

bezpečně stanovit, o kterého hudebníka jde. Zjištění je tím nesnadnější, poněvadž se způsob psaní velmi kolísá: *Mayer, Mayr, Meyer, Majer* a j.

© **Mayer, Bartholomaeus**, v. *Mayr*, Barth.

© **Mayer, Ewald**, PhDr., něm.-čes. hud. kritik, * 26. V. 1893, Praha. Vzdělával se hudebně zároveň se studii středoškolskými a univ. v Praze, v hud. vědě žák Rietschův. Je prof. v Liberci, kde zároveň kritikem *Reichenberger Zeitung*, hud. dopisov. *Bohemia* a *Auftaktu*. Rukop. práce: *Joh. Kuhnau und seine Zeit* (disertace), *Zur Oper des XVII. Jhdts.* E. St.

© **Mayer, Franz**, má v archivu kroměřížského zámku 3 rukop. „parthie“ (suity) pro 2 hoboje, 2 lesní rohy a 2 fagoty. [Evidence HAM.]

* **Mayer, Hynek**, čes. varh., * 1. II. 1898, Bohutín u Příbramě. Syn Antonína **M-a**, říd. učít. Hudbě se učil u prof. J. Kučery. Byl řed. kůru v Březových Horách (II. 1933 až VII. 1934) a je od II. 1937 sborm. Lumíra-Dobromily v Příbrami. Poštovní úředník v Břez. Horách. Napsal od 1914 přes 50 chrám. skladeb (písně mariánské a j., pange lingua, litanie, gradualia a pod.), četné písně, z nichž *Příbramské písničky* (1918) vyšly vlast. nákl. a *Pochod mládeže* (1932) v Praze (časop. Nové směry 1932), kuplety (Springer) a sbory.

© **Mayer, Charles**, něm. pianista, * 21. III. 1799, Královec, † 2. VII. 1862, Drážďany. Žák Fieldův, působil 1819/50 v Petrohradě, podnikaje velké konc. cesty, 1850 se usadil v Drážďanech. Z jeho četných klav. skladeb byly zvl. rozšířeny salonní kusy.

* **Mayer, Jan**, zvaný ecclesiasticus, měl v Oseku 1 *Dixit*, dnes ztracené. Zemřel 3. VI. 1708 ve Strakoniciích. [UK. 46 A 92.] E. Tr.

* **Mayer, Jan Emanuel**, křížovník s červ. hvězdou, má na kůru kostela sv. Františka v Praze a v knihovně t. 3 chrám. skladby (jedna datum 1829) a vydal v Praze 1827 své *6 deutsche Tänze*. E. Tr.

© **Mayer, Johann Simon**, v. *Mayr*, J. S.

© **Mayer, Karl**, vynik. něm. barytonista a zpěvní pedagog, * 22. III. 1852, Sondershausen, † 7. VII. 1933, Zippendorf (u Zvěřína). Působil zvl. v Kolíně n. R., pak ve Štuttgartě a Zvěříně, byl t. prof. Sternovy kons. v Berlíně.

© **Mayer, Lise Maria**, něm. skladatelka, * 22. V. 1894, Vídeň. Stud. skladbu u Stöhra a Jos. B. Foerstra, klav. u W. Schapirové, dirig. u Fr. Schalka. Napsala operu, symf. fantasii, smyčc. kvartet, skladby klav. a zvl. četné písně.

© **Mayer, Ludwig Karl**, PhDr., něm.

hud. spisov., * 9. V. 1896, Mnichov. Žák Sandbergerův v Mnichově, byl kap. a dramaturgem, od 1932 významně činný v něm. straně národně social., od 1934 v něm. rozhlase (Berlín, pak Královec). Vyd. nově několik starších skladeb, zvl. Gassmannovu *La contessina* (Mn. 1925).

© **Mayer, Robert Alois**, v. *Mayer-Ronsperg*, R. A.

© **Mayer, Wilhelm**, v. *Rémy*, W. A.

© **Mayer-Mahr, Moritz**, něm. pianista a pedagog, * 17. I. 1869, Mannheim. Vzdělán na král. vysoké škole hud. v Berlíně, kde 1892/1933 prof. konservatoře Klindworth-Scharwenkovy. *Die Technik des Klavierspiels*, revise klav. skladeb Schumannových, Mendelssohnových, Brahmsových. Skladby klav. a písně.

© **Mayer-Reinach, Albert**, PhDr., něm. hud. spisov. a pedagog, * 2. IV. 1876, Mannheim. Stud. hud. vědu 1894/99 v Mnichově a Berlíně, byl kap., od 1904 působil v Kielu (univ. docent, řed. kons.), 1924/32 řídil soukromou kons. v Hamburku. Cenné pojednání: *K. H. Graun als Opernkomponist* (SIMG. I., disertace). Vydal Graunovu operu *Montezuma* (DdT. XV.).

© **Mayer-Ronsperg, Robert Alois**, něm. čes. sklad., * 22. VII. 1884, Ronšperk, † 27. V. 1935, Ústí n. L. Vzdělán v Praze, byl kap. a působil t. v jiných hud. oborech, po válce stud. ještě ve Vídni a usadil se pak trvale v Ústí n. L. Napsal 3 opery (*Der Hofnarr*, *Die Frühlingsglocke*, *Die seelige Insel*), velkou mši, symfonii *Eva* se sóly a sborem, housl. koncert (pr. 1935), skladby kom., sbory, písně. [Datum smrti prof. M. Mattauca v Ústí n. L.]

© **Mayerhöfer, A(dalbert)**, jenž vyd. v Praze 1865 klav. skladby, je patrně totožný s Vojtěchem *Mayerhoferem* z Klatov, absolventem pražské varh. školy 1866. [Branberger: Konservatoř.]

© **Mayerhold**, v. *Mejerchol'd*, V. E.

© **Mayr**, v. *Mayer*.

© **Mayr, Bartholomaeus**, něm. sklad. XVIII. stol., má *Suspiriae sponsae* pro 4 hl. a varh., vytištěné 1746 u Lottera v Augšpurku, v děkanském kostele v Bělině. QL. zná toto dílo jmenovaného autora, jenž se uvádí t. jako *Mayer* anebo *Meyer*, jenom z Mnichova. E. Tr.

© **Mayr, Giovanni Simone**, v. *Mayr*, J. S.

* **Maýr, Jan Nep.**, čes. kap., * 17. II. 1818, Mělník, † 25. X. 1888, Praha. Byl vokalistou v klášteře vrbenském a u křížovníků v Praze, absolvoval varh. kurs u R. Führera a učil se hudbě u Vitáska a ve Vídni u Assmayera (1836). Zpěvu se učil t. u A. Curciho. Jako tenorista působil od 1840 u opery v Lublani, v Pešti, v Cáchách.

Když v IX. 1842 zřídil Stöger divadlo v Praze v Růžové ul., získán tam M. pro tenorový obor a působil tam do zániku divadla I. V. 1844. Odešel do Štuttgartu a Darmštadtu, od 1846 do VII. 1848 byl opět v Praze u Stavovského div. za řed. J. Hoffmanna. Zároveň byl od 1849 řed. Žofínského akademie. Zanechav dráhy pěvecké žil nejprve v soukromí, byl řed. kůru u P. Marie Sněžné (1853), u sv. Mikuláše v Praze III. (1854). K divadlu se vrátil za řed. Thomé jako kap. českých operních her od 1861. Když osvědčil pohotovou rutinu, byl pověřen sestavením operního souboru pro Prozatímní divadlo. Tento nesnadný úkol vykonal se zdarem, takže od I. III. 1863 stál v čele novému ensemblu jako kap. až do léta 1866, kdy jeho nástupcem se stal B. Smetana. Vrátil se do Prozatím. divadla koncem 1874 po onemocnění Smetanově jako řed. opery a působil tam do 1881, kdy odešel n. o. Byl pak řed. kůru u františkánů a křižovníků. Jako operní dirigent vynikal bezpečnou pohotovostí, pevnou rukou proti ensemblu a divadelní rutinou, ale ve vedení repertoáru nebyl vybíravý a neměl velkého pochopení pro rostoucí čes. operní tradici. Příliš dbaje obchodních zájmů divadla, kladl důraz na běžný libivý repertoár a zaváděl i operety a frašky se zpěvy. Proto platil za odpůrce Smetanova, jenž sledoval ve vedení čes. opery zcela jiné, čistě umělecké cíle, jak to proti M-ovi zdůrazňoval ve svých kritikách. M. napsal chrám. skladby (2 mše), hudbu k činohrám (*Jiříkovo vidění*, *Lesní panna*, *Švédové před Prahou*), písně, sbory a operu *Horymír* (před III. 1863). Jeho *Polka-mazurka* vyšla v Praze (1871). Chrám. skladby jsou v N.M. [Hud. Listy 1874, 45 a d. Čes. Varhaník I. 19. D. X. 319. E. Paukner v C. XLIV. 81/82. O. Teuber: *Gesch. des Prager Theaters* III. (1888, 303, 316, 322, 361, 686 a d.) O. Hostinský: B. Smetana (1901, 21 a d.). B. Kalenský: M. a Smetana (D. XXXV. 2 a d. Opatrně!)]

* **Maýr, J a r o s l a v, Dr.**, vydal v Praze u Hoffmanna kolem 1898 své klav. skladby, písně a muž. sbory.

© **Maýr, J o h a n n S i m o n**, it. sklad. německého původu, * 14. VI. 1763, Mendorf (Bavorsko), † 2. XII. 1845, Bergamo. Psal se později Giovanni Simone M. Stud. univ. a hudbu v Ingolstadtě, věnoval se pak zcela hudbě v Itálii, kde se zdokonalil zvl. v Benátkách u Ferd. Bertoniho. Od 1802 byl v Bergamu chrám. kap., od 1805 prof. skladby a řed. hud. ústavu (učitel Donizettiho). Napsal od 1794 více než 70 oper, v nichž je hromaděním instrumentálních prostředků a j. jedním z předchůdců t. zv. velké opery. Vedle toho složil již za benátského pobytu několik oratorií, dále mše,

rekviem, žalmy a j. Italský životopis Haydnův (*Brevi notizie... di G. Haydn*, 1809), spisy teoretické. [L. Schiedermaier: S. M. (2 sv., 1907/10, ref. v H.R. IV. 99). H. Kretzschmar v Petersově Jahrbuchu 1904 a v *Gesammelte Aufsätze* II. C. Schmidl: S. M. (Terst 1935). Něm. překlady dvou zajímavých článků L. Schiedermaier v SIMG. VI. a VII. K zastoupení chrám. skladeb v našich sbírkách v N.M., HAM a j. Jeho jméno je tu psáno nejrozmanitějším způsobem, často bez křestn. jména.]

© **Maýr, P i e t r o**, od něhož je v HAM. zachována skladba *Der grimme Todt mit seinem Pfeil* ve slohu koncertantním z kostela sv. Jakuba v Brně, je snad totožný se sklad., jehož uvádí QL. pod heslem *Meyer, Peter I.* Byl v XVII. stol. městským hud. v Hamburku.

© **Maýr, R i c h a r d**, znamenitý něm. basista, * 18. XI. 1877, Henndorf (u Salepurku), † 2. XII. 1935, Vídeň. Byl od 1902 ozdobou vídeňské dvorní opery a účinkoval mnoho t. při slavnostních hrách v Bayreuthu. [O. Kunz: R. M. (Št. Hradec-Víd. 1933).]

© **Maýr, R u p e r t I g n a z**, něm. sklad., * 1646, Schärding (Horní Rakousy), † 7. II. 1712, Freising. Byl 1685/1706 housl. mnichovské dvorní kap., pak biskupským kap. ve Freisingu. Napsal zajímavé ork. suity a skladby motetové, zvl. žalmy a offertoria (sbírka offertorií, nazv. *Gazophilacium musico sacrum* - Augšpurk 1702 - je podle Trollova upozornění t. v knihovně pražské metrop. kapituly). Výběr skladeb chrám. vyšel 1937 u Litolffa. [K. G. Fellerer v *Neue Musikzeitung* XLVIII. 17 a v *Archiv für Musikforschung* I. 83, B. Ulrich v SIMG. IX.]

© **Maýr, S i m o n**, v. *Maýr, Johann S.*

© **Maýrberger, K a r l**, významný hud. starého Prešpurku, * 9. VI. 1828, Vídeň, † 23. IX. 1881, Prešpurk. Žák Gottfr. Preyera, kap. u sv. Štěpána a prof. kons. ve Vídni. Byl v Prešpurku prof. hudby na učit. ústavě a sborm. *Liedertafel*, od 11. VII. 1869 dirig. *Kirchenmusikverein*, kde provedl 1872 po prvé Lisztovu *Ostřihomskou mši* a opakoval ji v nejbližších letech téměř pravidelně, jako se vůbec velmi zasloužil o Lisztův kult v Prešpurku. Také jinak byla jeho dirig. činnost velmi hodnotná. S k l a d b y: *Die Entführung der Prinzessin Europa* (burleskní opereta, Prešpurk 1868), opera *Melusina* (1. jedn. 1871, celek 1876), hudba k Öhlenschlägrově činohře *Yrsa*, ouvertura *König Helge*, mše D, motety, mužské sbory. S p i s y: *Lehrbuch der musik. Harmonik I.* (Prešpurk-L. 1878), *Die Harmonik R. Wagners an Leitmotiven aus Tristan und Isolde erläutert* (Chemnitz 1882, částečně otisk z

Bayreuther Blätter). Z jeho soukromých žáků vynikl klavírní virtuos G. Zichy. [D. Orel: Fr. Liszt a Bratislava (Brat. 1925, zvl. 9/10; dopisy Lisztovy M-ovi 31/34).]

© **Mayrhofer**, R o b e r t, něm. hud. teoretik, * 22. V. 1863, Gmunden, † 5. III. 1935, Salepurk. Žil většinou v Brixenu. Hlavní práce: *Psychologie des Klanges und die daraus hervorgehende theoret.-praktische Harmonielehre...* (1907), *Die organische Harmonielehre* (1908), *Der Kunstklang* (I., 1910), *Zur Theorie des Schönen* (1911).

© **Mayseder**, J o s e p h, něm. houslista, * 26. X. 1789 a † 21. XI. 1863, Vídeň. Žák Pavla Vranického, vystoupil veřejně již 1800, ale koncertoval potom samostatně jenom velmi málo, zato proslul ve kvartetě Schuppanzighově a jako sólista dvorní opery. Hodnotné housl. koncerty, přednesové kusy, etudy, hudba kom. a j. (celkem 63 op.) [Nekrolog ve Slavoji IV. (1864), 29 a d.]

© **Maysenberger**, v. *Maissenberger*, Christ.

* **Mazak**, A l b e r i c u s, též Maczak, * 1609, Ratiboř ve Slezsku, † 9. V. 1661, Vídeň. Vstoupil 1631 do řádu cisterciáků v Heiligenkreuzu, byl cantor chori ve Vídni. Vydal ve Vídni 3 díly *Cultus harmonicus* (I. 1649 - moteta, II. 1650 - mše, III. 1653 - offertoria). První 2 díly a rukopis skladby v Kroměříži. [Dlabač, Q.L. Trola v C. 1934, 79. Breitenbacher I. 25/26, 44 a d.] E. Tr.

* **Mazanec**, J o s e f, napsal píseň *Když zvony Prahy hovoří*.

* **Mazánek**, J a n, čes. hud. pedagog, * 13. V. 1851, Hostovice u Pardubic, † 29. XII. 1937, Ústí n. O. Hudbě se učil u svého otce, učitele. Stud. na učit. ústavě v Hradci Králové. Od r. 1869 byl podučit. a od r. 1873 učit. v Ústí n. O. Vyd. *Vyučování zpěvu na školách obecných a měšť. I./III.* (FrU. 1887/94), *Cvičebnici zpěvu pro školy měšť.* (1894) a *Cvičebnici zpěvu dle not pro žáky škol obecných* (1900, 3 seš.). V C. XV. 49 a d. má článek *O vyučování zpěvu na školách obec. a měšť.* Psal též do Lehnerovy Cecilie (*O reformě chrám. hudby* VI. 68). [J. Záborský: Paměti cecilské hud. jednoty v Ústí n. O. 162/163. Věstník pěst. a hud. XXXV. 95/96 a XLII. 7; Vlastivědný sborník východočeský IV. (1929), 109 až 112. Sborník: J. M., čes. učitel, pěvec a hud. 1851/1937 (Ústí n. Orl. 1938).]

* **Mazánek**, V á c l a v, napsal několik žertovných sborů: *O tom velkém poplachu*, *Sboření Jericha* (Pr.), *Už ho vedou*, *Martina* a j. Některé jeho sbory vyšly ve Vlastimilu XVIII. 98 a v Hlaholu č. 81. R. 1873 je doložen jeho pobyt ve Vídni. Č. G.

© **Mazarakij**, A n d r e j Valerianovič, ruský housl. a hud. pedagog, * 1853, Kišinev. Stud. u Alarda, v Oděse u Čarnové a Kuzminského (teorie hudby). Byl prof., později

řed. oděské hud. školy. Dopisoval do místních časop. a do revue Russkaja Muzyk. Gazeta. Sš.

© **Mazarov**, T o d o r Rusev, bulh. operní tenorista, * 2. II. (st.) 1905, Pavel Banja (u Kazanlaku). Jeho otec i děd byli lidoví pěvci. Stud. střední školu v Kazanlaku, zpěv na hud. akademii v Sofii u Marinové (3 léta) a u Ž. Minčeva. Statoval od XI. 1932 v sofijské Nár. opeře, od IX. 1933 do V. 1937 zpíval tam hlavní úlohy svého oboru. Vynikl zvl. jako Radames, Don José, Othello, ale t. jako Jeník v *Prodané nevěstě*. Na podzim 1937 byl angaž. k státní opeře vídeňské, kde vytvořil m. j. v II. 1938 Dalibora v novém nastudování Br. Waltra. Vystupoval t. v Brně (něm. div.) a v Praze. G. B.-J.

© **Mazas**, J a c q u e s Féréol, franc. housl., * 23. IX. 1782, Béziers, † 1849. Žák pařížské kons., po skvělých uměl. cestách a kratší pařížské činnosti 1837/41 řed. hud. školy v Cambrai. Napsal školu housl. (nové vyd. Jan Hřímálý), violovou, houslové koncerty, dua a velmi cenné etudy. České revue (u MU.) pořídili Jindř. Bastař (*Etudes* op. 36), Jan Mařák (*6 duos* op. 39 a *12 petits duos progressifs* op. 70), Št. Suchý (*12 snadných duet* op. 38 a *6 velmi snadných duet* op. 60).

© **Mazek**, ?, maď. houslista na dvoře Tökölyho v Košicích, napsal maď. dílo o houslích s politickými úvahami. Něm. překlad vyšel s názv. *Ungarische Wahrheits-Geige...* (Freiburk 1683). [Szinnyei: Bibliografie.] F. Z.

© **Mazurin**, K o n s t a n t i n Mitrofanovič, ruský hud. spis. a pedagog, * 1866, Moskva. Věnoval se studiu zpěvu u mnohých významných učit. v Rusku i za hranicemi (Lavrovskaja, Barcal, Gänsbacher a j.), získal si značných znalostí vokální pedagogiky a napsal *K voprosu o sposobu elementarnago prepodavanija muzyki, K istorii i bibliografii penija* (Moskva 1893), *Metodologija penija* a j. Sš.

© **Mazza** (macca), F r a n c e s c o, známý zvl. svou 2. knihou 5hl. madrigalů (Benátky 1584), je v N.M. zastoupen dvěma hlasy prvé madrigalové sbírky (Ben. 1590). [QL.]

© **Mazza** (macca), G i u s e p p e, italský sklad., * 3. III. 1806, Lucca, † 20. VI. 1885, Terst. Byl operním kap., později varh. Četné opery. Jedna altová barcarola vyšla v Praze.

© **Mazzaferata** (macca-), G i o v a n n i Battista, it. sklad. XVII. stol., rodem z Pavie. Byl ve Ferrare kap. bratrstva Accademia della morte a vyd. 1668/80 skladby chrám., madrigaly, canzonetty, triové sonáty.

© **Mazzini** (maccí-), G i u s e p p e, it. myslitel a politik, 1805/1872, napsal 1835 pojednání *Filosofia della musica* (vyd. 1836,

nově Řím 1936, G. B. Penne). [D. Perini v *Rassegna musicale* II. 18 a d.]

© **Mazzocchi** (madzokki), **Domenico**, význačný it. sklad., * 8. XI. 1592, Civitá Castellana, † 20. I. 1665, Řím. Byl ve službách rodiny Borghese v Římě. Napsal světská oratoria k Vergiliově *Eneidě* a k *Osvobozenému Jerusálemu* od T. Tassa, operu *La catena d'Adone* (1638), skladby chrám., madrigaly a j. Zajímavě spojuje stíle nuovo s odkazem římské školy. V jeho tištěných skladbách se setkáváme s dynamickými pokyny, tehdy ještě velmi významnými. Jeho bratr **Virgilio M.**, * 22. VII. 1597 a † 30. X. 1646, Civitá Castellana, byl od 1628 kap. u sv. Petra a od 1629 v Lateranu. Napsal vedle skladeb chrám., oratorií a madrigalů snad první komickou operu *Chi soffre speri* (s M. Marazzolim, k libretu kardinála Rospigliosioho, 1639). [A. Cardinali: *Cenni biografici su D. a V. M.* (1927). H. Goldschmidt: *Studien zur Gesch. der ital. Oper im XVII. Jhd.* (I., 1901, 8 a d.).]

© **Mazzocchi**, **Virgilio**, v. *Mazzocchi*, Dom.

© **Mazzucato** (maccuká-), **Alberto**, it. sklad. a spisov., * 28. VII. 1813, Udine, † 31. XII. 1877, Milán. Byl 1839/51 na milánské kons. učít. zpěvu, pak skladby a od 1872 řed. Rozsáhlá činnost sklad. a zejména spisov. (teoretické práce, učebnice a pod.).

© **McCormack** (mäkkormäk), **John**, slavný tenorista, činný v Novém Yorku, * 14. VI. 1884, Athlon (Irsko). Po skvělé dráze operní se věnoval zvl. koncertnímu zpěvu. [O pražském koncertě 1923 v. D. XXXIX. 96.]

© **McEwen** (mäkjuen), **John Blackwood**, angl. sklad., * 13. IV. 1868, Hawick (Roxburghshire, Skotsko). Stud. na Royal College of Music, byl od 1898 učít. a je od 1924 řed. Royal Academy of Music (nástupce Mackenzieho). Napsal operu, hudby k činohrám, 5 symf., symf. báseň, ork. suitu, violový konc., mnoho skladeb kom. (14 smyčc. kvartet, 4 housl. sonáty a j.), klav., kantáty a písně. Byl členem výboru, jenž 1926 organisoval Janáčkův festival v Anglii.

© **McNaught** (mäknót), **William**, angl. hud. spisov., * 1. IX. 1883, Londýn. Syn Williama Graye **M**-a (1849/1918), hud. spisovatele, jenž 1909/18 vyd. časop. *Musical Times*. Vzdělán v Londýně a Oxfordu. Nastoupil po svém otci ve vydavatelství *Musical Times*, byl t. referentem *Morning Post* a j. Spis: *Modern Music and Musicians* (Ln. 1937).

© **McPhee** (mäkfí), **Colin**, amer. sklad., * 1901, Toronto (Kanada). Vzdělán v Novém Yorku a v Paříži, značně na něho působila hudba lid. (námořnické písně) a

roční pobyt na Bali. Hlavní díla: Klav. koncert s dechovým oktetem, klav. kvintet, symfonie (jednovětá), *Sea Chanty Suite* pro zpěv, klavíry a bicí nástr. [Cowellův sborník *American Composers on American Music* (1933, 40 a d. a 209).]

* **Mecler**, **Pelhrimovský**, **Jan**, se kryje asi pod pseudonymem **J. M. P.** v rukopise v Rakovnici, kde byl kolem 1598 učít. [E. Trola v C. 1933, 53.] E. Tr.

* **Mečíř**, **M.**, vyd. u FrU. 1889 své klav. tance.

* **Medalová**, **Viléma**, čes. mezzosopránistka, * 6. VII. 1841, Benešov u Prahy, † ?. Učila se zpěvu na pražské kons. (u Gordigianioho, 1853/57) a u K. Podhorské. Působila hlavně na divadlech v cizině (ve Frankfurtu n. M. a j.). Zb.

* **Medek**, **F. Benedikt**, * 23. X. 1755, Žďár na Mor., † 1. VII. 1818, Krasnice. Premonstrát v Nové Říši, byl kantorem a kooperátorem ve Studené na Mor. a farářem v Krasnicích. Má v Nové Říši chrám. arie. V HAM. jsou chrám. skladby od Medka bez křest. jména z doby po 1800.

© **Meder**, **Johann Valentin**, německý sklad., * poč. V. 1649, Wasungen, † koncem VII. 1719, Riga. Byl 1687 městským kap. v Gdaňsku, později v Královci, od 1701 varh. v Rize. Opery (2), pašije, motety, kantáty, suite *Der polnische Pracher*.

* **Mederitsch**, **Jan**, pův. Jan Mejdrický, zván též Gallus de **M.** anebo Metritsch, Metritz, čes. sklad. v emigraci, * 29. V. 1746, Nymburk, † kolem 1835, Lvov. Stud. v Praze a ve Vídni. Byl 1781/82 divadelním kap. v Olomouci, 1784 žil ve Vídni, od 1794 kap. v Budíně (Maďarsko), od 1796 opět ve Vídni učitel hudby (jeho žákem byl též Grillparzer). Ve Lvově se stýkal s Mozartovým synem, jenž přenesl hud. sbírku **M**-ovu do Šalcpurku. Psal skladby klav. (sonáty, koncerty), komorní (tria, kvarteta, kvinteta), singspiely (*Babylons Pyramiden* - 1797, *Macbeth*, *Der letzte Rausch* a j.) a chrám. hudbu (mše, offertoria). Jeho skladby byly značně rozšířené a zachovaly se v knihovnách v Německu a v Itálii. Něco vyšlo též tiskem. U nás jsou zachovány jeho skladby v N.M., ve Vys. Mýtě, v Kačíně, Třeboni, Kroměříži, Náměšti n. Osl. [Fétis. QL. *Neue Musikzeitung* 1905, č. 16. HAM. a jeho evidence. Dodatek E. Trola. Datum narození farní úřad v Nymburce.]

© **Mediňš**, **Jānis**, přední lotyšský sklad., * 9. X. 1890, Riga. Bratr Jazepse **M**-e. Hudbě se učil na hud. ústavě v Rize (do 1908), ve skladbě samouk. Byl 1904/13 členem ork., 1914/16 vedl klav. oddělení firmy Diederichsovy v Petrohradě, 1916/20 byl vojenským kap. R. 1920 se stal dirig. lotyšské nár. opery v Rize a prof. instru-

mentace na tamní kons., jímž je dosud, kdežto činnosti v operě zanechal a stal se hud. ředitelem rozhlasu. Ve své tvorbě, jež vychází z Wagnera a Rich. Strauße, je předním reprezentantem novějších snah v lotyšské hudbě. Skladby: Symfonie e (1913), 3 ork. suity, 2 symf. básně (*Immante* - 1924, *Zilais Kalus* - 1927), violonc. koncert h, kantáta *Latvijas Dziesma* (1923), četné skladby klav. (zvl. *Dainas*), housl. a písně. Vrcholem jeho sklad. činnosti jsou opery: *Uguns un Nakts* (Oheň a noc, 1921), *Dievi un Cilvēki* (Bohové a lidé - 1922), pohádka *Sprīdītis* (Paleček - 1927). Sš.

© **Mediňš**, J a z e p s, lotyšský sklad., * 13. II. 1877, Kovno. Bratr Jānise M-e. Vzdělán 1889/96 na hud. ústavě v Rize, jehož byl pak 1901/11 řed., zároveň 1907/11 dirig. lotyšského div. R. 1916/21 byl dirig. opery v Baku, 1922 se vrátil do Rigy, kde do 1925 dirig. národní opery. Navazuje na klasické tradice. Skladby: Symfonie D, symf. básně, violonc. koncert, suite pro violonc. a klav., písně, sbory, 2 balady pro sóla, sbor a klav., populární opera *Vaidelote* (1927). Sš.

* **Medňanský**, M a r t i n, pseudonym Sava Pepkin, Dušan, sběratel slovenských lid. písní, * 10. X. 1840, Divinka, † 3. XI. 1899, Istebník. Římskokatol. farář v Beckově, člen Kmetovy Slovenskej cirkevnej liter. školy ostrihom. semeniska. Psal básně, cestopisy a překládal ze Schillera a Lermontova. Jím nasbírané písně ve Sloven. Spevoch I./II. E. H.

© **Medřický**, F r a n j o (František), český řed. kůru a sklad. v Jugoslavii, * 5. X. 1890, Ždánice. Stud. v Brně nižší gymn. a varh. školu (L. Janáček, Fr. Musil, Ferd. Vach) a byl korep. brněnského N.D. Konaje vojenskou službu v Pole, sblížil se s charv. hud. životem a byl pak na Visu varh. a kap. sokolské hudby. Za války vyučoval ve Vídni na námořnické škole, později na soukromé hud. škole v XXI. okrese a od 1. III. 1919 je v Sisku varh., kap. městské hudby, sborm. a učít. zpěvu na gymn. Napsal 3 latinské a jednu charv. mši, rekviem, tedeum, litanie, varh. skladby. [Barlé, Sveta Cecilija XXIV. 95. Zprávy Fr. Šidaka v Záhřebě. Datum naroz. farní úřad ve Ždánicích.]

© **Medtner**, N i k o l a u s, v. *Metner*, N.

* **Medvecký**, K a r o l, sběratel slovenských lid. písní, * 10. VI. 1875, Dol. Lehota, † 11. XII. 1937, Bojnice. Probošt bojnický, redaktor Časop. a Sborníku muzeálnej sloven. spoločnosti. Ve své monografii *Detva* (1905) má četné písně. Napsal *Sto sloven. ľud. balád* (1923), *Slovenské Trávnice* (Časopis Musejní sloven. Společnosti IX. - 1906, 85/87). E. H.

* **Medvecký**, S a m u e l, JUDr., sběratel slovenských lid. písní, * 20. VII. 1845, Vel. Slatina, † 1. VII. 1896, Zvolen. Byl od 1872 advokátem ve Zvoleni. Jím nasbírané lidové písně ve Sborníku Matice sloven. 1870. E. H.

* **Meel**, M., má ve *Funebrálu Evang.* (1740) píseň *Ted' já zde bidný červíček*. [Rizner: Bibliografia.] F. Z.

© **Meerts**, L a m b e r t Joseph, belgický housl., * 6. I. 1800 a † 12. V. 1863, Brusel. Byl od 1855 prof. tamní kons. Znamení etudy.

© **Megerle**, A b r a h a m, něm. sklad. a spisov., * 9. II. 1607, Wasserburg nad Innem, † 29. V. 1680, Altötting. Byl 1640 arcibiskupským kap. v Salcpurku, pak dómským kap. v Kostnici, dvorním varh. v Inšpruku (do 1653) a kanovníkem v Altöttingu. Množství chrám. skladeb, teoret. pojednání *Speculum musicum mortuale*. Doložen v Kroměříži rukop. skladbou *Peculator et consolator*. [QL. Breitenbacher I. 93, evidence HAM.]

© **Megli**, v. *Melli*, D o m. M.

© **Meglio** (-ljo), V i c e n z o de, it. sklad. a pianista, † 1883, Neapol. Opery, skladby chrám., kom., klav. Vyd. velmi rozšířenou sbírku neapolských canzon s názv. *Eco di Napoli*.

* **Megstržik**, M a u r u s, v. *Mejstřík*, M.

© **Mehlig**, A n n a, německá pianistka, * 11. VII. 1846, Štuttgart, † 16. VII. 1928, Berlín. Provdána *Falk*. Žačka Lebertova a Lisztova, žila do 1914 v Antverpách, pak v Berlíně. [O pražském vystoupení 1879 s Grützmacherem v. D. I. 33.]

© **Mehlich**, E r n s t, něm. dirig., * 9. II. 1888, Berlín. Vzdělán v Berlíně na vysoké hud. škole, byl div. kap., zvl. 1927/33 generálním řed. hudby v Baden-Badenu. Od 1934 v São Paulo. Činný t. skladatelsky.

© **Méhul** (meül), E t i e n n e Nicolas, významný franc. sklad., * 22. VI. 1763, Givet (v Ardennách), † 18. X. 1817, Paříž. Již jako desítiletý hoch byl varh. ve svém rodišti, teprve v nejbližších letech nabyt však poněkud soustavnějšího hud. vzdělání. R. 1778 přišel do Paříže, kde se dostal do styků s Gluckem a byl jím obrácen k dram. skladbě. R. 1790 debutoval v Opéra Comique, 1794 se stal jedním z inspektorů kons., 1795 členem akademie. Napsal celkem 38 oper, z nichž daleko nejdůležitější biblická opera *Joseph* (pr. Paříž, 2. II. 1807), dílo ještě dnes slavné a provozované, vynikající klasickou slohovostí, dramatickou pádností a skvělým zvukovým vybavením. Jeden z vrcholných projevů francouzské školy Gluckovy. Vedle toho si zaslouhuje zmínky zvl. *Uthal* (1806), především pro svoje zcela osobité zvukové vybavení (or-

kestr bez houslí!) a *Ariodante* (1798), kde snad po prvé v dějinách opery odpovídá určité dram. vzpružině stálá hud. myšlenka, uplatňovaná v obměnách průběhem celého díla. Látkově jsou pro nás zajímaví *Les Hussites* (1804). Tuto operu napsal M. k libretu Duvalovu podle Kotzebua, ale k provedení ve Velké operě nedošlo a věc se hrála jako výpravná činohra s hudbou v Théâtre à la Porte Saint Martin. Dnešní divadelní praxe se pokouší vzkřísit t. některé podružnější opery M-ovy (*Une folie* z 1802 v pražském Něm. divadle 1935). Vedle oper napsal M. několik baletů a operet, skladby chrám., symfonie, velké revoluční zpěvy (*Chant du départ, Chant du retour* a j.), sbory, klav. sonáty a j. Josef byl uveden ve Stavovském div. v prvním měsíci kapelnictví Weberova (IX. 1813), v Brně 1816, zvláštní význam má však v dějinách české obrozenské opery jako jedno z prvních českých představení (17. XI. 1824). V příloze Čechoslava vyšla jedna arie hned 1824. N.D. nastudovalo dílo nově 31. I. 1892 [Monografie o M-ovi napsali zvl. A. Pougin (2. vyd. 1893, tam 225/28 podrobně o *Les Hussites*) a R. Brancour (1913). H. Strobel: Die Opern von E. N. M. (ZfMw. VI. 362 a d.). E. Bücken: Der heroische Stil in der Oper (L. 1924). P. M. Masson: Les Chants anacréontiques de M. (Revue de musicologie XVIII. - 1934, 129 a d.). O. Teuber, Gesch. des Prager Theaters (II. 445) a A. Rille, Die Gesch. des Brünner Stadt-Theaters (98). Zd. Nejedlý: B. Smetana, zvl. II. Doklady rozšíření v N.M., HAM. a j.]

© **Mechetti** (-ket-), Pietro, hud. sklad., * 1775, † kolem 1835, Vídeň. Založil si 1798 ve Vídni závod, jenž přešel kolem 1830 na Diabelliho.

* **Měchura**, Eugen Leopold, čes. sklad., * 2. II. 1804, Praha, † 11. II. 1870, Votín u Klatov. Psán t. *Miechura*. Stud. střední školu v Klatovech, filos. a práva v Praze. Hudbě se učil u D. Webra a V. J. Tomáška. Vystudovav žil od 1828 ve Votíně, kde zdědil panství po svém otci Janu M-ovi, pražském advokátu. Jenom 1840/52 bydlel v Klatovech, účastně se soukromých hud. podniků na tamním děkanství. Je zajímavým příkladem, jak mohutně zapůsobily na českou kulturu politické svobody po r. 1860. Dříve národně utrakvistický, začal po 1860 psát v duchu uvědoměle českém, opíraje se hlavně o lid. písně. Stýkal se s nově založeným čes. pěv. spolkem Šumavan v Klatovech (od 1862) a s jeho zakladateli Mansv. Kličkou a zvl. se spisovatelem A. V. Šmilovským, jakož i s klatovským rodákem Lud. Procházkou, začal skládat na české texty Erbenovy, Čelakovského, Jablonského a j. Z té doby je t. jeho jediná česká opera

Marie Potocká. Ačkoliv se časem skladatelsky značně vypracoval a projevil ještě ve stáří pozoruhodnou duševní pružnost (vyšed z klasicismu, pochopil mimořádnost Wagnerovu), ačkoliv měl také v národní čes. společnosti oporu ve Frant. Palackém, jenž měl za choť jeho sestru Terezii, pronikly jeho skladby málo do veřejnosti. Příčinou byla hlavně jeho podivínská plachost, také život na venkově bez čilejšího osobního styku s Prahou. Skladby k o m o r n í: Smyčcová kvarteta č. 1 (1826), 2/6 (1837), 7/10 (1860), 10/11 (1861), 12 (1866), 13/14 (1869), smyčc. kvintet op. 16 (1829), klav. septet op. 20 (1830). O r k e s t r á l n í: Ouvertura op. 15 (1829) a k Ebertově tragedii *Das Gelübde*, slavnostní pochod op. 66 (1863), capriccio *Les mouches* op. 91 (1865), šest symfonií (c op. 37 - 1834, e op. 38 - t. r., g op. 76 - 1859, F, D a c - před 1865. P í s n ě: 6 písní op. 103 (Čelakovský, 1868), *Vyznání*, duo pro soprán a bas op. 100 (t., 1867), z mládí *Lieder aus P. Schulzes poetischem Tagebuche* (1824, Pr., Kromberger et Weber). S b o r y: *Ukolébavka* (Vesna), *Podlouháci* (Záboj 3), *Večer v lese* op. 92, *Balada o nešťastné žábě* (1865), *Svržená fuga* (1866, tyto dva tiskem), *Buď vůle Tvá* s varh. op. 104 (1868), 3 žertovné sbory op. 107 (1869). K a n t á t y: *Pohřeb na Kaňku* (Šmilovský, 1866), *Štědrý den* op. 96 (Erben, 1867), *Májová noc* (t., t. r.), *Credo mrtvých* (1867/68), *Mrtvý rej* (Hálek, 1870; poslední op. 109, nedokonč.). O p e r y: *Hiorba* op. 21 (J. Rittersberg, 1831, nedokonč.), *Der Schild* op. 63 (K. E. Ebert, 18. VI. 1843 až 18. III. 1844, pr. soukromě v Klatovech), *Marie Potocká* op. 107 (Jos. Kolář podle Puškina, 26. IV. až 27. VII. 1869, pr. Pr. 13. I. 1871). C h r á m o v ě: *Requiem* op. 36 (1837/38) a op. 78 (1860), mše, z nichž zvl. č. 3 a 4 (1855), menší skladby. Mimo to skladby klav., z nichž nově vyd. *Trois chansons sans paroles* op. 58 a *Trois impromptus* op. 105 (tyto z 1869) v revisi K. Svobody u Neuberta, lovecké kusy pro lesní roh. [Soupis děl pořídil M-ův vnuk Erv. Leop. Heller: L. E. Miechura und seine musikalischen Kinder (strojopis v N.M. a v městském museu v Klatovech). A. V. Šmilovský: L. E. M. (Hud. Listy I., 1870/71, 361 a d., přeprac. t. s názvem Starý Měchura ve Vybraných spisech II., 1881, 141 a d.) K. Svoboda v Klatovských listech z 2. II. 1924, Al. Hnilička v Konturách... (Pr. 1935). K. Stecker v H.R. III. 213/14. Ad. Šmolák: L. E. Miechura (Klatovy 1939). M. Očadlík: Opery L. E. M-y (Sborník prací k 50. naroč. Zd. Nejedlého, Pr. 1928, 129 a d.). O kantátách J. Theurer ve Věstníku pěveckém 1907. Al. Hnilička: Z dopisů L. E. M-y L. Procházkovi (H.R.

XIII. 214 a d.). Za hud. vzděláním I. 82, Hud. Zpravodaj III. 14, H.V. XV. 28. Skladat. pozůstalost M-ova v majetku vrch. rady A. E. Hallera v Praze.] -ek.

© **Mei, Girolamo**, it. učenec na rozhraní XVI. a XVII. stol., člen florentské cameraty. Jeho *Discorso sopra la musica antica e moderna* (Benátky 1602) se stalo pohodlně dostupným faksimil. vydáním (BBM., Mil. 1933).

© **Mei, Orazio**, it. sklad., * 1719, Pisa, † 1787, Livorno. Byl od 1763 dómským varh. v Livornu. Skladby chrám., klav., varh. a j.

© **Meibom, Marcus**, hud. dějepisec, * 1626, Tönning, † 1711, Utrecht. Jeho *Antiquae musicae auctores septem* (2 sv., Amsterdam 1652) byly až do sbírky Janovy nejdůležitějším tištěným souborem antických spisů o hudbě. [Zd. Nejedlý: Všeobecné dějiny hudby I. (Pr. 1930, 275/76).]

© **Meifred, Joseph J. P. Emile**, franc. virtuos na lesní roh, * 22. XI. 1791, Colmars (jihových. Francie), † 29. VIII. 1867, Paříž. Byl 1833/65 prof. pařížské kons., zdokonalil svůj nástroj a napsal pro něj dueta a práce didaktické.

© **Meijer, G. S.**, v. *Mayr, Joh. Simon*.

© **Meiland, Jakob**, něm. sklad., * 1542, Senftenberg (Dolní Lužice), † 31. XII. 1577, Hechingen. Byl do 1574 dvorním kap. v Ansbachu, dvě léta ve Frankfurtě n. M., nakonec varh. v Celle. Skladby duchovní a německé vícehl. písně.

© **Meilhac (mėjak), Henri**, franc. dramatik, * 1832 a † 6. VII. 1897, Paříž. Napsal jednak sám, jednak 1861/81 s Lud. Halévym a t. s jinými množství operních a operetních libret i vaudevillů. Nejslavnější jsou *Krásná Helena* (J. Offenbach), *Carmen* (Bizet), *Manon* (Massenet).

© **Meinardus, Ludwig**, něm. sklad. a spisov., * 17. IX. 1827, Hooksiel (Oldenbursko), † 10. VII. 1896, Bielefeld. Vzdělán v Lipsku a Berlíně, stud. t. u Liszta a A. B. Marxe. Působil v Hlohově (Glogau), Lipsku (na kons.), Hamburku a Bielefeldu. Z jeho četných skladeb rozmanitých oborů vyniklo oratorium *Luther in Worms* (1872). Z historických prací: *Rückblicke auf die Anfänge der deutschen Oper in Hamburg* (1878) a *Mattheson und seine Verdienste um die deutsche Tonkunst* (1879).

© **Meisel, Edmund**, něm. sklad. lehkého oboru, * 14. VIII. 1894, Vídeň, † 15. XI. 1930, Berlín. Stal se známým svými filmovými skladbami, zvl. k *Vojáku Švejkovi* a *Křižníku Potemkinovi*.

* **Meisl, František**, vydal u FrU. 1896 své taneční skladby.

© **Meister, Karl**, něm. sklad., * 25. VI. 1903, Augšpurk. Vzdělán v Mnichově u Cour-

voisiera a Hauseggera, působil v Landau, nověji v Norimberce. Skladby ork., kom., varh., klav., písně, hudba k činohrám.

© **Meister, Karl Severin**, něm. hud. pedagog a sklad., * 23. X. 1818, Königstein na Taunu, † 30. IX. 1881, Montabaur. Zahájil důlež. sbírku *Das kath. deutsche Kirchenlied in seinen Singweisen...* (1862), kterou pak uskutečnil W. Baumker.

© **Meitschik, Anna**, v. *Mejčíkova, A.*

© **Mejčíkova, Anna**, vynikající ruská altistka, † 8. VIII. 1934, Nový York (ve věku 59 let). Psána t. *Meitschik*. Působila před válkou u dvorních oper v Petrohradě a Moskvě, pak u Metropolitní opery v Novém Yorku.

* **Mejdřícký, Jan**, v. *Mederitsch, J.*

© **Mejerchol'd, Vsevolod Emiljevič**, vynikající ruský režisér, * 28. I. 1874, Penza. Psán t. *Mayerhold* anebo *Meyerhold*. Pro styl ruské operní inscenace stal se důležitým jako režisér Mariinského divadla v Petrohradě (od 1. IX. 1908). Nejvýznamnější jeho režijní činy byly tam 1909 *Tristan* (dekorace A. K. Šervašidze), 1911 *Orfeus a Eurydika* a *Boris Godunov* (dekorace Golovin), 1913 *Elektra* a 1917 *Kamenný host* (týž výtvarník). Po revoluci řídil vlastní divadlo v Moskvě, věnuje se hlavně činohře, ale zasahuje příležitostně t. do operního oboru. R. 1937 upadl v nemilost pro buržoasní sklony a byl zbaven řízení divadla, ale vyhrazeno jeho použití na jiném místě. Knihy: *O teatre* (1912), *Rekonstrukcija teatra* (1930). [Stat' I. Sollertinského, nazv. V. E. M. i russkij opernyj impresionizm ve sborníku *Istorija sovetskogo teatra* (red. V. E. Rafalovič, Leningrad 1934, 308/22). N. Volkov: *M.* (2. vyd. 1929). Srv. stat' o divadle v Ottově slovníku naučném nové doby II./1, str. 150 a d.]

* **Mejstřík, Maurus**, též Megstržik, čes. sklad., * 17. X. 1725, Chvalkovice. Byl od 1746 členem řádu benediktinů v Sázavě a od 1766 řed. kůru t. Má 1 mši u sv. Jakuba v Praze a v HAM. a 1 Salve ve sbírce Troldově. [Dlabač.] E. Tr.

© **Mejtus, Julij**, ukraj. sklad., * 1903, Jelizavethrad (nyní Vorošilovhrad). Vzdělán na hudebně-dram. ústavě v Charkově, kde stud. skladebnou teorii u Bohatyrjova. Napsal ork. kompozice *Mova mašin, Suita*, zvl. však se stal v tomto oboru známým svou skladbou *Na Dniprelstani* (oslava Dněprostroje). Vedle toho sonáta a j. pro housle a klav., skladby klav., sbory, písně, národopisná sbírka *Pisni narodiv Ukrajinu*, několik melodramů, hudby k činohrám a filmům. [V. Kostenko: Německýj expresionizm i vplyvy joho na ukr. muzyku (charkovská Krytyka 1930, IV.). Zd. Nejedlý: Sovětská hudba (Pr. 1936, 201).] SŠ.

© **Mel**, René de, sklad. pozdní nizozemské školy, * kolem 1554, Malines, † po 1596. Působil v Německu, Portugalsku, španělském Nizozemí, Itálii. Motety, madrigaly.

© **Mel-Bonis**, Mme, franc. skladatelka, * 1858 a † 18. III. 1937, Paříž. Rodným jménem Melanie Bonis, provd. Domange. Žačka Delibesova, Guiraudova a zvl. Cés. Francka. Skladby klav. (oblíbené dětské), kom., varh., písně.

© **Mela**, Domenico del, it. vynálezce pianina, * 1683 ? a † 1772 ?, Galliano. Z varhanářské rodiny, kněz. Jeho „piano-forte verticale“ v museu florentské kons. [A. Bonaventura: D. del M. (Borgo S. Lorenzo 1928).]

© **Melani**, jméno osmi bratří-hudebníků v XVII. stol. Nejdůležitější je z nich Jacopo M., * 6. VII. 1623, Pistoja, † nejspíše 1676. Napsal zvl. několik komických oper (prvá *La Tancia*, Florencie 1657), jimiž se řadí k průkopníkům toho uměl. druhu. Upoutávají poddajnými ariemi, pracovanými na ostinátním basu. Také Alessandro M. (1630?/1703) napsal vedle oratorií, chrám. a j. skladeb komické opery, kdežto Antonio, jenž byl 1659 ve službách arciv. Karla Ferdinanda, má zajímavé *Scherzi musicali* pro 1/2 housle a violu. [A. Ademollo: I primi fasti del Teatro... Pergola (Mil. 1884). H. Prunières: L'opera italien en France... (Pař. 1913). A. Damerini v Bolletino Storico Pistoiese XIX. (1917), A. Bonaventura v Il pensiero musicale (1922).]

© **Melante**, má v HAM. rukopisnou 6hl. mši sv. Jana Nepomuckého s nástroji z hudebnin Altmannových. Nejde jistě o skladbu Telemannovu, jenž užíval tohoto anagramu svého jména.

© **Melartin**, Erkki Gustaf, významný finský sklad., * 7. II. 1875, Käkisalmi (dříve Kexholm), † 19. II. 1937, Helsinky. Stud. v Helsingforsu, ve Vídni, Římě, Berlíně a j. Byl 1908/10 kap. ve Vyborgu, od 1911 řed. hudebního ústavu (kons.) v Helsingforsu. V jeho tvorbě se pestře pronikají prvky lidové s moderní technikou. Napsal nad 200 děl, především 7 symf. (prvá z 1902, 8. snad nedokonč.), symf. básně, 3 ork. suity, housl. koncert, 5 smyčc. kvartetů (e, G, Es, F, g), housl. sonátu E, skladby klav. (sonátu, preludia a j.), kantáty, sbory, písně (nad 200), několik hudeb k činohrám, operu *Aino* (podle Kalevaly, 1907), balet *Sininen Helmi* (Modrá perla, 1931). Úspěšně se uplatňoval jako dirig., zvl. ve skandinávských zemích a v Rusku. [O něm stručně Lopatnikov v časop. Melos XIII. 232 a Krause v Auftaktu XIII. 46.]

© **Melba**, Nellie, proslulá sopranistka,

* 19. V. 1861, Burnley (u Melbourne), † 23. II. 1931, Melbourne. Rodným jménem Helen Porter Mitchell, provdána Armstrong. Dovršila po některých dřívějších veřejných vystoupech svá studia 1886 v Paříži u Math. Marchesi, debutovala pak 1887 v Bruselu a zpívala s obrovským úspěchem po celém světě, uchvacujíc mladistvým kouzlem svého velmi objemného (b-f³) hlasu až do pokročilého věku. Rozloučila se s veřejným vystupováním teprve 1926 a žila pak v Melbourne. R. 1913/14 se účastnila Kubelíkova amerického turné. Vzpomínky: *Melodies and Memories* (1925). [Monografie napsali Agnes Murphy (1909) a P. Colson (1932), podrobný nekrolog v Larousse mensuel VIII. 728. Jar. Čeleda: Jan Kubelík I. (Pr. 1930, 112.). O pražském vystoupení v Něm. divadle 1900 D. XXII. 180.]

© **Melcer**, Henryk, polský pianista a sklad., * 25. X. 1869, Kalisz, † poč. V. 1928, Varšava. Jmenuje se t. M.-Szczański, příjmení psáno t. Melzer. Stud. na varšavské kons. u Strobla a Noskowského, klavír ještě 1891/93 ve Vídni u Leschetitzkého. R. 1895 dostal Rubinsteinovu cenu za svůj klav. koncert e, 1898 cenu Paderewského za koncert c. Konal úspěšné konc. cesty, kratší dobu působil na kons. v Helsingforsu a ve Lvově, řídil 1901/02 Lvovskou filharmonii, 1903/06 byl prof. vídeňské kons., od 1908 se uplatňoval dirigentsky ve varšavské filharmonii, pak se stal učitelem varšavské kons. a 1922/27 jejím řed. V jeho skladatelské tvorbě se spojuje dosti různorodý eklektismus s polskými prvky. Napsal opery *Marja* (1904) a *Protesilaos i Laodamja* (podle Wyspiańskiego), kantátu *Pani Twardowska*, pro klav. vedle uvedených koncertů drobnější charakteristické kusy a parafráze, sonátu G pro housle a klav., klav. trio g a j. V letech 1906/07 opětovně vystupoval s Frant. Ondříčkem. [Životopis a celkové ocenění Fel. Szopski, Muzyka (Glińskiego) 1926, 1. seš. O vystoupeních s Fr. Ondříčkem D. XXVIII. 94 a XXIX. 207.]

* **Melcer**, Josef, * 2. IV. 1800, Ostrá Lúka, † 18. XI. 1855, Garanšek, ev. farář v Slovenské Lupči a od r. 1834 v Garanšeku, má ve *Zpěvníku* z 1842 45 písní. [Rizner: Bibliografia.] F. Z.

© **Melcer-Szczański**, Henryk, v. Melcer, H.

* **Melci**, v. Meltzelius, J.

© **Mélesville**, franc. dramatik, * 13. XI. 1787 a † 7. XI. 1865, Paříž. Vlastním jménem Anne Honore Jos. Duveyrier. Byl advokátem, později vrchním státním zástupcem. Autor četných libret pro J. Offenbacha, Ad. Adama, Fr. Aubera a j., nejznámější se stal *Zampa* (pro Herolda). Častým spolupracovníkem byl mu jeho bratr Charles (1803/66).

© **Mel'gunov**, Jurij Nikolajevič, vynik. ruský hud. etnograf, * 30. VIII. (st.) 1846, Vetluga (v kostromské gub.), † 19. III. (st.) 1893, Moskva. Stud. soukromě klav. u A. Dreyschocka a Henselta, teorii u Larochea v Petrohradě, kde hrál veřejně již jako 12letý hoch. R. 1870 vstoupil na moskevskou kons., ale brzy ji opustil. Seznámil se v Moskvě se slavným badatelem o antické hudbě Rud. Westphalem, jehož vlivem se soustavně obrátil ke studiu rytmiky lid. písně. Společně s Westphalem vyd. 10 Bachových fug a preludií podle Westphalova periodisačního principu a napsal k nim úvod. Snažil se Westphalovy i své vlastní názory propagovat v letech 70tých četnými (více než 60) koncerty Bachových skladeb v Německu, později koncertoval v Rusku s houslistou Ferd. Laubem a violonc. K. Ju. Davidovem. Vlivem K. K. Šapošnikova, dobrého znalce a pěstitel ruské lid. písně, zcela se věnoval jejímu výzkumu. Sbírkou *Russkija pesni, neposredstvenno s golosov naroda zapisannyja* (I. 1879, II. 1885) s velmi cenným úvodem, kde podává M. teoretický rozbor ruských lid. písní a zákony jejich melodické a rytmické stavby, první také poukazuje k lidové heterofonii, patrné v t. zv. podgoloskách, jak zní termín M-ův. Článek *K voprosu o ruskoj narodnoj muzyke* (Etnograf. obozrenije 1890/VI.) a četná jiná pojednání, jež vyšla zvl. po jeho smrti ve sbírce Trudy Muzyk.-Etnografičeskoj Komissiji (*O ritme i garmoniji rus. pesen - I., Materialy po muzyk. rytmike - III.*, kde také jiné stati). [O M-ovi v. zvl. Etnografičeskoje Obozrenije 1903 - III. (články A. Maslova a N. Jančuka), *Russkaja Muzyk. Gazeta* (J. E. Liněva v č. 23/24 - s autobiografickými údaji; A. M., t. j. Maslov, v č. 11.), u nás L. Kuba: *Velkoruská hud. etnografie a J. N. M.* (D. X. 82 a d.).] Sš.

* **Melhuba**, Ignát, * 10. III. 1860, Měník (u Litovle), † 21. II. 1927, Olomouc. Byl říd. učitelem ve Střelicích a v Senici na Hané. Vyd. *Národní písně severní Moravy (Náš lid, jak ževí se ve svých zvycích... z kraje litovelského a severní Moravy*, Olomouc 1893). Č. G.

© **Melchior**, Lauritz, slavný dánský tenorista, * 20. III. 1890, Kodaň. Stud. zpěv zvl. u Vilh. Herolda a E. Grenzebacha, působil od 1913 v Kodani (zprvu v barytonovém oboru!), později zvl. u německých oper (1925/26 městská opera berlínská, od 1927 městská opera v Hamburku a 1929/33 státní opera v Berlíně), vedle toho od 1924 opětovně v Bayreutě, od 1926 u Metropolitní opery v Novém Yorku, kde nyní stále. Vynikající wagnerovský pěvec. [O účasti ve wagnerovském večeru České Filh. LHM.-T. VI. 21 a H.V. VII. 221.]

© **Melchissédec**, Léon, franc. barytonista a zpěvní pedagog, * 7. V. 1843 a † 23. III. 1925, Paříž. Působil od 1866 úspěšně u pař. divadel (hlavně v Opéra Comique), od 1894 vyuč. zpěvu na kons. Několik studijních děl.

* **Meličko**, Eduard, * 16. III. 1853, Turč. Sv. Martin, † ? Stud. na pražské kons. hru na pozoun (1867/73). Vyd. v Praze klav. skladby (*Souvenir de Velencie, patrně de Venise*). Č. G.

* **Meličko**, Jan, slovenský skladatel, * 22. XII. 1846, † 7. IX. 1926, Turč. Sv. Martin. Učitel a řed. kůru v Turč. Sv. Martině (1874/1926), dirigent Sloven. spevokolu, redigoval 1882/85 s J. Kadavým a K. Ruppeltem *Slovenské spevy*. Četné úpravy lid. a duchov. písní pro smíš. sbor. Napsal *Partituru*, úpravu nápěvů z Tranovského kancionálu pro smíš. sbor. [H.V. VII. 94. Datum naroz. a úmrtí evang. farní úřad v Turč. Sv. Martině.] E. H.

* **Meličko**, Michal, otec Jana M-a, učitele v Turč. Sv. Martině, napsal *Slovo o vychádzajúcom novom nápevníku*. (Orol Tatranský II.-1847, č. 37.). F. Z.

* **Meličko**, Vladimír, slovenský sklad., * 1893, Turč. Sv. Martin. Syn Jana M. Stud. na pražské kons., je tajemníkem Družstva Sloven. Nár. divadla v Bratislavě. Napsal klav. skladby, písně, sbory. E. H.

* **Melichar**, Jaroslav, čes. skladatel, * 26. III. 1902, Hlavice u Turnova. Studoval na pražs. konservatoři (housle u Felda 1917/26, varhany, skladbu a zpěv). Byl učitelem v hudeb. škole J. Buška (1923/24) a v ústavě legionář. sirotků ve Veleslavíně (1924/26). Vystudovav konservatoř, učil na matiční hud. škole v Opavě (1926/27), od 1927 působil na hud. škole v Liberci. Též koncertní činnost. Napsal klavírní a houslové skl., písně, chrám. hudbu a sokolská cvičení.

© **Melik-Pašajev**, A. Š., soudobý sovětský dirig., žák Malkův, uplatňoval se zprvu především jako symf. dirigent v koncertech státní filharmonie a je od 1934 jedním z prvních dirig. moskevského Velkého divadla, kde se energicky věnuje zvl. novým dílům. Jeho článek o Čyškově opeře *Bronenosce Potemkin* v. *Sovetskaja Muzyka* V./12, 104. [Zd. Nejedlý: *Sovětská hudba* (Pr. 1936, 69).]

© **Melik'an**, Romanos, arménský sklad., † 30. III. 1935, Tbilisi (Tiflis). Napsal symf. baladu *Zarvar*, skladby pro housle a klav., písně (cyklus *Zmruchtí a j.*), t. pro hromadný zpěv (tu zvl. vojenské arm. písně, vyd. 1930). [*Sovetskaja Muzyka* III./5, 98 a V./4, 105.] Sš.

© **Melik'an**, Spiridon, soudobý arménský hud. etnograf. Pokračovatel díla *Komitasova*. Sebral množství arm. lid.

písní, z nichž vyd. spolu s G. Gardašjanem 50 vanských písní (1928). Spisy: Dějiny arménské hudby (arm., Erivaň 1935) a *Gammy arm. narodnoj pesni* (1932). Na erivaňské kons. založil výborný sbor. Životopisných dat nebylo se lze dopátrat; snad zemřel. [Sov. Muzyka V./4, 105.] Sš.

* **Meliš**, Emanuel Antonín, čes. hud. spisov. a organisátor. * 15. X. 1831, Zminné u Pardubic, † 27. VI. 1916, Praha-Vršovice. Stud. na gymn. v Hradci Král. a práva v Praze, nemohl však dostudovat a věnoval se od 1851 spisovatelské dráze. V l. 1855/56 sloužil u pošty. Přispíval do Rozumových Zlatých klasů a do Praž. novin. V Mikovcově Lumíru 1857 otiskl stat *Stav nynější hudby v Čechách* (zprávy o hudebnících slovníkovou formou). O hud. život praž. se zasloužil zvl. založením časop. *Dalibor*, jež vydával se značnými obětmi 1858/64 a 1869 (v. PHS. I.). Tam se mu podařilo soustředit významné přispěvatele, jako A. W. Ambrose, F. Laurencina, V. V. Tomka, Ant. Rybičku, O. Hostinského, J. L. Bellu, Svat. Čecha, Ad. Heyduka, J. Nerudu, V. Hálka a j. Za jeho obzíravého a tolerantního vedení se stal časopis prvním významným hud. listem čes. V něm rozvinul plodnou a na svou dobu pozoruhodnou činnost spisov., která se vyznačovala smyslem pro čes. hud. historii a zájmem o současný hud. život. Zasloužil se tím, že uvedl ve známost četná jména čes. hudebníků minulosti. Jeho články (též pod pseudon. Em. Zminský a četné nepodepsané): *Stav hudby v Čechách v XVIII. st.* (1861), *Histor. drobnosti o čes. hudebnících* (1862), *O hud. nástrojařství v Čechách v XVII. a XVIII. st.* (t.), *O kapele Rudolfa II.* (1864), *O hud. dramatech v Čechách v XVIII. st.* (t.), *O pěstování oratoria v Čechách v XVIII. st.* (1863), *Chrám hudba* (1869), *První veřejné kvartetní produkce v Praze* (t.), *Vývin čes. písní* (1863), *Taneč. hud. na zač. XIX. st.* (1869), *Hist. jednoty pro zvelebení vojen. hudby v Čechách* (1860), *O vojen. hudbě* (t.), *Hudba na venkově* (1860/61), *Stručný přehled české operní literatury* (1869), *Jaké opery by se měly překládat* (1862), *O jednotě hud. umělců pražs.* (1863), *Reorganisace pražské varh. školy* (t.), *Děj. hud. nástrojů* (1859), *Karakteristika tonin* (1860), *Ženské skladatelky* (1863), *Haydnova hymna* (1869). Články o hudebnících 1858: K. L. Drobisch, Jos. Sokol, J. Vitásek; 1859: J. J. Abert, H. Bülow, F. X. Bixi, J. T. Krov, Fr. Pivoda; 1860: V. E. Horák, F. X. Parč, K. F. Pitsch, L. Ricci, Ad. Teršák, Tomáškovy *Eklogy*, V. J. Veit; 1861: Al. Drey-schock, V. Jírovec, Kat. Podhorská, J. L. Zvonař; 1862: Holan Rovenský, J. a L. Koželuhové, J. Kuchař, Jos. Seger, Mat.

Sojka, Fr. Škroup; 1864: V. Pichl; 1869: J. L. Bella, Ed. Nápravník, Jos. Slavík. Mimo to cenné články o čes. hudbě v *Mendelově Musikal. Konversationslexikon* (1870) a v *Riegrové Nauč. slovníku*, hud. referáty v *Národě* (1866) a feuilletony v *Illustr. Kurýru a Nár. Politice*. Jak sledoval nejnovější zjevy, svědčí, že napsal první životopis B. Smetany (D. 1863), jakož i článek o H. Berliozovi (t. 1869) a A. W. Ambrosovi (Hud. listy I. 1870). První také u nás soustavně seznamoval se slovan. hudbou: *Ruská hudba národní* (D. 1869), *Slovo o ruské hudbě* (t.), *Dějiny ruské hudby* (Riegrův Slovník naučný, též zvl. otisk 1870), *Musik-gesch. Russlands* (Meliš u Mendla) a články o Dargomyškém, A. Rubinsteinovi, Kar. Mikulim, Mich. Mioduszewském, K. Stankovičovi a j. Samostatně vyd. *Průvodce v oboru čes. tištěných písní* (s Jos. Bergmannem, Pr. 1863) a *Průvodce hudební a divadelní* (1868 a 1869). Pracoval pro rozvoj pjev. spolků literárně (*Slovo k čes. zpěv. spolkům*, D. 1862; *Zřizujme žen. sbory pjev.*, t. j. *O závodech zpěv. spolků*, D. 1863), vydavatelsky (založil 1860 s L. Procházkou sbírku muž. sborů *Záboj*) a organizačně (byl v komisi pro založení praž. Hlaholu). Založil 1860 kancelář pro opisování, transponování a úpravy skladeb a překládání textů, v II. 1864 Jednatelství pro divadlo a hudbu a výpomocný spolek Cecílii. Přeložil operní texty *Fidelia*, *Bludného Holandana*, *Kryšpína a kmotry* (L. Ricci) a *Sedmi slov Páně* (J. Haydn). Když 1869 zastavil navždy vydávání D., vzdal se záhy hudebně-liter. činnosti a věnoval se zemědělství. Byl 1871 až 1877 tajemníkem Průmyslové jednoty v Olomouci, založil 1878 v Malolánech u Zminného pokusnou zeměděl. stanici, byl od 1889 majitelem hostince (Melišovky) ve Vesce u Sezemie, vydával *Melišův Zeměděl. rozhled*, psal brožury o zelařství, cibulářství a pod. a odborné články zeměděl. do Neodvislých listů a Samostat. směrů. Své organizační a literární schopnosti přenesl z hudby na zemědělství, s nímž se seznámil již za svých studií v Praze. [Boh. Kalenský: E. A. M. (D. XXIV. 13 a d.) Věstník Pjev. XX. 49 a d. Č.H. XXII. 21 a d. H.R. IX. 381. Riegrův slovník naučný. Datum naroz. farní úřad ve Zminném.]

* **Melišek**, Antonín, čes. sklad. a kap., * 26. I. 1889, Praha. Stud. na Hudební akademii v Budapešti. Byl dirigentem p. pl. 22 v Jičíně (do VI. 1938), nyní v Jaroměři. Napsal pochody (*Vzhůru do Teplíc*, *Pochod p. pl. 22*, *Výstavní pochod 1934*), valčíky a j. Vše v rukopise. Č. G.

© **Melkich**, Dmitrij Michejevič (tak!), sovětský sklad., * 11. II. 1885, Moskva. Stud. v Moskvě práva, pak teprve hudbu.

Skladatelsky vzbudil pozornost již před válkou, ale v porevolučním hud. životě teprve nejnověji se účastní způsobem, jenž svědčí o hlubším vztahu k potřebám doby. Hlavní práce: Symf. skizza *U moře* op. 1 (1911), *Aladina a Palomid* op. 2 (podle Maeterlincka), *Epitaf* op. 7 (1916, památce padlých, v Praze uvedl ve svých koncertech Saradžev v I. 1926), symfonie op. 16, symf. plakát *Karusel'* op. 27 (pr. 1934), smyčc. kvarteta op. 13 a op. 18, kvarteto pro dechové nástr. (1935), trio pro hoboje, klar. a fagot op. 17, klav. sonáty (4) a drobnější skladby klav., písně, písňové cykly op. 8, op. 15 (tento t. s ork.) a k puškinským básním, sbory a sborové úpravy lid. písní a j. [Zd. Nejedlý v programu Saradževova koncertu a Sovětská hudba (Pr. 1936, 128). Sovetskaja Muzyka II./6, 81 (Karusel'), V./2, 103, V./3, 106. LHM.-T. V. 183.]

© **Melli, Gaudio**, měl prý podle zprávy Antima Liberatiho (z 1685) v XVI. stol. v Římě hud. školu, jejímž žákem byl Palestrina. Tato zpráva, kterou doplňuje Pitoni, jakož i zcela nesprávné ztotožnění tohoto záhadného M-a s Cl. Goudimelem, vedla k mylné domněnce, že Goudimel byl vlastním zaklad. římské školy. Setkáváme se s ní až do nejnovější doby (v. na př. Jar. Borecký: Stručný přehled dějin české hudby, 2. vyd., Pr. 1928, 22). [Srv. v literatuře o Palestrinovi a Goudimelovi.]

© **Melli, Domenico Maria**, rodem z Reggia, vyd. 1602/09 v Benátkách 3 knihy *Musiche...*, jež jsou z prvých dokladů monodie. Uváděn t. jako *Megli* nebo *Melii*. Jeho bratrem byl snad loutnista **Pietro Paolo M.**, činný ve Vídni a Ferrare, jenž vyd. v Benátkách loutnové tabulatury. [J. Racek: Slohové problémy it. monodie (Pr.-Br. 1938).]

© **Melli, Pietro Paolo**, v. *Melli*, Dom. M.

© **Melngailis, Emilis**, lotyšský sklad. a hud. etnograf. * 1874. Žák Rímského-Korsakova. Sbíral, zaznamenával, zkoumal a upravoval lotyšské lid. písně. Pod vlivem lid. hudby je t. jeho vlastní tvorba, nečetná sice, ale svěží: Sólové písně (na př. na básně J. Rejnise), sbory (některé zpíval u nás Reitera Koris), symf. básně (*Zilais Kalus - Modrý vrch*, *Velnu rija - Ďáblova suširna*) a j. [Viz heslo Lotyšská hudba v Ottově slovníku naučném nové doby III./2.] Sš.

* **Mělnický-Valenta, Antonín**, viz *Valenta-Mělnický, A.*

© **Mel'nikov, Ivan Aleksandr**, proslulý ruský barytonista, * 21. II. (st.) 1832, † 1906? Zpěvu se učil u Lomakina a (1866) u Repetta. R. 1867 s pronikavým úspěchem debutoval v Mariinském divadle v Petrohradě a byl jeho ozdobou do 1892. Nejlepší úlohy: Mlynář v Dargomyžského *Rusalce*,

Ruslan, Kňaz Igor a Boris Godunov. Zpíval t. v italské opeře (1898). R. 1890 založil smíš. sbor, jenž dosáhl jeho vedením skvělých výsledků. [Rok smrti podle poznámek ke korespondenci Čajkovského s pí. Mek II.] Sš.

© **Meloi, v. Melvi, Franc. Maria**.

* **Meltzelius, Jiří**, též Melcl, Meltzl, Melzel a Möltzel, čes. sklad., * 1624, Horšovský Týn, † 31. III. 1693, Praha-Strahov. Premonstrát. Byl řed. kůru u sv. Benedikta v Praze I. (1663/69), působil v Žateci a Milévsku, nakonec žil na Strahově. Byl považován za vynikajícího hud. V Kroměříži má 7 mší (1666/71), rekviem (1678), *Te Deum* (1671) a 2 nešpory. Měl též skladby v Oseku a Třebenicích [Dlabač. Breitenbacher I. 66. E. Trola v C. LIX. 9/11 a LXI. 3/4.] E. Tr.

* **Meltzl, Jiří**, v. *Meltzelius, J.*

© **Melvi, Francesco Maria**, má v Liechtensteinské sbírce v Kroměříži 5hl. motet *De nativitate Domini* s nástroji. Byl kolem 1650 minoritou a řed. kůru v Eugubiu. [Breitenbacher I. 97, evidence HAM. pod *Meloi*. QL.]

* **Melzel, Jiří**, v. *Meltzelius, J.*

* **Melzer, Antonín**, původně Mölzer, čes. varhanář, * 30. IV. 1839, Chotusice, † 8. VIII. 1916, Kutná Hora. Vyučil se ve Vídni, pracoval v Berlíně a 1859 založil varhanářský závod v Kutné Hoře. Zavedl u nás pneumatickou soustavu. R. 1885 zdokonalil pedálovou klávesnici tím, že zkrátil horní pedálové klávesy. Vývoz do ciziny. [Datum narození farní úřad v Chotusicích.] Č. G.

* **Melzer, Frant. X.**, má v N.M. chrám. skladby (též mše 1829) a klav. kvapíky z 1838. Snad totožný s učitelem Frant. M-em, jenž se nar. 1810 v Minčovicích, působil v Nasavrkách, Zaječicích u Chrudimě (1839) a ve Žlebech, kde † 13. VI. 1872. [V. Kryšpín: Obraz činnosti literární (1885).]

© **Melzer, Henryk**, v. *Melcer, H.*

* **Melzer, Josef**, čes. varhanář, * 6. III. 1871, Kutná Hora. Stud. reálku ve svém rodišti, vyučil se u svého otce Antonína M-a. Pracoval u velkých varhanářských firem v Kremži, Vídni, Frankfurtě n. O. a j. Od převratu vede otcův závod sám. Větší varhany z poslední doby: Chrám sv. Víta v Praze, Plečnickův kostel na Král. Vinohradech, v klášteře voršilek v Praze, v kostele sv. Václava ve Vršovicích, v síni Charlotty Masarykové v paláci Unitaria v Praze, v arcibiskupském semináři v Dejvicích, v Jiráskově divadle v Hronově, v krematoriu v Brně a Olomouci a j. Aplikace systému unit na pneumatiku. Též činnost přednášková. Č. G.

* **Mencel z Kolsdorfu, Matěj**, má 2 sbory v gratulaci bakalářům z r. 1608 (U.K. 52 Č 12). E. Tr.

© **Mencínskyj**, *Modest*, proslulý ukraj. tenorista, * 28. IV. 1876, Novosilky (Vých. Halič), † 12. XII. 1935, Stockholm. Syn řeckokatol. kněze. Stud. seminář ve Lvově, ale velké hlasové i hud. nadání obrátilo ho k uměl. dráze. Byl žákem Stockhausenovým ve Frankfurtě n. M., zahájil svou činnost v Elberfeldu a působil pak na něm. scénách, zvl. v Kolíně n. R. Vynikal ve wagnerovských úlohách (zvl. Siegfried, Tristan, Parsifal), ale výborně se uplatňoval t. v dílech Verdiho a v moderních operách Rich. Strauße, H. Pfitznera a Fr. Schreker. Nakonec král. kom. pěvec ve Stockholmu. Pilný propagátor ukrajinské lid. písně a hudby v cizině i ve vlasti, kam často zajížděl. [St. L'udkevyc, sborník Terem I. (1910) a časop. Šl'achy 1918, č. 1./6. V. Barvinškyj, Nazustrič 1936 - I. M. Vološyn, Nedil'a 1911, č. 47. R. Adam, Bühne und Welt 1913, č. 1.] Sš.

© **Mendel**, *Hermann*, něm. knihkupec a hud. spisov., * 6. VIII. 1834, Halle n. S., † 26. X. 1876, Berlín. Napsal monografii o O. *Nicolaiovi* (do Deutsche Musikerzeitung, kterou založil 1870 a redig. do své smrti), dvě práce o Meyerbeerovi (1868, 1869), četné články do hud. časopisů. Redig. *Musikalisches Konversationslexikon* (od 1870, do písmene M; dokončil po jeho smrti A. Reibmann), kde jsou o české hudbě cenné příspěvky Melišovy.

© **Mendelssohn**, *Arnold Ludwig*, něm. sklad., * 26. XII. 1855, Ratiboř, † 19. II. 1933, Darmstadt. Jeho otec byl bratrancem Felixe Mendelssohna-Bartholdyho. Studoval zprvu práva, pak v Berlíně hudbu. Působil v Bonnu, Bielefeldě, Kolíně n. R., od 1890 v Darmstadtě. Čestný doktor theol. a filos. Přední reprezentant něm. protestantské hudby chrám. v XIX. stol. četnými chorálními kantátami, motety a pod. Napsal t. několik oper, velké kantáty, 2 symf., symf. básně, housl. koncert, skladby kom., klav., sbory, písně. Vyd. některé skladby Schützy, Monteverdiho a Haslerovy. [Herm. Hering: A. M. (Řezno 1930).]

© **Mendelssohn-Bartholdy**, *Felix*, jeden ze zakladatelů něm. romantiky, * 3. II. 1809, Hamburk, † 4. XI. 1847, Lipsko. Syn židovského bankéře, nabyt v Berlíně širokého obecného vzdělání a jeho neobyčejné hud. nadání bylo vypěstěno zvl. vedením Lud. Bergera (klav.) a K. Fr. Zeltera (skladba), takže mohl již 1818 vystupovat pianisticky a uplatňovat se od 1820 skladatelsky. Seznámil se s Weberem a Goethem, vzbudil 1825 pozornost Cherubiniho, podnikl velké studijní cesty, 1826 vytvořil v ouvertuře ke *Snu noci svatojanské* op. 21 své první mistrovské dílo, 1827 byla v Berlíně prov. jeho opera *Die Hochzeit des Camacho* a 1829

dal veřejným provedením *Matoušových pašijí*, jež Zelter již dříve provozoval s berlínskou Singakademií soukromě, rozhodný popud k bachovské renaissanci. Po nových cestách působil od 1833 dirigentsky v Düsseldorfu, od 1835 v Lipsku jako ředitel Gewandhausu a povznesl tento koncertní podnik k vynikající úrovni. R. 1836 dosáhl čestného doktorátu filos., 1843 založil s M. Hauptmannem, Rob. Schumannem a j. lipskou konservatoř. Lipská činnost byla jenom přechodně přerušena povoláním do Berlína. Těžký nervový ořes, jež způsobila nena- dala smrt jeho milované sestry Fanny Cäc. Hensel, pianistky a sklad., urychlil jeho smrt. Jeho sklad. činnost, jež zasáhla téměř do všech oborů, vyznačuje se velikou formální uhlazeností a výrazovou ušlechtilostí, především sladkým půvabem a přístupností melodiky, jež časem přechází také v nehlubokou líbivost. Pro tuto neproblematičnost a nedostatek silné vášně byl M. již ve své době a více ještě později neprávem prudce odmítán. Největší obliby dosáhly jeho skladby klavírní, ne tolik 4 sonáty, více již rondo a capriccia, zvl. *Rondo capriccioso* op. 14 (1824), zejména však *Lieder ohne Worte* (8 seš. op. 19-b, 30, 38, 53, 62, 67, 85 a 102, vyd. od 1834), jež ovládaly mnoho desítekletí domácí hudbu i koncertní síň na úkor daleko hodnotnějších M-ových prací tohoto oboru, jak jsou jejich příkladem *Variations sérieuses* op. 54. V písni zůstává M. věren tradicím berlínské školy lidovým strofickým založením a obětuje působivé zpěvnosti deklamační přesnosti i básnickou výstižnost. Podobný ráz mají dvojzpěvy. Ve sborech zjišťujeme často povrchní sentimentalitu liedertaflovskou, která byla ovšem pramenem nesmírného rozšíření některých prací toho oboru (*Es ist bestimmt in Gottes Rat!*). Zato děkuje mu kantáta v baladě *Die erste Walpurgisnacht* op. 60 (1831/32) za projev velmi silný, jeho ž a l m y (motety) hodnotně rozmnožují repertoár protestantské hudby chrámové a veliká oratoria *Paulus* op. 36 (1834/36) a *Elias* op. 70 (1846) budí úctu vážnou, byť i ne vždy zcela úspěšnou snahou, spojit tradici Händlovu a Bachovu s romantickým duchem. Dramatickému oboru se věnoval M. zejména formou hudby k činohrám, především ke *Snu noci svatojanské*, jež vznikla 17 let po uvedení ouvertury a k Racinově *Athalii*, kdežto v *Oedipovi na Colonu* a v *Antigoně* k tragediím Sofoklovým se M. octl v ovzduší sobě cizím. Ve skladbě orkestrální je trvalý význam M-ův dán programními ouverturami koncertními, jež se formálně a věcně opírají o Beethovena a Cherubiniho, instrumentačně také o Webera a spojují stavebnou jistotu s pro-

gramní výstižností způsobem, jenž připravil s podobnými pracemi Berliozovými vznik symfonické básně. K tomuto typu se řadí již některé ouvertury hudeb činoherních, zvl. ke *Snu noci svatojanské*, samostatně jej reprezentují ouvertury *Die Hebriden* (*Fingalshöhle*) op. 26 (1831/32), *Meeresstille und glückliche Fahrt* op. 27 (1828/34), *Das Märchen von der schönen Melusine* op. 32 (1833) a *Ruy Blas* op. 95 (1839). Také jeho 5 symfonií (nejlepší 3., *Skotská* op. 56-1829/42 a 4. *Italská* op. 90 - 1830/33) má některé programní rysy a setkáváme se tu se zajímavými formálními volnostmi. Koncertní formu obohatil zejména slavným houslovým koncertem e-moll op. 64 (1844), jehož neobyčejně oblibě ustupují klavírní koncerty *g a d* i několik jednovětých konc. skladeb klav. s ork., z komorní tvorby vyniká smyčcový oktet *es* op. 20, 6. smyčc. kvartet *f* op. 80 a klav. trio *d* op. 49, 6 *varhanních* sonát stalo se vzorem četných podobných skladeb cyklických. V posledních letech bylo M-ovo dílo vyřadeno pro skladatelův plemenný původ z veřejného něm. života hud., v části vědecké literatury se pomíjí jeho jméno mlčením a jeho lipský pomník byl 1936 svržen a roztloučen, ale vliv M-ův na něm. hudbu byl velmi silný a zasáhl také pronikavě do skandinávské, anglické a jiných hud. kultur. U nás je toho dokladem zvl. K. Bendl svou vlastní tvorbou, četnými úpravami skladeb M-ových a sbormistrovskou činností v pražském Hlahole, jež se zálibně obracela k M-ovým skladbám, hojně provozovaným také t. zv. Societou a j. Výbor písni pořídil Fr. Pivoda (1895), nový Zd. Knittl (FrU.), dvojzpěvů K. Knittl (podle překladu Heydukova), revisi houslového koncertu O. Ševčík (Ol. Pazdírek), *Rondo capriccioso* vyd. F. Chadím. *Rozchod s lesem* v Žaludově zpěvníku II. Souborné vyd. skladeb J. Rietz u B. & H. 1874/77. [Z korespondence vyd. zvl. Reisebriefe (5. vyd. 1882), Briefe (1863), dopisy J. a Ch. Moschelesovým (1888), J. Schubringovi (1892), K. Klingemannovi (1900); A. A. Rolland: Lettres inédites de M. (Pař.). Německé celkové práce A. Reissmann (1867), F. Hiller (1874), W. A. Lampadius (1886), E. Wolff (1906), W. Dahms (1919), anglické W. S. Rockstro (1911, nově 1934), C. Winn (1927), S. St. Stratton (1934), franc. C. Bellaigue a P. de Stoecklin (obojí 1907), S. Hensel: Die Familie M. (1879, nejnov. Fr. Brandes 1932). Větší slohové studie napsali zvl. H. Mandt (Die Entwicklung des Romanischen in der Instrumentalmusik, 1927), Rud. Werner (F. M.-B. als Kirchenmusiker, 1930), G. Wilcke (Tonalität und Modulation im Streichquartett M-s und Schumanns, 1933), o Písniích beze slov W. Kahl v ZfMw.

III. 459 a d. K. Hoffmeister v H.R. II. 56 a d.]

◎ **Mengelberg**, Curt Rudolf, holandský hud. spis., dirig. a sklad., * 1. II. 1892, Krefeld. Stud. hudbu v Mnichově, Bonnu a Lipsku (žák H. Riemanna, PhDr. 1916). Synovec Willema M-a. Byl 1915/17 asistentem svého strýce, od 1917 red. programů Concertgebouw, od 1925 je mu svěřeno obecné vedení této instituce. Velké skladby kantátové, zvl. *Missa pro pace* (pův. pr. 1932, amsterodamský festival 1933), díla symf., písně (t. s ork.), kom. hudba. Ze spisů: *G. A. Ristori* (disertace, L. 1916), *G. Mahler* (t. 1923). Velmi se zasloužil o provedení *Prodané nevěsty* pražským N.D. v Amsterdamě 1936.

◎ **Mengelberg**, Willem Josef, slavný holandský dirig., * 28. III. 1871, Utrecht. Vzdělán zvl. na kolínské kons. Působil 1892/95 v Lucernu, od té doby je hlavním dirigentem Concertgebouw v Amsterdamě, kde řídí t. jiné podniky. Vedle toho vedl 1907/20 ve Frankfurtě n. M. t. zv. Museums-konzerte a Caecilienverein, od 1912 vystupoval často v Londýně, od 1921 v Novém Yorku (zvl. koncerty Philharmonic Society). R. 1928 čestný dr. columbijské univ., od 1934 prof. hud. vědy v Utrechtě. Znamý mahlerovský interpret. Velká mše, sbory a j. Dirig. pohostinsky t. Českou Filharmonii. [W. M. Gedenkboek 1895/1920 (Nyhoff-s' Gravenhage 1920). A. van den Boer: De psychol. Bettekenis van W. M. als Dirigent (Amsterdam 1925). E. R. Sollit: M. and the Symphonic Epoch (Nový York 1930, hol. překlad Haarlem 1931). O koncertě s Českou Filh. 15. XI. 1934 v LHM.-T. XIV. 112.]

◎ **Mengewein**, Karl, něm. dirig., sklad. a spisov., * 9. IX. 1852, Zaunröden (Durinsko), † 7. IV. 1908, Groß-Lichterfelde (u Berlína). Od 1886 v Berlíně sborový dirig. a pedag. Rozsáhlá sklad. činnost. Ze spisů: *Die Ausbildung des musik. Gehörs* (L. 1908).

◎ **Mengozzi** (-gocci), Bernardo, it. pěvec a sklad., * 1758, Florencie, † 1800, Paříž. Působil v Londýně a Paříži, od 1794 učil. zpěvu na pařížské kons., autor důležité školy (v. *Langlé*, Honoré Fr.M.). Opery, balet a j. [A. Pougin v RMI. XXV. 176 a 323.]

◎ **Ménil**, Félicien de, franc. sklad. a hud. spis., * 16. VII. 1860, Boulogne sur Mer. Mnoho cestoval, pak se usadil v Paříži. Napsal několik monografií, zvl. *Monsigny* (1893), *Josquin de Près* (1896), *L'Ecole contrapunctiste flamande aux XVe et au XVIIe siècles* (1906), *Histoire de la danse* (1904). Skladby dram., písně, zvl. t. na esperantské texty (esperantská hymna!), díla kom. a j.

© **Mennicke, Carl**, něm. hud. spisov., * 12. V. 1880, Reichenbach im Voigtlande, † koncem VI. 1917 na vých. bojišti. Byl zvl. žákem H. Riemanna (PhDr. 1905), rok korepeticem v Lipsku, 1907/11 dirig. v Hlohově (Glogau), operním kap. na několika místech, od 1913 dirig. v Helsingforsu. Cen- ná disertace: *Hasse und die Brüder Graun als Symphoniker* (1906). Příspěvky v 6./8. vyd. Riemannova Musiklexikonu, články a kritiky v *Neue Z. für Musik* a j. [Srv. D. XXVIII. 157.]

© **Menotti, Tatjana**, italská koloraturka, * 24. VI. 1910, Boston. Stud. zpěv od 1923 u svého otce Delphina M-ho, prof. kons. v Terstu, kde vystoupila na ústavním koncertě po prvé 1925 a jevištně 1930 (Páže v *Maškarním plese*). Byla členkou Opéra Royale v Kairu, 1931 v Nizze, zpívala v italských stagionách ve Vídni, v Reinhardtově berlínské inscenaci *Hoffmannových povídek* (1931/32). Vystupovala pohost. v četných it. divadlech, v Tunisu, Alžírě, ve Švýcarsku, Pešti, ČSR (od 1934). [Zprávy dr. L. Firkušný.]

* **Mensi, František**, * 27. III. 1753, Bystré u Chrudimě, † 28. XII. 1829, Pchery u Slaného. Stud. u jezuitů v Praze, byl kaplanem ve Smečně, farářem v Družci (1805/09) a v Pcherách. Žák Jos. Reichy a Kaj. Vogla. Jeho chrám. skladby jsou v Praze na Strahově (4), u sv. Jakuba (6) a v N.M. [Dlabač, Podlaha: Posvátná místa VII. 26, 114. C. XLIV. 144.] E. Tr.

* **Mensi, Leonora**, vyd. v Praze své klav. polky.

* **Menší, V. D.**, má v N.M. chrám. zpěv z 1. pol. XIX. stol.

* **Menšík, František Matěj**, varhanář, opravoval 1697 varhany v Telči. [Beringer a Janoušek: Město a panství Telč, 258.] E. Tr.

© **Menšíkov, Ivan Aleksandrovič**, slavný ruský barytonista, * 21. II. (st.) 1832 a † 25. VI. (st.) 1906, Petrohrad. Dokončil 1850 obchodní kurs a byl kancelářským obch. příručím. R. 1860 začal vystupovat koncertně, soustavně stud. zpěv 1866 (Repetto), vystoupil po prvé na Mariinském div. 24. IX. 1867, 1869 koncertoval v Londýně. R. 1877/78 vyučoval na petrohradské kons. [Podrobná autobiografie Ježegodnik Imper. Teatrov XVI., příloha, str. 176 a d.]

© **Menšíkova, Aleksandra Grigorjevna**, vynik. ruská dram. sopranistka ukrajinského původu, * 1840 (1846 ?) na Ukrajině, † 12. X. (st.) 1902, Petrohrad. Provdána *Meňšova*. Zpěvu se učila v Petrohradě (Ricci) a v Paříži. R. 1869 angažována do státní opery v Petrohradě, 1875/76 vystupovala s vlastní operní družinou v Oděse, 1876/80 znovu ve st. opěře v Petrohradě,

věnovala se pak činnosti pedag. a pohostinským hrám v Moskvě, Petrohradě a j. Její veliký, překrásný hlas se pojal s výborným dram. nadáním, vynikla zvl. v ruských operách. [Nekrolog Russkaja Muzyk. Gazeta 1902, č. 42. Srv. t. Ježegodnik Imper. Teatrov XIV., příloha, str. 223 a d.] Sš.

© **Menter, Sophie**, něm. pianistka a sklad., * 29. VII. 1846, Mnichov, † 23. II. 1918, Stockdorf (u Mnichova). Dcera violonc. Jos. M-a (1808/56), žačka Tausigova, Bülowova a Lisztova, provdána 1872/86 za violonc. Poppra. Velká činnost konc. a učit. (1883/87 na kons. v Petrohradě). Skladby klav., zvl. fantasie *Zigeunerweisen* s ork. Fr. Liszt považoval ji za nejlepší pianistku své doby.

* **Mentschel, v. Mentzel, E.**

* **Mentzel, Erazim**, něm.-čes. sklad., * 16. IX. 1709, Broumov, † 3. II. 1758, Wahlstadt ve Slezsku. Benediktin, varhan. v Břevnově, kde jsou jeho chrám. skladby. V Praze u sv. Jakuba jsou skladby se jménem *Mentschel* a *Mentzl*. Nejisto, jsou-li od Erazima M-a. [Dlabač; Memoria abbatum v U.K.] E. Tr.

* **Mentzl, v. Mentzel, E.**

© **Menuhin, Jehudi**, proslulý amer. housl., * 22. I. 1917, Nový York. Rodiče se přestěhovali do USA krátce před jeho narozením z Palestiny. Začal se ve svém 4. roce učiti u L. Persingera, vystoupil po prvé 1922 v San Francisku, později stud. ještě dvakrát u Ad. Busche a opětovně u Enesca. Obrovské úspěchy 1927 v Paříži a 1928 v Berlíně. Vystupoval poměrně málo, v Praze 5. XI. 1931. R. 1938 zanechal na delší dobu konc. činnosti, oženiv se s mladistvou australskou milionářkou. Hrál 1938 v Hollywoodu hlavní úlohu ve filmu *Symfonie šesti milionů*. Několik let doprovázela ho jeho sestra, pianistka *He ph z i b a h M.* (* 1921, San Francisco) a také sestra *Jalta* byla hudebně již v dětském věku neobyčejně vyspělá. [Lidové Noviny ze 7. VIII. 1938 (Trio M-ových se rozchází). LHM.-T. XI. 145.]

* **Menzel, J. A.**, vyd. v Praze 1828 své *Allemands* a kvapíky.

© **Menzinsky, Modest, v. Mencin'skij, M.**

© **Mepurnov, Georgij**, čečenský sklad., * 1901, Groznyj (na Kavkaze, Čečna). Hud. vzdělán na techniku v Rostově n. D. (3 léta u N. Chejfece) a na moskevské kons. (od 1930, teorie skladby u M. Gnesina). Napsal klav. *Gorskije eskizi, Poema, posv'asčennaja 10-letiju avton. Čečni, Kollektivnyj gorskij tanec, Geroičeskaja poema Čečni*, hudbu k činohrám *Alchan-Kala* a *Zejnal, Pesni Čečeno-Ingušetii* pro sbor a capp. a j. [V. M. Bel'ajev, Sov. Muzyka II./7, 20/30.] Sš.

© **Merbecke, John**, angl. varh. a sklad.,

* kolem 1523, † 1585. Pořídil prvý anglický zpěvník: *Booke of Common Praier Noted* (1550, několik nových vyd.).

© **Mercadante** (-ka-), Giuseppe Saverio Raffaele, it. sklad., * v IX. (křtěn 17.) 1795, Altamura (u Neapole), † 17. XII. 1870, Neapol. Žák Zingarelliho, zahájil činnost operního sklad. 1819 v Neapoli (*L'apoteosi di Ercole*) a napsal do 1866 (*Virginia*) asi 60 oper, z nichž nejúspěšnější *Elisa e Claudio* (1821), *I briganti* (1836), *Il giuramento* (1837), *Il bravo* (1839). Přechodný zjev od S. Mayra k Verdimu. R. 1833/39 byl dómským kap. v Novaře, rok v Lancianu, od 1840 řed. kons. v Neapoli. Již v Novaře ztratil oko, později ochablo t. druhé a 1862 zcela oslepl, takže své pozdější skladby musil diktovat. Vedle oper napsal mnoho chrám. hudby (zvl. asi 20 mší), kantáty, skladby ork. a j. [G. Bustico: S. M. a Novara (RMI. XXVIII. 361). G. Pannain: La musica a Napoli... (RMI. XXXVI.) Gius. de Napoli: La triade melodram. Altamura (Milán 1931). Doklady rozšíření u nás N.M. a HAM.]

© **Mercier**, Fr., v. Michel, Fr.

© **Méreaux** (meró), Jean Amédée Lefroid de, franc. vydav. hud. památek, * 1803, Paříž, † 25. IV. 1874, Rouen. Z varhanické a sklad. rodiny. Vyd. velmi cennou sbírku *Les Clavecinistes de 1637 à 1790* (3 sv. not a svazek textu, Pař. 1867).

© **Meredith**, Even, v. Holbrooke, Jos.

© **Merian**, Hans, něm. hud. spisov., * 1857, Basilej, † 28. V. 1902, Lipsko. Žil v Lipsku. Napsal *Gesch. der Musik im XIX. Jhdt.* (1902, 3. vyd. B. Egg s názv. *Illustrierte Gesch. der Musik von der Renaissance bis auf die Gegenwart*). *Mozarts Meisteroper* (1900), průvodce hud. dramaty Wagnerovými (pro sbírku *Opernführer*, H. Seemann Nachfolger, L.), symf. básněmi Straušovými a j. [O hlavní práci srv. D. XXIV. 122 a *Obzor liter. a uměl.* z 20. I. 1902.]

© **Merian**, Wilhelm, švýc. hud. vědec, * 18. IX. 1889, Basilej. Stud. hud. vědu v Basileji (Nef) a Berlíně, působí stále v Basileji. Od 1920 kritik *Basler Nachrichten*, od 1921 soukr. docent univ. a od 1930 mimoř. prof. Spisy: *Die Tabulaturen des H. Kottler* (disertace, 1916), *Die Klaviermusik der deutschen Koloristen* (1921), *Basels Musikleben im XIX. Jhdt.* (1920), *Der Tanz in den deutschen Orgeltabulaturen* (1927), *H. Suter* (1928, ve 2 sv. 1936). Četné články revuální. Jeden z organizátorů Mezinár. společnosti pro hud. vědu a její předseda.

© **Merikanto**, Aare, finský skladatel, * 29. VII. 1893, Helsingfors. Syn Oskara M-a. Stud. 1912/14 v Lipsku (M. Reger) a 1916/17 v Moskvě. Je prof. skladby na kons. v Helsinku. Symfonie (3), symf. básně (zvl. *Pan*), klav. koncert, housl. koncerty (3),

concertino pro housle, klar., lesní roh a smyčc. sextet, skladby kom., opera. [Karakteristika Lopatnikov, Melos XIII. 231.]

© **Merikanto**, Oskar, finský skladatel, * 5. VIII. 1868 a † 17. II. 1924, Helsingfors (Helsinki). Vzdělán v Lipsku a Berlíně, působil stále ve svém rodišti. Zasloužil se o rozvoj finské opery (1911/22 kap.), pro niž napsal 3 práce (zvl. *Pohjan neiti* - Dcera Pohjova, podle Kalevaly, 1899 a *Elinan surma* - Smrt Elinina, 1911). Hudby k činohrám, skladby instrum., sbory, oblíbené písně.

© **Měrka**, Vojtěch, PhDr., čes. dirigent a organizátor, * 5. II. 1888, Vřesovice. Uváděn t. jako *Mierka*. Otec nadučitel. Stud. gymn. v Prostějově 1899/1907, filos. fakultu v Praze 1907/12, kde se vedle filologie věnoval t. estetice a hud. vědě u O. Hostinského a Zd. Nejedlého. Byl prof. obchodní akademie v Prostějově a v Košicích, řed. v Nitře, od 1938 přidělen do Brna. V Prostějově vyuč. soukromě hudbě, 1915/19 učil zpěvu na středních školách, dirigoval, vedl stud. ork., redig. 1913/14 Hudební zprávy, kde uveřejnil m. j. pojednání *Písně Vít. Nováka*, psal kritiky a j. do Hlasů z Hané a významně přispěl k nové orientaci celého místního hud. života. V Košicích založ. a řídil 1927/29 Orchestrální sdružení, byl 1927/31 šéfem hud. oddělení rozhlasové stanice, red. 1927/29 slovensko-maď. divadelní týdeník a čs. týdeník *Za oponou*, byl 1919 až 1931 kritikem Slovenského Východu. V Nitře založil 1934 a řídil do svého odchodu Orchestrální sdružení, vedl t. žakovský ork. Napsal knížku *B. Smetana* (Košice 1924, 2. vyd. 1934), pojednání *O. Ostrčil* (Výroční zpráva Městské hud. školy v Nitře 1936/37) a *Leoš Janáček* (t. 1937/38), přispíval do LHM.-T. a j. časopisů. Rukop. skladby: Chrámové vložky, sbory, *Matičce* (J. Neruda) pro smíš. sbor, sólový tenor a ork. (pr. Prostějov 1916), ork. obrázek *Vzpomínka* (pr. t., t. r.), *Tři písně* (Jar. Vrchlický) pro baryton s ork. (pr. t. 1917), hudba k vánoční hře *Betlem* (pr. Prostějov 1917). Značná činnost přednášková. Překlady ze slov. literatur. [W. Ethen: Portréty a silhuety I. (Prostějov 1926, 177/82) a II. (t. 1936, 29/39). Hud. zpravodaj VI./3, 10 a VI./4, 3. Zdravica k 50. narozeninám dr. V. M-u (Nitra, bez roku).]

© **Merkel**, Gustav Adolf, něm. sklad., * 12. XI. 1827, Ober-Oderwitz (u Žitavy), † 30. X. 1885, Drážďany. Působil v Drážďanech. Cenné skladby varh., vedle toho písně, motety, klav. kusy.

* **Merkel**, J., vydal v Praze klav. polonézy. Patrně totožný s J. M-em, jenž byl okresním hejtmanem v Chotěboři († 1857) a vyd. polku *Preziosa*. [Zd. Nejedlý: B. Smetana II. 134/35 a 382.]

© **Merkel, Johannes** Gottfried, PhDr., něm. klav. pedag., * 25. IX. 1860 a † 13. V. 1934, Lipsko. M. j. žák Lisztův, byl po uměleckém a učit. působení v Rize, Vratislavi a Berlíně, od 1898 prof. lipské kons. Značná sklad. činnost, revise děl Gottl. Muffata, stručné učebnice kontrap., harmonie a j.

© **Merkel, Karl** Ludwig, MUDr., prof. anatomie, * 9. XII. 1812 a † 1. IV. 1870, Lipsko. Cenné práce: *Anatomie und Physiologie des menschlichen Stimm- und Sprachorgans* (1856, 2. vyd. 1863), *Physiologie der menschlichen Stimme* (1866), *Der Kehlkopf* (1873) a j.

© **Merklin, Joseph**, slavný varhanář, * 17. I. 1819, Oberhausen (v Bádsku), † 10. VI. 1905, Nancy. Vyučil se u svého otce a u Walkera v Ludwigsburku, od 1843 měl závod v Bruselu, od 1855 t. v Paříži (pak s firmou Etablissement anonyme pour la fabrication des orgues...)

© **Merlo, Alessandro**, žák Willaertův a C. de Rore, byl 1594 členem papežské kapely. Výborný zpěvák, hráč na violu (zván t. Alessandro della Viola), vyd. od 1572 canzony, villanelly, madrigaly, motety. Pocházel z Říma (Alessandro Romano).

© **Merlotti, v. Merulo, Claudio**.

© **Merola, Dominic**o, má u augustiniánů v Brně *Duetto quadragesimale* B. Š.

© **Merrick, Franck**, angl. pianista a sklad., * 30. IV. 1896, Clifton. Žák svého otce a Th. Leschetitzkého. Značná konc. činnost, vyučuje od 1911 na hud. koleji v Manchesteru. Skladby ork., kom., klav. a j. Úpravy, revise (Chopin 1936).

© **Merseburger, Carl** Wilhelm, něm. hud. naklad., * 12. V. 1816, † 18. V. 1885, Lipsko. Založil si v Lipsku 1849 závod, jenž trvá v jeho rodině dosud, omeziv (1935) svou působnost na školní a chrám. hudbu a postoupiv ostatní odvětví firmě Hofmeisterově. Pode jménem Paul Frank sestavil C. W. M. *Kurzgef. Tonkünstlerlexikon* (velmi rozšířené, 14. vyd. u Bosseho v Řezně W. Altmann 1936) a *Taschenbüchlein des Musikers* (30. vyd. též upravovatel 1934).

© **Mersenne (-sen), Marin**, franc. učenec, * 8. IX. 1588, Oizé, † 1. IX. 1648, Paříž. Mnich řádu paulánského, korespondoval s předními učiteli své doby a zabýval se zvl. fyzikou, filosofií a hudbou. Hlavní spisy: *Harmonie universelle* (1636/37, I. díl již 1627 s pseudon. Sieur de Sermes jako *Livre Ier de la musique théorique*), jakási encyklopedie hud. teorie všech oborů podle stavu vědění té doby, *Questions harmoniques* (1634), *Harmonicorum libri XII* (1635, definit. vyd. 1648 v pražské U.K.) [Vydání korespondence připravil P. Tannery (Correspondance du P. M. M., I. - 1617/27, Pař. 1933, poznámky Corn. de Waard a

R. Pintard). Ch. Adam: *Le Père M. et ses correspondants en France* (Pař. 1897). A Pirro: *Les correspondants du Père M.* (1909, v publikacích franc. Société intern. de musique). Hellmut Ludwig: *M. M. und seine Musiklehre* (Halle 1935).]

© **Mersmann, Hans**, něm. hud. vědec, * 6. X. 1891, Postupim. Stud. hud. vědu v Mnichově (Sandberger) a Berlíně (H. Kretzschmar, PhDr. 1914). Stále činný v Berlíně, kde od 1921 soukr. docent a od 1927 mimoř. prof. vysoké školy technické v Charlottenburku, od 1917 řed. pruského archivu lid. písně, 1932/33 hud. řed. t. zv. Deutsche Welle. Badatel živého smyslu pro soudobou hudbu. Spisy: *Chr. A. Boxberg* (disertace, část s názv. *Beiträge zur Ansbacher Musikgesch.*, 1916), *Grundlegung einer mus. Volksliedforschung* (pův. v. AfMw. IV., knižně L. 1930), *Angewandte Musik-Ästhetik* (1926), *Kulturgesch. der Musik in Einzeldarstellungen* (Berlín, Jul. Bard, bez data: *Das deutsche Volkslied, Beethoven - die Synthese der Style, Musik der Gegenwart, Mozart*), *Die Tonsprache der neuen Musik* (1928, 2. vyd. Štuttgart 1930, výňatek s názv. *Základy nové hudby v LHM.-T. XIII. 23 a d.*), *Einführung in die Musik* (1928), *Musiklehre* (1930), oddíl *Kammermusik* pro nové vyd. Kretzschmarova *Führer durch den Konzertsaal* (4 sv., 1930/33), *Die moderne Musik seit der Romantik* (pro Bückenův *Handbuch*, Postupim 1931), *Das Musikseminar* (1931), *Eine deutsche Musik esch.* (L. 1934), *Volkslied und Gegenwart* (Postupim 1937). Ze studií: *Zur Phänomenologie der Musik* (ZfMw. V. a zpráva 2. estet. kongresu v Berlíně 1924), *Beethovens Skizzen phänomenol.* (zpráva basilejského kongresu 1924), *Sonatenformen in der romant. Kammermusik* (Wolf-Festschrift 1929), *Zur Gesch. des Formbegriffs* (JP. 1930). Četné menší články časop. a revuální (na př. Auftakt III., VIII., XVI. a j., Allgem. Musikzeitung a j.). Vyd. 1924/33 výborný časopis Melos. Napsal t. několik dramát. [Srv. Palovu studii o Angew. Musikästhetik a Musiklehre, Klíč I. 232/38.]

© **Mertke, Eduard**, něm. pianista a sklad., * 17. VI. 1833 a † 25. IX. 1895, Riga. Žák Henseltův a j., za lipských studií člen Gewandhaus-ork. Byl delší dobu prof. kolínského kons. Z jeho dosti velké sklad. činnosti nežije již nic. Cenné jsou technické klav. studie (zvl. oktávové hry). Harmonisace ukraj. lid. písní ze sbírky spisovatelky Marko-Vovčok (ohlášeno 200, vyšel však pouze 1. sešit - 25 písní, L. 1867; zjištění Šteškovo). Srv. t. *Markovyč*, Opanas.

© **Merula, Tarquinio**, it. sklad., byl 1623 kap. u S. Maria Maggiore v Bergamu, 1624 dvorním varh. Zikmunda III. polského, 1626 v Itálii, 1628 chrámovým kap.

a varh. v Cremoně, 1639 dómským kap. v Bergamu a 1652 v Cremoně. Napsal motety, mše a j. chrám. skladby, madrigaly a světské monodie vokální, zvl. však vynikl jako instrum. sklad. svými *Canzoni da sonar* (4 sv., 1615/51), jež náležejí k nejlepším pracím toho druhu. Něco vyšlo nově v J. W. Wasielewského *Die Violine im XVII. Jhdt.* a v Riemannově *Alte Kammermusik*, veliká varh. *Sonata chromatica* v Torchioho *Arte musicale* . . . IV. Doložen patrně v Liechtensteinské sbírce v Kroměříži pod jménem Tarquinio Moralie. [Breitenbacher I. 102.]

© **Merulo**, Claudio, it. sklad., * 8. IV. 1533, Correggio, † 4. V. 1604, Parma. Vlastně *Merlotti*, uváděn t. *da Correggio*. Vedle obou Gabrieliů nejslavnější varh. benátské školy, žák G. Donatiho. Byl od 1557 druhým, od 1566 prvním varh. u sv. Marka, od 1586 dvorním varh. v Parmě. Jeden ze zakladatelů varh. skladby sbírkami *Ricercari d'intavolatura d'organo* (3 knihy, 1567, 1607, 1608), *Canzoni d'intav. d'org.* (3, 1592, 1606, 1611), *Toccate d'intavol. d'org.* (2, 1598, 1604), *Messe d'intav. d'org.* (1568). Z vokálních skladeb jest uvést 6 knih motetů, 4 madrigalů, mše a j. Byl t. 1566/71 naklad. a varhanářem. [Ang. Catelani: *Memorie della vita e delle opere di Cl. M.* (1859, otisk *BBM. V./12 a VI./1 a 3.* O varh. skladbách v G. Frotzschera: *Gesch. des Orgelspiels* . . . (I., Berlín 1935, 202/09, kde t. literatura a nová vyd.) V Liechtensteinské sbírce v Kroměříži rukop. motet (autograf?). Evidence HAM.]

© **Merz**, Viktor, něm.-žid. skladatel, * 28. VII. 1891, Brno. Stud. reálku v Brně, techniku v Brně a Vídni (inženýr chemie), hudbu v Brně u Frotzlera, ve Vídni 1910/14 na st. akademii (Rob. Fuchs, Fr. Schreker, krátce t. Fr. Schmidt). Továrník v Brně. Prvé prov. písně jsou z r. 1907/09. Napsal několik písňových cyklů s klav. (7 *Lieder* op. 7 vyd. C. F. Kahnt) anebo s malým ork. (zvl. *Hafis-Lieder* op. 11, *Die unendliche Woge* op. 12), mužské sbory, skladby kom., totiž klav. kvintet *F* op. 3, sonátu pro housle a klav. *c* op. 4, smyčc. kvartet *a* op. 14, ork. ouverturu ke komedii op. 6, ouverturu k veselohře op. 20, symf. prolog op. 8, hudbu k Büchnerovu *Leonce und Lene* (z ní suita pro malý ork. op. 13a), suitu *Kreidekreis* op. 17a pro malý ork., kantátu (hymnus) *Natur* op. 9 (prov. *Allgem. Deutscher Musikverein* o festivalu v Düsseldorfu 1922).

© **Mesomedes**, krétský lyrik z II. stol. po Kr., považuje se nyní obecně za autora řeckých hymnů na Helia a Nemesis, jež jsou důležitou památkou antické hudby. [Srv. *Zd. Nejedlý: Všeobecné dějiny hudby* (I., Pr. 1930, 265/67).]

© **Messenger** (-sažé), André Charles

Prosper, franc. sklad., * 30. XII. 1853, Montluçon, † 24. II. 1929, Paříž. Stud. v Paříži na Ecole Niedermeyer (kontrapunkt u Gigouta), skladbu nějakou dobu soukromě u Saint-Saënsa. Byl původně varh., ale jeho sklad. úspěchy přivedly ho zcela k divadlu. R. 1898/1903 řed. Opéra Comique, 1901/07 londýnské opery Covent Garden, 1907/14 spoluřed. Velké opery, 1919/20 znovu hud. řed. Opéra Comique, vedle toho 1908/19 dirig. konservatorních koncertů. Obrátil k sobě 1878/79 pozornost velmi úspěšnými menšími balety ve Folies Bergère a 1883 dokončením komické opery Bernicatovy *François le Basbleus* a zásobil pak téměř čtyři desítky leti pařížská divadla lehkými komickými operami, vkusnými operetami, fériemi, balety a pantomimami. Nejslavnější jsou snad *Les p'tites Michu* (1897, pražské N.D. s názv. *Michuovic dcerušky* - 1901, Vinohradské divadlo s názv. *Dvě myšky* - 1917), *Véronique* (1898, Vinohr. div. 1912), *Forunio* (1907, pražské N.D. 1909), *L'amour masqué* (1923), vedle toho *La Béarnaise* (1885, pražské N.D. 1892), *La Basoche* (1890, pražské N.D. 1892 s názv. *Cech písarský*) a j. Napsal t. symfonii, kantáty, romance, chansony a menší skladby instrum. [O. Séré v *Musiciens français d'aujourd'hui* (8. vyd., Pař. 1921), kde citována autobiografie. *Larousse mensuel VII. 276 a VIII. 138.* Ze zpráv o českých uvedeních D. XIV. 89 a 259, XXIII. 241, XXIV. 254, XXXII. 2, XXXIV. 128; H.R. II. 429 a X. 429.]

© **Messemaeckers** (-mákrš), Hendrik, holanský sklad., * 5. XI. 1778, Venlo, † 25. XII. 1864, Schaerbeck. Žil většinou v Bruselu. Dostí rozšířeny byly jeho klav. parafráze, salonní skladby a pod.

© **Messchaert** (meskárt), Johannes, proslulý barytonista, * 22. VIII. 1857, Hoorn, † 9. IX. 1922, Curych. Žák Stockhausenův, Wüllnerův a j. Byl dirigentem zpěv. spolku v Amsterdamu. Teprve kolem 1900 pronikl jako jeden z nejlepších písňových a bachovských interpretů. V Praze vystoupil jenom v německých podnikcích. R. 1911/20 vyučoval na vysoké hud. škole v Berlíně, pak na kons. v Curychu. [Monografii napsala Franz. Lohmann-Martienssen (1914), jež vyd. t. výběr Schubertových písní s přednesovými pokyny M-ovými (1928).]

© **Messiaen**, Olivier, franc. skladatel, * 10. XII. 1908, Avignon. Syn básnířky Cécile Sauvage. Na pařížské kons. byli jeho hlavními učiteli Paul Dukas a Marcel Dupré. Je v Paříži varh. u Saint-Trinité, prof. na Schola cantorum a na Ecole normale de musique. Člen sdružení Jeune France (s Danielem-Lesurem, A. Jolivetem, Baudierem; založ. 1936). Přední pěstitel varhanní skladby

v mladé franc. generaci: *Diptyque, Le Banquet céleste, L'Ascension, Apparition de l'Eglise éternelle*, zvl. však cyklus meditací *Nativité du Seigneur* (dvě prov. na londýnském festivale 1938). Vedle toho ork. *Les Offrandes oubliées*, klav. *Huit préludes, Fantasia burlesque*, dále téma s variacemi pro housle a klav., *La morte du nombre* pro soprán, tenor, housle a klav., písně, vokalisty a solfeže. [J. Bruyr: *L'Ecran des musiciens* II. (Pař. 1933, 124/31). Rytmus II. 37.]

© **Messner, J o s e p h**, něm. varh. a sklad., * 27. II. 1893, Schwaz (Tyroly). Vzdělán na mnichovské akademii, od 1922 v Salepurku dómský varh. a od 1926 kap. Rozsáhlá sklad. činnost spojuje starou rakouskou tradici s vlivy mnichovské školy. Skladby chrám., zvl. mše *D* op. 4, něm. *Missa poetica* op. 9, jiná pro 3 ženské hlasy a varh. op. 29, pro soprán, sbor a dech. nástroje, kantátové práce a sborová díla symf., jako *Das Leben* op. 13, *Die vier letzten Dinge* op. 27, duch. opera, 2 symf., symfonietta, *Symph. Festmusik* op. 45 pro varh. a žestě, něm. mužské sbory, varh. skladby op. 28 a 33 a j. Rakouská státní cena 1935. Dirigoval své skladby t. v našem rozhlase.

© **Mestrino, N i c c o l o**, it. housl. a kap., * 1748, Milán, † 1789, Paříž. Byl konc. mistrem knížete Esterházyho, pak v kapele hrab. Erdödyho, koncertoval v Itálii a Německu, od 1786 působil v Paříži. Housl. koncerty, dueta, cenné etudy (caprice), sonáty a j. [Dueta pro housle a violu z Rychnova n. Kn. v HAM.]

© **Meszlényi, R o b e r t**, JUDr., maďarský hud. spisov. a sklad., * 23. III. 1883, Pešť. Žák H. Koesslera, dlouholetý kritik Pester Journalu, byl od 1921 prof. a 1926/34 sekretářem vysoké hud. školy v Pešti. Symfonie (3), ork. *Burleska*, violonc. koncert, balety (2), opera, skladby kom., klav., oblíbené písně.

* **Měšťánek, J a n**, v. *Civilius, J.*

* **Metal, Č e n ě k**, čes. flétnista, * 10. IV. 1835, Humpolec, † ?. Stud. pražskou kons. (1850/55) a byl pak vojenským kap. [Lumír VII. 1857, 1195.] B. Š.

© **Metallov, V a s i l i j** Michajlovič, kněz, historik ruského círk. zpěvu a círk. sklad., * 1. III. (st.) 1862 v saratovské gubernii, † 1. VI. 1926, Moskva. Hudbě se učil na duchovním semináři v Saratově a duch. akademii v Moskvě. Byl prof. církevního zpěvu na duch. semináři v Saratově, od 1894 v synodální škole moskevské, od 1901 prof. dějin círk. zpěvu na moskevské kons., po revoluci členem hud. sekce Akademie chudožestv. nauk. Zabýval se hlavně staršími dějinami círk. zpěvu, jeho teorií a notopisem. Hlavní práce: *Azbuka krukovogo penija* (Moskva 1899) a *Osmoglasije znamenago rozpeva*

(t., t. r.) - pomůcky ke čtení t. zv. „znamenné“ notace a k studiu znamenného zpěvu podle „popěvek“ (melodických figur), *Strogij stil garmonii* (Moskva 1898), kde se snaží dát teorii pravé ruské chrám. hudby, *Bogoslužebnoje penije ruskvoj cerkvi v period domongolskij* (t. 1906, 2. vyd. 1912), důkladné pojednání o nejstarších památkách a rukopisech ruského círk. zpěvu XI. a XII. stol., *Russkaja semiografija ...* (t. 1913, paleografický atlas), přehledný kurs dějin ruského círk. zpěvu (*Očerki istoriji pravosl. cerk. penija v Rossiji*, poslední vyd. 1915) a mnoho jiných menších. Úpravy ruských círk. nápěvů pro smíš. sbor (tiskem přes 50). Sš.

© **Metastasio, P i e t r o**, nejslavnější libretista italské opery XVIII. stol., * 13. I. 1698, Řím, † 12. IV. 1782, Vídeň. Své rodné jméno *Trapassi* pořečtil podle přání svého příznivce opata Graviny, jenž ho dal vzdělati. Vrátil se do Říma, přijal svěcení a věnoval se právníckým studiím. Promarnil dědictví, jež mu zůstavil jeho mecenáš, byl zaměstnán v advokátní kanceláři v Neapoli. Tam se do něho zamilovala pěvkyně *Marianna Benti Bulgarelli*, zvl. *la Romanina*, jež dostala hlavní úlohu v Porporově slavnostní kantátě *Gli orti Esperidi* k veršům **M**-ovým (1721) a stala se jeho protektorkou. Pro ni napsal 1724 prvé své operní libreto *Didone abbandonata* a v nejbližších letech se tak proslavil, že byl 1729 povolán k císařskému dvoru do Vídně jako nástupce Apostola Zena. Vytvořil tam množstvím prací typ operního libreta, jenž svými látkami, obsahem i formou skvěle odpovídal osvícenské epoše, výborně vyhovoval vývojovým tendencím tehdejší neapolské opera seria a udržel se i po reformě, jež se pojí ke jménům Gluckovu a Calsabighiho, až do konce XVIII. stol. Nejslavnější jeho práce jsou: *Artaserse* (1730, komponován více než 100 skladateli!), *Catone in Utica* (1727), *Ezio* (1728), *Semiramide riconosciuta* (1729), *Alessandro nelle Indie* (1730), *Adriano in Siria* (1731), *Olimpiade* (1733), *La clemenza di Tito* (1734), *Attilio Regolo* (1740), *Ipermestra* (1744), *Il rè pastore* (1751). Z oratorních libret vyniká *La Betulia liberata* (1734) a *Sant' Elena al Calvario* (1731). Vedle toho několik kantátových textů. [Přehled díla a obsáhlé literatury Art. Pompeati v Enciclopedia Italiana XXIII. (1934).]

* **Metelská-Heřmanová, Z d e n a**, česká hud. spis., * 17. VI. 1894, Blatná. Majitelka klav. školy Dvořákeum v Praze. Napsala *Teorie a literatura klav. hry* (H.V. XIV./XV.) a *Úvod do dějin klavíru a klav. literatury* (Knihovna Hudeb. výchovy č. 12, 1935). Vyd. t. některé starší skladby klav. ve Sbírce populár. skladeb u FrU. B. Š.

© **Methfessel**, Albert, něm. skladatel, * 6. X. 1785, Stadtilm (Durinsko), † 23. III. 1869, Heckenbeck. Jeho liedertaflovské sbory a libivé písně byly kdysi značně rozšířeny, napsal však t. několik skladeb většího formátu.

© **Metner**, Aleksandr Karlovič, soudobý ruský dirig., vzdělán do 1902 na škole moskevského Filarm. Obšestva (zvl. Hřímaly a G. Conus). Uplatňoval se v Moskvě jako violista a pedag., 1917/19 působil v Charkově, v XI. 1919 jmenován dirig. a 1920 hud. řed. t. zv. Komorního div., pro něž napsal t. několik skladeb. Pokračuje v pedagog. činnosti a od 1931 řídí jeden z ústavních orchestrů kons. [Ju. Bir'ukov, Sov. Muzyka III./3, 82/83. Zd. Nejedlý: Sovětská hudba (Pr. 1936, 71).]

© **Metner**, Nikolaj Raslovič, ruský sklad. v emigraci, * 24. XII. 1879 (st., t. j. 5. I. 1880), Moskva. Otec i matka byli Němci, na západě psán *Medtner*. Stud. od svého 12. roku na moskevské kons. (klav. u Safonova a Sapel'nikova, skladbu u Arenského a Tanejeva), absol. 1900 se zlatou medailí a dosáhl Rubinsteinovy ceny. Prvé skladby vyd. již 1896. Věnoval se hlavně koncertní kariéře, v níž proslul zvl. jako hráč Beethovenových skladeb. R. 1909/10 a 1918/21 byl prof. moskevské kons., načež žil v Berlíně, od 1924 většinou ve Francii, podnikaje velké konc. cesty. Jeho tvorba se opírá o něm. romantismus Brahmsův a Schumannův, jakož i o Čajkovského. Klav. sonáty op. 5, 11 (3), 22, 25, 27, 30, 53, poetické skladby, zvl. *Skazki (Märchen)* op. 8, 9, 14, 20, 26, 34, 35, 42, 48, *Dithyramby* op. 10, *Romantische Skizzen* op. 54 pro mládež, *Téma s variacemi* op. 55 č. 1, a mn. j., 2 klav. koncerty (op. 33 a 50), 2 sonáty (op. 21 a 44) pro housle a klav. a několik menších skladeb toho obsazení, četné písňové cykly (Puškin, Tutčev, Goethe, Nietzsche), sonáta vokalisa op. 41 (až na motto Goethovo bez textu). Měl značný vliv na Anat. Aleksandrova a L. Polovinkina. Zajímavé úvahy: *Muza i moda* (Paříž 1935). [V. Jakovlev: N. M. (Gosizdat 1927, rusky a něm.).]

© **Métra**, Jules Louis Olivier, franc. sklad. lehčího oboru, * 2. VI. 1830, Remeš, † 22. X. 1889, Paříž. Již v mládí zpěvák a ork. hráč, krátce stud. v Paříži kons. a byl tam pak kap. menších divadel. Jeho valčíky, mazurky, polky a j. byly kdysi velmi oblíbeny, pro Folies Bergère napsal 18 operet a baletních divertissement, balet *Yedda* se hrál t. ve Velké opeře 1879. Z jeho témat vypracoval H. Tomasi baletní suitu *La Grisi* (značný pařížský úspěch 1935).

* **Metritsch**, Jan, t. Metritz, v. *Mede-ritsch*, J.

© **Mettenleiter**, Bernhard, něm. sklad., * 25. IV. 1822, Wallerstein (Bavorsko), † 14. I. 1901, Marktheidenfeld. Synovec Dom. a Joh. G. M-a. Vyd. několik mší, rekviev, offertoria, *Stabat Mater* a j.

© **Mettenleiter**, Dominicus, ThDr. a PhDr., něm. hud. spisov., * 20. V. 1822, Thannhausen (Württembersko), † 2. V. 1868, Řezno. Bratr Joh. G. M-a. Několik prací historických a o katol. hudbě chrám., životopis Proskeho (2. vyd. 1895) a Joh. G. M-a (1866).

© **Mettenleiter**, Johann Georg, něm. sklad., * 6. IV. 1812, St. Ulrich (u Ulmu), † 6. X. 1858, Řezno. Bratr D. M-a. Skladby chrám., liturgické příručky. [Životopis napsal D. Mettenleiter (1866).]

© **Metternich**, Pauline, rak. aristokratka, * 26. II. 1836 a † 28. IX. 1921, Vídeň. Dcera maď. hraběte M. Sándora de Slavnicza, vnučka i snacha kancléře Metternicha, pravnučka kancl. Václ. Kaunice. Se svým manželem Richardem Metternichem, jenž byl 1859/70 vyslancem u dvora Napoleona III., významně se účastnila společenského života za druhého císařství, stýkala se s Lisztem a Rich. Wagnerem a zasloužila se o pařížskou premiéru *Tannhäusera*. Od 1870 byla velmi vlivnou osobností společenského života vídeňského. R. 1892 byla čestnou předsedkyní První mezinár. divadelní a hud. výstavy ve Vídni, přičinila se pak o uvedení *Prodané nevěsty* do dvorní opery a 1900 marně usilovala o její provedení v pařížském Théâtre Lyrique. Zajímající na metternichovská panství v Kynžvartě a Plasích, zajímala se vůbec o český hud. život, podporovala t. vídeňské proniknutí Českého kvarteta. Paměti: *Geschehenes, Gesehenes, Erlebtes* (Víd. 1920), *Eclairs du Passé* (Currych 1922). [Adalb. Fr. Seligmann v Neue Österr. Biographie III. (Víd. 1926). D. XXXVIII. 8.]

* **Metyš**, Antonín, čes. hud. pedagog, * 20. IV. 1872, Litomyšl. Hudbě se učil u Jos. Nešvery v Olomouci. Má od 1890 hud. školu v Litomyšli. Upravil lid. písně a hymny národů a napsal chrám. písně.

* **Metyš**, Jaromír, český dirigent, * 9. I. 1896, Litomyšl. Stud. gymn. v rodišti do 1914 a theologii v Hradci Král. V rodišti se vzdělával též v hudbě u Jos. a Břet. Štastného. Je tam městským knihovníkem a duchovním čs. církve. Řídí od 1922 tamější pěvec. spolek Vlastimil a Orchestrální sdruž., s nímž se zasloužil o Smetanovy oslavy (1924). O Smetanově výstavě (1934) v Litomyšli provedl mistrovu *Hubičku*. Uspořádal Památník pěvec. spolku Vlastimil (1862-1932), činný t. jako klav. doprovod. B. Š.

© **Metz**, Karl, něm. sklad. a hud. spisov.,

* 29. II. 1868, Zeulenroda (Durinsko), † 17. XII. 1937, Feldkirch (Vorarlbersko). Dostí značná činnost sklad. bezvýznamná, povšimnutí si zasluhují spisy: *Das deutsche Kunstlied* (L. 1900), *Vom Volksliede* (Düsseldorf 1914).

© **Metze**, Erich, sudetoněm. hud. pedagog a sklad., * 28. X. 1891, Nový Svět (u Vimperka, Neugebau). Otec nadučitel. Stud. gymn. v Prachaticích, práva v Praze, kde řídil 1913/14 něm. akad. orchestr. V ruském zajetí měl 1918/20 kapelu v Chabarovsku, 1920/21 stud. v Praze na univ. u H. Rietsche a H. Schneidera, zároveň na akademii u Zemlinského a Fid. F. Finkeho. R. 1921/25 byl kap. něm. divadla v Brně, pak řed. hud. školy, sborm. a varh. v Šumperku (Mähr.-Schönberg). Napsal četné sbory, písně, skladby chrám., klav., varh., klav. kvintet, kantátu *Miserere*, taneční báseň *Im Reiche der Töne*, zpěvohru *Märchen der Südsee* a j. Činnost dirig. a příležitostná referentská.

© **Metzl**, Vladimír, pianista a sklad. rusko-žid. původu, * 12. XI. 1882, ?. Pseudonym L. Z. *Tem*. Žák Safonovův, jenž uvedl v Praze 1905 jeho symf. báseň *Potopený zvon*, načež hrála Česká Filharm. 1906 *Co sprádají snové*. Napsal t. operu, balet a j. Usadil se trvale v Berlíně. [D. XXIX. 79.]

© **Meyer**, v. *Mayer*.

© **Meyer**, Barthol., v. *Mayr*, Barth.

© **Meyer**, Clemens, něm. hud. pedagog a spisov., * 25. II. 1868, Ober-Planitz (Sasko). Byl do 1933 violistou dvorní kap. ve Zvěříně (Schwerin), vyd. zvl. etudy a j. pro svůj nástroj a napsal cennou *Gesch. der Mecklenb.-Schweriner Hofkapelle* (1913).

© **Meyer**, Kathi G., něm. hud. spisovatelka, * 27. VII. 1892, Berlín. Stud. u H. Kretzschmara, Joh. Wolfa a H. Riemanna a promovala disertací *Der chorische Gesang der Frauen ...* (1917). Je od 1922 úřednicí knihovny P. Hirsche ve Frankfurtě n. M. a vydává katalog (I. 1928, II. 1930, III. 1936). Spisy: *Das Konzert* (1926), *Bedeutung und Wesen der Musik I.* (1932). Cenná pojednání v AfMw., ZfMw. a j. Významně se účastnila uspořádání frankfurtské hud. výstavy 1927 a vyd. její katalog.

© **Meyer**, Klemens, v. *Meyer*, Clemens.

© **Meyer**, Leopold, něm. pianista, * 20. XII. 1816, Baden u Vídně, † 6. III. 1883. Žák C. Czernyho a Jos. Fischhofa, konal velké uměl. cesty, žil v Cařihradě, Americe, Paříži, nakonec v Drážďanech. Jeho brilantní parafráze, tance a salonní skladby byly velmi oblíbeny.

© **Meyer**, Marie Louise, v. *Dustmann*, M. L.

© **Meyer**, Peter, v. *Mayr*, Pietro.

© **Meyer-Estorf**, Franziska, v. *Martienssen-Lohmann*, Fr.

© **Meyer-Helmund**, Erik, něm. sklad., * 13. IV. 1861, Petrohrad, † 4. IV. 1932, Berlín. Žil od 1911 v Berlíně. Z jeho rozsáhlé tvorby byly velmi oblíbeny písně.

© **Meyerbeer**, Giacomo, významný mezinár. sklad., * 5. IX. 1791, Berlín, † 2. V. 1864, Paříž. Pův. jménem Jakob Liebmann Beer, doplnil své jméno, aby vyhověl dědické podmínce svého příbuzného a změnil příliš židovsky znějící Jakob v italské Giacomo. Jeho učitelé byli Fr. Lauska, M. Clementi, Zelter, Bernh. Anselm Weber a 1810/12 abbé Vogler v Darmstadtě. Prvé něm. opery neprošly, od 1816 žil v Itálii a napsal několik oper podle italského vkusu, jak byl tehdy určen zvl. tvorbou Rossiniho. Úspěchu dosáhla teprve *Il crociato in Egitto* (Benátky 1824). Usadil se pak v Paříži a po několikaletém odmlčení dobyl tam obrovského úspěchu operou *Robert le diable* (Scribe a G. Delavigne, 21. XI. 1831), jež je s Auberovou *Němou z Portici* a Rossiniho *Vilémem Tellem* rozhodná pro vytvoření typu t. zv. velké franc. opery. Jeho vítězství se stupňovalo operou *Les Huguenots* (Scribe a Deschamps, 29. II. 1836). Byv 1842 povolán za gen. řed. hudby do Berlína, napsal slavnostní operu *Ein Feldlager in Schlesien* (Rellstab, 1843), jejíž úprava prov. s názv. *Vielka* ve Vídni (1844) a její hudby použil pak M. částečně k novému libretu Scribeho *L'étoile du Nord* (Paříž 1854). Zatím utvrdil svou slávu v Paříži operou *Le prophète* (Scribe, 1849). Následovaly ještě komická opera *Dinorah* (vl. *Le pardon de Ploërmel*, Jul. Barbier a M. Carré, 1859) a jako posmrtná premiéra *L'Africaine* (Scribe, 1865), již se zabýval s přestávkami 25 let. Ve svých vrcholných dílech obratně spojuje živým smyslem pro divad. účinnost i vnější úspěch, v jehož aranžování nebyl nijak vybíravý, italskou melodiku, franc. rytmiku a něm. harmonii v bohatý, okázalý celek, jenž však velmi často postrádá vnitřní poctivosti. Měl značný vliv na další vývoj dram. skladby svými technickými pokroky, t. na Rich. Wagnera, jenž se později prudce obrací proti M-ově tvorbě. Vedle oper napsal M. několik kantát a menších sborových prací, skladby klav., písně, menší skladby ork., zvl. pochody (tu zejména *4 Fackeltänze* pro dech. kapelu) a cennou hudbu k dramatu *Struensee* svého bratra Michaela. Na našich jevištích zaujímala jeho hlavní díla mnoho desítiletí význačné místo. *Robert dábel* uveden v Brně 23. VIII. 1834, v Praze 24. VII. 1835, *Hugenoti* v Brně 14. XII. 1839 v censurované úpravě jako *Ghibellinen von Pisa*, v níž je po několika dnech hrála Vídeň a

30. V. 1840 Praha, v provedení *Proroka* měla primát Praha 6. X. 1850, kdežto Brno následovalo 23. VIII. 1851, *Afričanka* se veřejně hrála zase dříve v Brně - 30. IV. 1867, než v Praze - 8. V. 1867 (soukromě byla v Praze prov. však již 4. XII. 1865). *Křížák v Egyptě* zvolen dokonce jako slavnostní opera ke korunovaci Ferdinandově (2. IX. 1836). Velikou oblibou meyerbeerových melodií dokazuje Chmelenského překlad arie z *Křížáka* v České včele (1834), arie z téže opery ve Věnci I., klav. tance (*Rhodus-Walzer, Robert-Cotillon* a j.) [Z největších celkových monografií a studií: Německy J. Kapp (8. vyd. 1931) a H. Abert v JP. 1918, franc. L. D'Auriac (2. vyd. 1930), H. de Curzon (1910) a A. Pérez-Muñoz (1929), rusky I. Sollertinskij (Lenigr. 1934) a V. Ferman v Sov. Muzyka IV/9, 23/42. Ze starších H. Mendel (1868, zkrác. 1869). Nekrolog ve Slavoji IV. 174 a d. O. Teuber: *Gesch. des Prager Theaters* III. (Pr. 1888). A. Rille: *Brünner Stadttheater* (1885). Zd. Nejedlý: B. Smetana (zvl. III. 118/19).]

© Meyerhold, v. *Mejerchol'd*, Vsev. E.

© Meynell, Esther Hallam, soudobá angl. spisovatelka, napsala od 1906 několik přístupně a poutavě zpracovaných životopisných obrazů (*Nelsons Lady Hamilton, The Story of H. Andersen*) a jiných vděčných látek. Veliký úspěch měla její *The Little Chronicle of A. M. Bach* (1925, česky *A. M. Bach Malá kronika*, M. Jirko, Pr. 1936), jakási pietní mystifikace, jež se nějakou dobu považovala za autentické vzpomínky Bachovy choti. Vydala potom ještě knihu *Bach* (1933). Přesná životopisná data neznáma.

© Meyrowitz, Selmar, něm. dirigent, * 18. IV. 1875, Bartenstein (Vých. Prusy). Vzdělán v Lipsku a Berlíně, zdokonalil se u Fel. Mottla v Karlsruhe. Působil v Americe, 1905/07 u Německého div. v Praze, pak v Gdaňsku, Berlíně, Mnichově, Hamburku, od 1917 trvale v Berlíně, kde se do 1933 významně uplatňoval jako konc. dirig., 1924/27 ve Státní opeře, od 1928 v rozhlase.

© Mezenec, Aleksandr, mnich Savvina Zvenigorodského kláštera u Moskvy v 2. pol. XVII. stol. Byl korektorem (spravščík) moskevského tiskového dvoru, 1668 se stal členem výboru pro úpravu církevních pěv. knih a redigoval rukojet' tehdejšího ruského církv. zpěvu a jeho notopisu, t. zv. „znamenného“. Tuto velmi důležitou památku pro poznání staršího moskevského notopisu, nazv. *Izveščeniye o soglasnejších pometach (Azbuka znamenennogo penija)*, vyd. s úvodem a poznámkami S. Smolenskij (Kazaň 1888). [O rukopisech a literatuře v. N. Findejzen: *Očerki po istoriji muzyki v Rossiji* (I./3, Gosizdat 1928, 330/331). Srv. t. A.

Preobraženskij: Slovar russk. cerk. penija (1897).]

© Mezzetti, Pietro, it. sklad. a pedagog, který splýnul s rum. hud. životem, * 1822, Medicina (u Bologne), † 1893, Iași. Studoval v Bologni, od 1863 byl v Iași prof. zpěvu. Písňe, hudby k činohrám, práce didaktické z oboru zpěvu a elem. teorie.

© Miaskowsky, v. *M'askovskij*, Nik. Jak.

© Miceli (-če-), Giorgio, it. pianista a sklad., * 21. X. 1836, Reggio di Calabria, † 2. XII. 1895, Neapol. Vzdělán v Neapoli, byl 1887/94 řed. kons. v Palermu. Napsal 1852/86 pro neapolská div. 8 oper, dále skladby kom., klav. a j.

* Micka, Josef Ladislav, český hud. pedagog, * 15. VIII. 1903, Smíchov. Stud. reálku, pražskou kons. (1919/24, u J. Bastaře) a Ecole normale v Paříži. Napsal *Denní studium trilku* (Pr. 1929, Ed. Sádlo), *Dynamika smyčce* (rpk.). B. Š.

© Micko, Jan Vincenc, čes. hud. pedagog a obchodník klavíry, * 23. III. 1834, Čes. Krumlov, † 15. IV. 1913, Praha. Psán t. Čeněk Miko. Učil se hudbě v rodišti u K. Patky a již v mládí přišel do Prahy. Byl zpěvákem u sv. Víta, vystudoval běh pro učitelství na hlavních školách, 1853 varh. školu a 1857 se vzdělal v dirigentství u Kittla. Vyučoval v hud. ústavěch Maydlově a Hauserově, 1858 si založil vlastní školu a později si zřídil obchod klavíry, jenž měl velmi dobrou pověst. Pilně se účastnil pražského veřejného hud. života jako člen výboru Jednoty ku zvelebení hudby v Čechách a j. Vydal skladby pro harmonium. [D. XXXV. 222. R. F. Procházka: *Das romantische Musik-Prag* (1914, 60/64).]

* Micková-Bennewitzová, Emilie, v. *Miková-Bennewitzová*, E.

* Micza, v. *Míča*, Fr. V.

* Míča, František Václav, čes. sklad., * 5. IX. 1694, Třebíč, † 15. II. 1744, Jaroměřice n. R. Psán t. *Micza* a *Mitscha*. Syn varh. Mikuláše M-i, * 20. XI. 1659, Přílužany, † 6. V. 1729, Jaroměřice n. R. Vstoupil záhy do služeb hrab. Jana Adama Questenberka v Jaroměřicích, vzdělal se hudebně u svého otce a ve Vídni, kde byl kolem 1711 v questenberské kapele. Když hrabě založil kapelu v Jaroměřicích, byl M. účasten skvělého rozvoje tamního hud. života jako kap., tenorista a organisátor operních představení. Ve svých skladbách se opírá nejvíce o Caldaru, uplatňuje zároveň přirozenou zpěvnost a svěží melodickou plynulost. V jeho operních a kantátových sinfoních jsou doloženy 1730/35 první případy sonátové formy, jaké dosud známe. Opery: *Bez názvu* (1729), *L'origine di Jaromeritz in Moravia* (*O původu Jaroměřic*, 1730, zpívala se t. česky), česká opera (1731/32), bez názvu

(1735), česká opera (1737). Oratoria (sepolcra): *Abgesungene Betrachtungen* (1739, t. česky jako *Zpívaná rozjímání*), *Krátké rozjímání* (1729), *Obviněná nevinnost* (1729), *Oefterer Anstoss* (1730), oratorium bez názvu (1732). Kantáty: *Bellezza e Decoro* (1729), *Nel giorno natalizio* (1732), oslavná kantáta (1734), *Operosa terni Colossi Moles* (1735), oslavná kantáta (1737). Ariové a baletní vložky do cizích it. oper, symfonie. Skladby jsou částečně zachov. ve Vídni, HAM. a v klášteře na St. Brně. [Vlad. Helfert: Hud. barok na čes. zámcích (Pr. 1916), Hudba na jaroměřickém zámku (t. 1924), Zur Entwicklungsgesch. der Sonatenform (AfMw. 1925).]

* **Mička, Antonín**, český písničkář, * 5. V. 1809, Dolní Bobrová, † 31. XII. 1892, Brno. Truhlář, předzpěvoval v kostele sv. Tomáše v Brně a na procesích do Mariazell (asi 40×), Filipsdorfu a j. Skládal t. písničky, jež tiskl u Bergrové v Litomyšli, a koledy. [D. XIV. 21. Narození a úmrtí městský archiv v Brně.] B. Š.

* **Mička, Jan**, má 1 mši v Praze II. u alžbětinek. E. Tr.

© **Miedke, Karl Aug.**, v. *Krebs*, K. A.

* **Miechura, Leopold**, v. *Měchura*, L.

© **Mieksch, Joh. Al.**, v. *Miksch*, J. A.

© **Mielczewski** (mjelčev-), **Marcin**, významný polský sklad., † 1651, Varšava. Byl ve Varšavě dvorním sklad. a kap., zároveň dvorním kap. v Plocku. Jeden z největších reprezentantů raného baroku v Polsku pod italským vlivem. Zachovány jsou četné mše a motety a cappella i s nástroji, také instrumentální canzony, téměř vesměs rukop. Tiskem vyšel jeden kánon v Scacchiho *Cribrum musicum* (1643) a jeden chrám. koncert v Havemannově *Jesu hilf* (1659), nově vyd. *Canzona a 3* a chrám. koncert *Deus in nomine tuo* (varšavské Wydawnictwo dawnej muzyki polskiej). V pařížské Bibl. nationale našla W. Landowska t. klavírní canzonu a provedla ji veřejně. Od něho patrně v Liechtensteinské sbírce v Kroměříži rukop. *Vesperae dominicales* se jménem A. M. *Miltzowsky*. [Muzyka Polska V. 538. Breitenbacher I. 104 a poznámka Troidova.]

© **Mierka, Vojtech**, v. *Měrka*, V.

© **Mierzwiński** (mježviň-), **Władysław**, polský tenorista, * 21. X. 1850, Varšava, † 15. VII. 1909, Paříž. Po bezvysledném dřívějším jednání uskutečnily se jeho pohostinské hry v pražském N.D. v V. 1886 s pronikavým úspěchem, ale brzy na to ztratil hlas a věnoval se pak pedag. činnosti. [D. VIII. 200/01. B. Benoni: Moje vzpomínky a dojmy I. (Pr. 1917, 236/37). J. B. Foerster: Poutníkovy cesty (Pr. 1932, 184/87).]

© **Mies, Paul**, něm. hud. spisov., * 22. X.

1889, Kolín n. R., PhDr., středoškolský prof. ve svém rodišti. Napsal zvl. *Über die Tonmalerei* (disertace 1912, Z. für Ästhetik VII.), *Die Bedeutung der Skizzen Beethovens zur Erkenntnis seines Stils* (1925), *Musik im Unterricht der höheren Lehranstalten* (2 sv., 1925/26), *Musik und Musiker in Poesie und Prosa* (2 sv., 1926), *Schubert* (1928), *Joh. Brahms* (1930). Spolupracoval s Bückemem na Handbuch der Musikerziehung. Vyd. Nottebohmovy *Zwei Skizzenbücher von Beethoven* (1925), řídí s H. Lemacherem sbírku *Reihenfolge* pro školní a žák. ork. (u Tongera), vyd. t. několik kom. skladeb předklasických, m. j. Fr. X. Riehtra kvartet op. 5 č. 1 (B. & H.).

© **Mignard** (miňár), **Alexandre**, ruský sklad., * 13. VIII. 1852, Varšava, † ?. Rusky psán Alexandr Konst. *Miňar*, pův. jménem prý *Želtobruchov*. Hudbu stud. ve Varšavě a 1869/71 v Paříži (u Saint-Saëns). Ukončiv ve Varšavě práva, vstoupil do státních služeb a žil od 1893 v Moskvě. Napsal 4 opery, 2 symf., chrám. sbory katol. i pravoslavné, světské sbory (*Sláva uměním a Na vlnách* zpívaly se t. u nás), četné písně, menší skladby instr., zvl. klav. [D. II. 126, něco v N.M.]

© **Migot** (migó), **Georges**, franc. sklad., * 27. II. 1891, Paříž. Rodina alsaského původu. Měl se státi lékařem podle příkladu otce, ale obrátil se zcela k hudbě. Stud. zvl. u d'Indyho, Widora, ale t. u N. Boulangerové, H. Experta a j. Za války hned v prvních dnech velmi těžce raněn, nacházel za dlouhé rekonvalescence útěchy v tvorbě sklad. V letech 1918/21 dosáhl několika cen. Nadšený franc. vlastenec, přesvědčený o povýšenosti franc. hud. kultury, roste výhradně z domácí tradice. Skladby klavírní: Cyklus *Le Zodiaque* (12 koncertních etud, vyd. 1933) a *Le Calendrier du petit berger*, preludia, *Le Tombeau de Du Faült*, *jour de luth* a j., některé instruktivní (*Ad usum Delphini* - 2 seš., *Le petit fablier*). Komorní: *Dialogue I./II.* a *Suite* pro housle a klav., *Dialogue I./II.* a *Trois pièces* pro violonc. a klav., cykly pro flétnu, dvě flétny, flétnu a housle, 2 housle, housle a violonc., trio pro housle, violu a klav. (1919 cena L. Boulangerové), *Le premier livre de divertissements français* (à 2 et à 3, pro různá obsazení), *Le livre de danceries* pro flétnu, housle a klav. (anebo 2 housl. a klav.), 2 klav. tria (z 1922 a 1935), *Concert* pro flétnu (housle), violonc. a harfu (klav.), *5 Mouvements d'eau* pro smyčc. kvartet, *Le paravent de laque* pro 2 housle, violu a klav. (1917), kvartet pro flétnu, housle, klar. a harfu (anebo 2 housle, violu a klav.), klav. kvintet (úprava *Les Agrestides*, v. dále) a j. Orkestrální: *Les Agrestides* (I. symf.), suita pro klav.

a ork., *Suite en concert* pro harfu a ork., *La Jungle* pro varh. a ork., úpravy anebo verse několika děl klav. a kom., zvl. *Prélude, Salut et Dance a Trois guirlandes sonores*, obojí pro smyčc. ork. Vokální: Písně a písňové cykly bez průvodu, s klav. i s ork., vokalisty, *Deux stèles occidentées* pro zpěv s kom. souborem nástr., *Le Cortège d'Amphitrite* pro 4 hlasy a smyčc. kvarteto, dále sbory, menší kantáty (*Vini vinoque amor* pro 2 hl. se 3 nástr., pr. 1938), *Psaume XIX.* pro sbor s ork., oratorium *Le Sermon sur la montagne* se smyčc. ork. a varh. (pr. a vyd. 1937). Dramatické: *Hagoromo* („symphonie choréographique et lyrique“ se sborem, lib. G. Migot a L. Laloy, 1921, pr. baletní formou v Monte Carlo 1922/23), balet *La Fête de la Bergère* (1925; také *Le paravent de laque*, jenž vyšel v ork. tvaru, byl proveden baletně), opera férie *La Belle et la Bête* (G. Migot a L. Laloy), kom. opera *Le Rossignol en amour* (G. Migot). Několik varh. skladeb (*Premier livre d'orgue*, vyd. 1938), hudba k filmům. Pojednání: *Essais pour une esthétique générale* (1920), *J. Ph. Rameau* (1930), *Appogiatures résolues et non résolues* (1931). J. Lelaye vyd. *Les Ecrits de G. M.* (Pař. 1933 a d., 3 sv.). [Monografie o M-ovi L. Vallas (1924) a P. Wolff (1933, podrobný soupis skladeb). J. Bruyr: *L'Ecran des musiciens* (Pař. 1931, 57/67). D. Ewen: *Composers of Today* (Nový York 1934, 171/73). I. Schwerké: *Kings Jazz and David* (1928).]

© **Mihacsek**, Felicia, v. *Hüni-Mihacsek*, F.

© **Mihailović**, Maria, srbská virtuoska na housle, * 17. VII. 1903, Kruševac. Stud. střední školu v Bělehradě, hudbu na akademii ve Vídni. Je v Bělehradě prof. kons. Značná činnost konc., jednak sólová (t. Vídeň, Praha, Paříž), jednak v kom. souhře zvl. primistka Bělehradského klav. kvarteta, jehož ostatními členy jsou I. Zorko, J. Tkalčić a C. Ličar.

© **Mihalovici** (-chalovič), Marcel, rumunský sklad. v Paříži, * 22. IX. 1898, Bukurešť. Jeho matka pocházela z Brna. Stud. lyceum v Bukurešti, hudbu soukromě t. (pokoušel se o skladbu od 1913), soustavně teprve u N. Lejeuna (1919/22) a Vinc. d'Indyho (do 1925) na Schola cantorum. Více než škola působily na něho příklady nové západoevropské tvorby (Stravinskij, Prokofjev, Milhaud, Honegger), jejíž vliv se u něho spojuje s rumunskými lid. prvky. Nějakou dobu tvořili M., Boh. Martinů, Tib. Harsányi a Conr. Beck skupinu „čtyři“. Skladby orkestrální: *Notturmo* op. 12 (1923, pr. 1925), *Introduction et Mouvement symphonique* op. 22 (1925, pr. Bukurešť t. r., rumunská státní cena), *Fantaisie* op. 26

(1927/28, pr. 1930, t. r. na mezinár. festivale v Lutychu), *Chindia* (lid. rum. tanec) op. 28 (pův. klav., 1929, pr. 1930), housl. koncert op. 33 (s dech. nástroji, klav., violonc. a kontrab., 1931/33, pr. Bukurešť 1934, mezinár. festival v Barceloně 1936), *Capriccio roumain* (pr. 1937), *Prélude et invention* pro smyčc. ork. (pr. 1938), rozhlasová suita. Komorní: Housl. sonáta s klav. op. 3 (1920, cena Enescova 1921), sonatina pro hoby a klav. op. 13 (1923/24, pr. 1925, na rumunském festivale v Praze v XII. 1928), sonáta pro 3 klarinety (malý, sopr. a basový) op. 35 (1933), smyčc. trio op. 30 (1930), 2 smyčc. kvarteta, zvl. II. op. 31 (1930/31, pr. 1932), klav. kvartet op. 8 (1921/22). Četné skladby klavírní: (*3 Nocturnes* op. 1, sonatina op. 11, *Pièces Impromptues* op. 19, zmíněná *Chindia*, *4 Caprices* op. 29, *5 Bagatelles*), písně (cykly, *Chansons et jeux* op. 18, lid. poesie rumunská; *3 Romances de V. Hugo*, op. 25 a j.), kantáta *La Genèse*. Opera *L'Intransigeant Pluton* op. 27 (aktovka, Regnard, 1928/29; z toho interludium *Cortège des Divinités Infernales* op. 27a, pr. po prvé v Praze o rumunském festivale v XII. 1928), balety *Polichinelle* op. 9 (1922, pr. 1923), *Divertimento* op. 21 (pro kom. soubor a bicí nástr., 1925, pr. t. r.), *Karagueuz* op. 23 (1926, pr. t. r. Chicago; z toho *Suite de Karagueuz* op. 23a (pro kom. ork., pr. 1927), *Le Postillon du Roy* op. 24 (1926, pr. t. r. ve Švýcarsku, Francii a v Buenos Aires). Několik hudeb k filmům. Pův. premiéry v Paříži, pokud neudáno jinak. Velikou většinu skladeb vyd. v Paříži Sénart, Eschig, La Sirène, Deiss, Salabert, něco UE. Články v bukurešťské Rampě, pař. Figaru a j. [J. Bruyr: *L'écran des musiciens* II. (Pař. 1933, 68/74). Programová knížka barcelonského festivalu 1936, 163/64.]

© **Mihalovich** (-chalovič), Oďon (t. j. Edmund), maď. sklad., * 13. IX. 1842, Feričance (Slavonie), † 22. IV. 1929, Pešť. Žák Mošonyiho, M. Hauptmanna a H. Bülowa. Byl po konc. cestách 1887/1919 řed. pešťské hud. akademie. Napsal 6 oper (látkově zajímavá *Wieland der Schmied*, 1876/78, námět Rich. Wagnera, jejíž později zprac. J. L. Bella), 4 symfonie, ouvertury a j. skladby ork., sbory, písně, klav. skladby.

© **Mihelčič**, Alojzij, slovinský sklad., * 3. III. 1880, Harije. Stud. varh. školu v Lublani. Prosté chrám. skladby, úpravy lid. písní. [Slovenski Biogr. Leksikon.]

© **Mihevec**, Jurij, slovinský skladatel, * 22. III. 1805, Lublaň, † 31. VIII. 1882, Paříž. Psal se později Georges Micheuz. Za svých studií v Lublani byl nejspíše žákem Fr. Sokola a upozornil na sebe již 1821 za lublaňského kongresu slavnostním pocho-

dem pro 4ruční klav. Jako právník ve Vídni obrátil se zcela k hudbě. R. 1826 provedlo div. v Leopoldově jeho hudby k činohrám *Das Kind der Fee* (ouvertura se hraje i nověji koncertně), *Ein ungetreuer Diener seiner Frau*, *Die Radikalkur*, 1827 *Das Reimspiel* a t. r. dávana kantáta *Der Wanderer und der Bach*. Byl 1830 v Uhrách, ale vrátil se zase do Vídně, kde se 1833 hrálo *Die Planeten*, 1840 *Die Maske* a 1839 se konal koncert jeho skladeb. Později žil v Paříži. Známá asi 175 skladeb, zvl. klav. koncerty, variace, transkripce, fantasie, tance, stud. díla. [Slovenski Biogr. Leksikon (uvádí jmenované hry jako opery). LHM.-T. III. 246.]

* **Michael**, varhanář v Plané n. L. z polovice XVII. stol. Dodal malé varhany do Stříbra. Snad totožný s varhanářem Lukášem M-em (Michlem), jenž koupil 1674 dům v Praze III. [Soupis památek XXX. 258.] E. Tr.

© **Michael**, Friedrich (Frédéric), v. *Michel*, Friedr.

© **Michajlov**, Ivan Michajlovič, ruský operní tenorista, * 1855 (1860?), Vilno, † 1928. Vlastním jménem Moisej Ioakimovič *Zil'berštejn*, přijal své ruské jméno 1893, když se dal pokřtiti. Vzdělán na moskevské kons. (zpěv u Galvaniho). Vystoupil v Kijevě, Tiflise, 1884/96 byl členem Mariinského divadla v Petrohradě. Později se věnoval v Kijevě pedagog. činnosti. Sš.

© **Michajlov-Stojan**, Konstantin Ivanov(ič), znamenitý bulh. tenorista, * 1856, Bol'soj Bujalyk (u Oděsy), † v V. 1914, Sofia. Rodina pocházela z bulharského Jambolska. Absolv. reálné gymn. v Oděse, dvě léta byl učít. v Jelizavetgorodě. Od 1881 člen operetního souboru v Simferopolu. Krátce stud. na petrohradské kons., 1888 byl angaž. k carské opeře v Moskvě, po dvou letech přešel k soukromé opeře Pr'anišnikově, 1893 do Mariinského div. v Petrohradě, později zpíval v několika jiných ruských operních div., nějakou dobu byl řed. hud. školy v Rostově n. D. Po dvou koncertních zájezdech přišel 1907 trvale do Bulharska s Drag. *Kazakovem* (v. t.) a stal se jedním ze zakladatelů bulh. operní společnosti. Zasloužil se o bulh. operní div. pěvecky, režijně, organizačně a literárně. Proslul t. jedinečnou interpretací bulharské lid. hudby (zvl. zbojnických písní) doma i v Rusku. Některé písně si prostičce upravil, jiné z jeho repertoáru zpracoval a vyd. Andrej *Stojanov*. Spisy: *Genezis, analiz i metod na estestvenote pěníe* (2. vyd. 1923), *Postanovka na glas, Izpovedta na tenora; Po vāprosā za osnovavane bālgarska narodna opera* (1907). [O něm Spomen... (Sofia 1911). Nekrolog v Teatr i iskustvo XVIII./25.] G. B.-J.

© **Michajlova**, M. A., ruská koloraturka,

* kolem 1870, Charkov. Stud. v Petrohradě u Grening-Vildeové, také v Miláně. Debutovala 1892 v petrohradském Mariinském divadle a byla jeho vynikající členkou 20 let. V III. a IV. 1903 vystupovala s velkým úspěchem v Praze s Dolinou, zpívala t. česky. Podnikla turné po Sibiři a Japonsku. [Ježegodnik Imper. Teatrov XXII./7, 84. D. XXV. 116 a 132.]

© **Michajlovskij**, Josif Vikentjevič, ruský hud. kritik a spisov., * 1865. Stud. práva, hudbu u svého otce V. K. M-ého. Byl prof. dějin hudby v hud. škole v Jekaterinburku a napsal několik pojednání a článků (některé t. ve zvl. otiscích): *Naučnyje prijemy razrabotki istoriji muzyki, O zadačach muzyk. kritiki*, životopis Beethovenův, Mozartův, Palestrinův, Lassův, N. Rubinsteina. Sš.

© **Michajlovskij**, Vikentij Karlovič, ruský hud. pedagog a sklad. na Ukrajině, * 1838, Minsk, † ?. Vzdělán v hud. škole svého rodiště. Byl pův. operním tenoristou ve Varšavě, pak housl. italské opery a dirig. dramatického div. v Oděse, 15 let pedagog. a dirig. v Černihově, nakonec se věnoval v Žitomiru výhradně hud. učitelství. Mnoho úprav pro ork. i jednotlivé nástroje. Sš.

* **Michal**, Josef, čes. hudebník, * 28. II. 1886, Třebeš u Hradce Král. Stud. učít. ústav v Hradci Král. (do 1907), byl učít. na různých místech, od 1937 na Smíchově. Činný v hasičství. Vyd. *Hasičské písničky* (Pardubice 1932, Lad. Lochman). [Sdělení nakladatelství.] B. Š.

* **Michálek**, F., čes. sklad., stud. varh. školu v Praze, kde potom učil hudbě v Jiráňkově ústavu. Od 1854 byl řed. a učít. hudby v klášteře Sacre Coeur ve Wasendorfu u Münstru. Napsal české písně a salonní skladby klav. [Branberger neuvádí.] E. Tr.

* **Michálek**, František, český varh., * 10. III. 1895, Komiža (Vis v Dalmacii). Syn Josefa M-a, řed. kůru. Hru na varh. stud. na pražské kons. (1910/13) a v mistrov. třídě J. Kličky (1920/21), skladbu na mistrov. škole u V. Nováka (1913/15), klavír u A. Mikeše (1920/22). Byl v Pardubicích od 1919 řed. kůru, učít. Východočeské hud. školy (1919 až 1921), sborm. spolku Suk a dirig. Pardubické Filharmonie (1920/24). Též koncertní činnost. Od 1. IX. 1935 je prof. brněnské kons. Skladby klav. (od 1912, suite 1914 a 1933), z nichž 3 vydány tiskem v Pardubicích (Lochmann), varhanní fantasie *D* (1915) a menší skl., *serenáda* pro smyčc. ork. (1914), písně, smíš. sbory, z nichž *Náš erb* tiskem v Pardubicích (vlast. nákl.) a *Pozdrav* nákl. Slavoje v Chrudimi, scénická hudba k Jiráskovu *Panu Johanesovi* (1922), mše svatováclavská (1929). Úprava Rybovy pastorelly *Slavíček* (vlast. nákl.) a čs. hymny (Hoffmann). Revise Černohorského varhan.

skladeb (O. Pazdírek, *Musica antiqua bohém.* 1937).

* **Michálek, Josef**, čes. varh., * 27. V. 1866, Praha. Hudebník z povolání (1881/87), člen vojenské kapely p. pl. č. 98 (1887/90), kap. a řed. kůru v Komiži na ostrově Vis v Dalmacii (1891/1901), v Borohrádku (1901 až 1903), v Bohdanči (1903/06) a od XI. 1906 v Dobrovici u Ml. Boleslavě. Napsal populární školy na kontrabas (1905), violonc. (1907), violu (1911), trombon *B* a zpěvoroň (1912), trombon *F* (1912), helikon a tubu (1913), trompetu (1914), hoboje, mandolinu (1923), snížcový pozoun, vše u MU. V rukopise škola pro basovou křídlovku, fagot a bicí nástroje a *Universální škola všech nástrojů*.

* **Michálek, Lukáš**, čes. varhanář, postavil 1679 varhany u sv. Jakuba v Kutné Hoře. [Památky archeolog. 1859, 268.]

© **Michálek, Václav 1)**, čes. dirigent, * 26. IX. 1845, Praha, † ? Stud. na pražské kons. violoncello 1858/64, koncertoval veřejně od 1862. Odešel do Ruska a stal se kap. Michajlovského divadla v Petrohradě. Žil 1900 na odpočinku v Taškentě. [Srb-Debrnov: Slovník.]

© **Michálek, Václav 2)**, rodem z Posobic, absolvoval pražskou varh. školu 1840. Nejspíše totožný s Věnceslavem B. M-em, jenž vyd. své polky u C. Vetterla a M. Berry. [Branberger: Konservatoř. N.M.]

© **Michálek, Věnceslav B.**, v. *Michálek, Václav 2)*.

© **Michalesi, Aloysia**, v. *Krebs, Al.*

* **Michalička, František**, čes. sklad., * 20. V. 1820, Slatina, † 31. III. 1895, Kunvald. Syn učitele Frant. M-y, učitel v Kunvaldě, Čes. Třebové, Pěčíně a od 1866 opět v Kunvaldě. Má v N.M. četné chrám. skladby (6 mší) z doby kolem 1852, vesměs z Kunvaldu. Symfonie z r. 1817 je asi od jeho otce, jenž † 1823 ve Slatině. [Horník.]

© **Michalitschke, Anton Maria**, něm.-čes. hud. spisov., * 22. III. 1898, Praha-Smíchov. Stud. v Praze gymn. a něm. univ. (1920 PhDr.), hudbu na něm. akademii. Byl po převratě krátce v knihovnické službě u hud. oddělení státní knihovny ve Vídni, je redaktorem v Praze. Hlavní práce: *Theorie des Modus* (Řezno 1923), *Studien zur Entstehung und Frühentwicklung der Mensuralnotation I.* (ZfMw. XII.) Článek *Ein Jahrtausend abendl. Musik* v *Auftakt* II.

© **Michalowicz, Ant.**, v. *Campi, A.*

© **Michalowski, Aleksander**, slavný polský pianista, * 17. V. 1851, Kameniec Podolski, † 17. X. 1938, Varšava. Stud. 1867/69 na lipské kons. u Moschelesa, Reineckeho a j. Setkal se tam s Ant. Rubinsteinem, K. Tausigem a Kl. Schumannovou. R. 1869 zahájil veřejnou uměl. dráhu, ale

pokračoval ještě ve studiích u Tausiga v Berlíně. Usadil se 1870 ve Varšavě, 1878 navštívil Liszta ve Výmaru. Byl 1891/1918 prof. vyšší klav. hry na varšavské kons. Slavný hráč chopinovský (vystupoval veřejně ještě 1934 při oslavě své 65leté uměl. činnosti). Vyd. asi 40 skladeb (pod vlivem Chopinovým a Schumannovým). [Památníky k jeho uctění red. St. Niewiadomski (1929) a Edm. Walter (1934). Stručně St. Niewiadomski, *Muzyka (Glińskiego)* VI. 82. Nekrolog *Muzyka Polska*, říjen 1938.]

© **Michel, Erhard**, něm. pianista a sklad., * 8. IV. 1899, Teichstatt (u Krásné Lípy). Otec ladič pian. Stud. na lipské kons. (1917/21, klav. u Teichmüllera, skladbu u Krehla) a v Berlíně u Breithaupta (1925 až 1926). Vyučoval 1922 klav. v Lipsku, 1924/25 na konc. cestách (doprovazeč), několik let byl konc. pianistou a pedag. v Podmoklech a Liberci. Od 1933 v Berlíně. Skladby klavírní: *Sonáta F* (1919, pr. Lipsko 1920), *Rapsodie Es* (1921, pr. t. 1922), *8 Improvisationen* (1927, pr. Praha 1929), *Musik für Klavier* (jednov., 1928, mezinár. festival v Lutychu 1930), *5 Kurzstücke* (1931/32), koncert s kom. ork. (1932/33), úpravy dvou sonát D. Scarlattioho. Písně, klav. kvintet (1923).

* **Michel, František**, též Michl, čes. pianista, * 25. III. 1822 a † 20. VI. 1873, Praha. Žák Prokschova hud. ústavu, byl v Praze pianistou a hud. kritikem v Hlasu, Politice a v Hud. Listech (značka +). Koncipista finanč. úřadu. Napsal klav. skladby a tance (Pr. 1854/62) čtvero zpěvy (Záboj I. 6.). Autor velmi oblíbené dětské písně *Tluče bubeníček*. [Hud. Listy 1873, 203 a 210. D. 1873, 214. Zd. Nejedlý: B. Smetana II. 218.]

© **Michel, Friedrich** (Frédéric), něm. sklad., * 31. V. 1877, Hannover. Pseudonymy Fr. Mercier, Friedr. Michael, Edgar Pick. Populární písně, sbory a lehčí skladby ork. Vyd. oblíbená alba *Im Künstlerkonzert, Beim Fünfuhrtee*.

© **Michel, Marius**, v. *Missa, Edm.*

* **Micheli**, má rukop. *Offertorium de Resurrectione* z XVIII. stol. v hud. archivu ve Spišské Nové Vsi. F. Z.

© **Micheli** (-ke-), Romano, it. sklad., * kolem 1575 a † po 1659, Řím. Žák Franc. Suriana, byl 1616 řed. kůru v okolí Modeny, 1625 se vrátil do Říma a byl řed. kůru u S. Luigi de' Francesi. Veliký mistr kánonu. Chrám. skladby a madrigaly.

© **Michetti** (-ket-), Vincenz, it. sklad., * 8. II. 1878, Pesaro. Stud. v Pesaru (m. j. u Mascagniho), žije v Římě. Opery (3), písně, skladby klav. a j.

© **Micheuz, Georges**, v. *Mihevec, J.*

© **Michi** (-ki), Orazio, ital. sklad., * ko-

lem 1595, Alifa (u Caserty), † 27. X. 1641, Řím. Virtuoso na chromatickou harfu (t. zv. arpa doppia), zván t. *Orazio dell' Arpa*. Byl 1614/23 ve službách kardinála Montalta, pak u kard. Mořice Savojského. Novější badání dává mu významné místo v počátcích římské monodie. [A. Cametti v RMI. XXI. 203 a d.]

* **Michl, Alois**, čes. varh., * 5. I. 1888, Vitice u Čes. Brodu. Stud. v Praze gymn. a práva, hudbu u O. Horníka a C. Šychry. Za války varh. v Ml. Boleslavi, od 1918 u sv. Václava na Smíchově, od 1924 u křižovníků v Praze. Úředník minist. zemědělství. Provádí úspěšně staré čes. skladatele chrám. Rukop. skladby chrám., *Česká mše* vyšla u Kotrby.

* **Michl, František 1)**, v. *Michel, Fr.*

* **Michl, František 2)**, čes. hud. spis., vydal *Dur a moll* (Pr. 1907, MU.), *O stupnicích a toninách* (Kutná Hora, Švare). Příspěvky v Č.H. XIV. a XV. B. Š.

* **Michl, Lukáš**, v. *Michael*.

© **Michl, Josef 1)**, čes. hud. sklad. a spisov., * 25. II. 1879, Slaný. Stud. na pražské kcns. 1895/1901 fagot a 1900/02 skladbu, druhý rok ve třídě Ant. Dvořáka, již absolvoval orch. náladou *Na Golgotě*. Řídil v Gorici školu a sbor spolku Pevsko in Glasbeno Društvo. Za války konal vojenskou službu, po převratě si zřídil ve svém rodišti hud. školu, ale vrátil se ještě jednou na jih, učil 1921/25 na kons. v Lublani, kde řídil 1924 několik měsíců t. sbor Glasbené Matice a orch. sdružení. Pro neshody s výborem Glasbené Matice opustil Lublaň a usadil se ve svém rodišti. V Gorici provedena 1905 jeho kantáta *Prolog*, jinak se staly na jihu známými sólové písně, jako *Človeka nihar* (Prešern, vyd. Glasbena Matica v Lublani 1909), 4 písně k básním Prešernovým (t. 1921) a j., balady pro muž. sbor (*Atila in ribič, Sokratova smrt*). Poutavě psané vzpomínkové články, zvl. o Ant. Dvořákovi v H.R. IV. (*První přednáška u Ant. Dvořáka, Z Dvořákovy školy*), VI. (*Rok u Dvořáka*), VII. (*Z Dvořákovy vyprávění*) a X. (*Vzpomínky na Ant. Dvořáka*), pak *Vzpomínky J. Rysa na B. Smetanu* (t. V.), pojednání *O deklamaci při zpěvu* (t. XIII.), referáty z hud. života v Gorici (t. III., IV., V., VII.) a v Lublani (LHM.-T. III.). Vypracoval t. slovinské hud. názvosloví (rukop. v archivu Glasb. Matice v Lublani).

* **Michl, Josef 2)**, čes. hud. sklad., * 22. IX. 1899, Dobré u Dobrušky. Syn kapelníka. Stud. gymn. v Rychnově n. Kněžnou (do 1919), hudbu soukromě, hru na housle a violu u Jos. Fendřtáta, violisty Čes. Filharmonie, skladbu u Ot. Šna a Vl. Polívky (1927/34). Je tajemníkem Zemského finanč. ředit. v Praze (1938). Hrál violu

v Akademickém orch. (1919/23), pak v Orch. sdružení. Napsal do 1938 vesměs komorní skladby: Písně (1932), klavírní suitu (1936), sonátu (1935) a sonatiny (1932/35), některé provedl Vl. Polívka v pražském rozhlase 1935 a v X. 1937, 2 houslové sonáty s klav. (1931, 1932/33, druhá pr. v I. 1934 v Přítomnosti), t. *Variace* (1932) a *Sonátu* (1935) pro violu a klav. a suitu pro klarinet a klav. (1936). Mimo to složil 3 tria pro 2 housle a klav. (1933), 2 smyčc. kvarteta (1930, 1933/34), kvartet pro fl., klar., fag. a klav. (1935/36, pr. v XII. 1937 v Přítomnosti), kvintet smyčc. (1930/32) a dechový (1931). Píše t. ve 12tónovém systému. [Rytmus I., 69.] B. Š.

* **Michna, Adam Václav**, vynikající čes. sklad. a varh., * kolem 1600 a † před 16. X. 1676, Jindřichův Hradec. Patrně syn varhaníka Michala M-y. Stud. jezuitské gymn. v rodišti (1611/17 s přestávkami), kde se již od 1645 uvádí jako varh. až do své smrti. Zasloužil se tam o rozvoj chrám. hudby založením nadace pro studenty-hudebníky (1673) a o povznesení hudeb. života vůbec. V pramenech r. 1673 se podpisuje Adamus Wenceslaus Michna de Ottradowicz. Získal pevné hudební základy u jezuitů, vyrostl od prostého kostelního písničkáře k úrovni jednoho z nejvýznamnějších českých sklad. barokních, jak ukazuje jeho *Magnificat* a svatováclavská mše, díla vyspělé techniky a mohutného výrazu. Tiskem vydal: *Česká Maryánska Muzyka* (kancionál čes. lid. písní pro 4 až 5 hl., Pr. 1647, v N.M.), *Swato-Ročnj Muzyka, aneb Swátečnj Kancyonal...* (Pr. 1661, v N.M.), *Lautna česka...* (1653, zachov. v opise Matěje Devotyho 1666 na Strahově), *Sacra et litaniae à 5. 6. 7. 8. vucum cum instrumentis* (Pr. 1654, věnov. Janu Mik. Reiterovi, vrch. správci biskup. statků v Olomouci), jež obsahuje 5 mší (jedna, č. 2 G, na českou píseň Již slunce z hvězdy vyšlo), rekviem, 2 litanie a *Te Deum* (zachováno v arcibisk. archivu v Kroměříži a neúplně v HAM.), *Officium vespertinum sive Psalmi vespertini...* op. 3 (Pr. 1648, zachov. pouze Cantus I. v Kroměříži) a *Cantiones sacrae* (1-6 hl., 1-5 nástr., nezachov.). Z rukop. skladeb vynikají: *Missa S. Venceslai* pro 6hl. sbor se sóly, 2 housle, 4 violy, 2 trubky a varh. (zachov. v Kroměříži, kde ji po prvé provedl Moravan r. 1930, v pražském rozhl. pr. 28. IX. 1932) a *Magnificat I. toni* pro 16 hl. a 10 nástrojů (zachov. v městské knihovně ve Vratislavi). Mimo to napsal *Te Deum* pro 10 hl. (podle třebenického inv. 1699, ztraceno) a *Píseň o Panně Marii staroboleslavské* (1650, nezachov.). [J. V. Vacek v Č.H. XX. 37/38. E. Trola: Neznámé skladby A. M-y ve Sborníku prací k 50. na-

roz. Zd. Nejedlého (Pr. 1928, 69/101, tam t. starší literatura), v olomouckém Našinci 1930, č. 117 a 119 a v časop. Cyril LX. 76/78 a 103/111. Breitenbacher I. 25, 27, 47/49, 69. Radiojournal X., č. 39. Vil. Bitnar: O českém baroku slovesném (Pr. 1932.)] B. Š.

© **Michnevič**, Vladimír Osipovič, ruský spisov., 1841/1899. Byl novinářem, oblíbeným feuilletonistou. Napsal *Očerki istorii muzyki v Rosii...* (Petrohrad 1879), jeden z prvních pokusů toho druhu.

© **Michon**, Pierre, v. Bourdelot, P.

* **Mika**, Emil, sběratel písní, správce školy ve vsi Lipnica Wielka, vydal 80 lid. písní z polské oblasti Oravy: *Pieśni Orawskie* (Lipnica Wielka 1934). F. Z.

* **Mika**, Marian Jan, čes. skladatel, * 9. II. 1753, Praha, † ?. Od 1773 premonstrát, řed. kůru u sv. Benedikta, od 1804 n. o. v Jihlavě. Jeho chrám. skladby jsou na Strahově a v Broumově. [E. Trola v C. XLIV. 144.] E. Tr.

* **Mikan**, ?, má v N.M. chrám. skladby z 1. pol. XIX. stol.

* **Mikan**, Jaroslav, čes. hud. spis., * 15. XI. 1881, Chrudim. Stud. gymn. v Chrudimi a filos. fakultu v Praze. Hudebně se učil u Al. Hniličky, Ot. Šína a Vít. Nováka. Od 1907 prof. v Hradci Král., od 1930 prof. reál. gymn. v Praze XII. V Hradci Král. rozvinul záslužnou činnost organizační (před válkou zavedl abonentní koncerty s moderním programem, po válce jednatel Hud. odboru Okr. osv. sboru, kde uplatňoval vzorné programy klasické a moderní, založil a vedl Volné sdružení pro kom. hudbu) a přednáškovou (z hud. historie a estetiky). Zároveň referentská činnost v Čes. Východu (1899), Hlasech vých.-čes. (1900), Osvětě lidu (od 1901), Stráži pokroku (1926/30), dopisovatelství do H.R. (od 1912), LHM.-T. a H.Ro. (od 1924). V Praze význačně činný jako středoškolský hud. pedagog, redig. hodnotný *Časopis studentského hud. a pěv. sdružení r. gymn. v Pr. XII.* (od 1931). Byl též sborn. Akad. pěv. sboru v Praze (1903) a pěv. kroužku Nár. Jedn. severo.čes. v Hradci Král. (1919/1921) a dirig. orchestru hud. odboru Okr. osv. sboru v Hradci Král. Napsal *Divadlo a hudba v Hradci Král. v 1. pol. 19. stol.* (Výr. zpráva měst. dívč. gymn. v Hradci Král. 1930, též vlast. nákl.), *10 let Hud. odboru osv. sboru v Hradci Král.* (t. 1929), *Al. Hnilička* (D. XXV.), studie o V. Novákovi (Hlídka Času I., II., III.), *Hradecká léta Fr. Škroupa* (LHM.-T. XIV.), o Jos. Sukovi (t. XIII.) a j. V rukopise *Karel Pippich ve světle své hud. korespondence*, pracuje na hud. dějinách Hradce Král. Napsal též *Malou suitu* pro klavír (1921), sbory a j. [Kytička Královéhradecká Jar. Mikanovi (Hradec Král. 1930.)]

© **Mikeladze**, Jevgenij, soudobý gruzínský dirigent, sloužil 1921/27 ve vojenských kapelách, stud. zároveň od 1924 na tbiliské kons. a dovršil své vzdělání 1927/31 v dirigentském oddělení leningradské kons. Je od 1932 v Tbilisi šéfem nově organiz. státní opery gruzínské a dosáhl tu velikých výsledků, jež byly obecně uznány o moskevském zájezdu 1937. Vedle toho řídí filharm. ork. a vyučuje na kons. [Sovetskaja Muzyka V./1, 15/16.]

* **Mikelka**, Emil, čes. pianista, * 5. XI. 1894, Pustá Kamenice. Syn řídicího učít. Stud. reálku v Pardubicích (1906/09) a učít. ústav v Poličce (1909/13), hru na klavír u Rom. Veselého a K. Hoffmeistra na pražské kons. (1913/21 s přerušením 1914/18, kdy na vojně). Konal 1921/22 konc. turné v Itálii, 1922/24 vyučoval na hud. škole B. Smetany v Plzni, kde si zřídil soukromou hud. školu 1924/36. Od 1936 prof. Masarykova ústavu hudby a zpěvu v Moravské Ostravě. R. 1939 jmenován členem brněnské zkuš. komise. Vynikající činnost reprodukční. Provedl celé klav. dílo Smetanova, pořádal četné relace v rozhlase, koncertoval též s Čes. Filharmonii. B. Š.

* **Mikenda**, Antonín, čes. hud. spis., * 14. II. 1851, Jičín, † 16. II. 1911, Praha. Byl jednatelem hudeb. odboru Umělecké besedy v Praze. Příspěvky v Daliboru (1881 až 1882), zvl. *Banket Smetanův* (D. III. 147) a *Přehled činnosti hud. v Čechách roku 1881* (D. IV. 1832). [Datum naroz. děkanský úř. v Jičíně.] B. Š.

* **Mikeš**, varhanář v Brně, opravil varhany v Hor. Pěně. [Soupis uměl. památek XIV. 341.] E. Tr.

* **Mikeš**, Adolf, čes. klav. pedagog, * 23. XII. 1864, Hradec Králové, † 26. V. 1929, Praha. Stud. gymn. v rodišti, práva v Praze a malířskou akademii ve Vídni (do 1887). Pak se věnoval studiu klav. hry a absol. pražskou varh. školu (1889/91). Byl 1891/98 učít. pražské kons., 1893/1902 majetníkem hud. školy v Plzni, potom opět v Praze. Odtud dojížděl do Berlína studovat Deppeovu metodu (v. L. Deppe a *Fixovaná hra* v PHS. I.) u jeho žáčky E. Calandové. Nové zkušenosti uplatňoval ve svém soukromém hud. ústavu, v němž vedle pestění krásného tónu kladl důraz na hud. výchovu podle Battkeho. Již 1902 sestavil plán nové klaviatury v mírném oblouku. R. 1920/29 byl prof. mistrovské školy pražské kons. Vychoval znamenité žáky, zvl. Jana Heřmana a Rom. Veselého. Kolem něho a Vít. Nováka se družila známá Podskalská filharmonie. Napsal drobné články: *O hře klavírní* (Kalendář čes. hudebníků XXV. 98 a d.), *Beethovenovo museum a rodný dům v Bonnu* (H.R. II. 1909, 415/16). [H.R. II.

350, LHM.-T. IV. 108/11, Výroční zpr. pražské kons. 1928/29, 14/16, Č.H. XXXII. 112, H.V. X. 98. Branberger: Konservatoř. Sborník na paměť 125 let pražské kons. (Pr. 1936.) B. Š.

* **Mikeš (-Bláha)**, Z á b o j, v. *Bláha-Mikeš*, Z.

© **Miklasiewicz**, v. *Campi*, A.

© **Miklošič**, J a n e z, slovinský hud., * 29. V. 1823, Radomeršćak, † 3. VIII. 1901, Maribor. Psán t. *Miklosich*, bratr proslulého slavisty. Byl učitelem a velmi se zasloužil o hud. život mariborský za něm. nadvlády. Také komponoval. [Slovenski Biogr. Leksikon.]

© **Miko**, Č e n ě k, v. *Micko*, Jan Vinc.

* **Mikoda**, B o ř i v o j, čes. hud. sklad., * 20. VII. 1904, Počátky. Stud. učit. ústav, hru na housle a varh. oddělení České hudební školy v Čes. Budějovicích, pak pražskou kons. a její mistrovskou školu (1931/35, u Vít. Nováka). Po stát. zkouškách z hudby (housle, zpěv, klavír a varhany) byl prof. učitel. ústavu a působil od 1. IX. do 30. IX. 1938 v Žatci. Napsal: *Pisně* (Jos. Hora, některé pr. Pr. 30. I. 1938, Přítomnost), *5 písní* Rab. Thákura (1937), s b o r y žen., muž. a smíš. (některé provedl autor v Příboře a Hořovicích), *České requiem* (1923, pr. 7. III. 1938 v Hořovicích), *suitu* pro klavír, pro housle a klav. a pro violu a klav. (tato pr. Pr. 14. VI. 1934 v Mozarteu), klav. trio, sonátu pro fl., soprán a klav. (pr. Pr. 23. X. 1936, Přítomnost) a ouverturu pro velký ork. Mimo to *Intonační studie pro housle v I. poloze* (Praha 1935, Státní naklad.), *Etudy* ve všech toninách (rukop.) a články o Vít. Novákovi (Hořovické noviny 1935). [Rytmus II. 23.] B. Š.

© **Mikołaj Krakowski**, polský sklad. první polovice XVI. stol., od něhož jsou zachovány v tabulatuře Jana z Lublina a v tabulatuře chrámu sv. Ducha v Krakově části mše, motety, světské písně, varhanní transkripcie vokálních skladeb, tance a preludia. [Srv. literaturu hesla z *Lublina*, Jan.]

© **Mikołaj Radomski**, t. Mikołaj z Radomia, nejstarší polský sklad., jehož známe jménem. Psal v třetím desetiletí XV. stol. a byl snad clavicembalistou polské královny Žofie. [M. Szepańska: O utworach M. R. (Polski Rocznik Muzykologiczny II. 87/94, kde t. soupis skladeb i literatury).]

* **Mikoláš**, A n t o n í n, čes. pěvec, varh. a sklad., * 10. VI. 1874 a † 29. X. 1934 (sebevraždou), Praha. Absolv. 1895 učit. ústav, byl učit. na pražských školách, 1930/34 řídícím učit. Nějakou dobu vyučoval t. hudbě na učit. ústavě. S Rud. Černým, Janem Novákem a Ant. Svojsíkem utvořil České pěv. kvarteto, s nímž podnikl m. j. cestu do Ameriky a kolem světa. Výborný hráč na varh.

V N.M. má pro varh. *Tři koncertní fantasie*, *Koncertní paraphrasi* s fugou na svatovácl. chorál, dvě sonáty, *suitu*, *Legendu a-moll* (podle obrazu Růžencová slavnost od Alb. Dürera) a j. Vedle toho napsal četné písně a dvojpěvy, chrám. vložky (*O salutaris hostia*), sbory (muž. sbor *Benátská gondoliera* v Hlaholu 124) a j. [Data opatřil G. Svojsík v Praze.] B. Š.

© **Mikorey**, F r a n z, něm. sklad. a dirig., * 3. VI. 1873, Mnichov. Syn tenoristy Maxe M-e (1850/1907). Vzdělán v Mnichově a Berlíně, byl kap. v Dessavě, Helsingforsu a Brunšvíku. Dostí značná sklad. činnost různých oborů, praktická učebnice dirigování.

* **Mikota**, V á c l a v, organisátor hud. života, * 24. III. 1896, Stadlec u Tábora. Hudbě se učil u O. Šína a Berky. Je od 1920 řed. H.M. a účastní se účinně pořádání koncertů. Člen představenstva OSA a člen Bureau international de Coopération des editeurs de musique (od 1936). Rediguje *Hud. noviny* (přílohu LHM.-T.). Napsal: *L. Janáček v Anglii* (Hud. besídka III.), *Hud. Matice Uměl. besedy* (Pr. 1933), *Mezinár. hud. bibliografie* (LHM.-T. XVI.), *Dnešní úkoly a vyhlídky hud. nakladatelství* (t. XIII.), *Nakladatelé diskutují o krizi hudby* (t. XVI.), *Hud. matice Uměl. besedy* (Pr. 1932). Mimo to odborné publikace nakladatelské: *Krise knihy a krise stavu* (Pr. 1935), *Novými cestami do lepších dob* (t. 1937).

* **Miková-Bennwitzová**, E m i l i e, t. Micková, čes.-něm. mezzosopranistka, * 1834, ?, † 25. XII. 1906, Dubá. Choť slavného housl. pedagoga Ant. B-e. Působila 1858/62 ve Stavovském div. v Praze, pak v Salcpurku, Štuttgartě a od 1867/71, v době kapelnictví Smetanova, u Prozatímního div. První Milada v *Daliboru*. [Jos. Bartoš: Prozatímní divadlo a jeho opera (Pr. 1938, na několika místech, zvl. 138/39). D. XXIX. 137, Branbergrův Smetana II. 14.] B. Š.

© **Miksch**, J o h a n n e s A l o y s, něm. pěvec a zpěvní pedag., * 19. VII. 1765, Jiřetín (Georgental), † 24. IX. 1845, Drážďany. Žil od 1778 v Drážďanech (fundatista, chrám. pěvec, pak v opeře). Svě vzdělání dovršil u Caselliho, žáka Bernacchiho. Po Weberově příchodu do Drážďan vycvičil vlastně celou generaci něm. operních pěvců. Rukop. skladby chrám. (mše C ke cti sv. Jana Nepomuckého věnována autorem 1836 chrámu svatovácl. sv. Ferdinandu). [Ferd. Sieber v *Die Stimme* II. 304 a 341. Podlaha 38. *Hud. zpravodaj* IV./4, 14.]

* **Mikscha**, F e r d i n a n d, čes.-něm. varhanář, * 1829, Brno, † po 1862, ? Bratr varhanáře Františka M-y (* 1834, † 15. II. 1880, Brno). Žák Seibertův ve Vídni. Vy-

stavěl varhany v Popovicích (1855), Rosicích a j. Obnovil 1862 varhany u sv. Tomáše v Brně (39 rejstříků, 2000 píšťal). [d'Elvert II. 141. Rok jeho narození a data bratrova z městského archivu v Brně.] B.Š.

* **Mikšik, M a x m i l i a n**, vojenský kap., * 1. III. 1888, Domažlice. Stud. na pražské kons. (do 1908, housle u prof. Mařáka). Byl členem Čes. Filharmonie, konc. mistrem u kníž. Schamburg-Lippe v Bückeburku (1908/11), učitel hudby u Ericha Thurn-Taxisa (1911/12). Odebral se do Ruska byl konc. mistrem Svobodného divadla a členem carského operního ork. v Moskvě (1913/20). Na to prof. hudby na gymn. v Banja-Luce (1920/22), od 1922 vojenský kap. a řed. hud. školy Bajić v Novém Sadu. Byl též členem ork. Kusevického v Moskvě a sborm. zpěváckých spolků v Jugoslavii.

* **Mikuletzky**, má *Divertimento B* v inventáři kláštera v Nové Říši (1829).

© **Mikuli, K a r o l**, polský pianista a hud. pedagog, * 20. X. 1821, Černovice (v Bukovině), † 21. V. 1897, Lvov. Byl od 1844 v Paříži žákem Chopinovým, ve skladbě Reberovým. Po koncertních cestách od 1848 stal se 1858 řed. Lvovské školy haličského hud. spolku a setrval v tomto působení 30 let, načež vedl soukromý ústav. Byl vynikajícím hráčem Chopina a jeho vydání Chopinových skladeb podává mnoho cenných poznámek a variant podle Chopinových zápisů. Napsal četné klav. skladby chopinovským slohem, ale t. písně, úpravy lid. písní franc., polských, rumunských, cikánských a j. Velmi vlivný učitel. [Nekrolog v Österr. Musik- und Theaterzeitung IX./20. R. Koczalski: Jak grał i uczył K. M. (Muzyka - Glińskiego - XIV. 216/18).]

* **Mikulka, S a m u e l**, vydal své klav. a housl. skladby v Č.H. V., VII. a X.

* **Mikyš, A b u n d**, též Mikysch, * 1733, Domažlice, † 9. IV. 1782, Štyr. Hradec. Člen řádu Milosrdných bratří (od 1754). Byl řed. kůru ve Vídni a Štyr. Hradci. Žák Jos. Haydna. Psal chrám. skladby, z nichž jsou některé ve Vratislavi. [Dlabač. Guckel: Kath. Kirchenmusik in Schlesien, 164. Hud. zpravodaj III./3, 14.] E. Tr.

© **Milán, D o n L u i s**, vynikající špaň. loutnista, * kolem 1500, Valencie ?, † po 1561, Valencie. Byl po r. 1538 v Portugalsku, navštívil snad t. Itálii, jinak žil na dvoře místokrále Fernanda Aragonského ve Valencii. Loutnová tabulatura *El Maestro* (vyd. 1536 ve Valencii, nově L. Schrade v Publikationen älterer Musik 1927), obraz dvorského života ve Valencii *El Cortesano* (1561). Výběr skladeb podává G. Morphy v *Die spanischen Lautenmeister des XVI. Jhdts* (L. 1902), některé praktické úpravy pro kytaru vyšly u Schotta. J. Bartovský

použil jedné pavany v opeře *Václav z Michalovic* z exempláře, zachov. v tepelském klášteře. [J. B. Trend: L. M. and the Vihuelistas (Ln. 1925). LHM.-T. VIII. 25.]

© **Milanković, B o g d a n**, PhDr., srbský hud. pedagog, spisov. a organisátor, * 1885, Dalj. Za svých středoškolských studií v Osiijeku a na univ. ve Vídni a Paříži stud. hudbu soukromě. Je v Sarajevě gymn. prof. a řed. oblastní hud. školy. Významně se účastnil zřízení tohoto ústavu a založení Sarajevské filharmonie. Kniha: *Die Grundlagen der modernen pianistischen Kunst* (L. 1923). Z časop. studií: *O umetnickom sviranju na klaviru* (bělehr. Muzika 1928), *O tonskoj umetnosti* (Narodno jedinstvo 1931, Sarajevo), *Ogled muzičke nomenklature* (Zvuk III.). V rukopise větší metodická práce o houslích. Referáty a kritiky.

© **Milano, F r a n c e s c o d a**, v. *Francesco da Milano*.

© **Milanollo**, sesterská dvojice slavných it. houslistek ze Savigliana (Piemont). Starší *Domenica Maria Teresa*, * 28. VIII. 1827, † 25. X. 1904, Paříž, mladší *Maria*, * 19. VII. 1832, † 21. X. 1848, Paříž. *Teresa* vystupovala již od svého 9. roku, ale dovršila své vzdělání 1836 u Lafonta a Habenecka v Paříži a 1837 u Bériota v Bruselu. Vyškola svou sestru Marii, s níž konala až do její smrti velmi úspěšné konc. cesty po západní Evropě. V Praze vystupovaly v I. 1844. Po smrti Marii pokračovala *Teresa* sama ve virtuosní dráze do 1857, kdy se provdala za generála Théod. Parmentiera. Žila pak ještě půl století v soukromí. [A. Pougin v RMI. XXIII. D. XXV. 246.]

© **Milanov, Z i n k a**, v. *Kunc, Z.*

© **Milanuzzi** (-nucci), *C a r l o*, it. sklad., augustinián ze Santanatolia u Camerina. Byl 1619 varh. v Perugii, 1622 řed. kůru ve Veroně, 1623/30 varh. v Benátkách, 1636 řed. kůru v Camerinu a 1643 kap. a varh. v Noventa di Piave. Vyd. 1619/47 četné chrám. skladby, zvl. je však známý sbírkou svěžích světských monodií, nazv. *Scherzi delle ariose vaghezze* (8 knih, 1622/35). Výběry arií a tanců pro kytaru vyd. nově G. Benvenuti (Ricordi). [Srv. J. Racek: Slohové problémy it. monodie (Pr.-Br. 1938).]

* **Milčinský, D a n i e l A l o i s F r a n t .**, čes. sklad., * 29. VII. 1732 a † 13. II. 1808, Rožďalovice. Byl tam řed. kůru. Jeho četné chrám. skladby v N.M. Jiný *Daniel M.*, křižovník s červenou hvězdou, má v knihovně u sv. Františka v Praze I. žalmy z r. 1732. [Horník. QL. neuvádí.] E. Tr.

* **Milčinský, F l o r i a n**, * kolem 1745 v Rožďalovicích, žil 1770 u křižovníků v Praze I. V kapit. archivu jeho chrám. skladba. [Podlaha 39. QL. neuvádí.] E. Tr.

© **Milde**, jméno něm. pěvecké rodiny

XIX./XX. stol. Barytonista Hans Feodor von M. (1821/1899) a jeho choť Rosalia (1827/1906), roz. Agthe, sopranistka, působili slavně ve Výmaru za Liszta i později, oba jejich synové Franz v. M. (1855/1929) a Rudolf v. M. (1859/1927) byli rovněž dobrými barytonisty. Franz napsal t. monografii o svých rodičích s názv. *Ein ideales Künstlerpaar...* (1918). Všichni byli t. dobrými pedagogy.

* **Milde**, Luďvík, čes. fagot., * 30. IV. 1849, Praha III., † ?. Žák pražské kons. (1861/67) a varh. školy (1868/70). Byl řed. hudby v Novém Sadě, od 1874 prof. kons. v Bukurešti, od V. 1886 na kons. v Praze (do 1894) a od 1897 opět v Bukurešti. Skladby klav., houslové, 2 klav. tria a smíš. sbory. [Šrb-Debrnov: Slovník.]

© **Mildenburg**, Anna, v. Bahr-Mildenburg, A.

© **Mildner**, Alfred, něm. housl. a sklad., * 17. XI. 1895, Warnsdorf (v Čechách). Vzdělán ve Vídni, kde působí trvale od 1923, je t. od 1924 primářiím svého kvarteta. Skladby housl., písně.

* **Mildner**, Moric, něm.-čes. houslista, * 7. XI. 1812, Trmice u Teplic, † 4. XII. 1865, Praha. Stud. na pražské kons. (1822/26 u Pixise), byl členem a řed. ork. Stavovského divadla, od VI. 1843 prof. houslí na pražské kons. Pokračovatel houslové školy Pixisovy, zastával sloh francouzské uhlazené techniky. Jeho žákem byl m. j. Bennewitz. Zastupoval řed. Kittla v době jeho churavosti (1861/65) a navrhoval zavedení soustavného vyučování hry na harfu a klavír. Od III. 1865 pro nemoc na dovolené. Napsal menší housl. skladby, etudy (Pr., Veit, Hoffmann, příl. D. 1860), zvl. *Le carnaval de Prague* (Pr., Christoph a Kuhé.) E. Tr.

© **Mildnerová**, Henriette, něm.-česká pianistka, * 27. III. 1855 a † 14. III. 1934, Praha. Rozená *Köhlerová*. Byla do 1874 po 3 roky soukromou žačkou B. Smetany. Po sňatku (1876) zanechala na nějakou dobu soustavného studia, 1882/85 zajížděla k Lisztovi do Výmaru. Věnovala se v Praze činnosti konc. a pedag. Vyd. *Erinnerungen an Liszt* (Rudolfzell 1923). [Fr. Bareggi v Hud. věstníku XXVII./8 (mylné datum smrti). K. Koutník: Nepublikovaný dopis Smetanův pí. H. M-ové (H.R. II. 240/41) a Liszt a Smetana (t. 371/72).]

© **Milev**, Slaví, bulharský sklad. německého původu, * 5. VIII. 1885, Loveč, † 17. XI. 1912 u Čataldze. Vlastním jménem Viktor Gut. Stud. gymn. v Ruse, kons. ve Würzburgu. Byl 1910/12 učit. ve Varně a v Plovdivu. Tiskem vyšlo 20 *učilišni pěsni* a balada *Kulata* pro smíš. sbor na text Vazovův. [Kamburov.] G. B.-J.

© **Milhaud** (miló), Darius, vynik. franc.

sklad., * 4. IX. 1892, Aix-en-Provence. Na pařížské kons. byli od 1910 jeho učit. zvl. Gédalge a Widor. Byl 1917 přidělen franc. vyslanectví v Rio de Janeiro, 1919 se vrátil do Paříže a dokončil studia, zaujal významné místo ve franc. hud. životě jako člen Šestky. V jeho mnohotvárné osobnosti se pronikají nejrozmanitější prvky, od dědictví židovské rasy až k jazzu a posledním západoevr. výbojům, jeho rozsáhlá tvorba je dosti nestejnorodou reakcí na snivý impresionismus Debussyho a křehkost Ravelovu. Díla dramatická: Opera *La brebis égarée* (Fr. James, 1910/15, pr. 1923), *Protée*, scénická hudba k satíře Claudelově (1913/19, symf. úryvky na festivalu v Praze 1925), scénická hudba ke Claudelovu překladu Aischylovy *Oresteie* (*Agamemnon*, 1913; *Les Choéphores*, 1915, pr. 1925; *Les Euménides*, 1917/22, pr. 1928), balet *L'Home et son désir* (Claudel, 1919, pr. 1921), fraška *Le Boeuf sur le toit* (J. Cocteau, 1919), balet *La Création du monde* (Bl. Cendrars, 1923), zpívaný balet *Salade* (Alb. Flament, 1924, pr. t. r., pražské N.D. 1926), balet *Le Train bleu* (Cocteau, 1924), opera *Les Malheurs d'Orphée* (Arm. Lunel 1924, pr. 1926), opera *Esther de Carpentras* (Lunel, 1925, pr. 1938), opera *Le pauvre matelot* (Cocteau, 1926, pr. 1927), 3 „minutové“ opery, totiž *L'Abandon d'Ariane*, *La Déliverance de Thésée* a *L'Enlèvement d'Europe* (H. Hoppenot, 1927, pr. 1928), balet *La Bien-Aimée* (na témata Schubertova a Lisztova, 1928), velká opera *Christophe Colomb* (Claudel, 1928/29, pr. Berlín 1930, v pražském rozhlase v Pujmanově překladu 1938), historická opera *Maximilien* (podle Werfla R. St. Hoffmann a Lunel, 1928, pr. 1932), hudba k Richaudově komedii *Le Château des Papes* (pr. 1932), balet *Songes* (1933, pr. 1934), dram. sborový výjev *La Mort d'un Tyran* (pr. 1933), hudba ke Claudelově *L'Annonce faite à Marie* (pr. 1934), k Mistrellovu *Conquérant*, Arnouilhovu *Le Voyageur sans bagage* a Gidově hře *Amala* (1937), balet *Fête Provençale* (1937, koncertně 1937, baletně 1938), *La Sagesse* (Claudel, 1938), hudba k Aristofanově komedii *Plutus ou l'Or* (pr. 1938), aktovka *Medea*, hudba k *Macbethu* a k *Elektře* (1938), recitativy k Chabrierově *L'Education manquée*, několik hudeb k filmům (*Actualités*, pr. 1928; *Madame Bowary* 1934; *Mollenard* 1937 a j.). Orkestrální: Dvě symf. suity (1913 a 1919, tuto řídil sklad. v praž. rozhlase 1933 se suitou z Maximiliána), suity z některých dram. děl, serenáda (1920/21), *Sodades do Brazil* (t. r.), 3 *Rag-Caprices* (1927), koncert houslový (1927, u nás Schweyda 1931), violový (1929), pro bicí nástr. s ork. (1929), klavírní (1932/33), violonc. (1934, pr. 1935, Heran v praž. roz-

hlase 1937) a j.; instrumentace suity z baletu Satieho *Jack in the box* (Čes. Filh. 1931). Komorní: 6 „kom. symfonií“ velmi rozmanitého obsazení (také vok., 1917/23; výběry pražská kons. 1925, O. Jeremiáš ve Spolku pro mod. hudbu 1930 a Kabeláčův soubor v Uměl. Besedě 1938), 2 housl. sonáty s klav. (1911, 1917), sonáta pro 2 housle a klav., sonatina pro flétnu a klav. (1927), sonáta pro klav., flétnu, hoboje a klar. (1918), konc. suite z baletu *Stvoření světa* pro klav. kvintet (1926, hrál v Praze sklad. s Pražským kvartetem 1933), 9 smyčc. kvartet (1912/36, z nichž a hrálo již na jaře 1918 Ševčíkovo kvarteto a uvedlo tak autora do našeho hud. života; 9. na mezinár. festivale v Paříži 1937) a j. **Vokální:** Písňové cykly s klav. (od 1912, texty Claudel, Luc. de Chateaubriand, L. Latil, Tagore, Mallarmé, Cocteau, R. Chalupt a j.), anebo s instr. souborem (*Machines agricoles* - 1920, *Catalogue de fleurs*, L. Daudet - 1921), dvě žalmové parafráze Claudelovy (*Psaume CXXXIX* pro baryton a ork. a *Psaume CXXXVI* pro baryton, sbor a malý ork., sbory a kantátové útvary (*L'Enfant prodigue*, 1917; *Cantate pour louer le Seigneur*, 1928; *Pan et Syrinx*, pr. 1935; *Cantique de Rhône*, pr. 1937; *Cantate de deux cités*, *Cantate de la Paix* a některé jiné práce toho druhu, pr. 1938), dětská sborová suite s ork. (*Un petit peu de music*, 1933) a j. **Klavírní:** *Suite* (1913), sonáta (1916), *Printemps* (2 seš., 1915/20), *Sodades do Brazil* (1920/21), *5 Etudes* (s kom. ork., 1921), *Ballade* (s ork., t. r.), *3 Rag Caprices* (1922), *Le Carnaval d'Aix* (s kom. ork., 1926), *4 Romances sans paroles*, *L'Automne* (3 skladby, obojí vyd. 1935) a j., suite pro 2 klav. (pr. 1937), suite pro martenot s doprov. klavíru (1934). Skladby M-ovy vyd. v Paříži Deiss, Durand, Editions sociales internat., Enoch, Eschig, Heugel, La Sirène, Mathot, Sénart, v Mohuči Schott, UE. a j. Drobné články vyšly souborně s názv. *Etudes* (1926). Tvorbě M-ově se věnuje u nás soustavná pozornost (Přítomnost, Spolek pro mod. hudbu, rozhlas a j.), o srdečném poměru sklad. k největší české hudbě svědčí na př. proslov k pařížskému čes. pořadu rozhlasovému (LHM.-T. XV. 86). [Anonymní bibliografie v BBM. VI. 7/9. Větší monografie není. Česká studie M. Očadlík (Klíč III. 148/55) a týž: Kolumbus (Pr.-Br. 1938). Srv. t. B. Schloezer, Nár. a Stavov. divadlo 1926 a Pujman t. 1930. Z časopiseckých článků H. Prunières v Nouv. revue franç. 1920, P. Landormy v srpnovém čísle Ménestrelu 1925, H. Strobel v Auftaktu XII., H. Gutmann t. XIV., J. Bruyr: L'Écran des musiciens (Pař. 1931, 21/31). D. Ewen: Composers of Today (Nový York 1934, 173/74). H. Mersmann v Kammermusik IV.

165 a d. Množství referátů a kritik o provedených a vyd. skladbách. Luxusní publikace: *La vie de D. M. en images* (malovala G. Augsburg, báseň Cocteau, Pař. 1935).]

* **Milič, Ivo**, v. *Pecháček*, Cyril.

© **Milkova-Zolotovič, Marija**, bulh. koloraturka, * 1898, Plovdiv. Zpěvu se učila v Sofii u Vulpeho, pak v cizině. Zpívala nejenom v Sofii, ale t. v Německu, Francii, CSR. G. B.-J.

© **Millenkovich (-vič), Max von**, něm. hud. spisov., * 2. III. 1866, Vídeň. Liter. pseudonym Max *Morold*. Byl ve Vídni od 1888 státním úředníkem, 1917/19 řed. dvorního činoherního div. Monografie: *Ant. Bruckner* (2. vyd. L. 1920), *Hugo Wolf* (2. vyd. t. r.), *Fr. Liszt* (UE. 1916), *Cosima Wagner* (2. vyd. L. 1937), *Jos. Reiter* (Víd. 1904) a j. Operní libreta pro Jos. Reitera. Referáty v několika víd. časopisech.

© **Miller**, bez křestn. jména, objevuje se v našich sbírkách jako autor chrám. a j. skladeb. Zpravidla chybně psané jméno *Müller*.

© **Miller, Frank E.**, americký laryngolog, * 12. IV. 1859, Hartford (Connecticut).

Činný delší dobu v Novém Yorku. Napsal od 1892 četné práce z oboru hlasové hygieny, fyziologie a pathologie, zvl. *The Voice* (1910, nové vyd. Nový York 1931).

© **Milling, Ant.**, má v Kroměříži třívětou parthii. [QL. ani Fétis neuvádí.]

* **Millitzky**, má několik chrám. arií v inventáři kůru v Blížkovicích (1798). [QL. neuvádí.]

© **Millöcker, Karl**, něm. sklad. lehčího oboru, * 29. V. 1842, Vídeň, † 31. XII. 1899, Baden u Vídně. Stud. na vídeňské kons., 1864/66 byl divadelním kap. ve Št. Hradci, pak trvale ve Vídni, kde od 1869 kap. divadla Na Vídeňce. Mnoho úspěšných operet, zvl. *Gräfin Dubarry* (1879, v Prozatímním div. 1880), *Der Bettelstudent* (1882, nejznámější a nejlepší), *Gasparone* (1884), *Der arme Jonathan* (1894). Některé se t. nově upravují, jiné se sestavují z M-ovy hudby. Četné hry a frašky se zpěvy. Několik let vydával sbírku klav. skladeb s názv. *Musikalische Presse*. [C. Preiß: K. M. (1905). D. II. 118, životopisné drobnosti D. XXII. 79.]

© **Milojevič, Miloje**, vůdčí zjev moderní srbské hud. kultury, sklad., hud. vědec a folklorista, * 15. X. (st.) 1884, Bělehrad. Po gymn. maturitě v Novém Sadu (1904) stud. v Bělehradě germanistiku, hudbu na Srbské hud. škole u St. Mokranjce (skladbu, klav. u Cv. Manojloviče). R. 1907/10 v Mnichově na hud. akademii (Friedr. Kloose, Fel. Mottl) a na univ. (Sandberger, Kroyer). R. 1911 se stal v Bělehradě učít. hudby na IV. gymn. a dirig. sboru Beogradsko pe-

vačko društvo. Válka přerušila 1912/19 jeho uměl. práci. R. 1919 se stal znovu v Bělehradě učít. hudby na gymn. a později universitním asist. (do 1924), 1924/25 dovršil svou vědeckou přípravu na Karlově univ. v Praze (Zd. Nejedlý, O. Zich) a promoval 1925 disertací *Smetanův harmonický sloh*. R. 1926 v Bělehradě univ. docent, 1935 mimoř. prof. Zároveň prof. skladby na kons. (hud. škola), řed. hudebně vědec. semináře a dirig. universitního Collegium musicum instr. Skladatelsky vyšel 1904 z nacionalismu Mokranjčova, ale proživil pozdní novoromantiku (Rich. Strauß), působení impresionismu a expresionismu, jakož i české vlivy, zaujal reprezentativní místo v nové srbské hudbě. Duch jeho invence a výrazu souvisí velmi často s lidovou hudbou a písní, jejichž podstatu si osvojil M. horlivou činností sběratelskou. Zapsal dosud nad 1000 písní, především z Jižního Srbska (srbské Makedonie), ale také bosenské „sevdalinke“, milostné písně, prodechnuté žhavou orientální smyslností. P í s n ě (písňové cykly): Op. 5, 7, 9, 15, 21, 22, 24, 31, 39, 40, 44, 46, 52; cyklus *Před veličanstvem přírody* je sestaven z 10 písní op. 5, 9 a 31. Klavírní: Op. 2 (*Miniature*), 10, 23 (*Quatre morceaux*), 41 (*Makedonski motivi*), 42, 47 (duchaplné *Ritmické grimase*, pařížský festival 1937), 51 (*Kameje*). K o m o r n í: Smyčcový kvartet c op. 3, *Srpska igra* op. 20 a sonáta h op. 36 pro housle a klav., *Legenda o Jefimiji* op. 25 pro violonc. a klav., hudba pro 2 sólové housle op. 54, sonáta pro flétnu a klav. op. 55 a j. O r k e s t r á l n í: *Seoske scene* op. 8 (3 čísla), symf. básně *Smrt majke Jugovića* op. 26 (1921), *Lirska simfonija* op. 45 pro 2 sólové hlasy, ženský sbor a kom. ork., *Suita* op. 49 (9dílňá). J e v i š t n í: Hudba k dramatu *Kraljeva jesen* (symf. prolog *Danilo i Simonida*, 1910), surrealistický balet *Le balai du valet*. S v ě t s k é s b o r y: Balada *Slutnja* op. 11, *Dugo se polje zeleni* a j. pro smíš. sbor, *Izgnaničke pesme* a četné jiné mužské sbory, zvl. op. 35 (*Triptih, Crno sumurno popodne*, Mir. Krleža), kde je patrný vliv moderní české tvorby toho oboru, čtyřdílňá antická legenda *Postanje ljudi* op. 12 pro sóla, sbor a ork. C h r á m o v é: 2 liturgije (op. 17 pro muž. sbor, „*Svečana*“ op. 50 pro sóla a smíš. sbor), 3 opela (op. 28 b a 38 g pro mužský, op. 43 d pro ženský sbor) a j. Ú p r a v y l i d . písní pro klav. op. 16 (*Dans mon pays*), op. 27 (*Srpske narodne pesme*) a op. 48, pro zpěv a klav. op. 19 (*Mélodies populaires serbes*), 37 a 53. Melodram *Plave legende* (Dučić). Některé skladby vyšly v Paříži (zvl. Rouart, Lerolle et Cie, t. Ed. Hemelle), Londýně (Chester), Vídni (Ed. Slave), Bělehradě (G. Kon, J. Frajt, Ed. Collegium Musicum) a j. Knihy

a větší pojednání: *Smetana, život i delo* (1924), *Smetanin charmonski stil* (1925), *Osnovi muzičke umetnosti I. a II.*, *Nauka o charmoniji, Nekoje odlike muzičkog folkloru Južne Srbije* (1932, otisk referátu na 3. sjezdě slov. geografů), *Muzika i pravoslavna crkva* (otisk z ročenky srbského patriarchátu 1933). Od 1908 množství studií v časopisech Srpski knjiž. glasnik, Misao, Dan, Nova Evropa, Budućnost, Prosvjetni glasnik, Zvuk, Strani pregled a j. Referáty v deníku Politika. Soubor časopiseckých statí: *Muzičke studije i članci* (2 sv., Kon). Vydával 1928 s Manojlovičem a Schwartzem časop. Muzika. Blízký poměr k českému hud. životu projevil četnými studii, přednáskovými a konc. zájezdy a pod. Článek *Současný stav hud. kultury srbské* v LHM.-T. VII. 56 a d. Jeho choť I v a n k a M., absol. mnichovské akademie, je velmi dobrou konc. pěvkyní, dcera G o r d a n a M., absol. mistrovské třídy Hoffmeisterovy na pražské kons. (1933/35) a pařížské École normale, známou pianistkou. [M. Vukdragović v Glasniku Muz. Društva Stanković II. 157 a d. Sl. Osterc v časop. Zvuk III. 1/8. Jos. Švehla v Nár. sjednocení 28. III. 1935. Zprávy prof. E. Hájka z Bělehradu.]

© Milošević, P r e d r a g, srbský sklad. a dirig., * 22. I. (st.) 1904, Knjaževac. Stud. do 1922 gymn. v Bělehradě. Vyššího hud. vzdělání nabyt na akademii v Mnichově (1922/24, klav. u Ed. Bacha), zvl. však v Praze, kde pokračoval na kons. v klav. u Jos. Procházky (do 1928), 1924/26 absol. komposiční oddělení u Jar. Kříčky, 1930/31 dirig. třídu Dědečkovu a 1926/30 mistrovskou třídu skladby u Jos. Suka. Vedle toho dirig. kurs u Nik. Malka. Byl v Praze 1925/31 dirig. mužského sboru Union a 1929/31 2. sborm. pražského Hlaholu. Je v Bělehradě dirig. opery, sborm. Prvního bělehr. pěv. družstva a vyučuje na kons. sborovému zpěvu a klav. Skladby: Ork. symfonietta (1930, pr. Pr. 1931), scénická hudba k Ogri-zovićově *Hasanaginici* (1930, pr. Pr.), Dimovićově *Králevisi Markovi* (t. r., t.) a *Državni neprijatelj br. 1* (Bělehrad), smyčc. kvartet (1927, pr. Pr. 1930), klav. sonatina (1926), malá suita (t. r., vyd. Bělehrad 1935) a drobné skladby, sbory rozmanitého obsazení na srbské i české texty, sólové písně s klav. Uplatňuje se také jako konc. pianista. Články a studie v časop. Muzički glasnik, Muzika, Zvuk, Život i rad, Sv. Cecilija a j. [Data opatřil prof. E. Hájek v Bělehradě.]

© Milstein, N a t h a n a e l, proslulý rusko-žid. houslista, * 31. XII. 1904, Oděsa, žák Auerův v Petrohradě (od 1914). Zahájil konc. činnost v 19 letech, mezinárodně se stal známým od r. 1925, kdy pronikl v Berl., dobyt úspěchů v záp. Evr. a Sev. i Již. Ame-

rice, v březnu 1930 měl senační úspěchy ve Vídni, které ještě stupňovaly jeho slávu. Od podzimu 1930 vystupoval opětovně v ČSR. Na prvních uměleckých cestách byl druhem Horowitzovým.

© **Miltitz**, C a r l B o r r o m ä u s S t e p h a n v o n, něm. spisov. a sklad., * 9. XI. 1781 a † 19. I. 1841, Drážďany. Jeden z prvních uvědomělých průkopníků romantismu v Německu. Básničky se uplatnil zvl. několika librety, svými skladbami (opery, oratorium, mše h, písně a j.) nepronikl. Zajímavé jsou jeho kritiky a j. články. [O. E. Schmidt: Fouqué, Apel, M. (L. 1908). Ott. Kleemann: C. B. von M. als Kritiker (Berlín 1937).]

© **Milton** (milt), J o h n, angl. sklad., * kolem 1563, Oxfordshire, † 1646 (1647?), Londýn. Otec slavného básníka, právník. Madrigaly (zvl. *Fayre Oriana in the Morn*), motety, žalmy.

© **Miltzowsky**, A. M., v. *Mielczewski*, M.

© **Miřar**, A l e k s. Konst., v. *Mignard*, Al.

* **Minařík**, P. F r a n t. Klemens, čes. dirigent, varh. a sklad., * 4. II. 1883, Kostelec u Zlína. Stud. gymn. (1896/1904) v Kroměříži, Olomouci a Uh. Hradišti, teologii v Lublani a v Praze, v Lublani zároveň skladbu u Hug. Sattnera. V Praze byl 1905 až 1911 varh. Je od r. 1937 guardiánem františkán. kláštera v Praze. Skladby: *Vězeň*, svatovácl. legenda (Obč. tisk. Brno, 1929, v instr. Ed. Ingríše pr. v praž. a brněn. rozhlas), *Píseň bratra Slunce*, *Sv. František z Assisi*, *Pastýřská mše vánoční* (komp. 1924 v Bechyni, pr. v Bechyni, Praze a j.), *Sequentia in festo S. Francisci Seraphici* pro sbor, ork. a varh. (1937, nepr.), *Motýl*, píseň na slova Petra Bezruče pro ten. a klav. (1935), *Zpěvník Třetího řádu františkánského* (J. Strojil, Přerov 1937), *Lidové písně kostelní*, duchovní písně, menší skladby světské (v rukop.). V. S.

© **Mincus**, L u d w i g, v. *Minkus*, L.

© **Minčev**, L j u b e n, bulh. tenorista, * 18. VII. 1904, Kotel. Stud. obchodní školu a hud. akademii v Sofii, pak v Miláně. Od 1928 člen Opery N.D. v Sofii. G. B.-J.

© **Minčev**, Ž e l j u, bulh. operní barytonista, * 18. III. 1888, Chaskovo. Vzdělán v Ženevě, Miláně, Neapoli a Paříži. Byl členem bulh. operní družiny, kterou založili Kazakov a Michajlov-Stojan. Působil pak t. ve státní opeře do 1928. Pořádá v Bulharsku koncerty lid. písní, jichž je skvělým interpretem. Značná pedag. činnost. G. B.-J.

* **Mindl**, ?, má v HAM. offertorium *D* z Hranic.

* **Mindl**, J o s e f, čes. hud. spisovatel, * 5. I. 1884, Lázně Bělohrad, † 29. X. 1912, Láncut (Halič). Za svých právnických studií byl členem Akademického ork. pod B. Vendlerem a řídil nějaký čas pív. sbor

v Lázních Bělohradě. Psal články do *Branbergerova Smetany II.*, do *D. XXX.* a *XXXII.*, do *H.R. IV.* a j., z nichž nejvýznamnější je kritika úpravy Smetanových *Dvou vdov* V. J. Novotným. [O. Nebuška v *H.R. VIII.* 24.] Č. G.

* **Minetti**, v. *Minide*, M.

© **Minghino del Violoncello**, v. *Gabrielli*, Dom.

© **Mingotti**, bratří Angelo (* kolem 1700 v Benátkách, † po 1776) a mladší Pietro († 28. IV. 1759 v Kodani), byli podnikatelé a ředitelé it. operní společnosti, jež cestovala 1737—1756 po zemích rakouských, německých, hrála t. v Kodani a setkávali se s ní ještě 1764 v Bonnu. Měla velmi dobré dirigenty a skladatele, jak svědčí jméno Gluckovo anebo Scalabriniho, zdatné umělecké síly výkonné a vyznačovala se v dobách rozkvětu krásnou úrovní výkonnosti a repertoárovou pružností. V našich zemích hrála pod Angelem 1732/36 v Brně, pod Pietrem 1741 v Bratislavě, zejména však v Praze 1743/44 pod Pietrem a 1745/46 pod Angelem. Chotí Pietrovou byla znamenitá pěvkyně Regina M., roz. Valentini (1722/1808). [E. H. Müller: *Die Mingottischen Opernunternehmungen 1732 bis 1756* (L. 1915). VI. Helfert: *Hud. barok na českých zámcích* (Pr. 1916, 196/98). *Práce Teuberovy, Rilleho a Benyovszkého o děj. divadla v Praze, Brně, Bratislavě.*]

© **Minchejmer**, A d a m, polský sklad., * 23. XII. 1830 a † 28. I. 1904, Varšava. Psán obyč. *Münchheimer*, t. *Münchhejmer*. Učil se ve Varšavě houslím a kompon. již od svého 14. roku. Byl od 1850 housl. varšavského div. a řed. kůru u Karmelitů, od 1851 na cestách v Německu, Francii a Belgii, stud. 1856 krátce u A. B. Marxe v Berlíně. Od 1858 ve Varšavě dirig. baletu, od 1861 prof. hudebního ústavu, po smrti Moniuszkově 1872/75 jeho zástupcem, od 1882 řed. opery, od 1902 vrchním bibliotekářem varšavských divadel. Opery (meyerbeerovský epigon): *Otton Łuczniczka* (1853/?, pr. 1864), *Stradajota* (pr. 1876), *Mazepa* (podle Slowackého, 1883/85, marně zadána pražskému N.D., prov. Varšava 1900), *Mściciel* (1896/?, pr. 1910 - zůžitkována částečně hudba ze *Stradajoty*). Balet *Figle Szatana* (1870, s Moniuszkem). Hudby k činohrám, ouvertury, smuteční pochody (m. j. za Moniuszku z témat *Halky*), skladby chrám., kom., klav., písně, sbory a j. [Životopis od V. Č. v *D. VII.* 220/21. *Zd. Jachimecki v Polska, jej dzieje i kultura III.* 899/900.]

* **Minide**, M a t ě j, čes. sklad. a spis., * 14. II. 1776, Uhřetín, † 27. VI. 1842, Poděbrady. Byl učitel. v Kladrubech, od 27. VII. 1809 v Poděbradech. Má příležitostné skladby, písně a nápěvy ke kostel.

písním. Básně psal pod pseudonymem *Minetti*. Přispíval do Hromádkových Vídeň. novin, Přítele mládeže a j. [Horník. — Datum naroz. farní úřad v Uhřetěvesi, úmrtní probošt. úřad v Poděbradech.] V. S.

© **Minkus**, Ludwig, sklad. baletů, * asi 1827, Vídeň, † ?. Byl od 1855 v Petrohradě dirig. ork. knížete Jusupova, 1861/72 sólovým housl. a inspektorem carských div., od 1872 dvorním baletním sklad. Napsal jednak sám, jednak s jinými 16 baletů, z nichž se zvl. hojně několik desetiletí provozovaly *Bajaderka*, *Doč Faraona*, *Don Kichot*, *Fiametta*, *Kal'kabrino*, *Mlada*, *Pachita*, *Zolotaja rybka*, *Zoraja*, *Žertvy Amuru*. S L. Delibesem je autorem baletů *La source* (1866) a *Nemea*. Nějakou dobu vyučoval t. houslím na moskevské kons., konec života strávil snad ve Vídni. [Ježegodnik Imper. Teatrov 1891 a d. Některé zprávy udávají rodiště Velké Meziříčí, podle sdělení obecního úřadu a matričních úřadů mylně.]

© **Minoja**, Ambrogio, ital. skladatel, * 21. (22. ?) X. 1752, Ospedaletto (u Lodi), † 3. VIII. 1825, Milán. Působil v Neapoli, od 1781 v Miláně. Opera, chrám. skladby, symfonie (3 zachov. v HAM. ze Strážnice), smyčc. kvarteta a j. Cenné solfeggio, *Lettere sopra il canto* (1812). [QL. HAM.]

© **Mioduszewski** (-šev-), Michał Marcin, polský sběratel duch. písní, * 1787, Varšava, † 1868, Krakov. Byl od 1820 v Krakově prof. kněžského semináře. Poznav jako účastník biskupských visitací úpadek chrámového zpěvu lid., pořídil a vyd. velmi cenné sbírky: *Śpiewnik kościelny...* (Krakov 1838, dodatky 1842, 1853 a L. 1854), *Pastorałki i kolendy...* (Krakov 1843, doplnky L. 1853).

© **Mirandi** ?, má v HAM. jedno offertorium z Hranic s letopočtem 1825. [QL. neuvádí.]

© **Mirandole**, Ludovicus, holandský sklad., * 21. IX. 1904 v Hamburku. Vzdělán v Amsterdamu a Paříži, žije v Amsterdamu. Z jeho skladeb vyšly u Leduca klav. *Trois pièces* a *Deux préludes*, sonáta pro klarinet a klavír a tři dua pro klarinety. Vedle toho napsal klarinetový kvartet pro pařížské sdružení G. Hamelina, sonátu pro flétnu, klarinet, violu a harfu a několik jiných prací komorních, pracuje 1939 kvintet dechový pro pařížský Quintette à vent. Jeho choť *Annie M.*, rodným jménem Sleswijk, je konc. pianistkou.

© **Miranov**, Ladislav, charv. houslista čes. původu, * 14. VIII. 1900, Holoubkov. Rodným jménem *Škatula*, syn orch. hudebníka. Vzdělal se v Záhřebě, kde je prof. houslí na akademii a byl do 1937 primistou Záhřebského kvarteta.

© **Mirčev**, Vasil, bulh. hud. pedagog a

dirig., * 8. XI. 1875, Kazanlak. Absolvoval v rodišti učit. ústav, 5 let stud. na kons. v Drážďanech. Byl 31 let gymnasijským učit. v Sofii, kde založil studentské ork. Od 1908 byl sborm. předního tehdejšího sdružení Rodna pěseň, při němž rovněž založil ork. oddělení. Se svými tělesy horlivě koncertoval v Sofii a na venkově až do balkánských válek (1912) a velmi se zasloužil o bulh. hud. kulturu. Ve skladbě nevynikl (drobné sbory a písně), ale s D. Christovem a V. Radevem napsal snad nejlepší bulh. cvičebnice zpěvu pro školy měšť. a střední. G. B.-J.

© **Mirecki**, Franciszek, polský sklad. a hud. pedagog, * 1. IV. 1791 a † 29. V. 1862, Krakov. Žák Hummlův a Cherubiniho. Působil v Miláně, Ženevě, od 1838 byl řed. pěvecké školy v Krakově. Několik oper a baletů, četné skladby klav. (sonáty, polonézy, mazurky), dále kom., mše (1). Vyd. *Cinquanta Psalmi di Ben. Marcello* se svým průvodem (Paříž), dueta a terceta Clariho, dueta Duranteho. Napsal *Trattato intorno agli stromenti ed all'istromentazione* (1825).

© **Mirk**, Vasilij, slovinský sklad., pedagog a hud. organisátor, * 14. VI. 1884, Terst. Stud. gymn. v Terstu, zeměpis a dějepis na filos. fakultách ve Vídni a Št. Hradci, zároveň hudbu soukromě, 1903/04 na univ. u Grädenera, později ještě na kons. v Terstu a j. Od studentských let se velmi horlivě uplatňoval jako sborm., po válce vyuč. v Terstu na škole Glasbené Matice, při níž organis. již dříve pěv. sbor a j. Když italské úřady znemožnily slovinskou kulturní práci, usadil se 1928 v Mariboru. Je tam prof. obchodní akademie, od 1929 sborm. Glasbené Matice, učit. teoretických předmětů a dějin na tomto ústavě, založ. pěveckou župu Ipavcovu a j. Rozsáhlá činnost sklad. (nad 100 op.): Symf. suite, několik ork. ouvertur, kantáty, skladby kom., klav., sbory světské i chrám., písně. Četné práce vyšly tiskem v časop. *Novi akordi* (1910/14), *Zbori* (1926 a d.), *Pevce* (1925/26), ve sborníku *Penajst zbor. pesmi* Glasb. Matice v Terstu (1922), *Klavirске skladbe* (Terst 1921, vl. nákl.), *Deset pesmi* pro zpěv. a klav. (Maribor 1930) a j. [Slovenski Biogr. Leksikon.]

© **Mironov**, N., soudobý sovětský hud. etnograf a sběratel lid. písní. Práce: *Muzyka Uzbekov* (Samarkand 1929), *Pesni Fergany, Buchary i Chivy* (Taškent 1931), *Muzyka Tadžikov* (Stalinabad 1932). Redigoval sborník *Obzor muzykal'nych kul'tur Uzbekov i drugih narodov Vostoka* (Samarkand 1931). Upravil *Tadžikskije pesni* pro jednohl. sbor s lid. nástroji (Muzgiz 1935). [Životopisná data neznáma.]

© **Miropolskij**, Sergej Irinejevič, ruský hud. pedagog a spis., * 1842 ve voroněžské gubernii. Ukončil moskevskou duch. aka-

demii věnoval se pedag. činnosti a napsal několik prací toho oboru, obecných i speciálně hud. Z těchto je cenná *O muzyk. obrazovaníju naroda v Rossiji i v Zap. Jevrope* (Petr. 1910, 3 vyd.). Učebnice zpěvu pro školu a lid. SŠ.

© **Mirsch-Riccus, Erich**, něm. sklad., * 5. IX. 1884, Budišín. Byl kap., žije v Berlíně. Z jeho rozsáhlé, nevalně hodnotné sklad. činnosti byla 1935 pr. ve Wiesbadenu opera *Der Student von Prag* (libreto H. Noeren podle H. H. Ewerse). [Signale XCIII. 644.]

© **Mirski, L a v**, charv. dirig., * 21. VI. 1893, Záhřeb. Pův. přijímá *Fritz*. Stud. nižší střední školu v Záhřebě a Kapošváru, hudbu 1907/13 na Hrv. Glazb. Zavodu v Záhřebě (violonc.). Byl violonc. Wiener Konzertverein, 1914 učít. zpěvu na reálném gymn. v Sušaku, 1914/17 ve vojenské službě, krátce korep. v Záhřebě. Potom trvale v Osijeku, od 1917 dirig. divadla, od 1924 řed. opery a 1927 řed. městské hud. školy. Se sborem Kuhač účastnil se 1928 pražského pjev. festivalu. Pořádá v Osijeku t. symfonické konc. Napsal zvl. některé hudby k činohrám a menší ork. skladby. Články v místních listech. [O něm stručně A. Goglia, Sv. Cecilia XVII. 138.]

* **Miřinský, V á c l a v**, čes. sklad., † kolem 1492. Původně benediktinský mnich v Měříně, potom utrakvista. Uspořádal kancionály vlastních i cizích písní, v nichž mechanicky zavádí obecnou notu. Nejslavnější jeho písní byla *Kristus, příklad pokory*. Vyšly po jeho smrti jako *Písně gruntovní a velmi utěšené* (1522, 31, 67, 77, poslední vyd. pořádal Jan Táborský), *Písně na epistoly a na čtení velmi utěšené* (1551, 85, 90). [K. Konrád, Dějiny posvátného zpěvu staročeského 24/27, 75/111.]. B. Š.

* **Miřiovská, E m m a**, čes. sopranistka, * 23. III. 1891, Hradec Králové. Stud. pražskou kons., zpěv ve škole Pivodové (1911). Od 1. V. 1913 členkou pražského N.D. pro koloraturní obor. Zb.

© **Mischa-Léon**, slavný dánský tenorista, * 9. XII. 1889, Kodaň. Vlastním jménem Harry *Haurowitz*. Vzdělán v Kodani, Berlíně, Paříži a j. Debutoval v Kodani, zpívá většinou pohostinsky v Evropě i Americe, nověji žije hlavně v Paříži a Nizze. Hlavní úlohy: Don José (zpíval t. v I. 1923 v pražském N.D.), Romeo, Lohengrin, Parsifal. Provedl 1922 v Londýně Janáčkův *Zápisník zmizelého*.

* **Misleviczky, má Arii ex g mollis** z XVIII. stol. v hud. archivu ve Spišské Nové Vsi. [QL. neuvádí.] F. Z.

* **Misliwecek, v. Mysliveček**.

© **Missa, E d m o n d Jean Louis**, franc. sklad., * 12. VI. 1861, Remeš, † 29. I. 1910,

Paříž. Pseud. Marius *Michel*. Stud. kons. v Paříži, dosáhl 1881 *římské ceny* (v. PHS. I.). Napsal 10 oper, operety, pantomimy, písně a skladby instrum.

* **Mišek, Adolf**, čes. kontrabasista, * 29. VIII. 1875, Modletín u Chotěboře. Hudbu stud. na kons. ve Vídni (do 1894). Po vojenské službě vedl měst. kapelu po svém otci v Chotěboři, stal se členem dvorního oper. ork. ve Vídni (od IX. 1898), kde byl zároveň sborm. Tovačovského a Slovan. zpěv. spolku, dirig. českého akadem. ork. a prof. na Nové víd. kons. (1909/18). Od IX. 1920 do I. 1934 sólista ork. N.D. v Praze. Skladby pro kontrabas: *Konc. polonéza* (Simandlova Vys. škola, Heilbronn 1903), *Legenda* (1894, t. 1906), 3 sonáty (první dvě UE. 1909/10), *Capriccio* (1899). Pro housle: *Kinderherzen* (L. 1904), 3 *Tonstücke* (t.), *Lehká sonatina* (Kotrba). Pro violonc. *Sonatina* (t. 1926). Komorní: Klav. trio I. (Lipsko 1904), II. smyčc. kvartet A. Písně: *Čtverlístek písní* (FrU. 1906), *Zdravas Maria* (t.), *Čtvero písní* (Kotrba 1930) a j. Též úprava lid. písní pro smíš. sbor, instruktivní skladby pro kontrabas (*Studie stupnic*) a housle (*K slavnému dni* a j. drobné skl.), pochody a úpravy cizích skladeb pro housle a pro kontrabas.

* **Mišek, Jiří**, čes. hud. spis., * 7. IV. 1903, Vídeň. Syn kontrabasisty Adolfa **M-a**. Stud. gymn. ve Vídni a v Praze, kde též čes. filoz. fakultu. Byl úředníkem Masarykův lidových. ústavu v Praze, od II. 1930 odbor. referent t. pro hudbu a přednášky. Koná významnou práci lidovýchovnou jako organizátor hud. večerů a horlivý přednášec. Od IX. 1935 prof. na střed. školách (reálka v Praze II. a III.). Hodnotné články v časop. *Masarykův lid* (od II. roč., zvl. *Jak poslouchati vážnou hudbu* - V./VI., *O rozhlasové hud. programy* - VII.), *Demokratický střed* (kde zároveň od 1930 hud. referent), *Č.H. (Odras hud. anonymity v obecnstvu* - XXXIV., *Obecnstvo kritikem* - XXXV., *Hud. lidovýchova a diletantismus* - XXXVI., *Klasikové a modernisté na soudu obecnstva* - XXXVII. a j.), *Hudba a škola (Osobitost slohu* - III.), *Nár. divadlo IX*. Též referentství v časop. *Divadlo* (1937) a *Svět mluví*.

* **Mišik, Štefan**, sloven. sběratel lid. písní, * 1. XII. 1843, Ondrašová, † 27. VII. 1919, Spišské Podhradí. Vydal *Piesne ludu slovenského* (Muzeálna sloven. spoločnosť I. Piesne zo Spiša). F. Z.

* **Mišková, H a n a**, provd. Vlková, čes. sopranistka, * 19. IX. 1908, Praha. Vnučka K. V. Raise. Stud. zpěv soukromě u K. Wišové-Procházkové. R. 1928 získala v Brně diplom I. tř. v Týdnu hud. výchovy na výstavě soudobé kultury. Po státní zkoušce ze sól. zpěvu (1931) stud. pražskou kons.

(1933/35 u D. Branbergerové). Činnost koncertní, úloha Zpěvačky ve filmu *Zapadlí vlastenci* (1932). Zb.

© **Mitchell**, H e l e n Porter, v. *Melba*, N.

* **Mitis z Limuz**, T o m á š, čes. duchov. básník, * 21. XII. 1523, Nymburk, † 31. I. 1591, Praha. Bakalář pražské univ., náležel k básnické družině Jana Hodějovského. V Praze učil u sv. Jindřicha, potom vedl vlastní školu, 1556 povýšen na šlechtice z Limuz, 1562 zařídil tiskárnu a naklad. Vyd. též písně. [F. F. Procházka: T. M. v. L. Miscellanea I. 3.] B. Š.

© **Mitjana y Gordón**, R a f a e l, špaň. hud. vědec a sklad., * 6. XII. 1869, Malaga, † 15. VIII. 1921, Stockholm. Povoláním diplomat. Cenné monografie ze špaň. (*Juan del Encina* - 1895, *Fr. Guerrero* - 1922, *Cr. Morales* - 1920) i všeob. dějin hudby, zvl. důlež. stat' v Lavignacově Encyclopédie de la musique. Pikhartův překlad článku *Legenda o Parsifalovi ve Španělich* v H.R. I. 398 a d.

© **Mitropoulos**, D i m i t r i o s, slavný řecký dirig., * v II. 1896, Athény. Psán t. podle výslovnosti *Mitropulos*. Stud. zvl. u P. Gilsona v Bruselu a Fer. Busoniho v Berlíně. Byl 1920/24 korep. berlínské Státní opery. Je v Athénách prof. kons. a dirig. konservatorních konc. Mezinárodní činnost dirig. zvučného jména (Francie, SSSR a j.). Skladby (nověji v duchu Stravinského): *Opera Beatrice* (Maeterlinck), *Concerto grosso*, symf. básně, smyčc. kvartet, skladby pro housle a klav., klav. kusy. Vystupuje t. jako pianista.

© **Mitrović**, A n d r o, charv. dirigent, * 24. III. 1879, Dubrovnik. Vzdělán v Záhřebě (Zajc, A. Stöckl, Fr. Jílek na Glazb. Zavodě, soukromě Kolander) a na pražské kons. (do 1901). Byl po krátkém působení v Lublani sborm. ve Rjece (Sušaku) a vyd. tehdy od 1901 (zprvu s Fr. Duganem, pak samostatně) *Glazbeni i kazališni vijesnik* (zašel 1904). R. 1905/08 vojenský kap., pak kap. záhřebského div. a j., 1919/31 řed. opery v Mariboru. Je prof. záhřebské akad. Ze skladeb *Biblická kantáta*. S Mil. Zunou přeložil do charv. Dvořákovu *Rusalku*. [Sv. Cecilija XXXI. 30. O. Šourek: Ant. Dvořák IV. 145.]

* **Mitscha**, v. *Miča*, Fr. V.

© **Mittelmann**, S., vyd. s Frant. Ondříčkem u Peterse *Elementarschule des Violinspiels* (6 seš.) a *Meistertechnik des Violinspiels*. [Životopisná data neznáma.]

© **Mitterer**, I g n a z, něm. sklad. chrám., * 2. II. 1850, St. Justina (Tyroly), † 2. VIII. 1924, Brixen. Kněz, vzdělán hud. na škole pro chrám. hudbu v Řezně, kde byl 1882/85 dómským kap., načež dómským kap. v Brixenu. Četné ušlechtilé chrám. skladby (45

mší) slohem palestriniovským, *Chorsingschule* (4. vyd. 1908) a j.

© **Mitterwurzer**, A n t o n, něm. barytonista, * 12. IV. 1818, Sterzing, † 2. IV. 1872, Döbling u Vídně. Byl 1839/70 významným členem drážďanské opery.

© **Mittler**, F r a n z, něm. pianista a sklad., * 14. IV. 1893, Vídeň. Některé klav. skladby vyšly u Simrocka, Doblingera, v UE. a j.

* **Mixová**, J a r m i l a, provd. Štastná, vyd. u MU. klav. skladby (1913) a písně. [Dotazník nezodpověděla.]

© **Mizler**, L o r e n z Christoph, něm. hud. spisov., * 25. VII. 1711, Heidenheim (Württembergsko), † v III. 1778, Varšava. Byl za svých lipských studií žákem J. S. Bacha. Habilitoval se 1737 v Lipsku pro matematiku, filos. a hudbu a založ. tam 1738 *Societät der musik. Wissenschaften*, jejímž členem byl t. J. S. Bach. Později působil v Polsku, dosáhl ve Varšavě šlechtictví. Vyd. *Neu eröffnete mus. Bibliothek* (1736 až 1754), jeden z prvních hud. časopisů. Z jeho prací je nejdůl. *Die Anfangsgründe des Generalbasses...* (1739). Přeložil do němčiny Fuxův *Gradus ad Parnassum*. [Srv. VI. Helfert: J. Benda I. 185.]

© **Mjaskovskij**, N. J., v. *M'askovskij*, N. J.

* **Mlada**, V., řídící učit., vyd. *Školní písně* pro 1 hlas s klav. (Olomouc 1907, L. R. Pazdírek). B. Š.

* **Mladota**, K a r e l Hugo ze Solopisk, vyd. v Praze 1839 své klav. tance a čes. píseň *Tužba*.

* **Mladý**, ?, má v N.M. chrám. skladby z doby před 1817.

* **Mladý**, ?, má chrám. skladby z XIX. stol. v hud. archivu ve Spišské Nové vsi. F. Z.

* **Mladý**, V á c l a v, čes. hud. pedagog, * 17. XII. 1866, Bránov u Křivoklátu, † 24. V. 1921, Praha. Učil se hudbě u strýce, říd. učit. v Chýňavě. Po studiích na učit. ústavě byl učit. v Košířích, stud. hudbu soukromě u K. E. Macana, Zd. Fibicha a Jos. Jiráňka a vykonav státní zkoušky z hudby, byl od 1893 učit. hudby na učit. ústavě v Plzni, kde t. spoluzakladatelem Pařížského odboru Plzeňského Hlaholu. Potom 23 let prof. ženského učit. ústavu v Praze. Náleží k nejuvědomějším propagátorům tonální metody u nás. Napsal: *Cvičení intonační a rytmická* (Pr. 1920, A. Neubert, 5 vyd.), *Sluchová cvičení k vypěstování hud. sluchu* (t., 2. vyd.); písně a sbory: *28 písní pro mateřské školky...* (MU.), *30 písní pro školy mateřské* (t.), *Koledy vánoční* pro 2 hl. s varh. (t.), *Národní tance I.* (Dalibor XXI., FrU.) a *II.* (Č.H. VI. a X.), *Sborník pro ústavy ku vzdělání učitelek...* (Karlín 1905, R. Storch), Č.H. VI. [H.V. II. 86, H.R. X. 113.] B. Š.

* **Mlejnek**, Vilém Prokop, čes. violonc., * 19. II. 1906, Praha. Stud. v rodišti reál. gymn. a kons. (do 1934, mistrovská škola u J. Buriana) a doplnil své hud. vzdělání v Paříži. Působí od 1926 v České Filharmonii, věnuje se t. staré hudbě a hře na violu da gamba. Činnost dirig. a sklad. Vydal cyklus písní s klav. *Životem* (Praha 1924, Chadím), v rukopise opera *Romantické* (Edm. Rostand, 1925), pastorální mše (1927), smyčc. sextet, fantasie pro housle a klav. (1930), pět klav. skladeb (1929) a j. Člen sdružení *Pro arte antiqua*. [LHM.-T. IV. 263.] G. B.-J.

* **Mlynár**, Eliáš, t. Mlynárov, Mlynárových, Molitoris, sloven. sklad. ze začátku XVIII. stol. Stud. v Brezně a Kežmarku, 1706 vysvěcen na kněze a stal se evang. farářem v Teplici. Vydal modlitební knihu *Duchovní života studnice*, zvanou *Studnička*, k níž připojil *Písniční knížku* s četnými svými duchovními písněmi, původními i překlady (Levoča 1702). 25 písní přejato odtud do kancionálu Tranovského. E. H.

* **Mlynárov**, (t. Mlynárových), Eliáš, v. *Mlynár*, Eliáš.

© **Młynarski**, Emil, vynik. polský dirig., * 18. VII. 1870, Kibarty, † 5. IV. 1935, Varšava. Houslista, žák Auerův na petrohr. kons., zahájil dirig. dráhu 1893 ve Varšavě, působil 1894/97 v Oděse, 1899/1903 byl ve Varšavě operním kap., 1901/05 řed. filharmonických konc. a 1904/07 řed. kons. Usadil se pak v Londýně, 1910/18 byl dirig. v Glasgowě. Po světové válce ve Varšavě ve funkcích řed. opery a kons. (do 1924) a j., 1923/25 zajížděl znovu do Glasgowa k symf. koncertům, 1929/31 ve Philadelphii řed. opery a hud. ústavu. Opětovně dirig. u nás, zejména řídil nové nastud. Moniuszkovy *Halky* v N.D. 1928. R. 1932 hud. cena města Varšavy. Napsal operu *Noc letna* (pr. ve Varšavě), symfonii, 2 housl. konc., četné skladby housl. a písně, přeinstrumentoval a upravil Moniuszkův *Straszny dwór*. [Muzyka (Glińskiego) IX. 136, nekrology t. XII. 49 a d. a Muzyka Polska II. 130/31.]

© **Moberg**, Carl Allan, švédský hud. vědec, * 5. VI. 1896, Östersund. Vzdělán u Norlinda, v Upsale 1917/24, krátce u Alb. Berga ve Vídni a pak do 1927 u P. Wagnera ve švýc. Freiburgu. Je docentem hud. vědy v Upsale, členem řed. Mezinár. společnosti pro hud. vědu, řídí *Svensk tidskrift för musikforskning*. Větší práce: *Die schwedischen Sequenzen* (2 sv., 1927), *Kyrkomusikens historia* (1933), *Tonkonstens historia i västerlandet* (2 sv., 1935). Časopisecká pojednání v *Acta musicologica* I. a II., *Kirchenmus. Jahrbuch* 1932 a j.

© **Möckel**, t. Moeckel, jméno slavné hous-

lařské rodiny něm. Jejím zaklad. byl Oswald M. (1843/1912), jenž měl od 1869 velmi dobrý závod v Berlíně. Jeho starší syn Otto, * 10. V. 1869 a † 23. I. 1937, Berlín, působil 1908/14 v Drážďanech, později v Berlíně. Napsal *Die Kunst des Geigenbaus* (1930), zpracoval 2. vyd. spisu *Die Geige* od Apiana-Bennewitze a 4. vyd. Alb. Fuchse *Taxe der Streichinstrumente*, vyd. časop. *Die Geige*. Mladší Max M., * 29. III. 1873 a † 26. III. 1937, Berlín, pracoval m. j. v Petrohradě, od 1901 v Berlíně. Napsal *Das Konstruktionsgeheimnis der alten ital. Meister (Der goldene Schnitt im Geigenbau, 1925)* a *Die Kunst der Messung im Geigenbau* (1935). M-ovy nástroje se těší právem nejlepší pověsti.

* **Mocko**, Ján, sloven. hud. spis., * 26. I. 1843 a † 16. XI. 1911, Senice. Stud. v Modré a Bratislavě. Byl kaplanem na Staré Turé, evang. farářem v Čáčově (přes 30 l.). Vynikající znalec J. Tranovského a jeho kancionálu. Vyd. *Život Juraja Tranovského* (1891), *Tob. Masnicius* (1896) a j. Četné články na př. *Príspevok k dejinám kancion. Tranovského* (Církevní listy IV. 1890) a úvahy (t. XIV. až XV., XXI./XXIII.). Jeho cenná knihovna je nyní majetkem spol. *Tranoscius* v Lipt. Sv. Mikuláši. E. H.

* **Mockovčák**, Ján, sloven. sklad. písní, * 22. I. 1799, Myjava, † 19. IX. 1885, Pezinok. Četné rukop. písně pohřební, pro nemocné a umírající a *Zpěvník ewanjelický*. [Rizner: Bibliografia.] F. Z.

© **Mocquereau** (mokró), Dom André, vynik. franc. badatel gregoriánský, * 6. VI. 1849, La Tessoualle (u Angers), † 18. I. 1930, Solesmes. Pův. violoncellista, od 1875 benediktin solesmesský, žák Pothierův, zaklad. *Paléographie musicale* (1889), převor kláštera, t. za jeho dočasného přenesení na ostrov Wight. Hlavní spis: *Le nombre musical grég. ou Rhythmique grég.* (I. 1908, II. 1930). Četné menší práce, vesměs velmi cenné, zčásti v úvodech k *Paléographie musicale*, zčásti v *Monographies grégoriennes*. [F. Kosch v *ZfMw.* XII. (nekrolog). J. A. de Donostia: A propos du nombre musical de D. M. (1930).]

© **Modarelli**, Antonio, amer. sklad. italského původu, * ?. Vzdělání, jehož nabyl v Americe, dovršil v Berlíně u Hug. Kauna. Stýkal se tehdy s bulharskými emigranty a nadchl se bulharským revolučním hnutím. S tím souvisí jeho symf. skladby *September* (na oslavu bulh. povstání 1923) a *Christo Botev* (obě prov. v SSSR, první 1928, druhá 1935). [Sovetskaja Muzyka IV./1, 80/81.]

* **Modr**, Antonín, čes. sklad., * 17. V. 1898, Strašice. Hudbu stud. na praž. kons. (1919/25). Člen Čes. Filharmonie (1923/27), od 1927 člen ork. N.D. Učil též na pražské

kons. (1928/29). Napsal smyčc. kvarteta I., h (1922) a II. (1926), pro ork. *Symfoniettu* (1923/24), *Suitu* (1925), *Ouverturu* (1929), *Symfonii* (1930/35), a hudbu k Tylově *Lesní panně*, Puškinovu *Kamennému hostu* a Gideovu *Králi Kandaulovi*. Mimo to 3 cykly písní (1922, 1926, 1928, výběr vyd. Sádlo) a četné jednotlivé (*Nár. písně* vyd. Starý), 4 muž. sbory (1923/26), *Hymna spořivosti* (vydána v Itálii a přelož. do 4 evropských řečí), skladby rozhlasové a sokolská cvičení (pro IX. slet). V komisi u Sádla *Škola stupnic na kytaru*, *Škola hry akordů na kytaru* a *Instrukt. skladby pro violonc. a klav.* Pojednání o hud. nástrojích v Hud. věstníku XXVII. (staré violy) a XXIX. (housle), t. *Hudební nástroje* (Pr. 1938).

© Moeckel, v. Möckel.

© Moellendorf, Willy, v. Möllendorf, W.

© Moeran, Ernest John, angl. sklad., * 31. XII. 1894, Osterley (u Londýna). Žije v Eynsfordu (Kent). Symfonie g, rapsodie a j. skladby ork., hudba kom., klav. a písně. Vyd. lidové písně z Norfolkku.

© Moeschinger, Albert, švýc. pianista a sklad., * 10. I. 1897, Basilej. Psán t. *Möschinger*. Vzdělán na švýcarských a něm. kons., žije v Basileji. Napsal několik kom. skladeb (*Kleine Stücke* pro smyčc. kvartet prov. Pražské kvarteto v Praze 1934 za přítomnosti autorovy), 2 klav. koncerty s malým ork., kusy klav., housl. a varh., písně, variace na téma Purcellovo pro smyčc. orkestr a bicí nástroje, kantátu pro soprán s housl. a klav. (cembalem) a j.

© Moffat, Alfred, anglický skladatel, * 4. XII. 1866, Edinburg. Žák Bußlerův, žil časem v Německu, nověji trvale v Londýně. Více než svými skladbami (kantáty, sbory, klav. a housl. kusy, písně) je známý cennými instrukt. edicemi u Schotta, Simrocka a Augenera (zvl. sonáty housl., violonc., Trio-Meisterschule, kom. sonáty XVII. a XVIII. stol. - tam na př. sonáta A Fr. Bendy).

© Mohaupt, Franz, sudetoněm. sklad., * 29. VIII. 1854, Jäckelsthal (předměstí Frýdlantu, Friedland), † 21. X. 1916, Čes. Lípa (Böhm. Leipa). Po studiu reálky a učít. ústavu byl od 1876 učít. něm. školy v Karlíně, 1881/96 řed. sirotčince u sv. Jana Křtitele, pak řed. měšť. školy v Čes. Lípě (Böhm. Leipa). Napsal lid. opery *Graf von Gleichen* a *Schvedennot*, slavn. mši, ork. suitu, klav. kvintet, muž. sbory, písně a j. Sestavil zpěvník *Vaterl. Liederbuch* (1910/14), má t. pojednání z metodiky školského zpěvu. Velmi pilně se účastnil hud. života organisačně a dirigentsky.

© Mohaupt, Richard, něm. skladatel, * 14. IX. 1904, Vratislav (Breslau). Vzdělán doma u Bilkeho a Jul. Prüwera, byl divad.

kap. v Cáchách (Aachen), Vratislavi (Breslau) a Výmaru (Weimar), symfonickým dirig. v cizině. Upozornil na sebe zvl. baletem *Die Gaunerstreiche der Courasche* (Berl. 1936) a operou *Wirtin von Pinsk* (Drážď. - Dresden 1938), v nichž se spojují muzikantský temperament s vlivy slovanské lid. hudby, Stravinského a j. Vedle toho má koncert klav., housl., ork. *Episoden* a j.

* Mohrmann, Julius, v. Morman, J.

© Moissl, Franz, něm.-čes. hud. pedagog, * 5. I. 1869, Nové Hamry (Neuhammer, u Karl. Varu, Karlsbad). Psán t. *Moißl*. Byl m. j. žákem Alb. Schachleitra v Praze, působil v Liberci (Reichenberg), Št. Hradci (Graz), od 1913 na oddělení pro chrám. hudbu při vídeňské akademii. Byl ze zakladatelů časopisu *Musica divina* 1914 a Mezinárodní obce Brucknerovy 1927, napsal do DTOe. studie o Demantiovi, Bibrovi, pak stati o Brucknerovi, Albrechtsbergrovi, Sechtrovi a j., t. *M. Gatz als Bruckner-Conductor* (1934). Uplatňoval se dirig., t. sklad. (sbory, práce ork., instrukt.).

© Mojsisovics, Roderich von, JUDr., něm. sklad. a hud. spis., * 10. V. 1877, Št. Hradec (Graz). Vzdělán v rodišti, Kolíně n. R. (Köln a. Rh.) a Mnichově (München). Byl 1903/05 sborn. Männergesangvereinu v Brně, kde tehdy vlivně působil na hud. život spolu s Ant. Tomaschkem a Br. Weiglem, pak v Ptuj, 1912/30 řed. hud. školy ve Št. Hradci (Graz), od 1935 prof. skladby na Trappově kons. v Mnichově (München). Opery, symf., 2 klav. konc., housl. konc., skladby kom., klav., varh., písně, sbory. Vyd. domnělý Mozartův balet *Die Liebesprobe*, o němž napsal také pojednání do *ZfMw. XII. Ze spisů: M. Reger* (1911), *Bachprobleme* (1930). [M. Morold: R. M. (1924). *Signale XCII. 348.*]

* Mojžiš, Miroslav, český skladatel, * 28. XII. 1898, Král. Vinohrady, † 16. VI. 1933, Praha (nemocnice na Bulovce). Stud. reálku a začal techniku v Praze, hudbě se učil u Jaromíra Weinbergra. V l. 1926/33 působil v USA pod jménem Miro *Mosay*. Byl dirigentem Jazz-orchestru ve Ferndale u New Yorku a kolem 1931 se stal prof. skladby a hry na klavír na kons. v Jamaica Center na Long Islandu. Napsal operety: *French Model*, *Song of the Sheik*, *The Street Angel*, hudbu k filmům, chansony (některé pr. v Praze v Červené sedmě) a získal v Americe podobnou popularitu, jako Rudolf Friml. Jako pianista se účastnil Ševčíkových oslav v New Yorku (1932). V rukop. zanechal symfonii *Inferno*. Některé skladby a úpravy vyd. Forest & Chilton v New Yorku, písně t. v pražské sbírce *Syrinx* č. 97 a 107. [Sdělení matčino. New-Yorské Listy, listopad 1931.] B. Š.

* **Mojžišek**, Josef, sběratel lid. písní, * 13. V. 1862, Bruzovice u Frýdku, † 8. V. 1938, Zábřeh n. O. (u Mor. Ostravy). Stud. německý učít. ústav v Těšíně, byl učít. ve Vyš. Lhotách, od 1887 řídicím učít. ve Slezské Ostravě. Jeden ze zakladatelů tamního pěv. spolku Záboj, jehož byl dlouholetým předsedou. Přes půlstoletí se věnoval sběratelské činnosti, zapsal více než 600 lid. písní slezských, zaznamenal četné tance a zvyky na těšínském Slezsku. Jeho písně upravili a zpracovali F. M. Hradil (*Pod Beskydem*, Pr. 1928; *Zpěvy slezské dědiny*), Ed. Rund (*Těšínská jablčka, Národní tance a písně z Těšínska*, nákl. vlast.), Rud. Wünsch (*Lidové zpěvy slezské, Slezské nápěvy. Slezské písničky, Z kraje Bezručova, Národní písně slezské*), J. Bartoník, Č. Gardelka, Jar. Kříčka, Fr. Lýsek, J. Poloch, Jar. Vogel. [Sdělení F. M. Hradila z Moravské Ostravy.] B. Š.

© **Mokranjac**, Stevan, průkopník národní srbské školy skladat., * 29. XII. 1855 (st., t. j. 10. I. 1856), Negotin, † 16. IX. (st.) 1914, Skoplje. Rodným jménem *Stojanović*. Stud. v Bělehradě gymn. a matem.-přírodov. fakultu, ale obrátil se pak zcela k hudbě, již se pilně zabýval již dříve. R. 1879 odešel jako stipendista do Mnichova (München), 1882 se účastnil bayreuthských her, z politických důvodů se vrátil 1883 do Bělehradu a stal se 1884 prvním sborm. akademického pěv. sdružení *Obilic*. Týž rok odešel jako stipendista do Říma, dvě léta ztrávil na kons. v Lipsku (Leipzig). R. 1887 se stal učít. hudby na gymn. v Bělehradě a sborm. tamního zpěv. spolku, s nímž podnikal t. veliké konc. cesty, od 1899 stál v čele nově zřízené hud. školy (kons.), od 1901 byl učít. zpěvu na bohosloveckém ústavě. Organisoval t. 1903 svaz srbských zpěv. spolků, 1907 svaz srbských hudebníků a j. Od 1912 omezovala jeho činnost choroba. Jeho světské sborové skladby jsou z největší části úpravami lid. písní, ale dovedl tento materiál psychologicky proniknout a zvládnout výrazově způsobem, jenž rozhodl zásadně o celé orientaci nové srbské hud. kultury. V letech 1884/1909 sestavil 15 „hrstek“ (rukovet) lid. písní, nejlepší snad 5. a 10. (fragment 16. vyšel v Bělehradě 1925). Je to stále ještě klasický základ srbského sborového repertoáru. Z jiných světských sbor. skladeb vyniká *Kozar* (1904), z církevních *Opelo (fis)*, 1888), *Těbe odjejušćagosja* (1892), liturgie sv. Jana Zlatoústého (1895), *Statije* na Bílou sobotu (1906/09). V samostatných skladbách jsou tvůrčí možnosti M-ovy poměrně úzce ohraničeny. Celkem zanechal více než 100 prací. [K. P. Manojlović: *Spomenica Stev. M-u* (1923), St. M. o Wagneru i Parsifalu (Zvuk I.

132 a d.), St. St. M. i njegove muzičke studije u Minhenu (1938).]

* **Mokrejš**, John, česko-amer. sklad. a pedagog, * 1875, Cedar Rapids (Iowa, USA). Napsal skladby klav., písně, melodramy, zvl. *Miantowona* (Chicago 1914), *The Legend of Winona* (New York 1916), klav. trio, smyčc. kvartet a operu. Z pedagogických spisů vyniká: *Althea's Sampler* op. 36 pro klav. (Chicago 1924), *The science of fingering* (New York) a *Lessons in Harmony* (t. 1924). [LHM.-T. VII. 1927/28, 172, 224, 303, 333.] B. Š.

© **Mokrousov (-Marsinin)**, B., sovětský sklad., * 1909, ?. Vstoupil 1930 na dělnickou fakultu moskevské kons., přešel pak na vyšší učiliště a ukončil oddělení M'askovského 1936 *Antifašistickou symfonií*. Hlavní práce: *Pionerskaja s'uita* pro klav., *suita pro žestě*, smyčcové kvarteto, *pozounový koncert*, symf. báseň, hudby k činohrám pro první dělnické divadlo, kantáta *Pesňa o Sta-line*, opera *Čapajev* (1937/39). [L. Stepanov: *Čapajev - opera B. M-a* (Sov. Muzyka VI., seš. 10/11, str. 15/20).]

* **Mokrý**, Jiří, čes. skladat., * 4. X. 1892, Praha III. Stud. pražskou kons. do 1912, byl členem České Filh. a Slovenského N.D. v Bratislavě. Vyučuje soukromě hudbě v Praze. Napsal mužské sbory, písně, skladby klav., housl., violonc. a taneční ork. Něco vydáno u Barvitia v Praze a Boswortha v Lipsku (Leipzig). B. Š.

© **Molar**, v. *Bruns-Molar*, P.

© **Möldner**, Eduard, něm. sborm. a sklad., * 12. V. 1884 v Praze-Karlíně. Je od 1909 středoškolským prof. v Lubně (Leoben). Autor četných světských i chrám. sborů a písní.

© **Möldner**, Veit, má několik německých muž. sborů v Tauwitzově *Deutsches Liederbuch* (Pr. 1865).

© **Molière**, vl. jménem Jean Bapt. Poquelin, slavný franc. autor komedií, 1622/1673. V jeho dílech měla pův. značný podíl hudba formou baletních vloček, arií, popěvek, instrum. intermezz, *divertissement* a pod., takže můžeme mluvit o *comédies-ballets*. Známe 15 takových prací. K valné většině napsal hudbu Lully, ke dvěma M. A. Charpentier, k jedné Beauchamp. Mnohokrát se obrátili k m-ovským látkám novější skladatelé. Nejčastěji byly *žužičkovány* *Les précieuses ridicules*: Fritz Behrend - *Die lächerlichen Preziösen*, 1928; Ans. Götzl - *Zierpuppen*, pův. prov. v pražském Něm. div. 1905; Fel. Lattuada - *Le preziose ridicole*, 1929; O. Zich - *Preciézky*, N.D. 21. V. 1926 a j. *George Dandin* byl komponován E. Mathieuem - pr. 1877, M. d' Oillonem 1930, *Le médecin malgré lui* Gounodem, 1858, něm. úprava E. N. v. Reznicek

Der Arzt wider Willen 1910, *L'Amour médecin* Wolfem-Ferrarim s názv. *Der Liebhaber als Arzt*, 1913, *L'école des maris* E. W. Rickettem s názv. *The School of Husbands* 1934 a Virg. *Mortarim* jako *La scuola delle mogli*, 1930, *Monsieur de Pourceagnac* P. Bastidem 1925 a Alb. Franchettim 1897, *Sganarell* Wil. Groszem 1925, Rich. Strauß navázal svou *Ariadne auf Naxos* pův. na M-ova *Le bourgeois gentilhomme* (Der Bürger als Edelmann) 1912. Nepřehledné je množství scénických hudeb k M-ovým hrám. [J. Tiersot: *La musique dans la comédie de M.* (Pař. 1922) C. Bellaigue v *Paroles et musique* (t. 1925). R. Brancour v RMI. XLI. 1937.]

© **Molinari**, Bernardino, slavný it. dirigent, * 11. IV. 1880, Řím. Stud. na Liceo di S. Cecilia u Renziho a Falchiho, věnoval se zprvu divad. kapelnictví, od 1912 řídí koncerty římského Augustea a uplatňuje se pohostinskými výstupy dirig. ve velkých střediscích evr. i amer. Do styků s českým prostředím dostal se zvl. třemi pražskými koncerty s Českou Filh. 19.-22. III. 1921 a stal se rázem u nás jedním z nejoblíbenějších cizích umělců. Zejména provedl 20. II.-4. III. 1925 šestkrát Beethovenovu *Missa solemnis*, 18.-25. II. 1926 třikrát Berliozovo *Requiem* a 4.-8. III. t. r. třikrát Dvořákovo *Stabat Mater*, řídil v II. 1935 umělecké podniky pražské k oslavě Belliniho, v květnu 1925 vedl koncertní turné orchestru Augustea do Prahy, Brna, Plzně, přednášel 1926 na pražské kons. o dirigování a mn. j. V koncertních pořadech Augustea velmi účinně propagoval českou tvorbu. Upravil pro moderní provozovací aparát Vivaldiho *Quattro stagioni*, Monteverdiho *Sonata sopra S. Maria*, Carissimioho oratorium *Giona*, orchestroval Debussyho *L'isle joyeuse*. [Zprávy o důležitých pražských podnicích LHM.-T. II. 212, IV. 252 a 354, V. 179 (B. Vomáčka), XIV. 196/7, D. XLI. 252, H.V. VII. 31. Rich. Veselý: *Dějiny Čes. Filharmonie* (Pr. 1935, 229/30 a j.)]

© **Molino**, Francesco, ital. sklad., * kolem 1775, Florencie, † 1847, Paříž. Oblíbený virtuos na kytaru. Jeho skladby u nás doloženy. [HAM.]

© **Molino**, Luigi, je zastoupen v HAM. třívětou rukop. sinfonií *D* ze Strážnice. Snad správně Lodovico M., o němž v. QL.

© **Molins** (-len), P...de, t. Mulino, má v rukop. kodexu pražské U.K. beztekstové rondeau. [Friedr. Kammerer: *Die Musikstücke des Prager Kodex XI E 9* (1931, rozbor 56/60, znění se srovnáv. materiálem 145/50).]

© **Molique** (-lik), Bernhard, něm. housl., sklad. a pedag., * 7. X. 1802, Norimberk (Nürnberg), † 10. V. 1869, Cannstatt. Byl žákem P. Rovelliho v Mnichově

(München), od 1820 jeho nástupcem jako konc. mistr, od 1826 ve Stuttgartě (Stuttgart), 1849/66 působil v Londýně, nakonec v Cannstattu. Vystupoval t. v Praze 1843. Napsal klasicisujícím slohem 6 housl. koncertů, z nichž zvláště cenný 5. (a, přípravné studie v Ševčíkově op. 16), housl. koncertino, koncert pro violonc., pro flétnu, skladby kom., symfonii, 2 mše, oratorium a j. [F. Schröder: *B. M. und seine Instrumentalkompositionen* (1924). Srv. t. v pracích A. Mosera a Wasielewského o housl. hře. Hud. Listy I. 184.]

* **Molitor**, Georgius, byl 1586 kantorem ve službě Lobkowiczké, 1595/98 rektorem a 1602 kantorem v Ústí n. L. (Aussig). Jeho *Votum nuptiis... Jo. Venc. Popelii... a Lobkowicz...*, tištěné 1586 v Praze u Nigrina, vydal J. Branberger v Cyrilu 1913. Dvě další příležitostné skladby ve Cvikově (Zwickau) a Lipsku (Leipzig). [QL.] E. Tr.

© **Molitor**, Gregor, O.S.B., něm. sklad. a badatel chorální, * 18. VII. 1867, Sigmaringen, † 28. V. 1926. Syn J. B. M-a, byl nakonec převorem v Beuronu. Skladby chrám., cenná *Lehrbuch der diatonischrhythm. Harmonisation der gregor. Melodien* (1913).

© **Molitor**, Johann Baptist, něm. sklad. chrám., * 14. XI. 1834, Weil-die-Stadt, † 1900, Litoměřice (Leitmeritz). Otec Gregora a Raphaela M-a. Působil zvl. v Kostnici a Litoměřicích (Leitmeritz). Jeho chrám. skladby byly t. u nás značně oblíbeny.

© **Molitor**, Raphael, O.S.B., něm. badatel chorálu, * 2. II. 1873, Sigmaringen. Syn J. B. M-a, od 1906 opat v Coesfeldu, od 1904 člen papežské komise pro Editio Vaticana. Velmi cenný spis: *Die nachtrident. Choralreform* (2 sv., 1901/02). Jiné práce: *Reformchoral* (1901), *Choralwiegendrucke* (1904), četná pojednání v *Kirchenmusik. Jahrbuch*, v SIMG. XII. a j.

* **Molitoris**, Eliáš, v. *Mlynár*, E.

© **Möllendorf**, Willy, něm. sklad. a průkopník čtvrttónové hudby, * 28. II. 1872, Berlín (Berlin), † 27. IV. 1934, Štětín (Stettin). Psán t. Moellendorf. Vzdělán na berlínské vysoké hud. škole, byl divad. kap., učitelem teorie a j. Značná skladat. činnost vydatněji nepronikla. Vzbudil pozornost vynálezem bichromatického harmonia, spisem *Musik mit Vierteltönen* (1917) a pokusy o čtvrttónové skladby.

* **Mollendová**, Zdeňka, čes. sopranistka, * 1. X. 1879, Pelhřimov. Provd. Richtrová. Stud. na operní šk. Olgy Paršové-Zikešové (1895/99) a u Wallersteina (1899 až 1901). Koncertní činnost od 1897, po prvé v pražském N.D. 29. XII. 1899 v úloze Mignon, pak členem tamže v r. 1900/01. V r. 1902 se provdala za továrníka Richtra. Činnost překladatelská. [Divadelní listy 1900.]

© **Moller**, Joachim, t. Möller, snad i Müller, v. *Burck*, Joachim a.

© **Möller**, Heinrich, něm. hud. vědec, * 1. VI. 1876, Vratislav (Breslau). Žák H. Riemanna, H. Kretzschmara a M. Friedlaendera, PhDr. Byl hud. spisov. v Paříži a v Novém Yorku, později v Naumburgu (Naumburg). R. 1937 jmenován na univ. v Jeně (Jena) prvním něm. prof. pro evropský hud. folklor. Stalo se tak hlavně na základě jeho 14sv. publikace *Das Lied der Völker* (Schott) a literární, přednáškové i pěvecké činnosti propagační v tomto oboru.

* **Mollerus(-Solínský)**, Jakub, primátor v Ústí n. L. (Aussig) 1567/1609, hlava literár. sboru. Opatřil 1587 v Praze vokál. skladby, z nichž se zachovaly 3 svazky na děkanství a v museu v Ústí n. L. (Aussig). [E. Trola v C. 1933, 28.] F. Tr.

© **Molnár**, Antal, maď. hud. spisov. a sklad., * 7. I. 1890, ?. Pův. violista některých kvartetních sdružení pešťských, od 1919 prof. vysoké hud. školy v Pešti. Z četných jeho maď. spisů jsou zvl. důležité: *A zenetörténet szociológiája* (1923, Sociologie dějin hudby) a *Zeneesztétika I.* (1938). Skladby ork., housl. a klav., kantáta a j.

© **Molnár**, Géza, maď. hud. spisovatel, * 7. IX. 1870 a † 19. XII. 1933, Pešť. Byl od 1900 v Pešti učitel. (pak prof.) král. hud. akademie, od 1905 docentem (1918 mimoř. prof.) na universitě. Práce z maď. hud. folkloru a dějin hudby.

© **Molnár**, Imre, maď. pěvec, zpěvní pedagog a hud. spisov., * 1888. Je od 1933 v Pešti prof. vysoké hud. školy. Největší práce: *A magyar muzsika könyve* (1936, Kniha maď. hudby).

* **Möltzel**, v. *Meltzelius*, Jiří.

* **Mölzer**, Antonín, v. *Melzer*, A.

© **Mombaerts** (monbárt), Guillaume, belg. klav. virtuos, * 6. X. 1902, Brusel. Absolv. bruselskou kons., vedle sólové hry, kde se uplatňuje zvl. slohovým přednesem impres. tvorby, osvědčil se t. jako kom. hráč. Uměl. cesty po Francii, Švýcarsku, Německu, býv. Polsku, býv. ČSR (1933) a j.

© **Mombelli**, Domenico, it. tenorista a sklad., * 17. II. 1751, Villanova (u Vercelli), † 15. III. 1835, Bologna. Opery, oratoria, skladby chrám., dueta. Rukop. vokální terceto s nástroji v Kroměříži. [Evidence HAM.]

© **Momigny** (-nji), Jérôme Joseph de, franc. teoretik, * 20. I. 1762, Philippeville, † v VII. 1838, Paříž. Pův. varhaník, od 1800 naklad. Hlavní práce: *Cours complet d'harmonie et de composition d'après une théorie neuve* (3 sv., 1806), kde vybudoval vlastně nauku o frázování, takže Lussy, Westphal a H. Riemann mohli pak jenom opakovat jeho myšlenky. Výtah z těchto

partii je obsažen t. v příslušných heslech 2. sv. hudební části t. zv. *Encyclopédie méthodique par ordre des matières* (1818, 1. sv. napsali Framéry a Ginguené 1791). Z jiných spisů: *Exposé succinct du seul système musical...* (1808), *La seule vraie théorie de la musique* (1823) a *Cours général de musique...* (1834).

© **Mompou**, Federico (t. Frédéric), katalánský sklad., * 16. IV. 1893, Barcelona. Žije většinou v Paříži. Napsal četné poetické klav. suity (*Scènes d'enfants*, *Suburbis*, *Fêtes lointaines*), variace, preludia, jakož i písňové cykly. K jeho klav. skladbě *Jeunes filles au jardin* navrhl film M. E. Vuillermoz. [Srv. J. Bruyr, *L'Ecran des musiciens* II. (1933, 106/14).]

© **Monaldi**, Gino, it. hud. kritik a spisov., * 2. XII. 1847, Perugia, † 5. IV. 1932, Řím. Vzdělán na milánské kons., byl od 1870 kritikem *Gazetta d'Italia*. Vydal několik prací o Verdím, monografii o G. M. Puccinim (1924), Donizettim (1935) a Bellinim (t. r.), zvláště se však stal známým zábavnými kronikářskými a vzpomínkovými knížkami *Cantanti celebri del sec. XIX.* (1918), *Cantanti celebri 1829/1929* (1929), *Cantanti evirati celebri* (1919), *Le prime rappresentazioni celebri* (1910), *Impresari celebri del sec. XIX.* (1918), *Ricordi musicali* (1921), *Le memorie d'un suggeritore* (1902) a pod.

© **Mondonville** (-vil), Jean Joseph, franc. housl. a sklad., * 25. XII. 1711, Narbonne, † 8. X. 1772, Belleville (u Paříže). Rodným jménem *Cassanée*, přijal pak příjmení své choti. Působil většinou v Paříži a Versailles. Z jeho rozsáhlé sklad. činnosti rozmanitých oborů jsou nejdůlež. houslové sonáty, zejména op. 4 (*Les sons harmoniques*, 1735), průkopnické pro užití flageoletů, a op. 3 (*Pièces de clavecin en sonates avec acc. de violon*, nová vyd. M. Pincherle 1935 a W. Höckner 1936). [W. J. Wasielewski: *Die Violine und ihre Meister* (6. vyd., 1920, 352/53). A. Moser: *Gesch. des Violinspiels* (1923, 377 a d.).]

© **Moniuszko** (-ňuš-), Stanisław, přední polský sklad., * 5. V. 1819, Ubiel (na Litvě, minská gub.), † 4. VI. 1872, Varšava. Zabýval se hudbou od dětství, soustavněji 1827/29 ve Varšavě u Aug. Freyera, odborně se zdokonalil 1837/39 u C. F. Rungenhagena v Berlíně (Berlin), kde 1838 vyšly jako prvé tištěné dílo M-ovo 3 písňe k básním Mickiewiczovým. Byl pak ve Vilně soukromým učitel. hudby, od 1840 varh. Tam vzniklo několik malých oper i operet, z nichž *Nocleg v Apeninách* byl prvou jevištní premiérou M-ovou na polském divadle (Lvov 1841), písňe i skladby chrám., kantáty i programní ouvertury. Korunou celé tvorby M-ovy je opera *Halka* (k libretu

Włodz. Wolského, 1847 o dvou jedn., pr. ve Vilně koncertně 1. I. 1848, scénicky 1852, v přeprac. tvaru o 4 jedn. Varšava 1. I. 1858), jež má pro polskou hudbu poněkud podobný význam, jako pro nás *Prodaná nevěsta*. Po varšavské premiéře Halky stal se **M.** kap. varšavské opery, později t. prof. kons. Žádným svým pozdějším operním dílem nedosáhl úspěchu Halky. Jsou to aktovka *Flis* (pr. 1858), *Hrabina* (1860), aktovka *Verbum nobile* (1861), *Straszny dwór* (libr. Jan Chęciński, 1865), *Parja* (1869), aktovka *Beata* (1872). Z operních záměrů si zasluhuje zvláštní zmínky *Rokiczana* k libr. J. Korzeniowského, jejíž skladbou se zabýval 1859, ale od níž upustil, poněvadž se libretc mohlo dotknout českého citění. Vedle oper z doby varšavské a starších operet a her se zpěvy z vilenského údobí napsal **M.** pro divadlo 3 baletní divertissementy, dále vložky taneční a hudby k činohrám. K operám se druží k a n t á t y, totiž trilogie z doby vilenské (*Milda*, nezachov. *Krumine* a *Nijola*), *Widma* (z 2. dílu Mickiewiczovy básně *Dziady*) a *Sonety krimskie*. V c h r á m o v é m oboru jsou nejdůl. mše rozmanitého obsazení, jednak na latinský liturg. tekst, jednak na jeho polské básnické parafráze (celkem 7), méně zajímavé jsou litanie, duchovní písně a j. Velmi uznávány byly **M**-ovy písně, soustředěné ve sborníku *Śpięwnik domowy* (1842 a d., 6 dílů za života sklad., 6 po jeho smrti, celkem 267 písní), z něhož pořízen (1929) výběr nejhodnotnějších s názvem *Pieśni wybrane*. Z instrum. skladeb si zasluhuje zmínky koncertní ouvertura *Bajka* (1848, jedna z nejoblíbenějších prací **M**-ových), 2 smyčce. kvarteta, zcela podřadné jsou některé klav. tance, skladby salonní a parafráze. S pedag. činností **M**-ovou na varšavské kons. souvisí *Pamiętnik do nauki harmonji* (1871). Památky **m**-vské soustřeďuje od 1892 *Sekeja im. Moniuszki przy Towarzystwie muzycznym w Warszawie*, jež pečuje o vyd. skladeb a řídí vůbec celý kult skladatele, považovaného vedle Chopina za přední zakladatelský zjev novější polské hudby. U nás uvedl *Halku* v Prozatímním div. 28. II. 1868 B. Smetana, reprise 21. V. 1868 byl přítomen skladatel, jenž byl tehdy zahrnován počtami, v N.D. bylo dílo nastud. 19. IX. 1886, pak ještě několikrát, zejména 1928 řízením Młynarského, 1930 pr. polskými hosty pod Ad. Dolžyckým a j. *Straszny dwór* pr. v N.D. 29. X. 1891, *Dziady* (Zjevy duší) 31. X. 1899. Některé sborové skladby **M**-ovy vyšly t. v Praze česky, t. zv. balada Šarého z opery *Rokiczana* pro bas a sbor v překl. Srbové (1866). [Polské monografie o **M**-ovi napsali Al. Walicki (1873), Bol. Wilczyński (1900) a Zdz. Jachimecki (1921). Důležitější čes. články časop. zvl. v Melišově Dali-

boru (V. Dunder III. 81, o zpěvohře *Flis* t. 141; Fr. Blažek podle polského VI. 169), v D. I. 150 a d. (v článku Hovorkové), v D. VIII. 121 a d. (celkový životopis od J. Karłowicze), v D. XX. 58/62 (Z. G. d'Urbanovi). Zdz. Jachimecki: **M.** a jeho význam v polské hudbě (H.R. XII. 319 a d.) St. Niewiadomski: St. **M.** jindy a nyní (LHM.-T. VI. 257/60). Ze spec. studií Bron. Wójcikówna ve Szkiece Muzykologiczne (1923, o skladbách k básním Mickiewiczovým). Stef. Śledziński-Lidzki, Akta **m**-wskie w archiwum kons. warsz. (Muz. Polska III. 1 a d.), Edw. Wrocki, Wystawa **M**-i v Katowicach (1930) a brožurka o vokální tvorbě (t. r.), H. Opieński, Nowe wydanie *Straszneho dworu* (Muzyka Polska V. 206/11, srv. t. 455/57), H. Feicht v Polski Rocznik Muzykol. II. (o *Pamiętniku*) Soupis gramof. snímků Olg. Straszynski (Muzyka Polska V. 169 a d.). Životopisný román **M.** napsal Wlad. Fabry (1938). Jos. Bartoš: Prozatímní divadlo a jeho opera (Pr. 1938, 252). Referáty o provedení jednotl. děl u nás.]

© **Monleone**, Domenico, it. skladatel, * 4. I. 1875, Janov. Odchovanec milánské kons., veristický epigon. Napsal k libretům svého bratra Giovanniho (* 1879) několik oper, z nichž je látkově zajímavá *Cavalleria rusticana* (pr. 1907), v pozdějším zpracování *La giostra dei falchi* (1914).

© **Monn**, Georg Mathias, něm. sklad., * 1717 v Dol. Rakousích, † 3 X. 1750, Vídeň (Wien). Významný zjev předklasické instrum. hudby vídeňské, doplňující v některém smyslu činnost Stamitzovu. Některé skladby s jeho jménem vyšly v DTOe. XV. 2 a XIX. 2, zdá se však, že jenom zčásti jsou to práce **M**-ovy, v jiných případech se patrně jedná o záměnu s mladším Giov. Matteo **M**-em, u kvartetních fug, jež vyd. Albrechtsberger, o záměnu s Joh. Christianem *Mannem* (v. t.). Ze skladeb Georga Math. **M**-a je zvl. důležitá symfonie z r. 1740, jež ohlašuje větným uspořádáním (allegro-aria-menuet-allegro) pozdější klasické schéma pohybové. Vedle symfonií a triových sonát napsal četné konc. pro clavicembalo a j. Violoncellový koncert *g* vyd. 1914 Arn. Schönberg, jiné vyd. téže skladby vyšlo 1935 v Berlíně (Berlin). [W. Fischer v úvodu k DTOe. XIX. 2. K výskytu u nás **HAM**. O poměru k zámecké barokní hudbě českých zemí Vl. Helfert: Hudba na jaro-měřickém zámku (Pr. 1924, zvl. 240/43).]

© **Mons**, Jakub Řehoř de, t. Demons, přišel do Prahy z Říma a byl kolem 1642 varh. u sv. Maří Magdaleny na Malé straně. Stal se pak v Roudnici učít. a městským písařem. [Rukop. N.M. IV H 5 uvádí jeho žáky. Dvorský: Paměti o školách, 307.] E. Tr.

© **Mons**, Philippus de, v. *Monte*, Phil. de.

* **Monse**, měl ve zbytečných hud. sbírky u sv. Mikuláše v Praze III. offertorium. V HAM. je loretánská litanie od M-ho z Blížkovic. Monseové byli varhaníci v Uničově (Mähr. Neustadt) a v Polici. E. Tr.

© **Monsigny** (-ni), Pierre Alexandre, franc. sklad., * 17. X. 1729, Fauquembergue (u St. Omeru), † 14. I. 1817, Paříž. S Grétrym největší zjev starší franc. opéra comique. Jeho nejvlastnějším oborem byly tklivé lidové hry, v nichž mohl plně rozvinout svou jímavou melodiku a schopnost pružného výrazu. Hlavní práce: *Le déserteur* (1769) a *Félix ou L'enfant trouvé* (1777). Z jiných zvl. *Le Cadi dupé* (1761), *Rose et Colas* (1764), *La belle Arsène* (1773). Jeho díla hrála se hojně t. u nás, zvl. *Le déserteur*. [Monografii napsal A. Pougin (1908). G. Cucuel: *Les créateurs de l'opéra comique français* (1914). Srv. t. v běžné literatuře o dějinách opery a v Abertově Mozartovi I.]

© **Montal**, Claude, franc. stavitel klavírů, 1800/1865. Oslepl ve svém 15. roce, dosáhl však ve svém oboru vynikajícího místa a byl t. literárně činný. Z jeho pojednání vyšlo *Abrégé de l'art d'accorder soi-même son piano* (1834) v překladě J. Příbika s názv. *Krátké navedení k ladění fortepiana* (Pr., bez data).

© **Monte**, Philippus de, významný sklad. pozdní nizoz. školy, * 1521, Malines (Mecheln, Belgie), † 4. VII. 1603, Praha. Uváděn t. jako Phil. de Mons. Byl nejspíše již od 1540 učitelem hudby u rodiny Pinelli v Neapoli, 1554 jistě v Římě, kde vyšla prvá kniha jeho madrigalů, 1555 členem angl. král. kapely, pak znovu v Neapoli. Po J. Vaetovi 1568 čís. kap. k doporučení Orl. Lassa, když nevedlo k cíli jednání s Palestrinou. Žil za Rudolfa II. v Praze a podle poslední vůle z 15. I. 1603 přál si býti pohřben u sv. Jakuba v Praze I. Jeho rozsáhlá sklad. činnost dává mu čestné místo mezi Lassem a Palestrinou. Vyd. knihu 5/8 hl. mší (1557), 6hl. mši *Benedicta es* (1579), knihu 4/5hl. mší (1588), šest knih 5/6hl. motetů (1569 a d.), dvě knihy 6/12hl. motetů (1585/1587), devětatřicet knih duchovních i světských madrigalů 4/12 hl. (1554/1603), knihu 5/7hl. chansonnů k veršům Ronsardovým (1575). Četné jednotliv. skladby ve sbírkách motetů, madrigalů a j. Z novějších vyd. byla dlouho nejdůl. mše *Benedicta es*, již uveřejnil A. Smijers v publikacích Vereeniging voor Nederlandsche Muziekgeschiedenis XXXVIII., souborné vyd. rediguje E. Closson péčí Comité de Malines a účastní se zvl. van den Borren, van Doorslaer a van Nuffel. Motetové skladby doloženy t. jedním hlasem v rukop.

sborníku N.M., kde zastoupen t. Harant z Polžic a Annibale Padovano, z 6hl. mše *Nasce la pena mia* zachov. 5 hl. v rajhradském rukop. z doby kolem 1600, táž mše podle Troldova upozornění v prelátské knihovně v Krumlově (Krummau). [A. Smijers v StzMw. IX. 47/52. G. van Doorslaer: Ph. de M. (1895), *La vie et les oeuvres de Ph. de M.* (1921) a v ZfMw. XIII. 481 a d. M. Battistini: *Notice sur Ph. de M.* (v kronice Mechliana, 1928). E. Closson: Ph. de M. et la publication de ses oeuvres (otisk z *Musica sacra* VI. 1931, 1933). A. Einstein ve zprávách o lutyšském kongresu 1930 (madrigaly). P. Bergmans: *Quatorze lettres inédites de Ph. D. M.* (1921). VI. Helfert: *Dvůr Rudolfův - Dvorská kapela* (ve sborníku *Co daly naše země Evropě a lidstvu*, Pr. 1939, 146.)]

© **Monte**, Toti dal, v. *Dal Monte*, Toti.

© **Montéclair** (-klär), Michel Pignolet de, franc. sklad., * 1666, Chaumont, † v IX. 1737, St. Denis u Paříže. Byl od 1707 kontrabas. pařížské opery. Flétnové koncerty a suity (12), opery, kantáty, rekviem a j. Cenné učebnice, raná *Méthode pour apprendre à jouer du violon* (1712). [A. Moser: *Gesch. des Violinspiels* 176 a d.]

© **Montefiore**, Tommaso Mosé, it. hud. spisov. a sklad., * 1. I. 1855, Livorno, † 27. II. 1933, Řím. Psal do flor. *Nuovo Giornale*, římské Tribuny a j. Pojednání z oboru práva autorského a j. Skladatelsky upozornil na sebe zvl. dvěma operami.

© **Montella**, Giovanni Domenico, it. sklad. koncem XVI. stol., † kolem 1600/01 v Neapoli, kde byl 1594 loutnistou král. kapely. Byl prý rovněž dobrým harfeníkem a varh. Napsal madrigaly, villanelly, žalmy a j. [Výběr chrám. skladeb vyd. G. Pannain v *Istituzioni e monumenti* V. (1934).]

© **Montemazzi** (-mecci), Italo, it. sklad., * 4. VIII. 1875, Vigasio (u Verony). Vzdělán na kons. v Miláně, kde dobyt 1900 prvého úspěchu lyrickým výjevem *Cantico dei cantici*. Dostí blízek Puccinimu. Z jeho prací nejdříve pronikla opera *L'amore dei Tre Re* (Nový York 1912, Milán 1913, pražské N.D. 16. IV. 1916). Opera *La nave* (1918) je psána k libretu Gabr. d'Annunzia. [Datum naroz. podle N. Slonimského, všechny běžné slovníky udávají 31. V. 1875. Referát o pražské premiéře *Lásky tří králů* H.R. IX. 328/30.]

© **Montenuovo**, Wilhelm Albrecht, kníže, rak. generál jízdy, 1821/1895. Syn čís. Marie Louisy a hrab. Adama Neipperga. Byl t. skladatelem. V Kvasicích *Ave Maria* pro soprán, alt a nástroje. [Evidence HAM.]

© **Monteux** (-tö), Pierre, franc. dirigent, * 4. IV. 1875, Paříž. Vzdělán na pařížské kons., pův. violista Opéra comique, přešel pak ke konc. i opernímu dirigentství i.

Založil svou slávu v pařížských představeních Ďagilevových, kde řídil zejména Stravinského *Petrušku* (1911), *Svěcení jara* (1913) a *Slavíka* (1914), Ravelovo *Daphnis et Chloé* (1912), Debussyho *Jeux* (1913) a j. Cestoval 1916/17 s Ďagilevovým baletem v Americe, 1917/19 u Metropolitní opery, pak u bostonského symf. ork., 1925/29 se dělil s Mengelbergem o řízení koncertů Concertgebouw, přijal pak vedení Orchestre symph. de Paris, podnikaje i dále konc. cesty v Evropě i Americe; 1933 vedl Orchestre symph. do Berlína (Berlin), což byl prvý zájezd franc. orchestru do Berlína (Berlin) po světové válce, 1936 šéf symf. konc. v San Francisco a j. V Praze dirig. v koncertě franc. institutu 1935. [O pražském konc. Auftakt XV. 27. Ig. Stravinskij: Kronika mého života (Pr. 1937, zvl. 50).]

© **Monteverdi**, Claudio, největší ital. sklad. staršího baroku, * 15. V. 1567, Cremona, † 29. XI. 1643, Benátky. Žák M. A. Ingegneriho, vyd. již v 15 letech 3hl. *Sacrae cantionculae* (Benátky 1582) a v 16 letech 4hl. duchovní madrigaly (Brescia 1583). Stal se 1590 zpěvákem a violistou vévody mantovského Vincenza, podnikl s ním cestu do Uher (1595) a Flander (1599). R. 1603 jmenován vévodským kapelníkem. Jeho činnost sklad. narážela namnoze na odpor konservativních hudebníků, jak dokazuje zvl. Giov. Artusi svými spisy *L'Artusi ovvero delle imperfettioni della moderna musica* (1600) a *Discorso secondo musicale...* (1608). Po smrti vévody Vincenza byl **M.** 1613 za skvělých podmínek jmenován kap. u sv. Marka v Benátkách. R. 1632 (1633?) přijal kněžské svěcení. Tvorba **M**-ho je veliká a zasáhla pronikavě do několika oborů. Nejdříve vynikl jako madrigalista, kde navazuje na chromatický směr, zahájený Nic. Vicentinem a L. Marenziem a slavně reprezentovaný Gesualdem z Venosy. Jeho světské madrigalové sbírky vyšly v letech 1587, 1590, 1592, 1603, 1605, 1614, 1619 a 1638, celkem tedy v osmi číslovaných knihách (7. s názv. *Concerto*, 8. jako *Madrigali guerrieri et amorosi*). K tomu přistupují ještě v oboru kom. hudby vokální 3hl. *Canzonette* (1584), *Scherzi musicali* (1607 a 1632) a posmrtně vyd. *Madrigali e canzonette* (1651), částečně převzaté z 8. knihy. V tomto oboru přechází **M.** od madrigalového slohu postupně k monodii, takže již v 6. knize (1614) jsou namnoze kantáty s gener. basem, v 7. na př. proslulá *Lettera amorosa* ve stile recitativo, v 8. skladby ve slohu franc. arie de cour a j. Prvními pěti knihami připravil se **M.** skvěle k úkolům hudebně dramatickým, takže hned první opera *Orfeo* k libr. Al. Striggia (1607) je z největších činů toho druhu. Je tu vlastně první skutečná

operní předehra, po prvé se vyskytuje předzvěst stálé hud. myšlenky ve službě dram. ideje (příznačného motivu), zahajuje se proti převahou deklam. slohu florentské cameraty volnější rozvoj vokální melodiky. Ve vybavení nástrojové složky, jejíž úloha je podstatně rozšířena, je skladba přes značné dosazení prostředků dosti konservativní a zužitkuje vl. běžnou praxi slavnostních intermezz. V Mantově prov. t. opera *Arianna* (1608) k libretu Rinucciniho, z níž známe jenom proslulé *Lamento d'Arianna* (vyd. Benátky 1623), které svým pathetickým výrazem mocně působilo na celou dobu. Z téhož roku je *Ballo delle Ingrate* po zpodobu franc. ballets de cour (otištěno v *Madrigali guerrieri*). V prvních letech benátského působení napsal **M.** pro Mantovu balet *Tirsi e Clori* (1615, otištěno v *Concerto*), z dalších prací vyniká *Combattimento di Tancredi e Clorinda* (pr. 1624, vyd. v *Madrigali guerrieri*), jakýsi oratorně dram. výjev z Tassova Osvobozeného Jerusalema jako pokus o „stile concitato“ (vzrušený sloh), v jehož službě užito na př. houslového tremola. Několik skladeb pro Parmu, Mantovu i Benátky známe jenom podle jména, vznik stálých operních divadel v Benátkách dal popud ke čtyřem pracím, z nichž se zachoval *Il ritorno d'Ulisse in patria* (Návrat Odysseův, 1641) a *L'incoronazione di Poppea* (Korunovace Poppeina, 1642), kterýmžto dílem podává **M.** ve svém 75. roce vzácný příklad tvůrčí mohutnosti, uchované do kmeťského věku. K c h r á m o v é skladbě se **M.** obrátil ve škole Ingegneriho, v Mantově vznikla 6hl. missa parodia *Sanctissimae Virginis* k motetu Gombertovu, vyd. s několika nešporami a motety (1610), benátské působení vydalo několik mší a motetových skladeb, soustředěných ve sbírce *Selva morale e spirituale* (1640) a posmrtný sborník *Messa a quattro voci et salmi* (1651). Příklady Ingegneriho a římské školy jsou v těchto pracích velmi zajímavě pronikány novým slohem. Také tu se jeví průbojně novotářství **M**-ho. [Souborné vyd. skladeb red. od 1926 G. Franc. Malipiero. Výběry madrigalů s něm. překlady od H. Leichtentritta a Mendelssohna, jeden vyd. česky Uměl. Beseda (N.M. I F 876). Několik kom. duet (2hl. madrigalů) L. Landshoff v *Alte Meister des bel canto* (1927). Výběr motetů a madrigalů prov. 1938 M. Kabeláč. *Orfea* vyd. neúplně Rob. Eitner (Publikationen X., 1881), úplně Giac. Orefice (1909) a Malipiero (u Chestera 1923), praktické úpravy provozovací pořídili d'Indy, C. Orff (Mannheim 1925), Giac. Benvenuti (vyd. 1934), O. Respighi (Scala 1935), H. Redlich a j. Partituru ve faksimile benátského tisku ze 1609 vyd. s pozn. Ad. Sandberger (Augsburg 1927). Fragmenty

prov. v Praze El. Svěcená 1911, úpravu d'Indyho v rozhl. M. Kabeláč (1937), Respighiho olom. div. v XII. 1935. Lamento d'Arianna vyd. E. Vogel ve Vierteljahrschrift für Mw. III., je t. v antologiích Fr. A. Gevaerta, A. Parisottiho, I. Isori a j., úprava s kom. ork. C. Orff u Schotta (1933). Ballo delle Ingrate u Torchiho VI., samostatně 1933 (Milán), modernisující parafráze Alc. Toni (pr. Řím 1930), jevištní úprava C. Orff (1924). Combattimento u Torchiho VI., úprava Alc. Toni. Il ritorno d'Ulisse Rob. Haas v DToe. XXIX. 1, neúplně d'Indy (pr. 1927). L'incoronazione di Poppea ve faksimile benátské partitury s úvodem G. Benvenutiho (Mil. 1938), částečně vyd. H. Goldschmidt ve Studien zur ital. Oper im XVII. Jhdt, nové úpravy H. Redlich, C. Orff, E. Křenek (1936); u nás pr. dílo interně pražská kons. 1924. Z chrámových skladeb nejznám. Sonata sopra S. Maria ze sborníku z 1610, vyd. u Torchiho IV., nová úprava B. Molinari (1919), u nás pr. Pěv. sdružení pražských učitelek 1936. Z chrám. skladeb vyd. mši *Es* s několika jinými výňatky A. Tirabassi, 3hl. Angelus ad pastores ait G. Fellerer (Schott 1936) a j. V Mantově našla Mad. Pacifico 1935/36 dotud neznámé skladby k dvorním představením, u sv. Marka nalezeno 4hl. magnificat. Z gramofonových snímků zvl. serie, již řídila N. Boulanger pro Voix de son maître (desky DB. 5038/42) a Lettera amorosa v Boîte à musique 6. Celkové práce o **M**-im podali nověji něm. E. Vogel ve Vierteljahrschrift für Mw. III., franc. L. Schneider (1921), H. Prunières (1924, La vie et l'oeuvre de Cl. **M.**, 2. vyd. 1931), it. G. Fr. Malipiero (1930). K mládí G. Sommi-Picenardi: Cl. **M.** a Cremona (1896) a G. Cesari v cremonském svazku Istituzioni e monumenti (1937). K madrigalům G. Cesari: Die Entstehung des Madrigals (1908), A. Heuß v Liliencron-Festschrift 1910, H. Leichtentritt v SIMG. XI., H. Trede (disert. Erlangen 1928), K. Fr. Müller (disert. Berlin 1930), zvl. však H. F. Redlich: Das Problem des Stilwandels in **M**-s Madrigalwerk (disert. Frankfurt a. M. 1931, L. 1931, vl. 1933). K Orfeovi H. Kretzschmar v Gesch. der Oper (1911, 55/62), A. Heuß: Die Instrumentalstücke des Orfeo... (1903), k Ariadně P. Epstein v ZfMw. X. 216 a d., o vlivu lamenta na it. melodiku J. Racek: Slohové problémy it. monodie (1938, 68/70), k Ritorno d'Ulisse Rob. Haas v StzMw. IX., Ch. van den Borren (1925), H. Goldschmidt v SIMG. IV., ke Korunovací Poppeině vedle Goldschmidta H. Kretzschmar ve Vierteljahrschrift für Mw. IV., H. F. Redlich v Acta Musicologica X., O. Tiby (Flor. 1937). Z menších zvl. cenné články v Rassegna musicale II. (1929),

č. 10. Vztah dneška k **M**-u P. Epstein v Die Musik XXII. 86 a d., Rob. Hernried v časop. Auftakt XVII. 144.]

© **Monti**, Alessandro, měl na Strahově arie, jež chválí Dlabač. Nelze jich dnes nalézt. Jednu arii v Drážďanech (Dresden) uvádí QL. Tento skladatel nemůže být totožný s teoretikem Enrico de *Monti*, * 1758 v Padově, jenž se zdržoval ve Vídni (Wien) a Praze a žil ještě kolem 1830 v Anglii. E. Tr.

© **Monza** (-ca), Carlo, it. sklad., * kolem 1730 a † v VIII. 1801, Milán. Působil ve svém rodišti, nakonec byl dómským kap. Napsal několik oper, skladby instrum. Duchovní arie, zachov. u nás v Praze a v Brně, dokazují t. jeho chrámovou tvorbu, již neuvádí QL. [HAM., Podlaha 39.]

© **Moodie** (mudi), Alma, slavná housl., * 12. IX. 1900, Brisbane (Austrálie). Byla 1907/10 žačkou Thomsonovou v Bruselu, koncertovala již 1913 s M. Regerem, stud. 1919 u K. Flesche. Žije v Kolíně n. R. (Köln a. Rh.) H. Pfitzner a E. Křenek věnovali jí housl. koncerty. Na mezinár. pražském festivale 1924 hrála koncert Szymanowského.

© **Moór**, Emanuel, maď. pianista, vynálezce a sklad., * 19. II. 1863, Kecskemét, † 21. X. 1931, Mont-Pélerin sur Vevey (Švýcarsko). Vzdělán v Pešti a Vídni (Wien), koncertoval v USA, později v Anglii, Něm. (spolu s Lili Lehmannovou), žil v Lausanne, Paříži, Mnichově (München) a j. Svou velmi rozsáhlou sklad. činností všech oborů valně nepronikl. Zato se stal známým konstrukcí (1920) klavíru s dvojitou klávesnicí (v. PHS. I.), jež umožňuje nové zvukové efekty a usnadňuje techniku. Výrobně zužitkovali jeho vynález Pleyel, Bechstein i Bösendorfer. V Praze uvedl tento nástrojový typ v XII. 1931 Paul Emerich. **M.** sestrojil t. nové housle. [W. Reich v Die Musik XXIV. 266/68. L. Deutsch: Die Technik der Doppelklaviatur **M.** (1932). Srv. t. LHM.-T. III. 197/8 a VIII. 308.]

* **Moor**, Emil, zahrál při absolvování varhan. školy v Praze 26. VII. 1878 svou fugu *c.* [Cecilie 1878, 68. Branberger neuvádí.] E. Tr.

* **Moor**, Karel, český hudeb. sklad., * 26. XII. 1873, Lázně Bělohrad. Stud. gymn. v Hostinném (Arnau) a Hradeč Králové (do 1892), hudbu na pražské varh. škole (do 1895), vykonal státní zkoušku z hudby ve Vídni (Wien 1896) a vzdělával se později t. v Terstu u A. Castellioho. Byl učít. zpěvu na reálce v Pardubicích (1897 až 1898), hud. referentem pražského Času a tehdy již na sebe upozornil Polskými tanci a symf. básní *Polonia* (1897). Velikou sklad. činnost projevoval od 1900 v Terstu (první opery), kam se opět vrátil po krátkém pobytu v Praze (kap. České Filharmonie 1902

až 1903). Před 1908 pořádal koncerty v Čechách a na Moravě, 1908 byl kap. N.D. v Brně a koncem t. r. ředit. vlastní divadel. společnosti. Od r. 1912 sborm. Zornice v dalmatském Zadru a prof. zpěvu na učitel. ústavě v Arbanasi, od jara 1914 sborm. a korepet. státního srbského div. v Bělehradě. Po vypuknutí světové války (v létě 1914) byl internován, 1915 propuštěn (stal se prof. gymn. ve Štípu), v XI. t. r. opět vyšetřován v Sofii a teprve na jaře 1916 se zásluhou ministra Trnky vrátil do Čech. Od podzimu 1916 byl divad. kap. v Moravské Ostravě, před vánočními t. r. u Městského div. v Plzni, 1918 krátce kap. divadla v Lublani, před převratem již v Praze, kde kap. vinohradské zpěvohry. R. 1920 odejel do Sinje v Dalmácii, 1921/23 byl sborm. Treboviče a divadelním kap. v Sarajevě. Od 1923 trvale v Praze, zprvu kap. biografu Hvězda, potom ve smíchovské Areně (1924). Několik roků se věnoval jen skladbě, 1934 se stal instrumentátorem Českého rozhlasu, od 1. I. 1940 v. v. Jeho díla ukazují dobrou skladat. pohotovost, mají libivou zpěvnost, někdy lidově zbarvenou, a velmi pěkně znějí. Napsal přes 100 písní na Vrchlického, Březinu, Hlaváčka, Karáska, Machara a j. (něco vyd. Č.H. IV.), zvl. *Biblické písně* (Čáslav, Jindřich Levý), *Nové biblické písně a Severské motivy*, 8 melodramů, zvl. *Maryčka Magdónova* (FrU.), *Kantor Halfar* (t.), *Kde domov můj?* (R. Mařík, Pr., Springer), *Slovenská ballada* (K. V. Rais), skladby církevní (4 sborové žalmy s varh. anebo s ork.), mše *F*, *Ave Maria* a j., oratorium *Sv. Václav* (Lev Uhlíř, pr. Pr. 1934), *Národní hymnus*, přes 10 oper: *Vij* (1 jedn. podle Gogola Fr. Khol, pr. Pr. 1903), *Hjördis* (4 jedn. podle Ibsena Fr. Khol, pr. Pr. 22. X. 1904), *Panské právo* (1914, neprov.), *William Rattcliff* (ztraceno), *Poslední akkord* (ze života Mozartova, L. Pohl, pr. Pr. 1930), *Mistr Hanuš* (neprov.), *W. A. Mozart* (pr. Pr. 1934 v Uranii), *Penězokazi* (neprov.), *Sněška* (Sněhurka, pr. Sarajevo 1921), *Jus primae noctis* (1914), komická *Vlkodlak* (1908), biblická *Mojžíš*, operety, zvl.: *Pan profesor v pekle* (pr. Brno 1908, směš vyd. vlast. nákl., něco v Zlaté Praze), *Výlet p. Broučka do měsíce* (podle Sv. Čecha V. Merhaut, pr. v Jaroměři 1910, vl. nákl.), *Kraljević Marko*, *Noční Prahou*, *Svatební valčík* (pr. Pr. 1932, Malá opereta). Mimo to skladby klavírní (Č.H. XXIII., něco u Kotrby a v Zlaté Praze), housl. (Č.H. X., XXIII., něco u Barvitia a Kotrby), violonc. (*Serenáda orientální*), klavír. trio op. 7 (vyd. Schlesinger), 3 smyčc. kvarteta a serenáda a. Orkestr.: *Česká suita* (populární, 1926, Pr., Edice Continental), *Bělehradská suita* (1928), *České posvícení*,

Serenáda Es, tance a j., symf. básně *Polonia* (1897), *Requiem* (na život Smetanův), *Tkalci* (podle Hauptmanna, cena České akademie, pr. Terst 1904), *Moře*, *Potopa* (pr. Pr. 5. II. 1908, Čes. Filh.), předehra *Karneval* (pr. Pr. 1934, Čes. rozhlas), balet *Golem* (pr. v Plzni 1929). Činný i spisovatelsky: *Svěživotopis*. román *Karel Martens* (Pr 1906, Vilímek), *Vzpomínky* (Plzeň 1917), *Paměti* (rukop.), články časop. (D. XXXVII 34, Č.H. XXXI. 30, XXXII. 38 a XXXIII. 73, Národní Obzor 1922 a j.). [Č.H. XXXI. 34, LHM.-T. XIII. 1933/34, 237/38, Divadelní list v Brně X. 1934/35, 433/36, Hud. Zpravodaj I. 1932, č. 7, str. 6, II. 1933, č. 1, str. 3/4, H.V. XV. 112, C. LX. 95. Úmrtní datum K. M-a v Masarykově slovníku naučném se týká opavského dirigenta K. Mohra.] B. Š.

© **Moore** (múr), Douglas Stuart, amer. sklad., * 10. VIII. 1893, Cutchogue (Long Island). Stud. hudbu u D. St. Smithe a Hor. Parkera, po válce v Paříži u d'Indyho a N. Boulanger a v Clevelandě u E. Blocha. Vyučuje na Columbia University. Z jeho ork. skladeb stala se nejznámější suita *Pageant of P. T. Barnum* (1924). Mimo to napsal *Symphony of Autumn* (1930), programní ouverturu, hudby k činohrám, skladby kom., *Ballade of W. Sycamore* pro baryton, fl., trombon a klav. (1926) a j. Dobrý úvod do hudby pro laiky: *Listening to Music* (2. vyd. 1937). [D. Ewen, *Composers of Today* (1934). Cl. Reis, *Composers in America* (1938).]

© **Moore** (múr), Thomas, slavný angl. básník, 1779/1852. Byl t. dobrým hud. a složil k četným svým básním písně a dueta. [Srv. Grove, *Dictionary of Music*, 3. vyd., III. 508/09.]

© **Moos**, Paul, něm. estetik, * 22. III. 1863, Buchau. Vzdělal se v Mnichově (München) u Thouilleho a Rheinbergera, v Berlíně (Berlin) na něho působil styk s Ed. Hartmannem. Čestný PhDr. Žil dlouho v Ulmu, nejnověji v Göggingen a. Fils. Hlavní práce: *Moderne Musikästhetik in Deutschland* (1902, 2. vyd. s názv. *Die Philosophie der Musik von Kant bis Ed. v. Hartmann*, 1922), *Die psychol. Ästhetik in Deutschland* (1919), *Die deutsche Ästhetik der Gegenwart* (2 sv., 1929/31), *Wagner als Ästhetiker* (1906).

© **Mooser**, R. Aloys, hud. spisov. a kritik, * 1876, Ženeva. Vzdělán v Ženevě a Petrohradě, kde se sblížil s představiteli ruské hudby, od 1909 žije v Ženevě. Vyd. a redig. od 1923 nezávislý časop. *Dissonances*, píše kritiky a histor. studie do RMI., *Rassegna musicale*, *Chesterian* a j.

© **Mora**, Vera, česko-rumun. pěvkyně a propagátorka kult. vzájemnosti, * 3. V. 1908, Petrohrad. Rodným jménem Karolina

Sesanová, dcera JUDra Valer. Sesana, univ. prof. v Cernauti a Česky B. Němcové, dcery presid. obchodní a živn. komory v Praze. Obecného vzdělání nabyta v Praze a v Černo-
vicích, umění stud. na černovické univ., zpěv 1930/35 na pražské kons. Žije v Praze. Vystup. pohostinsky na čes. a rumun. je-
vištích v úlohách mladodram. a uvedla k nám ve svých konc. vystoupeních a v roz-
hlase četné rum. sklad. S Iv. Dyro napsala odbornou práci *Rumunská lid. píseň* (1936) a článek *Soudobí rum. skladatelé* (H.V. XVIII. 68/69), četnými články národopis-
nými a kulturně informativními přispěla do denních listů i revuí. Překladatelka, lout-
kářka, k některým svým loutkovým hrám složila t. hudbu.

© **Morales**, Cristobal, vynik. sklad. špaň., * kolem 1500, Sevilla, † 14. VI. 1553, Málaga. Byl od 1526 kap. v Avile (jistě do 1530), od 1535 papežským zpěvákem v Římě, kde seznal podrobně tamní směry chrám. skladby, 1545/47 dómským kap. v Toledě, 1550 se o něm dovídáme ve službách vév. d'Arcos v Marcheně u Sevilly, 1551 byl dómským kap. v Málaze. Přesně není jeho životopis dosud znám. Samostatně vyšly 2 knihy 4/5hl. mší (1544), 4hl. magnificat (1542), 2 knihy 4hl. motetů (1541, 1546), kniha 5hl. motetů (1543) a *Lamentationes* (1564) pro 4, 5 i 6 hl., jeho vrcholné dílo, v němž dosahuje úrovně nejlepších prací Palestriniho. Četné chrám. skladby (t. madrigaly) jsou roztroušeny ve sbornících té doby, jimiž je doložen u nás. Fel. Pedrell otiskl v *Hispaniae scholae musica sacra* I. 4hl. *Officium defunctorum*, 2 magnificat, responsoria a motety, mši *Quaeramus cum pastoribus* vyd. k praktické potřebě A. Singer (1937). [Monografii napsal R. Mitjana (1920), cennou studii se seznamem skladeb J. B. Trend v *Music and Letters* 1925. Breitenbacher I. 15/16 uvádí ho v augšpur-
ských sbornících 1545.]

© **Moralie**, Tarquinio, v. *Merula*, T.

© **Moran-Olden**, Fanny, vynik. něm. dram. sopranistka, * 28. IX. 1855, Oldenburg, † 13. II. 1905, Berlín (Berlin)-Schöneberg. Rodným jménem *Tapperhorn*. Působila ve Frankfurtě n. M. (Frankfurt a. M.), Lipsku (Leipzig) a Mnichově (München). Její dcera *Dora*, kolorатурní pěvkyně, byla v Berlíně (Berlin) členkou král. opery, pak učít. zpěvu a † tam 27. V. 1930.

* **Moravec**, Jan, byl kolem 1809 divadelním kap. v Pešti. Jeho symfonie, nokturna a j. vyšly 1799 ve Vídni (Wien) u Träga. Patrně totožný s Janem M-cem, jenž má v N.M. chrámové arie z Dačic kolem 1811. [QL.] E. Tr.

* **Moravec**, Karel, čes. violista, * 1. I. 1880, Ostrovec u Počátek. Stud. na pražské

kons. (1893/1900 u Ot. Ševčíka). Byl od 1900 houslistou opery ve Lvově, 1901/05 členem filharmonie ve Varšavě. Utvořil se Lhotským, Procházkou a Váškou *Ševčíkovo kvarteto* (v. PHS. I.), s nímž koncertoval do 1930. Od 1931 prof. violy a kom. hry na pražské kons. Úpravy skladeb u Fr. Urbánka. [H.V. XVIII. 30.]

* **Moravec**, Václav Josef, kantor v Úhříněvsi 1760/82. Jeho mše z r. 1792 v N.M. (ze Zlaté Koruny) a u sv. Jakuba v Praze, litanie ve sbírce Troldově. V Roudnici bylo na kůru jeho 9 mší a 4 litanie. [Dlabač.] E. Tr.

* **Moravec**, v. *Moravetz*, G.

* **Morávek**, F. C., vyd. v Praze 1860/6 své klav. tance.

* **Moravetz**, Giovanni, má symfonii v rajhradském inventáři ze 1779. Patrně totožný s Morawtzem (Moravcem) bez křestního jména, jenž má litanii, mši *G* a offeratorium z 2. pol. XVIII. stol. v HAM., pastorellu *D* v Mladé Boleslavi a *Te Deum* v Pelhřimově. Srv. t. Jan a Václav Jos. *Moravec*. [Dodatky v připravovaném souhrnu hudebnin Českého rozhlasu v Brně.] B. Š.

* **Morawetz**, v. *Moravetz*, G.

* **Morawski**, Eugeniusz, polský sklad., * 1. XI. 1876, Varšava. Stud. na varšavské kons. u Noskowského, 1905 musil z politických příčin odejít do ciziny a žil pak v Paříži. R. 1930 se stal řed. kons. v Poznani (Posen), krátce potom 1931 správcem střední školy varšavské Hud. akademie, 1932 při reorganizaci ústavu řed. a 1933 rektorem, jímž zůstal t. v dalších letech. Vyučoval symfonické instrumentaci. Novoromantik, napsal několik symf. básní, ze starších *Vae victis*, *Fleurs du mal*, *Don Kiszot* (Don Quijote), *Nevermore*, nejméně úspěšnější *Ulalume* (pr. 1934 t. K. B. Jirákem v pražském rozhlase), *Prometheovskou symf.* se sbory, balety *Šviteziánka* (pr. Varšava 1931, státní cena 1933) a *Mitošć*. [M. Gliński, Muzyka X. 131 a d.]

© **Mordo**, Renato, něm. operní režisér, * 3. VIII. 1894, Vídeň (Wien). Stud. ve Vídni (Wien) univ. a 1914/17 zároveň na Hud. akademii. Působil u několika říšskoněm. divadel a zvl. u pražského Něm. divadla. Pracoval sice t. o novém jevištním slohu wagnerovském, ale jeho nejvlast. oborem byla opera buffa. Pořídil nové úpravy klasických operet Offenbachových, J. Straußových a j. Články a studie, přednášky (t. rozhlasové).

© **Moreau** (moró), Jean Baptiste, franc. skladatel, * kolem 1656, Angers, † 24. VIII. 1733, Paříž. Z jeho skladeb jsou nejdůležit. hudby k Racinovým tragediím *Esther* (1689) a *Athalie* (1690). [K. Meyer: Der chorische Gesang der Frauen (1917). O pařížském prov. *Esther* 1938 srv. RM. XIX., seš. 181, str. 139/40.]

© **Morel, H. A.**, v. *Mattausch, H. A.*

© **Morena, Berta**, něm. dram. sopranistka, * 27. I. 1878, Mannheim. Vystoupila 1898 v Mnichově (München) jako mlado-dram., stala se však později slavnou inter-pretkou wagnerovskou. Působila s přeruše-ními (cesty do Anglie, Ameriky a j.) v Mni-chově (München) do 1923 a vyučuje tam zpěvu.

© **Morena, Camillo**, úspěšný sklad. šlágrů, * 27. V. 1867, Guntramsdorf. Vl. jménem *Carl Mises*. Napsal pod oběma těmito jmény, ale t. jako Rich. Bierd, G. Elbon, B. Mattoni, Ernst Tompa a Franz Wessobrunn množství pochodů, tanců a směsí všeho druhu. U MU. vyšla jeho *Marcia Scaramuccia*. Vyd. různá alba, zvl. známé *Zum Thee und Tanz* (mnoho sv.)

* **Morenová, Gita**, v. *Morgensternová, M.*

© **Moretti, Raoul**, soudobý pařížský sklad. lehkého oboru. Napsal několik úspěš-ných operet, jako *En chemysse* (pr. 1924), *Trois jeunes filles* (1925), *Comte Obliga-do* (1927), *Femme de minuit* (1931), *Six filles à marier* (t. r.), *Un soir de réveillon* (1933) a j., hudby k filmům, zvl. známý *Sous les toits de Paris*.

© **Morfov, Aleksandr Vasilev**, bulh. sklad. - diletant, * 1882, Stara Zagora, † 19. IV. 1934, Sofia. Bratr Christ. M-é. Povoláním důstojník. Autor asi 200 vojen-ských a j. pochodů (m. j. populární *Napřed*), hymny makedonských revolucionářů, hymny bulh. emigrantů ze srbské Makedonie (1925) a j. Byl ze zakladatelů Svazu bulh. lidových sborů (1928) a hned v 1. čísle svazové hud. knihovny vyšly některé jeho sbory. Psal t. libreta a písňové texty. [G. Bakardžiev ve Slovanském přehledu XXVII. (1935), 46.] G. B.-J.

© **Morfova, Christina** (čes. obyčejně Krista), slavná bulharská sopranistka, * 24. IV. (st.) 1889, Stara Zagora, † 1. VI. 1936 na silnici Karlovo-Pirdop (automob. ne-štěstí). Provd. *Lukášová*. Vystupovala ve-řejně již za gymn. studií v Sofii. R. 1906/09 stud. v Praze na škole Pivodové a sblížila se tehdy se svou pozdější uměl. družkou Ludmi-lou *Prokopovou* (v. t.). Když se Prokopová stala učitelkou varhanické školy v Brně, zprostředkovala M-é vystoupení v brněn-ském N.D. v úloze Mařenky. R. 1911 odejela M. na další studia do Paříže, od V. 1912 působila s Prokopovou v Sofii v operním sdružení a na hud. škole. Účastnila se t. prvního provedení *Prodané nevěsty* v Bul-harsku 1912 (srv. Tod. *Chadžiev* a Drag. *Kazakov*). Po balkánské válce konala s Pro-kopovou uměl. cesty, 1917 byla Kovařovi-cem angažována k pražskému N.D. a pů-sobila tam do 1924 (Libuše, Milada, Aida, Donna Anna, Filina, Lakmé). Tehdy se

nejskvěleji uplatňoval její bohatý lyricko-koloraturní soprán, schopný však také moc-ných dramatických přízvuků. Pěvecký vý-kon byl podepřen výraznou hrou a tyto přednosti dávaly zapomenouti na méně výhodný jevištní zjev, jemuž vadila značná tělnatost. R. 1919/20 byla vedl. učitelkou sólového zpěvu na pražské kons., po celou dobu pražského pobytu vystupovala kon-certně a vyučovala soukromě. Po odchodu od N.D. podnikala zahraniční cesty, od 1930 byla v Sofii stálým hostem opery a vyuč. na státní hud. akademii. Úspěšnost jejích koncert. pořadů se zpravidla vyvrchovala v lid. písních bulh., čes. a sloven. Výběr bulh. písní z jejího repertoáru vyd. Ludm. Prokopová (1926, FrU.), která uctila pa-mátku své přítelkyně založením ženského pěv. sboru v Sofii, nesoucího jméno zname-nité pěvkyně, jež se velmi zasloužila t. o český hud. život. [Časop. Muzikalen život věnoval M-é 1930 zvláštní číslo (r. I., č. 5) s bulh. a čes. příspěvky. G. Bakardžiev ve Slov. přehledu XXVIII. (1936), 219, pre-tištěno bez udání autora v Českoslov.-bul-harské vzájemnosti III.] G. B.-J.

© **Morgenroth, Alfred**, něm. hudeb. spisov., organisátor a sklad., * 29. X. 1900, Berlín (Berlin). Dověřil své vzdělání na ber-línské univ., PhDr. Byl od 1925 hudeb. spisov. a kritikem v Mohuči (Mainz), pak v Berlíně (Berlin) docentem městské hud. školy a dirig., od X. 1934 kulturním refe-rentem Říšské hud. komory. Pořídil jakýsi almanach *Hört auf H. Pfitzner* (1938, výběr výroků, citátů a pod.). Skladby ork., kom., klav., sbory a písně.

© **Morgenstern, Karl G.** (Wiesner), v. *Wiesner*, Juraj.

* **Morgensternová, Margit**, čes. housl., * 6. VII. 1903, Pešť. Stud. na pražské kons. (do 1923, u prof. Mařáka), u H. Marteaua a na mistrov. škole u K. Hoffmanna. Koncer-tovala v Praze, Vídni (Wien) a na čes. venkově. Od 1929 učit., 1930/32 řed. městské hud. školy v Ml. Boleslavi, kde působila do 1933. R. 1935 změnila jméno na *Gita Morenová*.

© **Morche, Josef**, sudetoněm. hudeb. kritik, * 27. XI. 1883, Slané. Stud. gymn. v Liberci (Reichenberg), univ. ve Vídni (Wien, hud. vědu u G. Adlera). Prof. státní prům. školy v Liberci (Reichenberg), psal posudky do *Reichenberger Zeitung* a j.

© **Morini, ?**, je dvěma chrám. skladbami z první pol. XIX. stol. zastoupen v N.M.

© **Morini, Erika**, německá houslistka, * 26. V. 1906, Vídeň (Wien). V útlém věku začka svého otce, učit. hudby, stud. od svého 7. roku u Ot. Ševčíka, vystupovala příležitostně již v době studií, 1916 zahájila s velikým úspěchem veřejnou konc. činnost.

© **Morkov**, V l a d i m i r Ivanovič, ruský hud. spisov. a známý kytarista XIX. stol. Vyd. školu (1862) a transkripce pro svůj nástroj. Napsal *Istoričeskij očerk ruskooj opery...* (1862), první histor. přehled dějin ruské opery, kde je shromážděno mnoho materiálu, ne vždy zcela spolehlivého. Vedle toho podal životopis chrám. skladatele P. I. *Turčaninova* (1863). Sš.

© **Morlacchi** (-lakki), F r a n c e s c o, ital. sklad., * 14. VI. 1784, Perugia, † 28. X. 1841, Inšpruk (Innsbruck). Žák Zingarelliho, P. Matteiho a j., věnoval se zprvu skladbě chrám., pronikl však od 1807 v opeře. Od 1810 kap. italské opery v Drážďanech (Dresden), kde jeho vliv značně překážel uplatnění C. M. Webera. Napsal asi 20 oper, většinu v Drážďanech (Dresden, *Il barbiere di Siviglia* pr. 1816, téhož roku jako slavné dílo Rossiniho), 10 mší, rekviem, pašije, 2 oratoria, kantáty, varh. sonáty a j. Doložen v Kroměříži. [Bibliografii jeho prací podal E. Magni-Duffloq v *BBM.* V, 4 (1930). G. B. Rossi-Scotti: *Memorie storiche del maestro F. M.* (1860). Evidence HAM.]

© **Morley** (-li), C h a r l e s, v. *Behr*, Franz.

© **Morley** (-li), T h o m a s, veliký angl. sklad. a hud. spisov., * 1557, † 1603 v Londýně. Žák Byrdův, oxfordský bakalář, varh. londýnské katedrály u sv. Pavla, 1592 zpěvák král. kapely. Jeden z nejosobitějších tvůrčích zjevů své země, dovedl it. formy naplnit namnoze zcela individ. obsahem. Hlavním oborem mu byla kom. hudba vokální, kde pěstuje polyfonní madrigal (sbírka 4hl. 1594 a rozmnož. 1600) ve slohu L. Marenzia a jeho vrstevníků, t. zv. *ballets* (sbírka 5hl. z 1595) podle Gastoldiho, kde převládá homofonní faktura a taneční rytmus a t. zv. *canzonets* (3hl. 1593, 2hl. 1595, 5/6 hl. 1597 - částečně s loutnou), kratší písně rozmanité skladebné techniky, lidového rázu. V *canzonettách* je nejednou zřejmo monodické myšlení, jehož velmi ranou angl. památkou jsou *M-ova The First Booke (tak!) of Ayres...* (1600), obsahující zpěvy s doprov. loutny anebo violy da gamba. Velmi cenné jsou jeho skladby chrámové (*services*, *motety*, *anthemy*), hodnotně zasáhl t. do literatury virginalové. Značnou část svých skladeb t. tiskl. Pořídil důležité antologie (výběr 5hl. ital. madrigalů, 1598; kniha 6hl. instrum. skladeb, zv. *Consort Lessons*, 1599; sbírka 5/6hl. madrigalů s názv. *The Triumphes of Oriana*, 1601). *Canzonetty* z 1593, 1595 a 1597, madrigaly z 1594 a ballety podle 2. vyd. z 1600 otiskl H. Fellowes v prvních 4 sv. své *The English Madrigal School*; Fellowes vyd. t. (1923) Ayres z r. 1600. Do teoretického oboru zasáhl M. spisem *A Plain and easie Introduction to practicall Musicke* (tak!, 1597, faksim. otisk 1937),

jenž se řadí důležitostí k Praetoriovu *Syntagma musicum*. [E. H. Fellowes: *The English Madrigal Composers* (1921, 177/90). Čtyři madrigaly vyd. v českém překladě Uměl. Beseda (Pr. 1867).]

* **Morman**, J u l i u s, čes. skladatel, * 16. IV. 1877, Praha. Pův. *Mohrmann*. Stud. na pražské kons. (do 1897) a u Zd. Fibicha. Upozornil na sebe za Národop. výstavy dětským sborem. Od 1900 v Srbsku vojenský kap. 12. pl., od 1905 v Tureku instruktor vojen. kapel a učitel hudby. Horlivě propagoval čes. hudbu. Složil tehdy *Mladotureckou hymnu*. Od 1916 ve vojens. službě za války, od 1918 v Praze majetník hud. školy a kap. Svazu čs. tamburašů. Napsal přes 300 skladeb, zvl. divadelní hry srbské: *Ustarak na dachyji*, *Hajduk Stanko*, *Macedonští ustaši* a čes. operety: *V té staré chýši jedové* (1928), *Nelly* (1929), *Paní Anna z Ovocného trhu* (1931), *Monsieur Bonjour* (1932) a j. Pro ork. *Tři balkánské rapsodie* (1920), 4 ouvertury, klav. a housl. skladby (m. j. housl. koncert *G*), písně, smíš. sbory, četné tance a pochody, tamburašské skladby. Něco vyd. Springer a Hoffmann.

© **Morold**, M a x, v. *Millenkovich*, M.

© **Moroz**, v. *Chodorovskýj-Moroz*, H.

© **Morozov**, S e r g e j Jakovlevič, ruský violonc., * 1850, ?. Vzdělal se v carské kapele a 1868/70 u K. J. Davidova na petrohradské kons. Byl členem ork. carské opery v Petrohradě, napsal t. skladby pro svůj nástroj. Sš.

© **Morphy**, D o n G u i l l e r m o, historik špaň. loutnové hry, * 29. II. 1836 a † 28. VIII. 1899, Madrid. Důležitá práce: *Les luthistes espagnols du XVIIe siècle* (dokonč. 1897, vyd. 1902 s předml. Gevaertovou, něm. překl. H. Riemann).

© **Morris**, H a r o l d, americký skladatel, * 1890, San Antonio (Texas). Ukončiv univers. studia věnoval se hudbě na kons. v Cincinnati. Od 1916 byl v Novém Yorku pianistou a učít. klavíru. Prvého sklad. úspěchu dosáhl symf. básní *Poem* (podle Tagorova *Gitanžali*, 1918), nejznámějším se stal jeho klav. koncert s ork. (1931), inspirovaný značně černošskou hudbou amer., jejíž ohlasy jsou ještě silnější ve variacích *Dum-A-Lum* pro kom. soubor (1925). Napsal t. 4 symf. orch. suity, několik skladeb kom. a klav. a j. [D. Ewen: *Composers of Today* (1934). Cl. Reis: *Composers in America* (1938).]

© **Morris**, R e g i n a l d Owen, angl. teoretik, * 3. III. 1886, York. Působil zprvu v Anglii, 1926/28 byl prof. Curtisova ústavu ve Philadelphii, nato prof. Royal College of Music v Londýně. Hlavní spis: *Contrapuntal Technique in the 16th Century* (1922). Několik učebnic. Skladby podružného významu.

© **Morskoj**, v. *Jačnijckij*, H.

© **Mortari**, *Virgilio*, italský skladatel, * 6. XII. 1902, Passirana di Lainate (u Milána). Žák C. A. Bossiho na kons. milánské a Ild. Pizettiho, jehož vliv se projevuje v M-ho tvorbě po stránce technické, zatím co obsahově a výrazově se jeho skladby vyznačují citovou prostotou a lidovostí, jež však jenom výjimečně (2 sborová divertimenta) těží z lid. materiálu. Nejlepších výsledků dosahuje **M.** v četných písňových cyklech (na př. *Giro, giro tondo* - 1924/25, *Secchi e Sberlecchi* - 1925, *Pastorelle* - t. r. a j.), v klav. skladbách (*Tre pezzi infantili* - 1924, sonatina - 1927) a některých prací kom. (*Partita G* pro housle a klav. - 1926). Méně harmonický je dojem širě založených skladeb (smyčc. kvartet - 1931, ork. rapsodie z 1930, pr. 1931 na londýnském festivale a j.). Z větších prací jest uvést *Requiem* (1927), kom. operu *Secchi e Sberlecchi* (1925/26, pr. 1927), operu *La Scuola delle mogli* (1927/30, podle Molièra, snad nedokonč.), baletní hudbu pro kom. soubor (1936), úpravu ork. partity *G* k baletu *Intermezzo* (pr. 1935). Pro Salcpurk (Salzburg, 1936) vypracoval a upravil úspěšně Mozartovu *L'Oca del Cairo*. **M.** je učitelem harmonie a kontrap. na Liceo Ben. Marcello v Benátkách. [Seznam skladeb Rassegna musicale IX. (1936). 378/80. Studie Ren. Marianiho t. X. (1937), 255/63.]

© **Mortaro**, *Antonio*, it. sklad. z rozhraní XVI. a XVII. stol. Františkán v Brescii, Miláně, Novaře a znovu v Brescii. Jeho mše, motety, žalmy, madrigaly a varh. skladby vycházely 1590 až 1610.

© **Mortier de Fontaine** (-tjé -tén), *Henri Louis Stanislaus*, slavný pianista, * 1816, Wiśniewiec (na Volyni), † 10. V. 1883, Londýn. Žil 1853/60 v Petrohradě, pak v Mnichově, Paříži a Londýně. Hrál prý po prvé veřejně Beethovenovo op. 106, do programů zařadoval Bacha, Händla a j.

© **Morton**, *Robert*, sklad. burgundské školy, člen kapely Filipa Dobrého a Karla Smělého kolem 1464/78. Uvádí se t. jako *Mourton*, byl však nejspíše Angličan. Některé jeho skladby uveřejnil nově J. Marix v *Les Musiciens de la cour de Bourgogne au XVe siècle* (Pař. 1937).

* **Mory**, *János* (t. Ján), sklad. na Slovensku, * 10. VIII. 1892, Banská Bystrica. Stud. gymn. (1902/10), obch. akad. a práva v Pešti. Majetník hotelu Nové Štrbské pleso v Tatrách. Napsal zvl. písně: maďarské op. 1/10 (Pešť 1928), *Tagore-Album* op. 12 (Berlin 1921/22), 6 *Lieder* op. 15 (t. 1924), *Maidied* op. 17 (t. 1926), 2 *Lieder* op. 20 (t. 1928) a j., celkem přes 60 písní. Ork. *Slovenské pastyrské tance* op. 18 (t. 1928), *Pod Krivanom*, suita ze sloven. tanců (t. 1928),

Pod Tatrami, symf. báseň (1925/26), *Symphonia pastorale* a tance pro salonní ork. Těž 2 *poèmes* pro housle s klav. op. 14 (Pešť, 1924), muž. sbory *Zipser Lieder* op. 23 (Karpathenverein). Operety: *Die weiße Taube* (1923), *Der Torrero* (1926), *Ein Wintermärchen* (1928), *La Vallière* (1933), *Douglas a jeho ženy* (Brno 1935) a j., pohád. hra *Der Buckelpeter* (1929).

* **Mosay**, *Miro*, v. *Mojžiš*, *Mirko*.

* **Mosbender**, *Jan Leopold*, děkan v Ústí n. Orlicí, * 1732, ?, † 24. VII. 1776, Ústí n. Orlicí. Zasloužil se t. o reorganizaci slavného ústeckého kúru literátského. [Josef Zábrodský: Paměti cecilské hudební jednoty v Ústí n. Orlicí, 50 a d.] B. Š.

© **Mosbo**, v. *Mosto*, *Andrea*.

© **Mosca** (-ka), *Giuseppe*, it. sklad., 1772/1839. Byl od 1823 divad. kap. v Mesině. Napsal 44 oper, 3 balety a j. Zastoupen v Kroměříži. [Evidence HAM.]

© **Mosca** (-ka), *Luigi*, it. sklad., 1775 až 1824. Prof. zpěvu na neapolské kons. Napsal 14 oper, oratorium, slavnostní mši a j.

© **Mosel**, *Giovanni Felice*, it. housl., * 1754 a † po 1812, Florencie. Žák Nardiniho, autor kom. skladeb, z nichž u nás doložena rukop. housl. dueta (6). [HAM. ze Strážnice.]

© **Mosel**, *I g n a* z *Franz von*, něm. dirig., sklad. a spisov., * 2. IV. 1772 a † 8. IV. 1844, Vídeň (Wien). Zavedl prý ve Vídni (Wien) řízení taktovkou (1812), první dirigent *Gesellschaft der Musikfreunde* (1816), 1820 místořed. dvorních divadel, od 1829 kustos dvorní knihovny. Složil opery, ouvertury, hymny, žalmy a j. Z jeho spisů je důlež. *Versuch einer Ästhetik des dram. Tonsatzes* (v duchu Gluckově, 1813, nově E. Schmitz 1910) a životopis Salieriho (1827). Skladby t. v N.M. [R. Batka v *Musikbuch aus Österreich* 1911 a 1912.]

© **Moser**, *Andreas*, něm. housl. pedagog a spis., * 29. XI. 1859, Zemuň, † 7. X. 1925, Berlín (Berlin). Žák Joachimův, byl 1888/1924 učit. (od 1900 prof.) berl. vysoké hud. školy, 1925 čestný dr. berlínské univ. Hlavní spisy: *Jos. Joachim* (2. vyd. 1908), *Methodik des Violinspiels* (1920), důlež. *Geschichte des Violinspiels* (1923). S J. Joachimem autor velké *Violinschule* (1902/05, nové vyd. O. Schnirlin 1931), vyd. korespondenci Brahmsovu s Joachimem (1908) a *Briefe von und an J. Joachim* (1911/12, s Joh. Joachimem), s J. Joachimem pořídil revisi Beethovenových kvartet a Bachových sólových sonát, s H. Beckerem kvartet Mozartových a Schubertových, s Dechertem výběru kvartet Haydnových, dále vydání housl. skladeb H. W. Ernsta a j.

© **Moser**, *Anton*, něm. hud. pedagog a sklad., * 1876 v Königswalde. Na pražské

kons. spolužák Vít. Nováka, abs. 1893 skladbou *Probuzení Vesny*, byl řed. hud. školy v Krumlově (Krummau). Napsal skladby ork., klav., sbory, mše a písně. [D. XV. 301.]

© **Moser, Franz Joseph**, něm. sklad. a pedagog., * 20. III. 1880 a † 10. III. 1938, Vídeň (Wien). Vzdělán na vídeňské kons., byl 1904 kontrabas. vídeňské opery, od 1910 univers. lektorem, od 1911 učít. teorie na nové kons., od 1919 prof. klavíru na akademii a j. Napsal 4 symfonie a několik jiných ork. prací, kom. symfonii, serenádu pro dech. nástr., violonc. koncert, skladby kom. a klav., 4 mše, sbory a písně. [Životopis v Signale XCII. 347.]

© **Moser, Hans Joachim**, něm. hud. vědec, * 25. V. 1889, Berlín (Berlin). Syn Andr. M.-a. Dr. filos. a protest. theologie, v hud. vědě žák H. Kretzschmara, Joh. Wolfa, L. Schiedermaira, H. Riemanna a A. Scheringa. Habilitoval se 1919 v Halle, 1925 prof. v Heidelbergu (Heidelberg), od 1927 v Berlíně (Berlin) honor. prof. univ. a do 1933 t. řed. akademie pro chrám. a školskou hudbu. Hlavní spisy: *Gesch. der deutschen Musik* (3 sv., 1920/24, nová vyd.), *Gesch. des Streichinstrumentenspiels im Mittelalter* (v A. M.-ově *Gesch. des Violinspiels*), *Paul Hofhaimer* (1929), *Die Epochen der Musikgesch.* (1930), *Die mehrstimmige Vertonung des Evangeliums* (2 sv., 1931/34), *Corydon, d. i. Gesch. des mehrstimmigen Liedes u. des Quodlibets im Barock* (2 sv., s výběrem skladeb, 1933), *Musiklexikon* (1935, nikoliv nesporný výběr látky i způsob zpracování), *Luther* (1935), *J. S. Bach* (t. r.), *Tönende Volkaltertümer* (t. r.), *Lehrbuch der Musikgesch.* (1936, 2. vyd. 1937), *H. Schütz* (1936), *Die Musikfibel* (1937), *Kleine deutsche Musikgesch.* (1938). Velmi četné studie v odborných časop., ročenkách, příležitostných sbornících. Rediguje od 1926 souborné vyd. skladeb C. M. Webera, pořídil nová vyd. četných památek, tak zvl. zajímavé výběry *Frühmeister des deutschen Orgelspiels* (s Fr. Heitmannem), *Alte Meister des deutschen Liedes* (2. vyd. 1931), *Minnesang und Volkslied* (2. vyd. 1933), *30 Arietten von J. Ph. Krieger*, *Studentenlust* a j. S koncertně-pěv. činností M.-ovou souvisí *Technik der deutschen Gesangskunst* (2. vyd. 1921), *Das deutsche Lied seit Mozart* (12 Liederabende, 2 sv., 1937). Složil písně, dueta, sbory, oratorium *Heiliger Frühling*, školskou operu *Der Reisekamerad* a j. Napsal t. několik hubebních románů, novel a pod.

© **Moser, Rudolf**, švýc. sklad., * 7. I. 1892, Niederuzwill (v kantonu Svatohavelském). Žák H. Hubera a M. Regera, je sborm., ork. dirigentem a prof. kons. v Basileji. Z jeho rozsáhlé sklad. činnosti (více než 50 prací) jest uvésti ork. variace, suitu a

ouverturu, concerto grosso pro smyčc. ork., 3 housl. koncerty, koncert varhanní, violonc., četné skladby kom., kusy varhanní, sbory a písně.

* **Moser, Viktor Roman**, čes. sklad., * 7. II. 1864, Sušice, † 16. VI. 1939, Plzeň. Stud. gymn. v Čes. Budějovicích, hudbu v Praze u Ferd. Lachnera (housle) a Zd. Fibicha (1883/88). Fibichův důvěrník, napsal tematický katalog jeho skladeb (i později zničených) z l. 1862/88. Byl členem ork. N.D. v Praze (od 1885), podnikl uměl. cesty po Německu (1888), stal se učít. houslí na škole Glasbené Matice v Lublani (1888/91) a prof. kons. v Zagrebu (1891/03). Pak učít. hudby v Sušici (1903/12), od 1912 v Plzni, kde učil hře na housle a skladbě na měst. hud. škole 1920/33, kdy n. o. Houslová *Suita* s ork. (1887) a *Rhapsodie* s klav. (1888), komorní *Serenáda*, klav. kvintet (1899), smyčc. kvarteta *C* (1908), *e* (1914), *D* (1917) a *g* (1929), ork. *Cortège solennelle slave* (1890), *Dramat. ouverture* (1894), symf. báseň *Na horách* (1897). Písňový cyklus *Podzimní nálady*. Vydal: *Tehničke vježbe za gusle* (Zagreb 1894), *Teoretičko-praktična škola za gusle* (t. 1895). [Em. Holý: V. R. M. (Za hud. vzděláním IV. 136 a d.), H.V. XV. 48.]

© **Moscheles, Ignaz**, pianista a sklad., * 30. V. 1794, Praha, † 10. III. 1870, Lipsko (Leipzig). Žák Dionysa Webra, ve Vídni (Wien) Albrechtsbergera a Salieriho. Po velikých konc. cestách (od 1816) v Německu, Francii a Anglii usadil se 1821 v Londýně, kde byl 1825/46 prof. na Royal Academy of Music, podnikaje dále konc. turné. Od 1846 byl prof. nově založené kons. v Lipsku (Leipzig). Jeho rozsáhlá sklad. činnost (142 děl) obsahuje 7 klav. koncertů, sonáty, konc. kus *Hommage à Händel* pro 2 klav., parafráze, fantazie (t. fantazie, variace a finale na píseň *To gsau koně* op. 46). Vyznačuje se někdy heroickým pathosem, častěji však nehlubokou brilliantní efektností. Dnes žijí z jeho děl, kdysi velmi oblíbených, zvl. etudy op. 70 a 95. [Aus M. Leben (s deníky a dopisy, vyd. jeho choť 1872). Felix Moscheles (syn): Briefe von F. Mendelssohn an Ignaz und Charlotte M. (1888). Výňatky z dopisů a deníků z mládí přeložil J. Guth D. III. 124/5. Meliš v Daliboru VII. (1857), 1195. Zd. Nejedlý, Smetana II. a III. (na několika místech). Skladby ve všech sbírkách, četné získal ze sbírky Prokschovy pianista K. Hejda, Pr. IV.]

© **Möschinger, Albert**, v. *Moeschinger*, A.

© **Mosolov, Aleksandr Vasiljevič**, sovětský sklad., * 10. VIII. 1900 v Kijevě. Matka zpěvačka. Rodina přišla 1904 do Moskvy, kde M. stud. gymn., hudbu na kons. od 1921 u Gliera, 1924 a 1925 u M'as-

kovského. Již na kons. byl považován za vynikající talent a veřejně provozovány jeho skladby. V VI. 1927 velmi úspěšně pronikl za hranice provedením smyčc. kvarteta o festivale ve Frankfurtě n. M. a v IX. 1930 dobyt na festivale v Lutychu svého největšího úspěchu symfon. epizodou *Zavod* (Slevárna, též Továrna) op. 19 (v SSSR hráno již 1928). Tato skladba stala se rychle nejvíce provoz. sovětským projevem ork. pro svou virtuosní realistickou zvukovost. U nás prov. hned 1931 v Brně (Zd. Chalabala) a v Praze (J. Scheidler). Jiná význačná díla M-ova jsou: Symfonie op. 20, symf. básně *Sumerki* op. 9 a *1924-ýj god* (*Pam'ati Lenina*), ork. suita *Turkmenskaja muzyka* (*Turkmenija*), 2 klav. koncerty, *Akademičeskaja s'uita* pro klav. s ork., kantáta *Sfinks*, rapsodie *Kirgizija* pro sopr. sólo, smíš. sbor a ork., opera *Geroj* op. 28, *Tancoval'naja s'uita* pro klav. trio, 5 klav. sonát a j. klav. skladby, četné písně (A. Puškin, A. Blok a j.). Úpravy folkloristického materiálu (*Turkmenskije noči* pro klav., 3 písní s ork. op. 33, sbory). Úspěšné úpravy klasických operet (*Planquette*, Joh. Strauß). V II. 1936 byl M. pro výstřední soukromý život vyloučen ze Sojuzu sov. kompozitorov, nověji se jeho díla zase provozují, tak 1939 vzbudil značnou pozornost harfový konc. s ork. [Sdělení Sojuzu sov. kompozitorov. Zd. Nejedlý: Sovětská hudba (Pr. 1936, 136/37).]

© **Mosonyi** (-šoni), Mihály G., maď. hud. sklad. a spisovatel, * 1815, Mošon, † 31. X. 1870, Pešť. Pův. jménem Michal Brand, pod nímž t. publikoval až do 1859, kdy se obrátil k uvědomělé maď. orientaci a přijal nové uměl. jméno. Jeden ze zaklad. novější maď. hudby. Napsal opery, skladby symf., chrám., písně, mnoho klav. kusů. Velmi vlivný pedagog, uč. G. a S. Erkela a j. [Szabolcsi-Tóth: Zenei Lexikon (2. vyd. 1935). K literat., jež je tam uved. (t. v doplňcích), srv. J. Káldor: M. M. (1936).]

© **Mossi**, Giovanni Romano, ital. sklad., * kolem 1690, Řím, † ?. Žák Corelliho. Z jeho cenných instrum. prací, jež uvádí QL., jsou u nás ve zbytečných zámecké sbírky v Nových Benátkách doloženy 6 *concerti à 6* v amsterod. tisku. [VI. Helfert: J. Benda I. (Br. 1929, 40).]

© **Mosto**, Andrea, it. hudeb., * ?, Benátky, † 5. XI. 1602, Praha. Byl členem rudolfinské kapely. Jeho náhrobní kámen v křížové chodbě kláštera u sv. Tomáše v Praze III. jest dosud zachován. Jeho syn Marc' Antonio, jehož uvádí Dlabač se jménem *Mosbo*, byl kom. hudeb. Rudolfa II. a měl ještě 1621 pohledávku za zadržené služné. Podle QL. byl 1614/16 členem víd. dvorní kap. [StzMw. VI. 155 a 185.] E. Tr.

© **Mosto**, Bernardino, byl v Praze III. císařským kom. hudebníkem, dostal 24. XI. 1623 měšťanské právo v Praze I. a koupil si 1624 dům čp. 437. [Dlabač. - QL. zná toliko stejnojmenného varh. kurfiřta kolínského z r. 1588, s nímž považuje za totožného kom. hudebníka téhož jména u dvorní kap. vídeňské 1614/16.] E. Tr.

© **Mosto**, Giovanni Battista, ital. sklad. z Udine. QL. ho sleduje 1577/95 v několika působištích. R. 1594 obdržel G. B. M., varh. Albrechta Bavorského, dar za 2 měs., jež věnoval Rudolfovi II. [StzMw. IX. 53.] E. Tr.

© **Moszkowski** (moš-), Alexander, německý spisov., * 15. I. 1851, Pilica, † 26. IX. 1934, Berlín (Berlin). Bratr Moritze M-ého. Byl redaktorem *Lustige Blätter* a feuilletonistou *Berliner Tagblattu*. Napsal několik vtipkařských věcí z hud. oboru, jako *Anton Notenquetscher*, *Schulze und Müller im Ring des Nibelungen*, *Poetische Musikgesch.* a pod., vše častěji vyd. Hodnotnější je *Die Kunst in 1000 Jahren* (1901).

© **Moszkowski** (moš-), Moritz, něm. pianista a sklad., * 23. VIII. 1854, Vratislav (Breslau), † 4. III. 1925, Paříž. Bratr Alex. M-ého. Stud. kons. v Drážďanech (Dresden) a Berlíně (Berlin), vyuč. na Kulakově akademii, od 1897 žil v Paříži. Vynikl zejména elegantními a brilliant. skladbami klav. rázu salonního, jimž dodává působivosti časté folkloristické zabarvení (populární *Spanische Tänze*), jakož i klav. etudami. Má však t. operu *Boabdil* (1892, dirig. ji v pražském Něm. div. 1896), balet, symf. *Jeanne d'Arc*, 2 ork. suity, klav. koncert a j.

* **Mošovský**, v. *Inšitoris* - M., M.

* **Motal**, Antonín, vojenský kap., * 7. V. 1875, Kojetín. Hudbě se učil u Jos. Nešvery v Olomouci (1898/1901). Od 1892 ve vojen. hudbě sólový hráč na lesní roh, od 1908 kap. a zároveň sborn. spolku Golub v Belovaru (1909/10), ve Vídni (Wien, 1912/18), od 1919 u býv. čes. vojska, nyní n. o. a od 1921 kap. lázeň. ork. v Trenč. Teplicích. Napsal od 1907 četné pochody a tance, písně (něco u Stožického), přede hry, serenády a směsi.

* **Motejl**, Karel, JUDr., organisátor čs. pěveckta, * 17. I. 1855, Lomnice n. Pop., † 13. XI. 1925, Praha. Stud. gymn. v Jičíně a práva v Praze. Byl zprvu místostarostou praž. Hlaholu, potom starostou POČ (1905 až 1921), jejímž je též prvním čestným členem. Přispíval do *Věstníku pěv. a hudeb.* [Věstník pěvecký a hudební XX., XXIX. 9 a 97.] V. S.

* **Motěšický**, Kašpar, český náboženský spisovatel v emigraci, skladatel duchovních písní, † 1689, Žitava (Zittau). Od 1671 kazatel v Adelsdorfu, od 1675 v Žitavě

(Zittau). Kromě *Křesťanské domácí postilly* zachovala se sbírka *Některé písně duchovní*. Rada jeho písní přejata do kanc. Tra-
novského. E. H.

© **Motta**, José Vianna de, portug. pianista a sklad., * 22. IV. 1868 na ostrově St. Thome (v Guinejském zálivu). Stud. v Lisaboně a v Německu (Fr. Liszt, H. Bülow). Mnoho koncertoval, žil v Berlíně (Berlin), 1915/17 v Ženevě. Je řed. kons. a symf. dirig. v Lisaboně. Napsal četné kusy klav., symfonii, skladby kom., písně, kantátu *Os Lusíadas*, redig. Lisztovy klav. skladby pro souborné vyd. Má t. několik hodnotných něm. spisů (o studiích u Bülowa, o symf. básních Lisztových a j.) [G. Armando v *Die Musik* XXX. 387/90.]

© **Motteux**, Peter, angl. literát, 1663 až 1718. Vyd. 1692/94 v Londýně měsíčník *The Gentlemans Journal*... s důlež. zprávami o hud. životě a s hud. přílohami. [Rob. Newton Cunningham: Peter A. M. (1933).]

* **Mottl**, Alois, čes. sklad., * 6. I. 1886, Praha. Stud. reálku na Král. Vinohradech (1897/1904), na čes. technice a univers. v Praze (do 1909). Hudebně se učil u Kar. Hampejse. Byl klav. doprovázečem (1901), varh. u sv. Václava v Nuslích (1903/19), sborn. Harmonie na Král. Vinohradech, Smetany ve Vršovcích, Křížkovského a Slavoje v Karlíně (1907/22), učít. zpěvu na reálce v Praze VI. (1920/22). Vyučuje zpěvu na reál. gymn. na Král. Vinohradech (od 1930); je prof. Vyšší dívčí školy v Praze. Napsal ž. en. sbory: *Jarní* (1910), *Starý 1930*, *Vlajka* (1928, t. 1928), *Svatovácl. motiv* (1929, Kotrba), *Buď zdrav nám* (Hudba a škola 1930), *Vánoce* (1928, Č.H. 1931), *Zazni, písni líbezná* (1930, Starý 1931), *Naše perla* (1931, t.), *Pozdrav mrtvému* (1931) a j. Melodramy: *Pozdrav* (1928), *Vánoce v lese* (1929). Též písně, houslová sonáta (1910) a opereta *Uvítání pána* (1910).

© **Mottl**, Felix, něm. dirig., * 24. VIII. 1856, Unter-St. Veit (u Vídně, Wien), † 2. VII. 1911, Mnichov (München). Vzdělán na vídeňské kons., věnoval se opernímu dirig. 1876, byl od 1880 dvorním kap. v Karlsruhe, od 1903 gener. řed. hudby v Mnichově (München), kde (s Bußmeyerem) od 1904 řed. akademie, od 1907 řed. opery. Slavný wagnerovský interpret tradiční orientace, 1886 hlavní dirig. v Bayreuthu. Pohostinsky řídil opětovně t. v pražském Něm. divadle. Měl živý poměr k české hudbě, zvl. k Smetanovi a Dvořákovi. Napsal opery, balet, smyčc. kvartet *fis*, jenž byl t. na repertoáru Čes. kvarteta, písně, zpracoval četná starší díla. Prvou jeho chotí byla wagner. pěvkyně Henriette M.-Standhartner (1866-1933), druhou Zdenka Fassbendrová (v. t.). [J.

Löwenbach v H.R. IV. 543/4, Zd. Nejedlý v S. II. 5/7, D. XXI. 206 a XXX. 196.]

© **Mottl**, Jarka, má několik popěvků ve Švábově sbírce Malý kabaret.

* **Mottl**, Vendelín, vyd. v Praze kolem 1852/62 své klav. tance.

* **Mottlová**, Leontina, vyd. v Zlaté Praze XIII. své klav. skladby.

* **Motyčka**, zaznamenan v královéhradeckém Speciálníku ve spojení s *Patrem* (*Patrem Motyčkovo*). Nelze z toho bezpečně soudit, že by je byl složil. [D. Orel: Počátky uměl. vícehlasu v Čechách, 7.] E. Tr.

* **Moučka**, Edward, psal do D. v letech 1881/85 referáty a rozborů děl, provozovaných ve Vídni (Wien), t. posudky o hudebninách. Byl r. 1884 redaktorem časop. Österreichischer Volksfreund.

* **Moučka**, Josef, hudební pedagog, * 23. III. 1865, Deblín u Tišnova, † 15. IX. 1937, Brno. Byl učít. na několika místech, od 1889 odb. učít. v Mor. Budějovicích, od 1899 řed. měšťanské školy v Jaroměřicích n. Rok., 1922/26 v Brně. Zároveň 1914/19 inspektorem na Mor.-Krumlovsku a později i na Budějovicu. Vyd. *Theoreticko-praktický zpěvník pro školy měšťanské* (2 díly, 1900), *Zpěvník pro školy obecné a měšťanské* (4 díly, 1902), *Zpěvník pro školy střední a měšťanské* (2 díly, 1907). Tyto zpěvníky byly r. 1915 rakouskou vládou zabaveny a zakázány. Cenná je jeho knížka *Katechismus zpěvu jako prostředku výchovy umělecké ve škole národní* (Velké Meziříčí 1905). Četné články v různých časopisech. [B. Pernica: Západní Morava v hudbě (Velké Meziříčí 1938, 33/34). Frant. Indra: Sborník vlastivědných statí o pol. okrese mor.-budějovickém (1927, 241).] B. Š.

© **Moulaert** (mulart), Raymond, belg. sklad., * 4. II. 1875, Brusel. Je řed. hud. školy v St. Gilles u Bruselu, zároveň prof. bruselské kons. Četné skladby varh., sonáta a j. věci klav., písně, neprov. opera.

© **Moulin-Eckart** (mulén-), Richard, něm. hud. spisov., † 3. IV. 1938, Bertholdshaus (u Neuburgu a. D., 74 let). Byl prof. dějin na mnichovské vys. škole technické. Napsal zvl. *Cosima Wagner* (I. 1929, II. 1930 s názv. *Die Herrin von Bayreuth*).

© **Moulu** (mulü), Pierre, sklad. nizozemské školy. Jeho skladby se objevují ve sbornících od 1521; zastoup. t. u nás. [Breitenbacher I. 19 a 20.]

© **Mouret** (murä), Jean-Joseph, franc. skladatel, * 11. IV. 1682, Avignon, † 20. XII. 1738, Charenton (v ústavě choromyslných). Byl 1707/36 v Paříži intendantem vévodkyně z Maine, dirig. Concerts spirituels a j. Psal opery a balety lullyovským slohem, zvl. však je významný pro rozvoj instrum. hudby svými *Suites de*

Symphonies (1729, prvou nově vyd. R. Viollier v Pař. 1937). [R. Viollier v RM. XIX./185, str. 11/22 a v Revue de musicologie XX. 182 a d.]

* **Mourková**, Josefina, v. *Brdlíková*, J.

© **Mourton**, Robert, v. *Morton*, R.

© **Moussorgsky**, v. *Musorgskij*, M. P.

* **Moutelik**, Josef, vyd. v Praze svou klav. polku.

© **Mouton** (mu-), Charles, franc. loutnista, 1626/92? Tiskem vyšla 1680 sbírka *Pièces de luth*.

© **Mouton** (mu-), Jean (de Hollingue), mistr školy nizozemské, * kolem 1470, Holling (u Met) ?, † 30. X. 1522, St. Quentin. Žák Josquinův a Willaertův, znamenitý kontrapunktik. Vyšly anebo rukop. jsou zachov. mše, motety, kánony. Doložen ve sbornících t. u nás. [Breitenbacher I. 15/16; D. Orel, Františkánská knihovna 55.]

© **Moyses** (mojs), Marcel, vynik. franc. flétnista, * 17. V. 1889, St. Amour (dept. Jura). Žák Taffanelův, dosáhl již v 17 letech první ceny pařížské kons. Prof. tohoto ústavu, zároveň prof. mistrovské školy v Ženevě. S Louisem M-m a Mlle. Blanche Honegger utvořil trio. Byl sólistou mnoha významných pařížských konc. a podnikl uměl. cesty téměř po všech státech evrop. a amer. (1913/14 účastnil se také amer. turné J. Kubelíka a N. Melby). Výsledky svého studia uložil v četných pedagog. pracích (*Exercices journaliers, Ecole de l'articulation, Mécanisme-Chromatisme, De la sonorité, Enseignement complet de la flûte* - 1935, 20 *Exercices et études...* a j., vše u Leduca v Pař., kde t. mnoho úprav - Debussy, Ibert, Chopin, Kreutzer a j.). U nás koncertoval 1934 a 1938. Boh. Martinů mu věnoval svůj koncert pro flétnu a housle s ork. [Zprávy opatřil dr. H. Kašík.]

* **Moyzes**, Alexander, slovenský sklad., * 4. IX. 1906, Kláštor p. Zniovom. Syn Mikuláše M-a. Stud. st. reálné gymn. v Prešově (do 1925), potom pražskou kons. 1925/28, mistrovskou školu u Vít. Nováka 1928/30. Již od 1929 vede skladatelské oddělení Hudební akademie v Bratislavě, je řed. tamějšího rozhlasu. Skladatel velikého nadání, svěžích nápadů a dovedné práce. Začal skládat v 15. roce a první jeho skladby (mužské a smíš. sbory) byly provozovány od 1922. Napsal písně a úpravy lid. písní: *Farby na paletě* (1928), *Dvanást ľudových piesní zo Šariša* op. 9 (1929, H.M. 1934), *Detské pesničky* op. 13 (t.), *6 ľudových piesní* pro bas, fl. a klav., *Hore dedinou* (lid. písně pro sop., ten., bas s ork.), *Na horách spievajú* op. 15, *Tri detské chansony* (1931), *Detské dvojspevy* op. 26. Kantátové práce: *Slávnostné vatry* (1928, pr. Spevokol Sme-

tana v Prešově), *Sinfonia cantata* (1930), *Demontáš* (1931), *Meteor - Milan R. Štefánik*. Rozhlasové: *Messer Leonardo* (legenda pro ork., sóla a sbor), *Svatopluk* (opera o 8 obr., 1935, L. Zúbek), *Hájnikova žena* op. 30 (ouv. a hudba k Hviezdoslavově básni). Také hudba k filmu *M. R. Štefánik*. Mimo to skl. klavírní (*Scherzo a Improptu* 1927), suita pro housle a klav. (1928), jednovětý smyčc. kvartet (1929), dechový kvintet op. 17 (pr. na pražském mezinár. festivalu soudobé hudby 1935, z něho *Scherzo* nahráno Pražským dechovým kvintetem na desku Ultraphon A 11360, H.M.), pro ork.: *Taneční suita* op. 14, *Dolu Váhom* op. 27 a *Divertimento, Symfonická ouvertura* (1929), *Jánoškovi chlapi*, *Concertino* op. 18 a 3 symfonie: *D* op. 4 (1928, pr. v Bratislavě v II. 1929 Oskar Nedbal, přepracov. 1936 jako op. 31 a pr. v rozhlase 25. X. 1936), *a* op. 16 (1932, sopr. a ork.), III. op. 29 (*Nebe nad Slovenskem*). Zprávy a posudky v listech bratislavských (Robotnické noviny 1928, Slovák 1929, Národní denník 1931) a pražských (Národ. osvobození 1930, Elán 1931). [VI. Helfert: Česká moder. hudba 150/51. LHM.-T. XV. 36, Rytmus I. 138, II. 10/11, 100. K. Vetterl: Katalog čs. rozhlasu I. a II. Boh. Štedroň: Bibliogr. Übersicht d. tsch. Musik.] B. Š.

* **Moyzes**, Mikuláš, slovenský sklad., * 6. XII. 1872, Vel'ká Slatina. Stud. hru na varh. a skladbu na pešťské hud. akad. Byl od 1893 učít. hudby na několika místech, od 1907 prof. učít. ústavu a Městské hudeb. šk. v Prešově. Významný pedagog, sklad. v duchu slovenské písně lidové. Napsal 2 melodramy, zvl. *Lesní panna* (Ludm. Podjavorinská), písně *Na stráži* (1925 s varhanami, pr. Pr. 1926), *Ctibor*, balada (1920) a *Šarišské ľudové piesne* I. II., s borý mužs., žen. a smíš., t. úpravy lid. písní, zvl. *Smes šarišských ľud. piesní pre muž. sbor* (t. pro smíš. sb. s klav.), *Venčok sloven. ľud. piesní pre mužs. sb.* a *30 Slovenských pôvodných ľudových piesní pre ženský trojhlas* (Matica Slovenská), četné chrámové skl., zvl. *Missa solemnis* (1905) a *Missa d* (1927), *Vánoční koleda* pro mužs. sóla, mužs. sb. a ork. Drobné skladby pro varhany (1925), klavír, smyčc. kvartet *a*, dechový sextet, 2 ork. suity, *Vrchovská symfonie, Predohra, Scherzo* (pr. Pr. Čes. Filh. 1920) a j. Z pedagogických prací důležité: *Škola pre varhany* (1910, Pešť), *Hudobno notový sešit* (1924, Prešov, Eug. Molnár), *Malá škola spevu* (1925, vyd. Pavel Gallo), *Spevom k srdcu, srdcom k vlasti* a j. Příspěvek v Hudebním národě V. 75. B. Š.

© **Mozart**, Carl Thomas, syn slavného sklad., * 21. IX. 1784, Vídeň (Wien), † 31. X. 1858, Milán. Po smrti otcově řídil jeho výchovu Fr. Němeček. Hoch stud. 1792/97 na

malostranském gymn., prázdniny trávil v Sadské, což snad dalo podnět k tradici o pobytu W. A. M-a v tomto městečku. R. 1798 odešel C. M. do Itálie. Vyučil se obchodníkem, usadil se v Miláně, pokusil se o hud. povolání, ale brzy toho zanechal a byl pak úředníkem. Stýkal se v Miláně od 1848 s V. H. *Zavrtalem* (v. t.), jemuž daroval některé památky. Jsou nyní v Glasgowě. [H. G. Farmer-Herb. Smith: *New Mozartiana* (Glasgow-University Publications XXXVII-1936, G. Černušák v Lidových Novinách 28. X. 1937). Srv. v m-ovské literatuře, zvl. u Rud. Fr. Procházky a P. Nettla.]

© **Mozart, Johann Georg Leopold**, otec slavného skladatele, křtěn 14. XI. 1719, Augšpurk (Augsburg), † 28. V. 1787, Salcpurk (Salzburg). Byl housl., pak dvorním sklad. a 1762 vicekap. salcpurského arcib. Velmi vzděl. hudebník, skladatelsky pod vlivem školy severoněm., ale t. mannheimské a vídeňské: Symfonie, serenády, koncerty, oratoria, opery, chrám. hudba, klav. sonáty (výběr M. Seiffert v DTB. IX. 2.). Velmi cenný *Versuch einer gründlichen Violin-schule* (1756, faks. 1922). [A. Schurig: *L. M-s Reiseaufzeichnungen* (1920). *L. M-s Briefe an seine Tochter* (vyd. O. E. Deutsch-B. Paumgartner, 1936). O významu pro housl. hru v příslušných pracích A. Mosera a W. J. Wasielewského.]

© **Mozart, Maria Anna**, sestra slavného sklad., * 30. VII. 1751 a † 29. X. 1829, Salcpurk (Salzburg). Důvěrně zvána *Nannerl*. Výborná pianistka, doprovázela bratra na prvých uměl. cestách. Provádána 1784 až 1801 za barona Berchtholda ze Sonnenbergu, po jehož smrti vyuč. ve svém rodišti klav. R. 1820 oslepla a dožila potom v nuzných poměrech.

© **Mozart, Wolfgang Amadeus I**), veliký mistr vídeňského klasicismu, * 27. I. 1756, Salcpurk (Salzburg), † 5. XII. 1791, Vídeň (Wien). Syn Leopolda M-a, jenž moudře řídil jeho zázračné nadání. Představen 1762 dvoru mnichov. a vídeň., podnikl 1763/66 s otcem a sestrou Marií Annou uměleckou cestu do západní Evropy. Na podzim 1767 jela rodina k vídeňským dvorním slavnostem, ale uprchla před neštovicemi do Olomouce, kde děti šťastně přestály tuto chorobu. Koncem 1767 a poč. 1768 navštívili Brno. R. 1768 následovala nová cesta do Vídně (Wien), kde zmařeno sice prov. prvý M-ovy buffy *La finta semplice*, zato prov. prvý jeho singspiel *Bastien und Bastienne*. R. 1769 byl jmenov. arcibiskupským konc. mistrem. V letech 1769/73 se uskutečnila trojí návštěva Itálie, jež velmi přispěla k rozšíření M-ova uměl. obzoru a zjednala mu nejrozmanitější pocty, zejména přijetí do boloňské Accademia dei Filarmonici.

V Miláně prov. opery *Mitridate a Lucio Silla* i dram. serenáda *Ascanio in Alba*. Z Itálie se vraceli otec se synem vždy do Salcpurku (Salzburg), kde prov. 1772 k poctě nového arcib. Hieronyma hrab. Colloreda allegorická hra *Sogno di Scipione*. R. 1775 měla v Mnichově premiéru buffa *La finta giardiniera*. Nespokojen se svým místem podnikl M- 1777/79 v průvodu matčině cestu do Paříže, významnou pro jeho vývoj t. pobytem v Mannheimu, hmotně bezvýslednou a osobně osudnou (matka † 1778 v Paříži). Roku 1779 stal se dvorním varh. salcpurským. Zdar opery *Idomeneo* v Mnichově (München) a úspěchy nového víd. pobytu příkře kontrastovaly s nedůstojným nakládáním, jehož se M-ovi dostávalo na arcib. dvoře. V VI. 1781 opustil proto arcib. službu a usadil se ve Vídni (Wien). R. 1782 byla tam prov. opera *Die Entführung aus dem Serail*, t. r. uzavřel sňatek s Konstanze Weberovou (1763/1842), 1783 se seznámil s Lor. Da Ponte. Živil se tehdy činností konc. a učít. (jeho žákem J. N. Hummel). R. 1785 se stal svobodným zednářem. Úspěch *Figarovy svatby* (1786) byl jenom mírný a M-ovo vídeň. postavení bylo vůbec nevalně utěšené, zato ocenila ho plně Praha. Wahrenova společnost uvedla tam 1783 *Únos ze serailu*, v XII. 1786 seznámil Bondini Pražany s *Figarovou svatbou*. České prostředí bylo domácím hud. vývojem velmi dobře připraveno a dílo se stalo rázem populárním. V I. 1787 přijel M. do Prahy. Bydlil u hrab. Jana Jos. Thuna na Malé straně, účastnil se radostně společenského života, vystoupil v divadle jako dirig. i jako pianista. Měl v Praze mnoho osobních přátel, zvl. pianistu Fr. X. Duška a jeho manželku Josefinu, známou pěvkyni. S Bondinim uzavřel smlouvu o skladbě nové opery pro Prahu. Pracoval o ní po návratu do Vídně (Wien) a dokončil ji v Praze, kam přijel znovu poč. IX. 1787. *Don Juan* byl M-ovým největším životním triumfem. Koncem XI. 1787 vrátil se M. do Vídně (Wien). Jeho hmotné poměry se nezlepšily, třebaže byl v XII. 1787 jmen. dvorním sklad. s platem 800 zl. (Gluck měl 2000, Leop. Koželuh později 1500). Na jaře 1789 zastavil se v Praze dvakrát na berlínském zájezdu, od něhož se marně nadál většího hmotného zisku. Srdečný vídeňský úspěch nové buffy *Così fan tutte* (1790) nemohl být plně využit pro dvorní smutek za Josefa II. R. 1791 byla M-ovi svěřena komposice opery *La clemenza di Tito* k pražské korunovaci Leopolda II., s čímž souvisí 1791 poslední pražský pobyt od konce VIII. do pol. IX. Téhož měsíce došlo k vídeňské premiéře opery *Die Zauberflöte*, poslední týdny života byly vyplněny skladbou *Requiem*. Na marxském hřbitově byly po-

zůstatky M-ovy uloženy do společného hrobu chudiny. Čestný hrob na vídeň. ústřed. hřbitově je prázdný. Vdova se provdala později za dánského stát. radu G. N. Nissen (v. t.). V M-ově geniálním z je v u se spojují ve vzácné harmonii nejcennější výsledky tehdejší i starší hud. tvorby a živelná původnost jeho nadání dává jim posvěcení ryzí osobitosti. Mocně na něho působili již v dětství Joh. Christian Bach a Joh. Schobert, v Itálii buffonisté generace Picciniho a Paisiella, Mysliveček, za pařížského zájezdu mannheimská škola, mistři opéra comique, zvl. Monsigny a Grétry, díla Jiřího Bendy, za vídeňského působení velmi zesílil vliv Haydnův, uplatňuje se t. příklad J. S. Bacha, G. Fr. Händla, Carla Phil. Eman. Bacha a j. Všechny tyto prvky jsou přetaveny M-ovou osobností, zvládnuty s klasickou stavebnou vyrovnaností a obráceny k bohatému výrazu, jenž sahá od rokokové hravosti k osvícenskému optimismu, od radostné naivity k démonické vášnivosti a snivé melancholii, zachovává ve všude idealisující jas, jímž ozařuje úchvatnou životní plnost. Nedovedeme si dnes ani dobře vysvětlit, jak mohl být ve své době nechápán a jak se proti němu mohly uplatňovat malicherné intriky, v nichž si zvl. smutné pověsti získal Ant. Salieri. Dílo M-ovo je obrovské, souborné kritické vydání vyšlo v L. 1876/83 ve 24 seriích, doplňky do 1905; několik skladeb zjištěno a vyd. později. Přehled podává Lud. Köchel: *Chronol.-themat. Verzeichnis sämtlicher Tonwerke W. A. M-s* (1862, 2. vyd. P. Waldersee 1905, 3. Alfr. Einstein 1937). Skladby se označují číslem Köchlova katalogu (na př. K. 527), nyní bude snad mnohdy třeba připojit ještě číslo Einsteinovo, často odlišné. Dramatickému oboru přísluší 21 prací. Z mladých let jsou to hry *Die Schuldigkeit des ersten Gebotes* (I. díl, 1766/67) a *Apollo et Hyacinthus* (pr. 1767), buffy *La finta semplice* (ze 1768) a *La finta giardiniera* (pr. 1775), singspiely *Bastien und Bastienne* (1768) a *Zaide* (ze 1779), dram. serenaty *Ascanio in Alba* (1771), *Il sogno di Scipione* (1772) a pastorale *Il Rè pastore* (1775), vážné opery *Mitridate*, *Rè di Ponto* (1770) a *Lucio Silla* (1772), balet *Les petits riens* (1778) a sbory i meziaktní hudba k heroické hře *Thamos, König in Ägypten* (1779). Zralé práce vznikly v posledním desetiletí života. Přejít k nim tvoří opera seria *Idomeneo, Rè di Creta* (1781), typ singspielu se spojuje s t. zv. tureckou operou v *Die Entführung aus dem Serail* (Víd. - Wien - 16. VII. 1782), opera buffa se mění v duchaplnou hudeb. komedii v *Nozze di Figaro* (t. I. V. 1786) a *Don Giovanni* (Pr. 29. X. 1787) podává s jedinečnou svěžestí, soustředěností a rovnováhou všech

složek pravé drama giocoso. *Così fan tutte* (Víd. - Wien - 26. I. 1790) se vrací s bujnou hravostí k buffě, korunovační opera *La clemenza di Tito* (Pr. 6. IX. 1791) je příležitostná slavnostní opera seria. Zato dospívá *Die Zauberflöte* (Víd. - Wien - 30. IX. 1791) z prvků výpravného singspielu zcela zvláštního slohu, jenž se stal v nejedné příčině východiskem německé romant. opery. Vedle těchto prací, v nichž tkví hlavní M-ův význam v dram. tvorbě, zabýval se M. tehdy ještě přechodně skladbou dvou buff *L'oca del Cairo* (1783, dokončil zvl. Virg. Mortari 1936) a *Lo sposo deluso* (1783), napsal t. příležitostný singspiel *Der Schauspieldirektor* (pr. 1786), provozovaný pak v nedosti pietních úpravách Louise Schneidera (1858), Rich. Genéeho a j. Naproti tomu je balet *Die Rekrutierung n. Die Liebesprobe*, objevený 1928 ve Št. Hradci (Graz) a domněle komponovaný 1791, pouhé baletní divertissement, sestavené neznámým hudebníkem a jenom polovina čísel je tu převzata z M-ových skladeb tanečních a pochodových. K dram. pracím se druží 46 z p ě v n í c h skladeb (arií, duet, tercet a kvartet) s o r k., z nichž nás zvl. zajímají sopránové scény *Ah, lo previdi* a *Bella mia fiamma*, komponované pro Jos. Duškovou (v. t.); průvod je u některých určen jenom kom. souboru, tak t. u nověji zjištěných 3 tercetů s 3 bassetovými rohy. Chrámové hudbě se M. věnoval zvl. v salcurských letech. Napsal 15 mší, 4 litanie, 2 nešpory, *Dirit* a *Magnificat*, 27 menších skladeb, téměř vše s ork. anebo alespoň s nástr. souborem. Vrcholem jsou 2 skladby ze 1791, sladké *Ave verum corpus* pro 4 hl. s doprovodem smyčců a varhan a *Requiem* pro veliký kantátový aparát, dílo tragicky veliké a jímavě elegické (dokončil je jeho žák Fr. X. Süssmayr). Podružnější jsou oratoria *Betulia liberata* (1771) a *Davidde penitente* (1785), 2 zednářské kantáty a některé jiné práce podob. druhu. Písni (z části vícehl.) s klav. (někde t. s varh.) je věnováno kolem 40 skladeb, nejslavnější *Das Veilchen* (1785, Goethe), ve více než 20 k á n o n e c h se vybíjejí nejrozmanitější nápady, časem bujně veselé. V symfoniích (45, téměř vesměs durových), je dlouho pozorovat kolísání mezi typem 3věté operní symfonie a serenádou, teprve 1779 je dosaženo formálního zvládnutí. Zato náleží poslední práce z vídeňského údobí k nejvyšším projevům toho druhu. Jakousi jejich předzvěstí je 3větá symf. *D* (K. 504), označovaná jako *Pražská* (prov. o M-ově pražské akademii v I. 1787, psána však pro Vídeň - Wien), v létě 1787 vznikla radostná *Es* (K. 543), bolestně vzrušená *g* (K. 550) a slavnostně nádherná *C* (*Jupiter*, K. 551). Mnoho rozkošné hudby pro nástroj. soubory podává

12 serenád (slavná Haffnerova *D*, K. 250), 17 divertimenti (Lodronská *F* a *B*, K. 247 a 287) a 2 kasace, se společenským životem ještě těsněji souvisí p o c h o d y (13) a na 160 t a n c ů (menuety, deutsche Tänze - z nich 6, K. 509, komp. v Praze 1787, Contretänze, ländler) pro ork. i menší soubory. Koncertů složil *M.* asi 45. Ze sólových klav. (21, nehledíc ke 4 raným studiím podle Schoberta) vynikají *d* (K. 466), *c* (K. 491), *A* (K. 488), *D* (*Korunovačnická*, K. 537) a *B* (K. 595), z houslových (8) jsou zvl. *A* (K. 219) a *D* (K. 218) stálou součástí konc. repertoáru, z ostatních si zasluhují zmínky zvláště koncertantní symf. pro housle a violu *Es* (K. 364) a pro hoboj, klar., les. roh a fagot (K. Anhang 9), konc. fagotový *B* (K. 191, kontrab. úprava V. Bech); koncerty pro jiné dech. nástroje jsou méně důležité. Z rozmanitých oborů komorní hudby vyniká zejména 6 smyčc. kvartetů, věnov. Haydnovi. Vznikly 1782/85 (K. 387, 421, 428, 458, 464 a 465). Na stejné úrovni jsou pozdější smyčc. kvintety, na př. *g* (K. 516) anebo *D* (K. 593) a kvintet pro klar., 2 housle, violu a violonc. *A* (K. 581), z kom. skladeb s klav. kvintet *Es* s klar., hob., lesním rohem a fag. (K. 452). V klavírním oboru, kde *M.* uskutečnil velmi důležité pokroky proti C. Ph. E. Bachovi a Jos. Haydnovi, ustupuje dnes v četných umělecká životnost významu instruktivnímu, daleko silnější jsou fantazie, především t. zv. velká *c* (K. 475 z 1785). 6 *Sonatin* (rev. V. Kaprál u Ol. Pazdírkova 1934) neuvádí ani Einsteinovo vyd. Köchlova katalogu mezi skladbami *M.*-ovými. Jenom stručně budiž poukázáno k drobnějším klav. skladbám, sonátám pro varh. se smyčc. nástroji, kusům pro mechanické nástroje a j. [Bibliografie P. Hirsch: Katalog einer *M.*-Bibliothek (1906), H. Curzon: Essai de bibliogr. mozartine (1906), B. A. Wallner: Neuere *M.*-Literatur (Neue Musikzeitung 1918), H. Tenschert ve výr. zprávách salep. Mozarteas. Korespondence L. Schiedermair: Briefe *M.*-s und seiner Familie (5 sv., 1914 a 1926 a d.). Výběry dokumentů Alb. Leitzmann: *W. A. M.*... (1926), J. G. Prod'homme: *M.*... (1929), stručně O. Hellinghaus: *M.*... (1922). Česky V. A. *M.*, Listy otei (*M.* Erhartová - Fr. Bartoš, 1930), *W. A. M.*, Umělcův život v dopisech, zprávách a vzpomínkách (W. H. - V. Č., Archa 1937) a *W. A. M.* v dopisech (Fr. Bartoš, 1937). Ze starších životopisů nejdůl. jsou Friedr. Schlichtegroll (Perthes Nekrolog für 1791, II-2, Gotha 1793, otisk L. Landshoff 1924), Fr. Niemetschek (Němeček, Leben des k. k. Cappellmeisters W. Gottlieb *M.*, Pr. 1798, nově E. Rychnowski, Pr. 1906, čes. překl. Mil. Jirko s názv. Život c. k. kap. *W. A.*

M.-a, Pr. 1937), G. N. Nissen (Biographie *W. A. M.*-s, 1828, dodatek 1829). Základní kritickou práci napsal O. Jahn: *W. A. M.* (4 sv., L. 1856/59). Jako 5. vyd. tohoto spisu byl míněn H. Abert: *W. A. M.* (2 sv., 1919/21, nově 1924), je však zcela novým dílem zásadní důležitosti. Mnoho nového přináší T. de Wyzewa-G. de Saint Foix: *W. A. M.*, sa vie et son oeuvre de l'enfance à la pleine maturité (Pař., 3 sv. do 1936, sahá do 1784). A. Schurig: *M.* (2 sv., 2. vyd. 1923, franc. překl. J. G. Prod'homme 1925). Stručněji něm. J. Kreitmaier (1919), L. Schiedermair (1922, t. nově), H. Mersmann (1925), B. Paumgartner (1927), H. Tenschert (1931), Rob. Haas (1933), A. Kolb (1937) a j., franc. C. Bellaigue (1906), H. de Curzon (1914), E. Buenzod (1931), Ad. Boschot (1935), R. Pitrou (1936), angl. Dyn. Hussey (1928), Sach. Sitwell (1932), N. Davenport (1933), J. E. Talbot (1934), W. J. Turner (1938). Car. Groag-Belmonte: Die Frauen im Leben *M.*-s (2. vyd. 1931), G. Andrees: *M.* und da Ponte... (1936), k zednářství P. Nettel: Zednářská hudba a *M.* (Pr. 1936, zprac. německého *M.* und die Königl. Kunst, 1932). - K operám E. Dent: *M.*-s Operas (1913, něm. 1922), E. Lert: *M.* auf dem Teater (3. vyd. 1921), Erw. Kaestner: Das Opernproblem und seine Lösung bei *M.* (1932), Kl. Jungk: Tonbildliches und Tonsymbolisches in *M.*-s Opern (1938), H. Goerges: Das Klangsymbol des Todes im dram. Werk *M.*-s (1937), velmi četné monografie o jednotl. pracích, zvl. o Donu Juanovi (Ch. Gounod - 1890, Jul. Tiersot - 1927, Jacq. Rouché - 1934, P. Stefan - 1937, Lud. Mandaus, *W. A. M.* a Don Giovanni - Pr. 1937, J. Racek, *M.*-ův Don Juan - Knihovna Unie čes. hudebníků č. 25, Pr. 1940 a j.) a o Kouzelné flétně (Maur. Kufferath - 1914/19, H. Waltershausen - 1920, Fritz Bruckner - 1934, P. Stefan - 1937). E. Komorzynski: *M.*-s Kunst der Instrumentation (1906). K. Thieme: Der Klangstil des *M.* orchesters (1936). G. de Saint Foix: Les symphonies de *M.* (1932). O koncertech H. Engel v Die Entwicklung des deutschen Klavierkonzerts von *M.* bis Liszt (1927) a v 3. sv. nového vyd. H. Kretschmarova Führer durch den Konzertsaal (1932). Ke klav. skladbám F. Hel. Marks: The sonata... (1921) a Questions on *M.*-s Piano Sonatas (1929), H. Brunner: Das Klavierklangideal *M.*-s... (Brno 1933). - *M.* a české země: Rud. F. Procházka: *M.* in Prag (1892, 2. vyd. 1899), P. Nettel: *M.* in Böhmen (Pr. 1938, čes. překl. Ant. Hartla s názv. *M.* v Čechách, t. 1939, vych. pův. v příloze LHM.-T. 1937/38), Vlast. Blažek: Bertramka (1934), *M.* - Praha 1787/1937 (1937), *M.*, pobyt v Praze a čeští sklad. jeho doby (1937), nepřehledné množství zpráv o provozování

skladeb, sborník Památce **M**-ově (1887), W. A. M. Don Giovanni 1787/1937 (1937), časop. Klíč II. 137/52 (tam t. cenný kritický seznam gramof. snímků) a j., stručná monografie M. Hulakovská (1905). V našich sbírkách je **M**. všude neobyčejně bohatě zastoupen, namnoze ovšem skladbami podvrženými, pochybnými, t. úpravami operních arií pro potřebu chrám. a j. Postava **M**-ova byla vědeckým předmětem krásného písemnictví (Erdm. Werner Böhme: **M**. in der schönen Literatur, 1932; z novějších na př. O. Janetschek, 1924, čes. překl. M. Calma, 2. vyd. 1933 a H. Watzlik, Die Krönungsoper, 1937, o čes. věcech v dodatku Nettlovy knihy **M**. v Čechách), výtvarnictví i filmu.]

© **Mozart**, Wolfgang Amadeus 2), syn slavného skladat., * 26. VII. 1791, Vídeň (Wien), † 29. VII. 1844, Karlovy Vary (Karlsbad). Pův. jménem Franz Xaver Wolfgang. O jeho výchovu pečovali manželé Duškovi, pak Fr. Němeček, v hudbě se vzdělal u A. Streichera, Albrechtsbergera, S. Neukomma a j. ve Vídni (Wien). Byl mnoho let oblíbeným učitel. hudby a sborm. ve Lvově. Na svých konc. cestách vystupoval 1819 a 1820 v Praze. Složil 2 klav. koncerty, několik kom. prací, klav. sonátu, variace a j. [O něm Jos. Fischer (1888), četné zmínky v **m**-ovské literatuře, u Nettla 234/35, V. Bušek v H.V. VIII. 122.]

* **Mózi**, Štefan, slovenský hud. sklad. a pianista, * 15. II. 1913, Vídeň (Wien). Stud. Hudební a dram. akademii v Bratislavě (u Frica Kafandy), mistrovskou šk. klavíru pražské kons. (Kar. Hoffmeister) a skladbu u Vít. Nováka. Napsal klav. skladby, na př. *Koncertní suitu*, písně a j. E. H.

© **Mraczek**, Franz, v. *Mraček*, Frant.

* **Mraček**, Ferd. K., v. *Mraček*, Ferd. K.

© **Mraczek**, Joseph Gustav, něm. sklad., * 12. III. 1878, Brno. Syn a žák Fr. *Mračka* (v. t.), dále v Brně K. Kortze, na vídeňské akad. Jos. Hellmesbergera (do 1896). Byl v Brně 1897/1901 konc. mistrem něm. divadla a do 1918 hud. pedagogem. Od 1918 v Drážďanech (Dresden), kde od 1919 prof. mistrovské třídy kons., uplatňuje se t. jako symf. a sbor. dirigent (provedl t. 1930 Dvořákovy *Svatební košile*), od 1928 řídí vlastní kom. ork. a j. Napsal 6 oper, z nichž měly pův. premiéru na něm. div. v Brně *Der gläserne Pantoffel* (1902) a *Der Traum* (1909, snad nejzdařilejší), symf. operu *Der arme Tobias* (1936) pro rozhlasové anebo konc. provedení, baletní pantomimu *Kismet*, z níž *Orientalische Skizzen* pro kom. ork. (pův. pr. Brno 1918), symf. burlesku *Max und Moritz* (t. 1911), symf. báseň *Eva* (1920) a j. skladby ork., hudbu kom., písně a balady, sbory světské i chrám., mše, klav. kusy.

[E. H. Müller: G. **M**. (1918). V H. J. Mosevově Musiklexikonu mylné datum smrti a chybná oprava!]

© **Mraczek**, Karl, něm. sklad., * 1. IX. 1902 a † 22. X. 1928, Brno. Syn Jos. G. **M**-a, učil se houslím a klav. na škole brněnského Musikverein, ve skladbě samouk. Slibný muzikantský zjev s nápadnými vlivy české hudby, především Ant. Dvořáka. Napsal zvl. symfoniettu *E* pro klav., 2 flétny, 2 klav., 2 fag. a 2 lesnírohy, 3 *Slavische Tänze* pro velký ork. a komickou operu *Femina*.

* **Mraček**, Ferdinand Karel, též *Mraczek* a *Mrazek*, má v HAM. chrám. skladby ze Žďáru a Hranic z doby kolem 1800. Snad totožný s Karlem **M**-em, houslistou vídeňské dvor. opery (od 1787), jenž † 11. III. 1831 ve Vídni (Wien). V HAM. též *Pange lingua* z Napajedel z 2. pol. XVIII. stol. pod jménem **M**. bez křest. jména [QL., HAM. a jeho evidence.] E. Tr.

© **Mraček**, František, čes. violonc., * 26. V. 1842, Předboř u Jazlovic, † 1. II. 1898, Brno. Psal se později t. *Mraczek*. Byl v Brně členem ork. Něm. divadla. Mnoho vystupoval v podnicích řemeslnické jednoty Svatopluk od 1873, v Besedě Brněnské, v kom. koncertech ve Čtenářském spolku a j. [Jméno podle matričního zápisu v Jazlovicích; data z měst. archivu brněnského zjistil dr. Boh. Štědroň. K. Sázavský: Dějiny Filharm. spolku Besedy Brněnské (Br. 1900). Vl. Helfert: Leoš Janáček I. (Br. 1939).]

© **Mraček**, Max, v. *Maretzek*, M.

* **Mraseck**, v. *Mrázková*.

* **Mravina**, Jevgenija Konstantinovna, znamenitá ruská sopran., * 1864 (1866?), Petrohrad, † poč. X. 1914, Jalta. Rodným jménem *Mravinskaja*, provd. Koribut-Daszkeviczowa. Učila se zprvu u Pr'anišnikova, zdokonalila se v Berlíně (Berlin) a Paříži. Po prvé vystoupila 1885 v Itálii jako Gilda, od I. 1886 byla přední členkou Mariinského div. v Petrohradě, kde zpívala úlohy lyrické a kolorатурní, později t. dram. Často vystup. koncertně v Petrohradě, Moskvě a j. v Rusku, t. v Berlíně (Berlin) a v Londýně. [Nekrolog v. Ježegodnik Imper. Teatrov XXIV./7, 163/64.] Sš.

© **Mravinskij**, J. A., sovětský dirigent, * 1903. Vstoupil 1924 na moskevskou kons., stud. 1927/31 dirig. fakultu. Je dirig. filharmonie v Leningradě a pracuje tam t. v divadle. V dirig. soutěži 1938 dosáhl první ceny. [Cejtlin v časop. Sov. Muzyka VI./12, 57.]

* **Mráz**, Fraňo, slovenský filolog a dirig., * 18. XII. 1835, Žilina, † 12. VI. 1884, Užhorod. Stud. v Žilině gymn., hudbu u místního varh., theologii v Pešti, klasičtí filologii a hudbu v Praze. Vyučoval latině a zpěvu v Žilině, od 1859 na katol. gymnasiu v Satmaru, od 1863 v Ban. Bystrici, od 1865

v Pešti, od 1867 v Užhorodě, kde byl též po 14 roků dirigentem pěveckého sboru. [Sloven. Pohľady VIII. 38.] E. H.

* **Mrázek**, v. *Mráček*, F. K.

* **Mrázek**, D a n i e l, rodák z Měřína, byl kantorem u P. Marie před Týnem v Praze jistě 1641, kdy byl přijat mezi měšťany. Sepsal 1644 inventář chrám. hudebnin. Působil tam do 1669, kdy byl vystřídán Valešem. [Pražský měst. archiv.] E. Tr.

* **Mrázek**, H u g o Klement, čes. sklad., * 8. II. 1889, Rozstání na Dražanské vysočině, † po vánocích 1916 (padl u Vladimíru Volyňského). Syn učitele. Stud. gymn. na Starém Brně do 1908 a Karlovu univ. (češtinu a němčinu) v Praze, kde zároveň k doporučení Rud. Reissiga žákem Vít. Nováka ve skladbě. R. 1915 nastoupil k 8. pěš. pl. do Sibině v Sedmíhradsku. Nadaný skladatel chmurné náladovosti. Psal písně, zvl. z l. 1910/11 (pr. Pr. 1914), sbory (*Zmizelá mladost*, *Přiznání*, zpívané PSMU), houslové a klav. skl. (čtyřruční *Písně o štěstí*, pro 2 ruce vyd. pod pseudonymem Hugo An-sorge charakteristický valčík *Zora* nákl. brněnské Zory), cenné klavírní trio z r. 1912 (pr. 15. XI. 1914 na Večeru nejmladší Moravy v Praze), jedna skl. t. pro ork. [H.R. VII. 74 a d. Památník čes. stát. reál. gymn. v Brně 1929, 54-57. K. Vetterl: Katalog čs. rozhlasu I. a II.] B. Š.

* **Mrázek**, J a n, čes. sklad., * 9. V. 1773, Klíčany, † ? Byl řed. kůru v Sadské od 1799 do 13. I. 1858. Psal mešní vločky. [Paroubek v D. XXIV. 15.] E. Tr.

* **Mrázek**, J a n Alexander, vyd. v Praze a v Plzni své klav. skladby.

* **Mrazík**, V á c l a v Adolf Jan, varhanář v Turnově, opravil 1836 varhany v Čisté. [Soupis uměl. památek XLVI. 170.] E. Tr.

* **Mrázková**, t. *Mrasecká*, vyd. 1802 šest arií s kytarou. [QL.] E. Tr.

* **Mrkvička**, J o s e f, t. *Mrkwitzka*, má v N.M. smuteční pochody z 1. pol. XIX. stol.

* **Mrlíček**, má v N.M. *Pange lingua* z 1. pol. XIX. stol.

© **Mšveiidze**, Š., soudobý gruzínský sklad. Symf. fragmenty prov. v Moskvě 1937. Napsal hudbu k filmu *Kadžety*, účastnil se společné skladby gruzínských sklad. k oslavě Stalinově, nazv. *Posvěcení vůdci* (ostatní autoři E. Kiladze, A. Balančivadze, J. Gokiel a J. Tuskija). [Zmínky Sovetskaja Muzyka V., seš. 9, str. 68 a seš. 10/11, 132; VI., seš. 6, 86. Zd. Nejedlý: Sovětská hudba 222.]

* **Muck**, B e d a, čes. sklad., * ?, Černošín, † 6. V. 1724, Přeštice. Od 1709 benediktin v Kladrubech, pak řed. kůru a kooperátor v Přešticích. V oseckém inventáři má 2 offertoria a 5 mší, jež jsou však ztraceny. [Plzeňské měst. museum, rukop. 118. E. V.

Řičák: Dějepis města Přeštic ... (Pr. 1864, 56/57).] E. Tr.

© **Muck**, K a r l, slavný něm. dirigent, * 22. X. 1859, Darmstadt (Darmstadt), † 4. III. 1940, Štuttgart (Stuttgart). Stud. univ. v Heidelbergu (Heidelberg) a Lipsku (Leipzig, PhDr.), v Lipsku (Leipzig) t. kons. Vystupoval jako pianista, 1881 se obrátil k dráze kap., působil 1884/85 u něm. div. v Brně, 1886/92 v Praze, 1892/12 byl dvorním kap. v Berlíně (Berlin). Od 1912 vedl symf. ork. v Bostonu, 1918 internován. Po válce dirig. pohostinsky, 1922/33 řídil filharm. konc. v Hamburku (Hamburg). Četná pohost. vystoupení po celou dobu činnosti, 1901/30 (mimo válečnou dobu) řídil *Parsi-fala* v Bayreuthu (Bayreuth). Uvedl 1897 Smetanův *Vyšehrad* v Madridě.

* **Mudroch**, má v N.M. offertorium z 1. pol. XIX. stol.

© **Muffat**, G e o r g, něm. sklad., * kolem 1645, Schlettstadt ?, † 23. II. 1704, Pasov (Passau). Otec Gottlieba M-a. Po kratší varh. službě stud. u Lullyho v Paříži, žil pak na dvoře Leopolda I., kolem 1679 byl dvorním varh. v Salcpurku (Salzburg), stud. 1681/82 u Pasquiniho a Corelliho v Římě a od 1687 byl dvorním varh. (od 1790 dvorním kap.) v Pasově (Passau). V jeho tvorbě se pronikají a spojují vlivy franc. a it. *Armonico tributo* (1682, výběr DTOe. XI. 2) podává vícehl. sonáty it. způsobu, *Apparatus musico-organisticus* (1690, otisk S. de Lange 1888) toccaty a j. varh. skladby, blízké Frobergrovi, *Florilegium* (1695 a 1698, nově DTOe. I. 2 a II. 2) obsahuje ork. suity franc. slohu a v *Auserlesener Instrumentalmusik erste Versammlung* (1701, nově DTOe. XI. 2) uvádí do Německa corelliovské concerti grossi o několik let dříve, než vyšly podobné skladby Corelliho. [Stollbrock: Die Komponisten Georg und Gottlieb M. (1888). E. Werra v Kirchenmus. Jahrbuch (1893). Vlad. Helfert: Hudba na jarom. zámku (1924, zvl. 231). V N.M. je Apparatus z Kyšperka, Liechtensteinská sbírka v Kroměříži má patrně autograf ork. sonáty s datem Pragae 2. VII. 1677. Breitenbacher I. 112.]

© **Muffat**, G o t t l i e b (t. Theophil), něm. sklad., * v IV. 1690, Pasov (Passau), † 10. XII. 1770, Vídeň (Wien). Syn Georga M-a, žák J. J. Fuxe, od 1717 druhý a 1751/63 první dvor. varh. ve Vídni (Wien). Jeho hlavní dílo *Componimenti musicali* (1727, nově DTOe. III. 3) podává klav. suity couperinovského slohu, 72 *Versettl samt 12 Toccaten* (1726, nově DTOe. XXIX. 2) je bližší starší generaci. [Výtisk Componimenti v N.M. z Kyšperka. Srv. lit. předchozího hesla.]

© **Mugellini** (-dže-), B r u n o, it. pianista a sklad., * 24. XII. 1871, Potenza, † 15. I.

1912, Bologna. Působil od 1898 na Liceo mus. v Bologni, od 1911 řed. Hodnotné skladby instrum. a chrám. Pozorná vydání starších klav. děl (J. S. Bach, Mozart a j.), také nověji otiskovaná.

© **Müglin**, v. *Heinrich von Mügelin*.

© **Mugnone** (-ño-), Leopoldo, it. dirig., * 29. IX. 1858, Neapol. Stud. na neapolské kons., působil velmi úspěšně doma i za hranicemi. Řídil slavnou premiéru Mascagniho *Cavalleria rusticana*. Také komponoval.

* **Mühlbach**, Václav, čes. skladatel, * 31. X. 1894 a † 25. VII. 1931, Praha - Král. Vinohrady. Byl kap. v divadle Deklaraci a v Tylově div. Měl t. vlastní divadelní společnost, s níž hrál na venkově. Vyučoval od 1927 zpěvu na Drtinově dívčím gymn. na Smíchově a na reálce v Praze VII. Napsal na 50 operet, na př. *Fanyňka z údolí*, *Láska vítězí*, *Tonča s Emou do vdavek se ženou*, *Krajánek Holandr*, *Kněžna Madla*, *Naše Anči*, *ráda tančí* a j., provozované s úspěchem i v Jugoslavii a Americe. Mimo to četné písně a popěvky, z nichž něco vyšlo u Barvitia, píseň *Matka* u Švába Malostranského, *Slavnostní kantáta* (V. Moser). [Sdělení Karla Ballinga.] B. Š.

© **Mühlfeld**, Richard, proslulý klarinet., * 28. II. 1856, Salzburg, † 1. VI. 1907, Meiningen. Pův. houslista, na klar. samouk. Pro něho psal Brahms svá díla s klar. [Referát o pražském vystoupení 18. IV. 1893 v. D.XV. 197.]

© **Muhvič**, Ivo, charv. sklad., * 30. III. 1876, Rjeka. Vystud. učit. ústav, hudbu 1894/97 v Záhřebě (Hrvat. glazb. zavod). Složiv státní zkoušku byl od 1898 sborm. v Sušaku a Rjece, pak stále v Záhřebě, zprvu učit. hudby a sborm., 1901/19 kap. charvátské zeměbran. hudby, od 1919 kap. jugosl. vojska (nakonec podplukovník). Napsal množství sborů, pochodů, tanců a směsí všeho druhu pro veliký, vojenský anebo salonní ork., skladby klav., t. velmi četné úpravy. Opery *Uskok* (pr. Záhřeb 1908) a *Jelica i Marica*, opereta *Persida* (pr. t. 1907) a vaudeville *Nosičevi jadi* (t. 1899). [Gj. Prejac, Sv. Cecilija XX. 175.]

* **Mucha**, Pedro, vyd. v Praze (1930) vlast. nákladem *Písně z osady Údolí děsu*.

© **Muchanov**, Marie, hud. mecenáška, 1823/74. Roz. hrab. Nesselrode, provd. 1839 až 1840 za řeckého diplomata J. Kalergise, od 1863 za ruského plukovníka M-a. Přítelkyně Rich. Wagnera, zaplatila schodek jeho pařížských koncertů (1861), umožnila cestu Moniuszkovu do Paříže a j.

© **Mul**, J. N., holand. sklad., * 1911. V koncertě sborové tvorby holandské, jenž byl přičleněn v VI. 1933 k mezinár. festi-

valu v Amsterdamě, prov. jeho mše *Causa nostrae laetitiae*. [LHM.-T. XIII. 43, Klíč III. 216.]

© **Mulé**, Giuseppe, italský skladatel, * 28. VI. 1885, Termini Imerese. Pův. violonc., vzdělán na kons. v Parmě, jejímž řed. byl od 1922; 1925 jmen. řed. licea di S. Cecilia v Římě. Napsal opery, zvl. *Dafné* (1928), hudby k několika antickým tragediím, oratorium, skladby ork. (*Overture eroica*, suite *Sicilie* a j.), kom., písně (2 prov. o mezinár. festivale ve Florencii 1934). Rediguje stavovský časopis *Il musicista*.

* **Mulich von Prag**, minnesinger z doby krále Jana Lucemburského, má 5 písní v rukop. Kolmarském; jedna v prepise u Z. Nejedlého *Dějiny předhusit. zpěvu* 103. [R. Batka: *Die Lieder M. v. P. Denkmäler deutscher Musik aus Böhmen* 1 (Pr. 1905); úvod autorův a písně v původním notopise i v prepise.] E. Tr.

© **Mulino**, v. *Molins*, P.

© **Müller**, bez křest. jména, vyskytuje se velmi často v našich sbírkách jako autor chrám. i jiných skladeb. Kterému z četných M-ů jest připsati tu anebo onu skladbu, bylo by úkolem zvláštní studie. Byla by tím nejnadhší, poněvadž se způsob psaní velmi kolísá: *Miler*, *Miller*, *M.*, *Myller* a j.

© **Müller**, Adolf 1), sklad., * 7. X. 1801, Tolna (v Uhrách), † 29. VII. 1886, Vídeň (Wien). Rodným jménem *Schmid*, užíval t. pseudonymu Paul von *Schönthan*. Zprvu herec, pak kap. divadla na Vídeňce (an der Wien). Napsal na 640 hudeb (z části s jinými výrobci) k lidovým hrám Anzengrubrovým a fraškám Nestroyovým, skladby klav., popěvky a j.

© **Müller**, Adolf 2), sklad., * 15. X. 1839 a † 14. XII. 1901, Vídeň (Wien). Syn Ad. M-a 1) a jeho nástupce, dříve kap. německé opery v Rotterdamu. Napsal několik oper a operet, z nichž se na př. opereta *Der Hofnarr* hrála v pražském něm. div. za jeho řízení. Dirigent prvního něm. představení *Prodané nevěsty* v divadle na Vídeňce (an der Wien) 1893.

* **Müller**, Albertus, řed. kůru a sklad., * 22. III. 1844, Glasdörfel u Klein Mohrau, † 24. X. 1898, Vrchlábí (Hohenelbe). Jeho mše Sc. Venceslai vyšla v Cyrillu 1882, roč. IX. [Data sdělil děkanský úřad ve Vrchlábí (Hohenelbe).] B. Š.

© **Müller**, Anton, sudeto-něm. estetik, * 1792, Osečná (Oschitz) u Čes. Dubu (Böhm.-Aicha), † 6. I. 1843, Praha. Byl prof. estetiky na pražské univ. Pro dějiny hudby v Praze významný svými referáty v *Prager Zeitung* a od 1828 v *Bohemii*. Jeho přednášky poslouchali prý t. Jos. Proksch a G. B. Gordigiani. Zd. Nejedlý odvolává se k němu často ve svém Smetanovi.

* Müller, Antonín, český houslista, * 11. X. 1905, Beroun. Stud. hru housl. od 1913 u J. Buchtele, absolv. na pražské kons. u J. Mařáka 1926 a na mistr. škole u K. Hoffmanna 1928, načež byl ještě 1930/31 žákem O. Ševčíka. Koncertoval od dětství v Praze i na venkově, od 1933 je konc. mistrem N.D. v Praze. B. Š.

© Müller, August Eberhard, něm. sklad. a hud. pedagog., * 13. XII. 1767, Northheim, † 3. XII. 1817, Výmar (Weimar). Byl od 1810 výmarským dvorním kap. Znamení hráč na klavír, flétnu i varhany. Rozsáhlá činnost sklad., škola klav., flétnová, instruktivní práce.

* Müller, Augustine, má v HAM. z Bohdalic u Vyškova litanii *D*, opsanou 1783.

© Müller, Bernhard, něm. hud. pedagog. a sborm., 1824/83. Zasloužil se zejména o chrám. hudbu.

© Müller, Bruno, v. Müller-Brunow, Br.

© Müller, Carl, zastoupen v HAM. chrám. skladbami z Mikulova (Nikolsburg) a od sv. Jakuba v Brně.

* Müller, Celestin 1), varh., * 29. IX. 1722, Rumburk (Rumburg), † 15. V. 1779, Zlatá Koruna. Od 1741 cisterciák a řed. kůru ve Zl. Koruně. [Dlabač. Nekrolog ve Vyš. Brodě (Hohenfurt).] E. Tr.

* Müller, Celestin 2), klav. pedagog, * 7. IV. 1826, Kolečov (Golleschau) u Podbořan (Podersam), † ? Stud. hboj na pražské kons. (1840/46). Založil si 1852 klav. ústav, jenž požíval dobré pověsti (jeho žáky byli na př. Em. Chvála a Jos. B. Foerster). Vydal klav. školy (Pr. 1854 a 1867, něm.), *Übungsstoff* (t. 1865), *Fingerbildungs-Übungen* (t. 1864). E. Tr.

© Müller, Donat, něm. chrám. sklad., * 3. I. 1804, Biburg (u Augšpurku, Augsburg). Působil v Augšpurku (Augsburg). Jeho skladby (mše, motety, litanie) jsou t. u nás hojně zastoupeny. [N.M., HAM.]

© Müller, Edmund Joseph, něm. odborník školského zpěvu a hud. výchovy, * 7. II. 1874, Marienheide (u Kolína n. R., Köln). Pův. učitel, vedl pak oddělení školského zpěvu při státní vys. hud. škole v Kolíně n. R. (Köln). Uplatňoval se t. jako sborm. a organisátor. Odborné spisy.

© Müller, Emil Václav, čes. hud. sklad., * 26. VII. 1887, Praha-Žižkov. Účetní rada hlav. města Prahy. Má četné rukop. skladby rozmanitých oborů. *Jarní ouvertura* op. 16 pro velký ork., *suita Po slunka západu* op. 1 pro housle s ork., klav. kvintet op. 22, smyčc. kvartet op. 13, varh. sonáta *Stvoření* op. 7, klav. sonáta op. 12 a variace op. 15, několik písňových cyklů s klav. (t. s ork.), melodram, sbory, t. úpravy lid. písní, *Missa solemnis* op. 21 pro smíš. sbor, sóla a ork. Esperantista, s čímž souvisí velká esperant-

ská kantáta *Prêgo sub la verda standardo* op. 17 k básni L. L. Zamenhofově (Modlitba pod zeleným praporem), prvá skladba toho druhu vůbec (1935). Cestovatel, přednášeč.

© Müller, Emmy, v. Jurisch, E.

© Müller, Erich H., něm. hud. spisov., * 31. VIII. 1892, Drážďany (Dresden). Žák H. Riemanna, PhDr. Žil dlouho v Drážďanech (Dresden), nověji v Berlíně (Berlin). Hlavní práce: *Angelo und Pietro Mingotti* (1917), *Jos. G. Mraczek* (1917), *H. Schütz* (1924). Red. a vyd. *Deutsches Musiker-Lexikon* (1929), red. *Simrock-Jahrbuch* (1928 a d.). Pořídil vyd. dopisů H. Schütze (1922), Chr. W. Glucka (1925), milostných dopisů slavných hudebníků s názv. *An die unsterbliche Geliebte* (1934) a j. Studie revuální.

* Müller, F. P., učitel hudby ve Vrchlabí (Hohenelbe). Jeho *Ecce sacerdos* k uvítání královéhradeckého biskupa Hanla (1841) v Želivě. E. Tr.

* Müller, Ferdinand, varhanář v Nepomyšli (Pomeisl), postavil varhany v Schönwaldě (Schönwald) 1805. [Soupis památek XL. 116.] E. Tr.

* Müller, Francesco Carlo, podle matriky Müller, psán t. Myller, řed. kůru a sklad., * 28. III. 1729 a † 27. XI. 1803, Olomouc. Byl varh. ve Vyškově a řed. kůru u sv. Mořice v Olomouci. Četné chrámové skladby slohu barokně klasického, zvl. mše, t. pastorální, offertoria a chrámové vložky u augustiniánů v Brně, v Kroměříži, Vyškově a j. [Data narození a smrti probostský farní úřad v Olomouci, d'Elvert II. 244 (heslo Antonín Plachý a poznámka), Breitenbacher II., III. a Hudební archiv z býv. piaristické koleje v Kroměříži 41. HAM. QL. nemá.] B. Š.

© Müller, Franz Heinrich, sudeto-něm. sklad., * 1. II. 1887, ?. Je sborm. a řed. kůru v Hrobech (Klostergrab). Skladby chrám., sbory, písně, oratoria, opereta, housl. koncert a j.

© Müller, Franz Karl Friedrich, něm. hud. spisov., * 30. XI. 1806 a † 12. IX. 1876, Výmar (Weimar). Horlivý propagátor Wagnerův několika spisy o jeho dílech.

© Müller, Friedrich, znamenitý klarinetista, 1786/1871. Působil od 1803 v Rudolstadt (Rudolstadt). Četné skladby a etudy klar., kvarteta a tria pro lesní rohy, 2 symf. a j.

© Müller, Georg 1), slavný něm. tenorista, 1840/1909. Byl 1868/97 ozdobou vídeňské opery.

© Müller, Georg 2), vynik. něm. flétnista, * 13. XII. 1882, Berlín (Berlin). Od 1918 člen ork. státní opery. Technické studie pro flétnu. Vyd. díla J. J. Quantze a Fridericha II. Spis: *Friedrich der Große, seine Flöten ...* (1932).

© Müller, Gottfried, něm. sklad., * 8. VI. 1914, Drážďany (Dresden). Stud. skladbu 1931 u Toveye v Edinburgu a byl 1932 žákem Straubeho a j. Fritz Busch uvedl ho 1931 v Drážďanech (Dresden) ork. variacemi, pak vzbudil pozornost jeho 90. žalm pro 6hl. smíš. sbor s ork., 8 chorálů pro varh., *Heldenrequiem* a j. [Životopis Signale XCII. 349.]

© Müller, Hans, něm. hud. vědec, * 18. IX. 1854, Kolín n. R. (Köln), † 11. IV. 1897, Berlín (Berlin). PhDr., věnoval se pův. vědě o umění, pak hud. dějinám středověkým, od 1886 byl prof. vysoké hud. školy v Berlíně (Berlin). Důlež. práce: *Die Musik Wilhelms von Hirschau* (1884), *Hucbalds echte und unechte Schriften über Musik* (t. r.).

© Müller, Hermann, něm. katol. theolog, * 1. X. 1868, Dortmund, † 17. I. 1932, Paderborn. ThDr., hudebně vzdělán v Řezně (Regensburg) u Haberla a Hallera. Byl 1910/26 gener. předsedou Cäcilienvereinu. Vedle četných spisů bohosloveckých a liturgických vyd. zvl. *Gänge durchs Kirchenlied* (1926), přispěl cennými studiemi do *Kirchenmusikalisches Jahrbuch*, do *ZfMw.*, *AfMw.* a j.

* Müller, Ignatio, má u augustiniánů v Brně slavnostní mši *C*, darovanou z Holic v Čechách. B. Š.

© Müller, Iwan, slavný něm. klarinetista a nástrojař, * 3. XII. 1786, Reval, † 4. II. 1854, Bückeberg. Sestrožil klarinet se 13 klapkami a altový klar. Žil 1809/20 v Paříži, kamž se ještě jednou vrátil za svého neklidného života. Vyd. školu pro své nástroje, četné skladby pro klar. a pro flétnu (6 koncertů).

* Müller, Johann Baptist, chrámový sklad., * 14. IV. 1829, Pláně Věžovatá (Thurmplandles, u Čes. Krumlova, Krummau), † 25. IX. 1861, Vídeň (Wien). Syn učitelův. Vzdělal se v Čes. Krumlově (Krummau), byl pomocným učit., 1847 odešel do Vídně (Wien). Byl tam violonc., od 1849 stud. teorii u G. Preyera, od 1850 byl varh. (od 1854 řed. kůru) u sv. Josefa ve II. okrese. Napsal 11 mší, 22 offertorií, 16 graduale, 48 varh. fug a j. Oblíbený hud. pedagog. [Srb-Debrnov: Slovník. Četné skladby a drobný životop. materiál v N.M. Příloha k časop. Škola a život 1867 a 1869.] Č. G.

© Müller, Johannes 1), něm. operetní sklad., * 23. VII. 1893, Berlín (Berlin). Tenorista, napsal několik vkusných operet malého formátu, tance, šansony, kuplety.

© Müller, Johannes 2), něm. sklad., * 11. I. 1906, Drážďany (Dresden). Pseudonym Paul Thielman. Úspěšně uveden v Donaueschingen již 1926. Ork. suity, kom. hudba.

* Müller, Josef 1), jenž má v pražském kapitul. archivu *Ave Regina*, je patrně to-

žný s kantorem ve Všejanech, potom v Doubravici do 1765. Od něho též 2 litanie na Mělníce. [Podlaha, H.R. IX. 129.] E.Tr.

* Müller, Josef 2), čes. sklad., * 17. II. 1817, Rynholec, † 16. VI. 1885, Praha. Stud. na pražské varh. škole (1836/37), byl učit. v Praze a od 1862 varh. u sv. Mikuláše. Napsal přehledy pro varh., upravil *Hlas varhan* (I. 1864, II. 1865) ke *Kancionálu* V. Bradáče (v. t.). V N.M. má mši z r. 1854, *Pange lingua* z doby před 1834, *Noční píseň poutníka* (Písek 1856), *Pastorální skladby pro varhany* (Pr., Veit) a j. [Srb-Debrnov: Slovník.] Č. G.

* Müller, Josef 3), český nástrojař, * 27. VI. 1834, Soběraz, † 10. VII. 1888, Praha. Pracoval u Fr. Koberle, varhanáře v Lomnici. R. 1859 si otevřel v Praze vlastní dílnu na výrobu mechanických hud. nástrojů, orchestrionů a pod. [Srb-Debrnov: Slovník.] Č. G.

© Müller, Karl, něm. housl. a sklad., * 14. IV. 1829, Brunšvík (Braunschweig), † 11. XI. 1907, Štuttgart (Stuttgart). Jeho otcem byl Karl Friedrich Müller (v. t., 1), jmenuje se často *Müller-Berghaus*. Primárius slavného kvarteta, jež utvořili s ním 1855 jeho bratři. Rozešlo se 1873. Karl M. byl 1873/80 kap. Dervizovým, později působil ve Štuttgartě (Stuttgart), nějakou dobu v Hamburku (Hamburg). Dostí značná sklad. činnost.

© Müller, Karl Friedrich 1), něm. housl., * 11. XI. 1797 a † 4. IV. 1873, Brunšvík (Braunschweig). Syn houslistův. Působil ve svém rodišti, byl 1831/55 primáriem slavného kvarteta, jehož členové byli jeho bratři. Kvarteto podnikalo t. rozsáhlé konc. cesty do ciziny. Dědictví jeho převzalo kvarteto, jehož primáriem byl Karl Müller (v. t.).

© Müller, Karl Friedrich 2), něm. pianista a hud. spisov., * 2. III. 1894, Pirmasens. Jmen. se t. *Müller-Pfalz*. Působí v Berlíně (Berlin). Berlínská disertace: *Die Technik der Ausdruckdarstellung in Monteverdis monod. Frühwerken* (1930, vyd. 1931).

© Müller, Maria, vynik. něm. soprannistka, * 1900? Působila u pražského Něm. div., v Mnichově (München), v Metropol. opeře, v Berlíně (Berlin), kde 1934 kom. pěvkyně. Od 1930 často vystup. v Praze konc., v Něm. div., v N.D. po prvé jako Butterfly před prázdninami 1931. Umí t. česky a zpívala tak na svých konc. některé skladby.

© Müller, Paul, švýc. sklad., * 19. VI. 1898, Curych. Dověřil své vzdělání u Phil. Jarnacha a V. Andreae, žije v Curychu. Skladby ork., kom., klav., písně, zpěvohra, tedeum a j.

© Müller, Sigfrid (tak!) Walther., něm. sklad., * 11. I. 1905, Plavno (Plauen). Vzdě-

lán a působí v Lipsku (Leipzig), vyuč. 1929 až 1932 na kons., je ork. dirig. a pianistou. R. 1940 byl jmenován prof. skladby na vysoké hudeb. škole ve Výmaru (Weimar). Jeho skladby vzbudily značnou pozornost muzikantským temperamentem. Napsal zvl. 2 symf., ork. *Heitere Musik* op. 43 (hojně provoz.), konc. klav. op. 23, varh. op. 39, cembalový op. 46, trubkový op. 50, *suitu Böhmsche Musik* (furiant, polka, stará vzdorná píseň, posvícení), pro malý ork. *divertimento* op. 34 a *Deutsche Tänze und Fuge* op. 49, četné kom. skladby, zvl. s dechovými nástr., klav. sonátu, *suitu* a drobné kusy, pro varh. chorální improvisace, *toccatu*, *passacaglii* a *fugu*, písně, 8hl. *Gloria*, operu *Schlaraffenhochzeit* (pr. 1937).

© Müller, Theodor, něm. hud. pedag., * 21. IX. 1892, Vimperk (Winterberg). Na pražské kons. žák Suchého a Bastařův, Klíčkův, Steckerův a j., ukončil na vídeň. akad. 1911/14. Je prof. salepurského Mozarteu. Napsal *Die Violinteknik in Tonleiter- und Akkordstudien* (4 díly, 1922/26).

© Müller, Therese, v. Malten, Th.

* Müller, Tomáš, čes. sklad., * 8. XII. 1768, Strakonice, † ? Byl kapel. ve Švýcarsku. V N.M. od něho několik duet pro dvoje housle, pro flétnu a hoboj, 6 smyčcových kvartet, klavír. sonáty, písně a j. [Dlabač, Srb-Debrnov.] B. Š.

© Müller, Václav 1), v. Müller, Wenzel.

© Müller, Václav 2), český flétnista, * 17. III. 1802 a † 1. IV. 1883, Praha. Stud. 1814/20 pražskou kons., byl od 1823 u div. ve Št. Hradci (Graz), 1840/79 prvním flétn. Stavovského div., 1870/74 suploval na kons. [Srb-Debrnov: Slovník. Branberger: Konservatoř.]

* Müller, Václav 3), Msgr, čes. hud. spisovatel., * 10. XII. 1865, Karlín, † 15. XI. 1931, Praha. Stud. gymn. a bohosloví v Praze, vysvěcen 22. IV. 1888. Katecheta, potom prof. v Roudnici a na reálce v Praze III. Od 12. IV. 1912 sídelní kanovník na Vyšehradě, stal se kapitulním knihovníkem, ordinariátním komisařem na české theolog. fakultě a českých reálných školách v Praze II. Přednášel t. o chorálu a liturgii na pražské kons. Zasloužil se o Českou Filharmonii (intendant), byl jednatelem Spolku pro komorní hudbu, hlavním jeho působištěm však byla Obecná jednota cyrilská (do 1929 jednatel, pak předseda). Převzal 1919 po Dobro. Orlovi redakci časopisu Cyril, v němž uveřejnil četné články. Odborník v kolaudaci varhan a zvl. zvonů. Dirigent farní jednoty cyrilské na Vyšehradě, již pozvedl na umělecký stupeň. Vymohl v Římě, aby byla na Vyšehradě každoročně 1. května sloužena mše za Ant. Dvořáka. Psal odborná pojednání a posudky, zvl. ve Věstníku pěveckém

IX./X., D. XXV., XXXVIII. 131 (*Beethovenova devátá*), v H.R. I., v Hudeb. a škole I. 101 (*Anglická koleda o sv. Václavovi*) a v C. XXXVIII-LVII. Z článků v C. důležitě: *O chorálu sv. Řehořském* (LV. 72 a LVI. 8), *Jubileum Motu proprio* (LV.), *Konstituce apoštolská o liturgii* (t.), *Mechanická hudba v kostele* (LVII.). Samostatně vyd. *G. Meyerbeer a křesťanství* (Pr. 1898) [C. 1931, 90. LHM.-T. XI. 156, H.V. XIII. 16, 45. Hudeb. zpravodaj IV. 4., str. 14.] B. Š.

© Müller, Walter, švýc. hud. spisov. a sborn., * 7. XI. 1884, St. Gallen. Vzdělán v Lipsku (Leipzig), PhDr. Působí ve svém rodišti. Cenná disertace: *Joh. Ad. Hasse als Kirchenkomponist* (1911, Beihefte IMG., řada 2., seš. 9.).

* Müller, Wenzel 1), sudeto-něm. hud. sklad., * 26. IX. 1759, Trnávka na Mor. (Türnaui), † 3. VIII. 1825, Baden u Vídně (Baden bei Wien). Ve 12. roce složil mši, poslán pro své hud. nadání do Rajhradu, dostal se zásluhou preláta Otm. Konrada do Javorníku (Jauernig), kde hr. Schaffgotsch pověřil jeho hud. výchovou Dittersdorfa. Po návratu do Rajhradu poznal hud. život v Brně, kde se stal 1781 v měst. div. 3. housl., 1783 2. kap. Po dvou požárech brn. div. (1785/86) procestoval s kočující společ. Německo a Itálii, od 1786 byl kap. Leopoldovského div. ve Vídni (Wien), 1808 následoval svou dceru Teresii (v. Grünbaum, Joh. Chr.) do Prahy, kde řídil Stavov. divadlo. Od 1813 znovu v Leopold. div. ve Vídni (Wien). Oblíbený sklad. singspielů, jež dlouho ovládal svými pracemi t. brněnský repertoriár. Z jeho více než 100 prací toho druhu jsou nejznám. *Die Schwestern von Prag* (Víd. 1794, česky po prvé 1837 v Brně jako *Dvě sestry z Jihlavy*, čes. rozhlas 25. XI. 1936 jako *Dvě sestry*), *Das neue Sonntagskind*, *Die Zaubertrommel*, *Die Teufelsmühle*, *Der Alpenkönig und der Menschenfeind*. Populární pantomimy a parodie. Zlidověly četné písně a arie z jeho singspielů: *Wer einmal einen Rausch gehabt* (z *Das neue Sonntagskind*), *Was ist des Lebens höchste Lust* (*Die Schwestern von Prag*), *So leb' denn wohl* (*Der Alpenkönig*). Z jeho libretistů vynikl brněnský prof. Zemank (Zehnmark, Zehenmark), Bäuerle, Schikaneder, K. J. Perinet. Psal t. symf., skladby kom., kantáty, sbory, dueta, mše a j. chrám. (něco v N.M. a v HAM., mše ze 1771 v rajhradském inventáři). Mozartovský epigon a eklektik svěží melodické linie. [QL., d'Elvert II. 144. Alb. Rille: *Die Gesch. des Brünner Stadt-Theaters* (1885). W. Krone: *W. M.* (berl. disert. 1906) L. Raab: *W. M.* (Baden 1928). W. H. Riehl: *Musik. Charakterköpfe* I. 3. Jahn-H. Abert v životopise Mozartově. K. Vetterl: B. Rieger a jeho doba (Časop.

Matice Mor. 1929/30, 76/78). C. L. Heidenreich v Tagesbote 28. VII. a 12. IX. 1935, J. Bušek v H.V. XIII. 45. K. Hůlka v H.R. I. 256. Evidence HAM.] -ek.

© Müller, Wenzel 2), v. Stransky, Otto.

© Müller, Wilhelm Christian, něm. hud. spisov., 1752/1831. Působil zvl. v Brémách (Bremen). Ze spisů: *Versuch einer Ästhetik der Tonkunst* (1830).

© Müller-Berghaus, v. Müller, Karl.

© Müller-Blattau, Joseph M., něm. hud. vědec, * 21. V. 1895, Colmar. Žák Fr. Ludwiga, H. Pfitznera, Wil. Gurlitta a j., 1920 PhDr. Byl 1920/22 Gurlittovým asist. ve Freiburgu i. Br., 1922 se habilitoval v Královci (Königsberg, 1928 mř. prof.), 1935 se stal prof. ve Frankfurtě n. M. (Frankfurt a. M.) a 1937 nastoupil ve Freiburgu po svém učiteli Gurlittovi, jenž byl zbaven místa podle arijského paragrafu. Spisy: *Das Elsaß, ein Grenzland deutscher Musik* (1922), *Grundzüge einer Gesch. der Fuge* (1923, rozšíř. 1930, 3 díly), *Die Tonkunst in alterm. Zeit* (v Germ. Wiedererstehung, 1926), *Dem Andenken Fr. Ludwigs* (1930), *Gesch. der Musik in Ost- und Westpreußen...* (1931), *Hamann und Herder in ihren Beziehungen zur Musik* (1932), *Einführung in die Musikgesch.* (t. r.), *Das deutsche Volkslied* (t. r.), *Joh. Brahms* (1933), *G. Fr. Händel* (t. r.), *Germanisches Erbe in deutscher Musik* (1938), *Gesch. der deutschen Musik* (t. r.). Četné studie revuální, v ročenkách a pod. Vyd. několik starších památek. Red. od 1934 (Postupim, Potsdam) *Hohe Schule der Musik*, kam napsal několik větších kapitol, 1939 převzal redakci 12. vyd. *Riemannova Musiklexikonu* (u Schotta, po 3 seš. přerušeno vycházení).

© Müller-Brunow, Bruno, něm. zpěvní pedagog, * 1853, † 11. XII. 1890, Lipsko (Leipzig). Vlastně Bruno Müller. Zakladatel nauky o t. zv. primérním tónu (srv. *Pěvecké umění* v PHS. I.). Hlavní pojednání: *Tenbildung oder Gesangunterricht* (8. vyd. 1922).

© Müller-Hartmann, Robert, německý sklad., * 11. X. 1884, Hamburk (Hamburg). Stále činný v rodišti, kde od 1923 lektor univ. Napsal pro ork. variace a fugu, symf. ouverturu, variace na pastorální téma, symf. C, suitu E, skladby kom., klav., písně, *Aufgabenbuch zur Harmonielehre* (1928). [O něm K. B. Jiráček v LHM.-T. I. 41/44.]

© Müller-Hartung, Karl, něm. dirig. a sklad., * 19. V. 1834, Stadtsulza (Duryňsko, Thüringen), † 11. VI. 1908, Berlín (Berlin)-Charlottenburg. Psán t. Müllerhartung. Působil v Eisenachu, 1865/1902 ve Výmaru (Weimar). Sbory, varh. sonáty, skladby echrám., *Harmonielehre* (1879).

© Müller-Hermann, Johanna, něm. sklad. a učit. teorie, * 15. I. 1878, Vídeň

(Wien). Žačka G. Adlera a Zemlinského, byla dlouho prof. Nové víd. kons. Symf. se sbory, ouvertury, kantáty, skladby kom., písně, dueta.

© Müller-Pfalz, Karl Friedrich, v. Müller, K. Friedr. 2).

© Müller-Reuter, Theodor, německý sklad. a hud. spisov., * 1. IX. 1858, Drážďany (Dresden), † 13. VIII. 1919, Lipsko (Leipzig). Působil v rodišti a 1893/1918 v Krefeldu. Jeho rozsáhlá sklad. činnost upadla v zapomenutí. Ze spisů cenný *Lexikon der deutschen Konzertliteratur* (1909, doplněk 1921).

© Müllerhartung, Karl, v. Müller-Hartung, K.

© Müllner (-Gollnhofer), Josepha, něm. harfenistka, * 1769, Vídeň (Wien), † ? Byla 1811/23 členkou dvorní kap., mnoho koncertovala. Její rukop. skladby harfové v Náměšti n. O., m. j. *Six variations*, věnov. hraběnce Haugwitz-Friesové. [Gerber 2. QL. Evidence HAM.]

© Muloshai, Emile, v. Inghelbrecht, D. E.

* Munclinger, Josef, čes. basista a režisér, * 13. IX. 1888, Nítkovice, fara Litence. Syn Františka M-a, býv. člena ork. divadla ve Lvově. Stud. gymn., univ. a kons. ve Lvově. Zpěvu se učil zvláště u Dianiho a Niewiadomského. Začal u městského div. ve Lvově (1911) a stal se tam šéfřežis. Teatru Stołeczneho. Působil pak v opeře poznaňské, varšavské, t. v Bratislavě, Olomouci a vídeňské státní opeře. Od r. 1925 zakotvil v pražském N.D. Jeho jadrný bas vyniká nosností a je provázen vyspělým uměním hereckým. Četná pohostinská vystoupení, zvl. Pešť a Paříž. Napsal několik prací z dějin umění a dramaturgie (*Výzdoba renesančních hrodek v Polsku*), byl předsedou Svazu čsl. herectva a redaktorem Divadla. Též činnost pedagogická. Zb.

* Mundt, Johann Heinrich, * 1632, Kolín n./R. (Köln), † 18. III. 1691, Praha. Vyučil se varhanářství u Artmanna v Praze; postavil 1668 varh. u sv. Tomáše v Praze III., 1671 u P. Marie před Týnem a 1685 u sv. Mikuláše v Praze I. [Jos. Hutter v Knize o Praze 1930, 52 a d.] E. Tr.

© Mundy, jméno dvou angl. sklad. ze XVI./XVII. stol. Starší William, † kolem 1591, byl v Londýně vikářem u sv. Pavla, pak téměř 30 let členem král. kapely. Anglikánské skladby chrám. Jeho syn a žák John, † 1630, byl varh. v Eton College, ve Windsoru, pak členem král. kapely. Anglikánské skladby chrám., madrigaly a skladby virginalové. Jeho 3/5hl. *Songs and Psalmes...* (1594) jsou znovu vyd. ve Fellowesově English Madrigal School XXIV., virginalové skladby v památkách a výběrech této literatury (v. *Virginalisté* v PHS. I.)

© **Münc**, Gerhart, něm. pianista, * 1907, Drážďany (Dresden). Zázračné dítě, uplatňoval se t. skladatelsky (na př. Donaueschingen 1926), nověji nelze ho zjistit.

© **Münc**, Hans, něm. sklad., * 9. III. 1893, Mühlhausen (v Elsasku). Činný od 1912 v Basileji, kde od 1935 řed. kons. Skladby kom., klav., varh., písně, sbory.

© **Münc**, Charles, soudobý franc. dirig., syn ředitele kons. ve Štrasburku. Stud. hudbu a filologii. Stal se k doporučení Furtwänglerovu konc. mistrem lipského Gewandhausu, pak dirig. a prof. lipské kons. Usadil se v Paříži, kde řídil rozmanité symf. orchestry, zejména v sále Pleyel, 1938 byl jmenov. dirig. koncertů konserv. Kladný poměr k čes. hudbě prokázal opětovným uvedením naší tvorby. Podnikl 1934 větší turné středoevr. státy, dirig. tehdy t. v Praze. [O něm A. Coeuroy v Beaux-Arts 22. IV. 1938, Jul. Reisserová v LHM.-T. XVI. 149; drobnější zprávy t. XIV. 84 a 113, XVII. 73 a 147.]

© **Münc-Holland**, Hans, něm. violonc., * 15. I. 1899, Bern (Švýcarsy). Vzdělán ve Štuttgartě (Stuttgart) u A. Saala, později ještě u H. Beckera. Působil od 1922 ve Štuttgartě (Stuttgart), 1924/33 byl v Lipsku (Leipzig) konc. mistrem Gewandhausu a učít. kons., od 1933 prof. vysoké hud. školy v Kolíně n. R. (Köln). Revidoval violonc. part Dvořákova konc. A, hrál jej při lipské premiéře 24. X. 1929 a při prvním pražském prov. v Něm. divadle 27. III. 1930. [LHM.-T. IX. 288.]

© **Müncheimer**, Adam, t. Münchheimer, v. Minchejmer, Ad.

© **Münnich**, Richard, něm. hud. pedagog., * 7. VI. 1877, Berlín (Berlin)-Steglitz. Otec sborm. a uč. hudby. Působil od 1904 ve Štětíně (Stettin), 1908/34 v Berlíně (Berlin), nyní prof. vysoké hud. školy ve Výmaru (Weimar). Spisy: J. Kuhnaus *Leben* (berl. disertace, SIMG. III.), *Riemanns Harmonielehre...* (Riemannfestschrift 1909), *Wiederholungsbüchlein für den Musikunterricht...* (4. vyd. 1928), *Der Musiklehrer...* (2. vyd. 1928), *Jale* (1930, dokonale spojuje metodu Eitzovu a Tonika-Do), *Die Suite* (1932). S H. Martensem vyd. sbírku spisů *Beiträge zur Schulmusik* (1929 a d.).

© **Müntzberger**, Joseph, violoncelista, * 1769, Brusel, † v I. 1844, Paříž. Psán t. Müntz-Berger i Münzberger. Otec Wentzslaus M., hud. Působil téměř stále v Paříži. Napsal školu, etudy, koncerty a j. pro svůj nástroj, *Übungen für das Violonc.* vyšly v Praze (bez data). Jeden rukop. koncert. v Náměšti n. O. [QL. W. J. Wasielewski: *Das Violoncell...* (3. vyd. 1925, 198/99). U.K., evidence HAM.]

* **Münzerová**, Zdenka, hudeb. spisovatelka, * 5. IX. 1902, Čelákovice. Byla od 1926 redaktorkou časopisu *Radiojournal*.

Založila a řídila časop. Týden rozhlasu (1934). S Janem Branbergrem vyd. *Svět v operě* (Pr. 1934, Orbis; 2. vyd. vyšlo však 1939 již bez jejího jména). Pracuje také v dějepisě umění. B. Š.

© **Muradeli**, Vano, gruzinský skladatel, * 6. IV. 1908. Vzdělán do 1931 na kons. v Tbilisi (Tiflis), pak v Moskvě u Šechtera a M'askovského. Napsal symf. *Poema o Birobidžane* (1936) a *Pam'ati Kirova* (pr. v XI. 1938 v Moskvě), hudby k činohrámu a filmům, sbory, písně a písňové cykly. [Vlastní životopis Sovetskaja Muzyka VI., seš. 10/11, str. 47/48. O písňové tvorbě A. Lepin t. VI., seš. 5, 42/52, o puškinském písňovém cyklu L. Danilevič t. V., seš. 3, 49/53. Ukázky skladeb t. v příloze k IV., seš. 11 a V., seš. 1.]

© **Mureşanu**, Jacob, rum. sklad., * 1857, Braşov, † 1917, Kluž. Stud. ve Vídni (Wien) a Lipsku (Leipzig), působil v rum. hudebním životě sedmihradských měst, zvláště v Kluži. Sbory, skladby klav., mše, balady s prův. orchestru.

© **Muris**, Joh. de, v. Johannes de Muris.

© **Muromceva** (-Klimentova), Marija Nikolajevna, ruská sopr., * 1856, † ? Dokončila 1879 moskevskou kons. První Taťána v *Oněginu*, byla členkou carského div. v Moskvě. K doporučení Čajkovského zpívala v pražském N.D. několik představení v IV. 1889 a v IV./V. 1890. [D. XI. 133, 143 a 156, XII. 169/70 a 177/78; Hud. Listy VII. 54. V. t. korespondenci Čajkovského s pí. von Meck I.]

© **Murriel** (mör-), Herbert, angl. sklad., * 1909, Londýn. Stud. na Royal College of Music v Londýně, t. v Oxfordu, kde byl dirig. Je prof. skladby na Royal Col. Napsal písně, klav. sonatinu, violonc. koncert s ork., kom. díla, balet, jazzovou operu, drobnější skladby rozmanitého obsazení. Uveden v Přítomnosti 1936. [Rytmus II. 37.]

© **Murschhauser**, Franz Xav. Anton, něm. sklad. a spisov., * 1663, Saverne (Alsasko), † 6. I. 1738, Mnichov (München). Byl od 1691 řed. kůru v Mnichově (München). Výběr jeho klav. a varh. skladeb v DTB. XVIII. (M. Seiffert).

© **Murska**, Ilma, slavná charv. soprannistka, † 6. II. 1834, Ogulin, † 14. I. 1889, Mnichov (München). Rodným jménem Ema Pukšec, šlechtický přídomek dostal otec později. Stud. v Záhřebě u Růžičky, otce známé tragédky Růžičkové-Strozzi, pak u Ign. Lichteneggra, u něhož se učila t. Mat. Malinger. Pokračovala ve Št. Hradci (Graz) a dovršila svou přípravu u Mat. Marchesi-Graumann ve Vídni (Wien). Debutovala 1862 ve Florencii, cestovala po Itálii a Španělsku, 1863 vystoup. ve Vídni (Wien), 1864 v Paříži, Hamburku (Hamburg) a Berlíně (Berlin), hostovala v IV. 1865 s velkým

úspěchem v Prozatímním div., několik let působila ve Vídni (Wien), 1869 pohostinsky ve Francii a Rusku, 1874/76 (77?) zpívala v Americe, pak v Australii. Pak se od ní štěstí odvrátilo a 1888 žila již v Novém Yorku v největší bídě. [Sv. Cecilija XXX. 158. Jos. Bartoš: Prozatímní div. a jeho opera (Pr. 1938, 59/60 a 70/71). Nadšený referát Smetanův.]

© **Musard** (müzar), Philippe, franc. sklad. taneční, 1793/1859. Neobyčejně oblíbené čtverylky, ale t. valčíky a j. Rovněž jeho syn Alfred M. (1828/81) se výborně uplatnil v tomto oboru. [HAM.]

© **Musi**, Maria Madd., v. *La Mignata*.

* **Musil**, František, čes. sklad. a proslulý varhaník, * 5. XI. 1852, Praha, † 28. XI. 1908, Brno. Stud. v Praze reálku, hudbě se učil v ústavě V. Micka, byl fundatistou u sv. Ducha, navštěvoval ústav Prokschův, kde později t. vyučoval, v houslích byl žákem Jana Ondříčka. Vystudovav 1865/68 varh. školu, byl varh. u sv. Haštala, nějakou dobu t. u sv. Víta v Praze. Dne 20. X. 1870 byl jmenován v Brně dómským varh. na Petrově, později řed. kůru, vyučoval v Besedě Brněnské, od 1906 byl prof. kontrapunktu, fugy a instrum. na varh. škole. Hodnotný skladatel, skvělý varh. improvizátor, znamenitý kontrapunktik, obratný harmonisátor lid. písní, vlivný učitel. Kolem 1900 vedle L. Janáčka nejvýznam. postava hudeb. Brna. Z rozsáhlé tvorby, již se řadí k neplodnějším čes. skladatelům, zůstala větší část v rukop., mnoho se t. ztratilo, takže nelze podati přesného soupisu a chronolog. pořadí. Skladby klavírní: 3 *Charakterstücke*, *Erinnerung an Schumann*, *Im Freien* op. 2, *Mazurka de salon* op. 3, 10 sonatin (1881/83, MU. 1905), *Gavotta* (1887, Varyto X.), *Ballada* pro harmonium a j. (t. r., t.), *Idylle* (t. r., Österr. Musik- und Theaterzeitung), *Šestero tanců dětských* (1889, Hud. květy), parafráze na lid. písně (3), poetické kusy, idealisov. tance, *Serenata* op. 10 (1910), sonatiny (1901/02), sonáty, *Poetické skladbičky* (V. Kotrba), *Na přástkách* (Č.H. IV.), *Lovecká* (t. X.) a j. *V a r h a n n í*: Sonáta, četné fugy, z nichž mnohé vznikly na procházkách s Jos. Chmelíčkem, který je prepisoval do své sbírky *Liber fugarum*, 16 preludií, 36 předeher, doher a kadencí; *Výbor preludií, fug i fuget a slavnostní sonátu* posmrtně vyd. Cyril. jednota v Brně 1909. *K o m o r n í*: Housl. *Romance* (1888), *Miniaturen* (Österr. Musik- und Theaterzeitung), koncert s klav. op. 51 (1897), 2 sonáty, menší věci v Č.H. III., V. a VII., u Ol. Pazdírka v Brně; trio klav., *Modlitba* pro 2 housle a violu (Č.H. VI.); smyčc. kvarteta *F* (1885), *D* (1890), *Es* (1896), *D*, serenáda a *Ukolébavka* (Č.H.

XII.); několik skladeb pro menší instrum. soubory. Orkestrální: *Symfonie C* (1871), *Symfonická věta* (1877, věnov. Fr. Z. Skuherskému), *Fest-Ouverture* (1878), předehery (zvl. *Sedm havranů*, 1891), *Obraz večerní* (t. r.), *Fantasia pastorale* (1890), *Serenáda* pro smyčc. ork. a j. *P í s n ě*: 5 něm. v přílohách Österr. Musik- und Theaterzeitung, *Serenády melancholické* (Jar. Vrchlický, 1897/98), *P í s n ě V. Kosmáka* (1898 až 1900, Brno 1900), *Z písní otroka* (Sv. Čech, 1900), *P í s n ě* na slova E. Maurice (1902), *Ptáče na odletu* (Č.H. VIII.), četné na slova F. X. Svobody a Sv. Čecha. Sbory m u ž s k é: 18 slováckých sborů, *Ballada* s tenor. a bas. sólem, *Modlitba za vlast* (1891), *Těžký odchod* (1892, věnov. brněnskému Svato-pluku), *Kozácká ukolébavka* (1894), 20 muž. sborů na základě sloven. národ. motivů (1902, benediktinská tiskárna), jednotlivé sbory v Č.H. VI., VIII./X., sbory na slova Sládkova (1902), Nerudova, Langrova, Em. z Lešehradu, K. V. Raisa a Svat. Čecha. *Ž e n s k é*: 3hl. sbor s klav. na slova El. Krásnohorské (1897, v archivu Vesny), *Otče náš* (tamtéž), 3 *vánoční zpěvy* (bened. tiskárna 1900), *Fialka lesní* (s prův. klavíru, 1901), *Koleda* (bened. tiskárna 1904), *Šest koled* (s klav., t. 1911), *Krásná doba vánoční* (s varh., Č.H. IX.) a j. *S m í š e n é*: *Máj* (K. V. Rais, 1901), *Pohřeb komáři* (s baryt. sólem, 1901), *Komáři svatba* (1902), dva v Č.H. IX. a j. *K a n t á t y*: *Obraz večerní* (1890, k 30letému jubil. Besedy Brněnské), *Stabat Mater* op. 50 (1892/93, pr. Brno 1895, klav. výtah Fr. U. t. r., cena České akademie), největší M-ova skladba mohutné stavby a nevšedního myšlenk. bohatství, *Zlatý kolovrat* (K. J. Erben, 1897), *Maria náměstnice* (Třebízský-Kolísek, 1900), *Modlitba za vlast* (1906), *Večerní píseň*, *U jesliček* (Vlad. Šťastný, bened. tiskárna). *M e l o d r a m* *Rubáš* (J. Neruda, 1901). *C h r á m o v é*: 15 mší a 2 rekviem (1886/99), *Missa solemnis*, mše ke cti sv. Ducha (Č.H. XXIII.), mše *C* (1900), četné vložky, motety a pod., z nichž některé v Č.H. VI. a XII., v C. 1914 a XXXIX. V chrám. hudbě je M. obratným polyfonikem přísného slohu. *Průvod varhan ke kancionálu cyrilskému* (Br. 1887) a *De processione in festo SS. Corporis Christi* (L., Engelmann & Mühlberg). [Téměř celá rukop. pozůstalost v HAM. Temat. seznam chrám. skladeb K. Eichler (C. XXXVI. 54 a d. a XXXVII. 8 a d.) Nekrology K. Sázavský (D. XXXI. 67/68), Ant. Heřman (H.R. II. 19/21), B. Kašpar (C. XXXV. 9/10). Rozbor *Stabat Mater* Skuherský v D. XX. 1 a d., Österr. Musik- und Theaterzeitung VII., 1895. Kalendar čes. hudeb. XXI. 38. Drobnosti C. XII. 27, XXXV. 125, Č.H. II., D. XIV. 44, XXXIV. 110, H.R. II. 49.] -ek.

* **Musil**, Vlastimil, čes. rozhlasový kapel. a sklad., * 7. I. 1905, Mladá Boleslav. Stud. gymn. ve Dvoře Králové n. L., hudební vědu na Karlově univ. v Praze, skladbu soukromě u Ot. Šína. Byl nejprve pianistou, potom tajemníkem a dirig. v košickém rozhlase a po krátkém působení v Praze a Brně je až dosud (III. 1940) hud. referentem a kapel. rozhlasové stanice v Moravské Ostravě. Napsal písně, zvl. *Vzdálená milá* s ork. (J. Wolker), dvě kantáty (*Valašská romance* a *Píseň valašských hor*), cyklus 3 kantát s ork. *Poutníci* (J. Wolker), skladby klav., smyčc. kvartet, dechové kvinteto, ork. suitu. Četné úpravy lid. písní a literárně-hudební pásma rozhlasová. B. Š.

* **Musilová**, Ella, česká zpěvačka, * 20. IV. 1889, Pardubice. Učila se zpěvu v oper. škole Jos. Branžovského v Plzni (1907/10) a u D. Branžerové. Vystupovala v plzeňské opeře, po sňatku se soudním radou Fr. Kreslem (odtud obyč. *M.-Kreslová*) věnovala se zpěvu konc., zvl. písním J. Jindřicha a chodským. Žije v Praze.

* **Musilová**, Marie, čes. koncert. sopr. - nistka, * 1. IV. 1878, Praha-Karlín, † 12. I. 1939, Chrudim. Rozená *Kočová*. Zpěv stud. u A. Součkové v Chrudimi, u Fr. Picky a Eg. Fuchse, vystupovala od 1898. Zpívala v četných oratoriích s Českou Filh. v Praze i na venkově, zvl. se zasloužila o propagaci čes. moderní písně. Nadána sytým, temně zbarveným sopránem a pronikavou hudebností, byla z prvních, kdo pořádali u nás celovečerní písňové koncerty. První interpretka písní Vít. Nováka, zvl. *Dvou balad* (1903), *Melanchol. písní o lásce* (1906), *Údolí nového království* (1907), *Nočních nálad* (1909), vytvořila soprán. sóla v Novákově *Bouři* a *Svateb. košilích* o pův. premiérách a nadšeně šířila známost moderní čes. písně vůbec, uplatňovala soustavně Musorgského a j. Beseda Brněnská a Slavoj v Chrudimi ji jmenovaly čestným členem. [Vzpomínky o interpretaci Novákových písní ve sborníku Vít. Novák (Pr. 1932, 331/337). Životopis k 60. naroz. J. Souček ve Věstníku pěv. a hud. XLII. 81.]

© **Musiol**, Robert, něm. hud. spisov., * 14. I. 1846, Vratislav (Breslau), † 19. X. 1903, Fraustadt (pol. Wschowa). Napsal *Katechismus der Musikgesch.* (1873, nová vyd.) a j., redig. nová vydání některých lexikálních prací; t. komponoval. [K českým věcem v jeho katechismu srv. D. XXVII. 218.]

* **Musophilus**, Jan, ze Soběslavě, kněz podobojí, žil v 2. polovici XVI. stol. na Zatecku a Litoměřicku. Sestavil z vlastních a cizích písní kancionály: *Písničky křesťanské* s melodiemi notovanými (Pr. 1568), *Kancionál jednohlasný* (t. 1585), *Písně všelijaké* (t. po 1580). [Jireček: Rukověť II. 47.] B. Š.

© **Musorgskij**, Modest Petrovič, veliký ruský sklad., * 21. (9. st.) III. 1839, Karevo (Pskovská gub.), † 28. (16. st.) III. 1881, Petrohrad. Pocházel ze šlechtické statkářské rodiny, navštěvoval od 1849 školy v Petrohradě, 1852/56 byl chovancem gardové kadetní školy. Učil se klavíru u Henseltova žáka Ant. Herkeho (Gerkeho). Již 1852 vyšla tiskem jeho klav. polka a 1856 začal se dokonce pokoušet o operu. Sloužil 1856/59 v gardovém Preobraženském pluku. Seznámil se 1856 s Borodinem a byl v zimě 1856/57 uveden do kroužku Dargomyžského a Balakirevova. Styk s Balakirevem působil pak rozhodně na uměl. vývoj M-ého a vedl k rozhodnutí, věnovat se zcela hudbě. Zrušení selského nevolnictví 1861 velmi zhoršilo hmotné podmínky rodiny a M. se uchýlil 1863 v podřízené úřednické službě, v níž viděl ovšem vždy jenom nutné zlo. Vnitřní rozervanost, nadlidský zápas o umělecký ideál a stupňující se pijácká vášň předčasně ztrávily jeho životní síly. Ze skladatelů novoruské školy byl M. daleko nejnadanější a jeho genius, jenž mimo styk s Balakirevem a pozdější vlivy Rimského-Korsakova neprošel vlastně žádným soustavným školením, pronikl svou živelnou silou a touhou po vnitřní pravdě „k novým břehům“. V jeho tvorbě se nejsilněji na hudebním poli ztělesňuje ruský realismus a úžasná smělost prostředků přivedla ho k výrazovým novotám, v nichž právem spatřujeme kořeny impresionistické i expresionistické mluvy. Tvorba dramatická: Hudba k Sofoklově *Oidipovi* (1858/60, zachov. jen jeden sbor s ork., pr. 1861); opera *Salambo* (1863/66, 6 výjevů, z nichž jeden přešel do Iisuse Navína, jiné do Borise Godunova a Soročinského trhu); *Ženiťba*, 4 jedn., podle Gogolovy hry komp. na text v próze (jenom I. jedn., v VI. a VII. 1868, instrumentací Rimského-Korsakova zmařila smrt, instr. A. Gauka pr. 1917, M. Ravela Pař. 1923, dílo dokončili Dan. Ruyneman - 1930, M. Ippolitov-Ivanov - 1931 a Al. Čerepnin - 1934); *Boris Godunov*, 4 jedn., skladatelovo libr. podle Puškina a Karamzina (I. znění 1868/69 nepřijato k prov., II. znění dokonč. v VII. 1872, 3 výjevy prov. jevištně v Petrohradě 17. II. 1873 říz. Nápravníkovým a celá opera týmž dirig. 8. II. - 27. I. st. - 1874, dvojí úprava Rimského-Korsakova z 1896 a 1908, nověji se vrací ruská provozovací praxe k pův. znění M-ého, ale 1939/40 zabývá se zase novou instrumentací Šostakovič); *Mlada*, výpravná opera-balet, společ. práce C. Cuie, Rimského-Korsakova, Borodina a M-ého, jenž k svému podílu použil (1872) většinou materiálu starších prací (neprov.); *Chovanščina*, lid. hudební drama v 5 jedn. k libretu sklad. na návrh Stasovův

(1873/80, první jevištní prov. soukromým kroužkem v Petrohradě v úpravě Rimského-Korsakova a dirig. E. J. Gol'dštejna 21. II. 9. II. st. - 1886, na Mariinském div. teprve 1911, pro pařížské prov. 1913 některé úpravy Ig. Stravinskij a M. Ravel); *Soročinskaja jarmarka*, nedokonč. komická opera ve 3 jedn. k libretu sklad. na látku Gogolovu (1874 a d., dokončením a úpravami se zabývali A. L'adov, V. G. Karatygin, N. A. Rimskij-Korsakov, J. S. Sachnovskij, zvl. však C. A. Cui - úprava prov. 1917, Nik. Čerepnin - pr. 1923 a V. J. Šebalin - 1930); z opery *Bobyl* načrtnut (1870) jediný výjev, zužitkovaný pak v Chovanščině; náčrtky k opeře *Pugačevščina* (1877). **Orkestrální**: *Scherzo B* (1858), *Alla marcia notturna* (1861), *Intermezzo in modo classico* (první klav. tvar 1861, partit. 1867), *Noč na Lysoj gore*, symf. obraz (part. 1867, pronikavá úprava Rimského-Korsakova vyd. 1888), pochod *Vz'atije Karsa* (1879/80, nové zpracov. knížecího pochodu z Mlady); nezachov. náčrtky symf. *D* (1861/62), dopisem Stasovu doložen 1867 záměr symf. básně *Poděbrad*. **Klavierní**: *Suita Kartinky s vystavki* (V. A. Gartmana, komp. v VI. 1874, hlavní čísla instrum. M. Tušmalov, celý cyklus L. Funtek, Leon. Leonardi, zejména pak M. Ravel na objednávku S. Kusevického 1922, pr. 1923); několik drobnějších kusů, jako *Souvenir d'enfance* (1857), *scherzo cis* (1858), *Ein Kinderscherz* (*Detckije igry*, 1859/60), *Impromptu passioné* (1859), sonáta *C* (1860), *Iz vospominanij detstva* (2 kusy, 1865), *Na južnom beregu Kryma*, *Méditation*, *Une larme*, *La couturière*, *Au village* (vesměs 1879/80) a j. **Písňe**: Osobitý sloh M-ého začíná se tu po některých starších náznacích přesně vytvářet v jednotlivých pracích z polovice let 60-tých, jako *Kallistrat*, *Svetik Savišna*, *Gopak*, *Seminarist*, *Kozel* a j., vrcholí se pak jedinečnými cykly *Detckaja* k slovům skladatelovým (pův. 5 z let 1868/70, k nimž přidány dvě z r. 1872 teprve v edici 1908), *Bez solnca* k básním A. A. Goleniščeva-Kutuzova (6 písní z 1874) a *Pesni i pl'aski smerti* na slova téhož básníka (4 písně, 1875 až 1877); k nim přistupuje několik mistrovských písní jednotlivých z let 70-tých, z nichž nejznámější *Pesňa Mefistofela* (Blocha, 1879). **Sborové**: *Poraženije Sennacheriba* pro smíš. sbor s ork. (1867), *Iisus Navin* pro smíš. sbor, sóla a ork. (1877, instrum. Rimskij-Korsakov), ze starších *Marš Šamiľ'a* pro sóla, sbor a ork. (1859?). K nám se dostala vrcholná díla M-ého poměrně pozdě. Boris Godunov pr. v pražském N.D. 25. XI. 1910 K. Kovařovicem v překladě Zamrzlově, v Brně 22. VIII. 1923 Fr. Neumannem; několik nových nastudování. Pův. znění díla provedl O. Jeremiáš v pražském rozhlase v I. (celek

28.) 1937 v překl. Pujmanově. Chovanščinu uvedlo brněnské div. 5. V. 1933 v říz. Zd. Chalabaly, Soročinský trh Bratislava 1932 a Olomouc 1936. Z ork. děl staly se nejdříve známými *Kartinky* v instrum. Tušmalovově (Čes. Filh. 1905), *Noc na Lysé Hoře* (1907), pražský Hlahol provedl Záhubu Senacheribovu 1899, *Beseda Brněnská* 1900, propagaci písňové tvorby se soustavně věnovala M. Musilová. Tyto skutečnosti velmi úzce omezují možnost vlivu M-ého na uměl. vývoj Janáčkův, jenž se často předpokládá pro duchovní příbuznost obou mistrů. Zajímavým dokladem stálého zájmu o tvorbu M-ého u nás je t. instrumentace cyklu *Detckaja* (V dětské světničce, t. V dětském koutku) O. Jeremiášem i Zd. Chalabalou; O. Jeremiáš instrum. t. *Písňe a tance smrti*. [Souborné vyd. skladeb M-ého v Muzgizu řídí od 1928 P. A. Lamm. Z korespondence a memoárového materiálu zvl. M. P. M., *Pis'ma k Stasovu* (Petr. 1911), sborník M. P. M., *Pis'ma i dokumenty* (red. A. N. Rimskij-Korsakov, M.-Lg. 1932). *Pis'ma k A. A. Goleniščevu-Kutuzovu* (M.-Lg. 1939), vzpomínky tohoto básníka na M-ého ve sborníku *Muzykaľ'noje nasledstvo* (M. 1935), N. A. Rimskij-Korsakov, *Letopis mojej muzyk. žizni* (5. vyd., M. 1935). Celkové monografie ruské napsali zvl. V. V. Stasov (*Vestnik Jevropy* 1881, srv. t. jeho *Statji o M-om...*, Gosizdat 1922), V. S. Baskin (*Russkije kompozitory II.*, M. 1887), P. A. Trifonov (*Vestnik Jevropy* 1893), V. M. Karatygin (Petr. 1922), I. a V. Sletovy (M. 1934, nevalně zadržila popularisace), A. Tumanina (Muzgiz 1939). Štručná, pronikavá studie Ig. Glebov (1922 v knize *Simfoničeskija etjudy*). Německy O. Rieseemann (*Monographien zur russ. Musik II.*, 1926), K. Wolfurt (1927), důlež. t. Jacq. Handschin v *Zürcher Neujahrsblatt* 1924 a zejména studie *Über die Musikästhetik des XIX. Jhdts* ve *Vierteljahrschrift für Literatur und Geistesgesch.* 1932, franc. P. D'Alheim (1896), M. Olenin-D'Alheim (*Les legs de M.*, 1908), D. Calvocoressi (1909, něm. 1921), Rob. Godet (*En marge de Boris Godounof*, 1926/27), V. Fedorov (1933), it. M. Tibaldi-Chiesa (1935). O mládí M-ého Nik. Findejzen v *Ježegodniku Imper. Teatrov XXI/1 a XXI/2*. Cenný sborník s názv. M. P. M. k 50-letiju so dňa smerti, red. J. Keldyš a Vas. Jakovlev (Muzgiz 1932, tam t. 238/90 podrobná bibliografie o M-ém za 1860/1928 a 291/310 Lammův komentovaný seznam skladeb. Zcela speciální je sborník M.-Boris Godunov, s pracemi hud. sekce státní akad. věd o umění (Gosizdat 1930). K problémům této opery vedle širší práce Godetovy (v. výše) srv. t. K. Nilsson: *Die Rimskij-Korsakoffsche Bearbeitung des B. G.* (1937). Rozbor A. Šaverdan (Muzgiz

1932). O Chovanščině V. G. Karatygin v Ježegodniku Imper. Teatrov XXI/7, průvodce operou J. Keldyš (Muzgiz 1932). O písňové tvorbě J. Keldyš: Romansovaja lirika M-ogo t. 1933 a Jel. Tyňanova v Asafjevově sborníku Russkij romans (Lg. 1930, 118 a d., o Písňích a tancích smrti). Srv. t. C. A. Cui: Russkij romans (Petr. 1896, 77 a d.). Stručný nekrolog v D. III. 95. K uvedení Borise Godunova v N.D. a k novým nastudováním H.R. III. 452/60 (Jar. Kříčka), 528/30 (Jan Löwenbach), IV. 9/14 (V. Štěpán-Jar. Novotný), D. XXXIII. 1/3 a 57/58, S. I. 44/46 (Zd. Nejedlý). Nový překlad Pujmanův vyd. Orbis 1937. Rozbor Faminynův vyšel již v Procházkové Daliboru II. 131 a d. Významnější novější články M. Očadlík (Klíč I. 225/29), Al. Vaulin v LHM.-T. XII. 112/13 (o nové ruské literatuře) a XIII. 45/47 (Poděbrad), Ant. Novotný (v časop. Smetana, red. A. Rektorys, I. 1936/37, 82/84.)

© **Mustakov, Janko S.**, první bulh. hud. organisátor a skladatel, * 1844, Trěvna, † 23. XII. (st.) 1880, Svištov. Ve svém rodišti byl žákem obrozenského spisov. P. L. Slavejkova, k jehož doporučení se stal 1862 ve Svištově učít. a kostelním zpěvákem. Odešel brzy za hud. studii do Bukurešti, vrátil se do Svištova 1866, zavedl vyuč. not a soustředil kolem sebe sbor, kolem 1868 již čtyřhl., 1870 t. malý ork., jenž hrál v divadle. Po osvobození Svištova 1877 přešli jeho žáci zprvu ke sboru, jenž se utvořil z ruských vojáků, ale brzy se dostalo M-u dosti učinění a jeho sbor dodal potom lesku významným polit. událostem osvobozené země. Těleso trvá posud. M. se stal školním inspektorem, ale ochuravěl námahami služebních cest a zemřel. Je t. prvním bulh. skladatelem, 1870 složil *Opělo to na Isusa Christa*, vedle toho několik sborů vlasteneckých. [O něm St. K. Brašovanov, Rodna pěseň V. 1932, 3/4. N. Mustakov v deníku Mir XLIV. ze 26. II. 1938 (o sboru na oslavu ruského cara). J. V. Nikolov: Pärvijat bälg. pěvčeski chor (1925, vzpomínky).] G. B.-J.

© **Mustel** (müstel), **Victor**, franc. nástrojař, 1815/90. Založil si 1853 v Paříži továrnu na harmonia, sestrojil t. klavír s kovovými tyčemi místo strun. Jeho syn a nástupce **Auguste M.** (1842/1919) zdokonalil otcův vynález v *celestu* (v. PHS. I.), již si dal patentovat 1868 (tak!). Po něm vedl závod **Alphonse M.** († 1936).

© **Muszyńska** (-šyň-), **Leokadja**, v. *Wojciechowska*, L.

© **Muzicescu** (-česku), **Gavrila**, významný rum. sklad. a zejména sborm., * 1847, Ismail, † 1903, Jaşsi. Působil v Ismailu, Petrohradě a zvl. v Jaşsech. Vedl velmi dobrý metropolitní sbor. Mše na ruské motivy, rozšířené skladby chrámové vůbec, sborové

úpravy lidových písní. [Životopis M. Poslušnicu (1925).]

* **Muzika, Josef**, čes. houslista, * 24. V. 1894, Plavy u Tanvaldu (Plaw bei Tannwald). Hru na housle stud. u Lad. Malého v Brně (1906/08) a u Ot. Ševčíka v Písku a ve Vídni (Wien, 1908/13). Byl houslistou Ziminovy opery v Moskvě, 1915/18 prof. carské kons. v Samaře. R. 1918/20 sloužil v čl. legiích a zároveň koncertoval v Rusku, Sibiři i v Americe, propaguje úspěšně českou hudbu. Po návratu do vlasti konal koncerty v českých městech a v Německu, od 1927 byl konc. mistrem symfonického ork. v Karlových Varech (Karlsbad). Při oslavě 75. a 80. narozenin Ševčíkových byl vybrán za sólistu oslavných koncertů. Od 1930 prof. vyšších houslových kursů na krakovské kons. a sólista v polských městech (Varšava, Krakov a j.). Od 1936 prof. brněnské kons. B. Š.

* **Muzikant, Alois**, t. Aloiz Vladislav Francovič, čes. violonc. a skladatel, * 1. VII. 1860, Praha-Vyšehrad, † v Rusku po 1898 (podle některých teprve 1917). Stud. pražskou kons., byl učít. violonc. v Kijevě, 1886 na kons. ve Varšavě, 1892 v Oděse, 1898 sólistou opery v Petrohradě, od podz. t. r. prof. tamní kons. Napsal sonátu pro violonc. a klav., 2 koncerty pro violonc., klavír. trio, skl. klavírní (něco v Č.H. XVI., Zlatá Praha IX.), housl. (Č.H. XIX.), písně (Č.H. XVI./XVII. a j. [Srb-Debrnov: Slovník.] B. Š.

* **Muž, Stanislav**, český barytonista, * 5. XI. 1896, Manětín. Stud. v operní šk. Pivodově v Praze a u lipského prof. Reineckeho. Operní dráhu počal v Moravské Ostravě (1921/23), působil u divadla v Plzni (1923 až 1924), Brně (1924/25), znovu v Mor. Ostravě (1925/28), od 1929 u pražského N.D. Jeho lahodný hlas spojuje zřetelnost zpívaného slova se slohovým podáním. Z předních úloh vytvořil zvl. Přemysla v *Libuši*, Vladislava v *Daliboru* a jiné postavy Smetanových oper. Vynikl také v hrdinném oboru oper Wagnerových, Bizetových a Verdiových. [Přemyslova arie O, vy lípy! nahrána na desku His master's voice. Datum narození farní úř. v Manětíně.] Zb.

* **Mužik, Josef**, napsal několik dětských písní a úprav lidových písní pro jeden až tři hlasy. Vyšly od r. 1933 v časop. *Radost (Skřivánek)*, *Lípa (Veverka)*, 3 hl. děts. sb.) a j. [Věstník pěvec. a hud. XXXVII. 111, XXXVIII. 23 a 55, XXXIX. 39, 55/56 a 68.] B. Š.

* **Mužik, Václav**, čes. kap., * 8. XI. 1903, Praha-Vršovice. Hudbě se učil zvl. u violonc. Václava Kefurta, konc. mistra České Filh. R. 1932 založil *Mužikovo salonní kvarteto* (I. housle Karel Šroubek, II. housle Jos. Zavadil, violonc. Václav M.

[Díl] II. [Sv. 2.]

54F7576

5873/4i.

Urb. II část osobní ept. 152-K.

Laban-Leonova

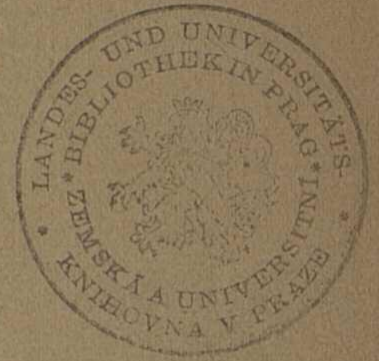
377 hesel, 36 odkazů

ÚNOR 1938

**Pazdírkův
hudební
slovník
naučný**

SEŠIT **20**

Celého díla
sešit **32**

2.

L-Musik

II. ČÁST OSOBNÍ

REDAKTOŘI

**PROF. GR. ČERNUŠÁK
PROF. VLAD. HELFERT**

1938 NAKLADATEL
OLDŘICH PAZDÍREK
BRNO, ČESKÁ ULICE ČÍSLO 32

*celo...
Díl...*

Kč 8.-

Doplňky a opravy.

Bastař , Jindřich, † 1. XII. 1937, Praha.	Hadley , Henry Kimball, † 20. IX. 1937, Nový York.
Breitenbacher , Antonín, † 8. VIII. 1937, Kroměříž.	Hadow , Sir William Henry, přesné datum smrti je 8. IV. 1937.
Cobbett , Walter, přesné datum smrti je 22. I. 1937.	Havránek , Oldřich, † 12. VIII. 1937, Moskva.
Czadek , Theophil, † 12. V. 1936, Praha.	Hoffmann , Baptist, † 5. VII. 1937, Bad Kissingen.
Davidov , Karl Jul., 3. ř. shora, místo 71 čti 17.	Hradil , Antonín, † 18. VIII. 1937, Mor. Ostrava-Vítkovice.
Dieren , Bernard van, † 24. IV. 1936, Londýn.	Chmelíček , Jan, místo © čti *.
Gerhardt , Ferdinand 1), † 24. IX. 1937, Liberec.	Chochlov , Pavel Akinf., † 1919.
Gershwin , George, † 11. VII. 1937, Hollywood.	Jeřábek , Luboš, † 7. VIII. 1937, Černošice (u Prahy).
Glen , Alfred Edm., † 1922.	Kertzinger , Augustin, 2. ř., místo * čti †.
Gronostay , Walter, † 10. X. 1937, Berlín.	Kletzki , Paul, heslo patří až za <i>Klepš</i> , Karel.

Dodatky k autorským šifráům.

Č. G. - PhDr. Čeněk Gardavský, Brno; **-ek** - PhDr. Jan Racek, kustos Hudebního archivu Zemského musea v Brně; **F. Z.** - PhDr. Frant. Zagiba, profesor v Bratislavě; **Zb.** - PhDr. Anna Zbořilová, úřednice Národní a univ. knihovny v Praze.

Sešit 21. bude vypraven 15. dubna 1938.

NÁRODNÍ KNIHOVNA

1001419228

KLAVÍR NA 2 RUCE

- Č. 48 **Beethoven L. v.:** op. 14 č. 1 Kě
Sonata E-dur (rev. Dr. L. Kundera)
- Č. 12. **Beethoven L. v.:** op. 14, č. 2.
Sonata G-dur (rev. Dr. L. Kundera) 8.—
- Č. 77. **Beethoven L. v.:** Sonatina G-dur
(rev. Dr. L. Kundera) 6.—
- Č. 14. **Beethoven L. v.:** op. 33, Baga-
telly (rev. Dr. L. Kundera) . . . 10.—
- Č. 73 **Beran Jos.:** Polka A-dur . . . 4.50
- Č. 78 **Benda Jiří:** Klavírní koncert g-
moll (v tisku) 6.—
- Č. 7 **Čajkovskij P.:** op. 39, Album
pro mládež (rev. V. Kaprál) . . . 8.—
- Č. 17 **Heider R.:** Drobnosti, seš. I. . . 9.—
- Č. 18 **Heider R.:** Drobnosti, seš. II. 12.—
- Č. 40 **Heider R.:** Až stromek zazáří 4.50
- Č. 41 **Heider R.:** Vánoční vidiny . . 4.50
- Č. 42 **Heider R.:** Vánoční znělka . . 4.50
- Č. 34 **Hrušková H.:** Skladbičky pro
děti 6.—
- Č. 39 **Chlubna O.:** Sonatina 6.—
- Č. 49 **Chlubna O.:** Tři preludia
- Č. 4 **Kohout J.:** Petite suite 12.—
- Č. 1 **Moravští skladatelé mládeži,**
drobné skladby: Janáček, Vach,
Černík, Kvapil, Suchý, Kunc, Pal-
kovský, Konvalinka, Goldbach, Pe-
trželka, Haas, Kaprál, Schaefer, Ko-
hout, Kaprálová 15.—
- Č. 46 **Mozart W. A.:** Uspávání Ježíš-
ka (Blatný) 4.50
- Č. 16 **Rozehnal O.:** První květy 5.—
- Č. 2 **Schaefer Th.:** Sonatina 12.—
- Č. 29 **Schumann R.:** op. 68, Album
pro mládež (rev. V. Kaprál) . . . 12.—
- Č. 47 **Úvod do sonatin (Vl. Polívka)** 12.—

HOUSLE

- Č. 20 **Wohlfahrt op. 45-I, — Nopp:**
30 studií pro housle solo 9.—
doprovod II. houslí 17.—

HOUSLE A KLAVÍR

- Č. 33 **Krawc B.:** U kolébky - Fej . . . 10.—
- Č. 36 **Martinů B.:** Intermezzo 18.—
- Č. 37 **Martinů B.:** Sonatina 20.—
- Č. 38 **Procházka J.:** op. 76, č. 1,
Serenata 8.—
- Č. 6 **Ptašínský J.:** Taneček 10.—
(doprovod žákovského orchestru) . 25.—

VARHANY

- Č. 13 **Černohorský B.:** Varhanní sklad-
by (MAB 3) 28.—

ZPĚV A KLAVÍR

- Č. 3 **Kaprál V.:** Uspávaní 15.—
- Č. 30 **Kunc J.:** Tři písně 12.—
- Č. 32 **Blažek Z.:** V zamyšlení 12.—
- Č. 45 **Strauss J.:** Na krásném modrém
Dunaji (s čes. textem) 10.—
- Č. 72 **Strauss J.:** Hlasy jara (s čes.
textem) 12.—

* označené sbory jsou ze sbírky **Sborový archiv**, kterou rediguje známý odborník prof. **V. Steinman**. Publikace, u nichž nejsou vyznačeny ceny, jsou v tisku a vyjdou v brzkou.

DVOJZPĚVY

- Č. 50 **Krawc B.:** 6 lužicko-srbských
dvojzpěvů s prův. klavíru 26.—

DĚTSKÉ SBORY

- Č. 11 ***Konvalinka K.:** op. 36, Veselé
dětské sbory, part. 4.—
hlasy po —.80
- Č. 19 **Lýsek F.:** Pomněnky, sbory jis-
tebnických zpěváčků, part. 12.—
hlasy po 3.—

ŽENSKÉ SBORY

- Č. 21 ***Blažek Zd.:** Mamince, part. . . 6.—
hlasy po 1.—
- Č. 9 ***Smetana B.:** Tři ženské sbory,
part. 4.—
hlasy po —.80

MUŽSKÉ SBORY

- Č. 10 ***Axman E.:** Prosinec, part. . . 4.—
hlasy po —.80
- Č. 31 **Blažek Zd.:** op. 7. Tři mužské
sbory, part 12.—
- Č. 26 ***Konvalinka K.:** Števa, part. . . 8.—
- Č. 24 ***Slavík K.:** Má otčino — Ráno
na Řípu, part. Kě 6.—, hlasy po . . 1.—
- Č. 25 ***Zvonař J. L.:** Ranní záře —
part. 6.—
hlasy po 1.—
- Č. 23 ***Vogl F.:** Půda vlastenecká,
part. Kě 6.—, hlasy po 1.—
- Č. 8 ***Janáček L.:** Ohlas písní národ-
ních, part. Kě 4.—, hlasy po —.80

SMÍŠENÉ SBORY

- Č. 22 ***Polívka V.:** Jihočeské písně I.,
part. Kě 8.—, hlasy po 1.—
- Č. 27 **Procházka J.:** Serenada melan-
chol. - Z jara, part. Kě 8.—, hlasy po 1.—
- Č. 15 **Wünsch R.:** Jihoslovanská
hymna a 10 chorvatských písní,
part. Kě 12.—, hlasy po 2.—

ORCHESTR

- Č. 35 **Vitavský O.:** Jednou, až zbude
ti jen písnička (v jednom svazku:
jazzová, salonní, smyčcová, decho-
vá hudba) 12.—

TEORIE

- Č. 5 **Wünsch R.:** Základy nauky o
harmonii v úlohách 30.—
- Č. 43 **Česká musikologie 1938**
- Č. 44 **Dr. V. Blažek:** Mozart: pobyt
v Praze a čeští skladatelé jeho doby 12.—
- Č. 51 **M. Očadlík:** Mozartův Don
Juan, rozbor 7.—
- Č. 52 **Ph. Spitta:** Bach: Umění fugy,
rozbor 3.50
- Č. 53 **J. Plavec:** Škroup: Dráteník,
rozbor 3.50
- Č. 54 **F. Pala:** Foerster: Eva, rozbor 3.50

U všech knihkupců neb přímo v nakladatelství

Nová významná publikace hudební vyjde v únoru 1938

MUSIKOLOGIE

HUDEBNĚ-VĚDECKÁ ROČENKA

ZA REDAKCE UNIV. PROF. DRA VLAD. HELFERTA

A SPOLUREDAKCE DRA L. KUNDERY, DRA J. RAGKA A DRA K. VETTERLA.

Čeští hudební badatelé nemají dosud možnosti, aby výsledek své práce mohli soustavně uveřejňovat. MUSIKOLOGIE hodlá proto soustřediti všechnu českou badatelskou práci o hudbě umělé i lidové, hudebních dějinách a estetice, jakož i všech příbuzných oborech a bude vycházeti z a tím v ročních lhůtách. Především bude velmi cenným a všeobecně vítaným doplňkem pro všechny odběratele Pazdírkova HUDEBNÍHO SLOVNÍKU a kritické edice starší české hudby — *Musica antiqua bohemica*.

Prvá část MUSIKOLOGIE obsahuje tyto studie a články:

- Vlad. HELFERT: Periodisace dějin hudby.
K. VETTERL: K sociologii hudebního rozhlasu.
Jan RACEK: Inventář hudebnin tovačovského zámku z konce XVII. stol.
Rob. SMETANA: Ústní lidové podání melodie.
Jar. UŠÁK: Brněnské varhany Jana Výmoly z roku 1763.
Jos. ŽÁK: Příspěvek k objekt. zjištění jakosti hudebních nástrojů.
Ant. VAŠÍČEK: Akustičnost hudebních síní.

V druhé části, jež přinese dosud naprosto neznámé dokumenty z naší a cizí hudební historie, budou uveřejněny tyto práce:

- Vlad. HELFERT: Dosud neznámý dopis Raniera Calsabigiho.
Jindř. KVĚT: Neznámý Bellův program symf. básně „Osud a ideál“.
L. FIRKUŠNÝ: Dopisy L. Janáčka z archivu družstva Nár. divadla v Brně.

Mimo to budou podány v tomto svazku podrobné zprávy o stavu našich hudebních sbírek, organizaci čsl. hudebního archivnictví, referáty o důležitých publikacích hudebně-vědeckých a podrobný bibliografický soupis všech čsl. hudebních novinek. — CENA asi Kč 25.—

KNIHOVNA HUDEBNÍCH ROZBORŮ

Populární sbírka pro návštěvníky oper, koncertů a pro posluchače rozhlasu.

Rediguje ARTUŠ REKTORYS.

ÚČEL SBÍRKY. Přístupným a snadno srozumitelným slohem podané:

- rozbory starších závažných děl světové a hlavně české tvorby;
- rozbory závažných děl současných skladatelů (program bude zde vždy aktuální, tak jak jej v každém roce přinese koncertní sezona a rozhlas);
- výklady závažných oper českých i cizích;
- pojednání všeobecného rázu, směřující k hlubšímu a lepšímu chápání děl, jež k posluchačově uchu doléhají s koncertního podia, s jeviště nebo z rozhlasu.

POČÁTEČNÍ PROGRAM přinese rozbory těchto děl, jež budou v této sezoně provozována:

Dosud vyšlo:

Č. 1/2. Mozart: DON JUAN (M. Očadlík) Kč 7.—

Č. 3. Bach: UMĚNÍ FUGY (Ph. Spitta) Kč 3.50.

Č. 4. Škroup: DRÁTENÍK (J. Plavec) Kč 3.50.

Č. 5. Foerster: EVA (Fr. Pala) Kč 3.50.

Č. 6. Milhaud: KOLUMBUS (M. Očadlík) Kč 3.50.

Připravuje se:

Smetana: MÁ VLAST.

Fibich: HIPPODAMIE (J. Bartoš).

Dvořák: Z NOVÉHO SVĚTA.

Ostrčil: KUNÁLOVY OČI (J. Bartoš).

Suk: ASRAEL (K. B. Jirák).

Janáček: Z MRTVÉHO DOMU (O. Jeremiáš).

Janáček: LIŠKA BYSTROUŠKA.

Janáček: KÁŤA KABANOVÁ.

Janáček: VĚC MAKROPULOS.

Janáček: JEJÍ PASTORKYNĚ (Fr. Pala).

Smetana: ČESKÉ TANČE.

Martinů: JULIETTE ČILI SNÁŘ.

Suk: ZRÁNÍ.

SLOVENSKÁ OPERA OD J. L. BELLY AŽ PO NAŠE DNY (Ivan Ballo).

KNIHOVNA HUDEBNÍCH ROZBORŮ vychází pravidelně v 16stránkových ukončených sešitech. — CENA jednotlivých sešitů Kč 3.50.

V PŘEDPLACENÍ stojí sešit 3 Kč. Předplácí se: na 5 seš. 15.—, 10 seš. 30.—, 20 seš. 60.— Kč.

Přihlášky přijímá každé knihkupectví neb přímo nakladatelství

OLDŘ. PAZDÍREK, Brno, Česká 32 - MELANTRICH, Praha II, Václ. nám. 42

Výhoda novinové sazby přiznána výnosem ředitelství pošt a telegrafů v Brně, čís. 12.596/VI. — 33.

Dohlédací poštovní úřad Brno 2. — Občanská tiskárna v Brně.

Leontovyč–Ludwig

311 hesel, 56 odkazů

DUBEN 1938

**Pazdírkův
hudební
slovník
naučný**

SEŠIT **21**

Celého díla
sešit **33**

II. ČÁST OSOBNÍ

REDAKTOŘI

PROF. GR. ČERNUŠÁK

PROF. VLAD. HELFERT

V BRNĚ dne 15. dubna 1938

1938 NAKLADATEL

OLDŘICH PAZDÍREK

BRNO, ČESKÁ ULICE ČÍSLO 32

Kč 8.-

Doplňky a opravy.

Adler, Friedrich, † 2. II. 1938,
Praha.

[d'] Annunzio, Gabriele, † 1. III.
1938, Gardone.

Imhofer, Richard, † 22. IX. 1937,
Praha.

Lantner, Bohuslav Jiří, † 8. III.
1938, Praha.

Sešit 22. bude vypraven 15. června 1938.

Dlouho rozebrané sbírky národních písní opět přístupné!

K. J. Erbena

PÍSNĚ A ŘÍKADLA

K 200.— • Podle původní úpravy J. P. MICH. MARTINOVSKÉHO pro zpěv a klavír (velmi snadná stylisace klavírního průvodu) připravil k novému vydání skladatel, člen České akademie věd a umění a vynikající znalec lidové písně JINDŘICH JINDŘICH.

František Sušil

Moravské národ. písně

SUBSKRIPČNÍ PŘEDPRODEJ za subskripční cenu 170 K za brožovaný, 200 K za vázaný výtisk pro odběratele, kteří se přihlásí k odběru díla ještě než vyjde. Odběratelům později se přihlásivším nelze tuto cenu zaručit. Kniha vyjde v červnu 1940 • Nové kritické vydání této sbírky nebude toliko zpěvníkem, ale monumentálním oslavným sborníkem našeho lidového umění • Na více než 600 stranách velkého kvartového formátu bude otištěno přes 2000 lidových písní moravských a přes 1850 nápěvů vřaděných do textu. Četné obrazové přílohy černé i barevné zpestří a přiblíží tuto milou knihu; budou tu nejen reprodukce prací našich význačných umělců, ale také ukázky výtvarného projevu lidového • Toto nové kritické vydání Sušilovy sbírky sestavili, studii o Sušilově díle, rejstříkem lokalit, soupisem sbírek a jinými drobnými pomůckami doplnili **dr Robert Smetana** a **dr Bedřich Václavek**; úpravu, vazbu a uspořádání výtvarné části provede **Antonín Strnadel**.

B. Václavek a Rob. Smetana

Český národní zpěvník

ZPĚV ČESKÉ SPOLEČNOSTI V 19. STOL. - 204 společenských písní, nejčastěji zpívaných, uvedených s notami i texty, s poučením o tom, jak vznikaly české písně. Brož. 80 K, váz. 110 K.

PŘIHLÁŠKY PŘIJÍMÁ HUDEBNÍ NAKLADATELSTVÍ

Oldřich Pazdírek v Brně, Česká 32

Wünsch R.: ZDRAVICE - pro smíšený sbor, part. K 6.—

Dr. Boh. Štědroň: STARÉ ČESKÉ PÍSNĚ K 4.50

v původním znění s dějepisnými poznámkami (Hospodine, pomiluj ny - Svatý Václave - Ktož jsú boží bojovníci - Otče náš - Povstaň, povstaň - Na Moravu atd.)

Říha Ol.: DROBNĚ KRESBY - pro 3. st. vyuč., klav. 2 ruč. K 12.—

CHOPINOVO LENTO K 7.50

etuda op. 10 číslo 3 - zlehčená ŠTĚPÁNEM HLÍNOU - klavír 2 ruč.

V tisku:

Frant. Schäfer: 16 ETUD - pro klavír 2 ruč.

Frant. Schäfer: PRAELUDIA - pro klavír 2 ruč.

PŘÁTELŮM MORAVSKÉHO HORÁCKA A MILOVNÍKŮM NÁRODNÍCH LIDOVÝCH PÍSNÍ CHYSTÁME VYDÁNÍ SBÍRKY

HORÁCKÉ PÍSNĚ

zpracované známým skladatelem a vynikajícím znalcem lidové písně

KARLEM KONVALINKOU, pro střední hlas a klavír,

JEŽ OBSÁHNOU 30 NEJKRÁSNEJŠÍCH LID. ZPĚVŮ ZE VŠECH KRAJŮ MORAV. HORÁCKA

Tímto dílem se zařadí naše moravské Horácko mezi ostatní kraje Čech a Moravy, které mají již sebrány i vydány lidové písně a čestně se uplatní v naší bohaté české písňové tvorbě. Dílo, jež bude vyzdobeno vícebarevnou obálkou VLADIMÍRA URBÁNKA, vyjde za předpokladu dostatečné subskripční účasti v létě 1940 • **Cena v subskripci platné do 25. června 1940 K 50.—** • **Po uplynutí této lhůty bude cena sbírky K 60.—**

NA SKLADĚ U VŠECH KNIHKUPCŮ!

OL. PAZDÍREK, BRNO, Česká ul. čis. 32

Ludwig – Mara

271 hesel, 50 odkazů

ČERVEN 1938

SEŠIT 22

**Celého díla
sešit 34**

**Pazdírkův
hudební
slovník
naučný**

II. ČÁST OSOBNÍ

REDAKTOŘI

PROF. GR. ČERNUŠÁK

PROF. VLAD. HELFERT

V BRNĚ dne 15. června 1938

1938 NAKLADATEL

OLDŘICH PAZDÍREK

BRNO, ČESKÁ ULICE ČÍSLO 32

Kč 8.-

Doplňky a opravy.

Bie, Oscar, † koncem IV. 1938, Berlín.
Brožík, Emanuel, † 28. XII. 1936,
Praha.

Hansik, Alexander, † 5. III. 1938,
Praha.
Konárek, Václav, † 27. IX. 1937, Praha

Sešit 23. bude vypraven 15. září 1938.

V Edici Klubu Moravských Skladatelů

vyjde v brzkú:

České a moravské tance

k 20letému výročí republiky čsl.

pro klavír 2 r.

Cena asi 20 Kč

(V. Kaprál: Sedlcký, K. Konvalinka: Skočná, Jos.
Kohout: Furiant, Jar. Kvapil: Polka, VI. Polívka:
Dupák, Fr. Suchý: Sousedská, M. Vignati: Odzemek)

FERD. VACH:

Cena asi 15 Kč

Dvě balady pro housle s klavírem

U všech knihkupců neb v nakladatelství

Oldřich Pazdírek, Brno, Česká ulice 32

LEOŠ JANÁČEK,

OBRAZ ŽIVOTNIHO A UMĚLECKÉHO BOJE — I. V POUTECH TRADICE

Obsah I. části:

právě vyšla!

1. kapitola RODOVÉ KOŘENY

Jsou sledovány rodové rysy, význačné pro L. Janáčka, pokud se projeví v jeho rodě, jež autor stopuje od 17. století. Zde zvláště propracované portréty Janáčkovy dědy Jiříka, rektora v Albrechticích, a otce Janáčkovy, rektora v Hukvaldech.

2. kapitola ZAČÁTKY

Janáček ve fundaci starobrněnského kláštera a na učitelském ústavě. Studia v Praze u Skuherského s oceněním Janáčkových úloh, pracovaných u Skuherského. Janáčková estetická a teoretická studia (Durdík). Studia v Lipsku a ve Vídni. Zde zcela nové poznatky o skladatelském vývoji Janáčkově a jeho osobnosti na základě obsáhlé korespondence Janáčkovy s jeho pozdější chotí.

3. kapitola DO ŽIVOTA

Janáček zástupcem Křížkovského na starobrněnském kúru, sbormistrem ve Svatopluku a v Besedě brněnské. Ocenění reformátorských snah L. Janáčka v tehdejší české Brně. Styky s Vesnou a Zorou. Vztah Janáčkův k českému divadlu v Brně. Jeho spisovatelská činnost.

4. kapitola SKLADBY

Kritické ocenění tehdejšího skladatelského vývoje Janáčkovy na základě jeho tvorby sborové a nástrojové. Historie a rozbor jeho první opery Šárky. Hojnost notových příkladů činí tyto partie zároveň vítanými rozbory a úvody do probraných skladeb.

Z posudků:

LIDOVÉ NOVINY: ... základní kámen pomníku literárního... úžasná práce heuristická podpirá bezpečně každé slovo... látka je zvládnuta suverénně...

VENKOV: ... vyvrcholení veškerých dosavadních literárních prací o uměleckém zjevu mistrově...

MORAVSKÝ VEČERNÍK: Monumentální biografie... nejzávažnější dílo Helfertovo... přísná, přísně logická a kritická metodičnost díla... a při tom se čte jako poutavý román atd., atd.

Cena brožovaného díla K 64.—

V původní celoplátěné vazbě K 86.—

Těž na měsíční splátky po K 20.—

U všech knihkupců neb přímo v nakladatelství

OLDŘICH PAZDÍREK V BRNĚ, ČESKÁ UL. 32.

KNIHOVNA HUDEBNÍKA

Cena

	brož.	váz.
	K	K
BACH J. S.: Anna Magd. Bach: Malá kronika J. S. Bacha	26.—	41.—
BEETHOVEN: L. v. Beethoven: Dopisy , myšlenky, vzpomínky (přeložil P. Eisner)	40.50	—
O. Janetschek: Titan , román ze života Beethovenova	22.—	34.—
Em. Ludwig: Tři titáni (Michelangelo, Rembrandt, Beethoven)	60.—	75.—
R. Wagner: Pout za Beethovenem	kart.	2.—
ČAJKOVSKÝ: Nina Berberová: Čajkovskij	32.—	47.—
Mann Klaus: Patetická symfonie , román ze života Čajkovského	22.—	32.—
DESTINNOVÁ: Rektorys Art.: Ema Destinnová. Životopis	32.—	—
DVOŘÁK: Šourek Ot.: Život a dílo Ant. Dvořáka , 4 díly	234.—	300.—
Antonín Dvořák ve vzpomínkách a dopisech	30.—	40.—
FIBICH: Nejedlý Zd.: Zd. Fibicha milostný deník	40.—	60.—
FOERSTER: Nejedlý Zd.: J. B. Foerster (1910)	18.40	—
Foerster J. B.: Poutníkovy cesty , díl I. rozebr., díl II. jeho paměti	30.—	40.—
CHOPIN: Pourtalès, Guy de: Chopin	25.—	40.—
JANÁČEK: Brod M.: Leoš Janáček	6.—	—
Firkušný L.: L. Janáček kritikem brněnské opery	18.—	—
Racek Jan: Z duševní dílny Leoše Janáčka	4.50	—
Helfert Vlad.: Leoš Janáček, část I., „V poutech tradice“	64.—	86.—
Janáčkův sborník I. Hudebních rozhledů	9.—	—
Janáčkův sborník II. Hudebních rozhledů	5.—	—
Dopisy L. Janáčka Artuši Rektorysovi	20.—	—
LISZT: Pourtalès: Liszt , román jeho života a díla	28.—	40.—
MOZART: Čečetka J. F.: Mozart. Román genia ve 2 dílech	60.—	80.—
Janetschek Otto: Mozart	25.—	37.—
Meissner: Mozart v Praze	kart.	2.—
Möricke Ed.: Mozartova cesta do Prahy	4.—	16.—
SMETANA: Helfert Vl.: Pohled na Bedřicha Smetanu	7.—	—
Bartoš Fr.: Smetana ve vzpomínkách a dopisech	32.—	42.—
Nejedlý Z.: B. Smetana. České dějiny nové doby v životop. nár. genia. Díl I. Doma (stran 452)	75.—	100.—
Díl II. Na studiích (stran 466)	85.—	110.—
Díl III. Praha (stran 516)	120.—	145.—
Díl IV. Ve společnosti (stran 397)	100.—	125.—
Nejedlý Zd.: B. Smetana. Knihovna Zlatoroh	kart.	12.—
Prášek J. V.: Katinka Smetanová. List rodinné kroniky	16.—	—
Smetana B.: Dopisy	kart.	5.—
Žemla Jos.: Z mistrova odkazu. Povídky z oper B. Smetany pro mládež	19.—	—
STRAVINSKIJ: Kronika mého života	35.—	47.—
SUK: B. Vomáčka: Nástin života a díla Jos. Suka	5.40	—
Dítě českého muzikantství , sborník, snižená cena	12.—	—
ŠALJAPIN: Můj život	60.—	75.—

NA SKLADĚ

Dle ujednání i na měsíční splátky!

OLDŘICH PAZDÍREK, hudební nakladatel, **BRNO, ČESKÁ 32.**

Mara – Měhul

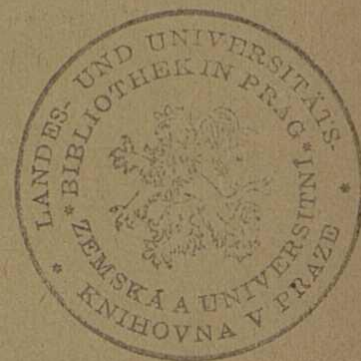
305 hesel, 56 odkazů

ZÁŘÍ 1938

**Pazdírkův
hudební
slovník
naučný**

SEŠIT 23

**Celého díla
sešit 35**

II. ČÁST OSOBNÍ

REDAKTOŘI

PROF. GR. ČERNUŠÁK

PROF. VLAD. HELFERT

V BRNĚ dne 15. září 1938

1938 NAKLADATEL

OLDŘICH PAZDÍREK

BRNO, ČESKÁ ULICE ČÍSLO 32

Kč 8.-

Doplňky a opravy.

Asthon, Algernon, přesné datum smrti 10. IV. 1937.

Bartholoni, Jean, † 30. VII. 1937, Neuilly-sur-Seine.

Bradáč, Jaroslav, † 29. V. 1938, Přeštice.

Brugnoli, Attilio, † 10. VII. 1937, Bolzano.

Cobbet, Walter Wilson, přesné datum smrti 22. I. 1937.

Čurković, don Mijo, † 23. IX. 1936, Arbanasi.

De Boeck, Auguste, † 9. X. 1937, Merchtem.

Déményi, Desiderius, správně *Deményi*, † 9. XI. 1937, Pešť.

Djordjević, Vladimír, † 23. VI. 1938, Bělehrad.

Ferretti, don Paolo, † 23. V. 1938, Pešť.

Finke, Romeo, † 10. VII. 1938, Unterach (Horní Rakousy).

Formánek, Jarda, † 28. VI. 1938, Praha.

Gervais, Artur, † 23. VI. 1937, Bakar.

Herold, Vilhelm, † 15. XII. 1937, Kodaň.

Hughes, Herbert, † 2. V. 1937, Brighton.

Kraus, Felix von, † 30. X. 1937, Mnichov.

Krebs, Carl, přesné datum smrti 9. II. 1937.

Küchler, Ferdinand, † 24. X. 1937, Lipsko.

Lewicki, Ernst, přesné datum smrti 28. X. 1937.

Magri, Pietro, † 24. VII. 1937, Oropa.

Machek, } zařad za Machaut.

Machek, A. E., }

Sešit 24. bude vypraven 15. listopadu 1938.

Právě vyšlo:

JAN RACEK:

Slohové problémy italské monodie

Příspěvek k dějinám jednohlasé barokní písně. Cena Kč 65.—.

Obraz celkového vývoje italské jednohlasé písně, jak se vytvořil od konce XVI. století až do sklonku XVII. věku. Toto dílo zpracovává bohatý pramenný materiál, získaný na základě několikaletého studia v italských knihovnách a archivech, který dosud nebyl v tomto rozsahu a celistvosti otištěn. Je to přípravná studie k dalšímu probádání barokní vokální tvorby, jak se vyvinula v XVII. století v našich zemích, neboť v této době byla úzká spojitost mezi vývojovými předpoklady italské a české hudby.

Poněvadž v této práci jest zároveň sledován slohový rozvoj kantáty, oratoria a opery, jest tato monografie také důležitým příspěvkem k dějinám evropské hudby z tohoto slohového období.

Text je doplněn 31 stranami dosud neotisknutých úplných skladeb a přechetnými notovými příklady v textu. — Rozsah publikace 234 stran formátu tohoto slovníku.

V KNIHOVNĚ HUDEB. ROZBORŮ

dosud vyšlo:

Č. 1.—2. **DON JUAN** — Mozart (Očadlík).

Č. 3. **UMĚNÍ FUGY** — Bach (Ph. Spitta).

Č. 4. **DRÁTENÍK** — Škroup (Plavec).

Č. 5. **EVA** — Foerster (Fr. Pala).

Č. 6. **NÁMLUVY PELOPOVY** — Fibich (Jos. Bartoš).

Č. 7. **KOLUMBUS** — Milhaud (M. Očadlík).

Č. 8. **KLAVÍR V MODERNÍ HUDBĚ** (Dr. V. Holzknacht).

Č. 9.—10. **JEJÍ PASTORKYNĚ** — Janáček (Fr. Pala).

Č. 11. **KITĚŽ** — Rimskij-Korsakov (M. Očadlík).

Č. 12.—13. **ČERTOVA STĚNA** — Smetana (M. Očadlík).

Č. 14. **ČAROSTŘelec** — Weber (Jos. Plavec).

Č. 15. **ČESKÁ PÍSEŇ LIDOVÁ** — Jos. Černík.

Č. 16.—17. **DALIBOR** Smetana (M. Očadlík).

Cena jednotlivých sešitů Kč 3.50

V PŘEDPLACENÍ STOJÍ JEDEN SEŠIT Kč 3.—

Předplácí se: na 5 sešitů Kč 15.—

na 10 sešitů Kč 30.—

na 20 sešitů Kč 60.—

Vychází dvakrát měsíčně.

Novinky

Další cenné a pro vyučování klavíru nezbytné hudebniny v českém vydání:

HELLER-KAPRÁL

ALBUM

16 nejoblíbenějších a pedagogicky nejcennějších Hellerových etud v osvědčené úpravě prof. Václ. Kaprála. Přílehlavý slovní doprovod Jindř. Rohlíkové.

Výtečná hudebnina pro III. stupeň klav. hry dle Postupu prof. R. Kurzové jako náhrada velmi používaného alba Heller-Klee.

Cena pouze Kč 13·50.

DUVERNOY, op. 176

ZÁKLADNÍ STUDIE

Osvědčená a mnoho používaná sbírka etud pro III. stupeň vyučování v úpravě prof. Václ. Kaprála.

Cena Kč 8·50.

VLADIMÍR POLÍVKA

ÚVOD DO SONATIN

Klasický výběr skladeb, jež tvoří přípravu ke hře sonatin. Jest neobyčejně významná svým pedagogickým obsahem. Líbivé melodie všude převládají. **Nejlepší česká náhrada různých „SONATINENVORSTUFE“.**

Cena Kč 12·—.

DVOŘÁK

VE VZPOMÍNKÁCH A DOPISECH • Vybral OT. ŠOUREK.

Brož. Kč 30·-, váz. Kč 40·- • V jednom týdnu 2 vydání! • U všech knihkupců!

Novinka

K uctění památky T. G. M. v den 14. IX. 1938

vydali jsme melodrama

RUDOLF WÜNSCH:

V DEN POHŘBU

na slova Jindř. Rohlíkové

Cena Kč 10.—.

K Janáčkovým oslavám

JANÁČKŮV SBORNÍK č. 1 Hudebních rozhledů	Kč 9.—
JANÁČKŮV SBORNÍK č. 2 Hudebních rozborů	Kč 4.50
SĚLAVNOSTNÍ PROMOCE L. JANÁČKA čestným doktorem filosof. fakulty Masarykovy university	Kč 4.—
VLAD. HELFERT: Leoš Janáček. Obraz životního a uměleckého boje. Kniha přinese vylíčení života mistrova a estetický rozbor jeho díla na základě obsáhlého pramenného materiálu a stane se tak jistě základem literatury o Janáčkově. — I. díl vyjde v roce 1938, v r. 1939 další. Žádejte subskr. přihlášku pouze na I. díl.	
L. JANÁČEK: Zápisník zmizelého, pro tenor, alt a 3 ženské hlasy s prův. klavíru	Kč 75.—
kapesní vydání klav. výtahu	Kč 15.—
libreto	Kč 1.50
L. JANÁČEK: Slezské písně pro stř. hlas a klav.	Kč 10.—
L. JANÁČEK: Ohlas národních písní pro mužský sbor (snadno přístupné) partitura	Kč 4.—
hlasy po	Kč 0.80
L. JANÁČEK: Suita pro smyčc. nástroje, partitura	Kč 15.—
jednotlivé hlasy po Kč 3.— neb kompl.	Kč 15.—
L. JANÁČEK: Idyla pro smyčc. nástroje — v tisku. Cena partitury asi	Kč 30.—
hlasů asi	Kč 40.—
L. JANÁČEK: Varhanní skladby	Kč 4.—
PALA: Káťa Kabanová, rozbor	Kč 3.50
PALA: Její pastorkyně, rozbor	Kč 3.50
PALA: Z mrtvého domu	Kč 3.50

Krásná, třibarevná pohlednice dra L. Janáčka dle orig. akad. malíře R. Kundery. Cena Kč 1.—.

U všech knihkupců neb v nakladatelství

Oldřich Pazdírek v Brně, Česká ulice 32.

Vychází 5krát do roka (15. II., 15. IV., 15. VI., 15. IX., 15. XI.). — Občanská tiskárna v Brně.
Dohledací poštovní úřad Brno 2.

Mechetti – Modr

280 hesel, 60 odkazů

ČERVENEC 1939

SEŠIT 24

**Celého díla
sešit 36**

**Pazdírkův
hudební
slovník
naučný**

II. ČÁST OSOBNÍ

REDAKTOŘI

PROF. GR. ČERNUŠÁK

PROF. VLAD. HELFERT

PROF. BOH. ŠTĚDRŮŇ

1939 NAKLADATEL
OLDŘICH PAZDÍREK
BRNO, ČESKÁ ULICE ČÍSLO 32

K 8.-

Upozornění!

Není třeba podrobně odůvodňovat značné opoždění tohoto čísla. Přece však budiž alespoň poukázáno k tomu, že politickými změnami v říjnu 1938 byla velmi podstatně znesnadněna evidence odběratelů, že poklesl jejich počet a že se věc ještě zhoršila dalším vývojem událostí. Těžká doba činí veliké překážky vědecké práci, jež potřebuje nerušeného mezinárodního styku, hospodářské nesnáze ochromují vydavatelskou podnikavost. Redakce i nakladatelství vynasnaží se také ve změněných poměrech zdárně dokončit dílo, připravené s přísnou svědomitostí a uskutečňované — smíme snad říci — s největší obětavostí. Považují to za svou zvláštní a čestnou povinnost tím spíše, poněvadž jde o podnik, jenž je svého druhu jediný v naší literatuře a jehož význam byl svorně uznán veškerou odbornou kritikou. Nemohou ovšem zatím zaručit pravidelné vycházení a spoléhají v té příčině na porozumění české hudební obce a celé kulturní veřejnosti.

Brno, v červnu 1939.

Redakce a nakladatelství PHSN.

Doplňky a opravy.

Arbos, Fernandez, † 22. VI. 1939, San Sebastian.

Baklanov, Georgij Andr., † 6. XII. 1938, Basilej.

Bittner, Julius, † 10. I. 1939, Vídeň.

Čvanová, Alexandra, † 20. V. 1939, Jihlava (automobilové neštěstí).

Emmanuel, Maurice, † 14. XII. 1938, Paříž.

Godowsky, Leopold, † 22. XI. 1938, Nový York.

Heidenreich, Marianne, † 7. V. 1939, Brno.

Kopecký, Vojtěch, † 29. IV. 1939, Praha.

Kosenko, Viktor, † koncem X. 1938, Kijev.

Kurzová, Růžena, † 20. XII. 1938, Praha.

Mach, Alois, † 29. V. 1939, Praha.

Matouš, Rudolf, † 23. IV. 1939, Mor. Ostrava.

V nejbližší době vyjde:

JAN RACEK:

Slohové problémy italské monodie

Příspěvek k dějinám jednohlasé barokní písně. Cena asi Kč 40-50.

Obraz celkového vývoje italské jednohlasé písně, jak se vytvořil od konce XVI. století až do sklonku XVII. věku. Toto dílo zpracovává bohatý pramenný materiál, získaný na základě několikaletého studia v italských knihovnách a archivech, který dosud nebyl v tomto rozsahu a celistvosti otištěn. Je to přípravná studie k dalšímu probádání barokní vokální tvorby, jak se vyvinula v XVII. století v našich zemích, neboť v této době byla úzká spojitost mezi vývojovými předpoklady italské a české hudby.

Poněvadž v této práci jest zároveň sledován slohový rozvoj kantáty, oratoria a opery, bude tato monografie také důležitým příspěvkem k dějinám evropské hudby z tohoto slohového období.

Text je doplněn četnými původními notovými příklady. — Rozsah publikace asi 200 stran formátu tohoto slovníku.

V KNIHOVNĚ HUDEB. ROZBORŮ

dosud vyšlo:

Č. 1.—2. DON JUAN — Mozart (Očadlík).	Č. 9.—10. JEJÍ PASTORKYNĚ — Janáček (Fr. Pala).
Č. 3. UMĚNÍ FUGY — Bach (Ph. Spitta).	Č. 11. KITĚŽ — Rimskij-Korsakov (M. Očadlík).
Č. 4. DRÁTENÍK — Škroup (Plavec).	Č. 12.—13. ČERTOVA STĚNA — Smetana (M. Očadlík).
Č. 5. EVA — Foerster (Fr. Pala).	Č. 14. ČAROSTŘelec — Weber (Jos. Plavec).
Č. 6. NÁMLUVY PELOPOVY — Fibich (Jos. Bartoš).	Č. 15. ČESKÁ PÍSEŇ LIDOVÁ — Jos. Černík.
Č. 7. KOLUMBUS — Milhaud (M. Očadlík).	Č. 15.—16. DALIBOR Smetana (M. Očadlík).
Č. 8. KLAVÍR V MODERNÍ HUDBĚ (Dr. V. Holzknecht).	

Cena jednotlivých sešitů Kč 3.50

V PŘEDPLACENÍ STOJÍ JEDEN SEŠIT Kč 3.—

Předplácí se: na 5 sešitů Kč 15.—

na 10 sešitů Kč 30.—

na 20 sešitů Kč 60.—

Vychází dvakrát měsíčně.

DVOŘÁK

VE VZPOMÍNKÁCH A DOPISECH • Vybral OT. ŠOUREK.

Brož. Kč 30.—, váz. Kč 40.— • V jednom týdnu 2 vydání! • U všech knihkupců!

Novinky

BOH. MARTINŮ:

- Sonatina pro housle s klavírem Kč 20.—
Intermezzo pro housle s klavírem Kč 18.—

Kompozice nejvýš originální, s bohatou melodickou i harmonickou náplní, s jiskřivým — autoru vlastním rytmem, technicky přístupné jak houslistické generaci nejmladší, tak i vnitřními hodnotami vhodné pro koncertní reprodukci absolutních houslistů.

BOH. ČERNOHORSKÝ (1684—1742):

VARHANNÍ SKLADBY

vyšly jako č. 3. ve sbírce **MUSICA ANTIQUA BOHEMICA**. Cena Kč 28.

„Revisé varh. skladeb Černohorského, provedená prof. Michálkem, je vzorně pečlivá. Není opomenuto toho nejmenšího, co by význam Černohorského — „otce staré české školy“ v 18. století nevyzvedlo . . .“ Hudební výchova z 1. III. 1938.

K Janáčkovým oslavám

- JANÁČKŮV SBORNÍK Č. 1. Hudebních rozhledů** Kč 9.—
JANÁČKŮV SBORNÍK Č. 2. Hudebních rozborů Kč 4.50
SLAVNOSTNÍ PROMOCE L. JANÁČKA čestným doktorem filosof. fakulty Masarykovy university Kč 4.—
VLAD. HELFERT: Leoš Janáček. Obraz životního a uměleckého boje. Kniha přinese vylíčení života mistrova a estetický rozbor jeho díla na základě obsáhlého pramenného materiálu a stane se tak jistě základem literatury o Janáčkově. — Dílo vyjde v září 1938, tedy právě v době jubilea desátého výročí smrti moravského mistra. — Dva svazky asi po 160 stranách s četnými ilustracemi.
L. JANÁČEK: Zápisník zmizelého, pro tenor, alt a 3 ženské hlasy s prův. klavíru Kč 75.—
kapesní vydání klav. výtahu Kč 15.—
libreto Kč 1.50
L. JANÁČEK: Slezské písně pro stř. hlas a klav. Kč 10.—
L. JANÁČEK: Ohlas národních písní pro mužský sbor (snadno přístupné) partitura Kč 4.—
hlasy po Kč 0.80
L. JANÁČEK: Suita pro smyčce. nástroje, partitura Kč 15.—
jednotlivé hlasy po Kč 3.—, neb kompl. Kč 15.—
L. JANÁČEK: Idyla pro smyčce. nástroje — v t i s k u. Cena partitury asi Kč 30.—
hlasů asi Kč 40.—
L. JANÁČEK: Varhanní skladby Kč 4.—

Krásná, tříbarevná pohlednice dra L. Janáčka dle orig. akad. malíře R. Kundery. Cena Kč 1'—.

U všech knihkupců.

Moeckel – Mužík

264 hesel, 44 odkazů

ČERVEN 1940

SEŠIT 25

**Celého díla
sešit 37**

**Pazdírkův
hudební
slovník
naučný**

II. ČÁST OSOBNÍ

REDAKTOŘI

PROF. GR. ČERNUŠÁK

PROF. VLAD. HELFERT

PROF. BOH. ŠTĚDRŮŇ

1940 NAKLADATEL
OLDŘICH PAZDÍREK
BRNO, ČESKÁ ULICE ČÍSLO 32

K 8.-

Doplňky a opravy.

- Anton**, F. Max, † 18. VIII. 1939, Gotha.
Bachmann, Walter, † 8. XII. 1938, Drážďany (Dresden).
Bartels, Wolfgang, † 19. IV. 1938, Mnichov (München).
Beckmann, Gustav, něm. varh., † 8. VIII. 1939, Essen.
Berutti, Arturo, † 6. I. 1938, Buenos Aires.
Burgstaller, Alexander, † 20. XI. 1938, Berlín (Berlin).
Dopper, Cornelis, † v XI. 1939, Amsterdam.
Egem, Josef, † 8. VIII. 1939, Praha.
Enna, August, † 3. VIII. 1939, Kodaň.
Fiala, Alois, † 29. III. 1940, Brno.
Fleta, Miguel, † 31. V. 1938, Corunna.
Franck, Richard, † 23. I. 1938, Heidelberg (Heidelberg).
Frankenbusch, Josef, † 23. III. 1938, Praha.
Fromm, Bořivoj, † 25. X. 1939, Třebíč.
Gasco, Alberto, † 11. VII. 1938, Řím.
Georges, Alexandre, † 1938, Arras.
Giorni, Aurelio, † 30. IX. 1938, Pittsfield (Massachusetts, utonul).
Heydrich, opr. Heydrich, Bruno, † v VIII. 1938, Halle n. S. (Halle a. S.).
Horáček, Jaroslav, † 19. VIII. 1939, Brno.
Hospodský, Karel, † 24. III. 1940, Praha.
- Chlanda**, František Josef, † 17. I. 1940, Král. Vinohrady.
Chojnacki, Roman, † 27. XII. 1938, Varšava.
Jeníček, Rudolf, † 12. X. 1939, Praha.
Jiránek, Josef, † 9. I. 1940, Praha.
Kaehler, Wilibald, † 17. X. 1938, Kleinmachow u Berlína (Berlin).
Kapsik, Jan, † 16. V. 1940, Hodonín.
Kheil, Antonín, † 13. II. 1940, Tišnov.
Kempff, Wilhelm, † 30. VIII. 1938, Postupim (Potsdam).
Kochański, Wacław, † 5. VI. 1939, Varšava.
Kutzschbach, Hermann, † 9. II. 1938, Drážďany (Dresden).
Liszt, Franz, * 22. (nikoliv 20.) X. 1811. Str. 49, sloupec 2, 13. ř. zdola, místo II. čti III.
Lorenz, Alfred, † 20. XI. 1939, Mnichov (München).
Mager, Jörg, † v IV. 1939, Aschaffenburg.
Mařák, Otakar, † 2. VII. 1939, Praha.
Mathias, Franz Xaver, † v II. 1939, Štrasburk.
Mattiesen, Emil, † v IX. 1939, Gehlsdorf u Rostok (Rostock).
Morávek, F. C., místo 1860/6 čti 1860/61.
Mortari, Virgilio, 14. ř. shora, místo prací čti pracích.

Novinky

vydané společným nákladem

MELPA

KLAVÍR NA 2 RUCE

- Č. 48 **Beethoven L. v.:** op. 14, č. 1, Sonata E-dur (rev. dr. Kundera) Kč 8.—
Č. 73 **Beran J.:** Polka A-dur Kč 4.50
Č. 47 **Úvod do sonatin** (Vlad. Polívka), (Beethoven, Benda, Couperin, Diabelli, Dusík, Mozart, Polívka, Ryba, Schumann, Stamic, Tomášek, Vaňhal) Kč 12.—

HOUSLE

- Č. 20 **Wohlfahrt-Nopp, op. 45-I:** 30 studií pro housle sólové Kč 9.—
doprovod II. houslí Kč 17.—
Č. 33 **Krawc Bj.:** U kolébky — Rej, pro housle s klav. Kč 10.—
Č. 36 **Martinů B.:** Intermezzo (žákovské koncertino) h. a klav. Kč 18.—
Č. 37 **Martinů B.:** Sonatina, housle s klav. Kč 20.—

VARHANY

- Č. 13 **Černohorský B.:** Varhanní skladby (Musica antiqua bohem. 3) Kč 28.—

ZPĚV

- Č. 50 **Krawc Bj.:** 6 lužicko-srbských dvojzpěvů s prův. klav. Kč 26.—
Č. 19 **Lýsek Fr.:** Pomněnky, sbory jistebnických zpěváčků, hlasy po Kč 3.—, partitura Kč 12.—
Č. 11 **Konvalinka K.:** Veselé dětské sbory, hlasy po 80 h, part. Kč 4.—
Č. 21 **Blažek Zd.:** Mamince, pro ženský sbor, hlasy po 1 Kč, part. Kč 6.—
Č. 26 **Konvalinka K.:** Števa, pro mužský sbor, partitura Kč 8.—
Č. 24 **Slavík K.:** Má otčino — Ráno na Řípu, m. sbor, hl. po 1 Kč, partitura Kč 6.—
Č. 25 **Zvonař J. L.:** Ranní záře, m. sbor, hlasy po 1 Kč, part. Kč 6.—
Č. 23 **Vogl Fr.:** Půda vlastenecká, m. sbor, hlasy po 1 Kč, part. Kč 6.—
Č. 22 **Polívka V.:** Jihočeské písně I, smíš. sbor, hlasy po 1 Kč, partitura Kč 8.—

KNIHOVNA HUDEBNÍCH ROZBORŮ

- Č. 56 **Očadlík M.:** Milhaud Kolumbus Kč 3.50
Č. 57 **Holzknicht:** Klavír v moderní hudbě Kč 3.50

U všech knihkupců neb přímo v nakladatelství

MELANTRICH - PRAHA,
OL. PAZDÍREK - BRNO.

Nová významná publikace hudební vyšla!

MUSIKOLOGIE

HUDEBNĚ-VĚDECKÁ ROČENKA

ZA REDAKCE UNIV. PROF. DRA VLAD. HELFERTA

A SPOLUREDAKCE DRA L. KUNDERY, DRA J. RACKA A DRA K. VETTERLA.

Čeští hudební badatelé nemají dosud možnosti, aby výsledek své práce mohli soustavně uveřejňovat. MUSIKOLOGIE hodlá proto soustřediti všechnu českou badatelskou práci o hudbě umělé i lidové, hudebních dějinách a estetice, jakož i všech příbuzných oborech a bude vycházeti z atím v ročních lhůtách. Především bude velmi cenným a všeobecně vítaným doplňkem pro všechny odběratele Pazdírkova HUDEBNÍHO SLOVNÍKU a kritické edice starší české hudby — *Musica antiqua bohemica*.

OBSAH.

ČLÁNKY:

- Vlad. HELFERT: Periodisace dějin hudby.
K. VETTERL: K sociologii hudebního rozhlasu.
Jan RACEK: Inventář hudebnin tovačovského zámku z konce XVII. stol.
Rob. SMETANA: Ústní lidové podání melodie.
Jar. UŠÁK: Brněnské varhany Jana Výmoly z roku 1763.
Jos. ŽÁK: Příspěvek k objekt. zjištění jakosti hudebních nástrojů.
Ant. VAŠÍČEK: Akustičnost hudebních síní.

DOKUMENTY:

- Vlad. HELFERT: Dosud neznámý dopis Raniera Calsabigiho.
Jindř. KVĚT: Neznámý Bellův program symf. básně „Osud a ideál“.
L. FIRKUŠNÝ: Dopisy L. Janáčka z archivu družstva Nár. divadla v Brně.

ZPRÁVY:

Dr. Ant. Breitenbacher (V. H.), Společnost Bedřicha Smetany v Praze (A. Waisar), Společnost pro hudební výchovu (Red.), Janáčkovy památky v Brně, Hudební archiv Národního musea (Em. Axman), Hudební archiv Zem. musea v Brně (—ek), Hudební archiv olomouckého arcibiskupství v Kroměříži, Hudební archiv v Čes. Krumlově (Vlad. Hašek), Výstava Jos. Wenziga (J. Bartoš), Posmrtná výstava J. L. Belly (V. H.).

REFERÁTY:

Ant. Breitenbacher: Hud. archiv z bývalé piaristické koleje v Kroměříži (—ek), Vlastim. Blažek: Bohemika v lobkovském zámeckém archivu v Roudnici n. L. (—ek), Kurt Taut: Bibliographie des Musikschritttums (Č. G), A. Trolda: Roudnické kancionály (—ek), A. Trolda: Augustiniáni a hudba (—ek), Korespondence císa. Leopolda I. s Humprechtem Janem Černínem z Chudenic (V. H.), Jiří Dostál: Italské oratorium o sv. Václavu z r. 1680 (V. H.), R. J. Gruber: Händel, G. Chubov: Seb. Bach (L. K.), Ot. Kamper: Hudební Praha v XVIII. věku (—ek), P. Gradenwitz: Joh. Stamitz (V. H.), Jos. Plavec: K. H. Máchův a hudba (V. S.), M. Očádlík: Máchův Máj a jeho opera (V. S.), Jos. Plavec: Vrehlického podněty české hudbě (V. S.), Památník zpěv. spolku Hlahol v Praze (V. H.), L'éducation musicale trait d'union entre les peuples (L. K.), Em. Pejhovský: Hudební zájmy v pubertě (J. Burjanek), G. Breazul: Die Musikerziehung in Rumänien (L. K.), Přehled prací z akustiky vykonaných ve fysikálním ústavu Masarykovy university (J. Žák).

BIBLIOGRAFIE literatury o hudbě za rok 1937 (Čeněk Gardavský).

Šifry ve zprávách a referátech znamenají: Č. G. (Čeněk Gardavský), —ek (Jan Racek), L. K. (Ludvík Kundera), V. H. (Vladimír Helfert), V. S. (Vincenc Štraka).

Odběratelům, kteří se přihlásí i k odběru dalších ročníků Musikologie (jež budou asi stejného obsahu), jest vyhrazena 15tiprocentní subskripční sleva (tedy v roce 1938 místo Kč 32.— pouze Kč 27.20).

Přihlášky přijímá každé knihkupectví neb přímo nakladatelství

OLDŘ. PAZDÍREK, Brno, Česká 32 - MELANTRICH, Praha II, Václ. nám. 42

Vychází 5krát do roka (15. II., 15. IV., 15. VI., 15. IX., 15. XI.). — Občanská tiskárna v Brně. Dohlédací poštovní úřad Brno 2.